

ΚΩΝΣΤ. Φ. ΣΚΟΚΟΥ

ΕΘΝΙΚΟΝ
ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟΝ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

1913

ΕΤΟΣ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΝ

ΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΙ ΤΩΝ ΚΑΘ' ΗΜΑΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΩΝ
[ΜΕΤ' ΕΙΚΟΝΩΝ]

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ "ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ,, ΟΔΟΣ ΑΡΑΧΩΒΗΣ 8

1913

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ
Ἡμέρ. 31. Ἡ ἡμέρ. ὥρ. 10 ἡ γὺξ 14
Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Ὑδροχόον

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ
Ἡμέρ. 28. Ἡ ἡμέρ. ὥρ. 11 ἡ γὺξ 13
Ὁ Ἥλιος εἰς τοὺς Ἰχθῆς

ΤΙΜΑΤΑΙ

Ἐν Ἑλλάδι
φρ. 5,50

Ἐν τῷ
Ἑξωτερικῷ
φρ. 6

1 Π	Περικομῆ και Βασιλείου τοῦ Μεγάλου.	1 Κ	Τῆς Τυρινῆς. Τρυφῶνος μάρτυρος.
2 Π	Προσεότια τῶν Θεοφαν. Σιλβέστρου Πάπα Ρώμης.	2 Δ	Ἡ Ὑπαπαντῆ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.
3 Σ	Μαλαζιον Προφ. και Γορδίου μ.	3 Τ	Συμεῶν τοῦ Θεοδόχου και Ἄννης τῆς Προφήτιδος.
4 Κ	Ἡ Συναξίς τῶν 70 Ἀποστόλων.	4 Τ	Ἰσιδώρου ὁσ. τοῦ Πηλουσιώτου.
5 Δ	Παρανοῆ τῶν Θεοφανείων και Θεοπέμπτου (Νηστεία).	5 Π	Ἀγάθης μάρτυρος.
6 Τ	Ἡ Ἁγία Θεοφάνεια.	6 Π	Βουκόλου ἐπ. Συμῶνης, Φωτίου Πατριάρχου Κων/πόλεως και Ἰουλιανοῦ.
7 Τ	Ἡ Συναξίς τοῦ Προφ. Προδρ. και Βαπτιστοῦ Ἰωάννου.	7 Σ	Παρθένιου ἐπισκοπ. Λαμφάκου και Κοσμᾶ ὁσίου.
8 Π	Κύρου τοῦ Ἀττικῶ μάρτ., Δομνικῆς τῆς ὁσίας.	8 Κ	Τῆς Ὁρθοδοξίας. Θεοδώρου τοῦ Στρατηλάτου, Ζαχαρίου τοῦ προφ., Μάρθας και Μαρίας μαρτύρων.
9 Π	Πολυευκτιου μάρτ. και Εὐστρατιου τοῦ θαυματουργοῦ.	9 Δ	Νικηφόρου μάρτυρος.
10 Σ	Γρηγορίου ἐπισκόπ. Νύσσης και Δομετιανοῦ.	10 Τ	Χαραλάμπους ἱερομάρτυρος.
11 Κ	Τοῦ Τελῶνου και Φαρισαίου. Ἀρχῆ Τριφιδίου. Θεοδοσίου Κοινοβ. και Ἀγαπίου.	11 Τ	Βλασίου ἱερομάρτ. τῆς βασιλείσεως.
12 Δ	Τατιανῆς μάρτυρος.	12 Π	Μελετίου ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας (Cendres).
13 Τ	Ἐρμούλου και Στρατονίκου μαρ.	13 Π	Μαρτινιανοῦ ὁσ. και Εὐλογίου.
14 Τ	Τῶν ἐν Σινῆ και Ραϊθῷ ἀναιρεθέντων Πατέρων.	14 Σ	Τοῦ ἀγ. μεγαλομάρτ. Θεοδώρου τοῦ Τύρῶνος.
15 Π	Παύλου τοῦ Θηβαίου και Ἰωάννου τοῦ Καλυβίτου.	15 Κ	Β' τῶν Νηστείων. Ὁνησίμου τοῦ Ἀποστ., Εἰσεβίου.
16 Π	Προσκύνησις τῆς τιμ. Ἀλύσεως τοῦ Ἀποστ. Πέτρου.	16 Δ	Παμφίλου μάρτυρος.
17 Σ	Τοῦ ὁσ. Ἀντωνίου τοῦ Μεγάλ.	17 Τ	Τῆς ἁγίας Μαρίας.
18 Κ	Τοῦ Ἀσώτου. Ἀθανασίου, Κυρίλλου Πατρ. Ἀλεξανδρείας.	18 Τ	Λέοντος Πάπα Ρώμης και Ἀγαπητοῦ τοῦ ὁσίου.
19 Δ	Μακαρίου τοῦ Αἰγυπτίου και Ἀρσενίου Κερκύρας.	19 Π	Ἀρχιπύου και Φιλήμονος τῶν Ἀποστόλων.
20 Τ	Τοῦ ὁσ. και Θεοφῶρ. Εὐθυμίου τοῦ Μεγάλου.	20 Π	Λέοντος ἐπισκ. Κατάνης.
21 Τ	Μαξίμου ὁσίου, Νεοφύτου και Ἀγνῆς μαρτύρων.	21 Σ	Τιμοθέου τοῦ ἐν Συμβόλοις, Εὐσταθίου πατριάρχου Ἀντιοχ.
22 Π	Τιμοθέου τοῦ Ἀποστόλου και Ἀναστασίου ὁσιομάρτ.	22 Κ	Τῆς Σταυροπροσκυνήσεως. Ἡ εὐρεσις τῶν λειψ. τῶν ἐν τοῖς Εὐγενίῳ μαρτ. και τῆς ἁγίας Ἀνθούσης.
23 Π	Κλήμεντος ἱερ., Ἀγαθαγγέλι. μ.	23 Δ	Πολυκάρπου ἐπισκ. Συμῶνης.
24 Σ	Ξένης τῆς ὁσίας, Ἐρμονόγους, Μάμαντος.	24 Τ	Ἡ ἁ' και β' εὐρεσις τῆς Τιμίας κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου.
25 Κ	Τῆς Ἀπόκρεω. Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου.	25 Τ	Ταρασίου Κων/πόλεως και τοῦ ἁγ. Ἀλεξάνδρου.
26 Α	Ξενοφῶντος ὁσ. και Ἀνανίου.	26 Π	Πορφυρίου ἐπισκόπ. Γάζης και Φωτεινῆς μάρτ.
27 Τ	Ἀνακομιδῆ λειψ. Ἰω. Χρυσοστ.	27 Π	Προκοπίου τοῦ ὁμολογητοῦ.
28 Τ	Ἐφραίμ τοῦ Σύρου, Παλλαδίου.	28 Σ	Βασιλείου τοῦ ὁμ. και Νέστορος.
29 Π	Ἡ ἀνακομ. λειψ. Γρηγορίου ἱερ.		
30 Π	Τῶν 3 ἱερ. Βασιλ. τοῦ Μεγάλ., Γρηγ. Θεολ., Ἰωάν. Χρυσοστ.		
31 Σ	Κύρου και Ἰωάννου τῶν Ἀναγρ.		

ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1915

ΜΑΡΤΙΟΣ		ΑΠΡΙΛΙΟΣ	
Ἡμέρ. 31. Ἡ ἡμέρ. ὄρ. 12 ἡ νύξ 12 Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Κριόν		Ἡμέρ. 30. Ἡ ἡμέρ. ὄρ. 13 ἡ νύξ 11 Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Ταυρόν	
1 K	Δ' τῶν Νηστειῶν. Εὐδοκίας ὁσιομάρτυρος καὶ Δομνίκης.	1 T	Μαρίας ὁσίας τῆς Αλυπτίας.
2 Δ	Ἡσυχίου τοῦ Συγκλητικῆ καὶ Ἀνδρονίκου.	2 Π	Τίτου ὁσ. τοῦ θαυματουργοῦ.
3 T	Εὐφροσύνης καὶ τῶν σὺν αὐτῇ.	3 Π	Νικητῆ ἡγουμ. Μηδικίου, Ἰωσήφ ὕμνογράφου.
4 T	Γερασίμου ὁσ. τοῦ ἐν Ἰορδάνῃ.	4 Σ	Γεωργίου τοῦ ἐν Μαλεῶ καὶ Πλάτωνος.
5 Π	Κόνωνος μάρτυρος.	5 K	Τῶν Μυροφόρων. Κλαυδίου μάρ. καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
6 Π	Τῶν ἐν Ἀμορίῳ 42 μάρτ.	6 Δ	Εὐτυχίου Κωνσταντινουπόλεως.
7 Σ	Τῶν ἐν Χερσῶν ἱερομαρτύρων.	7 T	Καλλιπίου μάρτ. καὶ Γεωργίου ἐπ. Μιτυλήνης.
8 K	Ε' τῶν Νηστειῶν. Θεοφυλάκτου ἐπ. Νικομηδείας.	8 T	Ἡρωδίου τοῦ Ἀποστόλου.
9 Δ	Τῶν ἁγίων 40 Μαρτύρων.	9 Π	Εὐφροσύνης μάρτυρος.
10 T	Κοδράτου μάρ. καὶ Ἀναστασίας τῆς Πατρικίας.	10 Π	Τερεντίου μάρτυρος.
11 T	Σωφρονίου Πατριάρχ. Ἱεροσολ.	11 Σ	Ἀντίπα ἐπισκ. Περγάμου.
12 Π	Θεοφάνους τοῦ ὁσ. καὶ Γρηγορίου Πάπα Ρώμης.	12 K	Τοῦ Παραλύτου. Βασιλείου ἐπισκ. Παρίου.
13 Π	Νικηφόρου Κλεως, Χερσίνης.	13 Δ	Μαρτίνου Πάπα Ρώμης.
14 Σ	Τοῦ Λαζάρου. Βενεδίκτου τοῦ ὁσίου.	14 T	Ἀριστάρχου ἀποστόλου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
15 K	Τῶν Βασιῶν Ἀγαπίου μάρτ. καὶ Ἀριστοβούλου.	15 T	Τῆς Μεσοπεντηκοστῆς. Κρήσεντος μ. καὶ Λεωνίδου.
16 Δ	Μ. Δευτέρια. Σαβίνου μάρτ. καὶ Χριστοδοῦλου ἐν Πάμφ.	16 Π	Ἀγάπης, Εἰρήνης καὶ Χιονίας μαρτύρων.
17 T	Μ. Τοίτη. Ἀλεξίου ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ.	17 Π	Συμεὼν τοῦ ἐν Περσίδι.
18 T	Μ. Τετάρτη. Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων.	18 Σ	Ἰωάννου ὁσίου καὶ Ἰωάννου νεομάρτ. τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων.
19 Π	Μ. Πέμπτη. Χρυσάνθου καὶ Δαρείου μαρτύρων.	19 K	Παφνουτίου ἱερ. καὶ Γρύφονος.
20 Π	Μ. Παρασκευῆ. Τῶν ἐν τη μονῇ τοῦ ἁγ. Σάββα ἀναειρέθων ὁσ. Πατέρων.	20 Δ	Θεοδώρου τοῦ Ῥιζιανῆ.
21 Σ	Μ. Σάββατον. Ἰακώβου τοῦ ὁμολογητοῦ.	21 T	Ἰανουαρίου ἱερομ. καὶ Ἀλεξάνδρου τῆς βασιλείσσης.
22 K	ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΠΑΣΧΑ Βασιλείου ἱερ. ἐπ. Ἀγκύρας. (Pâques).	22 T	Θεοδώρου τοῦ Σκευτοῦ.
23 Δ	Νίκωνος ὁσιομάρτ. καὶ τῶν 199 μαθητῶν αὐτοῦ.	23 Π	Τοῦ ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου.
24 T	Ζαχαρίου τοῦ ὁσίου.	24 Π	Ἐλισάβετ τῆς θαυματουργοῦ καὶ Σάββα τοῦ στρατηλάτου.
25 T	Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου (ἰχθ. κατάλυς.)	25 Σ	Τοῦ ἁγ. Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου.
26 Π	Ἡ Σύναις τοῦ ἁγ. Γαβριήλ.	26 K	Τῶν ἁγίων Θεοφόρων Πατέρων τῆς ἐν Νικαίᾳ Οἰκ. Συνόδου.
27 Π	Τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς. Ματρώνης τῆς ἐν Θεσ/νικῇ.	27 Δ	Συμεὼν ἱερομάρτυρ. συγγενεὺς τοῦ Κυρίου.
28 Σ	Ἰλαρίωνος ὁσίου τοῦ νέου.	28 T	Τῶν ἐν Κυρίκῳ 9 μάρτ., Μένωνος τοῦ Προδρόμου.
29 K	Τοῦ Θωμᾶ Μάρκου ἐπ. Ἀρεθ.	29 T	Ἰωάννου καὶ Σωσιπάρχου τῶν Ἀποστόλων.
30 Δ	Ἰωάννου τοῦ Συγγραφέως τῆς Κλίμακος τοῦ ὁσίου.	30 Π	Τῆς Ἀναλήψεως. Ἰακώβου τοῦ ἀποστόλου ἀδελφοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.
31 T	Υπατίου ἱερομάρ. ἐπ. Γαγγῶν καὶ Ἀκακίου.		

ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1915

ΜΑΪΟΣ		ΙΟΥΝΙΟΣ	
Ἡμέρ. 31. Ἡ ἡμέρ. ὄρ. 14 ἡ νύξ 10 Ὁ Ἥλιος εἰς τοὺς Αἰδύμους		Ἡμέρ. 30. Ἡ ἡμέρ. ὄρ. 15 ἡ νύξ 9 Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Καρκίνον	
1 Π	Ἱερεμίου τοῦ προφήτου.	1 Δ	Ἰουστίνου μάρτυρος τοῦ Φιλοσόφου.
2 Σ	Ἡ ἀνακομιδὴ τοῦ λειψ. Ἀθανασίου τοῦ Μεγάλου.	2 T	Νικηφόρου τοῦ ὁμολογητοῦ ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως.
3 K	Τῶν ἁγίων Πατέρων τῆς ἐν Νικαίᾳ Οἰκ. Συνόδου. Τιμοθέου καὶ Μαρίας μαρτύρων.	3 T	Λουκιανοῦ μάρτ.
4 Δ	Πελαγίας τῆς ὁσιομάρτυρος.	4 Π	Μητροφάνους ἀρχιεπισκ. Κωνσταντινουπόλεως.
5 T	Εἰρήνης τῆς μεγαλομάρτυρος.	5 Π	Δωροθέου ἐπισκ.
6 T	Ἰωβ τοῦ πολυάθλου.	6 Σ	Ἰλαρίωνος τοῦ θαυματ.
7 Π	Ἡ ἀνάμνησις τοῦ ἐν οὐρανοῖς φανερωθέντος σημείου τοῦ Σταυροῦ ἐν Ἱεροσολύμοις.	7 K	Θεοδότου ἱερομονάχου τοῦ ἐν Ἀγκύρα.
8 Π	Τοῦ ἁγ. Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου. Ἀρσενίου τοῦ Μεγάλου. (Ascension).	8 Δ	Ἀνακομιδῆ τοῦ λειψάνου Θεοδώρου τοῦ Στρατηλάτου καὶ τῆς ἁγίας Καλλιόπης.
9 Σ	Ψυχασθάβτου. Ἡσαίου τοῦ προφήτου, Χριστοφόρου μάρτ.	9 T	Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας.
10 K	Τῆς Πεντηκοστῆς. Σίμωνος Ἀποστόλου τοῦ Ζηλωτοῦ. (Pentecoste).	10 T	Ἀλεξάνδρου καὶ Ἀντωνίνης.
11 Δ	Τῆς ἁγίας Τριάδος. Ἐγκαινία Κων/πόλεως καὶ Μωκίου ἱερομάρτ.	11 Π	Βαρθολομαίου καὶ Βαρνάβα τῶν Ἀποστόλων.
12 T	Γερμανοῦ ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Κύπρου.	12 Π	Ἄνουφριου ἁγίου καὶ Πέτρου τοῦ ἁγίου.
13 T	Γλυκερίας μάρτ. καὶ Σεργίου.	13 Σ	Ἀκυλίνης μάρτ.
14 Π	Ἰουδοῦ μάρτ. τοῦ ἐν Χίφ.	14 K	Ἐλισσαίου τοῦ προφήτου καὶ Μεθοδίου ἀρχιεπισκόπ. Κωνσταντινουπόλεως.
15 Π	Παχωμίου ὁσ. τοῦ Μεγάλου καὶ Ἀχιλλέως Λαρίσσης.	15 Δ	Ἀμῶς τοῦ προφήτου.
16 Σ	Θεοδώρου ὁσ. τοῦ Ἁγιασμένου.	16 T	Τύχωνος ἐπισκ. Ἀμαθοῦντος.
17 K	Τῶν ἁγίων Πάντων. Ἀνδρονίκου, Ἰουλίας ἀποστ.	17 T	Ἰσαύρου, Μανουήλ, Σεβέλ καὶ Ἰσμαὴλ μάρτ.
18 Δ	Πέτρου καὶ Διονυσίου μάρτ.	18 Π	Λεοντίου μάρτ. καὶ Θεοδοῦλου.
19 T	Πατρικίου Προύσης ἱερομάρτ.	19 Π	Ἰούδα τοῦ Ἀποστόλου, Παΐσιου τοῦ Μεγάλου.
20 T	Θαλλελαίου μάρτ.	20 Σ	Μεθοδίου ἐπισκ. Τατάρων.
21 Π	Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης ἱσαστοῦ.	21 K	Ἰουλιανῶ τοῦ Ταρσέως.
22 Π	Βασιλείου μάρτ.	22 Δ	Εὐσεβίου ἱερομάρτ. ἐπισκόπου Σαμοσάτων.
23 Σ	Μιχαὴλ ἐπισκ. Συνάδων.	23 T	Ἀρχιπλίνης μάρτυρος καὶ Ἀριστοκλέους.
24 K	Συμεὼν τοῦ ἐν Θαυμαστῷ ὄρει.	24 T	Τὸ γενέθλιον τοῦ Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου.
25 Δ	Ἡ γ' εἵρεσις τῆς τιμ. Κεφαλῆς Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου.	25 Π	Φεβρωνίας ὁσιομάρτ.
26 T	Κάπρου τοῦ Ἀποστόλου.	26 Π	Λαβίδ τοῦ ἐν Θεσσαλονικῇ.
27 T	Ἐλλαδίου ἱερομάρτ.	27 Σ	Σαμῶν τοῦ Σενοδοῦ.
28 Π	Ἐδύττου ἐπισκ. Μελιτινῆς.	28 K	Ἡ ἀνακομιδὴ τῶν λειψάνων ἁγ. Ἀναργύρων Κύρου καὶ Ἰωάννου.
29 Π	Θεοδοσίας μάρτ.	29 Δ	Τῶν κορυφαίων Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου.
30 Σ	Ἰσαὰκ ἐκ τῆς Μον. Δαλμάτων.	30 T	Ἡ Σύναις τῶν Δώδεκα Ἀποστόλων.
31 K	Ἐρμίου μάρτυρος.		

ΕΘΡΤΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1915

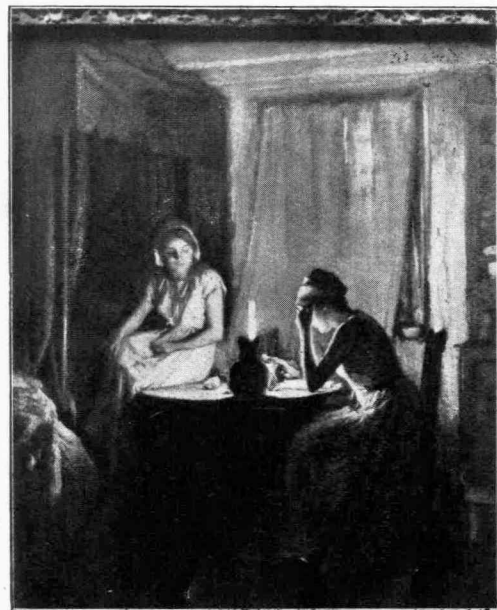
ΙΟΥΛΙΟΣ		ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	
Ἡμέρ. 31. Ἡ ἡμέρ. ὥρ. 14 ἡ νύξ 10 Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Λέοντα		Ἡμέρ. 31. Ἡ ἡμέρ. ὥρ. 13 ἡ νύξ 11 Ὁ Ἥλιος εἰς τὴν Παρθένον	
1 Τ	Τῶν ἁγ. καὶ θαυματοῦ, Ἄναγ γύρων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ	1 Σ	Ἡ προόδ. τοῦ Σταυροῦ, Μνήμη τῶν 7 Παιδῶν Μακαριῶν τῆς μητρὸς αὐτῶν καὶ διδασκάλου τῶν.
2 Π	Ἡ κατάθεσις τῆς τιμ. ἐσθ. τῆς Θεοτόκου ἐν Βλαξέρναις.	2 Κ	Ἀνακομιδῆ τοῦ λειψ. τοῦ πρωτομάρτ. Στεφάνου.
3 Π	Ἰωαννου μάρτυρος καὶ Διομήδους.	3 Δ	Ἰσαακίου Δαλμάτου καὶ Φαύστου τῶν ὁσίων.
4 Σ	Ἀνδρέου ἐπισκοπ. Κρήτης τοῦ Ἱεροσολυμίτου.	4 Τ	Τῶν ἐν Ἐφέσῳ Ἁγίων ἑπτὰ Παιδῶν.
5 Κ	Ἀθανασίου τοῦ ἐν Ἄθῳ ὁσ. καὶ Λαμπάδου τοῦ θαυματοῦ.	5 Τ	Εὐσέβιου καὶ Νόνας μαρτ.
6 Δ	Σισώῃ ὁσ. τοῦ Μεγάλου.	6 Π	Ἡ Μεταμόρφωσις τοῦ Κυρίου Ἰησ. Χριστοῦ.
7 Τ	Κυριακῆς μεγαλομ., Εὐαγγέλου.	7 Π	Δομετίου ὁσιομάρτ. καὶ Ἀστερίου.
8 Τ	Προκοπίου μεγαλομάρτυρος.	8 Σ	Αἰμιλιανοῦ ἐπισκ. Κυζίκου τοῦ ὁμολογ. καὶ Μύρονος.
9 Π	Παγροαίου ἐπ. Ταυρομασίας.	9 Κ	Ματθία τοῦ Ἀποστόλου.
10 Π	Τῶν ἐν Νικοπόλει τῆς Ἀρμενίας 45 Μαρτύρων.	10 Δ	Λαυρεντίου μ. καὶ Ἰππολύτου.
11 Σ	Εὐφροσύνης μεγαλομάρτ. ὅτε τὸν ὄφιν ἐπεκύρωσε.	11 Τ	Εὐδύλου μάρτ. τοῦ Διακόνου.
12 Κ	Προκόλου καὶ Ἰλαρίου μαρτ., Βερεινίας μαρτ.	12 Τ	Φωτίου καὶ Ἀνακίτου μαρτ.
13 Δ	Ἡ Συναξίς τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριήλ.	13 Π	Μαζίμου τοῦ ὁμολογ. Εὐδόκίας, Εἰρήνης.
14 Τ	Ἀκίλου τοῦ Ἀποστόλου καὶ Ἰωσήφ Θεσσαλονικῆς.	14 Π	Μιχαίου τοῦ προφήτου.
15 Τ	Κηρύκου καὶ Ἰουλίτης μαρτ.	15 Σ	Ἡ Κοίμησις τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου.
16 Π	Ἀθηνόγονου ἱερομάρτ.	16 Κ	Τοῦ ἁγίου Μανθῆλιου ἡτοιῆ ἀνακομιδῆ τῆς ἀεροσταίου τοῦ εἰκόνου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ Δομηδίου.
17 Π	Μαρίνης τῆς μεγαλομάρτ.	17 Δ	Μύρονος καὶ Στράτωνος μαρτ.
18 Σ	Αἰμιλιανῶν καὶ Οὐαλεντίνης μ.	18 Τ	Φλώρου καὶ Λαΐου μαρτ.
19 Κ	Μακρινῶν καὶ Λιου τῶν ὁσίων.	19 Τ	Ἀνδρέου τοῦ Στρατηλάτου μ.
20 Δ	Τοῦ ἁγ. ἐνδόξου προφ. Ἠλιού τοῦ Θεσβίτου.	20 Π	Σαμουὴλ τοῦ προφ. καὶ τῶν ἐν Βίβῳ 37 μαρτύρων.
21 Τ	Συμεὼν τοῦ διὰ Χριστὸν Σαλού καὶ Ἰωάννου τοῦ συνασκητοῦ αὐτοῦ.	21 Π	Θαδδαίου τοῦ ἀποστόλου καὶ Βάσσης μαρτ.
22 Τ	Μαρίας Μυροφόρου τῆς Μαγδαληνῆς.	22 Σ	Ἀγαθονίκου μ. καὶ Εἰρηναίου.
23 Π	Φωκᾶ ἱερομάρτ. καὶ Ἰερεμίου τοῦ προφήτου.	23 Κ	Λουπου μ. καὶ Καλλίνικου.
24 Π	Χριστίνης μεγαλομάρτυρος.	24 Δ	Εὐτυχῶς ἱερομάρτ.
25 Σ	Ἡ Κοίμησις τῆς ἁγ. Ἄννης.	25 Τ	Τῶν ἁποστ. Βαρθολομαίου καὶ Τίτου ἐπισκ. Κρήτης.
26 Κ	Τῶν ἁγ. Παρασκευῆς καὶ Ἐρμούλου.	26 Τ	Ἀδριανοῦ καὶ Ναταλίας μαρτ.
27 Δ	Τοῦ ἁγ. μεγαλομάρτ. καὶ ἱαματιχοῦ Παντελεήμονος.	27 Π	Ποιμένου τοῦ ὁσίου.
28 Τ	Προχώραν καὶ Νικάνορος τῶν Ἀποστόλων.	28 Π	Μωυσέως ὁσίου τοῦ Αἰθίοπος.
29 Τ	Καλλινίκου καὶ Θεοδότῆς μαρτ.	29 Σ	Ἡ ἀποτομῆ τῆς τιμ. Κεφαλῆς τοῦ Προδρομοῦ (Νηστεία).
30 Π	Σύλα, Σιλουανῶν, Κησικέντιος καὶ Ἀνδρόνικου τῶν Ἀποστόλων ἐκ τῶν 70.	30 Κ	Ἀλεξάνδρου, Ἰωάννου καὶ Παύλου ἀρχιεπ. Κων. πόλεως.
31 Π	Εὐδοκίμου τοῦ Διακίου.	31 Δ	Ἡ κατάθεσις τῆς τιμίας Ζώνης τῆς Θεοτόκου.

ΕΘΡΤΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1915

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ		ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	
Ἡμέρ. 30. Ἡ ἡμέρ. ὥρ. 12 ἡ νύξ 12 Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Ζυγὸν		Ἡμέρ. 31. Ἡ ἡμέρ. ὥρ. 11 ἡ νύξ 13 Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Σκορπιὸν	
1 Τ	Ἀρχὴ τῆς Ἰνδίκτου. Συμεὼν τοῦ Στυλίου καὶ Συναξ. τῆς Θεοτόκου τῶν Μιασηγῶν.	1 Π	Ἀνανίου τοῦ ἀποστ. καὶ Ρωμανοῦ τοῦ Μελεβόδου.
2 Τ	Μάμαντος μάρτ. καὶ Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ.	2 Π	Κυριακῶν ἱερομάρτ. καὶ Ἰουστίνης μάρτ.
3 Π	Ἀνθίου Νικομηδείας ἱερομ.	3 Σ	Διονυσίου ἱερομάρτ. τοῦ Ἀρεοπαγίτου.
4 Π	Βαβύλα Ἀντιοχείας ἱερομ. καὶ Μωυσέως τοῦ προφ.	4 Κ	Ἱεροθέου ἐπισκ. Ἀθηνῶν.
5 Σ	Ζαχαρίου τοῦ προφ. Μιχαὴλ ἐν Χώναις.	5 Δ	Χαρίτινης μάρτ.
6 Κ	Ἡ ἀνάμν. θαύμ. τοῦ Ταξιάρχ. Μιχαὴλ ἐν Χώναις.	6 Τ	Θωμᾶ τοῦ ἀποστ.
7 Δ	Σώζοντος μάρτ.	7 Τ	Σεργίου καὶ Βάχχου τῶν μαρτ. Πολυχνυρίου.
8 Τ	Τὸ Γενεθλίον τῆς Θεοτόκου.	8 Π	Πελαγίας τῆς ὁσίας.
9 Τ	Τῶν Θεοπατέρων Ἰωακείμ καὶ Ἄννης.	9 Π	Ἰακώβου Ἀλφραίου τοῦ ἀποστ.
10 Π	Μηνοδόφας, Μητροδόφας καὶ Νυφροδόφας μαρτ.	10 Σ	Φιλίππου τοῦ Ἀποστόλου ἐνὸς τῶν ἑπτὰ διακόνων καὶ Θεοφάνους τοῦ ὁσίου.
11 Π	Θεοδόφας τῆς ὁσίας, Εὐσταθίας μάρτ.	11 Κ	Προβού, Ταράχου καὶ Ἀνδρονίκου τῶν μαρτ.
12 Σ	Ἀυτονόμου ἱερομάρτ.	12 Δ	Εὐλαμπίου καὶ Εὐλαμπίας μαρ.
13 Κ	Τὰ ἐγκ. τοῦ νοσῶ τῆς Ἀναστάς. Κορνηλίου Ἐκατ.	13 Τ	Κάρπου, Παπύλου, Ἀγαθοδώρου καὶ Ἀγαθονίκης μαρτ.
14 Δ	Ἡ ὕψωσις τοῦ τιμ. καὶ Ζωοποιοῦ Σταυροῦ.	14 Τ	Τῶν Ἁγίων Πατέρων τῆς ἐν Νικαίᾳ Ζ' Οἴκ. Συνόδου.
15 Τ	Νικητῆ μαρτ. Φιλοθέου ὁσ.	15 Π	Λουκιανῶν μαρτ.
16 Τ	Εὐφροσύνης μεγαλομάρτ.	16 Π	Λογγίνου τοῦ ἑκατοντάρχου καὶ μάρτυρος.
17 Π	Σοφίας μάρτ. καὶ τῶν θυγατέρων αὐτῆς, Πίστεως, Ἐλπίδος καὶ Ἀγάπης.	17 Σ	Ὠσηὲ τοῦ προφ. καὶ Ἀνδρέου τοῦ ὁσιομάρτ.
18 Π	Εὐμένιου Γορτύνης τοῦ θαυματουργοῦ, Ἀριάνης μάρτ.	18 Κ	Λουκᾶ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ.
19 Σ	Τροφίμου μάρτυρ., Σαββατίου Δουρμυέντος.	19 Δ	Ἰωὴλ τοῦ προφήτου. Οὐάρον μάρτυρος.
20 Κ	Εὐσταθίου μεγαλομάρτ.	20 Τ	Ἀρτεμίου μεγαλομ. καὶ Γερασίου ὁσ. τοῦ νέου.
21 Δ	Κοδράτου τοῦ ἀποστόλου καὶ Ἰονᾶ τοῦ προφ.	21 Τ	Ἰλαρίου τοῦ Μεγάλου.
22 Τ	Φωκᾶ ἱερομ. ἐπισκ. Σινώπης.	22 Π	Ἀβελίου τοῦ θαυματουργοῦ.
23 Τ	Ἡ Σύλλησις τοῦ Προδρομοῦ καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου. Πολυένης τῆς ὁσίας.	23 Π	Ἰακώβου ἀποστόλ. τοῦ Ἀδελφοῦ ἀ' ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων.
24 Π	Θέλγης τῆς πρωτομάρτ.	24 Σ	Ἀρέθα μάρτυρος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
25 Π	Εὐφροσύνης τῆς ὁσίας.	25 Κ	Μαριανῶν καὶ Μαρτυρίου μαρ.
26 Σ	Ἡ Μετάστασις Ἰωάν. τοῦ Θεολ.	26 Δ	Τοῦ ἁγ. μεγαλομάρ. Δημητρίου τοῦ Μυροβλήτου.
27 Κ	Καλλιστράτου μάρτ.	27 Τ	Νέστορος μάρτ.
28 Δ	Χαρίτωνος τοῦ ὁμολογ. Βαροῦ τοῦ προφ.	28 Τ	Στεφάνου τοῦ Σαβαΐτου.
29 Τ	Κυριακοῦ τοῦ Ἀναχωρητοῦ.	29 Π	Ἀναστασίας τῆς Ῥωμαίας καὶ Ἀβραμίου τοῦ ὁσίου.
30 Τ	Γρηγορίου ἱερομάρτ. ἐπισκ. τῆς μεγάλης Ἀρμενίας.	30 Π	Ζηνοβίου καὶ Ζηνοβίας μαρτ.
		31 Σ	Στάζου, Ἀπελλοῦ, Ἀριστοβούλου, Ἐπιτάχου, Ναρκίσσου.

ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1915

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ		ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	
Ἡμέρ. 30. Ἡ ἡμέρ. ὥρ. 10 ἡ νύξ 14 Ὁ ἥλιος εἰς τὸν Τοξότην		Ἡμέρ. 31. Ἡ ἡμέρ. ὥρ. 9 ἡ νύξ 15 Ὁ ἥλιος εἰς τὸν Αἰγόμερον	
1 Κ	Τῶν ἁγ. καὶ θαυματ. Ἀναργύρ. Κοσμᾶ καὶ Λαμιανῶ.	1 Τ	Ναοὺμ τοῦ προφήτου. Φιλαρέτου ὁσίου.
2 Δ	Ἀκινδύνου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ μαρτύρων.	2 Τ	Ἀββακοὺμ τοῦ προφήτου.
3 Τ	Ἀκερμιά μάρτ.	3 Π	Σοφονίου τοῦ προφ. Ἀγγελικῆς Νεομάρτυρος.
4 Τ	Ἰωαννίου ὁσ. τοῦ Μεγάλου. Νικάνδρου.	4 Π	Βαρβάρας μεγαλομ. καὶ Ἰωάν. τοῦ Δαμασκηνοῦ.
5 Π	Γαλακτίωνος καὶ Ἐπιστήμης μ.	5 Σ	Σάββα τοῦ Ἁγίου Διογένης.
6 Π	Παύλου ἀρχ. Κων/πόλεως τοῦ ὁμολογητοῦ.	6 Κ	Νικολάου ἐπισκόπ. Μύρων τῆς Λυκίας τοῦ θαυματουργοῦ.
7 Σ	Τῶν ἐν Μελυτινῇ 33 μαρ. Λαζάρου ὁσ. τοῦ θαυματ.	7 Δ	Ἀμβροσίου ἐπ. Μεδιολανῶ.
8 Κ	Ἡ Συναξίς τοῦ Ἀρχιστρατήγου Μιχαήλ.	8 Γ	Πατατίου τοῦ ὁσ. Σωσθένους ἀποστόλου.
9 Δ	Ἀνσιφόρου καὶ Πορφυρίου μ.	9 Τ	Ἡ σύλληψις τῆς Ἁγ. Ἀννης.
10 Τ	Τῶν ἐκ τῶν 70 ἀποστ. Ἄλυμπά, Ροδιανῶ, Ἐράστου.	10 Π	Μηνᾶ, Ἐρμογένους καὶ Εὐγράφου τῶν μαρτύρων.
11 Τ	Μηνᾶ, Βικτωρος καὶ Βικεντίου μάρτ. Στεφανίδος μάρτ. καὶ Θεοδοῦ τοῦ Στουδίτου.	11 Π	Δανιὴλ τοῦ Στυλίου.
12 Π	Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος καὶ Νείλου τοῦ ὁσίου.	12 Σ	Σπυριδῶνος ἐπ. Τριμυθούτων τοῦ θαυματουργοῦ.
13 Π	Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.	13 Κ	Εὐστατίου καὶ Λουκίας μαρτ.
14 Σ	Φιλίππου τοῦ Ἀποστόλου.	14 Δ	Θύρσου, Καλλίνου, Φιλήμονος μαρτύρων.
15 Κ	Γουρῖα, Σαμωνά καὶ Ἀβιβου μαρτύρων. (Avent).	15 Τ	Ἐλευθερίου ἱερομάρτυρος.
16 Δ	Ματθαίου τοῦ Ἐδαγγελιστοῦ	16 Τ	Ἀγγαίου προφήτ., Θεοφανοῦς βασιλίσσης.
17 Τ	Γρηγορίου ἐπ. Νεοκαισαρείας.	17 Π	Δανιὴλ προφήτου καὶ τοῦ ἁγ. Διονυσίου τοῦ Ζακύν. ἀρχιεπ. Αἰγίνης.
18 Τ	Πλάτωνος καὶ Ρωμανοῦ μαρτ.	18 Π	Σεβαστιανῶν καὶ Ζωῆς μαρτ.
19 Π	Ἀβδίου τοῦ προφ. καὶ Βαρλαάμ μαρτύρων.	19 Σ	Βονιφατίου μάρτυρος. Ἀγλαίας ὁσίας.
20 Π	Γρηγορίου τοῦ Δεκαπολίτου καὶ Προκόλου Κων/λεως	20 Κ	Ἰγνατίου ἱερομάρτυρ. τοῦ Θεοφύρου.
21 Σ	Τὰ Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου.	21 Δ	Ἰουλιανῆς καὶ Θεμιστοκλέους μαρτύρων.
22 Κ	Φιλήμονος τοῦ ἀποστόλου καὶ Ἀρχιπλου.	22 Τ	Ἀναστασίας τῆς Φαρμακολυτῆ.
23 Δ	Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπ. Ἀκραγαντινῶν καὶ Ἀμφιλοχίου ἐπ. Ἰκονίου.	23 Τ	Γῶν ἐν Κοῆτῃ 10 μαρτύρων.
24 Τ	Κλήμεντος Πάπα Ρώμης.	24 Π	Εὐγενίας ὁσιομάρτυρος.
25 Τ	Αἰκατερίνης Μεγαλομάρτυρος, Μερκουρίου μάρτ.	25 Π	Ἡ κατὰ σάρκα Γέννησις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησ. Χριστοῦ. (Ἀργία τριήμερος καὶ κατάλυσις).
26 Π	Ἀλυπίου καὶ Νικωνῶς τῶν μάρτ. καὶ μνήμη τοῦ ὁσ. Στυλιανοῦ τοῦ Παφλαγονῶ.	26 Σ	Ἡ Συναξίς τῆς Θεοτόκου.
27 Π	Ἰακώβου μεγαλομ. τοῦ Πέρσου.	27 Κ	Τοῦ ἁγ. Στεφάνου τοῦ Πρωτομάρτυρος.
28 Σ	Στεφάνου ὁσίου. τοῦ νέου.	28 Δ	Τῶν Ἁγίων Δισμυρίων μαρτ.
29 Κ	Παραμόνου καὶ Φιλομένου μαρτ. Οὐδβανῶ ἐπ. Μακεδονίας.	29 Τ	Τῶν ἐν Βηθλεὲμ ὑπὸ τοῦ Ἡρώδ. ἀναιρεθ. 14,000 ἁγ. Νηπιῶν.
30 Δ	Τοῦ ἁγ. Ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου.	30 Τ	Ἀνυσίας ὁσιομάρτυρος; τῆς ἐν Θεσσαλονικῇ.
		31 Π	Μελάνης τῆς ὁσίας.

ΝΥΚΤΕΡΙΝΗ ΑΝΑΓΝΩΣΙΣ

(Ἔργον τοῦ L. Delachaux)

Η 30^{ΕΤΗΡΙΑ}

ΤΟΥ "ΕΘΝΙΚΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ,"

ΔΙΑ τοῦ ἀνά χειρας τόμου τοῦ 1915 συμπληροῦται, ἀγαθῇ τύχῃ, ἡ τριακοστὴ ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως ἐπέτειος τοῦ «*Ἐθνικὸν Ἡμερολόγιον*».

Ὅποιας ὑπηρεσίας προσέφερε κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο εἰς τὰ Ἑλληνικὰ Γράμματα καὶ τὴν ἐν γένει Ἑθνικὴν Ἰδέαν, δὲν ἀροῦμαι εἰς ἐμὲ νὰ ἀπαριθμῶ καὶ ἐξάρω μίαν πρὸς μίαν. Ἀλλὰ φρονῶ ἀδιστακτικῶς ὅτι, ἂν ἡ κυκλοφορία τῶν ἰσορροπημένων, τῶν ἐποικοδομητικῶν, τῶν ἐθνοφελῶν πράγματι βιβλίων εἶνε αὕτη αὕτη ἡ κυκλοφορία τοῦ Πνεύματος καὶ τῆς Ψυχῆς, δηλαδὴ τοῦ Πολιτισμοῦ ἐνὸς ἔθνους, φρονῶ ὅτι τὸ «*Ἐθνικὸν Ἡμερολόγιον*» συνετέλεσεν οὐκ ὀλίγον εἰς τὴν ἐξέλιξιν καὶ διαμόρφωσιν τοῦ Νεοελληνικοῦ Πολιτισμοῦ.

Αὐτὸ τοῦτο τὸ γεγονός ἄλλως τε, ὅτι οὐ μόνον ἐπέζησεν ἐπὶ 30 συνεχεῖς ἔνιαυτούς, καθ' ὃν ἀκριβῶς χρόνον περὶ τὰ χίλια ἄλλα ὁμοειδῆ βιβλία ἀνέτελλον καὶ ἔδνον ἀνά τὸ ἑλληνικὸν ἀπαρτιζήματα, ἀλλὰ καὶ ὅτι, βελτιούμενον καὶ ἐπιβαλλόμενον ὁλονέν, κατέκτησε τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἐκτίμησιν τοῦ Πανελληνίου, ὥστε νὰ ἀποβῇ τὸ ἀποκλειστικὸν σχεδὸν καὶ προνομιούχον ὄργανον πνευματικῆς ἐπικοινωνίας τοῦ ἔξω Ἑλληνισμοῦ μετὰ τοῦ Ἑλευθέρου Κέντρου — αὐτὸ καὶ μόνον τὸ γεγονός ἀποτελεῖ τὸν εὐγλωττότερον ἀπολογισμὸν καὶ τὸ ἔπαθλον τῆς 30^ετοῦς σταδιοδρομίας του.

Δικαιοῦμαι νὰ ἐλπίζω καὶ νὰ σεμνύωμαι ὅτι τὸ «*Ἐθνικὸν Ἡμερολόγιον*», τὸ ὁποῖον ἐστέγασε καὶ συνεκέντρωσε μέχρι τοῦδε πέντε σχεδὸν γενεάς συνεγραπτῶν, ἐκ τῶν κορυφαίων ἐν τοῖς γράμμασι, κατώπτησε δὲ ὅσον ἡδυνήθη πιστότερον τὴν πνευματικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν κίνησιν τοῦ ἔθνους — θὰ παραμείνῃ ὡς τὸ πολυτιμότερον φιλολογικὸν καὶ λογοτεχνικὸν μνημεῖον τῆς Νεωτέρας Ἑλλάδος.

Ἰθάκη, μηνὶ Ὀκτωβρίῳ τοῦ 1914

ΚΩΝ. Φ. ΣΚΟΚΟΣ

ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΡΕΙΠΙΩΝ ΤΟΥ ΝΑΟΥ

ΤΟΥ ΕΠΙΚΟΥΡΙΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ

(Ἐπεισόδιον τῆς ἀλώσεως τῆς Τριπόλεως)

Ἡ ΠΟΙΑ ἔκπαγλος φύσις ἡ τῆς Ἀρκαδίας καὶ ὅποσον δικαίως ἔβησαν τὰς καλλονὰς αὐτῆς τοσοῦτοι ἔξοχοι ποιηταὶ τῆς Ἀρχαιότητος! ἀναφωνεῖ δὲ κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ ἔτους 1832 ἐπισκεφθεὶς τὴν Πελοπόννησον Ἄγγλος περιηγητὴς W. Rathbans. Ἀπὸ τῆς ἀπωτάτης ἀρχαιότητος ἡ φήμη τῆς ἀποτελοῦσης τὴν κεντρικὴν Πελοπόννησον χώρας, τῆς κοιτίδος ταύτης τῶν Προσελήνων Πελασγῶν, ἠπήρξε μεγίστη. «*Ἀρκαδίην μ' αἰτεῖς; μέγα μ' αἰτεῖς; οὗτοι δώσω . . .*» ἦν ἡ ἀπάντησις, ἣν στερεοτύπως ἐπανελάμβανεν ἡ Πυθία πρὸς τὴν ἐφιεμένην τὴν ἀπόκτησιν αὐτῆς καὶ ἐπὶ τοῦτω ἐπερωτῶσαν ἐκάστοτε τὸ Μαντεῖον τῶν Δελφῶν ὑπερήφανον Σπάρτην. Τὸν θαυμασμὸν τοῦ ἐπιφανοῦς Ἀγγλοῦ Ἐπισκέπτου διήγγειρε κατ' ἐξοχὴν δὲ κατὰ τὴν μεσημβρινὴν ἄκρην τῆς Ἀρκαδίας, ἐπὶ τῶν ὄριων τῆς Μεσσηνιας παρὰ τὴν ἀρχαίαν Φιγαλίαν, ἔτι καὶ νῦν ὑφούμενος Ναὸς τοῦ Ἐπικουρίου Ἀπόλλωνος.

Περὶ τοῦ Ναοῦ τούτου, ὃν ἤγειρεν ὁ Ἀρχιτέκτων τοῦ Παρθενῶνος καὶ τοῦ Ναοῦ τῆς Σουναῶδος Ἀθηνᾶς Ἰκτίνος, τοιαῦτα γράφει ὁ Πανσανίας: «*. . . . Περιέχειται δὲ ἡ Φιγαλία ὄρεσιν ἐν ἁριστορῶν μὲν ὑπὸ τοῦ καλούμενον Κωτίλιον, τὰ δὲ ἐς δεξιῶν ἔτερον προεβλημένον ἐστὶν αὐτῆς ὄρος τὸ Ἐλαῖον ἀτέχει δὲ τῆς πόλεως ἐς τεσσαράζοντα τὸ Κωτίλιον μάλιστα σταδίων.*»

«*Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ χωρίῳ τὲ ἐστὶ καλούμενον Βάσσαί καὶ ὁ Ναὸς τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Ἐπικουρίου, λίθον καὶ αὐτὸς καὶ ὁ ὄροφος. Νῶν δὲ ὅσοι Πελοποννησίαι εἰσὶ, μετὰ γε τὸν ἐν Τεγῆ, προτιμῶτο οὗτος ἂν τοῦ λίθου τε ἐς κάλλος καὶ τῆς ἀρμονίας ἔνεκα τὸ δὲ ὄνομα ἐγένετο τῷ Ἀπόλλωνι ἐπικουρήσαντι ἐπὶ νόσῳ λοιμώδει, καθ' ὅτι καὶ καὶ παρ' Ἀθηναίους ἐπωνυμίαν ἔλαβεν Ἀνεξίκακος ἀτοτοῦρας καὶ τούτοις τὴν νόσον ἔπαινε δὲ ὑπὸ τὸν Πελοποννησίον καὶ Ἀθηναίων πόλεμον καὶ τοὺς Φιγαλέας, καὶ οὐκ ἐν ἑτέρῳ καιρῷ· μαρτυρία δὲ αἰτε ἐπικλήσεις ἀμφότεροι τοῦ Ἀπόλλωνος,*

» εοικός τι υποσημαίνουσαι, καὶ Ἰκτίνος ὁ ἀρχιτέκτων τοῦ ἐν Φιγα-
 » λία ναοῦ γεγονώς τῇ ἡλικίᾳ κατὰ Περιοικέα καὶ Ἀθηναίους τὸν
 » Παρθενῶνα καλούμενον κατασκευάσας . . . » (Παυσαν. Η'. 16, δ.)

* *

« Ὁ χρόνος (ἐκτίθησιν ὁ Ἄγγλος Ἐπισκόπος W. Rathbous
 ἐν τῷ Συγγράμματι αὐτοῦ *Εἰκόνες ἐπὶ τῆς πολιτικῆς καταστά-
 σεως τῆς Ἑλλάδος ἐν ἔτει 1832-1833*), ὁ χρόνος μετέβαλε τὴν
 ἀριότητα τοῦ θαυμασίου τούτου μνημείου· πλὴν ἡ ἔκπαυλος αὐτοῦ
 καλλονή, ἡ ἁρμονία τῶν διαστάσεων καὶ ἡ ἔξοχος τοποθεσία τοῦ
 Ναοῦ διατηροῦνται ἐπίσης ἀκέραιαι, ὡς καὶ κατὰ τοὺς χρόνους
 τῆς περιγραφῆς αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Πανουαίου. Πόσον ὀρθῶς οἱ ἀρχαῖοι
 Ἕλληνες ἀπέφευγον νὰ ἐγειρωσι τοὺς Ναοὺς αὐτῶν ἐν τῷ μέσῳ
 τῶν πόλεων μεταξύ ἄλλων ἤττονος σημαντικότητος οἰκοδομημά-
 των· ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει· βεβαίως ἤθελον ἀπολέσει· μέγα μέρος
 τῆς ὑπεροχῆς καὶ τῆς ἐπιβλητικότητος αὐτῶν. Πάνυ εὐλόγως ἐξέ-
 λεγον κατὰ προτίμησιν θέσει μεμονωμένας καὶ προσεχούσας, δεσπο-
 ζούσας οὕτως εἰπεῖν τῶν πέριξ σημείων· ἐπὶ τούτων ἠφούντες τὰ
 εὐκτήρια αὐτῶν ἐπετύγχανον νὰ ἀποστάσῃσιν ἐξ ἀποστάσεως τὸ
 θάμβος καὶ τὸν σεβασμὸν τῶν προσερχομένων πρὸς τοὺς Θεοὺς, εἰς
 τιμὴν τῶν ὁσίων καθιερούτο. Ὁ Νὰός τῆς Φιγαλίας, μεταξὺ τῶν
 ἄλλων θαυμασίων Μνημείων τῆς Ἀρχαιότητος, ἀπόκειται ἔτι καὶ
 νῦν ἡ καταφρονητέρα κύρωσις τῆς σοφῆς ἐπινοίας τῶν Ἑλλήνων . . .
 Ὅποιον τῇ ἀληθείᾳ θαυμάσιον τοπίον! ὅποια εὐθαλῆς βλάστησις!
 ὅπόσον ἐξόχως πλοῦσια ἐν παντὶ ἡ φύσις! »

Ἐπισκοπῶν ὁ ἐπιφανῆς ξένος τὸν θαυμάσιον τοῦτον Ναὸν ἐν πά-
 σαις αὐτοῦ ταῖς λεπτομερειαῖς, ἐκάθισεν ἐπὶ τινας κατὰ τὴν εἰσοδὸν
 ἀποκειμένον μαρμάρου, ἀναλογιζόμενος τὸν ὑψηλόφρονα χαρα-
 κτήρα καὶ τὴν ἔξοχον ἀνάπτυξιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, τοῦ ἀξιο-
 θαυμάστου καὶ εὐγενοῦς τούτου λαοῦ, ὅστις, καθ' ὃν χρόνον δλό-
 κληρος ἡ λοιπὴ Εὐρώπῃ εὕρισκετο εἰς τὸ σκότος τῆς ἀμαθείας, εἰς
 ἄκραν βαρβαρότητα, οὕτως ἠδυνήθη νὰ ἀναπτύξῃ τοιοῦτον πολιτι-
 σμὸν, ἐμπνεύσαντα αὐτῷ παρόμοια ἀριστοτεχνήματα!

* *

Βεθυσιμένος εἰς τοιαύτας σκέψεις, ἐξακολουθεῖ ὁ ἐγγενῆς Ἄγ-
 γλος Περιηγητῆς, ἀντιλαμβάνεται αἰφνης πρὸ τῶν δμῶτων αὐτοῦ
 εὐσταλῆ νεαρόν Ἕλληνα διευθυνόμενον πρὸς αὐτόν. Εἰς τὴν Ἱτα-
 λικὴν γλῶσσαν, ἦν σὺν τῇ μητρικῇ αὐτοῦ ἐγίνωσκε, καὶ ἐν τῇ ὁποίᾳ
 συνδιελέχθησαν ἐπὶ μικρὸν, εἶπεν αὐτῷ, ὅτι κατήγετο ἐξ Ἀνδρι-
 τσαίνης, ὅτι ἐξῆσε τὸ πρῶτον ἐν Τριπόλει, ὅτι μετὰ τὸν λοιπῶν
 Ἑλλήνων καὶ αὐτὸς οὐκ ὀλίγον συντέλεσεν εἰς τὴν κατατρόπωσιν
 τῶν βαρβάρων καὶ τὴν ἀπολύτρωσιν τῆς Πελοποννήσου, προσθεῖς
 ὅτι ὠνομάζετο Χαρίλαος καὶ ὁμολογῆσας ἅμα, ὅτι ὑπῆρξεν ὁ ἥρωας
 αἱματηροτάτου δράματος!

Ἄτυχῶς ἡ ἀφήγησις τοῦ νεαροῦ Ἕλληνος διεκόπη, τῶν συν-

οδοιπόρων τοῦ Ἄγγλου εὐπατρίδου ἐπειγομένων νὰ ἀναχωρήσασιν·
 ὡς ἐκ τούτου δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ἐξομολογησάν
 αὐτοῦ ὁ παράδοξος οὗτος νέος, ὅστις τοσοῦτον εἶχεν ἐφελκύσῃ τὴν
 περιέργειαν αὐτοῦ· πλὴν ὁ Δημήτριος Ὑψηλάντης, ἐν μετ' ὀλίγας
 ἡμέρας ἐγγύρισεν ὁ Ἄγγλος Περιηγητῆς, διατελῶν ἐν πλήρει γνώ-
 σει τῆς ἱστορίας τοῦ νεαροῦ Ἕλληνος, ἱκανοποίησε τὴν περιέργειαν
 αὐτοῦ, ἐξιστορήσας αὐτῷ τὸ ἐπόμενον δραματικὸν ἐπεισόδιον.

* *

Ὁ νεαρὸς Χαρίλαος, κατὰ τὴν ἀφήγησιν τοῦ Στρατάρχου τῆς
 Ἑλλάδος Δημητρίου Ὑψηλάντου, ἀνήκεν εἰς μίαν τῶν εὐρωπαι-
 κῶν τοῦ χωρίου τῆς ἐν Μεσσηνίᾳ Ἀνδανείας «Κωνσταντίνου»· ἡ
 δὲ περιουσία αὐτοῦ ἀπετελεῖτο κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ ποιμνίων.
 Κατὰ τὸ ἔτος 1820 οἱ ἐπιτετραμμένοι τὴν εἰσπραξίν τῶν φόρων,
 οἵτινες ἦσαν συνήθως οἱ προσετώτες τῶν χωρίων, ἐδείχθησαν ὑπέρ-
 ποτε ἀνσιεικεῖς πλεονέκται, ἐξαναγκάσαντες μεταξὺ τῶν ἄλλων
 φορολογουμένων καὶ τὸν ἀτυχῆ Χαρίλαον, ἐξ ἀγανακτικῆς ἐπι-
 τῆ ἀφορήτῃ πίσει, νὰ δυστροπήσῃ ἀρνούμενος τὴν καταβολὴν τοῦ
 φόρου· πλὴν γινώσκων καλῶς πόσον ἀκριβὰ ἤθελε πληρώσει τὴν
 τοιαύτην ἀρνήσιν, ἠναγκάσθη ἐγκαταλιπὼν τὴν πατρικὴν ἐστίαν νὰ
 καταφύγῃ εἰς τὰ δυσπρόσιτα καὶ ὄχυρά ὄρη τῆς Ἀρκαδίας μετὰ
 τῶν ποιμνίων καὶ πάσης τῆς κινήτης αὐτοῦ περιουσίας, ἐνθα διῆγε
 βίον πλάνητος καὶ φυγοδίκου. Ὁ Χαρίλαος ἦν μεμνηστευμένος
 μετὰ πολυθελγήτηρου νεάνιδος, συγχωρίας καὶ πως συγγενοῦς αὐ-
 τοῦ, τὴν ὁποίαν ἀπὸ παιδικῆς ἡλικίας ἠγάπα καὶ κατ' ἐκείνας τὰς
 ἡμέρας ἔμελλε νὰ νυμφευθῇ. Τοῦτο δὲν ἐλάνθανε τὸν φιλάπαργα
 προσετώτα συγχώριον αὐτοῦ, ὅστις μένα ἐπὶ τῇ καθυστερή-
 σει τοῦ φόρου, συνέλαθε τὸ ἐπόμενον σάτανικὸν σχέδιον ἐκδική-
 σεως, ἐπωφεληθεῖς τῆς εἰς τὸ χωρίον συγχρόνον παρουσίας νεαροῦ
 Ὀθωμανοῦ. Ὁ προσετώς τοῦ χωρίου, ἀφορρότερον διὰ καταλ-
 λήλων εἰσηγγήσεων ἐξῆρε τὰς καλλονὰς τῆς μνηστῆς τοῦ Χαρίλαου,
 υπέδειξεν εἰς τὸν Χαμητ-Μπέην, οὕτως ἐκαλεῖτο ὁ ξενιζόμενος
 Ὀθωμανός, ὅτι μεγάλως ἤθελεν εὐχαριστήσῃ τὸν Σουλτάνον, ἀν
 κατώρθου νὰ κοσμήσῃ τὸ χαρέμιον αὐτοῦ διὰ τῆς ἐξαιρέτου ταύ-
 τῆς Ἑλληνίδος.

Ὁ Χαμητ-Μπέης, φιλοδοξῶν νὰ κερδίσῃ τὴν εὖνοιαν αὐτοῦ ὑψη-
 λοῦ αὐτοῦ Κυρίου, δὲν ἐδίστασε νὰ ἐπιχειρήσῃ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ
 καταχθονίου τούτου σχεδίου· καὶ δὴ κατὰ τινα θελλῶδη νύκτα ὁ
 θρασὺς Ὀθωμανός, παραβιάσας τὴν οἰκίαν τῆς ἀτυχοῦς Ζωῆς, ὡς
 ὠνομάζετο ἡ μνηστὴ τοῦ Χαρίλαου, ἀπέσπασεν αὐτὴν βίᾳ ἀπὸ τὰς
 ἀγκάλας τῆς γηραιᾶς αὐτῆς μητρὸς, κοπτομένης καὶ θρηνοῦσης,
 καὶ ὠδήγησεν αὐτὴν ἀναίσθητον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ μισαροῦ προ-
 σετώτος, ἐνθα ἐφιλοξενεῖτο.

Τὸ κρησφύγετον τῆς ἀτυχοῦς κόρης ἀντελήφθη ὁ νεαρὸς αὐτῆς
 ἀδελφός, ὅστις διαλαθὼν τὴν προσοχὴν τοῦ ἀπαγωγέως παρηκο-
 λούθησεν αὐτόν μέχρι τῆς οἰκίας τοῦ προσετώτος· μεθ' ὁ σπύσας

ἀνεκόνισσε τὰ γενόμενα πρὸς τὸν εἰς τὰ ὄρη κρυπτόμενον μνηστήρα τῆς ἀπαχθείσης. Ὁ Χαρίλαος ἐπὶ τῷ τοιοῦτῳ ἀκούσας καταέστη ἐξαλλος ἐξ ὀργῆς πλὴν ταχέως συνήλθεν εἰς ἑαυτὸν καὶ, προσποιούμενος ἀδιαφορίαν, ἐκαρᾶσθε τὴν κατάλληλον εὐκαιρίαν διῶς ἐκδικηθῆναι ἀσφαλέστερον. Τὸ κύριον μέλημα τοῦ προσδληθέντος μνηστήρος ἦν ἡ ἀπολύτρωσις τῆς προσφιλοῦς ἀπαχθείσης, ἅμα δὲ καὶ ἡ τιμωρία τοῦ ἀνάνδρου ἀπαγωγέως πλὴν ἡ λύσσα αὐτοῦ ἐστρέφοντο κυρίως κατὰ τοῦ ἀρχαίου συγχωρίου, τοῦ πρωτεργάτου τῆς ἐπελθούσης συμφορᾶς, ὃν ἐνεδρεύοντες ἐσπέραν τινὰ, ἐπιστρέφοντα ἐκ τῶν ἀγρῶν αὐτοῦ, ἐσφαξεν ἀνηλεῶς. Ὡς ἦτον ἐπόμενον, μετὰ τὸ ἐγκλημα τοῦτο ὁ Χαρίλαος, μὴ δυνάμενος ἐφεξῆς νὰ ζήσῃ εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, ἠναγκάσθη νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν Πελοπόννησον καὶ καταφύγῃ εἰς Ἴταλιαν.

Ὀλίγος παρήλθε χρόνος ἀπὸ τῶν τελευταίων τούτων θλιβερῶν σκηνῶν, ὅτε ἐξερράγη ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασις. Ἐπὶ τῷ εὐφροσύνῃ ἀγγέλαται τῆς ἐξεγέρσεως τῶν ὄμογενῶν αὐτοῦ, ὁ λιποπύρις Χαρίλαος ἔσπευσε νὰ κατέλθῃ εἰς Πελοπόννησον καὶ προσφέρῃ τὸν βραχίονα αὐτοῦ εἰς τὴν ἀγωνιζομένην Πατρίδα, ὑπὲρ τῆς ὁποίας ἀνδρείως ἐπολέμησεν. Καὶ τὸ πρῶτον μὲν ἐτάχθη ὑπὸ τὴν σημαίαν τοῦ Δημητρίου Ἰψηλάντου, καὶ κατόπι ὑπὸ τὸν Πετρόμπεην Μαυρομιχάλην, στρατοπεδεύοντα πρὸ τῶν τειχῶν τῆς Τριπόλεως, ἣν ἐπολιόρκουν οἱ ἄριστοι τῶν Ἑλλήνων Ὀπλαρχηγῶν. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν δύο περιπυ μηνῶν, καθ' οὓς διήρκεσεν ἡ πολιορκία τῆς πρωτεύουσος ταύτης τῆς Πελοποννήσου, καὶ τὴν ἐπακολούθησαν ἄλωσιν αὐτῆς ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων πολλὰ συνέβησαν φρικώδη ἐπεισόδια, μεταξύ τῶν ὁποίων δὲν ὕστεραί κατὰ τὴν τραγικότητα καὶ τὸ ἐπόμενον, οὐ ἦρος ὑπῆρξεν ὁ μνηστὴρ μνηστῆρ τῆς ἀπαχθείσης κόρης.

Ἐπικειμένης τῆς ἐκπορθήσεως τῆς Τριπόλεως, εἰς τὴν ὅποιαν κατ' ἀσφαλεῖς πληροφορίας εἶχεν ὀδηγηθῆναι ἡ ἀτυχὴς Ζωὴ καὶ ἐκρύπτετο ἐν ἐντὸς τῆς οἰκίας τοῦ ἀπαγωγέως αὐτῆς Ὁθωμανοῦ Χαμήτ-Μπέη, ὁ Χαρίλαος, ἀισθανόμενος ἐγγίζουσαν τὴν ὥραν τῆς ἐκδικήσεως, συνεσκέπτετο μετὰ τῶν φίλων αὐτοῦ, ὃν ἐπεκατέστη τὴν συνδρομὴν, περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐπιτυχεστέρας ἐνεργείας. Κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς ἀλώσεως, ἐν ᾧ οἱ πολιορκούμενοι ἐξαντλήσαντες πᾶν ἐφόδιον τροφῆς καὶ κατατροχόμενοι ὑπὸ τῆς πείνης καὶ πολλῶν ἄλλων ταλαιπωριῶν καὶ νόσων, διεσκέποντο περὶ παραδόσεως καὶ πρὸς τοῦτο εἶχον προβῆναι εἰς ἐπαειλημέναν διαπραγματεύσει μετὰ τῶν ἀρχηγῶν τῆς πολιορκίας, γεγονότος ἀπροσδόκητον, ἐκ συναρπαγῆς προσεθόν, ἐξέβιασε τὴν μοιραίαν λύσιν. Κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν περὶ παραδόσεως συνεννοήσεων, ὁρᾶς Ἑλλήνων πολεμιστῶν, εἰσχωρήσασα ἐντὸς τῶν τειχῶν τῆς πολιορκουμένης πόλεως, ἦνοιξε μίαν τῶν πυλῶν αὐτῆς, δι' ἣς ἀράρτητοι εἰσέβηλουν οἱ πολιορκηταί. Οἱ εἰσελθόντες, ὅπως ματαιώσωσι πᾶ-

σαν ἀντίστασιν τῶν πολιορκουμένων, ἔθεντο πῦρ εἰς τὰς πρῶτας προστυχούσας οἰκίας, ὅπερ, μεταδοθὲν ἀκαριαίως εἰς δολιχῆρος τὴν πόλιν, ἐνέσπειρε τὸν τρόμον καὶ τὸν πανικὸν εἰς τοὺς ἀπεγνωσμένους Ὁθωμανοὺς κατοίκους αὐτῆς.

**

Ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁρμῆς τοῦ ἐκραγέντος παμφάγου πυρός, τοῦ ἀλαλαγμοῦ τῶν εἰσαλλόντων Ἑλλήνων καὶ τῶν ὀλοφυρμῶν καὶ τῶν θρήνων τῶν Ὁθωμανῶν, ὁ Χαρίλαος ἐπὶ κεφαλῆς τριάνοντα παλληκαριῶν, ἀδιάφορος πρὸς τὰ περὶ αὐτὸν γινόμενα καὶ ἀψηφῶν πάντα κίνδυνον, σπεύδει λάθρος πρὸς τὴν οἰκίαν τοῦ Χαμήτ-Μπέη καὶ, παραβιάσας τὴν αὐλείον θύραν, ζητεῖ ἀπειλητικῶς τὴν ἀρπαγείσαν μνηστῆρ αὐτοῦ.

Ὁ Χαμήτ-Μπέης, οὗ ἡ οἰκία ἤρξατο ἤδη καταδιβρωσσομένη ὑπὸ τοῦ πυρός, ἀντιληφθεὶς τὰ συμβαίνοντα ἐπεφάνη ἐπὶ τοῦ ἐξώστου τῆς κλίμακος σύρων καὶ τὴν Ἑλληνίδα κόρην, κεκαλυμμένην τὸ πρόσωπον κατὰ τὸ μωαμεθανικὸν ἔθος ἀνεύζων δὲ τὸν μνηστῆρα αὐτῆς, ἀνερχόμενον τὴν κλίμακα, ἀποσπᾷ τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς τῆς ἀτυχοῦς κόρης, προσποιούμενος ὅτι ἔλαβε τὴν ἀπόφασιν νὰ ἀποδώσῃ αὐτὴν εἰς τὸν ἀνυπομονοῦντα μνηστῆρα. Καθ' ὃν ὅμως χρόνον ἡ Ζωὴ, ἀναγνωρίσασα τὸν προσφιλεῖ μνηστῆρα ἐξεδήλου ἄφατον χαρὰν, ἦν ἐπὶ τούτῳ ἠσθάνετο, καὶ ἦτον ἔτοιμος νὰ ρίψῃ εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ, ὁ αἰμοχαρῆς ἀπαγωγέως ἀποσπᾶσας τὴν μάχιραν ἀποκόπτει τὴν ὠραίαν κεφαλὴν τῆς ἀτυχοῦς κόρης πρὸ τῶν ὀμμάτων τοῦ καταπλήκτου μνηστήρος.

Ὁ ταλαιπώρος Χαρίλαος, ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ τραγικοῦ τούτου δράματος, ρίπτεται ἐξαλλος ἐν τῷ μέσῳ τῶν φλογῶν τῆς καιομένης οἰκίας πρὸς καταδίωξιν τοῦ σπεύδοντος γὰ διαφύγῃ ἀπαισίον φωνῆς, ὃν, καταφθάσας εἰς τὸ ἄκρον τοῦ διαδρόμου, σφάζει ἀνοικτηρόνως μετὰ τοῦτο, ἔκφρων γινόμενος, καταλείπει τὰ πάντα, καὶ αὐτὸ τὸ λείψανον τῆς ἀτυχοῦς Ζωῆς, εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ πυρός καὶ γίνεσθαι ἄφαντος, ἀπομακρυνθεὶς τοῦ θεάτρου τοῦ πολέμου καὶ ζήσας ἐφεξῆς βίον πλάνητος καὶ ἐρημίτου ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς κατατροχούσης αὐτὸν ὀδύνης καὶ συμφορᾶς.

ΜΙΧ. Γ. ΛΑΜΠΡΥΝΙΔΗΣ

Δύο λιποθυμίαι

[Τραγωδία ἐνός καπέλλου]

ἘΝΑ νομβωτὲ καπέλλο ἀπ' τὸν ἄνδρα τῆς ζητεῖ...
 Ὅχι! λέει αὐτός, Κ' ἐκείνη λιγοθύμησε — ὦ! θοῆνος!...
 Γί νὰ κἀνη; Ναι, τῆς λέει καὶ τὴν ξελιοθυμίαι.
 Μὰ τὴν ἄλλη τὴν ἡμέρα τὸ λογαριασμὸ τοῦ πάει...
 Φοῖξον ἤλιε! Τὸν βλέπει καὶ λιγοθυμίαι κ' ἐκείνος!

ΣΑΤΑΝΑΣ

Ο ΝΕΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ
ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

(ΣΚΙΑΓΡΑΦΙΑ)

ΑΠΟ του παρελθόντος 'Απριλίου του 1914 επί κεφαλής του εθνικού ιδρύματος προτίσεται, κληθείς πανηγυρικώς, ο κ. 'Ιωάννης Εὐταξίας, μία από τας πλέον επιβλητικὰς μορφὰς τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας. Ἄνθρωπος εὐρύτατης ἐπιστημονικῆς μορφώσεως, ἤθους, χαρακτήρος, θελήσεως, πείρας καὶ φιλοπονίας, ἦτο ὁ ἐνδεδειγμένος εἰς τὸ ὕπατον ἀξίωμα τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς μετὰ τὸν τραγικὸν θάνατον τοῦ ἀειμνήστου Βαλαωρίτου.

Φέρων ἀπὸ φύσεως ὄλα τὰ θῶρα διανοίας ἰσχυρὰς καὶ κρίσεως διαγωγῆς, μετέβη νεώτατος εἰς Γερμανίαν, ὅπου ἐνωτισθεὶς τῆς διδασκαλίας κορυφαίων νομοδιδασκάλων, διεμόρφωσε καὶ ἔσχε πλήρη συναίσθησιν τοῦ ἐσωτερικοῦ πνευματικοῦ του ἐγὼ διὰ τῆς μελέτης καὶ τῆς παρατηρήσεως. Λάτρης καὶ θαυμαστής τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ πνεύματος, ὅπως ὄλα αἱ ὑπέροχοι διάνοιαι, ἐνεβάθυνε καὶ εἰς τὴν σπουδὴν τῶν ἑλλήνων συγγραφέων, καὶ ἰδιαιτάτα τοῦ Πλάτωνος ἀντλήσας ἐκ τῶν διαλόγων τοῦ σοφοῦ διδασκάλου τὰ αἰώνια διδάγματα τοῦ ἀληθοῦς καὶ τοῦ δικαίου, ἐνσαρκώσας δὲ οὕτω καὶ μετουσίωσας εἰς ἑαυτὸν τὰς ὑψηλὰς ἀρετὰς τῆς πλατωνικῆς φιλοσοφίας διὰ τοῦ ἰδίου παραδείγματος. Εἰς ταύτην κατὰ μέγα μέρος ὀφείλεται ἡ διακγῆς ἀναλυτικότης τῆς κρίσεως, ἡ λεπτὴ διαλογικὴ, ἡ πλουσία ἐπιχειρηματολογία, ἡ ἀβρότης τοῦ ὕφους, ἡ πεθὸ τῶν λόγων — προσόντα σπάνια, ἅτινα χαρακτηρίζουν τὸν κ. Εὐταξίαν ὡς κοινωνικὸν ἄνθρωπον, ὡς νομοδιδάσκαλον, ὡς διοικητὴν τῆς Τραπεζῆς.

Μετὰ τὴν ἐκ Γερμανίας ἐπάνοδόν του διωρίσθη δικαστής. Ἄλλὰ δὲν ἐδράβυνε νὰ κληθῆ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον καὶ καταλάβῃ ἔδραν τῶν μεγάλων νομοδιδασκάλων. Ἐδίδαξε συστηματικῶς τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δίκαιον μετὰ τοιαύτης ἐπιστημονικῆς μεθοδικότητος, ὥστε οἱ μαθηταὶ του ἠδέως ἀναμνησκονται τῆς γοήσεως ὅσον καὶ καρποφόρου διδασκαλίας του. Ἄλλ' ἦτο τόσο ἐνδεὴς καὶ πολυχιθῆς ἡ νομομάθεια τοῦ κ. Εὐταξία, ὥστε ἀνεγνωρίζετο ὡς εἰδικότης δι' ὅλους τοὺς κλάδους τῆς Νομικῆς. Διὰ νὰ κατανοηθῆ δὲ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΕΥΤΑΞΙΑΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

μέ ποίαν εὐσυνειδησίαν καὶ χαλυβδίνην ἐπιμονὴν εἰσῆρχετο εἰς τὴν οὐσίαν τῆς Ἐπιστήμης, ἀρκεῖ τὸ γεγονός ὅτι, θέλων νὰ εἰσδύσῃ βαθύτερον εἰς τὴν σπουδὴν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου, δὲν ἀπόκνησε νὰ ἐπιδοθῇ, ὄριμος ἤδη ἀνὴρ, εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῆς βωσικῆς γλώσσης! Διὰ τοῦτο ἡ ἐπιβολὴ τῆς ἀξίας του ἦτο τοιαύτη, ὥστε διὰ πᾶσαν προσωρινὴν ἀναπλήρωσιν καθηγητικῆς ἑδρας, ἐθεωρεῖτο ὁ μόνος δυνάμενος. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς οἰκονομικὰς ἐπιστήμας ἦτο τόσον ἐγκρατής, ὥστε νὰ καθίσταται ὁ ἀπαραίτητος Εἰσηγητὴς προκειμένου νὰ κρίνῃ ἢ Νομικὴ Σχολὴ συγγράμματα ὑποψηφίων ὑφηγητῶν καὶ καθηγητῶν τῆς Πολιτικῆς Οἰκονομίας. Ὑπὸ τοιαύτας περιστάσεις συνεδέθη δι' ἀμοιβαίας ἐκτιμήσεως καὶ ἀγάπης μετὰ τοῦ κ. Στεφ. Στρέϊτ, τοῦ ἄλλου ὑπερόχου νομομαθοῦς καὶ Διοικητοῦ τότε τῆς Τραπεζῆς, ὅστις καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ Ὑποδιοικητοῦ αὐτῆς.

Ἐντεῦθεν νέον στάδιον πολυμύχθου καὶ δημιουργικῆς ἐργασίας ἠνοιχθῆ εἰς τὸν ἀκούραστον ἄνδρα, ἐργασίας ἐπὶ τῶν νομικῶν ζητημάτων ἢ ἐπὶ γενικωτέρων θεμάτων καὶ ὀργανικῶν διακανονισμῶν, συνδεομένων πρὸς μεγάλα τῆς Τραπεζῆς συμφέροντα. Αἱ μακρὰ ἀποδημίαι τοῦ αἰοδίου Βαλαωρίτου τῷ παρεῖχον τὴν εὐκαιρίαν νὰ λαμβάνῃ ἐκάστοτε εἰς τὰς σιθαρὰς του χεῖρας τὰ βάρη τῆς Διοικήσεως. Καὶ ὅμως ἐν μέσῳ τῶν πολλαπλῶν ἀσχολιῶν του εὗρισκε πάντοτε τὸν καιρὸν νὰ παρακολουθῇ γαλλικὰ καὶ γερμανικὰ, νομικὰ καὶ οἰκονομολογικὰ, συγγράμματα, ἔτι δέ, καὶ πέραν τοῦ κύκλου τῆς Τραπεζῆς, ν' ἀσχολῆται εἰς ἐκπόνησιν νομοσχεδίων καὶ ἄλλας νομοπαρασκευαστικὰς ἐργασίας, γενόμενος ὁ εἰσηγητὴς τῆς ἐπεξεργασίας τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος καὶ ὁ συντάκτης τῶν Γενικῶν Ἀρχῶν.

Ὅτι ἰδίως χαρακτηρίζει τὸν κ. Εὐταξίαν εἶνε ἡ ἰδιόζουσα ἐπὶ ἠθικῶν ἀρχῶν ἀντίληψίς του. Οὐδέποτε ἐθάδισε πρὸς τὸ πλῆθος. Μὲ ψυχραιμίαν, μὲ φλέγμα, μὲ τὴν γαλήνην καὶ τὸ σθένος τῆς ἐνσυνειδήτου αὐτοπεποιθήσεως, ἵσταται ἀκλόνητος πάντοτε παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς ἀληθείας, τοῦ ὀρθοῦ καὶ τοῦ δικαίου. Καὶ διὰ τοῦτο κοινῶς ἀνωμολογήθη ὅτι ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα, ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ νέου αὐτῆς Διοικητοῦ, εὗρε τὴν δύναμιν ἐκείνην, ἣτις θὰ προσδώσῃ ἔτι μᾶλλον τὸν βυθμόν, τὴν κίνησιν, τὴν εὐξίαν καὶ τὴν ἀρμονικὴν ὁραιότητα εἰς τὸ πανελλήνιον Ἴδρυμα.

Α Λ Η Θ Ε Ι Α Ι

* Μερικαὶ γυναῖκες, καὶ ὅταν ἀκόμα φαίνονται αἰσθηματικά, δὲν παύουν νὰ σκέπτονται τὸ κακὸν κατεργάζονται τὴν δυστυχίαν τῶν ἄλλων μὲ τὰ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς.

* Ἡ ἠχὸ εἶνε πολλὰκις ὠραιότερα ἀπὸ τὴν φωνήν, τὴν ὁποίαν ἐπαναλαμβάνει.

* Ἡ ἀπομόνωσις εἶνε ὡς πρὸς τὸ πνεῦμα, ὅτι ἡ διαίτα ὡς πρὸς τὸ σῶμα.

ΤΟ ΖΑΓΟΡΙΟΝ

Τὸ Ζαγόριον, ἐκτεινόμενον πρὸς Β. καὶ ἸΒΑ. τῶν Ἰωαννίνων κατέχει ἅπασαν τὴν ὄρεινὴν χώραν ἀπὸ τοῦ Μητικέλι: μέχρι Μετσόβου καὶ Κονίτσης καὶ περιλαμβάνει νῦν 46 ἐν ὅλῳ χωρία, τὰ καλούμενα Ζαγοροχώρια. Τὰ πλεῖστα ἐκ τούτων ἔχουν θαυμασίαν τοποθεσίαν, ἄλλα εἰσὶ κατάρρυτα καὶ συνηρηφῆ παρουσιάζοντα ὄψιν κήπων μᾶλλον ἢ χωρίων, τινὰ δὲ ἀναρριχῶνται ἐπὶ ὄρεων διασωθῶν καὶ καταπρασίνων κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ φαίνονται ἐξ ἀπόπτου ὡς ὑπερμεγέθεις φωλεαὶ ἀετῶν.

Τὸ Ζαγόρι καὶ πρὸ τῆς κατακτήσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Φράγκων διψοῦσε δι' ἰδίῳ δημοτικῶν θεσμῶν καὶ ὑπὸ ἰδίων ἀρχόντων. Κατὰ δὲ τὸν 13ον καὶ 14ον αἰῶνα, διατελοῦν ὑπὸ τοῦς Δεσπότης τῆς Ἑλλάδος, ἡμύνετο κρατερῶς τῆς ἐθνικῆς του ὑποστάσεως κατὰ τῶν συγχῶν ἐπιδρομῶν, διότι φύσει ὄχυρόν καὶ οἰκούμενον ὑπὸ ἀνδρείων ἀντεπεξῆλθε πολλὰκις νικηφόρως κατὰ πάσης ξενικῆς ἐισβολῆς. Διὰ τοῦτο, τὸ Ζαγόρι εἶνε τὸ μόνον τμήμα τῆς περιφερείας Ἰωαννίνων, εἰς τὸ ὅποιον οὐδέποτε ἐπάτησε κατακτητικὸς ὁ ποὺς τῶν Ἀλβανῶν. Ὅταν δὲ ὁ Σουλτάν Μουράτ ὁ Β' κατέλαθε (1436) τὰ Ἰωάννινα καὶ μετ' αὐτῶν πᾶσαν τὴν ἄλλην

Ἡπειρωτικά σκίτσα.— Ἡπειρώτισσες ἀπὸ τὴν Πρεμετὴν

Δημοκρατία τοῦ Ἁγίου Μαρίνου — La Rocca

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΑΙ ΠΕΡΙΠΤΕΙΑΙ

ΜΙΚΡΟΣΚΟΠΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΝ ΠΟΛΕΜΙΚῶ ΚΥΚΛῶΝΙ

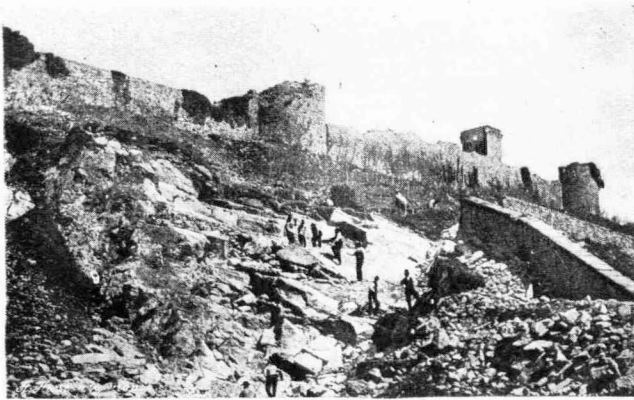
ἘΝ ΧΩΡῆΣ ἔξ Ἀθηνῶν μετὰ προθέσεως ταξειδίου ἀναφυ-
χῆς, ἀγνοῶν τὰς ἀιμοδιψεῖς διαθέσεις τῶν δύο Καيسάρων.
Κατὰ συγκυρίαν παράδοξον ἢ αὐστριακὴν, σημαία τοῦ « Kaiser
Franz Joseph », ἐφ' οὗ ἐπέβαινον, εἰς Τεργέστην διευθυνόμενος,
ἐχαρετίσθη ὑπὸ πολλῶν σφαιρῶν τῶν Χειμαρριωτῶν δι' αἰφύρ-
διασμοῦ (4 ἰουλίου 1914), ὡς ταῦτα ἐξέθηκα ἐν τῇ « Ἐστία » (20
αὐγ.). Θὰ ἠδυνάμην γὰ εἶπω ὅτι ἐβαπτίσθη ἐν τῷ πρώτῳ πύρῳ
τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολέμου, ἐάν ἐφρονεῖτο τις ἐκ τῶν μετ' ἐμοῦ ἐν
τῷ καταστροφῶματι ἰσταμένων. Ἄτυχῶς τὸ πῦρ ἦτο ἀναίμακτον.

Διέσχισα τὴν Αὐστρίαν καὶ τὴν Βαυαρίαν. Διέθην ἐκ Στρασ-
βούργου καὶ Νανσύ, χωρὶς νὰ φαντασθῶ παντελῶς ὅτι μετ' ὀλι-
γίστας ἡμέρας ἐφ' ὅλων ἐκείνων τῶν μερῶν θὰ ἠνάπτετο πυρ-
καῖά τοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου μεγαλειότερου πολέμου. Οὐδὲ οἱ
ἐν Γαλλίᾳ διπλωμάται εἶχον ἀμέσως διακρίνη πλείονα ἐμοῦ.

* *

Ἐπιφθίως εἰς Παρισίους, ἐκινδύνευσα νὰ φρονεθῶ (13 ἰουλ.)
ἐνεκα « ἀδίκου ἐπιθέσεως » αὐτοκινήτου ἀμάξης ἐναντίον μου
κατὰ τρόπον τοσοῦτον κωμικοτραγικόν, ὥστε ἀνεφίζτον μοὶ εἶναι

εισέτι νά ἐνθυμηθῶ αὐτόν, χωρίς νά γελάσω διὰ τὸ πάθημά μου. Ὅταν ἡ ἀφυγκὸς αὐτῆ κινουμένη λαίμητμος, συγκρουσθεῖσα, οἰοεὶ ὡς ἐν μονομαχίᾳ, μετ' ἄλλης ἀντιζήλου, ἀνήλθεν εἰς τὸ πεζοδρομῖον, ἐξ οὗ διέβαινον, παρισινή τοῦ ἐλαφροῦ κόσμου, ἐπίσης διαβάτις διὰ τὴν κακὴν μου τύχην, ὀρμητικῶς ἐναγκαλισθεῖσά με ἐν τῇ ταραχῇ της, ἐξήτει νά τὴν σώσω ἐκ τοῦ καθ' ἡμῶν ταχέως προελαύνοντος ἐχθροῦ. Γέλως μὲ κατέλαβε πρὸ τοῦ ἀδόξου ἐν τοιαύτῃ στάσει τέλους, ὅπερ ἡ σκληρὰ μοῖρα μοὶ ἐπεφύλασσε, καὶ τὸ ὁποῖον βεβαίως ἠθέλε διατυμπανισθῆ διὰ τῶν ἐφημεριδῶν τῆς ἐπιούσης, ἴσως καὶ μετὰ εἰκό-

Δημοκρατία τοῦ Ἁγίου Μαρίνου — Λατομεία

νων καὶ σχολίων φαντασιωδῶν, εἰς βάρος μου, παρ' ὄλην τὴν ἀθρότητα μου! Σημειωτέον ὅτι ταῦτα ἐτελοῦντο ἀκριβῶς εἰς τὴν κεντρικωτέραν λεωφόρον τῆς ἀμαρτωλοῦ Μαγδαληνῆς (Boulevard de la Madeleine). Ἄλλ' ὁ δῆμός μας ἐκ θείας προνοίας ἀπόλεσε τὴν δύναμιν τῆς περαιτέρω κινήσεώς του. Ὡς ἐκ θαύματος εἰσώθημεν. Ἔσπευσα κατεπειγόντως νά σωθῶ καὶ ἐκ τῶν χειρῶν τῆς λιποψυχασίας Γαλατίδος, μεθ' ἧς μικροῦ δεῖν ἐκινδύνευσα ἀκουσίως νά συνταξειδεύσω μέχρι τοῦ Πλάστου — ἀντὶ τοῦ εἰς Λονδίνον ταξειδίου μου — ὡς ἀγγελιαφόρος τοῦ πρὸς τοὺς Σέρβους αὐστριακοῦ τηλεγραφοῦ. Ἐγέλων μόνος, οὐδένα ἐκ τῶν διαβατῶν γνωρίζων, ἵνα τὸν σταματήσω καὶ τῷ διηγηθῶ τὸ ἐπεισόδιόν μου...

Τὰ προοίμια ταῦτα ἦσαν, ὡς φαίνεται, συμβολικὰ προανακρούσματα τοῦ ἐπερχομένου τυφάνου. Εἰς τὸν μελανὸν οὐρανὸν

τῆς Εὐρώπης ἤρξαντο διασταυρούμεναι τηλεγραφικαὶ ἀστραπαὶ μετὰ βροντῶν. Ἐκ Βερολίνου ἐξηκοντίζοντο πρὸς τὴν Πετρούπολιν καὶ πρὸς τοὺς Παρισίους, εἰς δὲ τὸ Λονδίνον δι' ἐμμέσου ὁδοῦ, οἱ ἀνθρωποκτόνοι κερανοὶ τοῦ ὑψιθρεμέτου Καίσαρος. Ἐγκαίρως ἐτράπην τὴν πρὸς τὸ Aixles-Bains ἄγουσαν. Δυστυχῶς δὲν μοὶ ἐπετρέπετο, παραμένων ἐν Παρισίοις, νά ἰκανοποιήσω τὴν περιέργειάν μου εἰς θεάματα διαβάσεως γερμανικῶν ἀεροπλοίων, διότι σὺν ἄλλοις, ἐκινδύνευον, ἐν περιπτώσει πολιορκίας, νά γίνω καὶ κνοφάρος, οἱ δὲ χρονογράφοι τῶν ἀθηναϊκῶν ἐφημεριδῶν, ἐλλεῖψει ἀττικοῦ ἁλατος, θὰ μὲ κατήγγελλον, λόγῳ κροσφαγίας, διὰ παραβίασιν ὄρκου, ὃν οὐδέποτε ἔδωκα.

Αἱ συγκοινωνίαι διεζόπησαν. Δέκα ἑκατομμύρια μαχητῶν τῶν γαλλοσυμμαχικῶν στρατιῶν, καὶ ἕτερα 8 τῶν γερμανοαυστριακῶν, ἐσπευσμένως ἐκλήθησαν εἰς τὰ ὄπλα. Τὸ ἀνθρωποσφαγεῖον ἤρξατο τὸ ἀπαισιον ἔργον του ἐν τῇ πεπολιτισμένῃ Εὐρώπῃ μεθ' ὀριμῆς ἀκατασχετοῦ καὶ ἀγριώτερον ἔτι τῶν μεσαιωνικῶν χρόνων, ὅτε χάριν ἐγγυτέρας ἐξετάσεως *τῆς θεωρίας τῶν ἀντιθέσεων*, ἐνεθυμήθη νά... ἐπισκεφθῶ, δίκην ναυαγοῦ ταξειδιώτου ἐν τῷ πολεμικῷ κυκλῶνι, τὸν εἰρηνηζώτατον Τιτάν, ἐπὶ τῶν πελωριῶν ὄμων τοῦ ὁποῖου ἀναπαύεται, πρὸς συμπλήρωσιν τῆς εἰρωνείας τῶν ἀνθρωπίνων, τὸ πλέον ναυοειδὲς πολεμικὸν ἄθλημα τῆς γῆς!

Αἱ περιπέτειαι τῆς μικροσκοπικῆς δημοκρατίας τοῦ Ἁγίου Μαρίνου καὶ ἡ περιεργὸς πολιτειακὴ κατάσταση κρατιδίου δεκακιςχίλιων ἀνθρώπων, κατοικούντων ἐντὸς 60 τετραγωνικῶν χιλιομέτρων, διεθνῶς ὁμῶς ἰσοτιμῶν πρὸς... τὴν θαλασσοκράτειραν Μεγάλην Ἰταλιανὴν καὶ πρὸς τὴν ἀχανεστάτην Ρωσικὴν αὐτοκρατορίαν, μοὶ ἐφάνθησαν ἀξίαι εὐρύτερατην νῶν, ὃν καρπὸς ὑπῆρξεν ἡ πρὸ ὀπταετίας περὶ αὐτῆς δημοσίαις ἱστορικῆς μελέτης μου, χωρίς ὁμῶς ποτὲ νά δυνηθῶ, ὅπως ἐπισκεφθῶ τὸν Τιτάν.

Τῇ 1η αὐγούστου 1914 ἰστάμην, εἰς ὕψος 738 ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης μέτρων, ἐν τῇ ὑψηλοτέρᾳ αὐτοῦ κορυφῇ.

Ἐκ τοῦ βράχου (Rocca) ἐκείνου διακρίνονται 11 πόλεις καὶ πλέον τῶν 100 κωμῶν καὶ ἐπαυλῶν. Τὴν ἱστορίαν αἰώνων 15 καὶ τὴν ἀπὸ πάσης ἀπόψεως σύγχρονον κατάστασιν, περιέγραφα παραθέσας καὶ ἱκανὰς εἰκόνας. Ἐν ἐποχῇ τῆς κλαγγῆς τῶν αἰμοσταγῶν ὄπλων ἑκατομμυρίων μαχητῶν προτιμῶ νάναφῆρω ἐνταῦθα μόνον τὰς στρατιωτικὰς δυνάμεις τοῦ Ἁγίου Μαρίνου. Σύντασα ἡ μόνιμος στρατιωτικὴ δύναμις τῆς ἐπικρατείας σύγκειται ἐξ ὀκτώ (ἀριθ. 8) χωροφυλάκων ὑπὸ ἓνα ἐνομιματάρχην, χάριν τῆς δημοσίας ἀσφαλείας, ἥτις σπανιότατα διαταράσσεται. Ἐπὶ τοῦ δεσποτηρίου, σχεδὸν συνεχῶς, ἀνυψοῦται σημαῖα λευκῆ εἰς ἔνδειξιν ἐλλείψεως πελατῶν. Ἐξαιρετικῶς τὴν ἡμέραν τῆς ἐπισκεψέως μου εἶχεν ἓνα κατάδικον δι' ὑπέρβασιν ἀμύνης, μεθ' οὗ καὶ ἐπ' ὀλίγον συνωμίλησα ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς δεσμοφυλάκου. Πλὴν τῆς χωροφυλακῆς ὑπάρχει καὶ φρουρὰ τιμητικῆ τοῦ Ὑπατοῦ Συμβουλίου ἐξ 26 ἀνδρῶν καὶ 34 ἐφεδρῶν. Ἡ δὲ πανστρατιά, ἐν στιγμῇ κινδύνου καλουμένη διὰ τῆς κρούσεως τοῦ ἐν τῷ βράχῳ κώδωνος, σὺγκειται ὑπὸ 38 ἀξιωματικῶν καὶ ὑπὸ πάντων τῶν δυναμένων φερεῖν ὄπλα, ἀνερχομένων εἰς χιλίους περίου.

Ἄμα εἰσελθὼν εἰς τὸ ἄστυ τῆς ἀριστοκρατικῆς δημοκρατίας, αὐτοστιγμῆ ἐπισκέφθην, χωρὶς βεβαίως νὰ ἐγγραφῶ εἰς βιβλίον τι, τοιοῦτον μὴ ὑπάρχοντος, τὸν βασιλευνόντα πρόεδρον τῆς δημοκρατίας (presidente regente) κ. Domenico Fattori, τέως δικηγόρον καὶ συμβολαιογράφον, τὸν ἐξ τῆς ἀριστοκρατικῆς τάξεως ἐκλεγέντα. Ἐπίσης τὸν γενικὸν γραμματέα, ὄντα συγχρόνως καὶ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑποθέσεων (οἰονεὶ) ὑπουργόν. Ὁ ἕτερος τῶν βασιλευνόντων συγκυβερνητῶν (capitani regenti), ἐκ τῆς λαϊκῆς τάξεως ἐκλεγόμενος, ἐδρανεῖ εἰς τὸ Borgo Maggiore.

Αἱ περσιτέρου λεπτομέρειαι παρατηρήσεων, κρίσεων καὶ σκέψεόν μου δὲν εὐρίσκουσι θέσιν ἐν βραχυτάτῳ σκαλαθύρηματι. . . . Γενματίας εἰς τὸ Albergo Ristorante Titano, ἐπανήλθον δι' αὐτοκινήτου ἀμάξης εἰς τὸ Ῥιμίνον (Rimini) μετὰ πορείαν ὥρας 1.15'. Εἰς τὸ ἀληθῶς ὄραϊον Grand Hôtel ἐκδυθεὶς, ἐλοῦσθην παρὰ τὴν ἀμύωδη ἀκτὴν, κατὰ τὰ ἐκεῖ εἰθιζόμενα, εἰς τὰ γαλιναῖα ὕδατα τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης, καθ' ὃν χρόνον ὁ γαλλοαγγλικὸς στόλος, οὐχὶ εἰς πολὺ μεγαλίον ἐκείθεν ἀπόστασιν, ἐξελιπαρεῖ πρὸ τῆς Πόλας τὸν αὐστριακὸν στόλον νὰ ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ ναυστάθμου, ὅπως δι' ὀδίδον τὸν χωριτιστῆν, ἀλλ' ἐκεῖνος ἐκ πολλῆς μετριοφροσύνης δὲν ἐνεφανίζετο. . . . Οὐδὲ μέχρι σήμερον εἰδείξε διαθέσεως ἐξόδου.

**

Ὑψαύχην, ὁ Τिताν ἐπὶ ἔτη 1500 περίου συνεχῶς ἔμεινε ἐλεύθερος. Οἱ Ἁγιομαρινῖται ἠδυνήθησαν, ὅτε μὲν διὰ τῆς διπλωματικῆς δεξιότητος, ὅτε δὲ διὰ τῆς γενναϊότητός των, ἐπιτυχῶς νάμνηθῶσι κατὰ τὸν ὑπὸ τῆς πακοκρατίας μεγίστων κινδύ-

νων. Ὁ Μέγας Ναπολέων, σεβασθεὶς τὴν μικροσκοπικὴν πολιτείαν, οὐ μόνον διετήρησεν αὐτὴν «comme un échantillon de république», ἀλλὰ καὶ προέτεινε τὴν ἐπέκτασιν τῶν ὄριον, ἦν ὁμως οἱ σοφοὶ πολῖται αὐτῆς ἐν τῇ ὀλιγαρχείᾳ τῶν ἀπέχουσαν. Οὕτω δὲν ἐκινδύνευσαν ἐν ἔτει 1815 ὑπὸ τῆς ἀνιέρου ἱερᾶς συμμαχίας, ἐπέβαλον δὲ τὸν σεβασμὸν μετ' ἐμπιστοσύνης εἰς τὸν Βίκτωρα Ἐμμανουήλ. Καὶ εἰς τὸν μετ' οὐ πολὺ χαρακτηρισμένον νέον τῆς Εὐρώπης χάριτην τολμῶ νὰ προεῖπω, ὅτι τὰ ὄρια τοῦ Ἁγίου Μαρίνου θέλουσι μείνῃ ἀμετάβλητα, ἀνευ δαπάνης καὶ ἐνὸς κἂν φράγγκου περιτλέον χάριν τῆς ἀόπλου οὐδτεροτήτος του.

Κατὰ τὴν εἰς τὸν Τिताνα ἐπίσκεψίν μου ἐπέισθην, ὅτι βιοῖ ἐκεῖ ἀληθῶς κοινωνία ἐλευθέρων, ἐν ἀκινήσιᾳ ἀνευ προόδου, μετὰ φτωχίας, ἥτις μοὶ φαίνεται προτιμότερα μόνον ἐν ἐσχάτῃ ἀνάγκῃ, ὅσάκις οἱ λαοὶ δὲν κυβερνοῦνται δι' ἀληθῶς μὲν κοινωβουλευτισμοῦ ἀλλὰ μετὰ ἡρωϊκῆς καὶ συνετῆς βασιλείας.

Ἐν «Ἡλυσιῶ» Καλλιθέας Ἀθηνῶν τῇ 3/IX/1914.

Γ. Ν. ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ

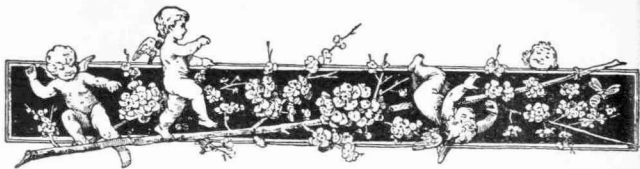

ΡΗΜΑ ΔΙ

- Γιατ' εἶν' ἡ στράτα θλιβεῆ καὶ τὸ ποτάμι βοῦροκος ;
- Διάθηκε ὁ Χάρος, ὁ Χαμός, ὁ Χαλαμός, ὁ Τοῦροκος.
- Ἐδῶ ἦταν κάποτε χωριό, τί νάχη τώρα γίνεη ;
- Ὁ Τοῦροκος ἔβαλε φωτιά καὶ τῶφραγεν ἐκεῖνη.
- Καὶ ποῦ εἶνε ἡ ὄμορφη ἐκκλησιὰ μὲ τ' ἅγιο εἰκονοστάσι ;
- Σ' αὐτὴν ἐπροποροῦχτηγεν ἡ φλόγα πρὶν χορτάση.
- Καὶ ποῖνε οἱ νεοὶ καὶ ποῖνε ἡ νεῖες καὶ τοῦ χωριοῦ τ' ἄσπερι ;
- Σὰν πρόβατα τοὺς ἔσφαξε τοῦ τοῦροκου τὸ μαχαῖρι.
- Δὲν κλαίω τὴ στράτα θλιβεῆ καὶ τὸ ποτάμι βοῦροκο,
- γιατὶ κ' ἐκεῖνη ὅπως κ' αὐτὸ δὲν θὰ ξανάδῃ τοῦροκο.
- Δὲν κλαίω τ' ἀξέχαστο χωριό, γιατί κ' ἐκεῖνο πάλι
- ἀνάμεσ' ἀπ' τῆς στάχτες του καινούριου θὰ προβάλλῃ.
- Δὲν κλαίω ἐκείνους ποῦ ἔσφαξε τοῦ τοῦροκου ἡ ἄγρια λάμα,
- γιατὶ εἶνε μάστιγες καὶ ζοῦν μὲ τοὺς ἁγίους ἀνάμα,
- Μόν' κλαίω τὴν ὄμορφη ἐκκλησιὰ, ποῦ καίγοντας λιβάνα
- Χρόνια καὶ χρόνια ἐπρόνομεν Ἀνάστασι νὰ κἀνη.

(6 φεβρ. 1913)

ΓΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ

ΕΠΑΡΧΙΑΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

"ΟΙΝΟΣ ΕΙ ΚΑΙ ΕΙΣ ΟΙΝΟΝ ΑΠΕΛΕΥΣΕΙ,"

ΕΙΣ τὴν εἴσοδον τοῦ χωριοῦ εἶχαν ὁ Μπαρμπασταματῆς τὸν καφενέ του. Ἐνα εὐρύχωρο μαγαζί κατὰ τὸ ἥμισυ στρωμένο μὲ σανίδια καὶ κατὰ τὸ ἄλλο ἥμισυ μὲ χῶμα-κοκκινώχωμα, πασπαλισμένο μὲ ψιλλὴ ἄμμο. Εἰς τὸ βάθος τοῦ μαγαζιοῦ ἦτο τὸ γιατάκι τοῦ Μπαρμπασταματῆ, — ἓνα μικρὸ παντάρι δύο-δυόμισυ μέτρα πρὸ ψηλὰ ἀπὸ τὸ ἔδαφος. Εἰς τὴν βορεινὴ γωνιά ἦτον τὸ τζάκι, ποῦ ἐφῆνοντο οἱ καφεδες καὶ ἡ φασκομηλιά, καὶ στὴν δυτικὴ γωνιά — δύο μεγάλα βαρέλια μὲ κρασί καὶ ἓνα μικρότερο μὲ γλυκάδι. Ἐνας μακρὺς, ξύλινος, γυμνὸς καναπὲς καὶ μερικά καθίσματα σανιδένια, χαμηλά, μεταξύ τῶν ὁποίων καὶ δύο κορμοὶ βαθουλοῖ, χρησιμεύοντες ἐπίσης διὰ καθίσματα. Ἦσαν οἱ κορμοὶ αὐτοὶ σπόνδυλοι πελωριοῦ φανοῦ ἀλειυθέντος, ἢ μᾶλλον ἐξοκειλαντος εἰς μίαν ἀκτὴν τοῦ νησιοῦ πρὸ πολλῶν χρόνων, καὶ τέσσαρα — πέντε ξεχαρβαλωμένα τραπέζια. Ἐπάνω εἰς ἓνα ράφι, παρὰ τὴν ἐστίαν, ἐστῆκοντο ἐπιδεικτικὰ τρεῖς ναργιλέδες μὲ τὰ μαρκοῦσια των, παλαιὰ ἀντικείμενα, τὰ ὁποῖα ὁ Μπαρμπασταματῆς εἶχεν ἀγοράσει ἀπὸ τὴν Πόλιν πρὸ τῆς Ἐπαναστάσεως, ὅταν ἀκόμη ἐταξείδευε λοστρόμος μὲ τὰ ψαριανὰ καράδια, πέντ' ἕξη φλυντζάνια εὐμεγέθη διὰ τὴν φασκομηλιά, γωνιώδη καὶ ξεχειλωμένα, τριανταφυλλιά μὲ χρυσὰ κοσμήματα καὶ χωρίς πατάκια. Καὶ τοῦ καφέ τὰ φλυντζάνια, ἑπτὰ ὀκτὼ καὶ ἀπ' αὐτὰ, ἦσαν σχετικῶς μεγάλα, χορταστικά.

Ὁ καφενὲς τοῦ Μπαρμπασταματῆ εἶχε τοὺς τακτικούς πελάτας του, οἱ ὁποῖοι τὴν αὐγὴ, χειμῶνα-καλοκαίρι, μετέβαιναν νὰ πάρουν τὸ κριθάρι των, ὅπως ἔλεγεν εὐφυολογῶν ὁ γέρω-Σφυρίδος, ἔχων πείραν τῆς ποιότητος τοῦ καφέ.

— Καὶ πάρε, καὶ μὲνε Σταματῆ, καὶ λιγάνι καφέ νὰ βάλῃς στὸ κριθάρι, — τοῦ ἔλεγε.

— Δὲ σὲ κοντυλιάζει· κ' ἔτσι! τοῦ ἀπεκρίνετο ἀπὸ τὸ τζάκι ὁ Μπαρμπασταματῆς, χωρίς νὰ γυρίσῃ νὰ τὸν ἰδῇ.

Καὶ ὁ γέρω-Σφυρίδος ἐκουνοῦσε τὸ κεφάλι σιωπῶν.
Ἦξευρε ὁ Μπαρμπασταματῆς τί καφέ πίνει καθένας ἀπὸ τοὺς πελάτας του, βαρὺ γλυκῖν ἢ μέτριον ἢ σαντέδικον, καὶ οὔτε ἐδέχτο νὰ τοῦ εἰπῆς: κάμε μου καφέ σου τὸν ἔφερνε, τὸν ἤθελες δὲν τὸν ἤθελες, καὶ ἦσο ὑποχρεωμένος νὰ τὸν πῆς. Μῆτε ἐτόλμα κανεὶς νὰ παραπονεθῆ, ὅτι ἀργεὶ ὁ καφές, ἢ νὰ κτυπήσῃ τὸ τραπέζι· ἔπρεπε νὰ χάσῃ κάθε ἐλπίδα, ὅτι θὰ ἔπινε καφέ!
Ὁ Μπαρμπασταματῆς ἔριχνε μιά ματιὰ ἀποπάνω ἀπὸ τὰ γυαλιά του κ' ἔβλεπε ποῖος ἤρχετο κ' ἐσημείωνε τὴν σειρὰν του. Μὰ ἡμποροῦσε νὰ βιάξεται! — ὁ Μπαρμπασταματῆς δὲν ἔδιδε προσοχὴν — καθένας μὲ τὴν σειρὰν του.

Τὸ ἀπόγευμα τὸ καφενεῖον ἠλλάξε σκηνογραφίαν καθὼς καὶ οἱ πελάται. Ἡ φωτιὰ ἔσβυνε, τὰ ποτήρια τοῦ νεροῦ καὶ τὰ φλυντζάνια ἔδιναν θέσιν εἰς τὰ ποτήρια τοῦ κρασιοῦ, εἰς τὰ λαγγίνα, εἰς τὰ τενεκεδένια ἑκατοσταράκια, στὶς μισὲς καὶ κάποτε στὶς ὀκάδες. Ἀπὸ τὸ μεσημέρι κ' ὕστερα εἰς τὸ σεμνὸν καὶ ἀμίλητον καφενεῖον, ἐλάμβανε τὰ σκήπτρα του ὁ θορυβώδης Βάκχος μέχρι βαθείας νυκτός. Πελάται ἀπογευματινοὶ ἦσαν ὀλίγοι καὶ καλοὶ — τρεῖς, ἓνας σιδηρουργὸς Δημήτριος ἐπονομασθεὶς Καντάρας διότι ἐπισκευάζε καὶ καντάρια, ἡλικίας 60-65 ἐτῶν, φαλακρὸς ἐντελὼς, αἰωνίως ἀσκεπῆς, αἰωνίως ἀπλutos, αἰωνίως καγκυλιῶν καὶ αἰωνίως μεθυσμένος. Ἀμακατζῆς δὲ πρώτης τάξεως καὶ φρικτῶδες βωμολόχος. Ὁ Ἀντώνης δ' ἐπονομασθεὶς Δημόσιος, διότι ἐξετέλει καὶ χρέη δημοσίου κήρυκος, κοντόν καὶ στυβαρόν γερόντιον, ἤρεμος, ἄν ἄρνάκι, ὅταν ἦτο νησιτικός, καὶ μετὰ στωϊκότητος δεχόμενος τὰ πειράγματα τῶν παιδιῶν, ὅταν εἰς τὸ μέσον τῆς ἀγορᾶς ἐπρόκειτο νὰ διαλαλήσῃ κανὲν ἐμπόρευμα, θηριώδης δὲ ὅταν ἦτο μεθυσμένος, πρᾶγμα ποῦ τοῦ συνέβαινε πολὺ συχνά· καὶ ὁ γέρω-Σφυρίδος, ἓνα ἰσχνόν, ὑψηλόσωμον καὶ λιπόσαρκον γερόντιον μὲ βράκων, μὲ πλατύγυρον ψάθων τὸ θέρος καὶ τουρλωτῶν φέσι τὸν

Ὁ μπαρμπα-Σταματῆς

χειμῶνα. Ἀρχαῖος γραμματοδιδάσκαλος εἰς παλαιὰν ἐποχὴν, μὲ κάποιαν μὲρῳσιν, καὶ ψάλλης εἰς τὸν Ἅγιον Μηνᾶν. Οἰνοπότης δὲ φοβερός.

Αἱ πρῶται σπονδαὶ ἤρχιζον, μὲ ὀλίγο χταποδάκι μεζέ, ἀπὸ τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας καὶ ἐτελείωναν μετὰ τὸ μεσονύκτιον συνήθως, ὅτε καὶ οἱ συμπόται τρικλιζόντες ἀπεχωρίζοντο.

Ἐχώλαινε ὀλίγον ὁ Μπαρμπασταματής ἀπὸ μίαν πληγὴν ποῦ εἶχε πάρει κατὰ τινὰ ναυμαχίαν. Ἐφοροῦσε τὴν ἡρωϊκὴν βράκαν καὶ φέσει τουνεζίνικον, μὲ μόλις κεκλιμένον δεξιὰ. Εἶχε τὰς κνήμας γυμνάς καὶ νευρώδεις καὶ στιβαροὺς τοὺς βραχιόνας. Ἀλλὰ τὰ ἔτη τοῦ εἶχον κυρτώσει τὸ σῶμα καὶ τὸ βῆμα του δὲ δὲν ἦτο σταθερόν. Εἶχε καρδίαν ἀγαθὴν ὡς παιδίου, ἀλλ' ἦτο δξύθυμος μέχρι παραφροσύνης. Ἐξῆ μόνος εἰς τὸ μόνον κτῆμα ποῦ τοῦ ἔμεινε, διότι, ὅτι ἄλλο καὶ ἂν εἶχε τὸ ἐπρόικισε τῆς κόρης του. Ἦτο ὑπερήφανος, δὲν ἤθελε νὰ διδῆ βάρος εἰς κανένα καὶ ἐπροτίμησε νὰ ὑποφέρῃ μόνος, χωρὶς καμμίαν περιποίησιν, παρὰ νὰ κατοικήσῃ εἰς τὸ σπίτι

«... δεχόμενος τὰ πειράγματα τῶν μικρῶν...»

τῆς κόρης του καὶ νὰ τῆς δώσῃ ἐνόχλησιν. «Ἐγὼ εἶμαι γέρος καὶ παραξένος, δὲ θέλω νὰ μὲ βαρεθῆτε. Ἐρχου, ὅταν θέλεις νὰ μὲ βλέπῃς» ἔλεγε τῆς κόρης του.

Κ' ἐκεῖνη, ποῦ ἤξευρε τὸν χαρακτήρα του, δὲν ἐπέμενε. Τοῦ ἐπήγαινε κάποτε κανένα μεζέ' στὴν ἀρχὴ αὐτὸ τὸν εὐχαριστοῦσε, ἀργότερα ὅμως καὶ αὐτὸ τὸ εὐρῆκε περιττὸν καὶ δὲν τὸ ἐδέχετο.

Ὅπως ἀπὸ τὸ μαγαζὶ ὑπῆρχε ἕνας ἀλόγουρος, μέρος τοῦ ὁποίου εἶχε καλλιεργήσει, ἐφύτευσε μαντζουράναν, βασιλικό, θυσόμο, κόστα καὶ ζαφειρι, ἡ πρῶτες δὲ βιοτέτες, ποῦ ἤθελε στολισθῆ ὁ ἐπιτάφιος τῆ Μεγάλῃ Παρασκευῇ, ἦσαν ἀπὸ τὸ κηπάριον τοῦ Μπαρμπα-

σταμάτη, καὶ τὰ κορίτσια τοῦ νησιοῦ τὸ ἤξευραν, ἀπευθύνοντο εἰς αὐτὸν καὶ ὁ ἀγαθὸς γεροντάκος προθύμως ἐλεηλάτει τὸν ἀνθῶνα του. Ἐφοροῦσε πάντοτε μίαν λευκοτάτην ποδιά. Τὸν χειμῶνα ἐφοροῦσε σκούρο βρακί, τὸ καλοκαίρι ἄσπρο· οὐδέποτε ἐβλεπε κη-

«Ἡ τετρανδρία ἄρχισε σιγά-σιγά νὰ κουτσοπίνη...»

λίδα ἐπάνω εἰς τὴν χιονάτην βράκαν του. Καὶ τὰ ἀσπρόρρουχά του ἔλαμπαν ἀπὸ καθαριότητα. Τὰ σκεύη τοῦ καφενείου ποτήρια, φλυτζάνια, κουταλάκια ἦσαν ἀμέμπτου καθαριότητος. Τώρα, ἂν ὁ καφές ποῦ ἔδινε ἦτον κατὰ τὰ τρία τέταρτα κριθάρι, ἀλλ' ἦταν ὅμως κριθάρι καθαρὸν. Ὅπως ἦτο ἐξωτερικῶς καθαρὸς, ἔτσι ἦτο

και η ψυχή του καθαρά. Θεός φυλάξοι ν' αδικήση κανένα! αλλά και εις κανένα δέν επέτρεπεν αδικίαν. Τό μόνον του ελάττωμα, ελάττωμα θανάσιμον, ήτο η μέθη. Τό κρασί του είχε γίνει πλέον πάθος, αλλά και πού έμεθούσε, ούδέποτε παρεστράτη — ένα μεθύσι ήρεμον, παρατεταμένον μέ διακοπής κατά τās προμεσημβρινάς ώρας. Μπορεί να πη κανείς, πώς τά δύο κρασοδάρελα, τά οποία

«Παρετήρησαν κόσμον συνηγμένον»

έπιμελώς εφρόντιζε κάθε χρόνο να γεμίζη με τό προϊόν τής άμπέλου του, εχρησίμευαν αποκλειστικώς προς ιδίαν και τών στενών φίλων του χρῆσιν. "Όταν η τετρανδρία ήρχιζε σιγά-σιγά να κουτσοπίνη και ήρχετο στό κέφι, ο γέρω-Σφυρίδος άπαραιτήτως ήθελε να ψάλλη, ύποδοηθούντων τών άλλων, τό τροπάριον του 'Αγίου τής ήμέρας. 'Ο Καντάρας ήτον ο σαχλασατεϊός τής συντροφιάς και άμα έτελείωνεν η ψαλμωδία, αυτός προσεπάθει να ποιήσῃ τήν δημήγυριν μέ άνέκδοτα κατά τό μάλλον και ήττον άκοσμα, πράγμα τό όποιον εις μέν τόν γέρω-Σφυρίδον έπροξέει μεγάλην ευχαρίστησιν, εις δέ τόν Μπαρμπασταματήν άηδία, τόσο, ώστε δια να μην άκούη τις σαχλαμάρες του Καντάρα, όπως έλεγε, εσηκώνεται ν' επήγαινε ν' απογεμίση τό λαγήνι. μορφαζών δυσαρέστως. "Όταν τό τρίτον και τό τέταρτον λαγήνι έτελείωναν, τότε εγίνετο κάποιο διάλειμμα, διότι τά πόδια του Μπαρμπασταματή εβάρυναν, εδυσκολεύετο να σηκωθή δια να ξαναγεμίση τό λαγήνι και καταλαμβάνοτο και οι τέσσαρες από άφασίαν και νάρκη, εξαπλώναν εις τά καθίσματά των, εκρεμούσαν τά χέρια των και έρρεγχον, ένῳ τó άμυδρόν φῶς τής λάμπας του πετρελαίου εφώτιζεν άσθενώς τά ρικνά πρόσωπά των. Δέν παρήρχετο όμως πολύ και τό νέφος τής μέθης διελύετο και οι συμπτώματα ήρχιζον μέ νέον μένος τās σπονδάς.

Ήτο τρυγητός και όλο τό νησί έμύριζε μούστο. Ή μυίγες κατά

νέφη επεκάθητο επάνω εις τά γεμάτα από σταφύλια κοφίνια, πού εκουβαλούσαν από τ' άμπέλια εις τά πατητήρια. Τά βαρέλια πλυμένα και εις βαρελοστοιχίας άτέρμονας άνέμενον να δεχθούν τό κρασί, και ήταν άφθονον έκείνη τή χρονιά. Χαρά και άγαλλίασις δια τούς κρασοπατέρας.

Και ο Μπαρμπασταματής ετρύγησε τό άμπέλι του και έπρόκειτο να πατήσῃ ο ίδιος, όπως έκανε πάντοτε, τά σταφύλια στό πατητήρι του κουμπάρου του Μπαλάφα, πού σαν κουμπάρος του πού

«Ήσαν τά πτώματα του μπαρμπα-Σταματή και του 'Αντώνη»

ήτον, δέν θα του έπαιρνε νοτι για τήν καρούτα. "Εστι δέ καρούτα υπερμεγέθης κυλινδρική βαρέλα επάνω στενή και κάτω πλατυτέρα. "Ενα-ένάμιου μέτρον από τό επάνω χεϊλος τής βαρέλας αυτής υπάρχει διάζωμα εσωτερικόν, επί του όποιου στηρίζονται κινητάι σανίδες, καλύπτουσαι άραιώς τήν επιφάνειαν του διαζώματος. "Επί τών σανίδων αυτών ρίπτονται τά σταφύλια, τά οποια πιέζει δια τών ποδών ο πατητής και ο μούστος στραγγίζει εις τό βάθος τής καρούτας όπου ακολούθως ρίπτονται και τά τσίπουρα μετακινουμένων τών σανίδων.

Έπρεπε να σηκωθή πολύ πρωί ο Μπαρμπασταματής δια να ετοιμάσῃ τό πατητήρι και επειδή η νυκτερινή κρασοκατάνουξις είχε παραταθή πέραν του μεσονυκτίου, έγινε απόφασις να μη διακοπή,

τό γλέντι, και τήν αὐγή ν' ἀρχίσῃ ἢ ἐργασία. Οἱ συμπόται τοῦ ἐπρότειναν νά τοῦ βοηθήσουν εἰς τό πάτημα, ἀλλ' ὁ Μπαρμπα-σταμάτης ἠρνήθη διαμαρτυρούμενος, ὅτι ὁ μὲν Καντάρας ἦτον ἰκα-νός νά τοῦ πῆ μούστο ὅλο τό κρασί του, ὁ δὲ Σφυρίδος νά τοῦ τό μαγαρίση, γνωστοῦ ὄντος ὅτι ὁ ψάλτης ἐπασχεν ἀπό ἀκράτειαν τῶν οὐρῶν. Τέλος κατόπιν τῆς ἐπιμονῆς τῶν φίλων του ὁ Μπαρμπα-σταμάτης συγκρατεῖται ὁ Μπαρμπασταμάτης μετά τοῦ Ἀντώνη. Κ' ἔτσι, τρικλιζώντας ὁ Μπαρμπασταμάτης μετά τοῦ Ἀντώνη ἐπῆγαν νά πατήσουν σταφύλια, ὁ δὲ Καντάρας και Σφυ-ρίδος ἐπῆγαν νά κοιμηθοῦν.

Οἱ δύο τελευταῖοι τό ἀπόγευμα τῆς ἄλλης ἡμέρας συνηγτήθησαν φρέσκοι-φρέσκοι ἔξω ἀπό τό καφενεῖον τοῦ Μπαρμπασταμάτη, διά ν' ἀρχίσουν ἐκ νέου τό σύνθηες γλέντι, ἀλλά τό καφενεῖον ἦτο κλειστόν και ἀπόρησαν. Τό πάτημα τῶν σταφυλιῶν ἐπρεπε νά ἔχῃ τελειώσει. Ποῦ νά πῆγε ὁ Μπαρμπασταμάτης; Ἐσκίεψθησαν και ἀπεφάσισαν νά μεταδοῦν εἰς τό πατητήρι: διά νά ἰδοῦν τί συμβαίνει.

Δὲν ἀπέειχον ἑκατό μέτρα ἀπό τό πατητήρι, ὅταν παρετήρησαν κόσμον συναγμένον. Ἐγύρισε ὁ ἕνας και εἶδε τόν ἄλλον μέ γουρλω-μένα μάτια. Κάτι ἀπαίσιον ἐπέραςε ἀπό τόν νοῦν των, ἀλλά ἐκρυ-ψαν και οἱ δύο τοὺς διαλογισμοὺς και ὑποψίας των. Ἠθέλησαν νά ἐπιταχύνουν τό βῆμα, ἀλλά τὰ γόνατά των ἔτρεμαν.

— Κουράγιο, Δημήτρη, νά πᾶμε κοντά, εἶπεν ὁ γέρο-Σφυρίδος.

— Ἐχε: γόστο νᾶπες κανέννας τους στήν καροῦτα! εἶπεν ὁ Καντάρας.

Ὅταν ἐπλησίασαν, ὄξετα ὀσμή μούστου προσέβαλε τήν ὄσφρησίν των. Πέντε δέκα ἀνθρωποι προσεπάθουν νά μεταφέρουν ἔξω ἀπό τό πατητήρι κάποιους ὄγκους... Ἦσαν τὰ πτώματα τοῦ Μπαρ-μπασταμάτη και τοῦ Ἀντώνη τοῦ Δημόσιου. Εἶχαν πνιγῆ μέσα εἰς τό κρασί τῆς καροῦτας...

Ἐστάθησαν ἀπολιθωμένοι οἱ δύο γέροι, ἔβγαλαν ὁ Σφυρίδος τή φάθα του κ' ἐσταυροκοπήθη, ἔπειτα, προσηλώσας τό βλέμμα ἐπί τῶν πνιγτῶν, ἐκούνησε μελαγχολικά τήν κεφαλὴν του κ' ἐψιθύ-ρουνε παρφῶν:

— «Οἶνος εἶ και εἰς οἶνον ἀπελεύσει!»

ΑΓΑΘ. Γ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

* Ἐάν ἕκαστος ἦτο εὐτυχῆς ὅσον τό ἀξιζει, τότε οἱ δυστυχεῖς δά ἦσαν πολύ περισσότεροι εἰς τόν κόσμον.

* Τό πνεῦμα εἶνε ἡ λάμψις, ὄχι ἡ δύναμις τῆς ψυχῆς.

* Ὅλοι ζητοῦν νά ἐπιδείξουν πνεῦμα. Καί ὁμοῦ εἶνε δυστυχῆς ἐκεῖνος, ὅστις δὲν ἔχει νά ἐπιδείξῃ παρὰ πνεῦμα μόνον.

Στίτσα ἀπό τήν Σμύρνην. — Σμυρναῖοι ὀργανοπαῖται

ΣΜΥΡΝΕΪΚΕΣ ΗΘΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΤΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙ

Ἦν ὀκε δά τάμμα κάθε χρόνο, παραμονή τῆς Παναγίας, ἡ κώνα ὁ Γιαννοῦλα ἢ Ἀσιακίνα νά πηγαίη στό πανηγύρι τοῦ Μπουρ-νόβα!) ποῦ μαζευότανε ἡ γῆς κ' ὁ κόσμος γιά τή Μεγαλόχαρη και γιά τοὺς μάλους, ποῦταν ἑκαυστοὶ στή Σμύρνη γιά τή ζωηρότητα τους και τὰ γλέντια τους. Ἦτανε μπουρνοβαλιά γέννημα θρέμμα, εἶχαν ἀδερφεῖς και φιληγάδες και γνωστῆς στό ἔμπορο χωριό, και ἴσαν πῆγαινες, θυμότανε τὰ νεῖατά της και τὰ παλιὰ της χρόνια, ποῦ λάλαινε κόσμο στό πανηγύρι μέ τήν ὀμορφιά και τό χορὸ της.

— Τί μάλιοι, συμπθέρα μου! ἔλεγε, μέσα στό βαγγόνι, στή μητέρα τοῦ γαμπροῦ, ποῦχε ἀρραβωνιασμένη τή μεγάλη κόρη της. Ἐκεῖνος ὁ Μπινέττας²⁾, μέ τό ἑκαυστοῦ του τό βιολί μάζευε κόσμο και ντουλιά γιά νά τόν ἀκούσῃ. Τοῦχανε δά βγάλε: και ρίμα μέσα στή Σμύρνη:

Σάν τοῦ Καρίτη τό φομί, τοῦ Ἀοιστεῖδῃ ἡ γόβα,
Και τοῦ Μπινέτα τό βιολί δὲν ἔχει σ' ἄλλη χώρα.

Ἀμ' ὁ Κόκκινος μέ τοὺς μανέδες του νεκροῦ ἀνάστηνε. Τί Ταμ-παχανιώτικο, τί Γιαννώτικο, τί χωριανὸ θές! Καί τὰ τραγοῦδια του ταιριαστά. Ἦρχότανε νά σέ χαρῶ οἱλο: οἱ πλούσιοι, οἱ ἐμπό-

1) Προάστειον, ἐν εἶδος Κηφισιάς τῆς Σμύρνης. Ἀπέχει ἀδηροδο. ἐν τέταρτον τῆς ὄρας. Ἰδιαιτέως κατοικία τῶν Ἀγγλων, μέ ἀμυγῆ ὀμοῦ ἄλλην. πληθυσμον εἰς τό ἐσωτερικόν του χωριοῦ. Τό πανηγύρι γίνεται τό Δεκαπενταῦγουστο. — 2) Ἱστορικόν πρόσωπον, καθὼς και ὁ Κόκκινος, ὁ πατέρας τοῦ ὀψιμοῦ Κοκκίνου τοῦ Ἑλλήν. Μελοδράματος.

ροι, οι μπεξοστενλῆδες, κ' οι Έγγλέζοι του Μπουρνόθα. Τι κόσμος στού Βρούχα, στ' Άλανάκι, που τραγουδοῦσε ἡ Κιόρ Κατίνα κι' ἡ Έφταλία, ἐκεῖνα τὰ σαρκιά τὰ σεδδαλήδικα, στή Χαθοῦρα που φιόριζεν ὁ Καδῆς ὁ κουτσός με τῆ κόψα του! Ἄχ, καϊμένα χρόνια!

Καί ἡ Ἀσίκαινα διώρθωνε τό σκούφομά της που πήγαινε κ' ἤρχόταν ἀπό τῆ συγκίνηση. Ἡ συμπεθέρα της — ἡ Ζαφεῖρα του Γκαβού — μιά στεγνή γρηά, μέ τό μαῦρο φακίόλι, κούνησε τό κεφάλι της λυπητέρᾳ:

— Ἄχ! καפו-Γιαννοῦλά μου, γιά σᾶς ἦταν ὁ κόσμος. Ἐμεῖς δέν χαρήκαμε νειάτα. Πού νά δοῦμε πανηγῦρι, ἐγώ κ' ἡ ἀδερφή μου, που δουλεύαμε σάν τὰ σκυλιά ἀπό τό πρωί ὡς τό βράδυ, γιά νά θρέψουμε ὀχτῶ παιδιά καί μάννα χήρα. Ἀπό τὰ χαράματα αὐτῆ τῆν ἐποχῆ πήγαινα στά σῦκα κ' ἡ ἀδερφή μου σάν καπνά καί στό βελανιδι. Εἶδαμε δά κ' ἔμεις θεοῦ πρόσωπο; Παντρέφτηκα, χήρεψα καί λυώσανε τὰ χέρια μου στῆς μπουγάδες γιά νά τόν ἀνατρέψω.

Κ' εἶδειε τό γυιό της, ἕνα παλληκάρι μέ τῆ σταχτιά ρεπούπλικα, που καθότανε πλάι στή κόρη τῆς Ἀσίκαινας, μιά κοπέλλα μέ τὰ μεγάλα στήθεια καί τὰ ὄμορφα μάτια, ντυμένη θαλασσιά καί πουδρωμένη στήν ἐντέλεια.

Ἡ ἀμαξοστοιχία εἶχε φτάσει στό σταθμό, ποῦταν φωτισμένος μέ πολύχρωμα φαναράκια καί μασσαλάδες¹⁾. Σημαῖες, μερσίτες, παντιέρακια ἀπό χαρτί κολλημένα σέ σπάγο, ροδοδάφνες. Ὁ καφενές του Γιαννακοῦ πατεῖς με πατῶ σε, τὰ γκαρσόνια ὄρωμένα τρέχανε σάν τρελλά νά προφάξουνε τόν κόσμο. Φυστικιάδες, ἔβραιοι, πωλητές βεγγαλικῶν, ροκέττες, μιτζιθρόπηττες, λουκουμάδες. Ὁ Τσανάκας ὁ τραγουδιστής μέ τῆ κομπανία του, ἐπάνω στό ξυλένιο πάλκο ἀντικαλοῦσε μέ τῆ φωνή του.

Ὁ κόσμος ξεχώθηκεν ἀπό τῆς ἀνοιχτές πόρτες τῶν βαγονιῶν καί τράβηξε κατά τῆν ἐκκλησιά περνώντας ἀπό τό πλατύ, μεγάλο δρόμο, που φάνταζαν στά πλάγια του ἡ μεγαλόπρεπες βίλλες ἡ Ἑγγλέζικες μέ τὰ ὄμορφα κατάφυτα περιβόλια τους. Στῆς γωνιές τῶν δρόμων, μέσα σέ σιδερένιες μασσαλάδες, ἀνάθωνε μεγάλα κομμάτια θαδί. Ἀπό τό μικρό καμπαναριό τῆς Παναγιάς, ἡ καμπάνες προσκαλοῦσανε τό κόσμο.

Οἱ δύο ἀρρεθωνιασμένοι μέ τῆς μαννάδες τους, πήγανε πρώτα στήν ἐκκλησιά μαζί μέ ὄλο τό πλήθος. Ἐξω, στή μεγάλη θύρα, οἱ ἔφοροι κρατοῦσανε ἔιστους καί γκιουλουχτάνια²⁾ γεμάτα ροδόσταμο καί ραντιζάνε τό κόσμο:

— Βοήθειά σας! Βοήθειαι τῆς Ἐκκλησίας!

Ἐνας παπᾶς, καθισμένος μπροστά σ' ἕνα τραπέζι μέσα στόν αὐλόγυρο, κάτω ἀπό μιά μεγάλη δάφνη ἔγραφε τῆ μερίδα, ἄλλος πάλι μοίραζε ἀρτοκλασία μοσχομυρισμένη ἀπό κανέλλα καί μαστίχα. Τό Αὐγουστιάτικο φεγγάρι φώτιζε τὰ μαρμαρένια σκαλο-

1) Ὁ μασσαλάς εἶνε πυρρός ἀπό θαδί. — 2) Ἐνα εἶδος φιάλης που ζαίνουν στῆς Ἐκκλησιᾶς ῥοδόσταγμα. Ἀπό τό τουρκικό γκιούλ = ῥόδον.

πάτια τῆς ἐκκλησίας. Στῆς γωνιές τοῦ αὐλόγυρου, στή μέση, στά κατώφλια, στό νάρθηκα, μέσα στήν ἐκκλησιά, κατάχαμα ξαπλωμένοι ἢ καθισμένοι διπλοπόδι ἐπάνω σέ ψάθες, σέ χαλιά ἢ στρώματα, ἦταν οἱ ταμμένοι νά ἐσυχτήσουν στή χάρι της: μιά μέ τό ἄρρωστο μωρό της, ἕνας παράλυτος, ἕνα-δύο τρελλοί, στραβοί, κουφοί, στεῖρες, ὄλοι οἱ παθιασμένοι που ἐλπίζανε νά δοῦν τῆ γέρας τους. Κάπου, κάπου ἄκουσε τό ξερόβηχα κανενός φθισακοῦ, που κύτταζε μέ τὰ μελαγχολικά μάτια του, σάν νά λέγανε γιά τό ἀγιάτρευτο κακό ποῦτρωγε τό στήθος του. Στῆ μέση ἐνός κύκλου περιέργων, ἕνα κορίτσι κυλιότανε στό χῶμα. Ἡ μάννα του ἔλεγε σέ μιά που τῆν ρωτοῦσε:

— Σεληνιασμός ὤω ἀπό λόγου σας. Τῆν εἶχα σέ σπίτι καί τῆ πρώτη φορά, που τῆν ἐπιασε, δέν πήρε ἡ κοκκίωνα της μαυρομάνικο μαχαίρι νά μπήξη στή γῆ, γιά νά μοῦ τῆ γλυτώση. Πού τὰ ἔβρουνε αὐτά ἡ πλούσιες!

Μερικῆς ψήγανε καφέ σέ σπιρτολόγους, ἄλλες τρώγανε σταφύλια, σῦκα, κόθωνε καρπούζια καί πεπόνια.

Ἡ Ἀσίκαινα μέ τῆ συμπεθέρα της ἀγοράζανε κεριά.

— Εἶνε πρώτη φορά που ἔρχεσαι σ' αὐτῆ τῆν Ἐκκλησιά, συμπεθέρα;

— Πρώτη.

— Νά μπῆς μέ τό δεξί σου πόδι καί νά ζητήσης ὄτι θές. Θά σοῦ γίνῃ.

Ἡ ὄμορφη ἐκκλησιά μέ τό σκαλιστό τέμπλο καί τὰ μπροντζίνα μανουάλια, ἦταν ὀλόχρυση ἀπό τό φῶς που χύνανε τὰ κεριά τῶν πιστῶν, ἴδιες χρυσῆς ἐλπῖδες λυώνοντας ἀπό ἀναμονή μπροστά στή Κοιμημένη Παναγιά, καταστολισμένη μέ γκιρλάντες ἀπό γιασεμιά καί φούλια, καί βαρειά ἀπό τὰ χρυσαφικά καί τὰ ταξίματα, που τῆς εἶχαν ἀφιερωμένα οἱ ταμμένοι.

Ἐξω ἀπό τόν αὐλόγυρο, ἡ γρηῆς σταθῆκαν ν' ἀγοράσουν ἕνα κουμαράκι μαστίχα χιωτικῆ ἀπό τοῦς πουλητάδες, ποῦχαν στρωμένα κατά γῆς, ἐπάνω σέ ἄσπρο πανί, γυαλένια βραχιόλια καί θαχτυλιδία ψεύτικα, σταυρουδάκια, κομπολόγια, κονίσματα, χωματένια θυμιατά, κορδόνια ἀπό χάνδρες καί χίλιω λογιῶ πράματα, που πουλοῦν στά πανηγύρια. Ἐπειτα τραβῆκανε καί πήγαν στήν ἀδερφή τῆς Ἀσίκαινας που τῆς περίμενε σάν τῆ ψυχῆ. Φιλιά, ἀγκαλιάσματα, φωνές, τρέξανε ἡ γειτόνισσες, ἡ φιλενάδες, ξεφωνίζανε τὰ τέσσερα ἀνήψια της, ξεφωνίζε καί ὁ σκύλος τοῦ σπιτιοῦ ἀπό χαρά.

**

Σάν σηκωθήκανε ἀπό τό τραπέζι, γένηκε λόγος νά κάνουνε ἕνα γύρο στοῦς μπάλους. Ἡ Ζαφεῖρα δέν ἤθελε.

— Κάτος, καפו-... πεθέρα, ἔλεγε στή Γιαννοῦλα, δέ ἔβρεις τί μπορεῖ νά τύχη. Ὁ γίός μου εἶν' ἀράθυμος, κι' ὄτι φέρνει ἡ ὄρα δέν τό φέρν' ὁ χρόνος.

P. Σουρής

— Ένα βέρτζινο¹⁾! Δυό χωριανά! Μιά ὀλλάντα α α α!
Πού και πού μιὰ σκάφη με νερούλη ζύμη κ' ἕνα καζανάκι ξε-
φούρνιζε τῆς λουκουμάδες.

— Άλλος τῆς ζεστές!

Καὶ μπάλοι, μπάλοι, ὅπου σπíti και χορός. Μέσα στῆς χαμη-
λοτάδανες κάμαρες, καθόντανε τριγύρω ἢ κοπέλλες τοῦ χωριοῦ
στολισμένες με ζωηρά χρώματα, με φιόγκους, λουλούδια — ἴδια
τ' ἀρνιά πού πάνε στῆ Βαγγελίστρα — και περιμένανε τὰ παλλη-
κάρια νὰ τοὺς ρίξουν τὸ μαντήλι γιὰ νὰ χορέψουν τὸ συρτό. Τὰ
παιχνίδια στῆ γωνιά παίζανε χαρούμενα και ἕνας τραγουδιστῆς
ταίριαζε τραγούδια στὰ ζευγάρια πού χόρευαν. Ὁ παραγιός τοῦ
μπάλου κουβαλοῦσε τὸ πιοτι μέσα σὲ ποτηράκια, πούχαν χιλίες
δαχτυλιές ἀπ' ἔξω, κ' ἔφερνε μεζέδες ἀπὸ τομάτα, τυρὶ ἢ ροδά-
κινο. Στὰ παράθυρα και στῆς πόρτες μαζεμμένοι πολλοὶ κωτά-
ζανε τοὺς χορευτάδες και λέγανε τὸ δικὸ τους.

Ἡ Ἀσίκαινα στάθηκε σὸ μπάλο τοῦ Ἀλέκου. Μιά κοντοῦλα
χωριανὴ με τὸ ρεθυθί τσεμπέρι, ντυμένη κατακόκκινα, χόρευε μ' ἕνα
ξοσκούφωτο βρακιά πού χτυποῦσε τῆ φτέρνα του στῆ γῆ κ' ἔκανε
τράκες με τὰ δάχτυλά του. Ἦταν νειόφυη και χόρευε με τὸν
καλὸ της. Ὁ τραγουδιστῆς, δὸς του πειὰ τραγούδια:

Στοῦ τσεμπεριοῦ σου τ' ἄμιοιο
νά 'μουν πούλι πετάμειο.

Ὁ γαμπρός, οἱ γονοὶ και οἱ θειοὶ τῆς ἀνοίγανε τῆς σακκοῦλλες
τους και ρίχνανε μετζήτσια και λίρες στὰ σαντούρια. Αὐτὰ ἦταν
τὰ λεγόμενα κολλήματα, πού τὰ μετροῦσαν κατόπι, τὰ πέρνανε
πίσω, κ' ἀφίνανε ἕνα γρόσι γιὰ ἕνα διγρόσο κάθε κόλλημα στούς
παιχνιδιατόρους.

Γιὰ δες πὼς ἠταιριάζετε τὰ δυὸ σας ἕνα μιὸι,
Τὸ ἕνα τὸ γαροῦφαλλο και τ' ἄλλο τὸ περμπόι.

1) Τσαρσῆ = ἀγορά. — 2) Σαλβάρι = εἶδος βράκιου. — 3) Βέρτζινο = κρασί
ἀδολο. Χωριανὸ = τὸ οἶκο. Ὀλλάντα = ἡ τζινέβρα.

Α. Καρκαβίτσας

Ἡ κόρη τῆς Ἀσίκαινας λαχταροῦσε νὰ μιῆ
νὰ χορέψη κ' ἔκανε νόημα τῆς μάννας τῆς.

— Δὲν κάνετε κανένα γῦρο, Θανάση, και
σεῖς, εἶπε σὸ γαμπρὸ ἢ μάννα, πούθελε ν'
ἀκούση παινέματα γιὰ τῆ Φωτεινῆ τῆς.

Ὁ Θανάσης πήρε τῆ Φωτεινῆ και πήγανε
μέσα νὰ περιμένουνε τῆ σειρὰ τους. Σὰν ση-
κώθηκαν νὰ χορέψουν, ἡ Ἀσίκαινα παραμέ-
ριζε τὸ κόσμο νὰ τοὺς δῆ.

— Ἐλα, καλὲ συμπεθέρα, νὰ τοὺς καμα-
ρῶσωμε.

Ἡ συμπεθέρα σὰν τσιγκρισμένη πλησίασε.

Ὁ τραγουδιστῆς ἄρχισε:

Λάμπ' ὁ ἥλιος τὴν ἡμέρα, τὸ φεγγάρι τὴν αὐγῆ,
Λάμπει και τὸ πρόσωπό σου, σκόλη και καθημεροῆ.

Δὸς του πειὰ νὰ κολλᾷ ὁ Θανάσης και νὰ στέκεται νὰ πίνη.
Τὰ παλληκάρια ρίχνανε ματιές στῆ κοπελλάρα με τὰ κόκκινα
μάγουλα και τὰ μεγάλα στήθια και λαχταροῦσανε νὰ τὴν χορέ-
ψουν. Ὁ Παναγὸς ὁ Γλεντζές, ἕνας παλληκάρου ὡς ἐκεῖ πάνω με
τὰ ἀμψουσάδικα και τὸ στραβὸ φέσι, πού κορίτσι δὲν ἦτανε νὰ
μὴ λιμπιστῆ τὰ ἄμορφα μουστάκια του, πομμένος λίγο, μισοσηκώ-
θηκε νὰ τῆ γυρέψη, μὰ οἱ φίλοι του τὸν τραβήξαν. Ἡ μάννα τοῦ
Θανάση τὰ μύριστηκε.

— Πάμε και θὰ γίνη καυγᾶς. Ἄς τοὺς φωνάζωμε, εἶπε.

— Δὲ βαρῦσαι, χριστιανὴ μου, ἀπάντησε ἡ Ἀσίκαινα. Ἄς τὰ
παιδιά νὰ γλεντήσουνε.

Ὁ παιχιδιατόρας πήγανε νὰ σπάση τὸ σαντούρι του:

Σὰν δυὸ τραταφυλλάκια μέσα στὴν ἄμιοια
εἶνε, μελαχροινὸ μου, τὰ δυὸ σου μάγουλα.

Ὁ Παναγὸς τρικλίζοντας, σηκώθηκε, ἀνοίξε τὰ καπνά του και
πρόσφερε σὸ Θανάση. Ἦταν σημάδι πὼς τοῦδινε νὰ κάνη τσι-
γάρο, νὰ ξεκουραστῆ, γιὰ νὰ τοῦ παραχωρήση τῆ κοπέλλα. Ἐτσι
γίνεται στούς μπάλους. Ὁ Θανάσης ὁμως, πού κύτταζε τόση ὥρα
τῆς ματιές και τὰ στριψίματα τοῦ μουστακιοῦ τοῦ Παναγοῦ,
ἔσπρωξε τὰ καπνά με τρόπο πού πῆσανε κατάχαμα.

— Βρὲ ἄτιμε! ἀκούστηκε μιὰ φωνῆ. Εσφωνίσανε ἡ γυναῖκες,
σταματήσανε τὰ παιχνίδια, ὁ κόσμος πετάχτηκε ἔξω και ὁ Γλεντζές
χύμηξε σὰ θερίο πάνω σὸ χορευτῆ. Τὸ μονοφῶν τῆς Ἀσίκαινας
και τῆς Ζαφείρας σήκωσε τὸν κόσμο σὸ ποδάρι. Μπήκανε στῆ
μέση τὰ παλληκάρια, τοὺς χωρίσανε, και στὴν αὐτῆ συνεφέρνανε ἡ
γυναῖκες τῆ Φωτεινῆ πούταν λιγοθυμισμένη.

— Δὲν σὰς τᾶλεγα ἐγὼ, φώναξε ἡ Ζαφείρα σὸ δρόμο, ἀγρι-
μένη. Αὐτὰ ἔχουν οἱ μπάλοι. Ἄς ἔλπει δὰ κι' ὁ χορὸς στῆ κόρη
σου, κίνα Γιαννοῦλα. Νὰ μᾶς φέρη τέτοιες ουφορές σὸ κεφάλι!

Κ. Φ. Σκόκος

— Καλέ, δὲ μᾶς ἀφίνεις, ποῦ σαρλικιάσαμε μὲ τοῦ γιου σου τὸ φέροισμο, παρά γυρεύεις καὶ ρέστα.

Αὐτὸ ἦταν πολὺ. Ἄκοῦς, νὰ ρίχνη τὸ φταιξιμο στὸ παλλικιάρι ἢ βρωμα, ἀντὶ νὰ πῆ γιὰ τὴ κόρη της ποῦ λύσσαξε νὰ χορέψῃ. Τὸ ψι ψι γένηκε φείρα. Ὁ Θανάσης, ὅπως ἦτανε καὶ λιγάκι πιωμένος, πῆρε τὸ μέρος τῆς μάννας του καὶ ἄρχισε ἕνας κευγάς στὸ σπῆτι ποῦ μαζεύτηκε ἢ γειτονιά. Ἡ μάννα τοῦ γαμπροῦ πῆρε τὸν μποξά της καὶ φεύγοντας μὲ τὸ γιό της, φώναζε μέσα στὸ δρόμο: — Γιὰ τὰ πανηγύρια, μωρή,

εἶσαστε, διαόλου μπαλλαρίνες! Γιὰ τὰ πανηγύρια α α α!
— Ἄντε, μωρή γρουσουζα, ναμικιόρα, ἀχάριστη! Ξεφώνιζε ἢ Γιαννοῦλα. Αὐτὸ, μωρή, ζήτησες ἀπὸ τὴν ἐκκλησιά σὰν πρωτομπήκες, νὰ τοὺς χωρίσῃς, ἀφωρεσμένη!

Ἡ Φωτεινή, ξαπλωμένη σ' ἕνα μιντέρι, ξεκουμπωμένη, ξαφρισμένη, ἀναμαλλιάρα, ξεφώνιζε μὲ τὰ νεῦρα της. Μερικὲς γειτόνισες βρέχανε τὸ κούτελό της μὲ ροδόξειδο. Ἀπὸ τὸ ἀντικρυνὸ σπῆτι ἀκούστανε τὸ σαντοῦρι καὶ ἡ φωνὴ τοῦ τραγουδιστῆ:

Ἐοῦ 'σαι ἕνας ἥλιος, φεγγάοι λαμπεροί,
Καὶ θάμπωσες τὸ φῶς μου καὶ δὲ μπορῶ νὰ δῶ.

(Σμύρνη, 1914)

ΣΥΛΒΙΟΣ

Ο ΚΟΛΑΣΜΕΝΟΣ

ΣΦΑΛΙΣΑΝ χρόνοι ἐφ' ἃ ποῦχε πεθάνῃ
κ' ἀκόμα μὲς ἔς τὴ γῆ δὲν ἔχει λῶση
τοῦ κάκον τὸ κερὶ καὶ τὸ λιβάρι,
κόμμα βαρὺ τὸν ἔχει μαρμαρώσει.

Ξεθάγαρ τὸ κορμί. Σ' ἕνα πλατάνι
ἀκέροιο, ὀλόθο τῶχονε στυλώση,
ἄποιοι περὶ τρεῖς σταυροὺς νὰ κἀνη
καὶ ἔς τὸ νεκρὸ συχώρηση νὰ δώση.

Περονῶν πολλοί, μ' ἀνώφεια περῶνε.
Περονῶ κ' ἐκεῖνος ποῦχε ἀδικημένο
καὶ οἰγολέει: — Συχωρεμένος νᾶνε!

Τὸ λόγο δὲν ἀπόσωσε ἀκόμα
καὶ τ' ἄλνωτο κορμί τὸ κολασμένο,
στάχτη, καπνός, σωριαίστηκε στὸ χῶμα.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

Σένη τέχνη.—Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΥΡΤΟΣ.— (Ἔργον τοῦ Κινῆ)

ΑΠΟ ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΟΥ ΡΟΪΔΟΥ

* Ὁ ἀληθὴς ποιητὴς πρέπει νὰ δμοιάξῃ τὴν δρῦν, ἥτις ὅσον ὑψηλότερα αἶρει τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸν οὐρανόν, τόσον βαθύτερα βυθίζει τὴν ῥίζαν εἰς τὴν γῆν.

* Ἄν δὲν ὑπῆρχον δῦται, οὐδὲ μαργαρίται ἦθελον ὑπάρχει.

* Ἡ μυθολογία σὺδεμίαν ἀποδίδει ἔρωτικὴν παρεκτροπὴν εἰς τὰς Χάριτας, ἴσως διότι ἦσαν πάντοτε ὁμοῦ καὶ αἱ τρεῖς.

* Ποιητικωτάτη γυνὴ ἦθελεν εἶνε ἡ ἀπαιτούσα, ὡς ἡ Τροία, δεκαετὴ πολιορκίαν πρὶν ἢ παραδοθῆ.

* Τὸ οὐδέποτε φρονιμὸς εἶνε πολλάκις συνώνυμον τοῦ μη σκέπτεσθαι.

* Τὸ μόνον ἴσως ἔγκλημα τῆς Θεῆας Προνοίας εἶνε τὸ νὰ χωρίζῃ τὰ δωρήματα αὐτῆς οὕτως, ὥστε εἰς ἄλλον μὲν νὰ δίδῃ μόνον καλὴν ὄρεξιν καὶ εἰς ἄλλον μόνον ἀφθονα φαγητά.

Γ. Τακωβίδης

* Ἡ εὐσέβεια εἰς τὴν Δύσιν εἶνε γυναικεία ἐνασχόλησις, ὅπως τὸ ῥάψιμον καὶ ἡ μαγειρικὴ.

* Βελανίδια γνωρίζουν νὰ εὐρίσκουν καὶ οἱ τυφλοὶ χοῖροι.

* Ἡ ἀνθρωπίνη φύσις μόνον μεγάλας λύπας δύναται νὰ αἰσθανθῇ, οὐδεμίαν δὲ μεγάλην εὐτυχίαν μὴ μεταβαλλομένην ἐν βραχεῖ χρόνῳ εἰς «χασμήματα».

* Πάντες οἱ ἔχοντες ὄνυχας ἀγωνίζονται νὰ σπαράξωσι τοὺς ἔχοντας πτερά.

* Σέβομαι τοὺς νεκροὺς καὶ ὅταν ἀκόμα εἶνε ζωντανοί.

* Πλατωνικὸς ἔρωσ = μαλακὸν παξιμάδιον διὰ τοὺς μὴ ἔχοντας δόντια.

* Εἶχε πρὸ αὐτοῦ χάριτην, κάλαμον, μελανοδοχεῖον καὶ πᾶν ὅ,τι χρειάζεται πρὸς ἐπίδειξιν τῆς ἀμαθείας του.

Ἕποπος διαβεβαίωσις

Τὸ γκαρσόνι, (συνὰ καὶ ἐμπιστευτικῶς). — Ὑπάστε, κύριος! Δὲν εἶνε τὸ ἴδιό σας μπιφτέκι ποῦ μυρίζει ἔτσι... Εἶνε τοῦ ἄλλου τοῦ ἐδῶ δίπλα...

Μ' ΑΓΑΠΑ — ΔΕΝ Μ' ΑΓΑΠΑ
(Ἔργον τοῦ Α. Zwiler)

ΛΕΥΚΙΟΣ ΜΟΜΜΙΟΣ Ο ΑΧΑΪΚΟΣ

ΚΑΤΑ τὴν Β' π. Χ. ἑκατονταετηρίδα ἡ κραταιὰ Ῥώμη, βαίνοσα πρὸς τὴν κοσμοκρατορίαν, διεξήγαγε πολέμους, καθ' οὓς ἡ ἱστορία εἶδε φρικώδεις συμφορὰς ἔθνων. Ἐστράφη δὲ καὶ κατὰ τῆς Ἀχαΐας, ὡς ἐλέγετο τότε ἡ Ἑλλάς, καὶ διὰ καταχθονίου πολιτικῆς προσκάλισε τὸν μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῶν Ἑλλήνων πόλεμον, ὅστις ἐπεκλήθη Ἀχαϊκός.

Πρωτεύουσα τῶν Ἀχαιῶν ἦτο ἡ Κόρινθος, οὐ μόνον ὡς κέντρον τοῦ συνεδρίου τῆς Ἀχαϊκῆς Συμπολιτείας, ἀλλὰ καὶ ὡς κεντρὸς τοῦ ἔθνησιμου καὶ τῆς ἐλευθερίας τῶν Ἑλλήνων. Κατ' αὐτῆς συνεπῶς ἐμελλε νὰ δράσῃ ἡ Ῥώμη κατ' ἀπόφασιν δὲ τῆς Συγκλήτου εἶχε σκοπὸν καὶ νὰ τὴν καταστρέψῃ ἔντελως, ὡς ἐξηφάνισε καὶ τὴν Καρχηδόνα, διότι ἐν αὐτῇ διέβλεπε θεινὸν ἀνταγωνιστὴν ἐν τῇ Ἀνατολῇ κατὰ τὴν ναυτιλίαν καὶ τὸ ἐμπόριον ἰδίως. Ἐννοεῖται πλεόν, πόσον κρίσιμος ἦτο ὁ πόλεμος αὐτός διὰ τοὺς Ἑλληνας καὶ πόσον ἀπέβη ἐλέηριος, ἀφοῦ δι' αὐτοῦ ἔχασαν τὴν ἀνεξαρτησίαν των καὶ ὑπεδουλώθησαν εἰς τοὺς Ῥωμαίους.

II

Ἀρχιστράτηγον τοῦ πολέμου αὐτοῦ διώρισεν ἡ Ῥώμη τὸν ὑπατον Λεύκιον Μόμμιον, εἰς ὃν ἀνήθηκε τὴν καθυπόταξιν τῆς Ἀχαΐας καὶ τὴν καταστροφὴν τῆς περιβλεπτοῦ πρωτεύουσας αὐτῆς. Καὶ ὁ πόλεμος αὐτός διεδόθη τὸ ὄνομα τοῦ Μομμίου, ὡς ἐνός τῶν μεγάλων οὐλετήρων τοῦ κόσμου, καὶ ἀποτελεῖ τὴν ζωηροτέραν περιόδον τοῦ βίου του.

Ὁ Μόμμιος ἦτο τέκνον τοῦ λαοῦ, πληθεῖος Ῥωμαῖος καὶ υἱὸς τοῦ Λευκίου Μομμίου, ὅστις ἀνεδείχθη καὶ δήμαρχος. Ἐν ἔτει 154 ἐγένετο πραιτωρ καὶ διέπρεψε νικησὰς τοὺς Λυσιτανούς καὶ Φοινίκας, καὶ τῷ 146 ἐξελέχθη ὑπάτος μετὰ τοῦ Γναίου Κορνηλίου. Χαρακτηρίζεται δὲ, ὡς χρηστός μὲν ἄνθρωπος, ἀγνός τὰς χεῖρας καὶ πιστός στρατιωτικῆς, ἀγροίκος ὁμοῦ, ἀπαίδευτος καὶ σκαιός.

Ἀναφέρονται εἰς τὸν οἶκον τῶν Μομμίων καὶ δύο ἄλλοι: ὁ Κόρινθος Μόμμιος καὶ ὁ Σπούριος Μόμμιος, ἀδελφός τοῦ ὑπάτου Λευκίου. Ὁ Σπούριος ἦτο ὑποστράτηγος καὶ τοποτηρητής τοῦ ἀρχι-

στράτηγου τοῦ Ἀχαϊκοῦ πολέμου. Ἐγένετο ὕστερον στενός φίλος τοῦ Σκηπίου τοῦ δευτέρου Ἀφρικανοῦ καὶ ἠκολούθησεν αὐτῷ εἰς Ἀσίαν κατὰ τὸ ἔτος 132. Ὁ Σπούριος εἶχε πολιτικὰς ἰδέας ἐναντίας πρὸς τὰς τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Λευκίου καὶ ἦτο ὀπαδὸς τῆς ἀριστοκρατικῆς μερίδος ἐπὶ πλεόν ἢ τοῦ εὐπαίδευτος καὶ μνημονεύεται, ὡς συγγραφεὺς ἠθικῶν καὶ σατυρικῶν ἐπιστολῶν, στωϊκὸς φιλόσοφος καὶ βήτωρ.

Ὁ Λεύκιος Μόμμιος ἐξεστράτευσεν κατὰ τῆς Ἑλλάδος περὶ τὸ φθινόπωρον τοῦ ἔτους 146 καὶ κατῆλθεν εἰς τὸν Ἰσθμόν, ἔνθα καὶ ἐστρατοπέδευσε διότι ἐνταῦθα εἶχεν ἤδη ἐτοιμοὺς στρατῶνας, οἰκήματα καὶ ἀποθήκας, ἅμα δὲ καὶ πρόχειρα τὰ μέσα τοῦ ἐπιουσιμοῦ τῶν ἀνδρῶν καὶ τροφῶν τῶν ἵππων ὃ πρό αὐτοῦ κατελθὼν κατὰ τῆς Μακεδονίας στρατηγὸς Ῥωμαῖος Κόιντος Καικίλιος Μέτελλος. Ἀξιολόγους στρατοῦ ἐξ 26,500 ἵππέων καὶ πεζῶν μαχηωτάτων Ῥωμαίων ἤγετο ὁ Λεύκιος Μόμμιος ἐκτὸς ἄλλων συμμάχων Κρητῶν καὶ Περγαμηνῶν. Κατὰ τῆς στρατιᾶς δὲ αὐτῆς ἔμελλον ν' ἀντιταχθῶσιν ὑπὸ τὴν στρατηγίαν τῆς Ἀχαϊκῆς Συμπολιτείας Δάιον 14,600 πεζοὶ καὶ ἵππεῖς Ἀχαιοὶ εἰς τὸν ὕστατον καὶ ἀπεγνωσμένον ἀγῶνα τῆς Ἑλληνικῆς ἐλευθερίας.

Ἡ σύρραξις ἐπῆλθε ταχέως περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους 145. Οἱ Ῥωμαῖοι κατετρόπωσαν τὸς Ἑλληνας ἐν μάχῃ εἰς τὴν θέσιν Λευκόπετραν, κειμένην μεταξὺ Κορίνθου καὶ Ἰσθμοῦ, ἔνθα τὸ σημερινὸν χωρίον Ἐξαμίλια. Ἐπῆλθε πάραυτα ὁ πανικός εἰς τὰς τάξεις τῶν Ἑλλήνων. Ὁ στρατηγὸς αὐτῶν Δάιος, ἐγκαταλιπὼν τὸν στρατεύματόν του, ἐφυγεν εἰς Μεγαλόπολιν, ἔνθα ἐπυρπόλησε τὴν οἰκίαν του, ἐφόνευσεν τὴν σύζυγόν του, ὅπως μὴ περιπέσῃ εἰς χεῖρας τοῦ ἐχθροῦ καὶ ἠυτοκτόνησε. Τὴν ἀπόδρασιν αὐτὴν ἐμιμήθη καὶ τὸ στρατεύματόν του, μόλις ἐπῆλθεν ἡ νύξ, καὶ διεσκορπίσθη τῆς κάκιστος, ὡς καὶ τὸ πλεῖστον τῶν Κορινθίων. Ἡ πόλις ἔμεινεν ἔρημος, ἀλλ' οἱ Ῥωμαῖοι κατέλαβον αὐτὴν τὴν τρίτην μετὰ τὴν μάχην ἡμέραν, ὑποπεύοντες ἐνέδρας.

Ἡ ἄλυσις τῆς Κορίνθου ἀνήκει εἰς τὰς δραματικωτέρας σελίδας τῆς παγκοσμίου ἱστορίας.

Τὸ πρῶτον ἔργον τῶν πορθητῶν ἦτο νὰ κατασφάξωσι τοὺς ἐν τῇ πόλει ἀπομείναντας ἄνδρας, πάντας σχεδὸν γέροντας ἢ ἀσθενεῖς, νὰ ἐξανθρωποδίσωσι δὲ τὰ παιδιά καὶ τὰς γυναῖκας, τὰς περικαλεστάτας καὶ χαριτοβρῦτους ἑταίρας ἰδίως, αἵτινες ἔδραμον καὶ συνεσπεροῦντο περὶ τοὺς βωμοὺς καὶ τὰ ἱερά, ἐδόθεν ὁμοῦς ἀπέσπων αὐτὰς οἱ Ῥωμαῖοι στρατιωτῶν μὲ λύσαν ἀσελγῶν σατύρων εἰτα ἐπεδόθησαν εἰς τὴν διαρπαγὴν καὶ λαφυραγωγίαν καὶ κατοπινέως αὐτὰ κατέσκαψαν τὴν πόλιν, ἐκρήμνισαν δὲ τὰ τεῖχη τῆς καὶ μετέβαλον αὐτὴν εἰς ἄμορφον σωρὸν τέφρας καὶ ἐρείπιων. Καὶ ἦτο ἡ τλήμων πόλις ἡ περιώνυμος ἀφνειὸς Κόρινθος, ἡ πλουσιωτάτη, ἡ περικαλεστάτη καὶ καθ' ἅλα λαμπροτάτη καθέδρα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐμπορίου, τῆς καλλιτεχνίας, τοῦ πλοῦτος καὶ τῆς ἡδουπαθείας, ἡ πρωτεύουσα τῆς τότε Ἑλλάδος καὶ τὸ ἐγκαλλώπισμα

και σέμνωμα αὐτῆς. Εἰς ἐπίμετρον δὲ τὸ ἔδαφος αὐτῆς ἠγοτρίωθη και ἀπετέλεσε μέρος τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους, ὡς ἀγρός Ῥωμαϊκός. Οὕτως ἐξηφανίσθη ἀπὸ τοῦ προσώπου τῆς γῆς*.

III

Ἐπεισόδια εἶχεν ἡ ἄλωσις οὐκ ὀλίγα.

Ἡ ὑπερήφανος και φιλελευθέρα Κορινθία Βοσκα, προτιμῶσα τῆς δουλικῆς ζωῆς τὸν ἔνδοξον θάνατον, και περιφρονοῦσα τὸν ἄγριον δορυκτῆτορα, ἔσφαξεν ἰδιοχειρῶς τὴν κόρην τῆς Ῥοδόπην και ἠτοκτόνησε και αὐτὴ ἀπαγχονισθεῖσα. Ἡ ἀνδρεία Βοσκα ἀνένεωσε τὸν ἠρωϊσμόν τῆς γυναικός τοῦ Ἀσδρούθα, ἦτις, ὄτε ἐπέκειτο ἡ πτώσις τῆς Καρχηδόνας, ἔσφαξε τοὺς παῖδάς τῆς και ἐπέριψεν αὐτοὺς και ἑαυτὴν εἰς πυρᾶν, ὅπως μὴ περιπέσῃ εἰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων, κατὰ τὸν Ἀππιανόν.

Ὁ Μόμμιος, ὅστις ὑπὸ τοὺς ἦχους τῶν πολεμικῶν σαλπύγγων ἔθεατο ἔφιππος τὸ ἀποτρόπαιον πανόραμα, ὑπέστη ἔκπληξιν παράδοξον. Παρατηρῶν τοὺς αἰχμαλώτους παῖδας, διέταξε νὰ γράψωσι καὶ οἱ ἐξ αὐτῶν γνωρίζοντες γράμματα. Κορίνθιος δὲ παῖς ἔγραψε τότε εὐστόχως τοὺς στίχους τοῦ Ὁμήρου:

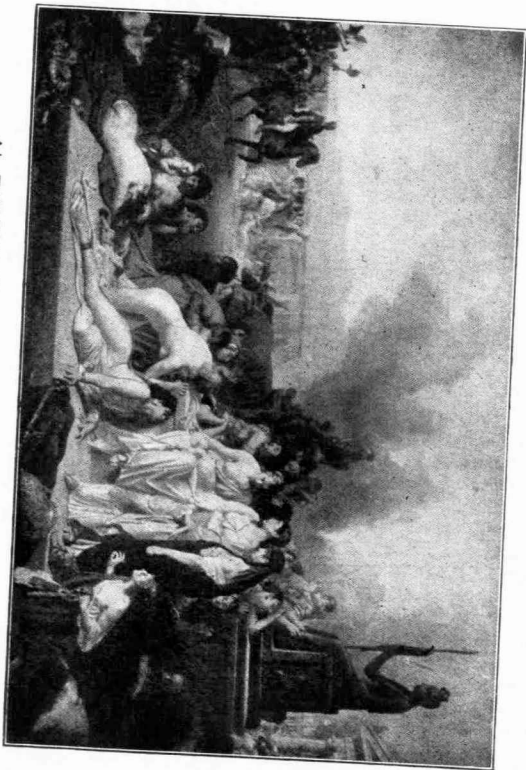
*Τοῖς μάκαρες Λαῶαι και τετράκις οἱ τότ' ὄλοτο
Τροίῃ ἐν εὐρείῃ, χάριν Ἀτρεΐδῃσι φέροντες.
Ὡς δὴ ἔγωγ' ὄφελον θανέειν και πότιμον ἐπισπεῖν
Ἥμιτι τῷ, ὄτε μοι πλείστοι χαλκήρεα δοῦρα
Τρωῆς ἐπέρουσαν περὶ Πηλείωνι θανόντι.
Τῷ κ' ἔλαχον κτερέων και μιν κλέος ἦγον Ἀχαιοί.
Νῦν δὲ με λευγαλέω θανάτῳ εἴμαρτο ἄλωνα.*

Ἡ ἐπίκαιρος ἔμπνευσις, ἡ θλιψίς και τὸ πατριωτικὸν φρόνημα τοῦ παιδὸς συνεκίνησαν τὸν ἀτεγκτον και ἄγριον πορθητὴν. Ὁ Μόμμιος ἐδάκρυσε και ἀπηλευθέρωσε τὸν ἄριστον και φιλελεύθερον παῖδα, χάριν δὲ αὐτοῦ και ἄλους τοὺς συγγενεῖς του.

Εἰς τὴν λαφυραγωγίαν τῶν καλλιτεχνημάτων συνέδρασαν πολλὰ. Τὰ ὠραιότερα και πολυτιμότερα αὐτῶν ἀπεστάλησαν εἰς Ῥώμην, ἐκ δὲ τῶν λοιπῶν ἄλλα μὲν ἐδωρήθησαν εἰς τὸν στρατηγὸν τῶν συμμάχων Περγαμηνῶν, ἄλλα δὲ ἐξετέθησαν εἰς πλειστηριασμόν.

Γελοία και πολύροτος ἔμεινεν ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἡ διαταγὴ τοῦ ἀμούσου και ἀπειροκάλου Μομμίου πρὸς τοὺς στρατιώτας, τοὺς μεταφέροντας τὰ καλλιτεχνήματα διασῆμων καλλιτεχνῶν, πρὸ πολλοῦ μάλιστα ἀποθανόντων, νὰ τὰ προσέχωσι, διότι ἂν τι ἐξ αὐτῶν ἤθελε βλαβῆ, ὄφειλον νὰ τὸ ἀντικαταστήσωσιν ἰδίᾳ δαπάνῃ, φρονῶν ἐν τῇ σκαιότητι και ἀμαθείᾳ αὐτοῦ, ὄτε ἦτο δυνατόν

* ΣΗΜ. — Ἡ παρατιθεμένη εἰκὼν τῆς ἁλῶς εὐρίσκεται ἐν τῷ ἐν Παρισίῳ Μουσείῳ τοῦ Λουξεμβούργου. Εἶνε μὲν και ἔξογον ἔργον τοῦ διασῆμου Γάλλου ζωγράφου Tony Robert Fleury. Ἡ ἀποπνεῖται πολὺ δραματικὸν αἰσθημα. Φέρει τὴν ἐπιγραφὴν «Αἱ τελευταῖαι ἡμέραι τῆς Κορίνθου». Κατέγει τὸ ἦμιον σχεδὸν τοῦ τοίχου, ἐφ' οὗ εἶνε ἀνητημένη. Ἐχει ὕψος 4 μ. και πλάτος 6,02' τὰ ἐπ' αὐτῆς πρόσωπα εἶνε εἰς φουαῖδὸν μεγέθος. Διὰ τὴν εἰκόνα αὐτὴν ὁ ζωγράφος ἐτιμήθη διὰ τιμητικοῦ μεταλλίου.

ΑΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΙ ΗΜΕΡΑΙ ΤΗΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ
(Ἔργον τοῦ Tony Robert Fleury)

ν' αντικατασταθῶσι τ' ἀριστουργήματα τῆς τέχνης!

Εἰς τὸν πλειστηριασμὸν ἐξετέθη καὶ ὁ Διόνυσος, ἡ περιφημὸς εἰκὼν τοῦ διασημοῦ Θεβαίου ζωγράφου Ἀριστείδου· εἶνε ἡ εἰκὼν ἐκείνη, ἣν εἶδεν ὁ Πολύβιος χαμαὶ ἐρριμένην, καὶ ἐφ' ἧς οἱ Ῥωμαῖοι στρατιῶται ἐπαίζον πεσοῦς, ὡς καὶ ἐπὶ τῆς ἐξαισίας εἰκόνας τοῦ καταπονομένου ἐν τῷ δηλητηριῶδει χιτῶνι τῆς Δηλιναίρας Ἡρακλέους. Συνέβη δὲ καὶ ἄλλο περίεργον εἰς τὸν πλειστηριασμὸν τοῦ Διονύσου. Πλειοδότης, ἐνεργῶν κατ' ἐντολὴν τοῦ βασιλέως τῶν Περγαμηνῶν, προσέφερε διὰ τὴν εἰκόνα αὐτὴν 600.000 σαστερτίων, ἧτοι δραχ. 150.000. Μαθὼν

ὁμοῦς τοῦτο ὁ Μόμμιος διάταξε νὰ ἐξαίρεσῃσι τοῦ πλειστηριασμοῦ τὴν εἰκόνα, διότι ἐνόμιον, ὅτι εἶχε μαγικὴν τινὰ δύναμιν. Κατόπι δὲ τὴν μετέφερεν εἰς Ῥώμην καὶ ἀνέθηκεν αὐτὴν εἰς τὸν αὐτοῦ ναὸν τῆς Δήμητρος, ἐνθα τὴν εἶδε καὶ ὁ Στράβων.

Ἄλλα παράδοξα καὶ γελοῖα διηγεῖται ὁ Δίων Χρυσόστομος, παρατηρῶν μετὰ χάριτος, ὅτι οἱ ἄνθρωποι οὐδὲ τῶν θεῶν φείδονται.

Ὁ ἀπαίδευτος καὶ ἀπειρόκαλος Μόμμιος ἀνέσπασεν ἐκ τοῦ βήθρου του τὸν Ἰσθμῖον Ποσειδῶνα, ὀνομάσας αὐτὸν Δία! Ἄλλο ἄγαλμα λαβὼν ἐκ Θεσπιῶν μετωνόμασεν ἄλλως. Ἐκ δὲ τοῦ Φενεοῦ ἐσύλησεν ἀγάλματα νεανίσκων καὶ ἔγραψε ἐπ' αὐτῶν γερόντων ὀνόματα, ὀνομάσας τὸ μὲν Νέστορα, τὸ δὲ Πρίαμον. Καὶ ὁ λαὸς τῆς Ῥώμης ἔλεγε, ὅτι ἔδλεπε τοὺς Ὀμηρικοὺς γηραιούς ἀνακτας, παρατηρῶν τοὺς ἀνδριάντας τῶν ἐκ Φενεοῦ νεανίσκων Ἀρκάδων!

IV

Ἡ Ῥώμη ἀπέστειλεν εἰς τὴν Ἀχαΐαν δέκα ἐπιτρόπους τῆς Συγκλήτου, πρὸς διοργάνωσιν τῆς τε κατακτιήσεως καὶ τῆς νέας διοικήσεως τῆς χώρας ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μομμίου. Κατελύθη ἡ Ἀχαϊκὴ Συμπολιτεία καὶ ἡ Ἐθνικὴ ἀνεξαρτησία, καὶ ἡ Ἑλλάς ἐτέλει φόρον εἰς τὴν Ῥώμην καὶ ἐκυβερνᾶτο ὑπὸ ἀνθυπάτων, ἕως οὗ ἐπὶ Καίσαρος Αὐγούστου κατέπεσεν ὀριστικῶς εἰς Ῥωμαϊκὴν ἐπαρχίαν καὶ ἀπόλωσε καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομά της.

Ὁ δὲ Μόμμιος μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κορίνθου περιῆλθε τὴν Ἑλλάδα· εἰς ὅλας τὰς πόλεις ἔτυχε πομπῶδους ὑποδοχῆς καὶ μεγάλων τιμῶν, ὡς τρομερὸς νικητῆς ἀπέναντι τῶν ἡττημένων. Ἐδειξε δ' ἐπιεικειαν πρὸς τὰς πολλαχοῦ ἀνηρημένους εἰκόνας τοῦ Φιλοπόλεμου, ἃς δὲν κατέστρεψε χάριν τοῦ ὑπὲρ αὐτῶν συνηγορήσαντος φίλου του ἱστορικοῦ Πολυβίου. Ἐπὶ πλεόν ἀνέθηκεν εἰς τὸν ἐν Ὀλυμπίᾳ Ναὸν εἴκοσι καὶ μίαν ἐπιχρῶσους ἀσπίδας καὶ ἀπὸ τῶν λαφύρων δύο ἀγάλματα τοῦ Διός, ἐπὶ τῇ εὐτυχῇ ἐκδάσει τοῦ πολέ-

μου, πρῶτος αὐτὸς ἐκ τῶν Ῥωμαίων προσενεγκῶν ἀνάθημα εἰς ἱερὸν Ἑλληνικόν, κατὰ τὸν Παυσανίαν.

Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν εἰς Ῥώμην, ἀποκομίζων πάμπολλα ἀνεκτίμητα λάφυρα, καλλιτεχνικὰ ἰδίως, ἅτινα ἐσύλησεν ἐκ Κορίνθου.

Ἐν Ῥώμῃ ἀνέμενον αὐτὸν μεγάλαι τιμαὶ διὰ τὴν νικηφόρον ἐκστρατείαν του. Ἡ Σύγκλητος διὰ τιμητικοῦ ψηφίσματος τῷ ἔδωκε τὴν ἐπωνυμίαν Ἀχαϊκὸς καὶ τὸ δικαίωμα νὰ καταγάγῃ θρίαμβον ἐν Ῥώμῃ, διότι καθυπέταξε τὴν Ἀχαΐαν, ἡλ. τὴν τότε Ἑλλάδα.

Μεγαλοπρεπέστατος ἦτο ὁ θρίαμβος. Ἰδίως δ' ἐξωραΐζον καὶ ἐλάμπρουν αὐτὸν πολλοὶ καὶ περιφημοὶ ἀνδριάντες, μαρμάρينوι καὶ χάλκινοι, καὶ θαυμάσιοι πίνακες, διασημῶν ζωγράφων τῆς Ἑλλάδος ἀριστουργήματα, ἅτινα ὁ Μόμμιος ἔφερεν εἰς Ῥώμην ἐκ Κορίνθου, καὶ τὰ ὅποια κατεθάμβωσαν τοὺς Ῥωμαίους. Ἡ ἔνθεος μεγαλοφυΐα, ἡ ἀπαράμιλλος καλαισθησία, ἡ ἀθάνατος Ἑλληνικὴ καλλιτεχνία, ἡκολούθουν δορυάλωτοι καὶ τεταπεινωμένοι τὸ ἄρμα τοῦ ἀμαθοῦς, τοῦ βαναύσου καὶ ἀγρίου νικητοῦ πρὸς αἰσχος τῆς ἀνθρωπότητος. Ὡν νέον δὲ τῆς ἀμουσίας τοῦ Μομμίου δείγμα, ἱστορεῖται, ὅτι ἐδώρει ἀφειδῶς καὶ εὐχερῶς πρὸς τοὺς ζητούντας παρ' αὐτοῦ τιὰτα καλλιτεχνήματα, πολλὰ δὲ ἔδωκε πρὸς τὸν Λοῦκουλλον διὰ νὰ κοσμήσῃ τὸ ἱερὸν τῆς Εὐτυχίης καὶ στοᾶν τινα.

Μετὰ τὸν θρίαμβον αὐτὸν ὁ Μόμμιος ἀνήγγειρε ναὸν εἰς τὸν Ἡρακλεία τὸν Νικηφόρον πλησίον τοῦ ναοῦ τοῦ Καπιτωλίου Διός, ὡς εἶχεν εὐχθῆ, διὰ τὴν εὐτυχεῖ διεξαγωγὴν τοῦ Ἀχαϊκοῦ πολέμου. Εἰς τὸν ναὸν δὲ αὐτὸν ἔθετο πομπῶδη ἐπιγραφὴν περὶ τοῦ αἵτιου τῆς ἀνεγέρσεώς του.

Ἀξιοσημειωτὸν μολαταῦτα εἶνε, ὅτι ἦτο τόσον ἐντιμος καὶ ἀφιλοκερδῆς, ὥστε οὐδὲν ἀπολότως ἔλαβε δι' ἴδιόν του ὄφελος ἐκ τῶν πολιτιμωτάτων Ἑλληνικῶν λαφύρων, ἐν ᾧ ἠδύνατο νὰ πλουτήσῃ τεραστίως, ὡς ἄλλοι στρατηγοὶ εἰς παρομοίαις περιστάσεσι ἔπραξαν. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ κατοικία του ἦτο ἀπείριστος καὶ ἀπλοῖκή, ὡς αἱ τῶν ἀρχαίων Ῥωμαϊκῶν χρόνων, καὶ ἐκ τοῦ Ἀχαϊκοῦ πολέμου ἐπανήλθε πτωχός, ὡς ἦτο καὶ πρότερον.

Ἐξῆς δὲ τὸν ὑπόλοιπον βίον πτωχότατος καὶ τόσον, ὥστε οὐδὲ τὰς θυγατέρας του ν' ἀποκαταστήσῃ εἶχε τὰ μέσα ὡς ἐκ τούτου ἡ Σύγκλητος ἐπροίκισεν αὐτὰς ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου.

Ἐν ἔτει 142 ἐγένετο κήνωρ, συναρῶν τοῦ Σικηπῖου τοῦ Αἰμιλιανοῦ, τοῦ δευτέρου Ἀφρικανοῦ. Ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ συμβιβασθῇ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς τιμηταίας. Ὁ Σικηπῖων ἦτο μεμορφωμένος, ἐράσμιος, κομφὸς καὶ χαρίεις τοὺς τρόπους, ἐν ᾧ δ

N. I. Λάσκαρης

Μόμμιος ἔξ ἀντιθέτου ἀγροίκος, πληβείος καὶ ἀπαίδευτος, ἔχων χυδαίον καὶ σκαῖόν τὸ ἦθος καὶ ὀμιλῶν καὶ πράττων. Διὰ τοῦτο ὁ Σκηπίων, ληξιάσης τῆς ἀρχῆς, ἐδήλωσεν, ὅτι ἤθελεν ἐπιτελέσει καλῶς τὰ καθήκοντά του, ἂν εἶχε ἄλλον συνάδελφον ἢ ἂν δὲν εἶχε ποσῶς τοιοῦτον.

V

Τὸ τέλος τοῦ διαβόητου ἀνδρός ὑπῆρξε δυστυχές. Ὅτε βραδύτερον τὸ στρατιωτικὸν σῶμα τῶν ἱππέων ἐγένετο κύριον τῆς καταστάσεως καὶ ἡ Ῥώμη συνεταράττετο ὑπὸ τὴν στρατοκρατίαν, ἐπιφανέστατοι Ῥωμαῖοι κατεδιώχθησαν ἀπηγνῶσται.

Τότε καὶ ὁ Μόμμιος ὁ Ἀχαϊκός, ὑποπεσὼν εἰς τὴν δυσμένειαν τῶν ἱππέων καὶ «αἰσχροῦς ἐνεδρευθεὶς ὑπ' αὐτῶν, ὑποσχομένων αὐτὸν ἀπολύσειν», κατὰ τὸν Ἀππιανόν, κατεδικάσθη εἰς ὑπερορίαν καὶ ἐξωρίσθη εἰς Δῆλον, ἔνθα καὶ διεβίωσεν.

Οἱ Ῥωμαῖοι ἐξώριζον συνήθως τοὺς κακούργους καὶ πολιτικούς καταδικούς εἰς Γύαρον, μικρὰν νῆσον τῶν Κυκλάδων πλησίον τῆς Τήνου, τὴν σήμερον κοινῶς ὀνομαζομένην Γιούρα.

Διὰ τὴν ἐξώρισθαι εἰς Δῆλον, εἶνε ἄγνωστον. Ἴσως ὁμως προετιμήθη ἡ νῆσος αὕτη, διότι ἐνταῦθα εἶχον καταφύγει καὶ τὰ διασωθέντα λείψανα τῶν Κορινθίων μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Μομμίου καταστροφὴν τῆς Κορίνθου καὶ οἱ ἔχθροί του ἠθέλησαν νὰ καταστήσωσι σκληροτέραν, πικροτέραν καὶ ἀνιαιρωτέραν τὴν ἐξορίαν τοῦ ἐν μέσῳ ἐκείνων, ὧν ἀγριώτατα εἶχεν ἐξαφανίσει ἀπὸ τοῦ προσώπου τῆς γῆς τὴν περίφημον καὶ ὠραιοτάτην, τὴν προσφιλεστάτην καὶ ποθεινὴν πατρίδα. Ὁ διαβόητος Μόμμιος ὁ Ἀχαϊκός, ἀτυχῆσας, ἐξωρίσθη γὰρ ζήτησιν τὰς ὑπολοιπὰς ἡμέρας του ἐν μέσῳ τῶν ἐκπατρισθέντων Κορινθίων, νέος πεπτωκῶς Διονύσιος τῶν Συρακουσῶν, κατατροχόμενος καὶ καταπονούμενος εἰς πᾶσαν στιγμὴν ὑπὸ τῆς ἐσχάτης μνησιακίας καὶ κακεντρεχείας, περιφρονησεως καὶ χλεύης καὶ πάσης κακολογίας καὶ μίσεως τῶν νέων συμπολιτῶν του.

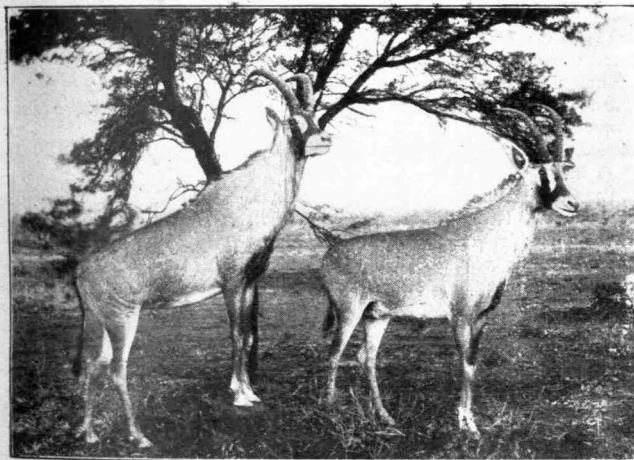
(* Ἄργος, 1914)

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Κ. ΒΑΡΔΟΥΝΙΩΤΗΣ

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* Ἡ ἄξια τοῦ ἐναετοῦ ἀνθρώπου διαλάμπει ἔτι μᾶλλον ἐν τῇ δυστυχίᾳ, ὡς ἡ φλόξ τοῦ δαυλοῦ ἐξανάπτει, ὅταν ἀνατρεψόμεν αὐτόν.

* Οἱ ἄνδρες ἠμποροῦν νὰ φιλοσοφοῦν καλλίτερα ἀπὸ τὴν γυναικα ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας· ἀλλ' ἡ γυνὴ θὰ διαβάξῃ πολὺ καλλίτερα εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀνδρῶν.

Ἐντιλόπη τοῦ Βελγικοῦ Κόγγο

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΚΟΓΓΟ

Η ΜΑΪΜΠΑ

Φίλατέ μοι κ. Σκόκε

ΝΟΜΙΖΕΤΕ ὅτι ἀρκοῦν ὀλίγα σελίδες, καὶ αὐταὶ γραμμέναι ἐν σπουδῇ, διὰ νὰ σχηματίσετε ἰδέαν τινὰ περὶ Κόγγου; Εἶνε τόσα ἐθῶ τὰ θαυμάσια καὶ περίεργα, ὅσας ἀναμύνην τόσαι ἀνά πᾶν βῆμα ἐκπλήξεις, ὅταν μάλιστα ἀφήνοντες τὴν πρωτεύουσαν προχωρήσετε κατὰ 200 ἢ 300 χιλιόμετρα εἰς τὸ ἐσωτερικόν, ὥστε δὲν θὰ ἤρκουν τόμοι ἐλόκληροι τοῦ ἀγαπητοῦ Ἡμερολογίου καὶ διὰ νὰ τὰ ἀναφέρῃ τις ἀπλῶς καὶ μόνον. Παραλείπω τοὺς λέοντας καὶ τοὺς πάνθηρας καὶ τὰ ἄλλα ἄγρια ζῷα τῶν θασῶν. Δὲν θὰ σὰς γράψω διὰ τὰς τρομερὰς φωλεὰς τῶν τερμιτῶν, ὅτε διὰ τοὺς μύρμηκας, τοὺς προσβάλλοντας καθ' ὕπνον ἀνθρώπους καὶ ζῷα. Δὲν θὰ σὰς περιγράψω τὰ ἄπειρα εἶδη τῶν πτηνῶν ἢ τῶν ζῶων, τὰ σμήνη τῶν ἀγρίων ὀρνίθων, τὰς ἀγέλας τῶν δονάκρων, τὰς διαφόρους παραλλαγὰς τῆς ἀντιλόπης, τοῦ τραγοταύρου, τῶν ἐλεφάντων καὶ πλείστων ἄλλων. Ἀφήνω τὸν φοβερὸν ἐχθρὸν τῶν κατοικιδίων ζῶων: τὴν μυῖαν τὴν ὀνομαζομένην τὸε-τὸε καὶ τὴν ἄλλην μυῖαν, ἣτις μεταδίδει τὴν ἀσθένειαν τοῦ ὕπνου. Διὰ δὲ τὰ δάση καὶ τοὺς ὄρυμους καὶ τὴν ποικιλίαν τῆς βλαστήσεως, διὰ τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα τῶν μαύρων, χρειάζεται ὄχι μόνον καιρὸς καὶ

μελέτη και έκτασις χώρου, αλλά και παντοδαπαί φυσικαί γνώσεις, διά τὰ παραθέσει τις μικράν εικόνα τῶν ὄσων συναντᾷ και βλέπει εἰς τὴν ἄγνωστον τοῖς πολλοῖς ταύτην χῶραν.

Θὰ περιορισθῶ ὅθεν εἰς τὴν οικιαγραφίαν ἑνὸς περιεργωτάτου πτηνοῦ μόνον, τῆς Μαΐμπᾶ. Οἱ ἰθαγενεῖς τὸ ὀνομάζουσι Maimbba, τὸ ὅποιον εἰς τὴν γλῶσσαν των σημαίνει ἀγγελιοφόρον. Δὲν γνωρίζω πῶς τὸ λέγει ἡ Ζωολογία. Ἐγὼ ὅμως τὸν ὀνόμασα «προδότην» ἢ — ἀκριβέστερον — καταδότην, ἐξ ὄσων θὰ σὰς ἀναφέρω περὶ αὐτοῦ. Κατὰ τὸ μέγεθος και τὸν χρωματισμὸν τοῦ πτελώματος ὁμοιάζει με τὸν ἰδικὸν μας σπουργίτην, με μόνην τὴν διαφοράν ὅτι εἰς τὰς ἀρθρώσεις τῶν πτερῶν του φέρει δύο μεγάλα κίτρινα στίγματα, τὰ δὲ κάτωθι τῆς οὐρᾶς πτερά εἶνε λευκοφαία. Ὡς πρὸς τὴν τεκνοποιίαν του, κατὰ τοὺς ἰθαγενεῖς, ἔχει τὰς αὐτὰς ἔξεις με τὸν κοκκινόν. Δὲν πολυσκοτίζεται δηλαδή δι' ἰδίαν κατοικίαν, διότι μεταβαίνει και γεννᾷ εἰς τὰς φωλεὰς ἄλλων πτηνῶν. Τὸ τοιοῦτον ὅμως μοῦ φαίνεται περίεργον, διότι, ἐνθ' ὃ Μαΐμπᾶ τρώγει ἀποκλειστικῶς μέλι, τὰ μικρά του, ἕως οὐ αὔξηθῶν και πτερώσων, συζῶν και συντρώγων με νεοσσούς τρεφόμενους πολὺ διαφορετικῶς.

Ὅπως ὁποῦτε ὁ Μαΐμπᾶ εἶνε λίαν περίεργον πτηνόν. Ἀπὸ πρωτὰς ἀρχίζει τὴν ἀνά τὰ ἀπέραντα θάσῃ περιόδειαν του πρὸς ἀνακάλυψιν κυψελῶν. Εἶνε ὁ προδότης τῶν μελισσῶν. Ἀνακαλύπτει τὸ ἄσυλόν των, τὴν κυψέλην των, με ἀφάνταστον ἐπιτηδειότητα. Οὐδέποτε ἀπατάται. Μόλις τὴν ἀνακαλύψῃ και βεβαιωθῆ, ἀρχίζει ἄλλην φροντίδα. Προσπαθεῖ νὰ εὕρῃ ἄνθρωπον, τὸν πρῶτον γύρω ἰθαγενῆ, εἰς τὸν ὅποιον νὰ τοῦ ὑποδείξῃ τὸ εὕρημα. Διὰ τοῦτο και ἀμέσως τοποθετεῖται εἰς τὰ θεσιᾶ και ἀριστερᾶ τῶν ὁδῶν δένδρα και ἀναμένει. Μόλις ἀντιληφθῆ μακρόθεν ἀνθρώπουσ πλησιάζοντας, ἐκρήγνυται εἰς φωνὰς ὄσων ἡμπορεῖ δυνατὰς. Ἡ φωνὴ του ὁμοιάζει με τὸν ἦχον μαχαίρας κρεοπώλου τροχιζομένης ἐπὶ τῆς χαλυδδίνης ράβδου. Οἱ μαῦροι ἔννοσον περὶ τίνος πρόκειται και ἀπαντοῦν διὰ σφυρίγματα. Ἐκεῖνος, εἰς τὸ σφύριγμα, προηγείται εἰς ἀπόστασιν τριάντα περίπου βημάτων, στρέφων ἑκάστοτε νὰ ἴδῃ ἂν ὁ μαῦρος τὸν ἀκολουθῆ. Ὅστος δὲν παύει σφυρίζων και βεβαιῶν τὴν παρουσίαν του. Ὅστω συνεννοοῦμενοι πλησιάζουσ πρὸς τὸ μέρος, ὅπου εὕρεται τὸ δένδρον, εἰς τὴν ποθητὴν κυψέλην. Ἐκεῖ, μόλις φθάσων, ὁ Μαΐμπᾶ διαγράφει πετῶν γύρους τινὰς περίξ ἀκριβῶς τοῦ ἀναζητουμένου δένδρου, εἰς τὴν κουφάλαν τοῦ ὁποίου ὑπάρχει ὁ γλυκὺς θησαυρός. Ἄνευ τῆς ἰδιαιτέρας αὐτῆς προσπαθείας τοῦ νοήμονος πτηνοῦ, εἶνε δύσκολον εἰς τὸν μαῦρον νὰ ἐξχωρίσῃ ποῖον εἶνε τὸ δένδρον. Ἐπὶ τέλους ἡ προδοσία ἢ ἡ κατάδοσις συνετελέσθη και ἡ λεηλασία τοῦ μέλιτος ἐπικείται. Ὁ Μαΐμπᾶ ἐκβάλλει τότε ὀξεις τινὰς τρετισμοὺς χαρᾶς, σταματᾷ τὰς πτήσεις του, και καταλαμβάνει θέσιν ἐπὶ κλάδου τινος ἄνωθεν ὁστωσ, ὥστε νὰ ἐπισκοπῆ ὅλην τὴν περαιτέρω ἐργασίαν. Κάθηται ἐκεῖ ἤσυχος και ὑπομονητικῶς, μέχρις οὐ ὁ μαῦρος ἀποτελειώσῃ

τὸ ἔργον του, αλλά και δὲν ἀφήνει κανένα ἐκ τῶν πτερωτῶν του ὁμογενῶν νὰ πλησιάζῃ. Τοὺς κόπους και τὰ δικαιώματα ἐπὶ τῆς λείας δὲν ἔννοσε με κανένα νὰ τοὺς διαμοιράσῃ. Ὁ μαῦρος, με τὸν θαυλὸν ἀναμμένον εἰς τὸ ἕνα χέρι, ὡς μέσον προφυλάξεως κατὰ τῆς ἐξόδου τῶν μελισσῶν, ἐργάζεται με τὸ ἄλλο εὐρύνον τὴν ὄπην ὁλονὴν και ἐξολοθρεύων διὰ τοῦ πυρός μετὰ ἄλλοις αἰφνιδισθέντας κτήτορας τῆς παραβιάζομένης κυψέλης. Ὁ Μαΐμπᾶ, ὅσφ ἡ ἐργασία τοῦ μαῦρου προχωρεῖ, τῶσφ φαίνεται ἀνυπομονῶν νὰ γευθῆ τὸ με-

Ἄγριοχοῖρος τοῦ Βελγικοῦ Κόγγου

ρίδιόν του ἐκ τῆς κλοπῆς. Καὶ ἀρχίζει νὰ ἀνησυχῆ, ὡς νὰ γνωρίσῃ τὴν ἀθηφαγίαν και κακοπιστίαν τῶν μαῦρων, οἱ ὅποιοι συχνὰ καταβροχθίζουν τὸ μέλι, χωρὶς νὰ ἐνθυμηθῶν τὸν προδότην, προσπαθεῖ δὲ διὰ ζωηρῶν πτερυγισμάτων και βερισμῶν νὰ ὑπενθυμίσῃ τὰς ὑποχρεώσεις και τὰ δικαιώματα τῆς ἀλληλεγγύης.

Ὅταν ὁ Μαΐμπᾶ μάθῃ συναικισμὸν τινὰ μαῦρων, κρίνει τότε περιττὸν νὰ χρονοτριβῆ καιροφυλακτῶν εἰς τὰ πλάγια τῶν δρόμων πρὸς συνάντησιν διαβάτου. Πετᾷ κατ' εὐθείαν ἐκεῖ και διαλαλεῖ τὴν ἀνακάλυψιν. Ἐάν, ὅταν παραδοκῆ εἰς τοὺς δρόμους, δὲν συναντήσῃ διαβάτην, ἢ ὁ διερχόμενος δὲν τὸν προσέξῃ, ὁ Μαΐμπᾶ δὲν ἀπελπίζεται. Μένει ἐκεῖ ἐπίμονος μέχρις βαθείας νυκτός και ἐπανερχεται τὴν ἐπιούσαν με τὴν ἐπιμονὴν και τὴν ἐπιείδαν νὰ ἐπιτύχῃ. Oui dure vinci!

I. Στρατήγης

Οι μαύροι, κατά τήν παράδοσιν, πιστεύουν ὅτι οἱ Μαΐμπά ἔχουν ὁμῶσαι ἐξοντωτικὴν καταδύωξιν κατὰ τῶν μελισσῶν, ἐκδικούμενοι κάποιον πρόγονόν των, κατὰ τοῦ ὁποίου σμῆνῃ μελισσῶν ἐπετέθησαν καὶ τὸν ἐφόνευσαν διὰ τῶν κέντρων των ἐντὸς αὐτῆς τοῦ τῆς φωλεᾶς κτισμένης εἰς τὸ κοίλωμα ἐνὸς δένδρου, τὴν ὁποίαν κατόπιν διεσκόρπισαν καὶ ἐξηφάνισαν, ἰδρύσασαι ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς τήν ἰδικήν των κυφέλην. Ἐκτοτε, λέγουσιν, ὤρκισθησαν συστηματικὴν ἐκδίκησιν, καὶ διὰ τὴν ἔχουν τὸν καιρὸν ἀπαύστου καταδιώξεως, δὲν κτίζουν πλέον ἰδίας φωλεᾶς, ἀλλ' ἐκκολάπτουν τὰ φῶ

των καὶ κοιτάζουσιν τοὺς νεοσσούς των εἰς τὰς ξένας.

Τὸ πιθανώτερον ὅμως εἶνε, ὅτι εἰς τὸ ἔργον τῆς προδοσίας καὶ τῆς καταστροφῆς ὁ Μαΐμπά ἐλκύεται ὑπὸ τοῦ πόθου τοῦ μέλιτος, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ὁμως ἐνίοτε δὲν ἀπολαμβάνει τίποτε, διότι ἡ λαίμαργία καὶ ἀγνωμοσύνη τῶν μαύρων συχνὰ κατατρώγει, μαζὶ μὲ τὰς κηρήθρας, καὶ τὸ ἀναλογοῦν εἰς τὸν πτερωτὸν καταδότῃν μερίδιον. Καὶ ὅμως ὁ Μαΐμπά ἐξακολουθεῖ πάντοτε καταδίδων τὸ κρησφύγετον τῶν μελισσῶν, εἴτε ἐκδικουμένος τὸν πρόγονόν του εἴτε διαρκῶς χλιδόμενος τὸ μέλι τῶν συγχρόνων του.

(Ἐν Congo, 2 Ἀπριλίου 1914)

ΓΕΩΡΓ. Π. ΖΩΡΑΟΥΜΗΣ

ΝΕΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

ἘΥΦΛΟΣ Οἰδίτους ὁ καθείς μας παίρει
τὸ μονοπάτι τοῦ τυφλῆ κι' αὐτὴ
τοῦ χάραξεν ἡ Μοῖρα. Ποῦ τὸν φέρνει
τὸ μονοπάτι τοῦ τυφλὰ πατεῖ;

Τυφλὸς Οἰδίτους σὸ ἑαυδὶ σκυφτὸς
βαδίζει καὶ βαδίζει, καὶ ζυγώνει,
ποῦ; δὲν θωρεῖ. Καλότυχος αὐτὸς
ποῦ τὸν κρατεῖ ἀπ' τὸ χέρι μιὰ Ἀντιγόνη.

1914)

ΙΩ. ΠΟΛΕΜΗΣ

ΞΕΝΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΕΠΙ ΚΟΙΛῆ

(Ἔργον τοῦ J. Hugues)

ΠΟΙΗΤΑΙ ΚΑΙ ΛΟΓΟΓΡΑΦΟΙ ΕΚ ΤΩΝ

Δάμπος Πορφύρας — Γ. Στρατιγγής
Ν. Ἐπισκοπόπουλος — Μιχαὴλ Μητσάκης
Ε. Ἐνστατιάδης — Κ. Πασσαγιάννης

ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ ΤΟΥ "ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ", (1886-1915)

Ἄνθ. Καρκαβίτσας — Π. Α. Ἀγιώτης
Πολύβιος Δημητράκοπουλος — Δ. Οικ. Καλαποθάκης
Ἀλέξ. Μωραϊτίδης — Παν. Συνοδινός

Η ΑΛΗΜΝΟΣ ΕΝΕΤΟΚΡΑΤΟΥΜΕΝΗ

Ο ΗΡΩΪΣΜΟΣ ΤΗΣ ΜΑΡΟΥΛΑΣ

ΕΡΙΑ ἔτη μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Βασιλίδος τῶν πόλεων ὑπὸ Μωάμεθ τοῦ Κατακτητοῦ, ἦτοι τῷ 1456 κατελήφθη καὶ ἡ Λήμνος ὑπὸ τοῦ τούρκου ναυάρχου Ἰσαήλ τοῦ εὐνούχου, ἐγκαταστήσαντος ἄρχοντα καὶ διοικητὴν τῆς νήσου τὸν περιώνυμον Χουζάν, ἀφοῦ πρότερον οὗτος κατέλυσε τὴν μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἄρχουσαν δυναστείαν τῶν Γατελοῦζων τῆς Λέσβου, ἣτις εἶχε καταστῆ μισητὴ εἰς τοὺς κατοίκους λόγῳ τοῦ τυραννικοῦ αὐτῆς χαρακτήρος.

Ἀλλὰ πρὶν ἢ παρέλθῃ ἔτος ἀπὸ τῆς καταλήψεως τῆς Λήμνου ὑπὸ τῶν Τούρκων, ἐνεφανίσθη πρὸς τὴν νήσου στόλος ἐξ ἑνδεκα πολεμικῶν πλοίων ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ μετέπειτα Καρδινάλιου Λουδοβίκου Σκαράμπη Πατριάρχου τῆς Ἀκουιλίας, ὅστις καὶ κατέλαβε τὴν Λήμνον ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγιωτάτου Πάπα Ρώμης Καλλίου τοῦ Γ'. Οἱ γάτοικοι, βαρέως ἔκτοτε φέροντες τὸν Ὀθωμανικὸν ζυγόν, οὐδεμίαν ἀντέταξαν ἀντίστασιν, ὁ δὲ Σκαράμπης διώρισε φρούραρχον τῆς νήσου Λουίζον τινὰ καὶ διοικητὴν τὸν ἐκ τῶν προηχόντων Γεώργιον Δρομακαίτην, ἄνδρα νοινεχέστατον, καὶ τοῦ ὁποίου μέγα ἦτο τὸ κῆρος οὐ μόνον ἐν Λήμνῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς παρακειμέναις νήσοις Θάσῳ, Ἰμβρῳ καὶ Σαμοθράκῃ. Ἀλλὰ καὶ ἡ Παπιζὴ κυριαρχία ἐν Λήμνῳ ὑπῆρξε πολὺ βραχεῖα, διότι μετὰ δύο ἔτη, τῇ διαταγῇ τοῦ Μωάμεθ, ὁ ναύαρχος αὐτοῦ Ζάγανος κατέλαβε τὴν νήσον, ἣτις μετὰ τῆς Ἰμβρου, Θάσου, Σαμοθράκης καὶ Αἴνου παρεχωρήθη ὑπὸ τοῦ κατακτητοῦ τῷ Δεσπότη Ἀημητρίῳ Παλαιολόγῳ, ὅστις, κατὰ τὸν ἔξ Ἰμβρου ἱστορικὸν Κοιτόβουλον, συγγράμματα Ἱστορίαν Μωάμεθ τοῦ Δ', ἐν πέντε βιβλίοις, ἐδικαιοῦτο νὰ νέμῃται τὸ ἥμισυ μόνον τῶν προσόδων αὐτῶν, ἀνερχομένων εἰς 300,000 κερμάτων ἀργυρίου.

Ὁ Πάπας ὅμως δὲν παρητεῖτο εὐκόλως τῶν διὰ τῆς ἐνεργείας τοῦ Σκαράμπη κτηθέντων ἐπὶ τῆς Λήμνου δικαιωμάτων,

καὶ ὡς ἐκ τούτου, ἅμα ἀνήλθεν εἰς τὸν Παπικὸν θρόνον Πίος ὁ Β', παρώτρυνε τὴν Ἑνετικὴν Δημοκρατίαν νὰ προβῇ εἰς τὴν κατάληψιν τῆς νήσου, ἐσκέπτετο δὲ νὰ ἰδρῶσῃ ἐν αὐτῇ νέον Τάγμα, ὅμοιον πρὸς τὸ τῶν Ἰωαννιτῶν τῆς Ρόδου. Ἐν τῷ μεταξύ πράγματι ὁ πόλεμος μεταξύ Τουρκίας καὶ Ἑνετίας ἐκηρύχθη, κατὰ τὰς ἀρχὰς δὲ τοῦ ἔτους 1464 κατώρθωσεν ὁ Ἑνετός ναύαρχος Ἰάκωβος Λορεδάνος νὰ καταλάβῃ τὴν Λήμνον μετὰ τῶν τριῶν ἰσχυρῶν αὐτῆς φρουρίων Κοτζίνου, Παλαιοκάστρου καὶ Μούδρου· φαίνεται ὅμως ὅτι εἰς τοῦτο συνετέλεσε καὶ ἡ ἐνέργεια προκρίτου τινὸς Κομνηνοῦ καλουμένου, ὅστις εἶχεν ἤδη ἀπὸ τοῦ 1463 καταλάβῃ τὸ Παλαιοκάστρον. Οὕτω ἐγκαθιδρύθη ἡ Ἑνετικὴ κυριαρχία ἐπὶ τῆς Λήμνου, χωρὶς νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψει αἱ ἀξιώσεις τοῦ Πάπα ἐπ' αὐτῆς, ἐστερεώθη δ' ἔτι μᾶλλον, ὅτε μετὰ δύο ἔτη (1466) ὁ διάδοχος τοῦ Λορεδάνου Βίτωρ Καπέλλος κατέλαβε καὶ τὰς παρακειμένας νήσους Σαμοθράκην, Ἰμβρον καὶ Θάσον. Περὶ τοῦ Δεσπότη Ἀημητρίου Παλαιολόγου δὲν γίνεται λόγος ἐν τῇ ἱστορίᾳ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς καταλήψεως τῆς Λήμνου, ἀλλ' ἡ Ἑνετικὴ κατάκτησις φαίνεται ὅτι ἠνάγκασεν αὐτὸν ἄκοντα νὰ παραιτηθῇ τῶν παρεχωρηθέντων αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Μωάμεθ ἐπὶ τῶν νήσων δικαιωμάτων.

Ἐπὶ δεκαπενταετίαν ὅλην διήρκεσεν ἡ κυριαρχία τῶν Ἑνετῶν ἐπὶ τῆς Λήμνου, μεθ' ὅλας τὰς ἐπανεπιλημμένας καὶ ἀπεγνωσμένας ἀποπειρας τῶν μένεα πνεόντων σπουδαιοτέρα καὶ φοβεροτέρα ἐνταῦθ' ὑπῆρξεν ἢ ἐν ἔτει 1470 ἐπιχειρηθεῖσα ὑπὸ τοῦ ναυάρχου Μαχμούτ Πασᾶ, ὅστις, ἀφοῦ κατέλαβε τὴν Ἰμβρον, μεθ' ὅλην τὴν γενναίαν ἀμυναν τοῦ Διοικητοῦ αὐτῆς Μάρκου Ζένου, προσέβαλε τὴν Λήμνον καὶ καταλαβὼν τὸ Κότζινον, ἐληλάτησεν ὅλα τὰ πέριξ χωρία, ἠναγκάσθη ὅμως νὰ ὑποχωρήσῃ πρὸς τῆς γενναίας ἀντιστάσεως τῶν ἐν Παλαιοκάστρῳ καὶ Μούδρῳ φρουρῶν καὶ νὰ ἀπέλθῃ τῆς νήσου.

Πρῶτος Ἑνετός Διοικητὴς τῆς Λήμνου ὑπῆρξεν ὁ Φραγκίσκος Μόρος, εἶτα ὁ Ἰωάννης Δονάτος, μετ' αὐτὸν ὁ Βαρθολομαῖος Βάρβαρος καὶ ὁ Λουδοβίκος Μόρος καὶ τελευταῖος ὁ Φραγκίσκος Πασγαλιγός, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐγένοντο καὶ σπουδαῖα οχυρωματικὰ ἔργα πρὸς ἀσφάλειαν τῆς νήσου.

Μεγάλη ἦτο ἡ σημασία καὶ ἡ σπουδαιότης, τὴν ὁποίαν ἀπέδιδον οἱ Τούρκοι εἰς τὴν κατοχὴν τῆς Λήμνου καὶ διὰ τὴν γεωγραφικὴν τῆς θέσιν καὶ διὰ τὸν λαμπρὸν λιμένα τοῦ Μούδρου, καὶ διὰ τοῦτο ὅτε ἤρχισαν αἱ περὶ εἰρήνης διαπραγματεύσεις μεταξύ Τουρκίας καὶ Ἑνετίας τῷ 1471, πρῶτος ὄρος ἐτέθη ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Μωάμεθ ἡ ἐκκένωσις τῆς Λήμνου, ἀλλ' ὁ ὄρος οὗτος ἀπερρίθη ὑπὸ τῆς Γαληνοτάτης Δημοκρατίας καὶ ὁ πόλεμος ἐπανεληφθῆ σφοδρότερος, ἐνισχύθη δ' ἐν τῷ μεταξύ καὶ ἡ φρουρὰ τῆς νήσου. Κατὰ τὸ ἔτος 1478 ὁ Σουλεϊμάν Πασᾶς

λυσών ως ἐκ τῆς δεινῆς ἀποτυχίας, τὴν ὁποίαν ὑπέστη ἐν Ναυπάκτῳ, ἀναγκασθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἐνετοῦ στρατηγοῦ Ἀνωτινίου Λορεδάνου εἰς αἰσχρὰν ὑποχώρησιν, καὶ ἐπιθυμῶν νὰ ἐκδικηθῆ τὸν ἴδιον στρατηγὸν ὑπερασπιζόμενον ἡδὴ τὴν Λήμνον, ἐπετέθη κατὰ τῆς νήσου διὰ μεγάλων δυνάμεων καὶ καταλαβὸν διάφρορα σημεῖα αὐτῆς, ἐπεχείρησε σφοδρὰν ἐφοδὸν κατὰ τοῦ φρουρίου Κοτζίνου, τοῦ ὁποίου ἡ κατάληψις ἐφαίνετο ἐπιχειρήσιμη, καθόσον εἶχον ἐξαντληθῆ οἱ ὑπερασπιζόμενοι αὐτὸ Ἐνετοὶ καὶ Ἕλληνες.

Εἰς τὴν κρίσιμωτάτην ἐκείνην στιγμήν, ὅτε οἱ πάντες εἶχον ἀπελπισθῆ, ἐπεφάνη ὡς ἄγγελος σωτηρίας νεαρὰ καὶ περικαλλῆς τῆς Λήμνου κόρη, ὀνομαζομένη **Μαρούλα**, ἥτις ἰδοῦσα τὸν πατέρα τῆς φονευόμενον ἀγρίως ὑπὸ φανατικοῦ Τούρκου, ἐνῶ ὑπερησιζεν εἰσοδὸν τινὰ τοῦ φρουρίου, καὶ ἀναλογισθεῖσα τὰ μέλλοντα δευὰ τῆς αἰχμαλωσίας, τὸ αἶσχος καὶ τὴν ἀτιμίαν, ἤρπασεν, ὡσεὶ θεόθεν ἐμπνευσθεῖσα, τὸ ξίφος τοῦ φονευθέντος πατρὸς τῆς, καὶ ὤρμησε μετὰ τσοαυτῆς γενναιότητος καὶ ὁρμῆς κατὰ τῶν ἀπίστων, οἵτινες κατεπλάγησαν εἰς τὸ ἀπροσδόκητον θέαμα τῆς ἐφορμώσης ἡρωϊκῆς κόρης. Ὅστε καὶ οἱ λοιποὶ ὑπερασπιστὰι τοῦ φρουρίου, ἐνθαρρυνθέντες ἐκ τοῦ παραδείγματος τῆς Μαρούλας, ἐπέλεσαν ἀκράτητοι κατὰ τῶν ἐχθρῶν, τοὺς ὁποίους ἀπέκρουσαν καὶ κατώρθωσαν νὰ ἐκδιώξωσι κατηχημένους ἐκ τῆς νήσου.

Ὁ ἀρχηγὸς τῶν Ἐνετῶν Λορεδάνος, θαυμάσας τὸν ἡρωϊσμὸν τῆς Λημνίας κόρης, καὶ θέλων νὰ ἀμείψῃ τὴν ἀρετὴν αὐτῆς, προσέτεινε εἰς τὴν Μαρούλαν νὰ ἐκλέξῃ ὡς σύζυγον ὅποιον ἤθελεν ἐκ τῶν εὐγενῶν ἀξιοματιῶν αὐτοῦ, ὑποσχεθεὶς συγχρόνως καὶ πλουσίαν προίκα ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου. Ἀλλ' ἡ ὑπερήφανος Ἕλληνίς δὲν ἐδέχθη τὴν πρότασιν, εἰποῦσα ὅτι πᾶν ὅ,τι ἐπράξεν, ἦτο καθῆκον πρὸς τὴν πατρίδα καὶ τὴν θρησκείαν, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ λάβῃ σύζυγον ξένον, τοῦ ὁποίου δὲν ἐγνώριζεν οὔτε τὸν χαρακτήρα οὔτε τὰ αἰσθήματα. Οὕτω διὰ τοῦ ἡρωϊσμοῦ τῆς θρυλικῆς Μαρούλας ἐσόθη τότε ἡ Λήμνος, καὶ παρέμεινε ἐπὶ ἐν εἰσέτι ἔτος ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῶν Ἐνετῶν, τῶν ὁποίων ἡ διοίκησις ἦτο, ἂν ὄχι κατὰ πάντα ἐπιθυμητὴ, ἀλλὰ πάντως ἀνεκτὴ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων κατοίκων.

Ἀλλὰ τὸ μοιραῖον δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐπέλθῃ καὶ ἡ Ἐνετία, καμψθεῖσα ἐπὶ τέλους ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς Ὄθωμανικῆς δυνάμεως, ἠναγκάσθη νὰ ὑποχωρήσῃ καὶ διὰ τῆς συναφθείσης τῇ 25 Ἰανουαρίου 1479 μεταξὺ τῶν δύο ἐμπολέμων μερῶν συνθήκης, ἡ Γαληνοτάτη Δημοκρατία ὑπεχρεούτο μεταξὺ ἄλλων νὰ

παραχωρήσῃ τῇ Τουρκίᾳ καὶ τὴν Λήμνον. Ἴδου ἐπὶ λέξει πῶς ἔχει τὸ κείμενον τῆς συνθήκης τὸ ἀφορῶν εἰς τὴν Λήμνον: «Ἐπι δὲ ὀφείλει ἡ ἐκλαμπροτάτῃ αὐθεντία τῆς Βενετίας νὰ στρέψῃ εἰς τὴν αὐθεντίαν μου, ἦγουν τὸ νησί τῆς Λήμνου, σωζόμενου τὸ νὰ ἐπέκρουν τὴν κεφαλὴν, καὶ τοὺς ἄρχοντας, καὶ ἄλλοι ἄνθρωποι, οἵτινες θελήσουν νὰ πηγαίνουν νὰ ἐπέκρουν εἴτε ἄρα καὶ ἂν ἔχουσι, νὰ πηγαίνουν ὁπόθεν θέλουν, καὶ τινες ὁποῦ θελήσουν νὰ ἀπομείνουν εἰς τὸ παρὸν νησί, νὰ ἦναι συμπαθημένοι εἰς εἴτε ἐγενεν ἕως τώρα».

Διὰ τῆς συνθήκης ταύτης ἐχορηγεῖτο μὲν ἀμνηστία, ἀλλ' οἱ βουλόμενοι δὲν ἠμποδίζοντο νὰ ἀπέλθοσι τῆς νήσου συναποκομίζοντες πᾶν ὅ,τι ἠδύνατο, καὶ φαίνεται ὅτι πολλοὶ ἐγκριτοὶ καὶ εὐποροὶ οἰκογενεαὶ ἐπωφελήθησαν τοῦ ὅρου τούτου καὶ ἀπὸ τῆς νήσου. Ἐκτοτε ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης βαρὺς καὶ ἀδάσκατος ἐπεκάθητο ἐπὶ τῆς ὥραίας καὶ γραφικῆς νήσου ὁ Τουρκικὸς ζυγὸς μὲ βραχυτάτον μόνον διάλειμμα τῆς κατὰ τὸ 1770 Ρωσζυγὸς καταλήψεως, ἥτις εἶχε τραγικώτατα καὶ καταστρεπτικώτατα ἀποτελέσματα ἐπὶ τῆς ἀτυχοῦς νήσου, περὶ ὧν ἴσως ἄλλοτεπραγματευθῶμεν ἐν ἐκτάσει.

**

Ἐπὶ 433 ὅλα ἔτη ἡ Ἐρυθρὰ Ἡμισέληνος ἐδέσποε τῆς ἱστορικῆς Λήμνου, ἀλλ' ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, καὶ ὁ ὑπὸ τὸν ἐνδοξον Ναύαρχον Κουντουριώτην Ἐθνικὸς μας Στόλος, κατέλαβε τῆς 8 Ὀκτωβρίου 1912 τὴν Ἑλληνικὴν μας νήσον, καὶ ἡ γαλανόλευκος τοῦ Στανροῦ σημαία ὑπερηφάνως ἔκτοτε κυματίζει ἐπὶ τοῦ φρουρίου καὶ τοῦ Διοικητηρίου τῆς ἀνακτηθείσης Λήμνου.

Ἡ ἀθάνατος ψυχὴ τῆς ἡρωίδος Μαρούλας, τῆς ὁποίας τὸ οἰκογενεακὸν ὄνομα ἀγνοεῖται, θὰ εὐφραίνεται ἤδη βλέπουσα τὴν προσφιλῆ τῆς πατρίδα ἐλευθέραν καὶ εὐήμερον. Τὸ ἡρωϊκὸν κατόρθωμά της, ὅπερ διετήρησεν ἡ λαϊκὴ παράδοσις καὶ ἐξύμνησεν ἡ ποίησις, θὰ παραμείνῃ εἰς τοὺς αἰῶνας ὡς ἡμιπέροχον ὑπόδειγμα πατριωτισμοῦ καὶ ἐθελουσίας. Φόρον θαυμασμοῦ ἀποτίνοντες καὶ ἡμεῖς εἰς τὴν θρυλικὴν ἡρωίδα, ἐδώκαμεν τῆς ταύτης κατὰ τὴν γενομένην ὀνοματοθεσίαν τῶν ὁδῶν καὶ πλατειῶν τῆς Λήμνου.

Ἡ «Πλατεία τῆς Μαρούλας» θὰ ὑπενθυμίσῃ καὶ εἰς τὴν παροῦσαν καὶ εἰς τὰς μελλούσας γενεὰς τῶν Λημνίων πόσον

ἀξίζει ὁ ἥρωϊσμός και πόσον ἐκτιμᾶται ἡ ἀρετὴ και ἡ πρὸς τὴν πατρίδα και τὴν θρησκείαν ἀφοσίωσις.

(Ἐν Λήμῳ, Ἰούλιος 1914)

ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ ΚΑΡΑΒΙΑΣ
ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

Ἡ ἐπάνοδος τοῦ πολεμιστοῦ

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΓΥΡΙΣΜΟΥ

Ἐν ἄρματα τώρα ἐρημικὸ σπιτάκι τὰ προσμένει
κι' ἄσπρο χροάκι τὸ βροχὶ τουφέκι θὰ σηκώσῃ,
και θᾶσθῃ μάννα, ἀδελφὴ, γυναικὴ ἀγαπημένη,
στὰ χέρια ποῦ πολεμήσαν γλυκὸ φίλὸ νὰ δώσῃ.

Και σ' ἓνα ὄραιο ἀγκάλιασμα γιὰ μιὰ στιγμή θὰ σμίξουν
ἡ Δόξα ἡ πολεμολογία κι' ἡ Ἀγάπη ἡ εἰρηνεύτρα...
Ὡ! ἡ στιγμὴς τοῦ γυρισμοῦ ποῦ τοὺς καίμους θὰ πνίξουν
και μέσ' στὰ στήθη τῆ χαρὰ θ' ἀλώσουν τὴ μαγεύτρα!

(Ἀποστέλλων)

ΚΑΛΟΜΟΙΡΑ ΚΟΥΡΟΥΚΛΑ

ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

[Ἀπὸ δεκαεπταετίας ἤδη τὸ ὄνομα τοῦ κ. Σωτ. Σκίπη ὡς ποιητοῦ και λογογράφου τυγχάνει εὐφύμους γνώριμον εἰς τοὺς φιλολογικούς κύκλους και τὸ φιλιαναγνωστικὸν κοινόν. Τοὺς πρώτους στίχους του, ὑπὸ τὸν τίτλον «Τραγοῦδια τῆς Ὀσφάνης», ἐξέδωκε τῷ 1900. Ἐκτοτε ἐξεδόθησαν εἰς κομμὰ τομῆδια πλεῖστα ὅσα ἔργα του, λυρικά κατὰ τὸ πλεῖστον ποιήματα, διακρινόμενα, πλὴν τῆς ἰδιαίτερας τεχνοτροπίας των, και διὰ τὴν ζωηρὰν φαντασίαν και τὴν ἀβρότητα τοῦ αἰσθηματος. Ἐξ αὐτῶν τὰ καλλίτερα εἶνε

μία σειρά ποιημάτων ὑπὸ τὸν τίτλον *Silentii Dissolutio* (1903), τὸ ὄνειροδραμα «Ὁ γῦρος τῶν Ὠρῶν» (1905), μία ἄλλη σειρά ποιημάτων ἐπιγραφομένη «Ἡ μεγάλη αἰδρα» (1908), «Ὁ Ἀπέθαντος» (1909) και τὰ «Τροπαια στὴν τοικμῖα», (1910).]

Τ Ο Β Ι Ο Λ Ι

ἘΤΗΝ ξανθομάλλα οηγοποῦλα
τὴν δροσερὴν σὰν τὴν Αἰγὴ,
ξελόγησε τὸ παληκάρι
ποῦ τέχνη του εἶχε τὸ βιολὶ.

Και σὰν τὸ γοίκεσεν ὁ Ρήγας,
μὲ τὸ μαχαίρι τὸ χροσὸ,
— κλάγχι ὁμοορφῆς και κλάγχι νεῦτα!
θάνατο δίνει και στοὺς δυό.

Σ' ἓ μιὰ σπηλιὰ τὰ σώματά τους
ἐπέταξε τ' ἀγγελικά,
τροσφὴ νὰ γίνοντε στὰ ὄρνια,
τροσφὴ νὰ γίνοντε στὰ θεοῖα.

Παράπονο τὸ παληκάρι
ἄλλο δὲν εἶχε στὴν ψυχὴν,
μόνο ποῦ ἀντάμα του δὲ οἶσαν
και τὸ ἀκριβὸ του τὸ βιολὶ.

Και μέσ' στὸ τρίτο μεσανύχτι
σηκάνεται, και τὴν καρδιά
τῆς οηγοποῦλας ξερορίζωνει
ἀπὸ τὸ στήθος τῆς βαθιά.

Ἐνα βιολὶ μ' ἐκεῖνη φτάνει
και τρίζε βάζει τον χορδῆς
— ἀπ' τίς ξανθῆς τῆς τίς πλεξούδες,
ποῦ τ' ἴαν στοὺς ὄμους τῆς λυτῆς.

Και στὰ κερένια του τὰ χέρια
ἀδοράγει τώρα τὸ βιολὶ,
κάθε χορδὴ του ποῦ θ' ἀγγίξῃ,
θ' ἀχίση κορμισοῦ φωνῆ.

Και θεὰ πῆ: Μὴ τὰ ξανθὰ μου
τροβάς μαλλιάκια και ποῦδ.
Σκῦψε, κακὲ, και φίλησέ τα,
σκῦψε, ἀκριβέ, ποῦ σ' ἀγαπῶ.

Κι' όταν την αρμονία ορθώσῃ
σ' όλες ἀπάνω τίς χορδές,
τέτοιο βιολί — ραγίστε πέτριες! —
δὲν ξανακούστηκε ποτέ.

Γιατ' ἡ καρδιά εἶνε ποῦ σπαράζει
τῆς σκοτωμένης ὁμορφιάς,
καὶ βγαίνει σὸν αἰώνιος θρήνος
ἀπὸ τὰ βάρη τῆς σπηλιάς.

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΑΓΩΓΙΑΤΗ

ΚΑΠΟΙΟΣ ἀγωγιάτης
γλυκομάτης,
πάγαινε τὸ ἀγῶϊ του
κάτου πρὸς τὴ χώρα.

Τὰ μουλάρια ἀνάγια
τὰ χορτάρια
πάτησαν, καὶ μῆχανε
στοῦ Στοιχιοῦ τὸν τόπο.

Καὶ σὴν κοιτοστράτα
— ἔρμα νῆα! —
ἔκαμε κι' ἀπόκαμε
καὶ γὰ κάμποση ὄρα.

Τὸ στοιχὶό ξυπνάει
καὶ σκορπᾷ
θάνατο στὸν ἄχαρο
κι' ἔρμο στρατοκόπο.

Στοῦ δεντροῦ τὸν ἴσκιο
τὸ βαρίσκιο
ξέζεψε, ξεπέζεψε
σ' ἓνα στρουγγολίθι.

Τὰ μουλάρια, ἀλλοιά τους,
τὰ συλλοϊκά τους
γάνουν καὶ πλανεύονται
νύχτα στὰ λαγκάδια.

Κι' ἔγειρε στὴ γλῶσση
μπρὸς σὶ ἀγῶϊ,
κι' ἐκλείσε τὰ μάτια του
κι' ἐθαριοκοιμήθη.

Καὶ μονγγά, ἰσκιωμένα
φρενιασμένα,
κλαίνε τὸν ἀφένη τους
χρόνος στὰ σκοτιάδια.

(1914)

ΣΟΤΗΡΗΣ ΣΚΙΠΗΣ

Σοβαρὰ συνεδρίασις
τοῦ «Συλλόγου τῶν ἀντιακροολικῶν»

ΝΕΟΣ ΕΛΛΗΝΟΜΝΗΜΩΝ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ

ΣΠΥΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΥ

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΕΝ ΤΩ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩ

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ «Ἐθνικοῦ Ἡμερολογίου» σπουδῆ θεμελιῶς εἰς τοὺς ἀναγνώστας αὐτοῦ τὸ ἄνωθι περιοδικόν, ὅπερ ἐκδίδεται τακτικῶς ἀπὸ ἑνδεκα ἤδη ἐτῶν κατὰ τριμηνιαίαν.

Ο ΝΕΟΣ ΕΛΛΗΝΟΜΝΗΜΩΝ

περιέχει ἀφ' ἐνὸς μὲν *ἀνέκδοτον ὕλην*, ἀναφερομένην εἰς τὴν ἀρχαίαν, μεσαιωνικὴν καὶ νεωτέραν *ἑλληνικὴν λογοτεχνίαν καὶ ἱστορίαν*, ἀντιγραφείσαν ὑπὸ τοῦ ἐκδότου ἕξ ἑκατὸν καὶ ὕπερ-ἕκοντα βιβλιοθηκῶν καὶ ἀρχείων τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἄρθρα αὐτοῦ *φιλολογικὰ καὶ ἱστορικὰ* μεγίστου ἐνδιαφέροντος περὶ τῆς δυσεξερευνήτου μεσαιωνικῆς ἱστορίας, διαλευκαίνοντα πλείστας ἀγνώστους αὐτῆς σελίδας.

Ἄρχει νάναφέρωμεν τὰ ἐξῆς ἄρθρα:

Περὶ τῶν εἰκόνων Νικηφόρου τοῦ Φωκᾶ, περὶ τῶν εἰκόνων καὶ σφραγίδων τῶν Παλαιολόγων, περὶ ἀρχαίων ἑλληνικῶν ἐπιγραφῶν ἐν μεσαιωνικοῖς κώδιξι, περὶ χειρογράφων ἐφημερίδων τοῦ ἀγῶνος, «Συμβολαὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν Μετέωρων», τὰ Πάτρια τοῦ Ἁγίου ὄρους, περὶ ἀλώσεως τῆς Τραπεζοῦντος, περὶ τοῦ κατὰ τὸν δέκατον ἔστων αἰῶνα εἰς τὴν Τοσκάναν ἐξοικισμοῦ τῶν Μανιατῶν, «Τὰ τεῖχη τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας», «Λακεδαιμόνιοι βιβλιόγραφοι», «Εὐγένιος Γιανούλης ὁ Αἰτωλὸς», «Ὁ Κωνσταντῖνος Παλαιολόγος ὡς σύζυγος ἐν τῇ ἱστορίᾳ καὶ τοῖς θρόλοις», περὶ τῆς ἑλληνικῆς ὡς ἐπισήμον γλώσσης τῶν σουλτάνων, περὶ ἑλληνικῶν δημοσίων γραμμάτων τοῦ σουλτάνου Βαγιαζίτ, «Ἕλληνας ζωγράφοι πρὸ τῆς ἀλώσεως», Μονοῦδια περὶ ἀλώσεως τῆς Θεσσαλονίκης καὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, «Τὰ ὄνοματὰ τοῦ προβόλου, τοῦ τυφεκίου καὶ τῆς προτίδος παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς, περὶ τῆς ἐκ τοῦ νόρθου Ἰλιάδος», «Μαροῦλλα ἡ κόρη τῆς Λήμνου» περὶ τοῦ δικεφάλου ἀετοῦ, ἑκατοτῆδες Ἐνθυμήσεων ἤτοι χρονικῶν σημειωμάτων περὶ

των βυζαντιακῶν χρόνων καὶ τῆς τουρκοκρατίας, «περὶ τῶν ἐλληνικῶν χωρῶν καὶ ἐκκλησιῶν κατὰ τὸν δέκατον πέμπτον αἰῶνα», οἱ **γελωτοποιοὶ τῶν Βυζαντινῶν αυτοκρατόρων**, περὶ τοῦ ἐν Παρισίοις τάρφου τοῦ Κοραΐ, περὶ τῆς βιβλιοθήκης τῆς ἐλληνικῆς κοινοῦ τῆς Βουδαπέστης, περὶ τοῦ ἐν Θεσσαλονικῇ βενετικῆ προξενεῖου καὶ τοῦ μετὰ τῆς Μακεδονίας ἐμπορίου τῆς Βενετίας, «Σελίδες ἐκ τῆς ἱστορίας τοῦ ἐν Οὐγγαρία καὶ Αὐστρία μακεδονικοῦ Ἑλληνισμοῦ», περὶ τοῦ Ἰωάννου Βηλαρά ἐν Βενετιῇ, περὶ μεταναστεύσεως Ἑλλήνων, ἰδίως Πελοποννησίων, εἰς τὸ βασίλειον τῆς Νεαπόλεως, τὰ ἐπιτύμβια Ἑλλήνων, ἰδίως Μακεδόνων, ἐν Πέστη, κείμενα περὶ τοῦ ναυτικοῦ τῶν Βυζαντινῶν, περὶ τοῦ ζωγράφου Παναγιώτου Δοξαρά, ἐπιστολαὶ τοῦ μητροπολίτου Θεσσαλονικῆς Ἰσιδώρου, «**Ἡ ἀνακομιδὴ τῆς κάρης τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου ἐκ Πατρῶν εἰς Ρώμην**», «Γεώργιος Α'», «**Κωνσταντῖνος ΙΒ' ἢ ΙΓ'**», Ὑπομνήματα περὶ τῶν ἐθνικῶν δικαίων καὶ τῆς Ἠπειροῦ, παντοῖαι πραγματεῖαι περὶ Ἠπειροῦ ἀρχαιολογικαί, ἱστορικαὶ καὶ παλαιογραφικαί, πλεῖστα ἄλλα ἄρθρα ὡς καὶ πλήθος χρονοβούλων αυτοκρατορικῶν, σφραγίδων πατριαρχικῶν, ἐγγράφων ἱστορικῶν, καταλόγων χειρογράφων καὶ Σύμμικτα παντοίας ὕλης ἱστορικῆς καὶ φιλολογικῆς.

* *

Ἐν συντόμῳ δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν, ὅτι δὲν ὑπάρχει περίοδος τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας καὶ χώρα ἑλληνικῆ, περὶ ἧς νὰ μὴ εὐρίσκη ὁ ἀναγνώστης ὕλην ἀξίαν μελέτης ἐν τῷ **ΝΕΩ, ΕΛΛΗΝΟΜΝΗΜΟΝΙ**. Εἶνε πράγματι ἐθνικὸν θησαυροφυλάκιον διὰ τοὺς ἀσχολουμένους περὶ τὰ πάτρια.

* *

Ἡ ἐτήσια συνδρομὴ τοῦ **ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΟΜΝΗΜΟΝΟΣ**, ἐλευθέρου ταχυδρομικῶν, εἶνε δρ. 16, οἱ δὲ ἔνδεκα μεχρὶ τοῦδε τόμοι, περιέχοντες ἐν ὅλῳ 6000 σελίδας στήματος 8ου μετ' εἰκόνων, πινάκων καὶ παρομοιωμάτων, τιμῶνται δρ. 176. Πᾶς δὲ ὁ θέλων τὴν ἀπόκτησιν αὐτοῦ δύναται νάποταθῆ εἰς τὸν ἐκδότην **Στυρ. Π. Λάμπρον** (Ἀθήνας, Μαυροκορδάτου 10).

* *

Ἄλλ' ἀποκλειστικῶς χάριν τῶν συνδρομητῶν τοῦ «**Ἐθνικοῦ Ἡμερολογίου**» ἐπετύχουμεν τὴν **ἐξαιρετικὴν ἐκπτώσιν** ὑποβιβασμοῦ τῆς τιμῆς τῶν μὲν ἔνδεκα τόμων ὁμοῦ εἰς **δραχμὰς 120**, τῆς δ' ἐτήσιας ἀπὸ τοῦ 1914 καὶ ἔξῃς συνδρομῆς εἰς **δραχμὰς 12**. Θέλει δὲ γίνεαι ἡ ἀποστολὴ ἐλευθέρω ταχυδρομικῶν εἰς τοὺς ἐμβάζοντας τὸ ἀντίτιμον πρὸς τὸν κ. **Κωνστ. Φ. Σκόκον** (Ἀθήνας, Ἀραχῶθης 8).

ΧΩΡΙΑΤΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

ΣΤΟ ΓΑΜΟ ΤΟΥ ΒΑΦΤΙΣΙΑ...

Ἐπὶ τοῦ λειβάδι τοῦ Γιάννη Τριβέλη καὶ τοῦ Στάθη Κουνέλη ἄρχοῦντο μὲ τὸ Κακόρρεμα. Δὲν ξεύρω γιατί τὸ εἶπαν Κακόρρεμα, ἀφοῦ ἦταν τὸ ἡμερώτερον ἀπ' ὅσα ἔχω ἰδῆ στὴ ζωῆ μου. Μ' ἓνα κελάρυσμα σάν τὴ φωνὴ τ' ἀηδονιοῦ χεიმῶνα καλοκαίρι κυλᾷ τὰ κρουσταλλένια νερά του. Στὴν ἀκρία του πλατάνια θεόρατα τὸ σκιαζοῦν τὸ καλοκαίρι, καὶ τὸ χεიმῶνα ἀφήνουν τῆς ἀχτίνες τοῦ ἡλίου τραλλές νὰ παίζουν μὲ τὰ νερά του καὶ μὲ μύρια διαμάντια νὰ τὸ στολίζου. Εὐμορφα εἶνε τὸ καλοκαίρι ὅταν βράδν-βράδν, ξεκινώντας ἀπο πολὺ μακρὰ, ἔρχονται πρόβατα, γίδια, βώδια, μουλάρια, ἄλογα καὶ γαϊδούρια νὰ σβύσουν τὴ δίψα τους στὰ δροσερὰ νερά του. Ἐκεῖ ἀκούεις λογιῶν-λογιῶν κύπρια καὶ κουνδούνια, λογιῶν-λογιῶν σφρυγίματα τῶν τσοπαναράϊων. Ἐκεῖ οἱ τραγοὶ καὶ τὰ κριάρια προσφέρουν τῆς ἐρωτικῆς τους τρυφερότητες ὄχι μόνον στὰ δικὰ τους ἀλλὰ καὶ στὰ ξένα κοπάδια.

Ὁ Γιάννης ὁμως ὁ Τριβέλης, ἓνας πελώριος εἰκοσιπεντάρης τσοπάνος, καὶ ἡ Ἀσήμω τοῦ Στάθη Κουνέλη, δεκαοχτάρια τσοπανοπούλα, κατακόκκινη σάν τὸ ροιδόσπειρο, δὲν ἀγαποῦσαν τὸ θόρυβο καὶ τὴν συντροφιά. Ὅταν ἀκούγαν τὸν ἦχο καὶ τῶν τελευταίων κουνδουνιῶν νὰ σβύνη μακρὰ στὸ διάστημα, ξεκινούσαν τὰ πρόβατά τους καὶ τὰ γίδια τους γιὰ τὸ Κακόρρεμα. Σαπλωμένος σ' ἓνα μεγάλο πουρνάρι ὁ Γιάννης, ὅταν ἀκούγε τὸ μεγάλο κύπρι ποῦ εἶχε τὸ γεσέμι τῆς Ἀσήμω, ξεκινούσε καὶ αὐτὸς μὲ σφρυγίματα καὶ φωνές γιὰ τὸ ῥέμα. Ἀναταωμένα τὰ πράματα τοὺς πῖναν νερό. Ἐκεῖνος, ἀκκουμπισμένος στὴ γκλίτσα του, θωροῦσε τὴν Ἀσήμω. Ἐκεῖνη, καθιστὴ στὸ μεγάλο κοτρῶνι, ἔγνεθε τὴ ῥόχα τῆς, χωρὶς νὰ σηκώνῃ τὰ μάτια νὰ τὸν βλέπη. Καὶ μόνο, ὅταν καμμιά φορὰ ἐφευγε κανένα τραγὶ

μαζουρά και ὁ Γιάννος πηδούσε σάν ζαρκάδι μὲ φωνές και πέτρες νά τὸ σταματήσῃ, ἡ Ἀσήμω ἐσήκωνε τὰ μάτια της και τὸν θεωροῦσε ἀγόρταγα. Γιατί; Κι' αὐτὴ δὲν ἤξευρε.

— Πῶς πᾶν ἢ προτίνες, μωρ' Ἀσήμω, πῆραν ἄρνι; τῆς φώναζε μιὰ μέρα ὁ Γιάννος χαμογελώντας πονηρά.

«... ξαπλωμένος σ' ἓνα πουρνάρι ὁ Γιάννος...»

Ἄλικο χρῶμα χίθησε στὰ μάγουλα τῆς Ἀσήμωσ και πιὸ χαμηλά κατέβασε τὸ κεφάλι:

— Ξέρω κ' ἐγώ! Ὁ πατέρας ξέρε.

Και ὅταν μιὰ μέρα στὸ πότισμα τὸ γχεσέμι τοῦ Γιάννου καβάλλησε τὴ μιλίωρα τῆς Ἀσήμω, ἐκείνη ἐσκέπασε τὸ πρόσωπό της μὲ τὴν ποδιά κ' ἐθάηκε μέσα στὰ πουρνάρια. Γιατί; Κι' αὐτὴ δὲν ἤξερε.

Ἐχετε ὄῃ καμμιά φορά, ὅταν σηκώνεται θύελλα τρομακτικὴ, πῶς ἀρπάζει τ' ἄχρρα, τὰ στροβιλίζει και τὰ σκορπᾶ μαζουρά;

Ἔτσι μιὰ μέρα, στῆς 19 τοῦ Σεπτέμβριου τοῦ 1912, ἐνῶ ἦταν χαρὰ Θεοῦ και τὰ πράγματα ὄλα στὴ θέσι τους, ἔφθασεν ἡ εἰδήσις στὸ χωριὸ ὅτι ὁ βασιλῆας καλεῖ ὄλους τοὺς λεβέντες στὸν πόλεμο. Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἄδειασε ὄλο τὸ χωριὸ ἀπὸ νηᾶτα και λεβεντιᾶ. Ὁ Γιάννης Τριβέλης ἐγινε Τριβέλης Ἰωάννης και κατετάχθη στὸ εὐζωνικό, ὅπου και πρῶτα ὑπηρετοῦσε. Ἀπὸ

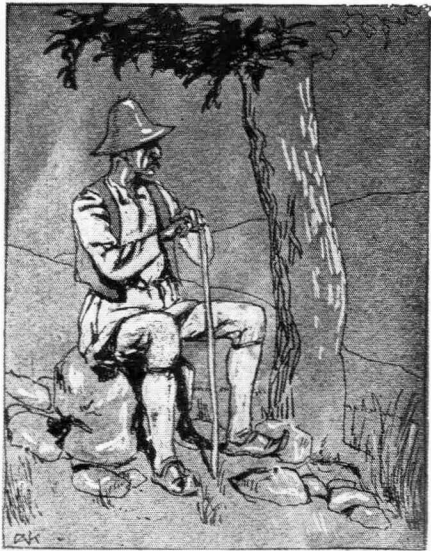

«... ἀκουμπισμένος στὴν γκλίτσα του θεωροῦσε τὴν Ἀσήμω...»

τὸ ἀπ' ἐδῶ μέρος στὸ ῥέμα καθότανε τώρα ἕ γερο-Θανάσης Τριβέλης, ὁ πατέρας τοῦ Γιάννου, πάντα συλλογισμένος και ἀνήσυχος γιὰ τὸ παιδί του, και ἀπὸ τὸ ἀπ' ἐκεῖ μέρος ἡ Ἀσήμω τοῦ Κουνέλη, συμμένη πάντα στὴ δόξα της. Στὴν καρδιά της ἐνοιωθε μιὰ λύπη βαρειά σάν μολύδι. Γιατί; Κι' αὐτὴ δὲν ἤξερε.

Ἡ ἡμέρες περνοῦσαν ἡ μιὰ κοντὰ στὴν ἄλλη. Ἦλθαν βροχές, ἤλθαν χιόνια, και ἡ φωτιά τοῦ πολέμου ἐτρογγε ἓνα-ἓνα τὰ σίδερα τῆς σκλαβιάς. Τὸ παιδί τοῦ Βασιλῆα, μὲ τοὺς λεβέντες στὸ πλάι, σκορποῦσε γύρω του ἀστροπελέκια. Φεύγαν οἱ

άνθρωποι στο διάβα του και χαμηλώναν τὰ βουνά. Τὸν προσκυνούσαν κ' οἱ μιναρέδες οἱ τούρκικοι. Μόνον ἓνας βράχος τοῦ ἀντιστάθηκε, τοῦφαγε σάν δράκοντας πολλά παλληκάρια, μὰ στὸ τέλος, κί' αὐτὸς ταπεινωμένος, κυλίστηκε στὰ πόδια του και τὸ βασιλικὸ ποδάρι τοῦ πάτησε βαρειά τὸν αἰγένα. Πολλές φορές τὸ θηριὸ χιούμιζε νὰ φάη τὸν Γιάννο, πολλές φορές τὸν ἔγλυψε με τὴν πύρινη γλώσσα του, ἀλλ' ἦταν ἀπὸ τοὺς τυχεροὺς ποὺ γλύτωσαν.

Ἀπὸ τὸ ἐδῶ μέρος καθότανε ὁ γέρο-Τριβέλης

Μὴν ἀποθύμησε τὰ γιδοπρόβατά του και τὰ παλιά του λημέρια; Ποιὸς ξέρει!

Ἦταν ἓνα γλυκὸ ἀπομεινήμερο τοῦ Μαρτιοῦ και ὁ Γιάννος ἔφτασε στὸ χωριὸ του. Τὸν ἀφηνε ἡ ἀγκαλιὰ τῆς μάννας του, τὸν ἐδέχτο ἡ ἀγκαλιὰ τοῦ πατέρα του. Ἐτρεξάν ὅλοι ὅσοι εἶχαν δικούς τους στὸν πόλεμο και τὸν ῥοιτοῦσαν γι' αὐτούς.— «Ὁ Μῆτρος σκοτώθηκε σάν παλληκάρι». — «Ὁ Τάσος λαβώθηκε στὸ μερί». — «Ὁ Ἀντώνης καλά εἶνε. Χαιρετίσματα». Στὸν ἕναν μοίραζε χαρά, στὸν ἄλλον πένθος και στὸν ἄλλον ἐλπίδας. Οταν ἐνύχτωσε καλά, ὁ Γιάννος ἀφῆκε τὸ σπίτι και βγήκεν ἔξω.

Και σάν ἀργοῦσε νὰ γυρίσει πίσω, ἡ μάννα του ἔαρχισε νὰ ἀνησυχῇ:

— Σάν ποῦ νὰ πααίνη τὸ παιδί μας, δὲ Θανάση; ἐρώτησε ἡ γρηὰ τὸν ἄντρα της.

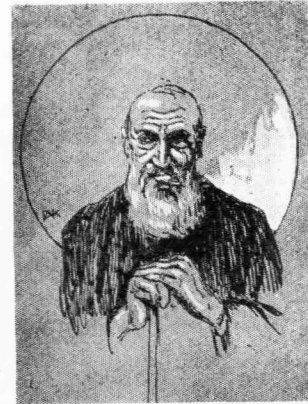
— Ἄς το παιδί νὰ φάη ψίχα κρέας, ξελιγώθηκε ἡ καρδοῦλα του τόσον καιρό. Θαρρῶ πῶς ἡ βαστοῦλα τοῦ Κατσιόγιαννη παραπάχυνε.

Ὁ Γιάννης γύρισε στὸ σπίτι κατά τὰ ξεμερώματα. Κί' ἅμα ξάνοιξε καλά ἡ ἡμέρα, ἔφυγε τρεχάτος νὰ βοῆ τοὺς συντρόφους του.

Τί ἔχαμαν οἱ λεβέντες τοῦ βασιληᾶ με τὸν καινούριο ἐχθρὸ τὰ ξεύρουμε ὅλοι. Ὁ Γιάννος στάθηκε τυχερὸς και στὸν δεύτερο πόλεμο. Χίλιες φορές ἐγλύτωσε ἀπὸ τοῦ Χάρου τὸ στόμα και στὸ τέλος ἦλθε κ' ἡ μέρα ποῦ γύρισε στὸ χωριὸ του. Βιαστικὸς και γρηγορὸς ὁ Γιάννος παντρεύτηκε και πήρε τὴν Ἀσημὸν τὴν Κουνέλη, και τὸ βράδυ ποῦ γλεντοῦσαν τὸ γάμο, ἔτυχε νὰ περνώ κ' ἐγὼ ἀπ' τὸ χωριὸ και με κράτησαν στὸ γλέντι. Ὅλα μπόλικα και πλούσια ἦσαν στὸ σπίτι τοῦ Γιάννου, κρέατα χίλιων λογίων φτιασμένα, κρασιά παλιά και καινούρια, τσουρέκια και πῆττες νόστιμες. Ὅλο τὸ συγγενολοῖ τοῦ Γιάννου κί' ὄλ' οἱ φίλοι του οἱ μπιστικοὶ γλεντοῦσαν στὴ χαρά του, κ' ἐπειδὴ κί' ὁ παπᾶς τοῦ χωριοῦ, ἓνα ἀγαθὸ γεροντάκι, ἦταν ξάδεοφος τοῦ γερο-Θανάση, κάθησε κί' αὐτὸς στὸ γλέντι. Κί' ὅταν εὐλόγησε τὸ τραπέζι κί' ἀρχίσαμε ὅλοι με λαιμαργία νὰ τρῶμε ἀπ' τὰ εὐμορφα φαγιά, αὐτὸς ἔβγαλε δυὸ αἰγουλάκια ἀπὸ τὴν τσέπη του κ' ἔτρωγε.

... ὁ Γιάννος τὸ εἶχε σαρμένο ...

... Ὁ παπᾶς τοῦ χωριοῦ ...

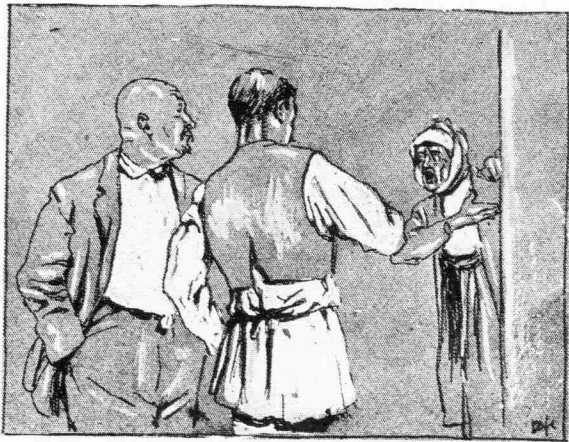
Μὰ γιατί δὲν τρώει κρέας και ὁ παπᾶς; ἐρώτησα ἓνα ποῦ κάθητο κοντά μου.

— Εἶνε κλεφτικὰ τὰ σφαχτὰ και ὁ παπᾶς δὲν κάνει νὰ φάη.

Μονάχα τὴ νύφη δὲν ἔβλεπα στὸ τραπέζι καὶ νόμισα πῶς ἔτσι ἦτανε ἔθιμο στὸ χωριό. Ὅταν πιά ἐφάγαμε καλὰ καὶ ἤπιαμε, ἄρχισε τὸ τραγοῦδι καὶ τὸ ντουφεκίδι. Κ' ἐνῶ ὁ Γιάννος τὸ εἶχε παρμένο:

« Ἀνάστη μου, τί σκέπτεσαι κ' εἶσαι συλλογισμένος . . . »

ἀκούσαμε ἄξαφνα στὸ ἄλλο δωμάτιο φωνὲς μικροῦ παιδιοῦ.

— Θανάση! Γιάννο! Τρεχάτε! ἡ νύφη παιδοκόμησε! . . . »

— Θανάση, Γιάννο! φωνάζ' ἡ μάνα τοῦ Γιάννου τρεχάτε! ἡ νύφη παιδοκόμησε καὶ τὸ παιδί δὲν φαίνεται σὰν καλὰ. Παπὰ μου, νὰ τὸ βαφτίσουμε.

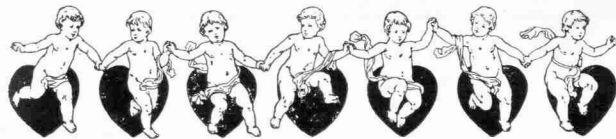
Στὴ στιγμή πετάχτηκαν δύο-τρεῖς στὴν ἐκκλησιά, φέρανε τὴ κολυμπήθρα, καὶ τὴν ὥρα ποῦ διάβαζε ὁ παπάς τὰ γράμματα, ἐγὼ μετροῦσα τοὺς μῆνας ἀπὸ τότε ποῦ πέρασε ὁ Γιάννος στρατιώτης στὸ χωριό του ἕως τὰ σήμερα καὶ τοὺς ἔβγαζα ἐννιά.

(1914)

Π. Δ. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ

Ἡλικία γεροντοκόρης

ἘΙΚΟΣΙ τῆς δίνεις χρόνια ὅταν ντύνεται,
μὰ τῆς δίνεις κ' ἄλλα τόσα σὰν ξεπύνεται.

ΝΗΣΙΩΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΣΑΝ ΤΑ ΤΡΥΓΟΝΙΑ

ΠΩΣ πνίγηκε ὁ καπετὰν-Πρόεας;
Καλὰ-καλὰ δὲν τόμαθε ποτὲ κανένas. Ἐνα πρωῖ μιά ψαρόδαρκα τὸν εἶδε νὰ ταξιδεύη κατὰ τὴν μπούκα τοῦ λιμανιοῦ, μπρούμυτα ἀπάνω στὴ θάλασσα, μετὸ πρόσωπο βουτηγμένο στὸ κύμα καὶ τὰ μεγάλα του ἄσπρα μαλλιά, ἀνακατωμένα μετὸς ἄφρους. Τὸ κυματάκι, ξεψυχισμένο, ἔσπρωχνε ὀλοένα πρῶμα κ' ἀπαλὰ τὸ ξυλιασμένο κορμί κατὰ τὸ πέλαγο, σὰ μονόξυλο, ποῦ ταξίδευε δίχως κουπιά καὶ καπετάνιο, μὰ ποῦ εἶχε βαλμένη τὴ ρότα του καὶ τραβοῦσε ἤσυχα καὶ στοχαστικὰ τὸ δρόμο του. Ἀπ' τὴ βάρκα δὲν ἀργήσανε νὰ τὸν ἀπεικάσουν, μετὸ ὅλο ποῦ δὲν εἶχε φρέξη ἀκόμη καλὰ-καλὰ καὶ μιά πηχτὴ καταχνιά σκέπαζε ὀλόγυρα στερηξὲς καὶ θάλασσες.

— Γιὰ ποῦ νάχη βάλῃ ρότα τοῦτο τὸ πλεούμενο; εἶπε ὁ βαρκάρης στὸ μούτσο του, γυρίζοντας κατὰ τὸ μπροστινὸ κουπί, ποῦ ἔλαμνε νυσταγμένα κ' ἀνόρεχτα τὸ παιδί, καὶ σιάρισε τὸ δικό του, γιὰ νὰ γυρίσῃ τὴ βάρκα κατὰ τὸ κουφάρι, ποῦ ἔπλεε τώρα τρεῖς-τέσσαρες ὀργγιές ξεροβιά τους.

— Ποιὸ πλεούμενο; εἶπε τὸ παιδί, ποῦ δὲν ἔβλεπε τίποτα μπροστά του.

Καὶ κράτησε τὸ κουπί γιὰ νὰ κυττάξῃ καλύτερα.

— Τράβα τὸ κουπί σου! τοῦ εἶπε ξερὰ ὁ καπετάνιος.

Αὐτὸς σιάριζε ὀλοένα, ὡς ποῦ βάλανε πλώρη κατὰ τὸ «πλεούμενο». Μετὸ δυὸ κουπιές τὸ διπλαρώσανε.

— Παναγία μου! Τί εἶναι τοῦτο; Ἄνθρωπος; . . . φώναξε τὸ παιδί.

— Ἄμ' τί ἤθελες νάναι; Σκυλόφαγο; . . . ἔκανε ὁ καπετάνιος. Ἀπὸ τέτοια ἡ θάλασσα, ἄλλο τίποτα, παιδί μου.

Ἄρπαξε ἕνα σκοινὶ ἀπ' τὴ πρῶμη, τόκανε θηλειὰ κ' ἔσκυψε στὴν κουπαστὴ νὰ τὸ περάσῃ στὸ κουφάρι. Καθὼς ἔσκυβε, ἕνα

κῆμα ἀνασείκωσε τὸ κάτωσπρο κεφάλι ἀπ' τὸ νερὸ, πὺν ἔμοιαζε σὰ νὰ εἶχε γυρίσει νὰ ἰδῆ ποιὸς σκύβει ἀπὸ πάνω του.

— Μπᾶ! ἔκανε ὁ βαρκάρης, περνώντας του τὴ θηλειὰ στὴ μέση. Ὁ καπετάν-Πρέκας!... Αὐτὸς δὲν εἶναι;

Τὸ παιδί ἔσκυψε ἀπάνω στοῦ κουφάρι καὶ τρέμανε τὰ κατασάγονά του.

— Ὁ καπετάν-Πρέκας! Δὲν τονὲ βλέπεις;

Ὁ βαρκάρης, σέρνοντας τὸ σκονί, νὰ τὸ δέσει στὴ πρύμνη, σήκωσε μιὰ στιγμή τὸ δεξιὸ του χέρι κ' ἔκανε τὸ σταυρὸ του.

— Κύριε ἐλέησον! Τοῦτο πάλι ἦταν ἀπ' τ' ἄγραφα...

Δὲν εἶπε ἄλλο λόγο. Σιγουράρισε τὸ σκονί πίσω στὴν πρύμνη καὶ ἔξαναθήσε στοῦ κουπί.

— Ἐλα! Τράβα νὰ γυρίσουμε, εἶπε στοῦ παιδί. Τὴ δουλειὰ μας τὴν κάναμε σήμερα! Πιάσαμε μεγάλο ψάρι...

Ἐβαλε πλῶρη κατὰ τὸ λιμάνι. Ἡ καταχνιά εἶχε ἀρχίσει νὰ σκορπίζεται ὀλόγυρα, ὁ ἥλιος ροδοχρῶσανε τὰ κύματα, πνοὴ δὲ φύσαγε ἀπὸ πουθενὰ κ' ἡ ψαρόβαρκα ἔσχιζε ράθυμα τὰ κοιμισμένα νερά, σέρνοντας πίσω τῆς τὸ ἀσπριδερὸ κουφάρι, μὲ τὰ σκόρπια κάτωσπρα μαλλιά, πὺν φαντάζανε σὰν ἀνάλαφρος ἀφρὸς ἀπάνω στὴν καταγάλανη πλατωσιά, καθὼς τὰ χάιδευε καὶ τὰ γαργαλοῦσε ἢ συρμὴ τοῦ νεροῦ. Ἄλλες βάρκες, μέσα στὴν αἰγινη κάλυμα μὲ τὰ πανιά κρεμασμένα, μάταια πασχίζανε νὰ βροῦντε τὸν καιρὸ, ἀργοσαλεύοντας ἐδῶ κ' ἐκεῖ στὴ θανατερὴ γαλήνη, μαζραίνοντας μὲ ράθυμα κουπιὰ κατὰ τ' ἀνοιχτὰ καὶ καρτερῶντας μὲ λαχτάρια ἓνα καλόβολο σαγανάκι, μέσα στοῦ πηγμένο πέλαγο.

Ἡ βάρκα, μὲ τὸ ἀνεπάντεχο ρυμουλκιο, πόδιζε ὀλοένα κατὰ τὸ λιμάνι, δίχως κἀνέναν θαλασσομάχος νὰ βάζη μὲ τὸ νοῦ του, μέσα στὴν πλατειὰ τὴ θάλασσα, ἀπὸ μαζουὰ κ' ἀπὸ σιμά, πὺς ἓνα ξόδι τούτῃ τὴ στιγμή ἔσχιζε, χωρὶς πατάδες καὶ ξεφτέρια, τὰ κύματα. Μόνον, καθὼς περνοῦσε ἡ βάρκα δίπλα ἀπὸ ἓνα καΐκι, φορτωμένο μὲ κερσεστὲ, πὺν μιὰ φελούκα πάσχισε σέρνοντας τὸ νὰ τὸ βγάλῃ ἀπ' τὴ μπουκά του λιμανιοῦ, δυνὸ ναῦτες σκύψανε ἀπ' τὸ παραπέτο, κατὶ ρωτήσανε, κουνήσανε τὰ κεφάλια, καὶ γυρίσανε στὴ δουλειὰ τους. Καὶ ἀπάνω στοῦ κερσεστὲ, ἓνας μούτσος σκαρφαλωμένος, πὺν ἔσερνε ἓνα σανίδι μὲ κόπο, νὰ τὸ σιγουράρη στοῦ σωρὸ, ἄφισε τὸ σανίδι νὰ πέσῃ ἀπ' τὸ χέρι του, ἔβγαλε τὴ σκούφια του κ' ἔκανε τὸ σταυρὸ του. Ἡ βάρκα, μὲ τὸ ἀνεπάντεχο ρυμουλκιο, ἔσχιζε σιγὰ καὶ λυπητερὰ τὰ νερά τοῦ λιμανιοῦ, λάμνοντας ὀλοένα κατὰ τὸ μῶλο...

* * *

Ἡ Ἄστυνομία, πὺν καταπιόσθηκε ἀνακρίσεις, ἄμα βγάλανε τὸν πνιγμένο στὴ στεριά, δὲν ξεκαθάρισε καὶ πολλὰ πράγματα. Οἱ γιαιτροί, πὺν τὸν σήκισανε στοῦ νεκροταφείου, δὲ βρῆκανε καμμία αἰτία ἀπάνω του, οὔτε λαθωματιά, οὔτε χτύπημα, οὔτε ἄλλο

σημάδι κανένα. Εἶπανε πὺς πνίγηκε, καθαρὰ καὶ ξάστερα. Ἄπ' τίς μαρτυρίες τὸν ἀνθρώπου, πὺν δώκανε ἀνάκριση, δὲ βγῆκε τίποτε παραπάνω. Ὁ καπετάν-Πρέκας, βροάδου-βροάδου, ἔφυγε ἀπ' τὸ σπῆτι του — ὅπως εἶπε μιὰ ψυχοπαίδα, πὺν εἶχανε στοῦ σπῆτι — παίρνοντας μαζί του τὸ ἀρμιδί του καὶ τὰ δολώματά του, νὰ πάη νὰ ψαρέψῃ κάτω στοῦ μῶλο, καθὼς ἔκανε χροῖνα τώρα.

— Ἄπ' τὴ μέρα, πὺν σχωρῆθηκε ἡ ψυχομάννα, πᾶνε τρεῖς μέρες τώρα — εἶπε ἡ κοπέλλα — δὲν εἶχε βγῆ ἀπὸ τὸ σπῆτι. Ἐχθές, εἶπε πὺς στενοχωρήθηκε μέσα στοῦ σπῆτι κ' ἔφυγε. Μοῦ εἶπε μάλιστα νὰ φάω καὶ νὰ πέσω, γιὰτὶ θ' ἀργήσῃ σὰν πάντα...

— Ἐβαλες κακὸ στοῦ νοῦ σου, κορίτσι μου; ρώτησε ὁ ἀστυνόμος.

— Γιὰτὶ νὰ βάλω; εἶπε ἡ κοπέλλα. Ὁ μακαρίτης, καὶ ζῶντας ἡ ψυχομάννα μου, ἔτσι τὸ συνειθίσε πάντα. Ἐφευγε ἀπὸ βραδὺς γιὰ τὸ ψάρεμα καὶ γύριζε τὰ ξημερώματα. Ἐνας καὶ δυὸ τάχα τὸν εἶχανε ἰδῆ, σταυροποτὶ στοῦ μῶλο, ὡς τὰ ξημερώματα τοῦ Θεοῦ; Τοῦ εἶχε κολλήσει μανία. Αὐτὸ δὰ ἦτανε καὶ τὸ παράπονο τῆς μακαρίτισσας...

— Καλὰ, παιδί μου, — τῆς ἔκοψε τὴν κουβέντα ὁ ἀστυνόμος — αὐτὰ δὲν μᾶς ἐνδιαφέρουνε. Γιὰ πέξ μου τώρα! Ἄπ' τὸν καιρὸ, πὺν πέθανε ἡ μακαρίτισσα, εἶχε δεῖξῃ καμμιὰ διαφορὰ ὁ ἀφέντης σου; Θέλω νὰ πῶ, φαινότανε λυπημένος, ἔβλαψε, εἶπε τίποτε σημαδιακὰ λόγια;

Ἡ κοπέλλα ἀναστένανε, χαμογελώντας μαζί.

— Θιὸς σχωρῶσ' τονε! Ἐδειχνε ποτὲ τίποτες ὁ χριστιανός; Ἄμ' αὐτὸς καλὰ-καλὰ, οὔτε τὴν ἔβλαψε, πὺν λέει ὁ λόγος, τέτοια ἀγία γυναῖκα. Τὸ μάτι του δὲ δάκρυσε ποτέ. Σκουντουφλιασμένος, τρεῖς μέρες τώρα στὴν ἀγκωνή, μὲ τὸ ταμπουκὶ στοῦ στόμα, μὴπως ἀνοῖξε καθόλου τ' ἀχείλι του νὰ βγάλῃ λόγο; Ἄγκαλὰ, καὶ ζῶντας ἡ μακαρίτισσα, μὴπως τῆς εἶπε ποτὲ μιὰ γλυκειὰ κουβέντα; Αὐτὸ ἦτανε τὸ παράπονο τῆς μακαρίτισσας. «Καλήμερα, καλησπέρα» κ' ὄξω, στὸν καφενὲ ἢ στοῦ ψάρεμα, αὐτὴ ἦτανε ἡ ζωή του, κύρ-ἀστυνόμε μου...

Ὁ ἀστυνόμος ἄκουγε βαρετὰ κ' ἀνόρεχτα, μὲ συχνὰ χασμουρητὰ. Καταλάβαινε πὺς ἡ ἀνάκριση ἦτανε γιὰ τὸν τύπο. Γιὰ ἐγκλημα οὔτε ἰδέα! Νταραβέρια ὁ καπετάν-Πρέκας δὲν εἶχε μὰ κανένα, κακὸ ἀνθρώπου δὲν εἶχε κἀνὴ ποτέσ του καὶ λίγοι μέσα στοῦ νησι ἦτανε τόσο ἀγαπημένοι καὶ καλοδεχόμενοι παντοῦ σὰν κ' αὐτόν. Τί ἤθελες νὰ γίνῃ λοιπὸν; Καθὼς ἦτανε σκυφτός στοῦ μῶλο, ἀπάνω στοῦ ἀρμιδί του, θὰ τὸν πήρε ὁ ὕπνος, θάγγυρε τὸ κορμί του μπροστὰ καὶ θάπεσε στὴ θάλασσα. Ψυχὴ τὸ μῶλο δὲν ἦτανε τέτοια ὥρα. Κάτι ἄλλα γεροντάκια, πὺν ψαρέβανε πάντα μαζί του, τοῦ κάνανε παρέα κάμποση ὥρα κ' ὕστερα φεύγανε. Αὐτὸς πάντα ἔμενε τελευταῖος. Αὐτὸ τὸ ἤξερε ὅλο τὸ νησι κ' ἀπ' τὴν ἀνάκριση, πὺν ἔγινε, βεβαιώθηκε.

Ἐπεσε λοιπὸν στὴ θάλασσα. Ὁ μῶλος ψηλός, ὁ καπετάν-Πρέκας γέρος πιά κι' ἀδύναμος, πάλαιψε μὰ δὲν μπόρεσε νὰ γλυτώσῃ. Μπορεῖ νὰ τοῦ ἦρθε καὶ συγκοπή, ὅπως εἶπε ὁ γιατρός. Πῆγε στὸν πάτο, ἤπιε νερό, φούσκωσε, ὕστερα ἢ θάλασσα τὸν πέταξε ἀπάνω καὶ τὸ ἀπόγειο τῆς νύχτας τὸν ἐπυροῦσε κατὰ τὴν μπουκά του λιμανιοῦ, πού τὸν ψάρευε ἡ βάρκα.

— Αὐτὰ λοιπὸν, παιδί μου... ξαναεἶπε ὁ ἀστυνόμενος στὴν ψυχοπαίδα, πού τὴν εἶχανε πάρῃ τώρα τὰ κλάματα καὶ σκούπιζε τὰ μάτια τῆς με τὴν ποδιά τῆς.

— Αὐτὰ κὺρ-ἀστυνόμε! Κακὸς ἄθροπος δὲν μπορῶ νὰ τὸ πῶ πῶς ἦτανε ὁ ἀφέντης. Θὰ με ζολάσῃ ὁ Θεός! Κι' ἀπ' τὸν καιρὸ πού ταξίδευε, ὅλα τὰ καλὰ τοῦ κόσμου τ'ἄφερνε στὴν ψυχομάννα μου. Καὶ στολίδια καὶ διαμαντικά καὶ τζοβαίρια! Γεμάτο τὸ σπίτι ἀπ' τὰ καλὰ τοῦ Θεοῦ. Καὶ τώρα τίποτε δὲν μᾶς ἀπόλειψε. Πάντα τὰ χέρια του γεμάτα. Τὸν ψυχρὸ τὸ λόγο δὲν τὸν ἀκούσαμε ποτὲς ἀπ' τὸ στόμα του. Ἔτσι μοναχά, πού ἔπεφτε βαρὺς, πῶς νὰ τὸ πῶ; ἀμίλητος... Αὐτὸ ἦτανε καὶ τὸ παράπονο τῆς μακαρίτισσας. Βαρυγκομοῦσε, βλέπεις, ἡ γυναίκα, κὺρ-ἀστυνόμε. Ἐλεγε πῶς δὲν τὴν ἀγαπάει, πῶς δὲν τὴν πονεῖ, μαθὲς, ὅπως ἀγαπάνε καὶ πονοῦνε οἱ ἄλλοι ἄντροι τίς γυναῖκες τους. Θιὸς χωρὲς τον, μὰ...

Ἡ γλώσσα τοῦ θηλυκοῦ εἶχε πάρῃ δρόμο κ' ἔκοβε κ' ἔρραβε. Ὁ ἀστυνόμενος τὴν ἀντίσκοψε.

— Καλά, παιδί μου! Αὐτὰ δὲν μᾶς ἐνδιαφέρουνε. Φτάνει. Σῦρε στὸ καλό...

Καὶ γυρίζοντας κατὰ τὸν γραμματικό, ποιῶγραφε, τοῦ εἶπε:

— Περὶ αὐτοκτονίας, οὔτε ιδέα! Τί λές κ' ἐσύ;

— Σὺμφωνος! εἶπε ὁ γραμματικός.

Καὶ οἱ ἀνθρώποι τῆς Ἐξουσίας, εὐχαριστημένοι ἀπ' τὴ δουλειά τους καὶ ἦσυχι πῶς οἱ σκοτοῦρες τους τέλειωναν ὡς ἐδῶ, κλείσανε τὰ χαρτιά τους, μὲ χασμουρητά, καὶ σηκώθηκαν νὰ κατεβοῦνε στὸν καφενέ.

**

Μὰ καὶ κανένας δὲν πολυσκοτίσθηκε νὰ μάθῃ τὸ πῶς καὶ τὸ γιατί πνίγηκε ὁ καπετάν-Πρέκας. Λεφτὰ δὲν εἶχε, οὔτε κληρονόμους γιὰ νὰ σκαλίσουν τὴ δουλειά, νὰ βάλουν ὑποψίες με τὸ νοῦ τους καὶ νὰ μαλλιοτραβηθθοῦν γύρω ἀπ' τὸν ξαφνικὸ θάνατό του. Καὶ μιὰ φορὰ, πού ἢ Ἀστυνομία, πού τὰ ξεψαχνίζει ὅλα καὶ βγάξει τὴν ἀλήθεια μέσ' ἀπ' τὸ πηγάδι, εἶπε καθαρά καὶ ξάστερα, πῶς ὅ,τι γίνηκε, γίνηκε ἀπὸ κακὴ ὥρα, ἔλειψε κ' ἢ περιέργεια τοῦ κόσμου καὶ μαζί με τὸν τάφο τοῦ καπετάν-Πρέκα, κλείσανε καὶ τὰ στόματα τῶν γυναικῶν στὶς γειτονιὲς καὶ τοὺς αὐλόγυρους.

Ἄν ἦτανε νέος, παλλικάρι, ὁ καπετάν-Πρέκας, θὰ μποροῦσε νὰ πῆ κανένας, πῶς ὁ ξαφνικὸς του θάνατος, τρεῖς μέρες ὕστερ'

EENH KAAITEXNIA

Η ΘΛΙΨΙΣ

(Ἔργον τοῦ Greuze)

ἀπ' τὸ θάνατο τῆς γυναίκας του, δὲν ἦτανε, πού λέει ὁ λόγος, ἀπὸ Θεοῦ. Ποιὸς ξέρει! Εἶναι κ' ἀντρώγυνα πού μοιάζουνε σὰν τὰ τρυγόνια...

— Ὅμως στὸν καιρὸ μας, ὅπως ἔλεγε κ' ἡ Σουρούταινα ὁ Φιλόσοφος, ἡ γρηῃ ἢ κλησάρισσα τοῦ Ἀη-Παντελεήμονα, φιλόσοφος παρανόμι καὶ πράμα. στὸν καιρὸ μας, παιδί μου, τέτοια πράγματα δὲν γίνονται πιά. Οἱ χηρευάμενοι, παιδί μου, τώρα ποῦνιγε ἄσπρος ὁ Χάρος, παχαίνουν καὶ φουσκώνουν, σὰν τὰ καπόνια, κ' ἡ χήρες, ὅταν ἔρχονται στὴν ἐκκλησιά γιὰ τὰ σαράντα, ἔχουνε διπλᾶ προγοῦλια. Στὰ κόλυθα τοῦ χρόνου πιά, μὴν τὰ ῥωτᾶς, παιδί μου! Τύφλα νάχουνε ὅλα τὰ μαντζούνια κ' ὅλα τὰ κουκουάρια τοῦ κόσμου, μπροστὰ στὴ θλίψη τῆς χηρείας. Μονάχα ἡ μαννάδες ἀπομείνανε, συφορὰ τους! νὰ κλαίνε τὰ πεθαμμένα τους παιδιά...

Ἔσο γιὰ τὸν καπετάν-Πρέκα οὔτε λόγος νὰ γίνεταί. Γέρος ἄνθρωπος, ἕνα σάφαλο ἐκεῖ, σαράντα χρόνια παντρεμένος, αὐτὸ τοῦλειπε. Νὰ πάη ν' ἀνταμώση τὴν τρυγόνια του!

— Ἄλλα δέκα, ἄλλα εἰκοσι χρόνια θὰ ζοῦσε ὁ μακαρίτης, ἔλεγε ἡ Σουρούταινα ὁ Φιλόσοφος, ἂν δὲν τοῦρχότανε τὸ ξαφνικό. Ἀκοῦστε πού σᾶς λέω! Ἀπ' ὅσα τοῦ ἦτανε γραφτὸ νὰ ζήσει, ἄλλα τόσα! Μὰ ὁ Χάρος, πού τοῦ μαγείρευε τὸ μαντζοῦνι, τοῦ τὸ πήρε, βλέπεις, ἀπ' τὸ στόμα του. Δὲν ἀξιώθηκε νὰ χαρῆ τὸ μαῦρο τὸ πουκάμισο ὁ παλιόγερος, Θεέ μου, συχῶρεσέ μου...

Ἔσῳσο ὁ καπετάν-Πρέκας θάφτηκε δίπλα στὴ γρηῃ τοῦ κ' ἂν δὲν μοιράστηκε μαζί της τὸ ὑστερνὸ κραβάτι, μοιράσθηκε τὸν ἡσκιό ἐνὸς γέρικου πεύκου.

— Κρίμα! εἶχε πῆ ἡ γρηῃ Σουρούταινα ὁ Φιλόσοφος, πού δὲν ἦτανε βολετὸ ν' ἀνοίξουνε τὸ λάκκο τῆς γρηῃς του καὶ νὰ τῆς τὸν βάλουνε στὴν ἀγκαλιά της. Νὰ κοιμηθοῦνε σὰν τὰ τρυγονάκια, τὰ πουλάκια μου!...

* *

— Λοιπὸν! νάκουσες αὐτὸ, πού σοῦ λέω ἐγώ. Ὁ καπετάν-Πρέκας δὲν πήγε ἀπ' τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Σκοτώθηκε μοναχός του!

Καὶ χτυποῦσε τὴ γροθιά του ἀπάνω στὸ τραπέζι τοῦ μαγαζοῦ ὁ Γιάννης ὁ Μακαρίτης. Τὸ «Μακαρίτης» ἦτανε παρατσούκλι, πού τοῦγε κολλήση ἀπὸ χρόνια τοῦ Γιάννη τοῦ Σαρχαπαλέντζου. Κανένας δὲν τὸν γνώριζε πιά μὲ τ' ἀληθινό του τ' ὄνομα. Ὁ Γιάννης ὁ Καλαφάτης κ' ὁ Γιάννης ὁ Μακαρίτης! Ἔτσι τὸν ξέρανε. Μὰ καλαφάτηδες μὲ τὸ ἴδιο τ' ὄνομα ἦτανε κ' ἄλλοι. Γιὰ νὰ τὸν βρῆς ἔπρεπε νὰ γυρέψης τὸ Γιάννη τὸν Μακαρίτη. Νὰ ποῦμε τὴν ἀλήθεια, δὲν τοῦμοιαζε καθόλου γιὰ μακαρίτης. Ὁλοστρόγγυλος, καθοθρεμμένος, ροδοκόκκινος, μὲ κᾶτι μάτια γεμάτα φωτιά καὶ πονηρία ἦτανε ζωντανός ἀπ' τοῦς

πιδ ζωντανούς. Μὰ εἶχε ἕνα παραξένο κουσοῦρι. Δὲν ἔδινε μιὰ πεντάρα γιὰ τὸν ἄλλον ἄνθρωπο, οὔτε τὸν ἔπαινε ποτέ στὸ στόμα του, ὅσο ἦτανε ζωντανός. Οὔτε καλὸ, οὔτε κακὸ εἶπε ποτέ του γιὰ κανέναν. Ὅ,τι καὶ νὰ γινότανε στὸ νησί, ὅ,τι καὶ νάκανε ἄντρας ἢ γυναίκα, ἦτανε καλὰ κατωμένο. «Τί νὰ σοῦ κἀνὴ ὁ ἄνθρωπος; Ἔτσι ἦτανε...» κ' ἔκοβε τὴ κουβέντα. Ἀπ' τὴ στιγμή ὅμως ποῦκλεινε κανένας τὰ μάτια του, γινότανε δικός του. Ἐλεγε πὼς βαστοῦσε ἀνοιχτὰ δεφτέρια γιὰ κάθε μακαρίτη, κ' ἅμα τὸν ἐβλεπες σὲ παρὰ, ἦτανε σίγουρο πὼς μοίραζε κόλυθα. Ἐκεῖ πού καθότανε ὁ Γιάννης ὁ Μακαρίτης, γιὰ ζωντανὸ κουβέντα δὲ στηνότανε ποτές κ' ὅποιος ἤθελε νὰ μάθῃ γιὰ τὰ πεθαμμένα του, ἄς ἔπαινε σκαμνὶ νὰ κάτση.

— Λοιπὸν! αὐτὸ πού σοῦ λέω ἐγώ...

Καὶ ξαναχτύπησε τὴ γροθιά του, κἀνοντας νὰ ξεχειλίση μιὰ κανάτα, γεμάτη μπροῦσκο κρασί, ἀπιθωμένη καταμεσῆς τοῦ τραπέζιου.

— Ἔββα! τοῦ εἶπε ὁ Ρήγας τοῦ Μαθιοῦ, ἕνας βαρελτζῆς ἀπ' τὴν Κούμη, πού τὸν συντρόφευε. Καὶ σήκωσε τὸ ποτήρι του. — Γιατὶ τάχα; εἶπε θυμωμένος ὁ Γιάννης ὁ Μακαρίτης. Σοῦ φαίνεται παραξένο τάχα;

— Βρε, βάλε νὰ ποῦμε! ξαναεἶπε ὁ Ρήγας τοῦ Μαθιοῦ. Λόγια σατὰρα θὰ λέμε τώρα;

Καὶ χτύπησε τὸ ἀδειανὸ του ποτήρι στὸ τραπέζι, σκουπιζόντας μὲ τὸ ζερβὶ του τὰ δασὰ του μουστάκια.

— Καλὰ μάστρο Ρήγα! ἔκανε πειραγμένος ὁ Γιάννης. Μὲ συμπαθᾶς... Σὰ μὲ πήρες γιὰ παλαβὸ, πού δὲν ξέρω τί λέω...

Ὁ Ρήγας τοῦ Μαθιοῦ χαμογέλασε πρόσχαρα.

— Σὰν τὸ θέλης, μωρὲ μάτια μου, ἔτσι εἶναι. Μήπως εἶπα τὸ ἐνάντιο; Θὰ κακοκαρδίσομε τώρα γιὰ τὸ μακαρίτη τὸν Πρέκα; Σὰ βαρέθηκε τὴ ζωὴ του καὶ πήρε βουτιά στὸ μῶλο, λογαριασμός δικός του! Ἄς δώση λόγο ἐκεῖ, πού βριόκεται. Μετρημένα μονάχα τὰ λόγια σου, νὰ μὴ πάνε στ' αὐτὰ τῆς Ἐξουσίας καὶ σὲ σέρνουνε στὴν Ἀνάκρισι...

— Τὴν Ἐξουσία νὰ τὴν ἀπαυτώσω, μουμύρισε ὁ Γιάννης, μὲ συμπάθειο! Ἡ Ἐξουσία δὲ βλέπει παραπέρα ἀπ' τὴ μύτη της... Ἄν ἔβλεπε, θὰ καταλάβαινε πὼς ὁ καπετάν-Πρέκας πνίγηκε ἀπὸ ἀγάπη. Μάλιστα! Λοιπὸν σοῦ λέω ἐγώ καὶ νὰ μ' ἀκούσης, πὼς ὁ καπετάν-Πρέκας δὲν μπόρεσε νὰ βαστάξῃ τὸν καιμὸ τῆς γρηῃς του. Ὅπως μὲ βλέπεις καὶ σὲ βλέπω. Ἀπὸ ἀγάπη πνίγηκε ὁ καπετάν-Πρέκας! Ὁ Ρήγας τοῦ Μαθιοῦ ἔμπεξε τὰ γέλια. Σοῦ τὸ μήνυσε; εἶπε.

Ὁ Γιάννης ὁ Μακαρίτης πετάχθηκε ἀπάνω θυμωμένος, ἔβαλε τὸ χερί στὴν τσέπη του καὶ τραβήξε ἕνα μικρὸ πρᾶμματάκι ἀπὸ μέσα.

— Τὸ βλέπεις αὐτό;

— Ἐνα δαχτυλίδι.

— Τὸ δαχτυλίδι τοῦ καπετάν-Πρόεκα. Τί λές τώρα;
 — Πῶς βρέθηκε στὰ χέρια σου;
 — Δικὴ μου δουλειά. Τὸ βρήκα στὸ μῶλο...
 — Γιατί δὲν τῶδωκες στὴν Ἐξουσία;
 — Τὴν Ἐξουσία σου εἶπα τὴν ἔχω ἀπαντώσει. Τὸ δαχτυλίδι
 θὰ πάη στὴν εἰκόνα, ποῦ μοῦ παράγγειλε.

Ὁ Ρήγας τοῦ Μαθιοῦ τὸν κύτταξε τώρα στὰ μάτια, σὰ χαζός.
 — Τῶξερές λοιπόν, θεοσκοτομένε;
 — Δὲν ἤξερα τίποτε, ποῦ νὰ ξεραθῶ! Ἐκεῖνο τὸ βράδυ τὸν
 ἀντάμωσα ποῦ τραβοῦσε κατὰ τὸ μῶλο. «Ἄκου, συμπέθερε! ποῦ
 λέει. Πάρε τοῦτο τὸ δαχτυλίδι. Ἐμένα τὰ δάχτυλά μου φινρά-
 νανε κ' ἐκεῖ ποῦ ψαρεύω μὲ παίρνει καμμιὰ φορὰ ὁ ὕπνος καὶ
 θὰ μοῦ πέση στὸ γιालό. Φύλαξέ το καὶ μοῦ τὸ δίνεις ταχειά.»
 Μοῦδωκε τὸ δαχτυλίδι καὶ μὲ καλονόχτισε. Σὲ λίγο κοντοστά-
 θηκε: «Ἄκου, συμπέθερε. Τί νὰ τὸ κάνω τώρα τὸ δαχτυλίδι,
 σάν ἔχασα τὸν ἄνθρωπό μου; Ἄν περάσης ἀπὸ καμμιὰ ἐκκλη-
 σία, κρέμασέ τὴν Παναγιά, γιὰ τὸ σχώριο τῆς Μαριγῶς...»
 Καὶ ὡς ποῦ νὰ καταλάβω, κατηφόρισε βιαστικά. Ἐκανα νὰ τοῦ
 μιλῶσω, μὰ δὲ στάθηκε ν' ἀκούσῃ... Εἶχε σκυμμένο τὸ κεφάλι
 του καὶ κατηφόριζε σάν νὰ τὸν κνηγοῦσαν.

— Τί λές, βρε παιδί; ἔκανε ὁ Ρήγας τοῦ Μαθιοῦ, σκυμμένος
 ἀπάνω στὸ δαχτυλίδι, τριμμένο ἀπ' τὴν πολυκαυρία καὶ φτενό-
 φτενό σὰ βελόνα.

— Πιστεύεις τώρα; εἶπε ὁ Γιάννης ὁ Μακαρίτης.

Ὁ Ρήγας τοῦ Μαθιοῦ ἔκανε τὸ σταυρό του.

— Ὅλα γίνονται στὸν κόσμο, Γιάννη, παιδί μου. Τί νὰ πῶ
 κ' ἐγώ;... Θὰ πιοῦμε ἄλλο;

Ὁ Γιάννης ὁ Μακαρίτης ἐσπρωξε τὸ ποτήρι ἀπὸ μπροστά του.

— Δὲν θέλω πιά. Πάω νὰ κοιμηθῶ. Θάρθῃς μαζί;

Πῆρε τὸ δαχτυλίδι, τὸ τύλιξε σ' ἓνα παλιόχαρτο καὶ τῶχωσε
 στὴν τσέπη του. Σηκωθήκανε κ' οἱ δυὸ μαζί καὶ πῆραν τὸ ἀνή-
 φερο, τρεκλίζοντας μέσα στὰ σιοτάδια.

(Ἰούλιος 1914)

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

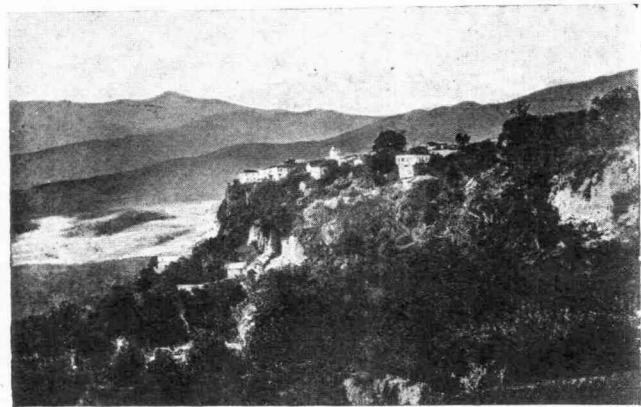
ΑΡΧΑΙΟΝ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

ΠΕΝΤΕ ΤΟΥ ΙΑΤΡΟΥ

Ὁ γιατρός ὁ Ἀνάποδος πέντε ἀρρώστειες γιάτρευε,
 πέντε φάρμακα ἐφτείαζε, πέντε πληγὰς πάστρευε.
 Πέντε ἡμέρες πέρασαν, πέντε κακαρώσανε,
 πέντε ἦλθαν μούρτισες, πέντε σαβανώσανε.
 Πέντε ἦσαν οἱ ἀρρωστοὶ, πέντε τάφους σκάψανε,
 πέντε οἱ νεκροθάφτιδες, πέντε μάννες κλάψανε!

(Παράφρασις)

ΩΕΣΦΟΡΟΣ

Μακεδονικαὶ ἀπόψεις καὶ τοπία.— Ἡ Ἔδεσσα

ΑΠΟ ΤΑΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑΣ ΧΩΡΑΣ

Η ΕΔΕΣΣΑ

Μία ἀπὸ τὰς ἑραιότερας πόλεις τῆς Μακεδονίας, λόγῳ ἀπαρ-
 μίλλου τοποθεσίας καὶ φυσικῶν θεληγῆτρων, εἶνε τὰ Βοδενά (Ἔδεσσα
 ἢ Αἰγαί), ἔχουσα θαυμασίαν γύρω θέαν ἐξιχνουμένην ἐν ὄρα αἰθρίας
 εἰς ἀπόστασιν 110 καὶ πλέον χιλιαμέτρων μέχρι Θεσσαλονίκης,
 Ἁγίου Ὁρους καὶ Ὀλύμπου. Ὀνομάσθησαν Βοδενά (= τόπος ὑδατώ-
 ζης) ἐκ τοῦ ποταμοῦ Βόδα, ὅστις πηγάζων ἐκ τοῦ Βερμίου (Νίτσου)
 καὶ ἐξ ὕψους καταρρέων εἰς μεγαλοερεπή καὶ ἀξιόθεάτου καταρ-
 ράντην ποτίζει χλοερούς κήπους καὶ λειμῶνας κατακοσμοῦντας
 καὶ μεταβάλλοντας εἰς εὐφρόσυνον παράδεισον ἐκ Δ. τὰ Βοδενά.

Πρὸ αὐτῶν ἐκτείνεται τὸ λεγόμενον Τσιναρλίη (Πλατανιστής), διὰ
 μέσου τοῦ ὁποίου βέει ὁ ποταμὸς πλαισιούμενος ἐκατέρωθεν δι' ὕψι-
 καρῆνων καὶ βαθυσκίων πλατάνων, ὅπου γίνονται ὁ περίπατος τῶν
 κατοίκων. Ἡ τοποθεσία τῆς πόλεως εἶνε ἀπὸ τὰς ὀλίγας προνο-
 μούχους τῆς γῆς, θαῦμα καὶ ἐντρυφήμα ὀφθαλμῶν. Ἀπλοῦται ἐπὶ
 πανυψήλου (5ψ. 100 μ.) ἡμικυκλικῷ ὄροπεδίῳ δικῆν πελωρίου
 ἐξώστου, περιστεφομένου πανταχόθεν ὑπὸ καταπρασίνων ὀρέων.
 Ἀπὸ τὰ Α. τῆς πόλεως κρᾶσπεδα καταλείδονται τὰ ὕδατα διαυγῆ
 καὶ καλλίρροα, σχηματίζοντα σπήλαια ἐκ σταλακτιτῶν, εἰς ἔν τῶν
 ὁποίων ὑπάρχει καὶ παρεκκλήσιον, παρέχοντα δ' ἐπαγγλον ἀληθῶς
 θέαμα. Εἰς τὴν μαγικὴν ταύτην τοποθεσίαν οἱ βασιλεῖς τῆς Ἡμα-
 θίας ἔθρυσαν (214 π. Χ.) τὴν πρωτεύουσαν τοῦ μικροῦ κατ' ἀρχὰς

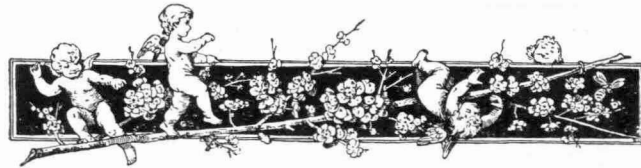
κράτους των, εἶτα δὲ καὶ ὅλης τῆς Μακεδονίας. Ἐν τῇ κάτωθι αὐτῆς πεδιάδι, τῇ καταρθευομένῃ ὑπὸ τῶν ἀφθόνων ὑδάτων, εἶχε φυτεύσει ὁ Μίδας τοὺς παραδεισίους κήπους του. Ἐκ τῶν ὑδάτων τούτων σχηματίζεται ὁ Βόδας χυνόμενος εἰς τὴν λίμνην τῶν Γιαντισῶν.

Ἐν τε τῇ ἀρχαίᾳ καὶ νέα πόλει ἢ σκαπάνῃ τοῦ ἀρχαιολόγου ἔφευρεν εἰς φῶς πλείστας ἀρχαιότητες, τάφους, ἀγάλματα, νομίματα, ἐρείπια τοῦ ἐν Ἀκροπόλει Θεάτρου, τῶν ναῶν τοῦ Διός, τοῦ Βάκχου κλπ. Ὡς ἐκ τῆς γεωγραφικῆς τῆς θέσεως ἀπετέλει, διὰ τῆς στενῆς κοιλάδος καὶ τῆς δι' αὐτῆς ὁδοῦ προασπιζομένης ὑπὸ τῶν διακλαδώσεων τοῦ Βερμίου, τὰς πύλας, δι' ὧν συγκοινωνεῖ ἡ ἄνω, μέση καὶ ἡ κάτω Μακεδονία. Ἡ ἱστορία τῆς πόλεως κυρίως εἶνε γνωστὴ ἀπὸ τοῦ Ἀρχελαίου καὶ ἐντεῦθεν, ὃ δὲ Δίδιος ἐπὶ τῶν ῥωμαϊκῶν χρόνων τὴν ἀναφέρει ὡς λαμπρὰν καὶ περιδοξον, ἂν καὶ ἐν τῇ μεταξὺ εἶχε λεηλατηθῆ ὑπὸ τῶν μισθοφόρων Γαλατῶν τοῦ Πύρρου πολιορκητῆς τὸν Ἀντίγονον (274 π. Χ.).

Κατὰ τὸν μεσαίωνα ὑπέστη πολλάς καταστροφάς ὑπὸ τῶν ἐπιδρομῶν Βουλγάρων, ἐξωσθέντων ὑπὸ τοῦ Βουλγαροκτόνου. Ἄλλὰ τῇ 1351, κατόπιν 16ετοῦς ἀντιστάσεως, κατελήφθη ὑπὸ τοῦ Κράλη τῆς Σερβίας, ὅστις ἠνάγκασε τοὺς κατοίκους νὰ μεταναστεύσουν εἰς Βέρροιν. Ἐπανέκαμψαν δὲ βραδύτερον καὶ ἐπανίδρυσαν τὴν εἰς τὰς φλόγας παραδοθεῖσαν πόλιν των. Σήμερον ἀριθμεῖ 4,000 ἑλληνικὰς κατοίκους καὶ περὶ τὰς 1500 βουλγαρίζοντας, εἰσριθμούς δὲ Τούρκους καὶ Σέρβους. Ὑπάρχουν δὲ οὐκ ὀλίγα βιομηχανικὰ ἐργοστάσια ὑδροκίνητα, ὀφειλόμενα εἰς τὴν δραστηριότητα καὶ τὴν φιλοπονίαν τῶν Ἑλλήνων.

ΛΟΓΙΟΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΙ ΕΝ Τῷ ΕΞῶΙ ΕΛΛΗΝΙΣΜῶΙ

[Μεταξὺ τῶν ἐν Κων/λει δοκιμῶν γελοιογράφων δικαίως συγκαταλέγεται ἐκ τῶν πρώτων καὶ ὁ νέος κ. Κοσμάς Θεοδοῦδης. Μὰς ὑπενθυμίζει τὸν ἰδιὸν μας Γαλιάνην. Μὲ τάλαντον αὐθόρητον καὶ νευρώδες ὡς ἐκεῖνος. Μὲ ξεχωριστὴν προσοικιότητα εἰς τὴν γραμμὴν καὶ τὸ σχέδιον. Νεώτατος ἀκόμα, παιδι σκεδόν, ὅταν ἐνεφανίσθη πρὸ τριετίας εἰς τὰ σατιρικά αὐτοῦ φύλλα, ἐξαγερτοῦσθ ὡς μὴ εὐάρεστος ἐκλήρις. Ἐκτοτε ἐξελιχθὲν εἰς πρῶτον ἀπίστευτον σκεδόν. Τὰ εὐθυμογραφικὰ φύλλα, καὶ ἰδίως τὸ «Ἄνω—Κάτω», εἶνε γεμῆτα ἀπὸ μικρὰ του ἀριστουργηματάκια. Ἡ συνεργασία του ἐπιμόνος ζητεῖται καὶ ἀπὸ τὴν αὐτοῦ γαλλόφωνον «Σταμπούλ», τῆς ὁποίας οἱ διδασκῆται ἀναγνώσται εἶνε ξετρελαμένοι μὲ τὴν γραμμὴν τοῦ Θεοδοῦδου. Ἐφθασεν ἀκόμα καὶ αὐτὴ ἡ παγκόσμιος παρισινή «Ζουρνάλ» νὰ τὸ ἀπάντησιν ἀρετὰ ἔργα τὸν χαριτωμένα. Τὰ σκίτσα του εἰς τὸ ἀπάντησιν εὐθυμογράφημα τοῦ κ. Βασιλειάδου δὲν εἶνε βέβαια ἐκ τῶν ὀραιότερων του. Εἶνε ὁμοίως ἀρετὰ διὰ νὰ δεῖξουν τὸ τάλαντον τοῦ νεοῦ καλλιτέχνου.]

ΤΟ ΣΤΑΣΙΔΙ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ

(ΦΑΝΑΡΙΩΤΙΚΗ ΗΘΟΓΡΑΦΙΑ)

ΕΙΝΕ σήμερα λειτουργὸς ὁ πατριάρχης στὸ πατριαρχεῖο. Εἶνε γεμάτῃ ἡ ἐκκλησία ἀπὸ κόσμου, γεμάτος ὁ ἐπίσημος σωλέας, γεμάτος ὁ γυναικωνίτης. Οἱ ψάλλται μὲ τοὺς δύο χοροὺς των ψάλλον ἀργὰ καὶ σιγανὰ. Οἱ ἄρχοντες τῆς ἐκκλησίας, οἱ ὀφφικιάλοι τοῦ ἔθνους καὶ ὁ Μέγας Λογοθέτης στέκονται στὰ στασίδια τους,

«Ὅταν ἡ κατεβασίς ἀρχισαν, ὁ κανδηλανάφτης μὲ ῥάσο καὶ μὲ φέσι σκεπασμένο ἀπὸ μαύρη φούντα, προσκυνᾷ τὸν θρόνον ταπεινὰ καὶ ἀνάθει τοὺς πολυελαίους ὄλους. Δύο διάκονοι χρυσοφορεμένοι βγαίνουν μὲ τὸ θυμιατὸ ἀπὸ τὸ Ἱερό καὶ θυμιάζουν τ' Ἅγιον Βῆμα, τὸν Παντοκράτορα καὶ τὴν Μεγαλόχαρη, τὸν θρόνον καὶ χωρίζονται ὁ ἕνας δεξιᾷ, ὁ ἄλλος ἀριστερᾷ, νὰ θυμιάσουν τοὺς χριστιανούς.

Ἐνας θαμπὸς ἐλαφρὸς καπνὸς, μυρωμένος ἀπὸ λιβάνι καὶ θυμίαμα, συνοδεύει ἀψηλὰ τὴν προσευχὴ τῶν χριστιανῶν. Καὶ μέσα εἰς τὸ συγκινητικὸ ἔκτισον σιρόφως ποῦ κλείει ἡ ἐκκλησία, μέσα εἰς τὰ εἰκονοστάσια τῶσων χιλιάδων ἁγίων καὶ μαρτύρων, ρίχνουν τῆς λαμπερῆς τους ἀκτίνες τ' ἀσημένια πολυκάνδηλα ὡσάν στὸν οὐρανὸ τὰστέρια, φωτίζουσιν μὲ πολυχρῶμες ἀντανακλάσεις τὰ φῶτα τῶν πολυελαίων, ὅλα στὴν γραμμὴ μὲ κρούσταλλα, μὲ πρίσματα καὶ μὲ φωτολουσμένο μεγαλεῖο. Καὶ ἐμπρὸς στὸ Ἱερό, δεξιᾷ—ἀριστερᾷ, ἔξω στὴν πόρτα, πλάγι στὸ προσκυνητᾶρι, γιὰ δὲς! πῶς συγκεντρώνουν τὰ φῶτα τους ἢ τεράστιες λαμπάδες τῶν μοναστηρίων, πῶς κολοῦν κατὰ χιλιάδες τὰ μικρὰ κεράνια τους αἱ χριστιανοὶ ποῦ προσκυνοῦνε. Ὁ ἕνας κολνάει τὸ κερί βοήθεια νὰ πάρῃ, ὁ ἄλλος νὰ γιατρευθῆ τ' ἀγόρι του, ὁ παρῆκει νὰ ἐξιλειώσῃ μιά του ἄμαρτία. Ὅσα κεράνια, τόσες προσευχῆς καὶ τόσοι πόθοι. Τί θεολόγητο μωσαϊκὸ καὶ τί μυστικισμὸς μέσα στὴν ἐκκλησία!

— Εἰς... πολλὰ... ἔτη, θέσποτα! ψάλλει ὁ δεξιὸς χορὸς.

— Ἄ... γι... ος ἀθά... να... τοι!

φάλλον από τό 'Ιερό δέκα ἀρχιερείς γύρω στήν 'Αγία Τράπεζα δλόχρυσα ντυμένοι.

Καί ὁ πατριάρχης προβάλλει φορεμένος τήν κατάχρυση στολή τῆς Τιβεριάδος. Ὁ σάκκος αὐτός στό μετάξι, στό μάλαμμα καί στό ἀσῆμι εἶνε θαῦμα τῆς κεντητικῆς, ὅπως ζωγραφίζει τοὺς ἀποστόλους νά φερῶν στήν λίμνη τῆς Τιβεριάδος. Ἡ μήτρα στό κεφάλι μέ διαμαντόπετρες, μέ σμάλτα, μέ ρουμπίνια ἀστράφει ὡς σύμβολο τῆς αὐτοκρατορίας καί φέρει σταυρό μέ ἀετό πού ἔδρουσε στήν Πόλι καί στόν κόσμο. Ἀπό τό στήθος του κρέμονται δλόλαμπρα σταυρός καί δυό ἐγκόλπια ὡς σύμβολα τῆς ἀγάπης, τῆς πρώτης ἀρετῆς. Ἔτσι φορεμένος ὁ πατριάρχης, κρατεῖ στά δυό χέρια τὰ δυό δικροτρύκερα καί ἀπό τήν βασιλική θύρα ἀναφωνεῖ:

— Κύριε, Κύριε! ἐπίβλεψον ἐξ οὐρανοῦ καί ἴδε!...

Ὁ κόσμος ταπεινώνει τό κεφάλι καί συνενώνει τήν προσευχή του στήν δέση τοῦ Μεγάλου ἀρχιερέως. Καί στό 'Ιερό μέσα οἱ χρυσοφορεμένοι δεσποτάδες, ἔξεκποιοι, μέ τὰ μαλλιά στόν ὦμο ὡς βυζαντινές ἀγιογραφίες, δοξολογοῦν:

— Ἅγιος ὁ Θεός! Ἅγιος Ἰσχυρός! Ἅγιος Ἀθάνατος!

Ἐνῶ ὁ χορός ψάλλει τόν πολυχρονισμόν τοῦ Πατριάρχου:

— Εἰς πολλά ἔτη δέσποτα!

Μά σ' ἄλλη αὐτῇ τήν ἀρμονία πού θαμπώνεται τό μάτι καί τ' αὐτί καί ἡ ψυχὴ τοῦ χριστιανοῦ λιγώνει, ἕνας κρότος ἔρχεται ἀπό μακρά, ἕνας θόρυβος κουφός. Πολλοί στρέφουν καί κυττάζουν ὀψηλά κατὰ τόν γυναικωνίτη. Δέν βλέπεις ἀπό τὰ καφασωτά του μέσα τίποτα, μά ἡ γυναικίτις φωνές ἔρχονται ἀπό ἐκεῖ. Οἱ χριστιανοὶ στενοχωριοῦνται. Ὁ κανονάρχος ἑτελείωσε τό διάδασμα τοῦ Ἀποστόλου καί ὁ διάκος ἀνέβηκε τόν ἄμβωνα νά πῆ τό Εὐαγγέλιο.

— Σσοσσίτ!... Σσοσσίτ!...

ψιθυρίζουν οἱ χριστιανοὶ καί ἡ λαμπάδες, τὰ ἑξαπτέρυγα ὑψώθησαν κάτω ἀπό τόν ἄμβωνα εἰς στάσι προσοχῆς. Ὁ διάκος καλόφωνος διαδύει τό Εὐαγγέλιον τῆς Κυριακῆς τῆς Ὁρθοδοξίας. Τὰ μάτια ὄλων σέ μιὰ ἀπόλυτη ἡσυχία εἶνε στραμμένα πρὸς αὐτόν. Μά μόλις ἑτελείωσε καί οἱ ψάλται ἄρχισαν τήν ψαλμωδία, ὁ θόρυβος καί ἡ φωνές τῶν γυναικῶν ἀκούονται πιά δυνατά:

— Μ' ἐκόλασε, εὐλογημένη, μ' ἐκόλασε!

Ἡ ἄλλη, ὡσάν νά μὴ ἀκούη τίποτε, ἔχει τήν ράχι γυρισμένη:

— Καλέ, ἄδικη ὦρα νά τήν ἔλθῃ, δέν ἀκούς, καλέ;

— Καλέ, κοκόνα Εὐγενάκη, μέ βάζεις σ' ἁμαρτία! φύγε ἀπό τό στασιδί μου!

— Σοῦ εἶπα πῶς ἐκκλησιάζομαι καί δέν ἀκούω τίποτε!

— Θεέ, συγχώρεσέ με! Μ' ἐκόλασε αὐτῇ ἡ γυναίκα... δός με τό στασιδί μου!

— Παναγία μου καί σῶσε! δέν σ' ἀκούω. Ὁ κουμπάρος μου τσελεμπῆ Γιωργάκης, ὁ ἐπίτροπος τοῦ Πατριαρχείου, αὐτός μέθωκε ἕνα στασιδί ἀπό τὰ δώδεκα καί δέν τό κουνῶ. Πᾶνε στό παγκάρι, ὤρε τόν ἐπίτροπο καί μίλησε!

— Καλέ, τί δουλειά ἔχω ἐγὼ μέ τοὺς ἄνδρες, καλέ; θέλω τό στασιδί μου. Τῶχει ἡ μακαρίτισσα ἡ μάννα μου ἀγορασμένο κ' ἔχω ἐγὼ τό χοτζέτι.

1 — Χοτζέτι εἶνε ὁ λόγος τοῦ ἐπίτροπου. Δές τον πῶς στέκεται μέσα στοὺς ἄρχοντας ὀφφικιάλους; εἶνε ἄρχοντας!

— Κυρά κανδηλανάφτρα! κυρά κανδηλανάφτρα! βγάλε τοῦ λόγου της ἀπό τό στασιδί μου.

2 — Κυράτσα Σμαραγδίτσα, νά μέ συγχωρέσης. Τό στασιδί εἶνε τῆς κοκόνα Εὐγενάκη. Δός' της το. Εἶνε δικό της, ὅπως εἶνε καί γραμμένο στά καταστάχια τῆς ἐπιτροπῆς. Εἶνε ἀγορασμένο ἀπό τήν

«Κυράτσα Σμαραγδίτσα, τό στασιδί εἶνε τῆς κοκόνα Εὐγενάκη...»

μακαρίτισσα κυράτσα Ζουμπουλιώ τήν Τουφεξιδάινα καί στήν διαθήκη της τάφηκε κληρονομιά στήν κοκόνα Εὐγενάκη, τήν κόρη της.

— Αὐτά ἔλα πές τα στόν ἐπίτροπο! Ἐγὼ δέν ἀκούω.

— Κυρά κανδηλανάφτρα, θά λιγοθυμίσω. Φώναξε τόν Γιάγκο μου! Συνειθίζει καί στέκεται στ' ἀριστερά, πλάγι στοῦ ἀρχοντικοῦ στασιδί τοῦ μεγάλου πριμικύριου! Στ' ἀρχοντικό κ' ἐκείνος.

— Τί λόγος!.. δέν λές τόν Γιάγκο τόν ἄνθρωπο;

— Σὺ νά σωπάσης, ἀνδρὸγυναίκα!

— Γιατί θυμώνεις; ἔτσι τόν ἔξερ; ὁ κόσμος: Γιάγκος ὁ ἄνθρωπος. Σάν νά λέγῃ: Γιάγκος πού δέν εἶνε γάϊδαρος.

— Μάλιστα, δέν εἶνε.

— Τό ξεῦρω. Μά τὰ παιδιά πού τόν βλέπουνε μέ χονδρὸ λαϊμό, μέ χονδρὴ φωνή, μέ χονδρὴ καθένα, μέ χονδρά γαλότσια, μέ χονδρά μοῦτρα, μέ κατεβασμένα μάτια καί μέ χονδρά λόγια, θέλουνε νά ποῦνε Γιάγκος ὁ χονδρός καί λένε Γιάγκος ὁ γάδαρος! Ἄ! οἱ μεγάλοι λένε Γιάγκος ὁ ἄνθρωπος!

— Μωρὴ κεράτσα, μάζεψε τό στόμα σου!

— Μάζεψέ το σὺ, ξιπασμένη φαναριώτισσα!

- 'Εγώ δὲν ἔχω ἀγαπητικούς σὰν τὸν ἐπίτροπο.
- Σσσσσίτ... σσσσσίτ... σσσίτ!
- Κακὸν χρόνον νάχγες! κατρουλοκανάτα τοῦ Φαναριοῦ!
- Τὴν κακὴ σου μέρα! κουμπιδου τοῦ Γρί-καπου!
- Σσσσσίτ!... σσσσσίτ!

— Μ' ἐκόλασε, πού ἄδικη ὥρα νὰ τὴν εὕρη! μ' ἐκόλασε!
Τὸ ἀργὸ χερουδικὸ μὲ τὸ βαρὺ του ἰσοκράτημα ἐξακολουθεῖ. Ὁ ἄρχων πρωτοφάλης, ὁ δομέστιχος, οἱ κανονάρχιοι ρασοφορεμένοι καὶ μὲ τὰ μάτια χαμηλά, μὲ φέσι σκεπασμένο ἀπὸ μαύρη φούντα φάλλου ἤρεμα καὶ παθητικὰ τὴν ἀργὴ παπαδικὴ μελωδία σὲ ἀνα-

τολικὸ ρυθμὸ τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς. Στὸ Ἱερόμεσα οἱ δώδεκα ἀρχιερεῖς, οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ διάκοι, διαβά-
ζουν τίς εὐχὲς τῆς Θεῆς Μυσταγωγίας. Καὶ ὁ πατριάρχης μὲ τὴν πα-
τερῖτσα στὸ ἀριστερὸ του χέρι, θυμιάζει μὲ τὸ δεξι-
του χέρι τὴν Ἁγία Τρά-
πεζα, τῆς Ἁγίας Εἰκόνας καὶ τὸ πλῆθος. Ὅταν στὸ Ἱερό μέσα διαβάζει τὴν προσκομιδὴ, τότε οἱ ψάλ-
ται καλοῦν τοὺς χριστιανούς στὰ Ἁγία:

«Ἡ γυναῖκες ἐπιάσθησαν ἀπὸ τὰ μαλλιά».

— Πᾶσαν τὴν βιωτικὴν ἀποθώμενοι μέριμναν! Οἱ ἄρχοντες, ὁ λαός, ὅλοι καταβαίνουν ἀπὸ τὰ στασιδία τους μ' εὐλάβεια. Ὅλοι βγάζουν τὰ φέσια, παίζουν εἰς προσευχὴ τὰ χεῖλια, σταυροκοποῦνται σκύδοντας εἰς περισσότερο καὶ κάπου-κάπου κάποιος φωνάζει δυνατώτερα:

— Μνήσθητί μου, Κύριε, ὅταν ἔλθης ἐν τῇ βασιλείᾳ Σου!

Περνοῦνε τ' Ἁγία! Οἱ λαμπάδες, τὰ ἔξαπτέρυγα, ὁ μέγας ἀρχι-
μανδρίτης μὲ τὸ θυμιὰτὸ ἔρχονται πρῶτοι. Καὶ ἀκολουθοῦνε οἱ διάκοι, οἱ παπάδες μὲ τὰ Ἁγία ἀναφωνοῦντες εἰς τὸν δρόμον:

— Πάντων ἡμῶν μνησθήθι Κύριε ὁ Θεός!

Ὁ Πατριάρχης, ἐσμαλλιάρης χωρὶς βασιλικά σημάδια, μόνον λει-
τουργὸς Θεοῦ, παίρνει τ' Ἁγία καὶ μνημονεύει ζωντανῶν καὶ πε-
θνημένων τὰ ὄνομα. Μιά μεγάλη κατάνυξις βασιλεύει στὸ ἐκκλη-
σιασμα. Ὅλοι ζητοῦν σκυμμένοι τοῦ Θεοῦ τὸ ἔλεος. Μὰ μόλις ἔλειψε ὁ Πατριάρχης κ' ἐκλείσει ἡ βασιλικὴ αὐλαία, ἐπάνω στὸν
γυναικωνίτη ἡ κυράτσα Σμαραγδίτσα καὶ ἡ κοκὸνα Εὐγενάκη βρέ-
θησαν κατάντικρα. Ἡ κυρά κανδηλανάφτρα πήγε στὸ παγκάρι καὶ ξαναγύρισε.

— Τώρα, κυρά Σμαραγδίτσα, φθάνει πιά! Θά σταθῆ στὸ στασιδί καὶ ἡ κοκὸνα Εὐγενάκη. Ἔτσι μὲ εἶπε τὸ παγκάρι. Κοκὸνα Σμα-
ραγδίτσα μου, ντροπὴ εἶνε! Αὐτὸ τὸ στασιδί εἶνε ἀπὸ τὰ δώδεκα ἀγορασμένο. Ὅλα τῆς σειρᾶς αὐτῆς καὶ τὰ δύο ἐκεῖνα τὰ πλαϊνὰ πού ἀντικρίζουνε τὴν Μεγαλόχαρη εἶνε πουλημένα.

— Μὰ κυρά κανδηλανάφτρα, μὴ πάρης τὸ μέρος της, γιατί τὸ λέγω στὸν ἐπίτροπο τὸν κουμπάρο μου καὶ ξέρεις...

— Μωρὴ τουτσομπου, ἀδιάντροπη, πανοῦκλα. Μὰς φοβερίζεις, μωρὴ, μὲ τὸν ἀγαπητικὸ σου, μὰς φοβερίζεις; Ἄδικη ὥρα νὰ σῆλθῃ.

— Ἐμένα, μωρὴ κεράτσα;

Καὶ ἡ γυναῖκες ἐπιάσθησαν ἀπὸ τὰ μαλλιά. Ἡ κεράτσα Σμαρα-
γδίτσα ἔριξε μὲ τὸ δεξι τῆς χέρι τὸ μεταξοκέντημα τοῦ κεφαλιοῦ τῆς κοκὸνα Εὐγενάκης, ἄρπαξε ὅσα μαλλιά μπόρεσε νὰ φοιχτώσῃ καὶ μὲ τ' ἄλλο χέρι ἐσήκωσε τὸ τσαντάκι της νὰ δείρη. Ἡ κοκὸνα Εὐγενάκη ἔπαθε τὰ νεῦρα της ἐκεῖνη τὴ στιγμή καὶ ἔτρεμαν τὰ χέρια της, ἔτρεμε ἡ γλῶσσα της, μὰ τὴν ἄρπαξε ἀπὸ τὰ μαλλιά!

— Σσσσσίτ... σσσσσίτ... σσσσσίτ!

Αἱ ἄλλαι γυναῖκες ἔτρεξαν νὰ τῆς χωρίσουν.

— Ἐνα γιατρό, καλέ! λιγοθύμισε, ἕνα γιατρό!

— Νερό, νερό! νὰ τὴν μπουφάρω.

Καὶ ἡ μιά ἐσκουμπώνει τὴν κοκὸνα Εὐγενάκη, ἡ ἄλλη θαγκάει τὰ δάκτυλά της, ἄλλη ἀνοίγει τὰ παραθύρα καὶ ἄλλη προσπαθεῖ νὰ νοιξῆ τὰ δόντια της πού κλειοῦνε καὶ τρίζουν. Καὶ σ' αὐτὴ τὴν ταραχὴ καὶ τὸ ποδοβολητὸ ἡ ἐκκλησία ἐξακολουθεῖ. Οἱ δεσποτά-
δες μέσα στὸ Ἱερό δίνουνε καὶ παίρνουνε ἀδελφικὰ ἄσπασμό. Ἐξω ἀπὸ τὸ παραθρόνιο ὁ Μέγας Λογοθέτης διαβάζει τὸ σύμβολο τῆς πίστεώς μας, τὸ «Πιστεύω», καὶ ὁ διάκος παρουσιάζεται γιὰ μιά στιγμή μὲ τὰ Ἁγία καὶ φωνάζει:

— Μετὰ φόβου Θεοῦ, Πίστεως καὶ Ἀγάπης προσέλθετε!

Ἡ κοκὸνα Εὐγενάκη μόλις συνήλθε καὶ μὲ κλεισμένα τὰ μάτια, ἐξαπομένη ἀκόμα, ἀφίνει πότε-πότε μιά κατάρρα:

— Μ' ἐκόλασε, ἀθεόφοβη, ἀπὸ τὸν Θεὸ νὰ τωβῆς!

Οἱ κλητῆρες, οἱ εὐταξία καὶ οἱ ἐπίτροποι πού ἔτρεξαν ἀμέσως στὸν γυναικωνίτη, καθήσυχασαν τὸν κόσμο. Ἡ κοκὸνα Εὐγενάκη μόλις τοὺς εἶδε, τραβοῦσε τὸν γυακὴ της καὶ ἔδειχνε τὴν κυράτσα Σμαραγδίτσα, πού ἔκανε τὴν ἀνήξεση κ' ἔδλεπε στὸ Ἱερό.

— Κυράτσα Σμαραγδίτσα, εἶνε δικό σου τὸ στασιδί αὐτό;

— Κύρ ἄρχοντα Ἐπίτροπε, ἔρχομαι τώρα ἐξ Κυριακῆς κατὰ σειρά.

— Ναί, μὰ δὲν εἶνε δικό σου!

— Ἐξ Κυριακῆς θὰ πῆ πῶς εἶνε δικό μου. Καὶ μάλιστα τὴν πρώτη φορὰ μ' ἔβαλε ἐδῶ ὁ κουμπάρος μου, ὁ τσελεμπὴ Γιωργά-
κης, ὁ ἐπίτροπος!

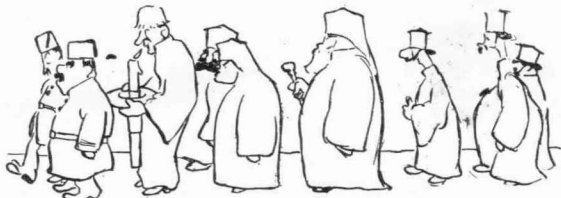
— Ἡ κοκὸνα Εὐγενάκη ἔχει χοτζέτι.

— Πᾶ, πᾶ, πᾶ, πᾶ! Τὸ χοτζέτι εἶνε τῆς μάννας της. Καὶ δὲν κληρονομαί κανεὶς γιὰ τὴν ψυχὴν του τίποτε, οὔτε στὴν ἐκκλησία οὔτε στὸν παράδεισο!

— Εὐγενάκη μου! Εὐγενιώ μου! ἔφθασα, ἦλθα!
 — Μὴν ἀνησυχεῖτε, τσελεμπή Γιάγκο! Ἡ σύζυγός σας εἶνε καλά.
 — Κοκονίτσα μου ἐσὺ, πᾶμε σπῖτι! Κύρ ἀρχοντα ἐπίτροπε, ἐκ-
 δίκησι!

— Ναί, τσελεμπή μου Γιάγκο, σεις νὰ πᾶτε καὶ ἐγὼ θὰ διορ-
 θώσω τὴν κυράτσα.

Ὅταν κατέβαιναν τὴν σκάλα πιασμένοι σφικτὰ ὁ τσελεμπή Γιά-
 γκος καὶ ἡ κοκόνια Εὐγενάκη, εἶχε τελειώσῃ ἡ ἐκκλησία καὶ ὁ
 Πατριάρχης ἔβγαине. Δύο κλητῆρες ἦσαν ἐμπρός καὶ ἀκολουθοῦσε
 ὁ πριμικόριος μὲ τὸ ἀσημένιο τὸ διδάμπουλο καὶ σβυσμένη λαμ-
 πάδα. Κατόπι δύο ἀρχιμανδρίται καὶ ὁ Πατριάρχης. Ἀπ' ὀπίσω

«... Ἡ πατριαρχικὴ συνοδεία στὸν Νάρθηκα...»

ἦρχετο ὁ πρωτοσύγκελος, ὁ ἀρχιεπίσκοπος καὶ οἱ ἄλλοι διάκοι. Στὸν
 νάρθηκα μέσα ἡ συνοδεία τοῦ Πατριάρχου στέκεται καὶ ὁ πριμ-
 κύριος ἀναφωνεῖ:

— Πολυχρόνιον ποιῆσαι, Κύριος ὁ Θεὸς τὸν Παναγιώτατον ἡμῶν
 αὐθέντην καὶ δεσπότην κύριον κύριον Ἰωακείμ. Εἰς πολλὰ ἔτη!

Καὶ ὅταν εὐλόγησε ὁ Πατριάρχης στὸ συμμμένο πλῆθος, ἡ κυρά-
 τσα Σμαραγδίτσα πιασμένη ἀπὸ δύο εὐταξίας, ξεφώνησε πού τὴν
 ἔδραζαν ἔξω ἀπὸ τὴν ἐκκλησία!

— Δεσπότη μου, πουλοῦνε τὸν παράδεισο, τῆς ἐκκλησίας καὶ τὰ
 στασίδια μὲ χοτζέτια; Γιατί μὲ πετοῦνε ἔξω;

— Σσσισίτ... σσσισίτ!

(Φανάρι, 1914)

ΝΙΚΟΛ. ΒΑΣΙΛΕΒΙΑΔΗΣ

ΕΡΗΜΙΑ

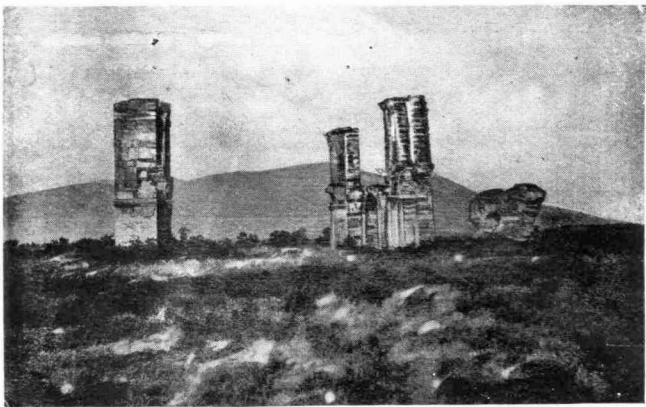
ΠΑΝΑΚΙΑ, ποῦ σβυνόσατε στὸ πέλαγο ἕνα-ἕνα,
 κᾶτι μοῦ παίρνετε μαζὶ στὰ ἔρημα τὰ ξένα.
 Μὰ ἐσεῖς, ὁποῦ γυρίζετε μὲ τῆς νοτιᾶς τὰ κύματα,
 μηδὲ ψυχὰς μοῦ φέρνετε, μηδὲ καὶ χαίρετισματα.

Π. ΝΙΡΒΑΝΑΣ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΚΑΙ ΛΟΓΙΟΙ ΕΚ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ
 ΤΟΥ "ΕΘΝΙΚΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ", (1885-1915)

Κωνστ. Ν. Ράδος — Γεωργιος Ξενοπούλος
 Ζαχαρίας Παπαντωνίου — Ἰωάν. Βλαχογιάννης
 Γεώργιος Σουθής — Παῦλος Νιρβάνας

Παρά την Καβάλλαν.—Τὰ ερείπια τῶν Φιλίππων

ΠΕΡΙΓΗΓΗΣΙΣ ΑΝΑ ΤΗΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΝ

ΟΙ ΦΙΛΙΠΠΟΙ

Ἦναι ἱστορικός ὁ τόπος τῶν Φιλίππων, ὅπου νῦν τὸ τουρκικὸν χωρίον Φιλίππετζικ. Οἱ Φίλιπποι ἐκτίσθησαν ὑπὸ Φιλίππου Β', βασιλέως τῆς Μακεδονίας, ἐφ' ἧς ἀκριβῶς θέσεως ἔκειτο πρότερον ἡ πολίχνη Κρηνίδες, κληθεῖσα οὕτω ἐκ τῶν περὶ κρηνῶν (πηγῶν). Ὁ Φίλιππος, ἰδιαίτατα εὐνοῶν τὴν νεόδμητον πόλιν, κατεκόσμησεν αὐτὴν καὶ ἐπηύξησε διὰ τῆς ἐποικίσεως νέων κατοίκων. Χρησιμοποιοῦν δὲ καὶ τὰ παρ' αὐτῇ, πρὸς ΜΔ. τοῦ Παγγαίου, πλούσια μεταλλεῖα χρυσοῦ ἀνέπτυσεν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε, κατὰ τὸν Διόδωρον, νὰ ἔχη ἡ πόλις πρόσδοτον πλείονα τῶν χιλίων ταλάγων. Ὅταν ὁ Περσεὺς ἠχηματοῖσθη τῷ 167, ἡ δὲ Μακεδονία ὑτήχθη εἰς τὴν ῥωμαϊκὴν κυριαρχίαν, ἡ πόλις τῶν Φιλίππων διετήρησεν ἐπὶ πολὺ τὴν σπουδαιότητα αὐτῆς. Ὁ Ὄκταβιανὸς τὴν ἀνέδειξε ἀποικίαν ῥωμαϊκὴν, ὀνομάσας αὐτὴν Ἰουλιανὴν Αὐγούσταν Φιλίππιαν καὶ κατεκόσμησε διὰ δημοσίων κτιρίων, ὧν εἰρηλία τινα σφῆζονται ἔτι.

Ἦναι γνωστὴ ἡ ἱστορικὴ φράσις «Ὀνόμηθα εἰς Φιλίππους», ἥτις, κατὰ τὴν παράδοσιν, ἐλέχθη ὑπὸ τοῦ φάσματος τοῦ Ἰουλιανοῦ Καίσαρος πρὸς τὸν φονέα του Ἰούνιον Βροῦτον, ὡς νὰ τῷ προεφήτευσεν τὴν ἐπὶ τῆς πεδιάδος πρὸ τῶν Φιλίππων (*Κάμποι Φιλίπποι* κατὰ τὸν Πλούταρχον) γενομένην κατόπιν περιώ-

νυμον ἐξεῖναι μάχην (42 μ. Χ.), καθ' ἣν ἠτήθησαν κατὰ κράτος ὁ Βροῦτος καὶ ὁ Κάσσιος ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίου.

Παρὰ τοὺς Φιλίππους ὑπάρχει καὶ ἔτι ὁ παραρρέων ῥυαξ, ὀνομασθεὶς ὑπὸ τῶν περιηγητῶν «μικρὸς Ἰορδάνης», διότι ἐν αὐτῷ ἐβαπτίσθη ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ἡ πρώτη ἐν Εὐρώπῃ χριστιανὴ, ἡ ἐνάρετος καὶ εὐσεβὴς Λυδία. Τὸν ποταμίσκον τοῦτον τινὲς ἐλαμβάνουν ὡς τὸν Ζαγάκτιν (Νηροζοπον), ὀνομασθέντα οὕτω διότι ἐλέγετο, ὅτι κατὰ τὴν διάβασιν αὐτοῦ ἐθροῦσθη ὁ ἄξων τῆς ἀμάξης τοῦ Πλούτωνος ἀπάγοντος τὴν ὡραίαν Περσεφόνην, ἣν ἀνήρπασε συλλέγουσαν ἄνθη ἀνά τὸ κάτοπι τῶν Φιλίππων χλοερὸν τοπίον.

Σφῆζονται εἰρηλία τῆς ἐπὶ ὑψηλοῦ κονωσιδοῦς λόφου Ἀκροπόλεως, μετὰ τοῦ τείχους καὶ τοῦ πύργου, ὅπου τὸ πάλαι ἔκειτο αἱ Κρηνίδες, τὰ λείψανα τοῦ Θεάτρου τοῦ Φιλίππου, ἐν οἷς διακρίνονται τὰ ἀμφιθεατρικὰ ἐδῶλια τῶν θεατῶν, ἀνάγλυφα Ἀρτέμιδος καὶ ἄλλα γλυπτὰ μαρμαρίνα λείψανα. Μνημεῖον τῶν ῥωμαϊκῶν χρόνων εἶνε τὸ καὶ ἤδη ὀρθούμενον εἰρηλίον κολοσσαίου κτιρίου προσαλοῦν τὸν θαυμασμὸν διὰ τε τὸν ὄγκον καὶ τὸ ὕψος του. Καὶ τῆς χριστιανικῆς ἀρχαιότητος σφῆζονται ἱκανὰ λείψανα, ἐν οἷς θολοειδῆς ναῖσκος κατακεχωσμένος μετ' ἀμυδρῶν ἀγιογραφιῶν, ὅστις θεωρεῖται ὅτι ἐρησιμύευσεν ὡς φυλακὴ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ὃν οἱ Ρωμαῖοὶ ἀρχοντες ἐρράβδισαν καὶ ἐμολώπισαν μετὰ τοῦ συναποστόλου Σίλα. Οἱ χριστιανοὶ εἶτα μετέτρεψαν τὴν φυλακὴν εἰς ναὸν ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Παύλου, ὅστις τρεῖς εἶχεν ἐπισκεφθῆ τούς Φιλίππους συνδεδεὶς μετὰ τῶν κατοίκων καὶ γράψας ἐκ Ρώμης τὴν πρὸς Φιλίππισίους ἐπιστολήν. Ἐκ Φιλίππων ὁ Παῦλος ἔγραψε καὶ τὴν Β' πρὸς Κορινθίους ἐπιστολήν.

ΟΝΕΙΡΟ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

ΑΝΟΙΞΗ τῆς ζωῆς μου εὖν περαστική, πρὶν φύγῃς
κάμε ν' ἀθίσση στὴν ψυχὴ μιά χλόη δροσερή.
Δόξα γιὰ σέ καὶ θριάμβος ὅταν μωροεῖς νὰ σμίγῃς
τὸ τελευταῖο σου ἀνθισμα στοῦ τάφου τὴν ἀγνή.
Φύγε, ψυχῆ, περήφανη μὲς τὸν ἀθῶ τῆς νότις·
χαρὰ στὴ ζωὴ ποὺ χάνεται πρὶν ὄψη τ' ὄνειρό της.

(Θεσσαλονικῆ, 1911)

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΓΟΥΡΟΣ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΓΡΑΦΟΙ

ΕΚ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ ΤΟΥ "ΕΘΝ. ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ,, (1885-1915)

Κλέων Ραγκαβής — Σταθρος Βουτουράς
Γ. Β. Τσοκόπουλος — Ιωάν. Δελικατερίνης
Α. Γκ. Καμπούρογλου — Ιω. Δαμβέργης

ΕΙΚΟΝΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΩΝ ΠΟΛΕΜΩΝ

Η ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΕΜΙΣΤΩΝ

ΕΠΙ τῆς ἀλληλογραφίας αὐτῆς ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἰδιαιτέρως λόγος, διότι εἶνε ἐντελῶς διαφορετικὴ ἀπὸ τὴν συνηθισμένην ἔμπορικὴν ἢ αἰσθηματικὴν ἀλληλογραφίαν.

Καὶ ἀφοῦ σκοπὸν δὲν εἶχε τὸ ἔμπορικὸν ἢ ἔρωτικὸν ἀλληλογέλασμα, δύναται νὰ μᾶς χρησιμεύσῃ ὡς εἰκὼν, εἰς τὴν ὁποίαν νὰ διακρίνωμεν καθαρὰ τὴν ἀληθινὴν ψυχὴν καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ σημερινοῦ "Ελλήνος, διότι ἐγράφη... πρὸ τοῦ θανάτου, καὶ ἐκ μέρους τῶν πολεμιστῶν, οἱ ὅποιοι γράφοντες δὲν ἦσαν βέβαιοι ἂν θὰ ζήσουν νὰ ξαναγράψουν, καὶ ἐκ μέρους τῶν οἰκειῶν των, οἱ ὅποιοι ἐγραφοῦν ἀγνοοῦντες ἂν τὰ γράμματά των θὰ εἴδουν ζωντανούς τοὺς ἀνθρώπους των.

Συνεπῶς δὲν ἦσαν ἀπλᾶ ἐπιστολαί, ἀλλ' ἐγγραφοὶ ἐξομολογήσεις εἰς τὰς κρισιμωτέρας στιγμὰς τῆς ζωῆς των.

Καὶ αἱ ἐξομολογήσεις αὗται ἀπεκάλυψαν τὸ ἠθικὸν τῶν μαχητῶν μας καθὼς καὶ τῶν μακρὰν τοῦ πολέμου συγγενῶν των. Ἐκ δὲ τοῦ ἠθικοῦ αὐτοῦ ἐξηγεῖται ἡ σημερινὴ νίκη καὶ γεννῶνται πολλὰ ἐλπίδες διὰ τὸ μέλλον, ἀφοῦ βλέπομεν εἰς τὴν φωτεινὴν αὐτὴν εἰκόνα τῶν ἐξομολογήσεων, ὅτι ὁ "Ελληὴν ὑπὲρ πάν ἄλλο ἔχει... τὴν πατρίδα του, μὲ ὅλας τὰς μεμφιμοιρίας ἐλαχίστων — εὐτυχῶς — γκρινιάρηδων.

Αἱ ἐπιστολαί, τῶν ὁποίων τὸ περιεχόμενον ἐγνώσθη, ἄλλαι μὲν εὑρέθησαν ἐπὶ τῶν πτωμάτων τῶν πολεμιστῶν μας καὶ ἐπιστράφησαν εἰς τοὺς οἰκειοὺς των, ἄλλαι δὲ ἦσαν αὐτῶν τῶν πολεμιστῶν πρὸς τοὺς ἰδικούς των. "Αν δὲ ἐδόθησαν μερικαὶ πρὸς δημοσίαις, βεβαίως δὲν ἐγράφησαν δι' αὐτό. Κανεὶς δὲν ἐξομολογεῖται δημοσίᾳ. "Ἄλλως τε ὁ σκοπὸς τῆς δημοσιεύσεώς των δὲν θὰ εἶχε καμμίαν σχέσιν πρὸς τὸν συμφεροντικὸν σκοπὸν τοῦ εὐχαριστηρίου τοῦ ἰαθέντος φθισικοῦ, ὅστις εὐγνωμόνως εὐχαριστεῖ δημοσίᾳ τὸν ἰατρὸν κύριον Τάδε ποῦ τὸν ἐθεράπευσε μὲ τῆς πατάτες, καὶ ὁ

ὁποῖος δὲν τρέχει τὸν κίνδυνον νὰ διαφυσθῆ ἀπὸ ἄλλους χιλίους πατατοσκοτωμένους, ἀφοῦ ἀκόμη δὲν εὐρέθη ἡ συγκοινωνία μεταξὺ Ἄδου καὶ δημοσιογραφικῶν γραφείων.

Ἐπιστολὰς ἢ περικοπὰς αὐτῶν δὲν θὰ παραθέσω ἐδῶ, διότι βεβαίως οἱ πλείστοι τῶν ἀναγνωστῶν τοῦ «Ἡμερολογίου» θὰ ἀνέγνωσαν τοιαύτας ἐδῶ κι' ἐκεῖ εἰς τὰς ἐφημερίδας, καὶ ἐξ αὐτῶν θὰ εἶδαν πῶς διὰ τοῦ θάρρους καὶ τῶν προτροπῶν τῶν ὑψώθησαν μητέρες καὶ σύζυγοι καὶ ἀδελφαὶ εἰς πατριωτικὸν ὕψος τόσον, ὥστε νὰ βλέπουν ἀπ' αὐτοῦ μικρὰς καὶ αὐτὰς τὰς ἀρχαίας Σπαρτιάτιδας. Θὰ ἐδιάδωσαν τὰ γραφόμενα τῶν πολεμιστῶν μας καὶ θὰ ἐπέισθησαν, ὅτι ἡ κυριαρχοῦσα ἰδέα τῶν δὲν ἦτο ἄλλη παρὰ τὸ καθῆκον πρὸς τὴν πατρίδα.

Καὶ ἐξ ὧν αὐτῶν θὰ ἐβγαλε τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ φράσις τοῦ νικητοῦ μας Βασιλῆα «Ἐμπρός! Πάντα Ἐμπρός!» δὲν ἦτο παρὰ ὑποβολή τοῦ Ἔθνους Του, τὸ ὅποιον εἶχε μέσα στήν τόσο μεγάλη ψυχὴ Του, ὥστε νὰ τὸ ἐγκλείη ὁλόκληρον. Δὲν ἦτο, λέγω, παρὰ ἢ φωνὴ τοῦ Ἔθνους Του, τὸ ὅποιον τοῦ ὑπέβαλλεν ἀδιαλείπτως διὰ νὰ ἐπαναλαμβάνη καὶ αὐτὸς διαρκῶς: Ἐμπρός! Πάντα Ἐμπρός.

* * *

Ἡ ἀλληλογραφία ποῦ ἐστάλη πρὸς τοὺς πολεμιστὰς εἶνε ὀλιγωτέρου ἐνδιαφέροντος ἀπὸ ἐκείνην ποῦ ἐστάλη ἐκ μέρους αὐτῶν. Καὶ διότι τὰ μέσα τῆς γραφῆς καὶ ἀποστολῆς ἦσαν εὐκόλα, καὶ διότι τὸ περιεχόμενον τῆς ἑνῆς μόνον γενικῶν ἐνδιαφέρον εἶχε... τὸ προτρεπτικὸν πρὸς τὸ πατριωτικὸν καθῆκον.

Τὸ δὲ μέρος τοῦ οἰκογενειακοῦ ἐνδιαφέροντος εἶχε πολλὰς καὶ κομικοτραγικὰς καὶ κομικὰς ἐπεισόδιαι, ἕνεκα τῆς ταχυδρομικῆς ἀνωμαλίας καὶ βραδύτητος εἰς τὴν λήψιν τῶν ἐπιστολῶν καὶ τῶν δεμάτων, ἀφειλομένην εἰς τὴν ἀέναον κίνησιν τῶν στρατευμάτων ἀπὸ τόπου εἰς τόπον.

Στρατιώτης, ἀνεψιὸς τοῦ γράφοντος τὰς γραμμὰς ταύτας, ἔλαβεν ἕνα δέμα με παξιμάδια, τὰ ὅποια δὲν ἦσαν ἄλλα παρὰ τὰ γλυκύσματα, ποῦ τοῦ εἶχαν σταλῆ κατὰ τὰς παραμονὰς τοῦ Νέου Ἔτους εἰς τὴν Ἠπειρον καὶ τὰ ἔλαβεν εἰς Μακεδονίαν μετὰ τρεῖς μῆνας κατὰξεραι!

Ἄλλο κομικοτραγικὸν ἐπεισόδιον ἐκ τῆς ταχυδρομικῆς αὐτῆς ἀνωμαλίας εἶνε τὸ πάθημα ἐνὸς ὑποδεκανέως. Ὁ ὑποδεκανεὺς αὐτὸς ἔφυγε διὰ τὰ σύνορα δέκα πέντε ἡμέρας μετὰ τὸν γάμον του. Μετὰ εἴκοσιν ἡμέρας ἢ γυναικα του τοῦ γράφει: ἐν βίᾳ λίγα λόγια, διὰ τῶν ὁποίων τὸν ἐβεβαίωνε ὅτι πρόκειται νὰ γίνῃ μήτηρ. Κατόπιν ἐξηκολούθησεν νὰ τοῦ γράφῃ ἔκτενῶς περὶ τῆς πορείας τῆς καταστάσεώς της καὶ τῶν... ἀστέρων, μεταδληθεῖσα αἴφνης ἀπὸ

καπελλοῦ εἰς ἀστρονόμον διὰ νὰ προμαντεύσῃ τὸ μέλλον τοῦ τέκνου της, καὶ ἂν ἦτο ἀρσενικὸ ἢ θηλυκὸ, ἀπὸ τὸν ἀστερισμὸν, ὑπὸ τὸν ὅποιον θὰ γεννηθῆ, καὶ ἀπὸ τὰς διαφόρους φάσεις τῆς σελήνης, ἂν ἦτο χάσις φεγγαριοῦ ἢ γέμισις καὶ τὰ λοιπά.

Ἐξηκολούθει δὲ τὰς προφητικὰς εἰρήνας της, μεταθέτοια τὰ βλέμματα καὶ τὰς σκέψεις της ἀπὸ τοῦ Οὐρανοῦ εἰς τὴν Γῆν καὶ ἠγωνίζετο θὰ μαντεύσῃ διὰ τῆς βοτανικῆς ὄσα τῆς ἠρνεῖτο ἢ ἀστρονομία, καὶ ἐφρόντιζε νὰ θυμηθῆ μήπως εἰς τὰ χόρτα, τὰ ὅποια ἔφαγε, ἔτυχε ποτὲ νὰ βρισκται καὶ ἀρσενικοδότανο.

Καὶ τὰ ἔγραφεν ὅλα αὐτὰ μέχρις ὅτου ὁ θεὸς, διὰ νὰ ἀφήσῃ ἡσύχους οὐρανὸν τε καὶ γῆν καὶ... σύζυγον, ἠδύοκῆσε δὲ συμπληρώσῃ τοὺς ἑννέα μῆνας γρήγορα καὶ νὰ ἀναγγεληθῆ ἡ γέννησις τοῦ παιδιοῦ εἰς τὸν πολεμιστὴν πατέρα.

Δυὸ μῆνας μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ πρώτου του τέκνου, δηλαδὴ ἔνδεκα μῆνας ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του, ὁ ὑποδεκανεὺς λαμβάνει μίαν βραχεῖαν ἐπιστολήν. Τὴν ἀνοίγει καὶ διαβάζει:

Ἄνδροίη μου,

«Σοῦ γράφω βιαστικὰ ἀπὸ τῆς χαρᾶς μου. Αὔριο θὰ σοῦ γράφω πολλὰ πολλὰ. Εἶμαι βεβαία ὅτι πρόκειται νὰ φέρω εἰς φῶς ἕνα παιδάκι.»

Μετὰ ἔνδεκα μῆνας!!!

Τοῦ πέφτει τὸ γράμμα ἀπὸ τὰ χέρια, κοκκινίζει, κιτρινίζει, τρίζει τὰ δόντια του, σφίγγει τοὺς γρόνθους του, θέλει: — ἂν ἦνε δυνατόν — δι' ἐνὸς πηδήματος νὰ βρεθῆ κοντὰ της γιὰ νὰ τὴν κομματιάσῃ. Καὶ μαινεται: τόσον διὰ τὸ γεγονός, ὅσον καὶ διὰ τὴν ἀνάδειαν ποῦ εἶχε νὰ τοῦ τὸ γράψῃ. Τί τὸν ἐνόμιζε: Μετὰ ἔνδεκα μηνῶν ἀπουσίαν!!! Συγχύζεται, σαστίζει, παραφρονεῖ. — Θέλει νὰ γελᾷ καὶ κλαίει, θέλει νὰ κλάψῃ καὶ γελᾷ, καὶ γελᾷ κλαίοντας καὶ κλαίει γελῶντας, μέχρις ὅτου σωριάζεται ἐκεῖ κάπου, σύντριμμα μιᾶς ἐπιστολῆς, ὁ πολεμιστὴς ποῦ ἔμεινεν ἀτρόμητος πρὸ τοῦ θανάτου, μετὰ τὸν ὅποιον παλαιεῖ μερνούχτα τώρα ἕναν ὀλόκληρο χρόνον.

Ὁ παρευρισκόμενος ἐκεῖ φίλος του στρατιώτης, ἀδιαφορῶν διὰ τὸ ἀπόρητον τῶν ἐπιστολῶν, λαμβάνει τὴν ἐπιστολήν καὶ — ψυχραιμότερος, ὡς μὴ ἐνδιαφερόμενος ἀμέσως — τὴν ἐξετάζει προσεκτικὰ καὶ ἀρχίζει: ... τὰ γέλια.

Δείχνει τὴν ἡμερομηνίαν εἰς τὸν φίλον του καὶ ὁ δυστυχῆς ὑποδεκανεὺς, ἂν δὲν ἔπαθε ἀπὸ τὸ κακὸ του, ὀλίγον ἔλειψε νὰ πάθῃ ἀπὸ τῆς χαρᾶς του.

Ἡ ἐπιστολὴ αὐτὴ εἶχε σταλῆ πρὸ δέκα μηνῶν καὶ συνεπῶς ἦτο ἢ προαναγγέλλουσα τὸ πρῶτο του παιδί.

Τὸ δεύτερον μέρος τῆς ἀλληλογραφίας τῶν πολεμιστῶν εἶνε περιεργότερον καὶ μεγαλητέρου οἰκογενειακοῦ ἐνδιαφέροντος, ἐκτὸς τοῦ γενικοῦ, περὶ τοῦ ὁποίου ἀνέφερα εἰς τὴν ἀρχήν.

Περιεργότερον, διότι οὔτε τὰ πρὸς γραφὴν ἀναγκαῖα ὑπῆρχον στῆς βρεμνατιῆς καὶ τῆς κορράς τῶν βουνῶν καὶ στὰ θάλασσαν καὶ τοὺς κάμπους, ὅπου εὕρισκοντο σκορπισμένοι οἱ μαχηταί μας, οὔτε τραπέζια καὶ γραφεῖα, ἔσκυθαν τῆς βράχης τῶν διὰ τὰ ἀπλωθῆ ἐπ' αὐτῶν ὁ ἐπιστολικὸς χάρτης, οὔτε τὰ κιθῶν τῶν ταχυδρομικῶν γραφείων ἀνέμεναν ἐκεῖ κοντά, μὲ ὀρθάνοικτον στόμα, γιὰ νὰ καταπιοῦν τὰς ἐπιστολάς των.

Συνεπῶς οὔτε χαρτιά μυρωμένα ὑπῆρχον, οὔτε στολισμένα μὲ στεφανοφόρα ἀγγελάκια καὶ σαῖτοπερασμένες πύρινες καρδιῆς καὶ περιστερᾶνια ἀλληλοφιλοῦμενα.

Καὶ εἶδαμεν ἐπιστολάς σὲ χαρτιά διαφόρων εἰδῶν καὶ ποιότητων, χαρτιά ἀπὸ ἐξώφυλλα σιγαροχάρτων, χαρτιά, εἰς τὰ ὅποια εἶχαν διπλώσει τὰ συσσίτια των, καὶ χαρτιά μπακάλικα, προωρισμένα νὰ ἐγκλείσουν σαρδέλλες καὶ ἀντὶ σαρδελῶν ἐνέκλεισαν τοὺς ἐρωτικὸς παλμούς τῶν γραφόντων.

Ἐγράψαν δὲ αἱ περισσότεραι ἐπιστολαὶ ἐξ αὐτῶν μὲ μολύδι, αἱ ὀλιγώτεραι μὲ μελάνι καὶ μερικαὶ μὲ . . . αἷμα.

Θὰ ἔλεγα τὴν ἀλήθεια, ἐὰν ἔλεγα μεταφορικῶς ὅτι ὅλαι ἐγράψαν μὲ αἷμα, ἔχων ὑπ' ὄψιν πῶς καὶ ποῦ ἐγράψαν.

Ἀπεστέλλοντο δὲ, ἐκ τῶν πεδίων τῶν μαχῶν, εἰς τοὺς μακρὰν εὕρισκομένους ταχυδρομικοὺς σταθμούς κατὰ δέματα ὑπηρεσιακῶς.

Ἄλλὰ τὰ δέματα αὐτὰ ἦσαν ταχυδρομικὰ δέματα ἀλληλογραφίας; Ὁχι.

Ἦσαν συμβολαιογραφικὰ ἀρχεῖα διαθηκῶν, διότι δὲν ἦσαν ἐπιστολαὶ αὐταί, ἀλλ' αἱ διαθηκαὶ τῶν μελλοθανάτων ποῦ ἔστελλαν μαζί μὲ τὸν τελευταῖον ἀσπασμόν τους καὶ τὰς τελευταίας των θελήσεις καὶ συμβουλὰς καὶ παρηγορίας.

Διὰ νὰ ἐξετασθῆ τὸ περιεχόμενον τοῦ μέρους αὐτοῦ τῆς πολεμικῆς ἀλληλογραφίας, χρειάζεται, ὅχι μυαλὸ τῆς σμικρότητος τοῦ ἰδιοῦ μου, ἀλλὰ μυαλὸ δυνάμεως πολλῶν σοφῶν ψυχολόγων.

Τὰ ἐκ τῆς βραδύτητος τῆς λήψεως τῶν ἐπιστολῶν ἐκείνων ἐπισόδια ἦσαν πολλά, ἐξ ὧν τὰ περισσότερα θλιβερά.

Τὰ τραγικώτερα ὅμως, τὰ ἀληθῆς σπαρακτικὰ εἶνε τὰ προκληθέντα ἀπὸ τὰς ἐπιστολάς, αἱ ὁποῖαι ἤρχοντο ὕστερα ἀπὸ τὴν δημοσίευσιν τῶν ὀνομάτων τῶν νεκρῶν εἰς τὰς ἐφημερίδας.

Ἐθεθαίνοντο οἱ παραλήπται ἐκ τῶν ἐφημερίδων, ὅτι ὁ ἄνθρωπος τῶν ἐσκοπῆθ, καὶ αὐτοὶ ἐξακολουθοῦσαν νὰ λαμβάνουν τὰ γράμματά των, γιεμᾶτα ἀπὸ ἐλπίδας καὶ πόθους καὶ ὄνειρα καὶ διαθεβιαῖσες ἀγάπης καὶ ὑποσχέσεις εὐτυχαστέρου μέλλοντος. . . ἐὰν ζήσουν.

Καὶ ἡ χαροκαῦμένη μάνα καὶ ἡ φτωγὴ γυναικοῦλα καὶ ἡ ἀπροστάτευτη ἀδελφὴ καὶ ἡ ὀρφανὴ κόρη, ἔπαιρνε μὲ τρεμουλιασμένον χερί τὸ γράμμα, ἕνα ζωτανὸ κομμάτι ἀπὸ τῆς καμίνης ζωῆς τοῦ ἀγαπημένου της, γιὰ νὰ πινηγῆ ἡ καρδιά της στὸ αἷμα, ἀναλογιζομένη τί ἔχασε καὶ νὰ συντριβῆ σκεπτομένη τὸ ἀπροστάτευτον μέλλον.

Καὶ τέτοια γράμματα ἦρθαν πολλά, φέροντα ἐπὶ πολὺν χρόνον τὸ φῶς σεσθεῖσες ζωῆς, ὅπως τὰ σβυλόμενα διὰ παντός ἄστρα ἐξακολουθοῦν ἐπὶ πολὺ νὰ μᾶς στέλλουν τὸ φῶς των.

* * *

Δὲν ἔλειψαν ὅμως καὶ τὰ εὐθυμα ἐπεισόδια, ἐκ τῶν ὁποίων θὰ ἀναφέρω ἕνα μόνον διὰ νὰ μὴν κουράσω τῶν ἀναγνωστῶν μου τὴν ὑπομονήν.

Στρατιώτης τοῦ πυροβολικοῦ εἶχε ἀλληλογραφίαν μὲ τὴν καλὴν του, εὕρισκομένην ἐν Ἀθήναις.

Ἄμεσως μετὰ τὸν πόλεμον τῆς ἐγράψε τὸ τελευταῖο του γράμμα, μὲ τὸ ὅποιον τὴν πληροφοροῦσε ὅτι μετὰ πέντε-ἕξ ἡμέρας φθάνει.

Τὸ γράμμα ὅμως αὐτὸ ἦλθε πολὺ ἀργότερα ἀπὸ τὸν πυροβολητὴν πρὸς δυστυχίαν τῆς καλῆς του, διότι μὴ ἀναμένονσα αὐτόν, δὲν ἔλαθε καὶ τὰ προφυλακτικὰ της μέτρα μαζί μὲ τὸν ἀντικαταστάτην τοῦ πυροβολητοῦ, ἀφοῦ αὐτὴ, διὰ νὰ διακεδῆσῃ τὴν λύπην τῆς ἀπουσίας τοῦ πρώτου, ἐφρόντισε νὰ τὸν ἀντικαταστήσῃ προσωρινῶς μὲ δεύτερον.

Ἐνοσείται, ἡ ἐκλογή τοῦ ἀντικαταστάτου δὲν τῆς ἦτο δύσκολος.

Οἱ ἐναπομείναντες εἰς τὰς Ἀθήναις ἄρρηνες ἀνήγουν εἰς δύο τάξεις :

Εἰς τὴν τᾶξιν ἡμῶν τῶν γερόντων καὶ τὴν τᾶξιν τῶν κουραμιπέδων. Εἰς ἡμᾶς, τοὺς ἀπομάχους τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ ἔρωτος, βεβαίως δὲν ἦτο δυνατόν νὰ προσέξῃ . . . εὐτυχῶς, καὶ ἐξέλεξε τὸν κουραμιπέτη της, μὲ τὴν πεποιθήσιν ὅτι αὐτὸς δὲν θὰ ἀπομακρυνθῆ τῶν Ἀθηνῶν, φοβούμενος μήπως λυώσῃ εἰς τὴν ὑγρασίαν τοῦ ὑπαίθρου.

Δὲν ἔλαθε λοιπόν — ὡς προεῖπα — τὰ μέτρα της, ἀφοῦ δὲν ἔλαθε καὶ τὴν τελευταίαν ἐπιστολήν τοῦ πρώτου. Καὶ συνελήφθη ἀπὸ τὸν ἐλθόντα πυροβολητὴν ἐπ' αὐτοφῶρῳ.

Γ. Β. Τσοκόπουλος

Είπε περιττόν νά σάς πῶ ὅτι ὁ πυροβολητής, ἀφοῦ ἐτίναξε . . . τή ζάχαρι τοῦ κουραμπιέ, ἐτίναξε καί τήν γούνα τῆς καλῆς του.

Εἰς τήν δευτέραν μάλιστα αὐτήν ἐργασίαν κατέγινε περισσότερο, ἀναλογιζόμενος τό τελευταῖόν τῆς γράμμα, ποῦ τοῦ γραψε ὅτι καί ἐκλιθέουσα θά προσφέρῃ τό ὄνομα Μῆτσος. Διότι Μῆτσος καλεῖται ὁ πυροβολητής.

Μή νομίζετε ὅμως ὅτι ἐκείνη ἐψεύδετο εἰς τήν ἐπιστολήν τῆς. Ὅχι, δέν ἔλεγε ψέμματα, διότι καί ὁ κουραμπιές ἐλέγετο Μῆτσος.

Φαίνεται ὅτι αὐτή εἶχε διαφορετικά γούστα ἀπό τήν χήρα τῆς παροιμίας ποῦ προτιμοῦσε τοὺς Γεώργους. Αὐτή,

*Μῆτσον εἶχε, Μῆτσο πήσε, κι' ἄμα θά ματαζηρέψη,
πάλλι Μῆτσο θά γυρέψη.*

(1914)

Ἰα ΔΕΛΗΚΑΤΕΡΙΝΗΣ

ΝΥΧΤΙΟ

*ΚΑΘΕ νυχτιά σιό θλιβερό παράθυρο
ποῦ τὸ φιλοῦνε τῶν ἀνθῶν τὰ χεῖλη,
ξανοίγω σε νά λάμπης, ἀγγελόμορφη,
σάν τ' ἄρωστο τῆς κάμαρας καντήλι.*

✽

*Τότε ἡ χαρά τὴν πάναγνη φτερούγα τῆς
σάν ἅγιο φῶς μέσ' στήν ψυχῇ μου ἀπλώνει,
καί κελαῖδεῖ τ' ἀφάνταστο τραγοῦδι τῆς
ὁ πόθος στήν καρδιά μου, σάν ἀηδόνι.*

✽

*Καί λέω κ' εἶσαι ἡ μοῖρα ἡ κυβερνήτρια μου,
ποῦ μ' ὀδηγεῖ στή σιγάτα τῆς ζωῆς μου,
τ' ἀχνό καντήλι χύνει φῶς στήν κάμαρα
κ' ἐὼν μέσα στή νύχτα τῆς ψυχῆς μου.*

ΣΩΤ. ΣΚΙΠΗΣ

Ἡπειρωτικά σκίτσα.—Χωρικά παρὰ τὸ Ἀργυροκάστρον

ΑΠΟ ΤΑΣ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑΣ ΧΩΡΑΣ

ΤΟ ΑΡΓΥΡΟΚΑΣΤΡΟΝ

Τὸ Ἀργυροκάστρον, κτισθὲν κατὰ τὴν παράδοσιν ὑπὸ κραταιᾶς καί ἐπιφανοῦς ἀρχοντίσεως τοῦ Βυζαντίου, τῆς Ἀργυροῦς, ἦτο πρωτεύουσα τῆς ἐμωνύμου ἐπαρχίας καί ἔδρα διοικήσεως ἀποτελουμένης ἐκ τῶν ὑποδιοικήσεων Ἀργυροκάστρου, Δελβίνου, Χειμάρρας, Πωγωνιανῆς, Φιλιατῶν, Πρεμετῆς (Ὁμφάλιον) καί Τραπεζινοῦ (Ἀντιγόνηα) περιλαμβανοῦσης δὲ 56 κώμας (μετὰ 50,000 κατοίκων) ἐξ ὧν αἱ 52 χριστιανικαὶ καί μόνον 4 μωαμεθανικαὶ—τὸ Λιμπάχοβον, ἡ Νεπράβιτσα, ἡ Χρυσόδηλη καὶ οἱ Λαζαράτες.

Κεῖται ἐπὶ χαριστάτης θέσεως, δεσπόζουσα ἐπιμήκους καί εὐφύρου πεδιάδος διαρρεομένης ὑπὸ τοῦ Ἄριου, παραποτάμου τοῦ Ἀῶου, καθιστῶντος αὐτὴν ἐπίγειον παράδεισον. Τὸ κλίμα τῆς πόλεως εἶνε εὐκραεῖς καί υγιεινόν μετὰ μέσης θερμοκρασίας 10°—24°. Σύγκεται ἐκ 10 συνοικιῶν, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων προέχει μεγαλοπρεπὲς ἐπὶ λόφου τὸ βενετικόν φρούριον, ἐπιδιορθωθὲν καί συμπληρωθὲν ὑπὸ τοῦ Ἀλῆ Πασά δι' ἀγγαρειῶν. Παρὰ τὸ Φρούριον εἶνε ἡ Νέα Ἀγορά, ἰδιοκτησία τῶν Μουσουλμάνων, ἐκ τῶν 400 τῆς ὁποίας καταστημάτων μόνον περὶ τὰ 60 ἀνήκουν εἰς Τουρκαλδανούς, 3—4 εἰς Ἑβραίους, πάντα δὲ τὰ λοιπὰ εἰς Χριστιανούς προ-

έχοντας εις τε τὸ ἐμπόριον, τὴν βιομηχανίαν, τὰς τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμας. Κέκτηται δημόσια κτίρια, ἐν οἷς τὸ νεόδμητον Διοικητήριον, ἔνθα ἐπὶ τουρκοκρατίας ἦσαν συγκεντρωμένα ὅλα τὰ δημόσια γραφεῖα, τουρκικὰ σχολεῖα καὶ τεμένη, νασύς, ἑλληνικὸν σχολεῖον καὶ γυμνάσιον. Ὑπάρχουν Νηπιαγωγεῖον, Παρθεναγωγεῖον ὡς καὶ πλήρης Ἀστικὴ Σχολὴ μετ' 300 ἐν ὄλῳ μαθητὰς ἐξ ἀμφοτέρων τῶν φύλων, συντηρούμενα ἐκ κληροδοτημάτων καὶ τῆ συνδρομῆ τῶν κατοίκων. Κρατοῦσα γλῶσσα εἶνε ἡ ἑλληνικὴ, ἣν ὀμιλοῦν καὶ ὅλοι σχεδὸν οἱ τοῦρκοι καὶ μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἀλληλογραφίαν καὶ τὰς ἐμπορικὰς τῶν συναλλαγὰς.

Οἱ Μουσουλμάνοι τοῦ Ἀργυροκάστρου κατάγονται οἱ πλεῖστοι ἐξ ἀρνησιθρήσκων χριστιανῶν, ἰδίως ἐκ τῆς Ἐπισκοπῆς, Δοξατίου καὶ Κεσοβορτίας, φέροντες καὶ νῦν ἔτι, ἰδίως οἱ Διάπηδες, χριστιανικὰ ἐπώνυμα ὡς λ.χ. Γαϊτὰς Νικόλας, Σέντο Βασίλης, Χαλὴλ Μηνᾶς, Ρετσέπ Ντινός (Κωνσταντῖνος) κλπ. Περὶ τῆς ἑλληνικότητος τοῦ Ἀργυροκάστρου μαρτυρεῖ ἡ καθ' ὅλα τὰ τμήματα Δελθίνου, Χειμάρρας, Δρυϊνούπολεως καὶ ὅλης τῆς Πωγωνιανῆς διαδεδομένη ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ ἡ ἔθνικὴ συνείδησις. Ἐκ τῶν διαφόρων ἀλβανικῶν φυλῶν, πλὴν τῶν γκέκνηθων, οἱ ὅποιοι κατάγονται ἐκ Σλαύων, οἱ ἄλλοι, ὁ τόσκας, ὁ λιάπης καὶ ὁ τσάμης εἶνε ἑλληνες, ὅπως ἑλληνες ἦσαν οἱ Ἀλβανοὶ τοῦ Ἀργυροκάστρου πρὸ τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ. Μαρτυροῦν ἐπίσης καὶ αἱ ἑλληνικαὶ ὀνοματοθεσίαι τῶν πλείστων, καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν ἀλθανοφώνων, μερῶν, ὡς καὶ τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα τῶν κατοίκων ἀδιακρίτως φυλῆς καὶ θρησκείματός.

Ἐξ Ἀργυροκάστρου εἶλκε τὴν καταγωγὴν ὁ πολὺς Κυβερνήτης Ἰωάννης Καποδίστριας, ὁ ἐν Τεργέστη Πρόξενος τῆς Τουρκίας τῆ 1800 Ἀλέξανδρος Βασιλείου, μετ' οὗ συνεδέετο διὰ συκνής ἀλληλογραφίας ὁ σοφὸς Κοραῆς, ὁ συγγραφεὺς τῆς ἑλληνολατινικῆς Γραμματικῆς Γεώργιος Δημητρίου καὶ ἄλλοι ἐπιφανεῖς λόγιοι.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* Θέλεις νὰ σε ἀγαπᾷ ὅλος ὁ κόσμος; Μὴν ἀγαπᾷς κανένα.

* Ἡ φιλία τοῦ ἀνδρός εἶνε πολλᾶκις στήριγμα. Ἡ φιλία τῆς γυναικὸς εἶνε πανουργία.

* Ὁ νέος ἔρωσ συντελεῖ κυρίως εἰς τὸ νὰ λησμονηθοῦν οἱ παλαιοί.

* Ἡ εὐγνωμοσύνη εἶνε βαρὺ φορτίον, τὸ ὁποῖον ὅλοι ἀγωνίζονται νὰ ἀποτινάξουν.

Ο ΘΗΣΑΥΡΟΣ

ΚΕΙΝΟ τὸ βράδυ ὁ Παλούκης εἶχε ἀργήσει πολὺ καὶ ἡ παρέα του, ποῦ δὲν ἤξερε τί νὰ πῆ γι' αὐτό, ἄμα τὸν εἶδε ἐφώνησε, οὐρλιασε σηκώνοντας τὰ ποτήρια ψηλά: Ζήτω!.. Αὐτὸς ἐκάθησε κοντὰ τους, ἀλλὰ χωρὶς τὴν ὄρεξη, ποῦ εἶχε ἄλλοτε, ὅταν βρισκόταν ἐκεῖ, γιὰ ἑμίλιες, γιὰ πειράγματα, γιὰ βρισιές. Φανότανε συλλογισμένος, κάτι νὰ τὸν ἐνοχλοῦσε...

— Τί διάβολο ἔχεις ἀπόψε; τὸν ῥώτησε ὁ Καταβάθρας, ἕνας φίλος του, χοντρός, κόκκινος, ποῦ εἶχε μεγάλο ὄνομα μπεκρῆ, καὶ γι' αὐτό τὸν εἶχανε βγάλει Καταβάθρα.

Κάτι εἶπε μασσημένο, μπερδεμένο ὁ Παλούκης, καὶ ἡ παρέα, ποῦ νόμισε νὰ εἶδε ἔς αὐτό κάποιο μυστικό, σκανδαλιστήκε καὶ βάλθηκε νὰ τὸν κἀνῃ νὰ μιλήσῃ. Ἀλλὰ ποῦ νὰ τοῦ βγάλουνε περισσότερα!.. Ἀντὶ νὰ μιλήσῃ, ἄρχισε νὰ τραγουδᾷ τὸ ἀγαπητό του τραγουδάκι:

Πάλι μεθυσμένος εἶσαι...

Καὶ ἡ παρέα του, ἄμα εἶδε ἔτσι, ἄφησε, λησμόνησε ὅτι ζητοῦσε νὰ μᾶθῃ, καὶ τὸν βοήθησε μ' ὅλη τῆς τῆ δύναμη στοῦ τραγοῦδι του.

Ὅταν ὅμως τελείωσε τὸ γλέντι καὶ οἱ ἄλλοι δυὸ σύντροφοι φύγανε, ὁ Καταβάθρας, ποῦ ἔμεινε κοντὰ του, τὸν ῥώτησε:

— Τί ἤθελες νὰ πῆς;...

— Αὐτὸ σκέφθηκε, ἡ θέλησε νὰ σκεφθῇ: Τί ἤθελε νὰ πῆ;.. τί;..

— Ποῦ νὰ θυμηθῶ τώρα!.. τοῦ ἀπήντησε.

Δὲν εὗρισκε τίποτα, ἡ σὰ νὰ βρῆκε τοῖχος, καθὼς ἔκανε νὰ ψάξῃ. Στὸ δρόμο ὅμως, ὅταν βγήκανε, τὸ θυμήθηκε.

Αὐτὸ, ποῦ θὰ τοῦ ἔλεγε, ἦτανε μυστήριο καὶ μυστήριο!.. Θὰ γινόντουσαν πλούσιοι καὶ πλούσιοι, μετ' ἑλῖρα μετ' οὐρά!.. Καὶ ἄρχισε νὰ τοῦ διηγῆται ὅτι ἦτανε δυὸ ἡ τρεῖς φορές τώρα, ποῦ ἔβλεπε, καθὼς περνοῦσε τὴ νύχτα τὸ τραμ καὶ φώτιζε τὰ χωράφια, ἔβλεπε ἔς ἕνα ἀπ' αὐτὰ, νὰ ὑψώνεται ἕνα μεγάλο σπίτι, παλάτι σωστό!..

Καὶ ἀπόψε εἶχε πάει, ἐπὶ τούτῳ, στοῦ μέρος αὐτό καὶ περιμένε

νά δῆ, όταν θά περνοῦσε τό τράμ καί θά ἐπεφτε τό φῶς του στό χωράφι, θά ἔβλεπε τό σπίτι αὐτό πάλι;.. Καί ἅμα πέρασε τό τράμ, νά το τό σπίτι τό μεγάλο, τό μεγάλο τό παλάτι!..

Ἐ Καταβάθρας ἀκούγε μέ κατεδασμένο καί στραβά λίγο τό κεφάλι καί κρεμῶντας τὰ χεῖλια του:

— Νά τό πιστέψω; ῥώτησε στό τέλος.

— Ὁ, τι θέλεις κάνε!..

— Μήν εἶνε σάν τίς πεταλοῦδες;..

— Ἄσ' το κείνο!.. φώναξε ἄγρια ὁ Παλούκης σηκώνοντας τό χέρι του.

Ἐ Καταβάθρας τὰ ἔχασε.

— Μά δέν εἶπα τίποτα κακό!! ἔκανε.

— Ἔλα δῶ!.. τοῦ εἶπε ὁ Παλούκης καί τόν ἐπιασε ἀπ' τό χέρι. Πάμε!.. Μπορεῖ νά τό δῆς καί νά μήν τό δῆς!.. Μπορεῖ ὅμως νά τό δῆς καί σὺ!.. Γιά πάμε!..

Καί καθώς πήγαιναν τοῦ ἐξηγοῦσε τί ἐβγαζε ἀπ' αὐτό. Ἐκεῖ θά ἦταν ἀρχαῖο σπίτι, παλάτι ἄρχοντα καί θά εἶχε θησαυρό!.. Ἄλλο δέν ἦταν ἀπ' αὐτό!.. Ἐκεῖ εἶχε θησαυρό!.. Πῶς βρῆκε ὁ Μηλέτης, ὁ Κουκούβας καί ἔγιναν μεγάλοι καί τρανοί!.. Τώρα ἦρθε καί ἡ σειρά τους! Ἐτσι εἶνε ὁ κόσμος!..

Πιασμένοι ἀπ' τὰ χεῖρια ἤθραν τή γραμμῇ τοῦ τράμ καί φθάσανε σέ μέρος ὅπου χωράφια μόνο ἦτανε καί κάπου-κάπου καμμιὰ μάντρα, καί ὅπου μυρουδιά χόρτου καί χαμόμηλο ἐγένιζε τόν ἀέρα.

— Μά ποῦ πάμε!.. ῥώτησε ὁ Καταβάθρας.

— Σούτ!.. Μιλιά!.. τοῦ ἔκανε ὁ Παλούκης φέροντας τό δάχτυλο στό χεῖλια του.

Κοντά σ' ἓνα χαντάκι, καί ποῦ ἓνας στύλος τοῦ ἠλεκτρικοῦ ὑψώ-νετο, στάθηκε καί σταμάτησε καί τόν Καταβάθρα.

— Κάτσε ἰδῶ!..

— Μά...

— Μωρέ κάτσε, σοῦ λέω, καί μιλιὰ!..

Καί τόν ἔσυρε καί τόν κάθισε στήν ἄκρη τοῦ χαντακιού.

— Νά, ἐκεῖ, τοῦ εἶπε ἔπειτα, νά κυττάξεις!.. Ἐκεῖ... στό στύλο. Τόν βλέπεις;.. Ἐκεῖ νά κυττάξεις, όταν ἔρχεται τό τράμ!.. Τώρα μιλιὰ!.. Δέ θέλω νά βγάλῃς τοιμουδιά!..

Ἐνα ἀεράκι δροσερό, ὑγρό, σά νά ἔβγαине ἀπό νερά, ἐρχότανε καί τό ἀνέπνευε γεμάτο μυρουδιές ὁ Καταβάθρας. Κύτταξε ψηλά καί εἶδε ἀστέρια, ἀστέρια πλήθος νά λάμπουν, νά ἀναθεύονται. Ἐνα μεγάλο τοῦ σταμάτησε τό βλέμμα καί ὕστερα ἄλλα μικρά καί κοντά τό ἔνα στ' ἄλλο, σά νάταν ἓνα μακρύ, ποῦ τοῦ θύμισαν τόν κομήτη καί τή βραδεία κείνη τοῦ τρόμου, ποῦ τόν ἔκανε νά πιῆ ὅσο ποτέ του δέν ἦπε, γιά νά ἀντικρύσῃ ἄφοβα τήν καταστροφή!.. Μαζί μ' αὐτό θυμήθηκε καί τόν Τοῦμη τόν φίλο του, ποῦ, όταν ἐπήγανε νά περιμεῖνουν τόν κομήτη πάνω στό λόφο, ἀποκοιμήθηκε ἐκεῖ, τόσο βαρειά, ποῦ δέν μπορέσανε νά τόν ξυπνήσουνε μέ

δ,τι καί ἂν τοῦ ἔκαναν!.. Τόν πήρε τόν ὕπνο ἴσαμε ποῦ βγῆκε ὁ ἥλιος!..

Ἐ Παλούκης εἶχε τό βλέμμα πέρα, στό στρίψιμο τοῦ δρόμου τοῦ τράμ καί περίμενε...

Ἐαφνικά φάνηκε αὐτό νά ἔρχεται, νά προχωρῇ σά θηριό μυθικό μέ τὰ δυνατά του φῶτα ἐμπρός σάν μάτια...

Τά σῦρματα ψηλά ἀρχίσανε νά φωνάζουνε στόν ἐρχομό του. Στράφηκε ὁ Παλούκης στό φίλο του.

— Μιλιά!.. τοῦ εἶπε.

Τό τράμ πλησίαζε καί οἱ δύο σύντροφοι κυττάζανε στό χωράφι, ποῦ ἦτανε κοντά σέ στύλο τηλεγράφου, μέ προσοχή μεγάλη.

— Νά, νά το!.. Νά το!.. Θεοῦλη μου! ἔκανε ὁ Παλούκης σηκώνοντας ψηλά τὰ δύο του χεῖρια.

— Μά ποῦνε, ρέ!.. ῥώτησε ὁ Καταβάθρας.

— Μωρέ, ποῦνε, ποῦνε λές;.. Ἐδῶ εἶνε σπίταρος, παλάτι σωστό.

Τό τράμ, ποῦ πέρασε, γέμισε τοὺς δύο φίλους σκόνῃ.

Γιά τόν Παλούκη ἡ ταβέρνα τοῦ Καρότη ἦτανε ὁ παράδεισος. Ἐκεῖ ὅταν βρισκότανε, ἐνῶ ἦτανε σκυθρωπός, ἀμίλητος, ἄλλαξε, τό σκυθρωπό χανότανε ἀπ' τή μορφή του, ἡ ματιά του ἡ ἀψυχὴ ἔπαιρνε ζωή καί γινόταν ὄλος γέλιο καί ἑμιλία. Τότε ἡ παρέα ἔβλεπε τόν καλὸ σύντροφο, τόν γλεντζέ φίλο.

Καί αὐτός ἐκεῖ, κοντά στά βαρέλια, αἰσθανότανε νά ἔχῃ ἀγάπη γι' αὐτούς, ἐκεῖ, κοντά στά βαρέλια, ποῦ χοντρά, χοντρά, ἀκίνητα, φαινόντουσαν νά ἔχουνε ἀγκαλιασμένα τήν κοιλιὰ τους καί νά μένουν κυττάζοντάς τον...

Καί ὅσο ἐρχόταν ἡ μισὴ γεμάτη ἀπ' τό κίτρινωπό κρασί, τόσο ἡ εὐθυμία δυνάμωνε, καί μόνο κάποτε, σά νά ξυπνοῦσε, ἡ νά ἔβγαине ἔξω ἀπ' τήν εὐτυχία του, τοῦ ἐρχότανε λύπη πῶς αὔριο, ἔδῃ τήν ἡμέρα, θά ἦτανε μακρὰ ἀπ' ἐκεῖ, ἀπ' τήν ταβερνούλα...

Ἐταν ἐπήγαινε γιά τό σπίτι του, ἂν δέν εἶχε πῆλ πολύ, θά πήγαινε μελαγχολικός ἂν ὅμως εἶχε ρουφήξει ἀρκετά, τότε πήγαινε σιγά, σιγά καί τραγουδώντας τό τραγοῦδι, ποῦ λέγανε ὄλοι μαζί στήν ταβερνούλα:

Στώπα καί σ' τό ξαναλέω, πάλι θά σ' τό ξαναπῶ,
σὴν ταβέρνα μεθυσμένο νά μὴ σέ ξαναἰδῶ!..

Ἐν μποροῦσε, μόλις σηκωνότανε, θά ἦτανε στήν ταβερνούλα, ἀλλ' αὐτὴ τήν εὐτυχία δέν τήν εἶχε. Ἦτανε θυρωρός σέ κάποιο ἐργοστάσιο καί ἀπ' τό πρωτ' ἔως τό βράδυ ἔπρεπε νά εἶνε κεῖ.

Ἐνσιρευότανε λεπτά, λεπτά. Ἐπαιρνε λαχεῖα. Ἐν τοῦ ἔπεφτε κανένα, θά ἔδινε κλωτσιὰ στή θέση καί θά ζοῦσε ἀνεξάρτητος! Στὴν ταβερνούλα θά πήγαινε ὅποταν ἤθελε, ὅταν τοῦ ἐρχόταν, κοντά στά ἀγαπητά του βαρέλια, ποῦ φαινόντουσαν ὄλο μέ σκέψη νά τόν κυττάζουνε!..

Οἱ ἐργάτες περνοῦσαν, τοῦ μιλοῦσαν, ἀλλ' αὐτός ἀμίλητος, σκυθρωπός ἔμενε. Δέν εἶχε ὄρεξη.

ΕΚ ΤΩΝ ΕΚΛΙΠΟΝΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ ΤΟΥ "ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ."

'Ανδρέας Λασκαράτος — Γ. Μαρκούρας
'Αλέξανδρος Ραγκαβής — Ειρηναίος 'Ασώπιος
Στέφανος Ξένος — 'Αχιλλεύς Παράσχος

ΚΑΤΑ ΤΗΝ 30ΕΤΗ ΕΚΔΟΣΙΝ ΤΟΥ (1885-1915)

Κ. Παπαρηγόπουλος — Δ. Βερναφδάκης
'Εμμανουήλ Ρούθης — Γεώργιος Παράσχος
Δ. Βικέλλας — Δ. Κορομηλάς

Ἡ ταβερνούλα!.. Αὐτὴν εἶχε στὸ νοῦ του. Καὶ σὰ νὰ τὴν ἐδλεπε μὲ τὰ ἀνοιχτὰ παράθυρα, δεμένα γιὰ νὰ μὴ χτυποῦνε, τὴν πόρτα μὲ τὰ πλατεῖα φύλλα τῆς, καὶ μέσα τὴ λάμπα νὰ φωτίζῃ τὰ σιδερένια τραπέζια, τὰ βαρέλια, τὰ βαρέλια, ποῦ, τὸ ἓνα πάνω στὸ ἄλλο, ἦτανε σὰ νὰ σφίγγανε τὸ κρασί, ποῦ εἶχανε μέσα τους μὲ λατρεία!.. Ἄν καὶ σιγὰ-σιγὰ εἶχε ἀρχίσει νὰ χάνῃ τὸ δρόμο, νὰ λησμονᾷ καὶ τὸν ἀκούγαν νὰ παραμιλᾷ, νὰ παραμιλᾷ...

Μιά φορά ἀκουσε νὰ λένε δυνατὰ.

— Γιὰ πῶς κατάντησε!..

Κύτταξε καὶ δὲν εἶδε ἄλλον στὸ δρόμο ἀπ' τὸν ἐκυτό του. Ἄρα γι' αὐτὸν θὰ τὸ εἶπανε!.. Αὐτὸ τὸν ἔκανε νὰ θυμηθῇ καὶ ἓναν ἐξάδελφό του, γραμματισμένο ἄνθρωπο, ποῦ τοῦ ἔλεγε πάντοτε, ὅταν τὸν ἐδλεπε στὴν ταβέρνα:

— Αὐτὴ ἢ ταβέρνα θὰ σὲ φάῃ, αὐτὴ!..

— Ἔλα νὰ πιῆς ἓνα! Ἦτανε ἡ ἀπάντησή τοῦ Παλούκης.

Ἄλλοτε πάλι: τοῦ ἔλεγε ὁ ἐξάδελφός του:

— Μωρέ, κύταξε τὰ χάλια σου;.. Πῶς ἔγινες ἔτσι; Τὸ κρασί, τὸ κρασί!..

— Ποιός; ἐγώ;.. Ὅποιος πίνει, γίνεται σίδερο!.. τοῦ ἀπαντοῦσε καὶ ζητοῦσε νὰ τοῦ πιάσῃ τὸ χέρι, γιὰ νὰ τοῦ δεῖξῃ πῶς εἶχε γίνει σίδερο.

Καὶ ἦταν ἡ ἀλήθεια πῶς εἶχε δύναμη διαβολεμένη, ἀλλ' ὄχι ἀπ' τὸ κρασί!..

Ἐνα πρωτὸ ὅμως τὸν βρήκανε ἀναίσθητο πίσω ἀπὸ ἓνα τοίχο μικρό, ποῦ χωρίζε οἰκόπεδο. Εἶχε καὶ τὸ σῶμα καταχτυπημένο.

— Πῶς, τί τοῦ συνέθηκε; ῥωτοῦσαν ὅλοι.

Αὐτὸς στὴν ἀρχή, ὅταν συνήρθε, δὲν θυμόταν τίποτα ὕστερα, κατὰ τὸ ἀπόγευμα, θυμήθηκε καὶ τοὺς διηγήθηκε κάτι παράξενα πράγματα. Καθὼς πῆγαινε, τοὺς εἶπε, τὴ νύχτα στὸ δωμάτιό του βλέπει: ξαφνικά, σύννεφα νὰ κατεβαίνουν χαμηλά, χαμηλά, μὲ χρώμα θειάφι, καὶ ἔπειτα μὲ μιὰς νὰ ἀρχίζουν νὰ ρίχνουν ἀτμὸ θειάφι!.. Μαζὶ μ' αὐτὸ βλέπει ψηλὰ νὰ πετοῦνε κάτι πεταλοῦδες ἴσαμε ἄνθρωπο, ποῦ μοιάζανε καὶ μὲ ἄνθρωπο, καὶ μιά ἀπ' αὐτὲς τίς πεταλοῦδες, μιὰ χρωματιστὴ, κόκκινη καὶ μαύρη, γραμμές, γραμμές, κατεβαίνει πάνω του μὲ ὄρμη καὶ τοῦ δίνει μιὰ στὸ κεφάλι: τόσο δυνατὰ ποῦ τὸν ἔριξε κάτω!..

Αὐτὰ ἔλεγε. Ἄλλὰ πῶς βρέθηκε καὶ κάτω, στὰ πόδια τοῦ λόφου, δὲν μπόρεσε νὰ τὸ ἐξηγήσῃ.

Στὸ ἐργαστάσιο ὅμως ἄλλα λέγανε, γυναῖκες καὶ ἄνδρες, καὶ τὰ ἐξηγοῦσαν μάλιστα ὅλα! Πρώτα-πρώτα, λέγανε αὐτοὶ, αὐτὸς δὲ θὰ θυμᾶται! καὶ αὐτὰ ποῦ λέει, θὰ τὰ εἶδε στὴ βύθισή του!.. Αὐτὸν θὰ τὸν πῆρανε οἱ καλικάντζαροι, καὶ ἦταν ὁ καιρὸς τῶν τότε, καὶ ἀφοῦ τὸν πῆγανε τρεχάτοι ψηλὰ στὸ λόφο, ἀρχίσανε νὰ τὸν χορεύουν, νὰ τὸν χορεύουν, ὡς ποῦ λάλησε κόκορας!.. Τότε τοῦ θῶσανε μιὰ ἀπ' τὸ λόφο καὶ τὸν κατρακυλῆσανε κάτω!.. Γι' αὐτὸ εἶχε καὶ τὸ σῶμα κατάρμαυρο ἀπ' τὰ χτυπήματα!..

Ὁ ἐξάδελφός του, σ' αὐτὴ τὴν περίσταση, ἔτρεξε πολύ, ἔφερε γιαιτρούς, τὸν βοήθησε. Οἱ γιαιτροί, ποῦ εἶχε φέρει, τοῦ ἀπαγορέψανε τὸ κρασί καὶ τοῦ εἶπανε πῶς γάλα, μόνε γάλα πρέπει νὰ πίνῃ, γιατί τὸ κρασί τοῦ τὰ εἶχε κάνει ὅλα αὐτὰ καὶ τὸν ἔχε φέρει σὲ κακὸ σημεῖο!.. Οὔτε τὴ μυρουδιά του δὲν ἔπρεπε νὰ μυρίζῃ!..

Σὰν κατὰδικος ὁ Παλούκης ἀρχισε νὰ κἀνῃ ὅτι τοῦ λέγανε καὶ εἶχε ἓνα ὕψος, ὅταν ἔπινε τὸ γάλα, τόσο ἀξιολύπητο σὰν νὰ τοῦ ἔδιναν φαρμάκι!.. Εἶχε τὸ γάλα σὲ μιὰ μεγάλη γαδῶθα, βαλμένη ψηλὰ γιὰ τὸ φόβο τῆς γάτας, καὶ τὴν εδειχνε σὲ ὅλους.

Περάσανε λίγες μέρες ἔτσι, γάλα καὶ ψωμί νὰ τρώῃ καὶ νὰ πίνῃ μόνο νερό. Ἄλλὰ θὰ πέθαινε, ἔλεγε, θὰ τρελαινόταν!..

Καὶ δὲν ἐδάσταξε περισσότερο, καὶ μιὰ βραδεῖα πῆρε τὸ δρόμο τῆς ταβέρνας.

Κεῖνο τὸ βράδυ ξεφαντώσανε. Οἱ φίλοι του, ἅμα τελείωσε τὸ γλέντι, τὸν συνοδέψανε, μὴ τυχὸν καὶ τὸν ἀρπάξουν πάλι οἱ Ἐξαποδῶ, ἴσαμε τὸ δωμάτιο του, τραγουδῶντας ὅλοι μαζί:

Τὸ κρασί, τὸ κρασί
κάνει τὴ ζωὴ χρουσῆ.

Καὶ ἔτσι πάλι ἀρχισε στὴν ταβέρνα καθὲ βράδυ ὁ Παλούκης νὰ πηγαινῆ καὶ μεθυσμένος νὰ φεύγῃ ὅταν ἐρχόντουσαν οἱ μικρὲς ὄρες. Καὶ δὲν ἀκούγε κανέναν. Οὔτε τὸν προϊστάμενο του ἄκουσε, οὔτε τὴ φοβέρα, ποῦ τοῦ ἔκανε αὐτός, πῶς ἂν δὲν κόψῃ τὸ κρασί θὰ ἀναγκασθῇ νὰ τὸν βγάλῃ ἀπ' τὸ κατὰστημα.

Αὐτὸ μάλιστα τοῦ δυνάμωσε πιὸ πολύ τὴ σκέψη, τὴ μανία, ποῦ τοῦ ἐρχόταν, νὰ κἀνῃ χρήματα, νὰ βρῇ λεπτὰ γιὰ νὰ ζῆ ὅπως ἤθελε, χωρὶς νὰ δίνειν πεντάρια γιὰ τίποτα!.. Καὶ τότε, κείνες τίς ἡμέρες καθισμένος κάτω, κοντὰ στὰ σίδερα τοῦ τράμ, εἶδε ἡ νόμιση πῶς εἶδε, τὸ μεγάλο σπιτί, τὸ παλάτι σ' ἓνα χωράφι!..

Τρεῖς βραδεῖες περάσανε ἀπ' τὴ βραδεῖα, ποῦ εἶχε πῆ τὸ μυστικό του ὁ Παλούκης στὸν Καταβάθρα. Τὴν τετάρτη βραδεῖα ἐκίνησε ὁ Παλούκης μὲ τὸν Ζούμψ, ἓναν τῆς παρέας, ποῦ καὶ σ' αὐτὸν εἶπε τὸ μυστικό, γιατί ὁ Καταβάθρας δὲν ἤθελε νὰ ἀνακατευθῆ, γιὰ τὸ χωράφι, γιὰ νὰ σκάψουνε σὲ μιὰ μεριά σημάδεμένη τοῦ μεγάλου σπιτιοῦ. Στὴ μεριά αὐτὴ, τὸ εἶχε δῆ τὴν ἡμέρα, ἦτανε καὶ τὸ χῶμα καθισμένο.

Ἐκεῖ θὰ ἦτανε, δίχως ἄλλο, ὁ θησαυρὸς τοῦ μεγάλου σπιτιοῦ!.. Ἦτανε μιὰ συννεφιασμένη βραδεῖα αὐτὴ ποῦ ἐξικίνησανε, ἀλλὰ φωτεινὴ, γιατί πίσω ἀπ' τὰ σύννεφα βρισκόταν ἡ σελήνη. Ἄνεμος δυνατὸς φυσοῦσε.

Εἶχανε πάρει ἓναν κασμά καὶ ἓνα φτεῖαρι καὶ προχωροῦσαν μέσα στὴ γραμμὴ τοῦ τράμ. Κάποτε, σὰ νὰ τοὺς ἔκαινε ὁ ἄνεμος, γιὰ μιὰ στιγμὴ, φεύγανε ἀπ' αὐτὴ καὶ πάλι ἐρχόντουσαν βλαστημῶντας. Ὅταν φθάσανε στὸ χωράφι, σταθῆκανε καὶ ὁ Παλούκης ζήτησε τὸ σημάδι.

— Ἐδῶ, ἐδῶ!.. Ἐδῶ εἶνε τὸ πυργάκι!.. Ἔλα, κάνε πρώτα

ένα σταυρό μεγάλο!.. μεγάλο ντέ! έτσι!.. Πές τώρα και δυό λόγια άγια άπ' τ'ό Ευαγγέλιο!..

‘Ο Ζούμης κόκκαλο. Πού νά ξερῃ λόγια άγια άπ' τ'ό Ευαγγέλιο. Άλλά και ό Παλούκης και αυτός οὔτε ιδέα για τέτοια ειχε.

— Πώς διάολο νά κάνουμε;.. ρώτησε.

— Νά! έκανε ό Ζούμης, πές: ό Χριστός... ό Χριστός νικᾷ, νικᾷ!

‘Ο Παλούκης κτύπηξε γύρω του και με μιὰς έκανε μιὰ κίνηση με τ'ό χέρι σά νά έδιωχνε κάτι πού έκανε νά πλησιασῃ, τού ειπε: — Οὔξω, οὔξω!.. Μακρῶ!.. ‘Ο Χριστός νικᾷ!..

‘Αρχισε ό Ζούμης νά σκάθη και νά πετᾷ χῶμα έξω. Με κόπο όμως έσκαθε, γιατί κάθε τόσο κλονιζότανε και όσο πήγαινε κλονιζότανε περισσότερο.

— Δέν μπορῶ πιά!.. ειπε.

— Στάσου άπ' εκεί!..

Και ό Παλούκης πήρε τῆ θέση του και άρχισε με δύναμη νά πετᾷ έξω τ'ό χῶμα... ‘Ο Ζούμης διηγότανε τὴν ἄλλη μέρα, πώς τόν ειχε άκούσει νά μιλᾷ και νά θυμόνη και τόν ρώτησε τί ειχε.

Κάποιο δαιμόνιο, τού ειπε, δέν τόν άφινε νά σκάψῃ και τού έπιανε τόν κασμά!..

‘Αλλο άπ' αυτό ό Ζούμης δέν θυμότανε, γιατί τόν πήρε ό ὕπνος.

Πετεινοί κράζανε μακρῶ και έπιετα χήνες πολλές, από μιὰ έκει κοντά μάντρα, γεμίσανε τόν άέρα άπ' τίς φωνές τους... ‘Ο Ζούμης ξύπνησε και χωρίς τίποτα νά σκεφθῆ, πώς και γιατί βρέθηκε κει, πήρε τ'ό θρόμο τού σπιτιου του.

Τ'ό πρωτ' ένας διαβάτης βρήκε τόν Παλούκη μέσα σ' ένα λάκκο με σχισμένο τ'ό κεφάλι από χτύπημα κασμά. Ζούσε. ‘Αλλά μέλις τόν βγάλανε και ζητούσανε νά τού δώσουν βοήθεια, τελείωσε, χωρίς νά μιλήσῃ, νά πῆ λέξη.

‘Όταν τόν πήγαιναν νά τόν τάφουν τόν περάσανε άπ' τὴν ταβέρνα.

‘Η ταβέρνα, για νά δείξῃ τῆ λύπη της, ειχε κλεισει. Και ό εξάδελφος τού Παλούκη, όταν τὴν ειδε έτσι, με κλειστά τὰ παραθύρα και τὴν πόρτα, τού φάνηκε σά θηριό, πού άφοδ' φάη και χορτάση, κλείνει τὰ δυνατά του σαγόνια και μένει ναρκωμένο, κοιμισμένο!..

(1914)

ΔΗΜΟΣΦ. Ν. ΒΟΥΤΥΡΑΣ

ΖΩΗΣ ΟΝΕΙΡΟΝ

ΠΟΥ ΕΙΝ' ἡ πατρίδα σου, πουλί, πού λάμπεις σιόν αἰθέρα;

— Τῆ θάλασσα ἔχω μάντρα μου, τόν οὐρανό πατέρα».

Ποῦθ' ἔρχεσαι και πού ζινῆς πλὴο γίγωρο άπ' τ'ό κῆμα;

— «Πίσω ἡ φωνήά μου, ἐδῶ ἡ ζωή, μπροστά ἔνα ὄρατό μνήμα».

Π. ΝΙΡΒΑΝΑΣ

ΟΙ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΕΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΙ

(ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ)

ΔΕΚΑΤΡΕΙΣ ἐν ὄλῳ αυτοκράτορες φέροντες τ'ό ὄνομα Κωνσταντίνος, ἐβασίλευσαν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἀπό τού Μεγάλου Κωνσταντίνου (274 μ. Χ.) μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς ἀλώσεως (1453 μ. Χ.), καθ' ἣν ἔπεσε ό τελευταῖος Κωνσταντίνος ΙΓ' ό Παλαιολόγος. Ἴδου ἐν ιστορικῇ ἀκριβείᾳ ἡ σειρὰ αὐτῶν.

Κωνσταντίνος ό Μέγας, ἐγεννήθη ἐν Ναύσῳ τῆς Δακίας περὶ τ'ό 274 μ. Χ. και ἀπέθανεν ἐν Νικομηδεῖα τῆ 22 Μαΐου 337.

Κωνσταντίνος ό Β', ό ἐπονομασθεῖς **Νεώτερος**, ἐγεννήθη ἐν Ἀρελάτῃ τῆς Γαλατίας τῆ 7 Αἰγούστου 316, ἐφρονεῖθη δέ περὶ τὴν Ἀκουίλεαν κατ' Ἀπρίλιον τού 340.

Κωνσταντίνος Γ', υἱός τού αυτοκράτορος Ἡρακλείου. Ἐγεννήθη τόν Μαῖον τού 612 και ἀπέθανε τῆ 22 Ἰουνίου 641, δηλητηριασθεῖς ὑπό τῆς μητρικῆς αὐτοῦ Μαρτίνης.

Κωνσταντίνος ό Δ', ό **Παυγονάτος**, πρωτότοκος υἱός Κωνσταντίνου τού Γ'. Ἐγεννήθη τῷ 648 και ἀπέθανε τῷ 685.

Κωνσταντίνος ό Ε', ό ἐπονομασθεῖς **Κοπρώνιμος**, διότι βαπτιζόμενος ἐν τῇ κολυμβήθρα ἐρρῶπανεν αὐτὴν. Ἐγεννήθη ἐν Κωνπόλει τῷ 718 και ἀπέθανεν τῆ 14 Σεπτεμβρίου 775.

Κωνσταντίνος ΣΤ', υἱός Λέοντος τού Δ' και τῆς Εἰρήνης, γεννηθεῖς τῷ 771 και ἀποθανὼν τῷ 797. Ἀνήλθε δεσπότης τόν θρόνον, ἡ δέ αυτοκρατορία ἐκυβερνᾶτο ὑπό τῆς αυτοκρατεῖρας Εἰρήνης.

Κωνσταντίνος ό Ζ', ό **Πορφυρογέννητος**, ἐγεννήθη τῷ 905 και ἀπέθανε τῆ 15 Νοεμβρίου 959. Ἐξαετής ἀνελθὼν τόν θρόνον ἐκηδεμονεῦετο κατ' ἀρχάς ὑπό τού θείου του Ἀλεξάνδρου, εἶτα δέ ὑπό τῆς μητρὸς του Ζωῆς.

Κωνσταντίνος Η', υἱός Ρωμανοῦ Λεκαπτηνοῦ ἀποθανὼν τῷ 948. Μετὰ τὴν διά συνωμοσίας ἐκθρόνισιν τού πατρὸς του, εἰς ἣν ἀπεποῦθη νά λάβῃ μέρος, συμμετέσχε τού θρόνον μετὰ τῶν ἀδελφῶν του Στεφάνου και Κωνσταντίνου. Ἀπαχθεῖς εἰς Σα-

ΕΚΑΙΠΟΝΤΕΣ ΛΟΓΙΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ

Γ. Μ. Βιζυηνός — Γιάννης Καμπύσης
Δημ. Κόκκος — Κ. Κουστάλλης
Στέφανος Μαρτζώκης — 'Αλέξ. Παπαδιαμάντης

ΤΟΥ "ΕΘΝΙΚΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ.. (1885-1915)

Ι. 'Ισιδορίδης Σκυλίσης — 'Ιωάν. Τσουκασιάνος
'Ιωάννης Κ. Καμπούρογλου — 'Αλέξ. Κατακουζηνός
Κ. Μεταξάς Βοσπορίτης — Θεόδ. Φλογαίτης

μοθράκη ἀπεπειράθη νὰ δραπετεύσῃ ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ φρουροῦντος αὐτὸν φύλακος, ὃν καὶ ἐσφαξεν, ἀλλ' ἐσφάγη εὐθὺς ὑπὸ τῶν λοιπῶν φυλάκων.

Κωνσταντῖνος δ' Θ', ἐγεννήθη τῷ 961 καὶ ἀπέθανε τῷ 1028.

Κωνσταντῖνος Γ', ὁ ἐπονομασθεὶς **Μονομάχος** ἔνεκα τῆς πολεμικῆς του ἀνδρείας. Γεννηθεὶς ἐξ ἀπλῆς οἰκογενείας Πατρικίων περὶ τὸ 1000, ἀπέθανε τῷ 1054.

Κωνσταντῖνος δ' ΙΑ', ὁ ἐπονομασθεὶς **Δούκας**, γεννηθεὶς ἐκ Πατρικίων τῷ 1007, ἀπέθανε τῷ 1067.

Κωνσταντῖνος ΙΒ' Δούκας, υἱὸς τοῦ Κωνσταντῖνου ΙΑ', ἐβασίλευσεν ἀπὸ τοῦ 1067 μέχρι τοῦ 1078. Ἀνηγορεύθη αὐτοκράτωρ μετὰ τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ Ρωμανοῦ Γ', τὸν ὅποιον νυμφευθεῖσα ἡ ἀντιβασίλισσα Εὐδοξία, μήτηρ τοῦ Κωνσταντῖνου ΙΒ', εἶχε καταστήσει αὐτοκράτορα. Καθαίρεθεὶς εἶτα ὑπὸ τοῦ ἄρπαγος Νικηφόρου Γ' τοῦ Βοτανιάτου περιορίσθη εἰς μοναστήριον. Ἄνα ἡ Κομανὴ ἀποκαλεῖ αὐτὸν Κωνσταντῖνον.

Κωνσταντῖνος ΙΓ', ὁ **Παλαιολόγος**, τελευταῖος αὐτοκράτωρ τῆς Ἀνατολῆς, γεννηθεὶς τῷ 1394, ἐπέσε τῇ 29 Μαΐου 1453. Ἡ ἄλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐπῆλθε 1500 ἔτη μετὰ τὴν ἀνάγερσιν αὐτῆς. Ἀπὸ τοῦ 1453 ἐγένετο ἡ πρωτεύουσα τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας.

ΤΟ ΧΡΥΣΟΥΝ ΔΕΡΑΣ

Εἶμι' ἕνας ἀγοναυτῆς. Μιὰν ἀγῆ
ποῦ καρτεροῦσα στήν ἀρρογιαλιά,
ἐπέρασε ἡ Ἀγῶ μαγευτικὴ
πηγαίνοντας σὲ μέρη μακρονά.

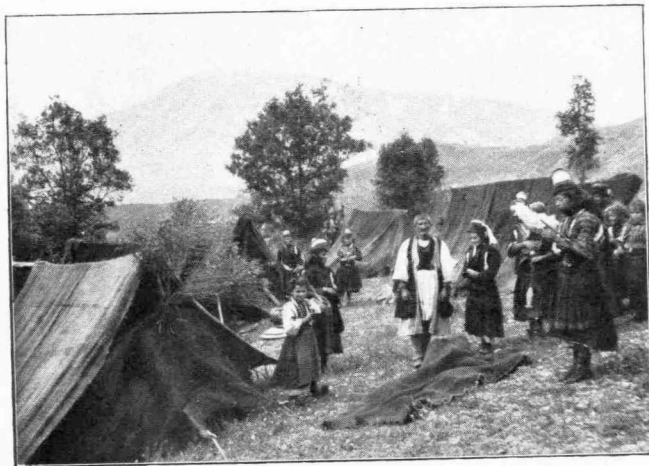
Καὶ μῆλα σὸ καράβι. Ἦμιον παιδί
ποῦ ὄαν πρωτοθωρεῖ τοῦ ἤμιον τὸ φῶς
θαμπωμένο ἀπ' τὴ λάμψη, καρτερεῖ
νὰ γῆνη ἀλήθεια ὁ πόθος του ὁ κρηφός.

Οἱ ταῦτες τραγοῦδον γλυκὰ-πικρά,
μιὰ μακρονὴ πατριδα ροσταλοῦν,
μὰ ὁ πόθος τοὺς φτερόναι τὴν καρδιά,
νὰ φτάσουν στήν Κολχίδα λαχταροῦν...

Τοῦ Ὀνειρον ἐσὺ, καράβι μαγικό,
ποιὰ δύναμη σὲ κυβερνάει κρηφή;
ποιὸς πόθος γιὰ τὸ δέρας τὸ χρυσό
τραβάει τὴν ταξιδεύτρα μου ψυχῆ!

[Θῆβη, Ἀπρίλιος 1911]

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΓΟΥΡΟΣ

Ἡπειρωτικὰ τοπία.— Πλησίον τοῦ Δελβίνου

ΑΠΟ ΤΑΣ ΝΕΑΣ ΧΩΡΑΣ

ΤΟ ΔΕΛΒΙΝΟΝ

Ἡ ἐπαρχία Δελβίνου, κατέχουσα ὅλον σχεδὸν τὸν χῶρον τῆς ἀρχαίας Χαονίας, ἀποτελεῖ ἐν τῶν πέντε τμημάτων τῆς Διοικησεως Ἀργυροκάστρου, τῆς ὁποίας τὰ λοιπὰ 4 εἰνε τὸ *Τεπελένι*, ἡ *Πομενιή*, τὸ Ἀργυροκάαστρον καὶ ἡ *Πογωνιανή*. Ἐκτείνεται δὲ κατὰ θάλασσαν μὲν ἀπὸ Βουθρωτοῦ μέχρις Ἀκροκεραυνίων, μεσογειῶς δὲ περιλαμβάνει συμπλέγματα χωρίων ἀπ' ἀλλήλων χωρισόμενα δι' ὄρεων, ποταμῶν καὶ κοιλάδων (Μασχολοῦρι, Προυγγί, Ἀθαρίτσα, Παλιουλὴ, Βέργιον, Καλιάσα, Ἄνω καὶ Κάτω Δρόδιανη, Μουζζίνα, Λεσινίτσα, Νίβιτσα, Ἅγιος Βασίλειος, κλπ.) Ἄλλοτε ἀπετέλει ἰδίαν ἐπισκοπικὴν περιφέρειαν, ἣς ἔδρα ἦτο ἡ Χειμάρρα. Ἦδη ὑπάγεται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Μητροπολίτου Δρυϊνουπόλεως.

Σύγκειται ἐκ 4 διακεκριμένων μερῶν: α) τοῦ Κορβελαίου ἢ Διαποχωρίου, περιλαμβάνοντος 14 ὄρεινά χωρία, ὧν οἱ κάτοικοι, ἄλλοτε χριστιανοὶ βίβη ἐπὶ Ἀλῆ Πασᾶ ἐξιλαμισθέντες, ἔχουν τὰ ἦθη ἄξεστα, ἀσχολοῦνται εἰς τὸν ποιμενικὸν βίον, μετατρέπόμενον συνήθως εἰς ληστρικόν, εἶνε δὲ πνευματώδεις, ὑπερήφανοι, φιλόξενοι, ἀλλὰ καὶ αἰμοδιφεις· β) τῆς Χειμάρρας, μὲ 14 ἐπίσης χωρία, καθαρῶς χριστιανικά, κείμενα ἐπὶ τῆς δυτικῆς οὐρᾶς τῶν Ἀκροκεραυνίων. Τρία δ' αὐτῶν, ἡ Χειμάρρα, οἱ Δρυμάδες καὶ ἡ Πα-

"Αγις θέρο

λιάσα (Παλλάς) αποκλειστικῶς ἑλληνικά, ἀσχολούμενα εἰς τὴν γεωργίαν, τὸ ἐμπόριον, τὴν ποιμενικὴν καὶ τὴν ναυτιλίαν γ) τῶν περὶ τὴν κωμόπολιν Δελβίνου χωρίων, τὰ ὅποια, οἰκούμενα ἀποκλειστικῶς ὑπὸ Ἑλλήνων, φημιζονται διὰ τὴν ἀπλότητα τῶν ἡθῶν καὶ ἔχουν ὡς ἐπιτέθειμα τὴν κτηνοτροφίαν, τὴν γεωργίαν καὶ τὸ ἐμπόριον καὶ δ) τῶν Τσιφλικίων ἢ ἀγροτικῶν κτημάτων, ὧν οἱ κάτοικοι, ἑλληνόφωνοι καὶ ἑλληνικῆς καταγωγῆς, καταγίνονται δίκην εἰλώτων εἰς τὴν καλλιέργειαν κτημάτων, τὰ ὅποια ἦσαν ἄλλοτε ἰδικά των, ἀλλὰ τοῖς ἀφρέθησαν βίβ ὑπὸ τῶν Μπέηδων τοῦ Δελβίνου.

Ἡ κωμόπολις τοῦ Δελβίνου κεῖται ἐν τερπνῇ τοποθεσίᾳ, ἔχουσα πρὸ αὐτῆς ἐκτεταμένην κατάφυτον πεδιάδα, παρὰ τὰς πηγὰς τοῦ Σιμόντος (Βιστρίτσα) Μ. Δ. τοῦ Ἀργυροκάστρου. Ἰδρῦθη κατὰ τὸν μεσαῖωνα καὶ ἔκαλεῖτο Δελμίνιον (Δολώνεια), ἦτο δὲ φέουδον δύο ἀδελφῶν, οἵτινες ἐρίζοντες πρὸς ἀλλήλους προεκάλεσαν τὴν τουρκικὴν κατοχὴν. Κατὰ τὴν ἀκμὴν τῆς ἡ κωμόπολις Δελβίνου κατεστράφη ὑπὸ τοῦ Ἀβδουλάχ Πασᾶ διὰ τὸ ἀνυπότακτον τῶν κατοίκων, σήμερον δὲ ἀριθμεῖται πληθυσμὸν μόλις 5,000 ψυχῶν. Κρατοῦσα γλῶσσα εἶνε ἡ Ἑλληνικῆ.

ΑἸΣΜΟΝΗΜΕΝΟΙ ΣΤΙΧΟΙ

ΣΤΟΛΙΖΟΥΝΤΑΝΕ

ἘΝΑ βοάδν γιὰ τὸ μπάλλο κτενίζούντανε
ἦταν περασμέν' ἡ ὥρα καὶ βιαζούντανε.
Ὅσῳ ὅμως μὲ τὸ κτένι θυμοενοῦντανε,
τόσο, τόσο τὰ μαλλιά της μεροενοῦντανε,
φοῦτες-φοῦτες εἰς τὸ κτένι μαζενοῦντανε.
Ἐἶχε ὄρεξι νὰ κλάψη, μὰ ντροπεῖντανε
ὄλο λάδι καὶ πομάδες ἀλειφοῦντανε,
κ' ἡ πλεξοῦδες τέλος πάντων ξεπλεκοῦντανε.
Με χαμόγελο σὰ χεῖρή σιολίζοῦντανε
κι' ὄλο ἓνα σὸν καθρέφτη κυτταζοῦντανε,
ἔβλεπε τὴν ὠμορφιά της καὶ χαροῦντανε
καὶ σὰ Νάρκισσος αἰψὴ της ἀγαποῦντανε,
τὸ πτωχὸ ποῦ τὴ λατρεύει δὲν θυμοῦντανε
καὶ ἐκεῖνος μὲ τὸ κοῦ του λωλινοῦντανε.

† ΓΟΥΣΤΑΥΟΣ ΛΑΦΦΩΝ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ ΚΑΤΑ ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΕΤΗ ΤΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ

ΧΟΡΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΑΝΑΣΤΡΟΦΑΙ

ΜΕΤΑ τὴν κάθοδον τοῦ Καποδιστρίου εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὸ Ναύπλιον συνεκέντρωσε τοὺς ἐπισημοτέρους ἀνδρας τοῦ Ἀγῶνος, πρὸς δὲ καὶ τοὺς συρρεψαντας Φαναριώτας καὶ Ἑπτανήσιους, εἰς ἀμφοτέρους δὲ τοὺς τελευταίους τούτους, ὡς ἐκ τῆς ἀνωτέρας πνευματικῆς μορφώσεως αὐτῶν, ὀφείλεται ἢ πρὸς τὴν κοινωνικὴν πρόσοδον ἐφείσκει τῶν κατοίκων τῆς πρωτεύουσας τοῦ νέου Κράτους.

Ἰωάννης Πήλικας πρῶδαινε εἰς πρόσοδον, αἱ δὲ λοιπαὶ καὶ προηγῆθησαν τοῦ Ναυπλίου ὑπὸ ἔποψιν ἀναπτύξεως κοινωνικῆς. Οὕτω εἰς τὴν μικρὰν νῆσον τοῦ Αἰγαίου, τὴν Σαντορινίην, ἐνφ' εἰσέτι δὲν εἶχεν ἐντελῶς σιγήσει ὁ κρότος τῶν τηλεθῶλων τῶν ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας ἀγωνιζομένων, ὁ ἱατρός Δομένικος Σανταντῶνης ἐσύστησεν ἰδίαις δαπάναις θέατρον, διότι «ἠθέλησε νὰ προξενήσῃ εὐθυμίαν εἰς τοὺς Σαντορινίους κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς ἀποκρῦσεως». Ἐν τούτοις ἡ πρόωρος αὐτῆ ἐκδήλωσις τῆς πρὸς τὸ θέατρον ἀγάπης τῶν ἀγαθῶν νησιωτῶν, ὡς ἀποτέλεσμα εἶχεν, ὅπως ὁ προϊστάμενος τῶν Καθολικῶν τῆς νήσου Πέγκ, δι' αὐστηροῦ ἀφορισμοῦ, ἀπαγορεύσῃ εἰς τὸ φιλόθρησκον ποίμνιον του νὰ παρευρίσκηται εἰς τοιαῦτα σκανδαλώδη θεάματα. Καὶ μολοντί δὲν ὑπάρχουν πληροφορίαί, εἰάν καὶ μετὰ τὴν ἀποχὴν τῶν Καθολικῶν ἡδυνήθη τὸ θέατρον νὰ ἐξακολουθήσῃ τὰς παραστάσεις του, δέον μᾶλλον νὰ δεχθῶμεν, ἐτι, λόγῳ τοῦ μικροῦ πληθυσμοῦ τῆς νήσου, θὰ τὰς ἑτερμάτισε πρόωρος.

Ἐπίσης ἡ Σύρος εἶχεν ἀξιόλογον κοινωνίαν, ἀποτελουμένην κυρίως ἐξ ἐμπόρων καὶ ἐφοπλιστῶν, οἵτινες φεύγοντες τὴν σφαγὴν καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν τῆς καταστραφείσης πατρίδος τῶν Χίου ἐγκα-

τσατάθησαν ἐν αὐτῇ. Ἀτυχῶς ἐλλείπουν συγκεκριμένοι πληροφοροί περί τῆς κοινωνικῆς προόδου καὶ ἀναπτύξεως τῶν κατοίκων αὐτῆς, εἰ μὴ μόνον, ὅτι ἐν ἔτει 1832 ἡ ἑλληνικὴ σκηνὴ ἀνεπέτασε τὴν αὐλαίαν αὐτῆς ἐν τῇ νήσῳ.

Κυρίως ἡ κοινωνικὴ κίνησις ἐδρίσκειτο εἰς μεγαλύτερον βαθμὸν ἀνεπτυγμένη ἐν τῇ ἔθρῳ τῆς Κυβερνήσεως, εἰς τὸ Ναύπλιον, ὅπου διέμενε καὶ ὁ Κυβερνήτης Ἰωάν. Καποδίστριας, δι' οὗς λόγους ἀνωτέρω ἀναφέραμεν, ὅπλα δὴ τὴν συρροὴν ἐν αὐτῷ Φαναριωτῶν καὶ Ἐπτανησίων. Ἐν τούτοις καὶ ἡ Αἰγίνα δὲν ὑστέρησεν εἰς τὴν κοινωνικὴν ἀνάπτυξιν, καὶ διότι ἐν αὐτῇ εἶχεν ἰδρυθῆ τὸ Ἄνωτερον Ἐκπαιδευτήριον, καὶ διότι ἐν Αἰγίνῃ διέμενον ἄνδρες διακριθέντες εἰς τε τὰ γράμματα καὶ τὴν πολιτείαν. Μεταξὺ τῶν Φαναριωτῶν ἐπισημοτέρῃ ἐν ταῖς συναναστροφαῖς τοῦ Ναυπλίου ἦτο ἡ οἰκογένεια τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἡγεμόνος τῆς Μολδοβλαχίας Κωνσταντίνου Καρατζᾶ. Ἡ σύζυγος τοῦ Καρατζᾶ, ἑπτανησία τὴν καταγωγὴν, ἐκ τῆς οἰκογενείας Κοντοῦ τῆς Κερκύρας, ἀνατραφεῖσα ἐν Παρισίοις, καὶ ὅλας εὐρωπαϊκούς ἔχουσα τοὺς τρόπους, ὥραια δέ, εὐφυῆς καὶ εὐπροσήγορος, οὐ μόνον ὠμίλει ἀπταιστως ξένας γλώσσας, ἀλλὰ καὶ ἐξαιρετὸς κυδάλιστρια ἦτο. Εἰς τὰς συναναστροφὰς τοῦ Καρατζᾶ ἐφοῖτα τακτικῶς καὶ ὁ Καποδίστριας. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἡ μικρὰ κοινωνία τοῦ Ναυπλίου ἤρχισε νὰ παρεξηγῇ τὰς τοιαύτας ἐπισκέψεις τοῦ Κυβερνήτου, ὁ αὐστηρὸς τὰ ἤθη Καποδίστριας, ἅμα ὡς ἡ παρεξήγησις αὐτῆ περιήλθεν εἰς τὰς ἀκοάς του, ἔπαυσε νὰ φοιτᾷ εἰς τὰς συναναστροφὰς τοῦ Καρατζᾶ.

Τὴν ἐλλειψιν κλειδοκυμβάλου ἢ ἄλλου ὀργάνου εἰς ἄλλας οἰκίας ἀνεπλήρου τὸ ἄσμα, ἢ καὶ ὁ κροταλισμὸς τῶν χειρῶν, τῇ συνοδείᾳ τῶν ὁποίων ἐχώρευον οἱ προσκεκλημένοι. Ἐν τούτοις αἱ συναναστροφαὶ καὶ οἱ χοροὶ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην δὲν φαίνεται νὰ ἦσαν ἀπηλλαγμένοι παντὸς κινδύνου. Οὕτω ἐσπέραν τινὰ, ἐν συναναστροφῇ παρὰ τῷ Ἰακώβῳ Παγκαθῇ, μέθυσις ὄπλοφόρος εἰσορμήσας ὀργίλας καὶ κραυγάζων ἠπέιλει νὰ ἔλθῃ εἰς χεῖρας μετὰ τῶν συγκεντρωμένων ἐπισκεπτῶν. Ἄλλοτε ἐν γέυματι ἐν τῇ οἰκίᾳ Καρατζᾶ, σφαῖρα πυροβόλου βίφθεῖσα πρὸς τὸ παράθυρον διήλθεν ἔνωθεν τῶν κεφαλῶν τῶν συνδαιτυμόνων καὶ ἐνεπάγη εἰς τὸν τοῖχον τοῦ ἐστιατορίου.

Συναναστροφαὶ ἐγένοντο καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Δημ. Καλλέργη, ὅστις εἶχε λάβει σύζυγον ἐκ Κορίνθου, ἐκ τῆς οἰκογενείας Πέντη, ἀφοῦ πρῶτον ἐμονομάχησε μετὰ τοῦ εὐπατρίδου τῆς Κορίνθου Νοταρᾶ, ὃν καὶ ἐπλήγωσεν. Παρετίθεντο δὲ πολλάκις μέχρι τῶν πρῶτων ὥρων, τοῦτο δὲ διότι ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Καλλέργη ἐλάμβανε χώραν χροτοπαίγνιον, κατὰ τὸ ὅποιον ἐπρωτοστάτου οἱ παρεπιδημοῦντες Ῥώσοι ἀξιωματικοὶ τοῦ ναυτικοῦ, οἵτινες προσήρχοντο μὲ μανθῆλια πλήρη ταλλήρων.

Συχναὶ συναναστροφαί, τῆς μᾶλλον ἀνεπτυγμένης κοινωνίας τοῦ Ναυπλίου, ἐγένοντο ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Ζακυνθίου ἱατροῦ Διονυσίου Ταγιατιέρα, ὃν εἶχεν ὡς ἰδιαιτέρον ἱατρὸν ὁ Κυβερνήτης.

ΣΚΗΝΗ ΕΚ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΒΙΟΥ
(Ἔργον τοῦ L. Crosio)

Ὁ Ταγιαπιέρας, διαμεινας ἐπὶ δέκα τέσσαρα ἔτη ἐν Παρισίοις, ἐπὶ τῆς πρώτης Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως, ἐποῦδασε τὴν ἰατρικὴν καὶ θεωρεῖτο ἐπιστημονικῆ ἀθηνεία πρώτης τάξεως. Κάτοχος δὲ μεγάλης ἐγκυκλοπαιδικῆς μορφώσεως καὶ τεραστίας μνήμης, ἐπὶ πλέον δὲ στωμύλος καὶ εἰς ἄκρον χαριτολόγος, ἐσοκρτιζε τὴν εὐθυμίαν καὶ τὸν γέλωτα, διὸ αἱ συγκεντρώσεις ἐν τῷ οἴκῳ του ἦσαν κατ' ἐξοχὴν τερπναὶ καὶ περιζήτητοι.

Τὸ συνήθως προσφερόμενον γλίσκωμα εἰς τὰς συναναστροφὰς τοῦ Ταγιαπέρα ἦτο αἱ ὀνομασταὶ τηγανίται, αἵτινες ἀπηθανατίσθησαν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ καὶ ἱατροῦ ἐπίσης Ἰωάννου Βηλαρά. Ἐσπέραν τινά, καθ' ἣν προσκομίζοντο ἐπὶ μεγάλων πινακίων (ἀπλαθενῶν) αἱ ἔλκυστικαὶ καὶ ἀχνίζουσαι βοδοκόκκιναι τηγανίτες, ἐνθουσιασθεῖς ἐπὶ τῇ θέᾳ αὐτῶν ὁ Βηλαράς καὶ ἐγερθεῖς πλήρης χαρᾶς προσεφώνησεν αὐτὰς ὡς ἑξῆς:

«ὦ! τηγανίτες κάλοφαισμένες,
ὦ! τηγανίτες μὲ τὸ σωρό,
Ζαχαρωμένες καὶ μελωμένες,
Καὶ μὲ σουσάμι τὰσπρουδερό.»

Φαίνεται ὅμως, ὅτι ἡ ὑπέρμετρος χρῆσις τῶν εὐγεύστων τηγανιτῶν εἶχεν ἐπιφέρει εἰς τινὰς τῶν συνδαιτυμόνων καὶ στομαχικὰς ἐνοχλήσεις, συνεπεία τῶν ὁποίων ἐξήγητο ἡ ἰατρικὴ ἐπέμβασις τοῦ Ταγιαπέρα καὶ τοῦ Βηλαρά, ἐγερθεῖς δὲ ὁ τελευταῖος καθησύχασε τοὺς παραπονουμένους διὰ τῆς ἑξῆς ἑμέτρον παραίνεσεως, ἣτις ὡς ἀποτέλεσμα εἶχε νὰ λησμονηθῶσιν αἱ στομαχικαὶ ἐνοχλήσεις καὶ νὰ γίνον ἀνάρπαστοι αἱ τηγανίται:

«Ὁ Ἰπποκράτης δὲν ἔχει τώρα
Σ' τὲς τηγανίτες καθόλου χῶρα
Γιὰ τηγανίτες αὐτὸς δὲν λέγει,
Κι' ἂν ἴσως εἶπε, ποῖός τοῦ τὸ στέργει;
Ἄν εἶπε: βλάβουν, μὲ συμπάθει,
Γιατὶ ἀπὸ τούταις δὲν εἶχε φάει.
Γιὰ φάτε, φίλοι, καὶ μὴν τραβίστε,
Πῶς θὰ χωνέφουν μὴ συλλογέστε.
Ἄιθέι ὁ μύλος; οἶς' τον ν' ἄλεση
Κουθάρι, στάρι, ὅτι μορῶση.»

Ἐν Αἰγίνῃ ἐγένοντο χερευτικαὶ ἐσπεριδές, καθ' ὃν χρόνον διέμενεν ἐν αὐτῇ ὁ Καποδίστριας. Οὕτω, ἐπὶ τῇ εὐχαρίστῃ γεγονότι τῆς ἀνακτήσεως τοῦ Μεσολογγίου, ἐγένετο δοξολογία, ἡ πόλις ἐφωταγωγῆθη, ὁ δὲ ἐκ τῆς πόλεως ταύτης καταγόμενος ἐπὶ τῶν Ἑσπερικῶν Γραμματεῦς Σπυρ. Τρικούπης ἐνάλεσεν ἐν τῇ οἰκίᾳ του εἰς χοροεσπερίδα τοὺς ἐπισήμους, εἰς ἣν, ἐκτὸς τῶν ἀνδρῶν τοῦ Ἀγῶνος καὶ τῶν Γραμμάτων, οἵτινες εὗρισκοντο τότε ἐν Αἰγίνῃ, προσῆλθε καὶ ὁ Καποδίστριας, οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν Μεγάλων Δυνάμεων, ὡς καὶ ξένοι τινὲς ἀρχαιολόγοι, παρεπιδημοῦντες ἐν τῇ νήσῳ. Καὶ μολοντί ἡ οἰκία τοῦ Τρικούπῃ ἦτο ἐκ τῶν καλλιτέρων τῆς Αἰγι-

νης, ἐν τούτοις ὑπελείπετο κατὰ τὴν ἐπίπλωσιν, ἣτις ἦτο λίαν πενιχρά, διότι ὡς καθίσματα διὰ τοὺς ἀνδρας ἐχρησιμοποιεῖτο ξύλινα ἀκαλλιτέχνα θρανία, τοποθετημένα εἰς τὰ ἄκρα τῆς αἰθούσης, ἐν ᾧ αἱ κυρία ἐκάθηντο μεμονωμένα καὶ μακρὰν πάσης ἐπικοινωνίας μετὰ τῶν ἀνδρῶν, ἐπὶ τῶν πλησίον τῶν παραθύρων σοφάδων. Ἐφερον δὲ ὡς ἀμφίσειον ἐπίσημον τὰς γραφικὰς ἐλληνικὰς ἐνδυμασίας, αἱ δὲ κεφαλαὶ τῶν ἐκσομοῦντο μὲ φέσια, φακιόλια καὶ μπόλιες ἀναλόγως τῆς καταγωγῆς τῶν. Ἀσυνήθιστοι ὅμως εἰσέτι αἱ Ἐλληνίδες πρόσ τοιοῦτο εἶδος κομμικὰς διασκευάσεως, ἐκάθηντο συνεσταλμένα καὶ ἄφωνοι. Ἀναφέρεται δὲ ὅτι μετὰ τῶν προσκεκλημένων παρευρίσκατο καὶ τις Ἐλλην, φέρων τὸν τίτλον τοῦ πρίγκηπος, καὶ οὕτως ἀποσιωπάται τὸ ὄνομα, νεωστὶ ἐκ Παρισίων ἀφίχθεῖς, καὶ τοῦ ὁποῦ ἡ σύζυγος, φέρουσα βαρυτάτην πορφυρὰν ἐνδυμασίαν καὶ κόμμωσιν ὑψηλὴν καὶ πολυτοπίκων, καὶ παρατηροῦσα μετὰ περιφρονήσεως τὰς ἐπὶ τῶν σοφάδων ὡς κερένιας κούκλας τοποθετημένας ἀφιπρόσωπους τοῦ ὠραίου φύλου, εἰρωνεύετο αὐτὰς διὰ γαλλικῶν φράσεων, οὐχὶ δὲ σπανίως ἐξέφερε καὶ καγχασμοὺς.

Κατ' ἀντίθεσιν τῆς ἀπρεποῦς συμπεριφορᾶς τῆς ἐν λόγῳ κούφης ἀριστοκράτιδος, τὰ σκῆπτρα τῆς καλλονῆς, τῆς ἀξιόπρεποῦς εὐγενείας καὶ τῆς ὑποχρεωτικῆς ἅμα δμιλητικότητος, κατεῖχεν ἡ σύζυγος τοῦ οἰκοδοποῦτου, Αἰκατερίνη Τρικούπη, ἐκ τῆς μεγάλῃς φαναριωτικῆς οἰκογενείας τῶν Μαυροκορδάτων καταγομένη.

Τὸ σύνθημα τῆς ζωηρότητος εἰς τὴν χορευτικὴν ἐσπερίδα ἔδωκεν ὁ εἰς ἀνώτερα κατόπιν δικαστικὰ ἀξιώματα ἀνεληθὼν Νικόλαος Φλογαίτης, ὅστις ἤρχισε νὰ παίξῃ περιπαθῶς βιολίον, πρὸς ἄμετρον εὐχαρίστησιν τῶν προσκεκλημένων. Ἀλλὰ τὸ πεπαλαιωμένον βιολίον, εἰς στιγμὴν ὑπερτάτου ἐνθουσιασμοῦ τοῦ φιλομουσοῦ νεοῦ, ὡς ἀποτέλεσμα εἶχε νὰ θραυσθῇ μετὰ πατάγγου μία ἐκ τῶν χορδῶν αὐτοῦ, ἣτις τοσοῦτον ἰσχυρῶς ἐκτύπησεν εἰς τὸν ὀφθαλμὸν τὸν νέον Φλογαίτην, ὥστε μικροῦ δεῖν καθίστα αὐτὸν ἐτεροφθαλμον. Ὅποια ὅμως ἀπελπίσια κατέλαβε τοὺς κεκλημένους, εὐκολον εἶναι νὰ ἐννοήσῃ τις, διότι οὔτε βιολίον ἕτερον ὑπῆρχεν ἐν Αἰγίνῃ, οὔτε τὸ ὑπάρχον ἠδύνατο νὰ χρησιμοποιηθῇ, μὴ ὑπαρκοῦσάν χορδῶν ἐν Αἰγίνῃ πρὸς ἀντικατάστασιν τῆς θραυσθείσης.

Τὴν ἔλλειψιν ὅμως ἄλλου βιολίου ἀντικατέστησεν ἐκ τοῦ προχείρου μία κιθάρα, τὸν δὲ Φλογαίτην κομψευόμενος νεανίας, ὁ Σπ. Σκοῦφος, ὅστις ἐπαίξεν αὐτὴν τραγουδῶν τὸ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐν χρήσει ἄσματιον:

«Ὡρα ἦλθεν, ἔχε υἱεῖαν,
Μὲ θρηνοδιαν,
ἀναχωρῶ.

Ἐχε υἱεῖαν, φεύγω, πηγαῖνω,
Τὸ πεπρωμένον
Ἀκολοθῶ». κ.τ.λ.

Ἡ κιθάρα μετεβιβάζετο ἀπὸ χειρὸς εἰς χεῖρα καὶ τέλος παρέλαβεν αὐτὴν ὁ Κ. Κοκκινάκης ὅστις ἐτραγουδῆσεν ἐνθουσιωδῶς διάφορα πατριωτικὰ ᾄσματα, ὡς τὸ

«Ὁ λυγρὸν καὶ κοφτερὸν σαθὶ μου».

Ἄλλ' ὁ χορὸς ἰδίως, ὅστις ὑπερέβαλε πάντας τοὺς μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης δοθέντας ἐν Ἑλλάδι κατὰ τὴν χλιδὴν καὶ τὴν πολυτέλειαν, ἦτο ὁ δοθεὶς ἐπίσης ἐν Αἰγίνῃ, πρὸς τιμὴν τοῦ Γάλλου Στρατάρχου Μαϊζῶνος, ὅστις, προκειμένου ν' ἀναχωρήσῃ ἐξ Ἑλλάδος, ἦλθεν εἰς Αἶγιναν ὅπως ἀποχαιρετήσῃ τὸν Κυβερνήτην. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ οἰκία, ἔθνα κατ'ἔχει ὁ Καποδιστριας, ἐθεωρήθη ἀκατάλληλος, προσεφέρθη ὁ Ἀλέξανδρος Κοντόσταυλος, ὅπως δοθῆ ὁ χορὸς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, ἥτις ἦτο ἡ μεγαλοπρεπέστερα πασῶν τῶν ἄλλων, πρὸς δὲ καὶ ἡ ἐπιπλοῦσις αὐτῆς τελείως εὐρωπαϊκὴ. Ὁ χορὸς ὁ δοθεὶς παρὰ τῷ Α. Κοντοσταύλῳ εἶχε καὶ τοῦτο τὸ καινοφανές, ὅτι δηλ. ἐστάλησαν ἐπὶ τὸ ἐπισημότερον καὶ ἔντυποι προσκλήσεις, κατὰ τὰς ἐν Εὐρώπῃ κρατούσας συνήθειας, ἦσαν δὲ τὰ ἔντυπα ταῦτα προσκλητήρια τὰ πρῶτα, ὧν ἐγένετο χρῆσις ἐν Ἑλλάδι.

Κατὰ τὴν εἴσοδον τοῦ Καποδιστρίου, ὅστις ἔφερε τὴν Μεγάλην ταινίαν τοῦ Γαλλικοῦ Μεγαλοσταύρου, προηγούντο αὐτοῦ, ὡς τιμητικὴ ἀκολουθία, οἱ Γραμματεῖς τῆς Ἐπικρατείας, ὁ Κεντρικὸς ταμίας, ὁ ὑπασιστής καὶ οἱ ἰδιαιτέραι αὐτοῦ Γραμματεῖς. Πλησιάζοντας δὲ ὁ Καποδιστριας τὸν Στρατάρχην Μαϊζῶνα ἠὺχαρίστησεν αὐτὸν θερμῶς διὰ τὰς ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος λαμπράς του ὑπηρεσίας καὶ ἐδῶρσεν αὐτῷ ἐπιδεικτικῶς, καὶ ὑπὸ τὰς ἐνθέρμους ἐπιδουκιμασίας πάντων τῶν παρευρισκομένων, πολύτιμον σπάθην, τῆς ἐποχῆς Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου, ἐγχειρήσας ἅμα τῷ Στρατάρχῃ καὶ κολακευτικώτατον ἐγγραφον, ἐξαίρον τὰς πρὸς τὴν Ἑλλάδα μεγάλας αὐτοῦ ὑπηρεσίας.

Τὰ βήματα τῶν χορευτῶν ἐρρυθμίζοντο ὑπὸ τοὺς ἄρμονικοὺς ἤχους ἀγγλικῶν κλειδοκυμβάλου, παρετάθη δὲ ὁ χορὸς ἐν εὐθυμίᾳ πέραν τοῦ μεσονυκτίου.

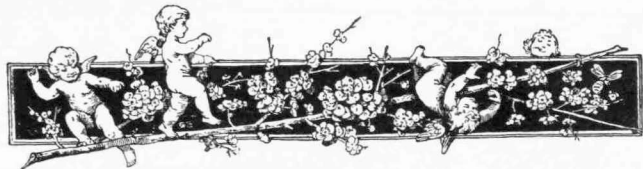
Αὕτη ὑπῆρξεν ἡ κοσμικὴ κίνησις ἐν Ἑλλάδι ἐπὶ τοῦ Κυβερνήτου Καποδιστρια.

ΙΩΑΝ. ΠΗΛΙΚΑΣ

ΞΕΝΗΤΕΙΑ

ΞΕΝΟΣ ὁ τόπος κι' ὁ καιρὸς κι' οἱ ἄνθρωποι ὅλοι ξένοι!
μέσ' στὴ μεγάλη μοναξιά μάταια ζητῶ ἕναν φίλο,
μὰ ἐκεῖ ποῦ παραδέρομαι στὴ νύχτα τὴ θλιμμένη,
ἀκούω γλυκὸ τὸ γαῖσιμα τοῦ σπιτικοῦ μου σούλου.

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

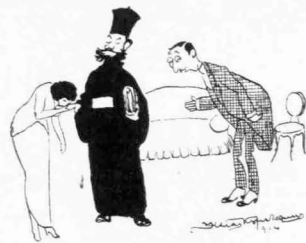

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΖΩΗΝ

ΑΓΙΑΣΜΟΣ

Ὁ παπᾶ Φώτης, ὁ παπᾶς τῆς ἐνορίας, ἕνας Ἠπειρωτῆς λεβεντόπαπας, γεννημένος γιὰ ἀντάρτης, ὅπως καὶ τὸ ἀπέδειξε κατὰ τοὺς ἐνδόξους πολέμους μας, κατὰ τοὺς ὁποίους ἔλαβε γενναίον μέρος, κληθεὶς διὰ νὰ κάμῃ ἁγιασμόν, μίαν καλὴν πρωτομηνίαν, ἐμβῆκε μὲ μίαν ἀξιοπρεπεῖ ὑπόκλησιν, σουφρώνων τὰ βαθουλὰ μάτια του μὲ τὰ δασωμένα φρύδια, ἐχαιρέτισε τοὺς νοικοκυραίους, ἐκαλοκύτταξε μὲ τὸ ὄξύ καὶ πονηρὸν βλέμμα του τὴν νεοίπαντρη καὶ νοστιμούσαν οἰκοδόποιαν, ἐκράτησε μὲ εὐδιάθετον καλωσύνην μέσα εἰς τὸ μαλλιαρὸ χέρι του τὸ ἄσπρο καὶ παχουλὸ χεράκι τῆς τακτικῆς του ἐνορίτισσας, εἰπὼν ἕνα σοβαρὸν «ἔχε τὴν εὐχήν μου» ὅταν ἠσθάνθη εἰς τὸ μαλλιαρὸ του χέρι τὰ θροσερὰ χεῖλη, ἔπειτα ἔβγαλεν ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸ βράσο του τὰ ἱερά σκεῖτη — τὸν σταυρὸν, τὴν ἁγιαστούραν, τὸ εὐαγγέλιον, τυλιγμένα εἰς τὸ πετραχῆλι — τὰ ἀπέθεσεν εἰς μίαν γωνίαν τοῦ καναπέ, ἐκάθησε πλάι τῶν μὲ εὐχαρίστησιν κουρασμένου ποῦ ἀναπαύεται, ἔβγαλε τὸ μεγάλο πολύχρωμο μανδῆλι του, ἐσκούπισε μίαν σταγόνα ποῦ ἐκρέμετο ἀπὸ τὴν ἑσπεριασμένην μύτην του καὶ εἶπε μὲ ὕψος αὐστηρόν, διπλῶνων τακτικὰ τὸ μαντῆλι:

— Λοιπὸν, οἰκτρά ἀποτυχία τοῦ Βενιζέλου!
Ὁ σεβασμὸς τῶν παρεστώτων πρὸς τὸν ἱερέα ὡς νὰ ἐλύθη ἀπὸ κάποια θεσμὰ. Ἡ νοικοκυρὰ, μυρισηθῆσα πολιτικὴν συζήτησιν, ἔφυγε

— «Ἐχε τὴν εὐχήν μου...»

πρός τὸ μαγερεῖο· ὁ νοικοκύρης ἐξαπλώθη ἀνέτως στὴν καρέκλα του, ἐπρόσφερε στὸν παπᾶ Φώτην τσιγάρο, σπύρτο, ἀναψι καὶ αὐτὸς τὸ δικό του, ἀνεκλίθη στὴν καρέκλα καὶ ἀπήντησε:

— Μά... καθὼς φαίνεται τοῦλάχιστον...

— Τί νὰ φανῆ, ἀδερφέ; Δὲν εἶδατε τὴν νόταν τῶν Δυνάμεων; Εἶναι σαφεστάτη. Λέγει ρητῶς — καταλαμβάνετε; — ὅτι «ἢ Ἑλλάς ὀφείλει νὰ σεβασθῆ τὰς ἀποφάσεις τῶν Δυνάμεων ὡς πρὸς τὴν βόρειον ἠπειρον». Ὡς πρὸς τὰς νότους δὲ — καταλαμβάνετε; — μὰς ἐπιβάλλει νὰ μὴ τὰς ὀχυρώσωμεν.

Καὶ ἔμεινε κυττάζων ἀτενῶς, μετὰ τὰ σουφρωμένα μάτια του, τὸν νοικοκύρη, ὅστις ἐτίναξε τὴν στάκτην τοῦ σιγάρου του, χωρὶς νὰ εὐρίσκη ἀντίρρησην.

— Περὶ δωδεκανήσων οὐδὲ λόγος! ἐξηκολούθησεν ἐντονώτερον. Καὶ πάλιν ἐκάρφωσεν τὸ αὐστηρὸν βλέμμα του εἰς τὰ μάτια τοῦ συνομιλητοῦ του, ἀναμένων ἀπάντησιν.

— Λοιπὸν δὲν μοῦ λέτε, παρακαλῶ — καταλαμβάνετε; — σεις ποῦ ἀναμινγύσθε εἰς τὴν πολιτικὴν, διότι ἡμεῖς οἱ κληρικοὶ ἀσχολούμεθα μόνον εἰς τὰ τοῦ κύκλου μας...

— Ἀηλαδῆ, μᾶλλον τὸ ἀντίθετον συμβαίνει, νομίζω.

— Μὰ βεβαίως, καθὼς πατριῶται καὶ ἡμεῖς, Ἕλληνες καὶ ἡμεῖς γνήσιοι...

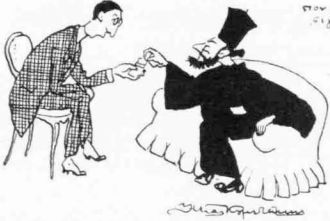
— Γνησιώτατοι.

— Ὄφειλομεν ὅλοι βεβαίως — καταλαμβάνετε; — νὰ ἐνδιαφερῶμεθα περὶ τῶν πραγμάτων τῆς πατρίδος μας. Δὲν ἔχω δίκαιον;

— Ὄρθότατα.

— Λοιπὸν, δὲν μοῦ λέτε — διὰ νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν συζήτησίν μας — τί ἐκερδίσαμεν, παρακαλῶ, ἐκ τῆς περιφήμου διπλωματίας μας; Οὐδέν. Καὶ ὄχι μόνον οὐδὲν κερδίσαμεν, ἀλλὰ — καταλαμβάνετε; — καὶ ἐχάσαμεν ἀκόμη δλόκληρον τὴν Θράκην, τὴν μισὴν σχεδὸν Μακεδονίαν καὶ τὴν μισὴν ἠπειρον, χώρας τοῦτέστι, τὰς ὁποίας ὁ γενναῖος ἡμῶν στρατὸς κατέκτησε διὰ τοῦ ξίφους του, διὰ τοῦ αἵματός του, καὶ δὲν ἐπετρέπετο, ὄχι! διαμαρτυρούμεθα! δὲν ἐπετρέπετο εἰς τὸν Βενιζέλον νὰ ὑποκύψῃ, ἔστω καὶ εἰς τὰς ἀπειλὰς ὄλων τῶν Δυνάμεων.

Καὶ ἤθελε νὰ τὸν κατασπαράξῃ...

Ἡ βροντερὰ φωνὴ του ἔπαυσε, καὶ ὡς νὰ εἶχε πέσει κεραυνὸς εἰς τὸ δωμάτιον, βαθεῖα σιωπὴ ἐπεκράτησε κάμποσα δευτερόλεπτα, κατὰ τὰ ὁποῖα ὁ παπᾶς, ὄργισμένος, ἔξαλλος ἀπὸ πατριωτικὴν ἐξέγερσιν, μετὰ τὸ καλυμαῦδι γερμένον πρὸς τὰ ὀπίσω, μετὰ τῆς φρυδάρες του ἀνωρθωμένες, μισσηκωμένους ἐπάνω, ἐκύτταζε τὸν νοικοκύρη, ὡς νὰ ἦτον αὐτὸς ὁ αἷτιος τῆς ἐθνικῆς ἀποτυχίας καὶ ἤθελε νὰ τὸν κατασπαράξῃ.

Ἔπειτα ξανακάθισεν, ἴσιαζε τὸ καλυμαῦδι του καὶ ἐξηκολούθησε:

— Ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς — καταλαμβάνετε; — ὁ γενναῖος Ἑλληνικὸς στρατὸς ἔπρεπε νὰ εὐρίσκητο σήμερον εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Καὶ ὁμοῦς ὁ κύριος Βενιζέλος...

Τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἡ νοικοκυρὰ ἐπανήλθε καὶ ἀνήγγειλεν ὅτι ὅλα ἦσαν ἔτοιμα διὰ τὸν ἁγιασμόν.

Ὁ παπᾶ Φώτης εἶδε τὴν νοικοκυράν, καὶ χωρὶς νὰ διακόψῃ τὴν ἐπιθεσίαν του κατὰ τοῦ Πρωθυπουργοῦ, ἐσηκώθη, ἐπῆρε μηχανικῶς ἀπὸ τὸ πλάϊ του τὸ τυλιγμένο πετραχήλι, ἐπέρασε μετὰ τὸν νοικοκύρη εἰς τὸ διπλανὸν δωμάτιον, ἐστάθη ἀπ' ἐπάνω ἀπὸ τὸ τραπέζι τὸ στρωμένον μετὰ ἄσπρο τραπεζομάνδηλο καὶ ἐφωδιασμένο μετὰ μίαν λεκάνην μετὰ νερὸ, μετὰ ἓνα κερί καὶ μετὰ τὸ θυμιατό, καὶ ἐξηκολούθησε, βγάζων ἀφηρημένους ἕνα-ἕνα τὰ ἱερά σκεύη:

— ... Ὁ κύριος Βενιζέλος δὲν ἐφρόντισεν νὰ μὰς δοθῆ οὔτε ἡ Θράκη. » Καὶ ἐφόρεσε τὸ πετραχήλι του.

— ... Ὄφειλεν, ἂν ἦτον ὄντως μέγας διπλωμάτης...

Καὶ ἀναψε τὸ κερί.

— ... Νὰ ἐπέμενε!.. νὰ μὴ ὑπεχώρει!.. νὰ ἔλεγεν εἰς τὰς Δυνάμεις...

Καὶ ἀφοῦ ἔκαμε τὸν σταυρόν του, ἤρχισε γρήγορα μετὰ τὸν ἴδιον θυμωμένον τόνον: «εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν πάντοτε γῦν καὶ αἰεὶ καὶ ᾿ων'ς ᾿μήν».

Καὶ στραφείς πάλιν πρὸς τὸν νοικοκύρη ἐξηκολούθησε:

— ... νὰ ἔλεγεν: ὄχι! ὁ στρατὸς ἡμῶν ἐνίκησε! δὲν ἔννοει! νὰ ἐγκαταλείψῃ οὔτε σπιθαμὴν ἐκ τοῦ κατακτηθέντος ἐδάφους...

Καὶ ἐνθυμηθεὶς τὸν ἁγιασμόν εἶπε διακόπτων: «Βασιλεῦ ὀδρανίε, παράκλητε, τὸ πνεῦμα τ'ῆς ἑσῆς, ὁ πανταχοῦ ᾿ρων καὶ τ' πάντ' ᾿ρων...»

Κ' ἐφόρεσε τὸ πετραχήλι.

Και ἐστράφη πάλιν πρὸς τοὺς οἰκοδεσπότης αἰεὶν ὀργίλως ἐπὶ τὸ ῥητορικώτερον τὸν σταυρὸν στὸ χέρι του :

Και ἐνθυμηθεὶς τὸν ἁγιασμόν

«Καὶ ἁγίασον τὸ ὕδωρ τοῦτο τῆ σῆ δυνάμει καὶ ἐπιφοιτήσῃ τοῦ Ἁγίου Σου Πνεύματος. Ἀμήγηγν...»

(Ἀθήναι, Μάρτιος τοῦ 1914)

Ε. ΕΥΣΤΡΑΤΙΑΔΗΣ

ΕΓΩ

Θσο κι' ἂν τὴ καρδιά μου ἡ πίκρα ἰοκιάσῃ,
τὴν ψυχὴν δὲ μοῦρε νὰ σοστενιάσῃ.
Ἀνθοβολᾷ στὸ φῶς ἐκεῖ μιά πλάση
εὐγενική, π' οὔτ' ἄνθρωποι οὔτε χροῖνοι

μοῦρε νὰ τὴν ρημάξουν. Ἐκεῖ μόνῃ
ἢ σκέψῃ μου πλανιέται μέσ' σὲ δάση
καὶ κάμπους γνοιαστικά νὰ βοτανιάσῃ
κάθε ζωὴς φαρμάκι, κάθε ἀφίονι

πάθους. Κι' ὦ θάμμα! κεῖ ὅλοι μου οἱ πόνοι
κ' οἱ θλίψεις κ' οἱ καῦμοί μου, ποιημένα
στὴς λήθης τὰ νερά, βγάνουν γιὰ μένα

ἄνθια χαρᾶς, κ' ἡ πίκρα μου ἀηδόνι
μέσ' σὲ κλαριά φωληράζει φουντωμένα
καὶ κελαϊδᾷ τὰ βάσανα σὺν ξένα.

ΙΩ ΖΕΡΒΟΣ

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΛΕΞΕΩΝ

“ΚΗΔΕΙΑ,, ΚΑΙ “ΚΗΔΕΥΩ,,

γέννησις καὶ ὁ θάνατος εἶνε δύο ὄψεις τοῦ αὐτοῦ πράγματος, δηλαδὴ τῆς ζωῆς.

Τὸ ἀξίωμα αὐτὸ μᾶς φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως ἀπαράδεκτον ὡς περιέχον φανεράν ἀτοπίαν.

Πῶς εἶνε δυνατόν ὁ θάνατος, ὅστις εἶνε ἡ ἀρνήσις τῆς ζωῆς, νὰ ἐκλαμβάνεται ὡς μία τῶν ὄψεων αὐτῆς; Μήπως δὲν βλέπομεν κατὰ πᾶσαν στιγμὴν τὸ φαινόμενον τῆς γεννήσεως καὶ τοῦ θανάτου παντὸς ἐνοργάνου ὄντος, τοῦ φυτικού ἢ τοῦ ζωϊκοῦ βασιλείου, φαινόμενον σταθερὸν καὶ ἀναλλοίωτον, βεβαιοῦν τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος τῆς ζωῆς του;

Τοῦτο εἶνε ἀληθές, ὅσον ἀφορᾷ τὰ πεπερασμένα ὄντα· ἀλλὰ δὲν ἔπεται ὅτι ἢ ἐπ' αὐτῶν βασιζομένη ἀλήθεια εἶνε ἀπόλυτος. Διότι, ἐὰν ἀνατρέξωμεν ἐκ τῶν μερικῶν φαινομένων εἰς τὰ γενικώτερα καὶ βαθύτερον παρατηροῦντες σκεφθῶμεν ἐπ' αὐτῶν, εὐρίσκομεν ὅτι οὔτε ἡ γέννησις ἀποτελεῖ τὴν ἀρχὴν, οὔτε ὁ θάνατος τὸ τέλος τῆς ζωῆς.

Πράγματι, εἶνε ἀναντίρρητον ὅτι ἡ ζωϊκὴ ἐνέργεια ὑπάρχει πρὸ τῆς γεννήσεως, ἥτις μάλιστα ἄνευ ἐκείνης τυγχάνει ἀδύνατος, οὐδὲ διακόπτεται τὸ παράπαν ὑπὸ τοῦ θανάτου ἐνὸς ζωϊκοῦ ὄργανισμοῦ, ἀφοῦ ἀντ' αὐτοῦ ἕνεκα ἀκριβῶς τοῦ ἐπελθόντος θανάτου ἀναφανίζονται μυριάδες ἄλλων ζωϊκῶν μορφῶν. Ὁ θάνατος οὕτω ἐλέγχεται ὅτι εἶνε ἀπλὴ μεταμόρφωσις τῆς ζωῆς, ἥτις ἐξακολουθεῖ ἐνδελεχῆς, ἀδιατάρακτος, καὶ ἀκάματος μὴ ἔχουσα οὔτε ἀρχὴν οὔτε τέλος. Ἐπομένως ὀφείλομεν νὰ δεχθῶμεν, ὅτι ἄνευ τῆς ζωῆς ἡ γέννησις καὶ ὁ θάνατος οὔτε ὑπάρχουν, οὔτε εἶνε κἂν νοητά. Ὅρθως ἄρα ἔχει τὸ ἀξίωμα: ὅτι τὰ δύο ταῦτα ἀποτελοῦν δύο σταθμούς, δύο μορφάς, ἢ δύο ὄψεις τῆς ζωῆς, ἥτις ἀνεπίστανται διαρκῶς καὶ μὲ αὐτὰ κυκλοφορεῖ, ὅπως κυκλοφορεῖ καὶ τὸ νόμισμα μὲ τὰς δύο του ὄψεις.

Ἐπειδὴ ὁμοῦς ἡ ζωὴ τῶν πεπερασμένων ὄντων ἔχει ἀρχὴν καὶ τέλος, κατ' ἀνάγκην ἢ ἀντίθεσις γεννήσεως καὶ θανάτου κυριαρχεῖ εἰς τὴν πρόσκαιρον ὑπαρξίν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ θέτει ἐπ' αὐτῆς τὴν ἀνεξίτηλον σφραγίδα τῆς. Δι' αὐτὸ ὁ βίος ἡμῶν συνυφαίνεται

μέ αντιθέσεις εις ὄλας τὰς ἐκδηλώσεις του, μέ τήν ἡδονήν καί τόν πόνον, μέ τήν χαράν καί τήν λύπην.

Ἄλλά τὰ δύο ταῦτα θεμελιώδη συναισθήματα ἀπορρέουν ἐκ τῆς αὐτῆς πηγῆς. Τό αὐτό δέ αἷτιον, ἐνῶ δύναται συγχρόνως νά παραγάγῃ τήν λύπην εις ἓν ἄτομον καί τήν χαράν εις ἄλλο, πολ- λάκις παράγῃ ἀμφοτέρω διαδοχικῶς εις τό αὐτό πρόσωπον. Καί σχεδόν πάντοτε, ἅμα παύει τό ἓν, ἐμφανίζεται ἀμέσως τό ἀντίθετον.

Ἐκ τοιούτων ἀντιθέσεων προβάλλει εις τό μέσον ἡ *εἰρωνεία* μέ τό πικρόν της μειδιάμα, ὅτε μέν φανερά εις ὄλους, ὅτε δέ μειτηριεμένη καί φέρουσα προσωπίδα ἄλλ' εὐκόλως ἀποκαλυπτο- μένη εις τοὺς γνωρίζοντας ὅτι ἀδύνατον νά λείψῃ ἡ εἰρωνεία εις πᾶσαν ἐμφάνισιν σύγχρονον ἢ διαδοχικήν τῶν ἀντιθέσεων· διότι ὑπεισέρχεται εις πάντα συνδυασμόν των καί εἶνε τόσον ἀπαραί- τητος, ὅσον ὁ στήμων εις τό ὕψασμα, ὅταν ὑφαίνεται.

II

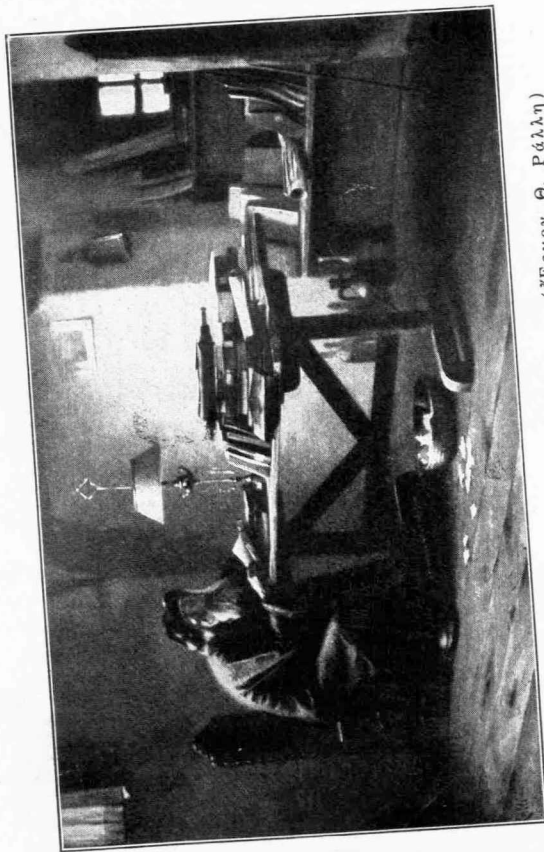
Τήν βεβαίωσιν τῆς ἀληθείας τῶν ἀνωτέρω δυνάμεθα νά εὑρωμεν ἐξετάζοντες τί συμβαίνει ἐν τῇ *κηδεΐα*. Ἡ *κηδεΐα* κοινωνικῶς μέν εἶνε ἡ πρώτη ἐμφανῆς θράσις τοῦ θανάτου, πλήρης ἀντιθέσεων καί εἰρωνείας· λεκτικῶς δέ παρέχει ἡμῖν τήν ἀπόδειξιν ὅτι ὁ ἑλ- ληνικός λαός ἐν τῇ δημιουργίᾳ τῆς λέξεως ταύτης συνήνωσε τὰς ἀντιθέσεις πρὸς παραγωγὴν ὑπάτης εἰρωνείας. Ἄς ἴδωμεν πρῶτον τί συμβαίνει, ὅταν ἐκφέρωμεν τοὺς νεκρούς μας πρὸς ἐνταφιασμόν.

Τήν *κηδεΐαν* ἐξακολουθοῦν νά συνοδεύουν ἐκπαλαί καί στερεο- τύπως ἀφ' ἐνός ἡ λύπη καί τὰ δάκρυα καί ὁ κοπετός τῶν πράγ- ματι πενθούτων διά τήν ἀπώλειαν προσφιλοῦς συγγενοῦς ἢ φίλου, ἀφ' ἐτέρου ἡ μόλις συγκρατουμένη χαρά τῶν ἐνδομύχως ψαλλόν- των τό γλυκύ ἄσμα: «ὁ γάρ θάνατός σου ζωή μου». Οἱ ὁμότεχνοι τοῦ νεκροῦ λέγουν: «ἓνας ὀλιγώτερος», καί ἀνακουφίζονται· οἱ δέ νέοι, δασάκι ὁ θάνατος δέν σπεύδει συμφώνως πρὸς τήν ἐπιθυ- μίαν των, ν' ἀραιώνῃ ταχύτερον τὰς τάξεις τῶν προπορευομένων, ἀναφωνῶν μέ ἀνυπομονησίαν: «τόπον εις τοὺς νέους».

Ὅταν δέ οἱ συνοδεύοντες τήν ἐκφορὰν, καί εἶνε οἱ πλειστοί, δέν ἐνδιαφέρονται οὔτε διά τόν νεκρόν οὔτε διά τό κενόν τό ἐκ τοῦ θανάτου κοινωνικῶς πηγάζον, ἡ παρουσία των ἔχει ὅς μόνην ἀληθῆ δικαιολογίαν τόν πόθον νά τιμήσουν οὐχί τόν νεκρόν ἀλλά τοὺς ἄγοντας τό πένθος, εἰλικρινῆς ἢ μή, ἀδιάφορον.

Καί ὀνομάζομεν τοῦτο κοινωνικόν καθῆκον. Ἄλλά ὑπὸ τό κα- θῆκον αὐτό κρύπτεται, ὡς εἰκόσ, ποικιλία ὑποῦλων σκέψεων, ἐκά- στης σκέψεως κινουμένης ἀπό ἰδιαιτέρον ἐλατήριον. Ἡ *κολακεία*, ἡ ἐπίδειξις συμπαθείας, ὁ πόθος καλῶν σχέσεων, καί ἐν γένει τό πολύμορφον καί πολυώνυμον συμφέρον εἶνε τὰ κινούντα τόν βρα- δὺν βηματισμόν τῶν παρακολουθούτων καί θίδοντα εις τήν ὑπό- κρισίν των τό ἀρμόζον ἦθος σοβαρότητος καί μελαγχολίας.

Ἄλλοτε ἡκούοντο εις τὰς *κηδεΐας* καί τραγουδιστὰ μοιρολόγια, ἐπηκολούθει δέ ὁ εὔθυμος ἐπίλογος τῆς *μακαριῶς*, ὡς μονόπρακτος

Νεοελληνικὴ Τέχνη. — Ο ΡΑΒΒΙΝΟΣ. — (*Ἐργον Θ. Ράλλη)

κωμωδία μετ' ἀκρόασιν τραγῳδίας. Ἄλλ' αὐτὰ ἐγκατέλειψαν πλέον δριστικῶς τὰς μεγαλοπόλεις διότι ὁ πολυμυγῆς θόρυβος τῶν πόλεων δὲν συμβιβάζεται μετ' αὐτὰ ἐλεγεῖα καὶ τοιοῦτους κώμους.

Τὰ ἄγρια ὄμως ἔσφωνητὰ ἀπὸ τῶν παραθύρων τῆς οἰκίας κατὰ τὴν ἐκφορὰν ἐλαττοῦνται ὁσημέραι, ἐνθ' οἱ ἐπικηδεῖσι λόγοι ἀπὸ τοῦ ἀμείωνος ἢ ἀπὸ τοῦ ἀρχιερατικοῦ θρόνου αὐξάνουν καὶ πληθύνουν.

Τὰ κατὰ συνήκην ψεύδη, μὲ τὰ ὅποια ζυμῶνεται κατ' ἀνάγκην ἢ καθημερινῇ ζωῇ μας, ὅπως ὁ ἐπιούσιος ἄρτος μὲ τὸ ἄλας, εἰσπλήθησαν καὶ εἰς τοὺς ἐπικηδεῖσι λόγους, καὶ δασκίαι λαμβάνονται εἰς μεγάλας δόσεις, τοὺς κἀμνον ὑπὲρ τὸ δέον ἄλμυρούς.

Θέλουμεν καὶ καλὰ ν' ἀποχαριετώμεν τοὺς ἀπερχομένους ἀπὸ τὸν ψεύτικον κόσμον μὲ τὰ χονδροειδέστερα ψεύτικα λόγια. Καὶ ψευδομέθα ἀντικρύζοντες ὄχι πλέον τοὺς ζῶντας, πρᾶγμα ποῦ εἶνε τόσοσιν σὺνήθες ὅσον καὶ ἀναπόδραστον, ἀλλὰ τοὺς νεκρούς. Ψευδομέθα δηλαδή κατὰ πρόσωπον πρὸς αὐτὸν τὸν θάνατον.

Τότε παραβαίνομεν καὶ τὸ ἐκκλησιαστικὸν ρητόν: «χειλὴν ἱερέως οὐ ψεύδονται». Διότι δασκίαι ἐγκωμιάζομεν διὰ χειλέων ἱεροκήρυκος ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας τοὺς πονηροτάτους τῶν κηδεομένων ἐπὶ διαπράξει ἀρετῶν καὶ ἀγαθοεργῶν ἀνυπάρκτων, αἱ πονηραὶ αὐτῶν καὶ φαῦλαι ψυχαὶ ἀρπαγείσαι ἦδη ἅμα τῇ τελευταίᾳ πνοῇ καὶ ὀδηγῆθαι κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸ πῦρ τὸ ἐξώτερον, ἀκούουν ἀπὸ τὰ βῆθη τοῦ Ταρτάρου, πρὸς μείζονα βέβαια τιμωρίαν των, τὰ ἐπ' Ἐκκλησίας πομπῶδ' ἐγκωμιά των, καὶ παραβάλλουσαι ἐκεῖνα πρὸς τὰ πραγματικὰ τῆς κολάσεως των δεινὰ βλέπουσι δλοφάνερα, ποῖα χωρίζει ἄβυσσος τὴν ἀλήθειαν ἀπὸ τὸ ψεῦδος, καὶ πόσον πικρὰν εἰρωνείαν ἀποτελεῖ ἡ συμπαρατάξις αὐτῆ δύο ταυτοχρόνων εἰκόνων τόσοσιν ἀντιθέτων.

Τὴν ἀντίθεσιν αὐτὴν ἀντιλαμβάνονται καὶ ὅσοι ἐκ τῶν ἀκροατῶν ἐγνώρισαν καλὰ τὸν μακαρίτην καὶ τὰ ἔργα του, ὅτε κατ' ἀνάγκην ἢ μὲν ψυχῇ των περιλούεται ἀπὸ τὸ αἶσθημα τῆς εἰρωνείας, ποῦ ὁμοιάζει πολὺ μὲ λούσιμον χλιαροῦ νεροῦ, τὰ δὲ χεῖλη των διαστελλόνται εἰς πικρὸν μειδίημα. Πολλάκις αὐτὸς ὁ ἱεροκλήρυξ, ἐν πλήρει γνώσει τῆς ἀντιθέσεως διατελῶν, ὑπερεντείνει μὲ κίνδυνον διαρρήξεως τὰ ἐγκώμια, χάριν κολακείας πρὸς τοὺς κηδεύοντας. Καὶ ἐπειδὴ παρασύρεται ἀπὸ τὴν κεντικμένην ταχύτητα τοῦ ἐπαγγελματικοῦ ψεύθους, τοῦ καταρρέοντος ἀπὸ τὸ ὄψος τοῦ ἀμείωνος, μένει μόνος ἀμειδῆς μεταξὺ τόσοσιν μειδιῶντων.

III

Ἄλλως τε ἦτο πεπρωμένον ἢ εἰρωνεία νὰ ἦνε ἀχώριστος ἀπὸ τὴν κηδεῖαν καὶ σύμφυτος μὲ αὐτήν. Ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἐτοί ἀντελήφθη τὸ πρᾶγμα, ὅταν ἐπλάσε τὰς λέξεις κηδεῖα καὶ κηδεῖω.

Ἐν τῇ δημιουργίᾳ τῶν λέξεων τῆς γλώσσης του δὲν ἀρκεῖται αὐτὸς εἰς τὰ ἡχητικὰ μόνον σύμβολα τὰ ἑλωσ τυχὰτα πρὸς παράστασιν μιᾶς ἐνόιας, ὡς συμβαίνει εἰς τὰς πλείεστας τῶν γλωσσῶν, ἀλλὰ πολὺ συχνὰ ἐμφυσᾷ εἰς τὰ σύμβολα ἐκεῖνα πνεῦμα φιλοσο-

φικόν. Καὶ τὸ πνεῦμα αὐτὸ εἶνε γνήσιον προῖον τῆς λαϊκῆς του ψυχολογίας. Διότι εἰς τὴν αὐτὴν λέξιν προσκολλᾷ καὶ δευτέραν ἐννοίαν καὶ σημασίαν. Συνδυάζει ὁμως ἀμφοτέρας κατὰ τρόπον προδίδοντα βῆθειαν ψυχολογικὴν παρατήρησιν.

Γνωστὸν ὅτι, ὅσον βαθύτερα ψυχολογοῦμεν, τόσοσιν βεβαίωτερον συναντῶμεν εἰς τὴν ἐσχατιᾶν τῶν ψυχολογικῶν μας ἀνασκαφῶν τὴν λαθάνουσαν εἰρωνείαν. Αὐτῇ αἰφνιδίως τότε καὶ ἀπροόπτως ἀναθρόσκει, ὅπως εἰς τὰ χεῖλη διορτυτομένου ἀρτεσιανοῦ φρέατος ἀναπηρᾷ ἀπὸ τὰ ἔγκατα τῆς γῆς τὸ λαθάνον εἰναι ὕδωρ.

Τῶν λέξεων κηδεῖα καὶ κηδεῖω πρώτη σημασία εἶνε: *τέλειος γάμος, συμπεθεριάζω* ἢ ἐξ αὐτῶν παράγωγος *κηδεστιά* σημαίνει ἄχρι σήμερον καὶ παρ' ἡμῖν τὴν συγγένειαν ἐξ ἐπιγαμίας. Δευτέρα σημασία προστεθεῖσα κατόπιν, εἶνε ἡ ἐκφορὰ τοῦ νεκροῦ πρὸς ἐνταφιασμόν καὶ αὐτῆ κατίσχυσε μέχρις ἡμῶν καὶ διατελεῖ οὕσα μόνῃ σήμερον ἐν χρήσει.

Ὁμολογητέον ὅτι ἀνομοιότερα καὶ μᾶλλον ἀντίθετα σημαίνοντα δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐνωθῶσιν ἐν τῇ αὐτῇ λέξει. Ὅπως αἱ δύο ὄψεις τοῦ νομίσματος, περὶ ὧν ἐγένετο λόγος πρότερον, ὅπως ἡ γέννησις καὶ ὁ θάνατος, οὕτω καὶ ἐπὶ αἱ δύο ὄψεις τῆς αὐτῆς λέξεως παριστάνουν γάμον ἐκ τῆς μιᾶς, θάνατον ἐκ τῆς ἑτέρας. Οἱ κακοπαθρευμένοι θ' ἀντελήφθησαν βεβαίως πρῶτοι τὴν παράδοξον αὐτὴν ἔνωσιν δύο ἐκ διαμέτρου ἀντιθέτων ἐνοιῶν ἐν τῇ λέξει, καὶ πρῶτοι θὰ ἠσθάνθησαν ἐμπράκτως πόσον γρήγορα ἢ γλυκυτέρα μέλιτος ἦδονῇ τοῦ νεονύμφου μεταβάλλεται εἰς πικρίαν καὶ θλίψει, ὅταν ὁ γάμος του ἀποδειχθῇ Δούριος Ἴππος ἐγκλιεῖων Ἰλιάδα ὄλην κακῶν. Εἰς αὐτοὺς γάμος καὶ κηδεῖα κατανοῦν ὁμόνομα καὶ ταυτόσημα, ἀφοῦ ὁ γάμος των εἶνε ἀκριβὲς ἢ κηδεῖα τῶν τρυφερωτέρων αἰσθημάτων καὶ ὁ τάφος τοῦ περυσίζοντος σμήνητος τῶν γοητευτικῶν ἐλπίδων, τῶν ἀχωρίστων συντρόφων τοῦ ὕμεναίου. Πόσας ἐλπίδας παίρνει ἄδικα στὸν λαμόν του ὁ ὑμέναιος.

Ὁ ἀρχαιότερος τῶν κακοπαθρευμένων, ὁ ὑπὸ τῆς ἐπικῆς καὶ τραγικῆς ποιήσεως ἀπαθανατισθεὶς, ἦτο ὁ Πάρις. Ἐρωτεύθη, ἀπήγαγε καὶ συνεζεύχθη τὴν ὀραιοτέραν γυναῖκα τῶν ἠρωϊκῶν χρόνων τῆς Ἑλλάδος' ἀλλ' ὁ γάμος του αὐτὸν μὲν καὶ τοὺς οἰκείους ὄλους ἐξηφάνισε διὰ πυρός, σιδήρου καὶ ἀνδραποδισμού, τὴν δὲ πατρίδα του κατέσκαψεν ἐκ θεμελίων, καὶ εἰς τὴν πολιάν κεφαλὴν τοῦ πατρός του, εὐδαίμονος ἄνακτος τῶν Τρῶων, ἐπεσώρευσε τόσοσας συμφορὰς, ὅσας δὲν ὑπέστη κανεὶς θνητός.

Μεταξὺ τῶν θρυληθέντων διὰ μεγάλα δυστυχήματα οἰκων τοῦ Ἄργου καὶ τῶν Θηβῶν, τῶν Αἰακιδῶν καὶ τῶν Λαβδακιδῶν, τῶν δύο πλουσιωτάτων μεταλλείων τῆς ἀρχαίας τραγῳδίας, ἡ παροιμία ὅς τῶν πλουσιωτέρων μεταλλεῖων ἔκρινε τὸν οἶκον τοῦ Πριάμου καὶ ὠνόμασε *Πριαμικὰς τύχας*, τὴν ἐσχάτην κακοδαιμονίαν, εἰς τὴν ὅποσαν δύναται νὰ καταπέσῃ ὁ εὐτυχῆς θνητός μετὰ πολυμνητον γάμον. Διὰ τοῦτο παραστατικώτατα ὁ Αἰσχύλος ὠνόμασε

τόν Πάριν αινόλεκτρον. "Όλα τὰ θεινὰ καὶ ὄλαι αἱ δυνατὰ συμφοραὶ προῆλθον ἐκ τοῦ γάμου του μετὰ τῆς ὥραιας Ἑλένης. Ὑπάρχει κάποια πρόνοια εἰς τὸ πεπρωμένον, λέγει ὁ Αἰσχύλος, συμπύσσωσιν φιλοσοφικῶς τὴν ἀντίθεσιν τῶν δύο ἔννοιῶν. Καὶ προσθέτει ὅτι καὶ τὸ ὄνομα, δηλαδὴ ἡ λέξις, δὲν εἶνε ἔργον τύχης. Ὑπάρχουν ὀνόματα κρύπτοντα μέσα των τὸ πεπρωμένον: des uoms prédestinés, ὅπως θὰ ἔλεγον σήμερον οἱ Γάλλοι. Παράδειγμα ἔστω ἡ Ἑλένη. Τὸ ριζικὸν τῆς τὴν κάμνει νὰ γίνεταί Ἑλένας, Ἐλανδρος, καὶ ἐλέπιολις, νὰ καταστρέφῃ δηλαδὴ καὶ πλοῖα καὶ ἄνδρας καὶ πόλεις.

Ἡ μετὰ τόσης σοβαρότητος ἐξενεχθεῖσα γνώμη, ὅτι ὑπάρχει ἐκ προνοίας πεπρωμένον τι εἰς μερικά ὀνόματα, καὶ ἡ παράταξις τῶν ἄνω τριῶν ἐπιθέτων πρὸς ἀπόδειξιν, ὅτι ριζικῶς τὸ ὄνομα Ἑλένη προσημαίνει καταστροφάς, ἀποκλείει πᾶσαν ἰδέαν λογοποιγιῶν, ἢν ἀτόπως ἠθέλησαν τινὲς ν' ἀποδώσουν εἰς τὸν μέγαν τραγικόν.

Ὁ Αἰσχύλος δὲν παίζει ἐδῶ ἀλλ' ἐμβαθύνει εἰς τὴν ψυχὴν τῆς λέξεως καὶ φιλοσοφεῖ ἐπὶ τῆς ἰδέας τοῦ πεπρωμένου. Ἀπόδειξις δὲ ἀκαταμάχητος εἶνε ὅτι ὀλίγον κατωτέρω συλλαμβάνει ἄλλην λέξιν τὸ κῆδος (ἐξ οὗ κηδεύω καὶ κηδεῖα) καὶ τὸ ἀποκαλεῖ ὀρθῶν-νυμον, διότι ἀκριβέστατα προκειμένου περὶ τοῦ γάμου τοῦ Πάριδος, ἀποδίδει ἡ λέξις καὶ τὰς δύο σημασίας τῆς, γάμον δηλαδὴ καὶ θλίψεις, καὶ τὰς ἀποδίδει συγχρόνως, ὡς μίαν ἁρμονίαν κλαυσιγέλωτος, ὡς τὴν ὑπάτην εἰρωνείαν, ποῦ ἀποκαλύπτουν αἱ ἀντιθέσεις καὶ τὸ πεπρωμένον.

Ὁ Ἑλληνικὸς λοιπὸν λαὸς οὐχὶ τυχαίως ἀλλὰ μὲ φιλοσοφικὸν πνεῦμα καὶ κατόπιν πολλῶν ψυχολογικῶν ἐντυπώσεων ἐδάπτισσε τὰς λέξεις κῆδος κηδεύω καὶ κηδεῖα μὲ δύο σημαίνοντα τὸσον ἀντίθετα ἀλλὰ καὶ τὸσον συχνὰ ἠνωμένα καὶ συμβαδίζοντα.

(Ἐν Κων/πόλει Μάιος 1914)

ΓΕΩΡΓ. ἈΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ

Ἡ γερμανικὴ μουσικὴ ἐν Ἀθήναις

[Πῶς τὴν αἰσθάνονται καὶ τὴν ἀκροῶνται οἱ Ἀθηναῖοι.]

ΣΤΗΝ ΠΑΓΙΔΑ

ΣΚΗΝΙΚΟΝ ΠΑΙΓΝΙΟΝ ΕΙΣ ΠΡΑΞΙΝ

[Πρωτοπαίχθηκε ἐστὶ θεάτρον τοῦ Συντάγματος, τὴν Δευτέρα, 14 Ὀκτωβρίου 1913, ἐπὶν εὐεργετικῆ τῆς Δος Φλώρας Βορδῶνῃ, ἀπὸ τὸν θῖασο τοῦ κ. Ν. Πλέσσα.]

Π Ρ Ο Σ Ω Π Α :

Οἱ ΠΡΩΤΟΙ ΗΘΟΠΟΙΟΙ :

ΕΛΛΗ, κορίτσι οἰκογενείας, 18 χρονῶν .	ΦΛΩΡΑ ΒΟΡΔΩΝΗ
ΝΟΤΗΣ, πλούσιος νέος	Ν. ΜΗΛΙΑΔΗΣ
ΖΟΣΟΣ, φίλος του	Α. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ
ΣΩΤΗΡΗΣ, ὑπέρητης τοῦ Νότη	ΕΥ. ΛΑΜΠΡΟΥ

Ἡ Σκηνὴ σύγχρονος ἐστὶς Ἀθήνας, ἐπὶν γκαρσονιέρα τοῦ Νότη.

[Λωμάτιον, εἶδος γραφείου-σαλονιῦ, πλουσιῶς καὶ καλαισθητῶς ἐπιπλωμένον. Ἐνα τραπέζι, ἕνα διβάνι καὶ μία φωτογραφικὴ μηχανή, στημένῃ σὲ τρίποδα ἐκεῖ-κάπου. Θύρα ἐστὶ βάθος καὶ δεξιᾷ παραθύρον. Ὅταν ἀνοίγῃ ἡ αὐλαία, ὁ Νότης, μόνος, καταγίνεται νὰ βᾷξῃ πλάκες ἐπὶ φωτογραφικῆ μηχανῆ καί, μὲ διάφορες δοκιμὰς, νὰ τὴν τοποθετῇ ἐστὶ μέρος ποῦ πρέπει, γιὰ νὰ φωτογραφηθῇ τὸ διβάνι.]

Σωτήρης, εἰσόχεται κρατῶν ἕνα μακρὸν σωλήνα ἀπὸ καουτσούκ, τυλιγμένο : — Ὅριστε, κύριε.

Νότης : — Ἄ, μούφερεις ; . . . Γιὰ, νὰ ἰδῶ. (Παίρνει καὶ ξετυλίγει τὸν σωλήνα.) Καλὸ εἶνε. Καὶ μοῦ φαίνεται ποῦ φτάνει ἴσα-ἴσα . . .

Σωτήρης : — Εἶνε τριάμισον μέτρα, κύριε. Τρία καὶ σαραπέντε. Μακρύτερο δὲν εἶχε.

Νότης : — Θὰ τὰ βολέψουμε . . . Γιὰ, βοήθησέ με ἴδῶ . . . Τὸ ἀλλάδι πρέπει νὰ φθάσῃ ὡς τὸ διβάνι. (Σιωπηλοὶ καὶ οἱ δύο ἐνώνουν τὸ μακρὸν καουτσούκ μὲ τὸ ἄλλο, τὸ μικρότερο, ποῦ εἶχε ἡ μηχανή, καὶ σχηματίζοντες εἶσι ἕνα σωλήνα τεσσάρων σχεδὸν μέτρων, μὲ τὸ ἀλλάδι, διὰ τοῦ ὁποίου δουλεύει ἡ μηχανή, τὸν φέρονον ὡς τὸ διβάνι. Ἀκούεται τὸ κουνδοῦνι τῆς θύρας.) Ἄς τα καὶ ἰδές πόσος εἶνε. Σοῦ εἶπα, ἂν εἶνε κανένας ξένος, δὲν δέχομαι σήμερα.

(Ὁ Σωτήρης βγαίνει γιὰ νὰνοῖξῃ. Ὁ Νότης μόνος, προσπαθεῖ τώρα

νά τοποθετήση τὸ ἀχλάδι ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸ διβάνι. Σὲ λίγο ὁ Σωτήρης ἐπιστρέφει.)

Σωτήρης: — Ὁ κύριος Ζοζός, κύριε.

Νότης: — Δὲν πειράζει· αὐτὸς ἄς ἔλθῃ.

(Ὁ Σωτήρης φεύγει καὶ ἀμέσως εἰσέρχεται ὁ Ζοζός.)

Ζοζός: — Καλημέρα, Νότη.

Νότης: — Καλῶς τὸ Ζοζό. (Ἐξακολουθεῖ τὴν ἐργασία του.)

Ζοζός: — Μπᾶ; τί κάνεις ἐκεῖ;

Νότης: — Ἄ, τίποτα. Στήνω μιὰ μικρὴ παγίδα.

Ζοζός: — Παγίδα; Καὶ γιὰ τί εἰδους ζωντανό;

Νότης: — Γιὰ μιὰ χαριτωμένη ζαρκαδίτσα.

Ζοζός: — Ἐ, νὰ ἰδοῦμε θὰ πιαστῇ;

Νότης: — Ἄν ἔλθῃ; σίγουρα. Μὰ νὰ ἰδοῦμε θὰ ἔλθῃ;...

Ζοζός: — Τελοςπάντων, εἶσαι τρομερός. Μὰ τί θὰ κάμῃς πάλι;... Ἄ, κατάλαβα! Θέλεις νὰ πατήσης τὸ ἀχλάδι τῆς μηχανῆς, τὴν ὥρα ποὺ πρέπει... Κανένα ἐνστατανῶ ἰσχυρὸ καὶ λιγάκι σκανδαλιάρικο, ἔ;

Νότης: — Ἔτσι φαίνεται. Δὲν μοῦ κάνεις ἕως τῆς χάρι νὰ καθήσης ἐδῶ-δῶ, μιὰ στιγμὴ; Θέλω κάτι νὰ δοκιμάσω. Ἔλα, νὰ ζῆς! Ἐδῶ! (Τὸν βάζει καὶ κάθεται ἐπὶ τὸ διβάνι. Ἐπειτα πηγαίνει ἐπὶ τὴν μηχανή, κουνουλώνεται μὲ τὸ μαῦρο πανὶ καὶ κυττάζει.) Δαμπρά!.. Λιγάκι θέλει νὰ πλησιασῇ... Ὁχι ἐσύ, μὴν κουνυθῆς ἐσύ. Τῆς μηχανῆς θὰ τραβήξω. (Τραβᾷ ὀλίγον τῆς μηχανῆς.) Ἄ, ἔτσι! ἔτσι! ἔτσι! ἔτσι!... (Ἀφίνει τὴν μηχανήν καὶ γροῖζει ἐπὶ τὸ Ζοζό.) Σ' εὐχαριστῶ πολύ. Καὶ τώρα, σὲ παρακαλῶ νὰ τοῦ δίνης.

Ζοζός, ἐκπληκτός: — Ἐ;! μὲ διώχνεις; Εἶνε λοιπὸν τόσο σοβαρό;... (Σηκώνεται.) Τόσο μυστικό;...

Νότης: — Ἄ, ναί! αὐτὴ τῆ φορά δὲν περιμένω καμμιά κοκοιτία. Εἶνε κορίτσι, φίλε μου, κορίτσι οἰκογενεῖας. Ἔρωσ!

Ζοζός: — Ἐσύ;! ἔρωτευμένος ἐσύ!;

Νότης: — Δὲν σοῦ εἶπα, ἀνόητα, πῶς εἶμαι ἔρωτευμένος ἐγὼ. Ἐρωτευμένη εἶνε μόνο ἡ μικρούλα ποὺ θάλλῃ.

Ζοζός: — Ἄ! καὶ σὺ θὰ ἐπωφεληθῆς!

Νότης: — Ἄν τὰ φέρῃ ὁ Διάβολος δεξιά...!

Ζοζός: — Μὰ καλὰ εἶνε ἀνάγκη νὰ φύγῃ; Ποῦ νὰ πάω; Αὐτὴ τὴν ὥρα, ξέρεις, τὴν περῶ πάντα ἐδῶ...

Νότης: — Τί νὰ σοῦ κάμω; Σήμερα δὲ θὰ μπορέσης...

Ζοζός, φοροκισμένος: — Καίμἐνε καὶ σὺ! Τί φίλος εἶσαι; Πᾶς καὶ δίνεις ἰσχυρὰ τῆς ὥρας τῆς δικῆς μου! Ὁχι, δὲ φεύγω! Ἐπιτέλους ἡ γκαρσονιέρα σου ἔχει πέντε δωμάτια. Χώνουμαι καίπερα, ἐπὶ ἀκρῶν, καὶ ἡσυχά-ἡσυχά περιμένω τὸ ἀποτέλεσμα.

Νότης: — Σιγά! Μὴ θέλῃς νὰ σὲ βάλω καὶ ἐπὶ τὸν διπλανό;... Ὁχι, δὲ γίνεται! Ζοζάκο μου, θὰ φύγῃς!.. Ἔλα, πλησιάζει καὶ ἡ μεγάλὴ ὥρα. (Κυττάζει τὸ ρολοῖ του.) Νά, μόλις ἕνα τέταρτο μένει... δώδεκα λεπτά... Ἀρχίσε ἡ ἀγωνία τοῦ «θάλλῃ ἢ δὲ θάλλῃ». Αὐτὸ μὲ κάνει νευρικό... Θέλω νὰ εἶμαι μονάχος μου... Μπορεῖ

νὰ σὲ βρῶσω... Καὶ φαντάσου νὰ περάσῃ ἡ ὥρα καὶ νὰ μὴν ἔλθῃ!.. Μπορεῖ καὶ νὰ σὲ δειρῶ!..

Ζοζός, γελῶν: — Ἄ! ὁ καλὸς φίλος σὲ τέτοιες ὥρες φαίνεται!

"Ἦστερ" ἀπὸ αὐτὰ ποῦ μοῦ εἶπες, δὲν τὸ κουνῶ!.. Ἐδῶ θὰ κάτσω, (κάθεται ἐπὶ τὸ διβάνι;) νὰ σοῦ κρατήσω συντροφιά, γιὰ νὰ περάσῃ ἡ ὥρα τῆς ἀγωνίας χωρὶς νὰ τὴν καταλάβῃς. Κι' ἂν δὲν ἔλθῃ, τί; Μισὴ ντροπὴ δική σου, καὶ μισὴ δική τῆς. (Βγάνει τσιγάρο.)

Νότης: — Ὅριστε! καλοκάθησε!.. Ἀνάθει καὶ τσιγάρο!.. Ἄ, μὰ εἶσαι ἀνυπόφορος!.. Μήπως θέλεις νὰ σοῦ κάμω καὶ τσοκολάτα;

Ζοζός: — Μὰ ἐννοεῖται! (Χιτυλᾷ τὸ κουνούτι.) Ἄν ἔχει τσοκολάτα, τουλάχιστον ἕνα μαῦρο καφέ. (Εἰσέρχεται ὁ Σωτήρης.) Σωτήρη μου, παιδί μου, θέλω ἕνα καφέ. Γρήγορα ἕως, γιατί... βιάζομαι! (Ὁ Σωτήρης, ἐν ἀμνηστία, κυττάζει τὸν Νότην.)

Νότης, μὲ στεναγμὸν ἐγκαρτερούσεως: — Καλὰ. Κάμε, Σωτήρη, ἕνα καφέ. (Ὁ Σωτήρης φεύγει. Στὸ Ζοζό:) Καλὰ, κάθησε! Μὰ σοῦ δρῶζομαι, κακόμοιρε, πῶς ἂν δὲν ἔλθῃ, ἂν μὲ γελᾷσῃ καὶ σήμερα, θὰ ξεθυμᾶνω μὲ σένα! (Κάθεται σὲ μιὰ πολυθρόνα, ἀντίκρου τοῦ.)

Ζοζός, ζαηρό: — Ἄ! τότε ἐξάπαντος πρέπει νὰ μοῦ πῆς ποιὰ εἶνε! "Ἄρα μοῦ τὴν πῆς, θὰ καταλάβω ἐγὼ ἂν εἶνε γιὰ νάλλῃ ἢ ὄχι, καί... θὰ πάρω τὰ μέτρα μου... Ἔλα λοιπόν!.. Μοῦ κρυφες ἐσύ ποτὲ τίποτα; Εἶνε μυστικό σου ποῦ νὰ μὴν τὸ ξέρω;...!

Νότης: — Δὲ σὲ εἶχα γιὰ τόσο κουτό, καίμἐνε Ζοζό... Νὰ μ' ἔρωτᾷς ἄνομα ποιὰ εἶνε ἕστερ' ἀπ' ὅσα σοῦ εἶπα!.. Ἡλίθιε!..

Ζοζός, στέκεται λίγο σὲ ἀπορία, καὶ ἀσφρα: — Μπρέ! Ἡ Ἑλλη!;

Νότης: — Δὲν ξέρω... (Τὸν κυττάζει ἐμφαντικῶς.)

Ζοζός: — Κατάφερες, ἀλήθεια, νὰ σοῦ δώσῃ ἰσχυρὰ ἢ Ἑλλη!; Νὰ ἔλθῃ ἔστί γκαρσο...; Ἄ, μὰ εἶσαι φοβερός!.. Ἔτσι γρήγορα!;.. Μὰ πόσος καιρὸς εἶνε ποῦ ἀρχίσεις νὰ τὴν κυνηγᾷς;... Καὶ ποτε πρόφτασε ἐσύ νὰ προχωρήσης τόσο; Τῆς τρεῖς ἡμέρες ποῦ εἴλεψα ἐπὶ τὴν Σῦρο;

Νότης: — Ἄψε-σβύσε, φίλε μου! Πῆρε φωτιά μὲ τὸν πρῶτο λόγο... Καὶ τί ἀνακάλυψα, νομίζεις; Ὅτι ἦταν ἔρωτευμένη μαζί μου πρὸ ἑξῆς μηνῶν... ἀπὸ τῆς βραδυᾶς ἐκείνης ποῦ ἦταν ἐπὶ τὴν «Νέα Σκηγή», ἐπὶ τὸ σόγειο θεωρεῖο, — θυμάσαι; μαζί εἶμαστε, — καὶ τὴν τρώγαμε μὲ τὰ μάτια ἀπὸ τὰ διπλὰ καθίσματα τῆς πλατείας!

Ζοζός: — Ναί, ναί... θυμάμαι... Ἄχ, τί λαίμος!.. τί μάτια!.. (Εἰσέρχεται ὁ Σωτήρης καὶ διακόπτουν τὴν οἰμιλίαν τους, ὡς νὰφίση τὸν καφέ καὶ νὰ φύγῃ.)

Νότης: — Τὴν τρέλλαναν, λέει, ἡ ματιές μου ἀπὸ κείνη τῆς βραδυᾶς...

Ζοζός: — Καὶ ποῦ νὰ ξέρω τὸ κακόμοιρο, τί ἔκρυβαν αὐτὲς ἡ ματιές!..

Νότης: — Λοιπόν, τώρα ποῦ ξέρεις ποιὰ εἶνε, τί λές; Θάρθῃ ἢ δὲ θάρθῃ;

Ζοζός: — Χμ! πρόβλημα, φίλε μου!.. Ἐνα κορίτσι ἀπὸ τόσο

ΕΡΩΣ ΚΛΕΦΤΑΚΟΣ
(Έργο του Α. Περίου)

καλή οικογένεια... με ανατροφή... Πάλι, αν σ'αγαπᾷ τόσο τρελλά,
και προπάντων, αν νομίζω πῶς τὴν ἀγαπᾷς και σὺ... γὰ νὰ τὴν
πάρῃς; Ξέρω κ' ἐγώ;

Νότης: — Δὲν τὴν ἀγαπᾷ βέβαια. Ὅμως μοῦ ἀρέσει τόσο πολὺ,
ποῦ ἂν εἶχε, καὶ μὲνε **Ζοζό**, κ' ἑκατὸ χιλιάδες προίκα, θὰ τὴν
ἐπαιρνα.

Ζοζός: — Εἶνε ἡ δεκάτη φορὰ ποῦ μοῦ τὸ λές.

Νότης: — Μὰ φαντάσου... σαράντα χιλιάδες τῆς δίνουν. Ἰσα-
ῖσα δηλαδὴ ποῦ θὰ πλήρωνα τὰ χρέη μου. Κ' ἐπειτα;

Ζοζός: — Δὲ βαρύνεσαι τώρα; Γάμοι εἶνε αὐτοί;... Κύτταξε
μόνο νὰ τὴ χαρῆς λίγο καιρό, κ' ἀφοῦ τὴ βαρεθῆς... τότε τῆς
κάνω κόρτε ἐγώ.

Νότης: — Ἄ, θάργῃσης!.. Αὐτὴ μὰρρέσει πολὺ.

Ζοζός: — Ἄς εἶνε... εἶπα... γιατί, ξέρεις, πάντα τάποφορία
σου φορῶ ἐγώ... Ἄλλὰ τί νὰ σοῦ πῶ ὅμως! Ἐκεῖνο τὸ λαϊμάκο,
ἤθελα νὰ τὸν ἔβλεπα και λίγο πὶό γυμνό. Ὅχι πολὺ... ὡς ἐδῶ.
(Δείχνει μὲ τὸ χέρι του εἰς τὸ στήθος του.)

Νότης, ποτηρά: — Ἐννοια σου και μπορεῖ νὰ ἰδῆς και πὶό κάτω.
Μὴν ξεχνᾷς πῶς ἐκεῖ ποῦ κάθεται, χάμω, δίπλα εἰς τὸ πόδι σου, εἶνε
τὸ ἀχλάδι τῆς φωτογραφικῆς μηχανῆς.

Ζοζός: — Μὰ θὰ θυμηθῆς νὰ τὸ πατήσης εἰς τὴν καλλίτερη στιγμή;

Νότης: — Νά, ἡ ὥρα, νὰ τὰ χάσω!.. Ἄ, ἔννοια σου, και μιὰ
πλάκα ποῦ κάτω λέσει, πάντα χρειάζεται!

Ζοζός: — Τὸ ξέρεις ὅμως πῶς αὐτὸ μοιάζει λιγάκι; μ' ἐκθιασμό;

Νότης: — Ἄ, φίλε μου! μόνο εἰς τὸν ἔρωτα συγχωροῦνται ὅλες
ἡ ἀτιμίες!

Ζοζός: — Ἐ, κ' αὐτὸ μιὰ ἠθικὴ ἀρχή. (Ἀκούεται τὸ κουδοῦνι.)

Ἄ, νά! λές νὰν' αὐτὴ;

**Νότης, ὁμοῦ εἰς τὸ παράθυρο, βλέπει μιὰ στιγμή και ξαναγροῖζει μὲ
φούρια:** — Φύγε! φύγε!.. αὐτὴ εἶνε!.. Ἐλα γρήγορα, τσακίσου!
(Τὸν σηκώνει και τὸν σπρώχνει νὰ φύγῃ.)

Ζοζός: — Καλὰ ντέ!.. Φεύγω! μὴν κάνης ἔτσι!.. Στάσου νὰ
πάρω και τὸν καφέ μου!.. Δὲν τὸν ἤπια ἀκόμη!.. (Παίρνει τὸ
φλιτζάνι του και ἐνῶ βγαίνει, σαρχωρόμενος πάντα ἀπὸ τὸ **Νότη**.)
Σιγά! θὰ μοῦ τὸν χύσης!.. Νά, εἶδες; μὲ τὴν κουθέντα πέρασε ἡ
ὥρα τῆς ἀγωνίας» χωρὶς νὰ τὸ καταλάβῃς!.. Πάλι ἐγώ! (Φεύγει.)

Νότης, ἀπὸ τὴν θύραν: — Κρύψου!.. ναι, ναι, χώσου ἐκεῖ εἰς τὸ
ἀκρινό!.. Και μὴν ξεμυτίσης, κακόμενε, ἂν δὲ σὲ φωνάξω! (Στέ-
κεται λίγο εἰς τὴν θύρα, και βλέπει εἰς τὸ διάδρομο τὴν Ἐλλη, ὁμοῦ, τὴν
πιάνει ἀπὸ τὸ χέρι και τὴν μάζει μέσα.)

Ἐλλη, διατάζει, τρέμει, ἀπὸ τὸ φόβο τῆς, μόλις μπορεῖ νὰ μι-
λήσῃ: — Ἄχ, κύριε **Νότη**!.. Μὴν εἶνε ἔδω κανέννας;.. φοβοῦμαι!..

Νότης: — Ἐλλη μου, χρυσὴ μου, σ' εὐχαριστῶ... Ἄ, τί εὐτυ-
χῆς ποῦ εἶμαι!.. Μὰ ἔχ! μὴ φοβᾷσαι! δὲν εἶνε κανεὶς!.. (Κλεί-
ει τὴν θύρα και προσπαθεῖ νὰ γκαλιάσῃ τὴν Ἐλλη και νὰ τὴν φιλήσῃ.)
Εἴμαστε ὁλομόναχοι!.. Ἀγάπη μου!

"Ελλη, ἀμυνομένη: — "Οχι, όχι!.. συχάστε!.. Καί σ'ας παρακαλώ, ἄς τελειώνουμε γρήγορα, νὰ φεύγω. Φοβάμαι!.. Δὲν μπορῶ. Μ' ἔχει πιᾶσει ἕνα ἀλλοιώτικο πρᾶγμα! (Τὸν σπρώχνει καὶ ἀπομακρύνεται.)

Νότης: — Μὰ καλὰ!.. οὐτ' ἕνα φιλὶ;.. Πρῶτη φορά εἶνε;

"Ελλη: — "Α, όχι! "Εδῶ μέσα δὲ θέλω... Τίποτα, τίποτα!.. "Ἦλθα μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ μοῦ κάμειτε τὴ φωτογραφία μου. "Ἐμπρός!..

Νότης: — Μὰ...

"Ελλη: — Τίποτε!..

"Αφοῦ δὲν σ'ας ἄρσενε καμμιὰ ἀπ' ὅσες ἔχω, κ' ἐπιμείνατε νὰ μοῦ βγάλειτε μιὰ, καλλιτεχνική, ὅπως τὴν θέλετε σεῖς, καὶ μὲ παρακαλέσατε τόσο... τί νὰ κάμω; ἦλθα γιὰ νὰ σ'ας εὐχαριστήσω. Προχθὲς δὲ μπόρεσα, γιατί σ'ας εἶπα... Σήμερα τὰ κατάφερα. "Ἐλάτε ὅμως, γρήγορα!.. Ποῦ θὰ καθήσω; (Αφίνει κάπου μιὰ θήκη, ποῦ κρατεῖ, μὲ νότες.)

Νότης, τὴν πλησιάζει: — Μὰ σταθῆτε! μὴ βιάζεσθε!.. Βγάλτε τὸ καπέλο σας... (Κάνει νὰ τῆς τὸ βγάλῃ.)

"Ελλη, τὸν ἐμποδίζει: — Σταθῆτε, τὸ βγάλω ἐγώ.

Νότης, τάχα μὲ παράπονο: — Μὰ, "Ελλη; τί εἶνε αὐτά;... Δὲ μάγαπᾷς λοιπόν;

"Ελλη: — "Εδῶ-μέσα, όχι! "Οπου ἄλλου θέλετε... στὸν περίπατο, στὸ θέατρο, στὸ χορὰ, στὸ σπίτι μας, στὸ μπαλκόνι, στὸν κήπο, στὸ ἀντρέ... μὰ ἐδῶ-μέσα όχι!.. Λοιπόν, τὴ φωτογραφία καὶ νὰ φεύγω.

Νότης: — "Α, μὰ σὺ δὲν εἶσαι ἡ "Ελλη ποῦ ξέρω!

"Ελλη: — Θὰ ξαναγίνω μόλις φύγω!

Νότης: — "Α, θὰ τὰ χαλάσωμε!

"Ελλη: — Γιατί; Γιατί σ'ας ἀγαπῶ τόσο πολὺ, ὥστε νὰ τάψω-φύσω ἔλα καὶ νάθω;.. "Αχάριστε!..

Νότης, τρυφερά: — "Α, χρυσή μου, όχι! "Αστειεύθηκα. Τὸ ξέρω καὶ τὸ βλέπω τόσο μάγαπᾷς. Μὰ κ' ἐγὼ σὲ λατρεύω!.. (Προσπαθεῖ νὰ τὴν ἀγκαλιάσῃ;) Συλλογίσου ὅμως... Νὰ σὲ βλέπω τόσο κοντὰ μου... νὰ εἶμαστε οἱ δύο μας, ἐλομόναχοι... καὶ νὰ μὴ μᾶφινξ νὰ σοῦ δώσω οὔτε ἕνα φιλ... (Ἐκείνη μισοστέκεται, καὶ ὀμλεῖ, σκίβει ἔξωρα νὰ τὴν φιλήσῃ.)

"Ελλη, τοῦ ξεφεύγει: — Μὰ όχι! σοῦ εἶπα όχι! (Πλησιάζει στὸ διάνυ.)

Νότης, δυσηρεστημένος τάχα καὶ ἡσυχάζων: — Καλὰ λοιπόν δὲν

θὰ ἐπιμείνω... "Αφοῦ δὲν θέλεις ἐδῶ-μέσα; (Πλησιάζει τὴ μηχανή καὶ κάνει πῶς τὴν ἐτοιμάζει;) Μὰ τί εἶνε, ἐπιτέλους, ἐδῶ-μέσα; Τὸ σπίτι μου! Δηλαδή τὸ σπίτι ἑνὸς δυστυχισμένου ἀνθρώπου ποῦ σὲ λατρεῖ καὶ ποῦ καὶ σὺ λὲς πῶς τὸν ἀγαπᾷς. "Ἐπομένως τὸ σπίτι σου!.. "Ας τάψωμε ὅμως... θέλω νὰ σεβασθῶ τὴν ιδιοτροπία σου, καὶ ἄς ὑποφέρω... ὡς τὸ βράδυ ποῦ θὰ ἔλθω εἰς τὸ σάβ' σας... "Ἐκεῖ, ποῖος ξέρει;.. τὴ στιγμὴ ποῦ θὰ μὲ προπέμπεις νὰ φύγω, εἰς τὸ μισοσκότενο ἀντρέ... ἐνῶ ἡ Μαργαρώ θὰ εἶνε γυρισμένη γιὰ νὰνοῖξῃ τὴν πόρτα... "Ας εἶνε! Τὴ δουλειά μου τώρα! (Μὲ προσποιητὴ σοβαρότητα, ἀπὸ μακριά.) Δεσποινίς, λάθετε τὴν καλωσύνη νὰ βγάλετε τὸ καπελλάκι σας... (Ἡ "Ελλη τὸ βγάξει;) "Ἐτσι... Καὶ τὴ ζακέττα σας... (Ἡ "Ελλη τὴ βγάξει.) "Α, λαμπρά! Αὐτὸ τὸ πουκαμισάκι εἶνε ἀνοικτὸ ὅσο χρειάζεται. (Σιγᾶσιγὰ τὴν πλησιάζει πάλι μὲ ἀφέλεια.)

"Ελλη: — Τὸ φόρεσα κρυφὰ ἀπὸ τὴ μαμμά, καὶ τὸ σκέπασα μὲ τὴ ζακέττα καὶ μὲ τὸ μπουᾶ. "Αφοῦ μοῦ εἶπατε, πῶς θέλετε νὰ ἔχετε φωτογραφία μὲ λαμό!

Νότης: — Τ' ὁμολογῶ. Περισσότερο ἀπ' ὅλα σας τὰ ὄρατα μοῦ ἄρσει ὁ ὄρατος σας λαμό... Βγάλτε ὅμως καὶ τὸ μπουδάκι... δὲ χρειάζεται... τὸ μενταλιὲν ἄρκει... (Τῆς βγάξει τὸ μπουᾶ, ἡ "Ελλη, μὲ κάποια ἐμπιστοσύνη, δὲν ἀντιστέκεται πλέον;) Περιφάρμα... Καθῆστε τώρα εἰς τὸ διάνυ... ἔτσι... (Τὴν τοποθετεῖ, τὴν οἰάζει, εἰς τὴ διδύ σιάσι γιὰ φωτογραφία;) Μὴν κινηθῆτε!.. (Ἐπιστρέφει εἰς τὴ μηχανή.) Νὰ ξέρετε ὅμως, ὅτι αὐτὸ μὲ λυπεῖ κατάκαρδα... "Αν θέλετε, μὲ προσβάλλει... "Ἐτσι, νὰ μὴ μοῦ ἔχετε οὔτε τὴση-δὰ ἐμπιστοσύνη;.. Οὔτε γιὰ ἕνα φιλ;.. Μὰ εἶνε φοβερό!.. Ποτὲ δὲν τὸ περίμενα! Καὶ εἶχα τὴση χαρὰ ποῦ θάρχόσατε!.. — Σταθῆτε, θὰ τραβήξω τώρα! Χαμογελάτε, ἀν μπορῆτε... Καλλίτερα νὰ μὴν ἐρχόσατε!.. "Ἐμένα ποῦρχειται νὰ κλάψω... Καλὰ, κ' ἔτσι μελαγχολική, καλὰ εἶσθε!.. (Θρηνηθεῖ;) Προσοχή!.. ἕνα!.. δύο!.. τρία!.. (Προσποιεῖται οὖν τὴν φωτογραφεῖ.) "Ἐτελειώσε!..

"Ελλη, σηκώνεται: — "Α, μερσί!.. Νὰ πύχου ἀρὰ γε;

Νότης, τὴν πλησιάζει: — "Α, μὴ σηκώνεσθε... Αὐτὸ θὰ τὸ ἰδοῦμε... Μὰ πάντα πρέπει νὰ τραβήξω καὶ μιὰ δευτέρη πλάκα... νὰ εἶμαστε σίγουροι. Καθῆστε, γυρίστε τώρα πρὸς τὰ ἐδῶ... (Προσπαθεῖ πάλι νὰ τὴν τοποθετήσῃ. "Ἐξάφνα, μ' ἐρωτική παραφορά;) "Α, τί ὄρατα ποῦ εἶσαι ἔτσι!.. "Ελλη μου! ἕνα φιλ! Σοῦ τὸ ζητώ γιὰ χάρι!.. λυπήσου με! Τίποτ' ἄλλο ἀπὸ ἕνα φιλ!.. "Οχι ὅμως γιὰ τῆς βίας!.. "Α, ἐννοῶ νὰ θέλεις καὶ σὺ!.. Ναί;

"Ελλη, συγκινημένη, μαλακωμένη κάπως καὶ ἀπὸ πόνυ: — Μοῦ ἰδόσεσθε ὅτι θὰ εἶνε μόνον ἕνα;

Νότης: — Ναί, ἀλλὰ στὸ στόμα. (Τὴν ἀγκαλιάζει, ὀρθιος καθὼς εἶνε καθιστή, καὶ τὴν φιλεῖ τὸ στόμα μὲ παραφορά.) "Ελλη μου! λατρεία μου! (Συγχρόνως πατεῖ μὲ τρόπον τὸ ἀγλάδι τῆς μηχανῆς, ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸ διάνυ.) "Ἄλλο ἕνα!..

"Ελλη, εἰς τὴν ἀρχὴ δὲν ἀντιστέκεται, τὸν φιλεῖ μάλιστα κ' ἐκείνη,

ἔπειτα ὅμως τὸν σπρώχνει: — Φθάνει!.. δὲν εἴπαμε μόνον ἓνα;

Νότης: — Καλά! ἓνα; ἓνα! (Τὴν ἀφί-
νει ἀπὸ μέσα του, σατανικῶς:) Καλά σ' ἔχω
τώρα. (Δυνατά:) Τὸ λόγο μου ἐγὼ τὸν κρα-
τῶ. (Κάβεται ἡσυχά κοντά της.)

Ἐλλη: — Ναί, ἀλλά... δὲν θὰ μοῦ βγά-
λετε κι' ἄλλη πλάκα;... Ἐλάτε, νὰ μὴν
παραρῆσθε.

Νότης: — Σταθῆτε πρώτα νὰ ἰδοῦμε ἂν
ἐπέτυχε ἡ πρώτη. Γιατί τότε εἶνε περιττό.
(Κινῶ τὸ κονδοῦνι.) Ἀφοῦ μάλιστα βιάζε-
σαι τόσο. Ἄς εἶνε ἐγὼ πιά δὲν εἶμαι δυσ-
ρεστημένος. Τὸ φιλί μου τὸ πῆρα, τὴ φωτο-
γραφία μου θὰ τὴν ἔχω... (Εἰσόχεται ὁ
Σωτήρης:) Ἄ, νά! (Σηκώνεται, βιάζει ἀπὸ
τὴ μηχανὴ τὴ θήκη μὲ τὴν πλάκα,
καὶ τὴ δίνει τοῦ Σωτήρη.) Νά κά-
μης αὐτὴ τὴν ἐμφάνισι. Μὰ γρή-
γορα! Ἡ δεσποινὶς βιάζεται.

Σωτήρης: — Σὲ δυὸ λεπτά!...
(Φεύγει.)

Νότης, ἐπιστρέφει εἰς τὴν Ἐλλη καὶ κάβεται κοντά της φρόνιμα: —
Λοιπόν;.. Ἐμεῖς τώρα μπορούμε νὰ κουβεντιάσουμε σὰν καλοὶ
φίλοι. Σοῦ πέρασε ὁ μεγάλος φόβος;.. Εἶδες λοιπόν, ἐπὶ δὲν εἶνε
καὶ τόσο φοβερό αὐτὸ τὸ «ἔδῳ-μέσα»;.. (Τῆς πιάνει τὸ χέρι, τοῦ
τὸ ἀφίνει.)

Ἐλλη: — Ὅταν κάθεστε ἔτσι φρόνιμος... Μὰ κι' ἐγὼ δὲν ξέρω,
γιατί εἰς τὴν ἀρχὴ φοβήθηκα τόσο... Στὸ δρόμο, μὲ εἶχε πείσῃ ἓνας
παλμός. Δέκα φορές ἔκαμα νὰ γυρίσω πίσω... Εὐτυχῶς ποῦ ἀπέξω
δὲν ἦταν ψυχὴ. Μπόρεσα νὰ μῶ χωρὶς νὰ μὲ ἰδῇ κανεὶς.

Νότης: — Ἄ, εἰς τὸ δρόμο μας εἶνε πάντα ἡσυχία. Καὶ δὲν ἔχει
οὔτε σπιτία ἀπάναντι, οὔτε μαγαζεῖά... Τὴν ἔχω διαλέξῃ, βλέπεις,
τὴν γκαρσονιέρα μου.

Ἐλλη: — Φαντάζομαι λοιπόν πόσα κορίτσια θάρχονται νὰ σοῦ
κάνουν βίτσιτα!..

Νότης, προσπαθῶν νὰ τὰ μαλαώσῃ: — Ὅχι, δὲν ἤθελα νὰ πῶ
αὐτό. Μοῦ ἄρεσι ἀπλῶς ἡ ἡσυχία... Καὶ σύμπωσις, νὰ εἶνε πέ-
τοιο τὸ σπιτί μου, ὥστε νὰ μπορῇ νάλθῃ ἓνα κορίτσι χωρὶς νὰ ἐκ-
τεθῇ. Μοῦ φαίνεται, δι' αὐτὴ τὴ μεγάλη χάρι μπορεῖς νὰ μοῦ τὴν
κάνῃς κάπου-κάπου.

Ἐλλη: — Ἄ, ὄχι! Νὰ τὸ ξέρετε! Εἶνε ἡ πρώτη καὶ τελευταία
φορὰ!.. Μοῦ τὸ θέσατε ζήτημα, καὶ ἦλθα γιὰ νὰ σὰς δεῖξω πῶς
σὰς ἀγαπῶ. Ἀλλὰ δὲν θὰ ξαναέλθω, καὶ σὰς τὸ λέω γιὰ νὰ μὴ,
τυχόν...

Νότης: — Μὰ γιατί;.. Ἀφοῦ κάθουμαι τόσο φρόνιμος;.. Δυὸ

Ἄδ. Κύρου

φορές τὴν ἐβδομάδα πηγαίνεις εἰς τὸ ὄρειο. Ἔ, δὲν μπορεῖς νὰ φεύ-
γῃς ἀπὸ τὸ σπιτί μισὴ ὥρα νωρίτερα, καὶ νὰ περῆς νὰ μοῦ λές
μιά καλημέρα; Δυὸ βήματα εἶνε τὸ ὄρειο!

Ἐλλη: — Ὅχι, ὄχι! Αὐτὸ νὰ μὴ τὸ ξαναπῆτε.

Νότης: — Καλά, δὲν τὸ ξαναλέω. (Ἐξαφρα καὶ ζωορά:) Ἄν
θέλῃς ὅμως, βάζουμε ἓνα στοιχηματάκι, ὅτι εἰς τὸ ἔξῃς θὰ ἔρχεσαι
τακτικά;

Ἐλλη: — Νομίζετε, ὅτι θὰ μὲ τραβᾶνετε σὲ τόσο βαθμὸ;.. Ἡ
μὴν ἔχετε σκοπὸ νὰ μὲ γυρέψετε ἀμέσως, καὶ νὰ ρραβδωνιασοῦμε;..

Νότης: — Καὶ τὰ δυὸ... (Πονηρά:) Εἶνε ὅμως καὶ κάτι ἄλλο.
[Ἐπιστρέφει ὁ Σωτήρης μὲ τὴν πλάκα.]

Ἐλλη: — Τί;

Νότης, σηκώνεται: — Τώρα θὰ τὸ ἰδῆς. (Στὸ Σωτήρη, ἐνῶ παίρ-
νει ἀπὸ τὰ χεῖρα του τὴν πλάκα.) Ἔ; ἐπέτυχε;

Σωτήρης: — Περιφροῦμα! (Φεύγει.)

Νότης, εἰς τὸ φῶς τοῦ παραθύρου, βλέπει τὴν πλάκα: — Πρώτης
τάξεως! (Ἀπὸ μέσα του:) Θαυμάσια!..

Ἐλλη, σηκώνεται εὐθὺς καὶ τὸν πλησιάζει: — Για, γιὰ νὰ τὴν
ἰδῶ κι' ἐγὼ!..

Νότης, τῆς δείχνει τὴν πλάκα εἰς τὸ φῶς, ἀλλὰ χωρὶς νὰ τὴν ἀφίση
νὰ τὴν πιάσῃ: — Ἰδὲς! Ἄ, μὴ τὴν πιάνῃς! Βλέπε τὴ μόνο... Εἶδες;

Ἐλλη, κατάληκτικη: — Μπᾶ!.. Πῶς αὐτό;.. Βγήκαμε κι' εἰς
δυὸ μαζί, τὴ στιγμὴ ποῦ φιλοῦμαστε;

Νότης: — Ἔτσι φαίνεται.

Ἐλλη: — Μὰ εἶνε πολὺ περίεργο! (Κιτάζει τὴν πλάκα.)

Νότης: — Εἶνε ὅμως πολὺ ὄρατο! Ἰδὲς περιπάθεια!.. ἰδὲς
στάσι! ἰδὲς φιλί!.. Καὶ ὅλος ὁ λαμὸς ἔξω! Σὰν εἰκόνα ζωγράφου
δὲν μοιάζει;.. Καὶ ἄσε, ἄσε νὰ βγῇ εἰς τὸ γκαρτί, νὰ ἰδῆς τί θὰ εἶνε!
Ἐδῶ εἶμι δὲ διακρίνεις λεπτομέρειες.

Ἐλλη: — Μὰ καλά! Μαγεμένη εἶνε ἡ μηχανὴ σας; Ἐμεῖς οἱ
δυὸ εἶμαστε καί, εἰς τὸ διδάνι...!

Νότης, συμπληρώνει: — Κ' ἐνώναμε τὰ χεῖλη μας ἀγκαλιασμένοι.

Ἐλλη: — Ναί. Ποιὸς ἦρθε καὶ μὰς φωτογράφησε;.. Μὴν εἶνε
κανένας κρυμμένος ἐδῶ;..

Νότης: — Φάξε νὰ ἰδῆς.

Ἐλλη, μοιρογελῶντας, εἰς ἄστυα, φάχνει, ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸ τρα-
πέζι, πίσω ἀπὸ τοὺς μερτηδέδες, κάτω ἀπὸ τὸ διδάνι ἐκεῖ βλέπει τὸ
ἀχλάδι: — Μπᾶ! τ' εἶν' αὐτό;! (Τὸ σηκώνει καὶ ἀνακαλύπτει τότε
τὸ καουτισοῦκ, ποῦ φθάνει ὡς τὴ μηχανή, χωρὶς νὰ φαίνεται!)

Ἄσαα;! Ἐκατάλαθα!.. Ἐκατάλαθα!.. Ἐκατάλαθα!.. (Στέκε-
ται μὴ στιγμὴ σοβαρῆ καὶ ἐκπληκτικῆ, κοιτάζοντας, τότε τὸ καου-
τισοῦκ, τότε τὴ μηχανή, τότε τὸ Νότην ἔπειτα, μὲ αὐστηρὸ ὄψος!)

Κόρις Νότη! σὰς παρακαλῶ νὰ μοῦ δώσετε ἀμέσως αὐτὴ τὴν πλάκα.

Νότης: — Γιατί;

Ἐλλη: — Για νὰ τὴ σπάσω.

Νότης: — Ἄ, μὲ συγχωρεῖς! Μοῦ χρειάζεται! (Τρέχει εἰς τὸ τρα-

πέξι και κλειδώνει την πλάκα 'ς ένα ονομάτι;) Γιατί νά μου τήν σπάσης; 'Εγώ θέλω νά τή στείλω... εστο μπαμπά σου. Και θά τή στείλω! νά τό ιδής. 'Εκτός... εκτός... αν φανής μαζί μου πολύ... μά πάρα πολύ καλή! (Φυλάει τό κλειδί στην τσέπη του.) Λοιπόν: δυό φορές τήν έδωμάδα, πηγαίνοντας εστο 'Ωδειο, θά περνάς από δω νά μου λές μιá καλημέρα. Σύμφωνοι;

Έλλη, από μέσα της μέ λύσσα: — "Ατιμε!.. (Στέκεται άναποφάσιστη κυττάζει γύρω της, ως νά γνωσθή σωτηρία από μέσα της:) "Αχ, θέ μου!.. τί έπαθα!..

Νότης, μέ σαρκασμό: — Τι κυττάζεις; Τό παράθυρο:.. "Α, είνε πολύ ψηλό. Τουλάχιστον πέντε μέτρα... Τήν πόρτα; Φοβάσαι μήν έλθη κανένας;.. "Α! ήσυχάσαι! Και μάλιστα θά κλειδώσω, για νά είσαι πιό ήσυχη. (Πλησιάζει τήν πόρτα, κλειδώνει και φυλάει τό κλειδί στην τσέπη του:)

Έλλη, από μέσα της: — "Α, τί τρέλλα!.. Τι άνοησία!.. "Επεςα εστην παγίδα. Μά θά βγώ! (Στό Νότη, έξαφρα, μέ παραληλυτικό ύφος:) Μά γιατί, γιατί κλειδώνεις; φοβάστε μή φύγω;.. "Οχι! εχι!.. Μόνο σάς παρακαλώ, μή, μή στείλετε τή φωτογραφία εστο μπαμπά μου!.. Κ' εγώ θά φανώ μαζί σας καλή, όσο θέλετε!.. Λυπηθήτε με!.. (Λακρύζει:) Νά, είμαι ελλη εστη διάθεσί σας... Κι' αυτό δέ μου δίνει κανένα κόπο, γιατί ξέρετε πόσο σάς αγαπώ!.. "Αν δέν ήταν ή τρέλλα αυτή τής αγάπης, θάρχόμουνο εδω ποτέ; "Ελάτε, (Ο Νότης τήν έχει πλησιάζει: έκεινη τόν πιάνει τρυφερά και παρακλητικά από τό χέρι:) ελάτε... ες καθήσωμε εστο διάνι, όπως πριν. Είμαι δική σας... φιληστέ με όσο θέλετε!

Νότης: — "Α, κατεργάρα!.. "Οχι, παίζουμε!..

Έλλη, τρυφερότερα: — Δέν είνε γι' αυτό... εχι, δέν είνε γι' αυτό!.. Σας αγαπώ! Τό ξέρετε πόσο σάς αγαπώ!.. Κι' αυτή τή φωτογραφία νά τήν εχετε! Θέλω νά τήν εχετε! Φθάνει νά μή τή δείξετε σε κανένα, παρά μόνον όταν άραβδιωιστοδμε. Μου τό υπόσχεσθε; (Σγά, ύποβλητικά:) Μου τό υπόσχεσθε;

Νότης, κάθεται κοντά της εστο διάνι, τήν κυττάζει και προσπαθεί νά μαντεύη αν του μιλή αληθινά: — "Ω, ναί! σου δίνω τό λόγο μου. Δέ θά τήν ιδή ποτέ κανένας άλλος από μέ!.. (Τήν άγκαλιάζει:) Τό πιστεύεις, αλήθεια, πώς θά τήν εστολνα ποτέ του πατέρα σου; Δέν τρελλάθηκα! "Ετσι εστο είπα για νά ιδωί τί θά πής... Κι' αν θέλεις τώρα νά φύγης, δέν μέ μέλει. (Τήν φιλεί:) Δέ θέλω νά φαντασθής πώς σε κρατώ μέ τή βία, μέ τό φόβο...
Έλλη: — "Οχι! μένω γιατί θέλω μένω γιατί σ' αγαπώ!..

Φίλα με! (Τόν φιλεί μέ παραφορά:) "Ο φόβος προτήτερα μ' έκανε άγρια. Τώρα πάει, μου πέρασε... Νά' δέν είμαι πάλι όπως εστο σπίτι, εστο θέατρο, ετόν περιπατο, ετόν κήπο;.. Νά, ή "Έλλη σου που σάγαπώ!.. Κάμε τήν ετσι, ετλής!

Νότης, τήν άγκαλιάζει: — "Έλλη μου!.. χρυσή μου!.. αγάπη μου!.. "Α, πώς είμαι τώρα ευτυχής!..

Έλλη: — Κ' εγώ εστην άγκαλιά σου τά εσηχνώ ελα!.. Σ' αγαπώ! Συγχώρεσε με που προτήτερα φέρθηκα τόσο άσχημα... Σάν άγρίμι... ή σά νά ήμουν μέ κανένα ξένο, ε; (Γελά, και μέ τρόπο τόν απομακρύνει από τήν άγκαλιά της, αλλά πάντα κάθονται κοντά-κοντά.)

Νότης: — Νάί, ακριβώς! Σά νά σου ήμουν ε πιό ξένος, εγώ... που τρελλαινομαι για σένα, και για τό λαϊμάχη σου!.. (Σκύβει και τής φιλεί τό λαϊμό.) Σ' αγαπώ!

Έλλη, στέκεται μιá στιγμή κ' έπειτα τόν απομακρύνει γλυκά: — Φθάνει!.. μανία πιά που εχεις μέ τό λαϊμό μου!.. Για νά τόν εχω ετσι άνοιχτό, εκείνο τό βράδυ εστο θέατρο, ε;.. Και όμως!..

Νότης: — Και όμως, τί;

Έλλη, μέ προσποιητική άφέλεια: — Στή φωτογραφία δέν κατώρ-θωσες νά τόν βγάλής!.. Δέ φαίνεται!

Νότης, ζωηρά: — Μπα; πώς;

Έλλη: — Νά, τόν σκεπάζει τό χέρι σου. Δέν ειδες; "Ετσι, καθώς μ' εχεις άγκαλιασμένη και μέ φιλάς, τό μανίκι σου πέφτει ελο εστο λαϊμό μου.

Νότης: — Μά εχι, σου λέω! κάνεις λάθος! Τό χέρι μου πέφτει πιό κάτω. Και τό προφίλ φαίνεται ελο κι' ε λαϊμός.

Έλλη, γελά: — Χά, χά! "Εχεις λάθος! "Ο λαϊμός, σου λέω, δέ φαίνεται. Τό είδα πολύ καλά εγώ!

Νότης: — "Οχι!

Έλλη: — Νάί!

Νότης: — "Α, μά θά μέ κάμης νά σκάσω! "Αφού, σου λέω, φαίνεται!.. Νά τό!.. (Σηκώνεται ειθύς, τρέχει εστο σωτιάρι, τό ξεκλειδώνει και βγάξει τήν πλάκα:) Καθαρώτατα! (Γυρίζει εστην "Έλλη και τής δείχνει εστην πλάκα.) Δέ σου τώλεγα; "Ολο αυτό τό μαύρο που βλέπεις εδω, είνε ε άσπρος σου λαϊμός!

Έλλη: — Που είνε; Μπα! κάνεις λάθος. (Σηκώνεται:) "Ελα εδω εστο φως νά τό ιδω. (Διευθύνεται εστο παράθυρο, παρσούρουσα και τόν Νότην, ε όποιος στήνει τήν πλάκα εστο φως, για νά τήν ιδή:) "Α, ναί... ναί... εχεις δικήν... Ειδες, καλέ; μέ γέλασε τό μαύρο!.. Δέ συλλογίστηκα πώς τά μαύρα τής πλάκας βγαίνουν άσπρα εστο χαρτί!.. Τι κουτή! Εβρεις όμως πώς είνε πολύ πετυχημένη;.. "Αλήθεια, σάν εικόνα ζωγράφου... (Ο Νότης κρατεί τήν πλάκα εστο φως και τήν κυττάζουν όλοένα.)

Νότης: — Ειδες λοιπόν; δέν σου τώλεγα;..

Έλλη: — "Α, τί θά μάς θυμίζη μιá μέρα αυτή ή φωτογραφία!.. (Τόν άγκαλιάζει από πίσω:) Μιά γλυκειά, μιá ουράνια στιγμή αποτυπωμένη εδω για πάντα!.. Χρυσέ μου! (Τόν φιλεί.)

Νότης : — 'Αγάπη μου ! (Τὴν φιλεῖ.
'Απάνω στὴ γλῶσσα ξεχνιέται καὶ δὲν κρα-
τεῖ πιά τὴν πλάκα τόσο δυνατά.)

Ἐλλη, ἄξαφνα, σὰν ἀστοραπὴ, ὄρωμ',
τοῦ ἀρπάζει τὴν πλάκα καὶ τὴν πετᾷ ἔξω,
ἀπὸ τὸ παράθυρο, ὅπου γίνεται θοῦμα.
Δυνατά : — Νά ! κομμάτια !.. στὴν ἀντι-
κρυνὴ μάνδρα !.. πῆγαινε νὰ τὰ μαζέψῃς
νὰ τὰ στείλῃς τοῦ πατέρα μου !.. Ἄτιμε !

Νότης, καταπληκτος, ἔκαμε νὰ τὴν
ἐμποδίσει, ἀλλὰ δὲν ἐπρόφρασε : — Ἄ ! !..
τὴ Δαλιδά !..

Ἐλλη : — Ἐμπρός τώρα !.. Τὸ κα-
πέλλο μου !.. (Τρέχει καὶ φορεῖ τὸ κα-

πέλλο της :) Τὴ ζακέττα μου... (Παίρνει τὴ ζακέττα της :) Τῆς
νότες μου !.. (Παίρνει τὴ θήκη μὲ τῆς νότες :) καὶ ὄρεθουάρ !
Μὴν ἀμφισβᾶλλῃς, ὅτι θὰ σοῦρχομαι δυὸ φορές τὴν ἐβδομάδα ! Τα-
κτικά ! τακτικά !..

Νότης : — Καὶ πῶς ἔσπασες τὴν πλάκα ; Τὸ κλειδί τῆς πόρτας
εἶνε εἰς τὴν τσέπη μου !

Ἐλλη : — Ναί, ἀλλὰ τώρα φωνάζω ! Ἡ μοῦ δίνεις τὸ κλειδί ἀμέ-
σως, στὴ στιγμὴ, ἢ βγαίνω εἰς τὸ παράθυρο καὶ ξεσηκῶνω τὴ γειτονιά !

Νότης : — Μπᾶ ; καὶ ποῖός θὰ ἐκτεθεῖ ;

Ἐλλη : — Ἐσοῦ ! Εἶσαι φωτογράφος ἀματέρ καὶ φίλος τοῦ μπα-
μπᾶ. Μοῦ ἐπρότεινες νὰ ἔλθω νὰ μοῦ κάμῃς μιὰ φωτογραφία.
'Ἦλθα. Ἐκαμα ἄσχημα, ἀλλὰ ἦλθα... Ἐσοῦ, νομίζοντας πῶς εἶμαι
καμμιά ἀπὸ κείνες, ἐκλείθωσες τὴν πόρτα. Ἐγώ, γιὰ νὰ σωθῶ,
ἐφώνασα. Ποῖός ἐκτίθεται ἀπ' αὐτὴ τὴν ἱστορία ;..

Νότης : — Καλά. Φώναξε λοιπόν. Νά, τὸ παράθυρο.

Ἐλλη : — Ἄ, νομίζεις πῶς θὰ φοβηθῶ ; Χμ !.. Μὴ μοῦ δώσης
τὸ κλειδί μὲ τὸ «τρία», καὶ θὰ ἰθῆς. Ἐλα ! (Ἀποφασιστικά :)
'Ἐνα !.. Δός μου τὸ κλειδί !.. Δύο !.. Τρ...

Νότης, τὴν διακόπτει : — Ἐ, καλὰ ντέ ! Τί νὰ σοῦ δώσω τὸ
κλειδί ; Δὲν σοῦ ἀνοίγω ἐγὼ τὴν πόρτα ;.. Ὅριστε ! (Πηγαίνει, νι-
κημένος πιά, καὶ ξεκλειδώνει τὴν πόρτα.)

Ἐλλη : — Ὅχι, παίζουμε !.. (Φεύγει ὀρμητικά, σὰν τὸ ποντίκι,
ποῦ τοῦ ἀνοίξαν ἄξαφνα τὴν παγίδα. Ἀπὸ τὴ βία της, ξεχνᾷ τὸ
μουὰ της.)

Νότης : — Πάει ! τὴν ἔπαθα σὰν ἀτζαμῆς !.. (Στέκεται λίγες
στιγμὲς μετέωρος καὶ εἶπει συνολατῶσαι φουρκισμένος.)

Ζοζός, μπαίνει μὲ ἕφος ἐροηματοικόν : — Ἐ, ἢ ζαρκαδίτσα ;..
παίε, τὴν εἶδα !..

Νότης : — Ἄλεποῦ ! σωστὴ ἄλεποῦ, φίλε μου !

Ζοζός : — Ποῦ νὰ τὴν πιᾶσῃ παγίδα, ἔ ;

Νότης : — Μπρέ, τὴν ἔπιασε μιὰ στιγμὴ, μὰ μὲ τὴν πονηρία
της, κατάφερε νὰ τὴν ἀνοίξῃ καὶ νὰ μοῦ φύγῃ !

Ζοζός, βλέπων τὸ μουὰ τῆς Ἐλλῆς : — Μπᾶ ; Καὶ σοῦ ἄφισε,
βλέπω, τὴν οὐρά της ! (Τρέχει, παίρνει τὸ μουὰ καὶ τὸ κρατεῖ κρε-
μασμένο εἰρωνικά μπροστὰ εἰς τὸ Νότη.)

Σωτήρης, ἀπὸ τὴν θύραν, βιαστικῶς : — Τὸ κορίτσι ποῦ ἦταν
ἐδῶ, ἐγύρισε... γιατί, λέει, ξέχασε μιὰ γουνίτσα... Ἄ ! αὐτὴ
εἶνε ;.. Νά τῆς τὴν πάω κάτω...

Ζοζός : — Νά τὴ δώσουμε ; (Ποηρό :) Ἡ μήπως μᾶς χρειαστῇ ;

Νότης : — Δός τη, νὰ πάῃ εἰς τὸ διάβολο ! (Ἀρπάζει τὸ μουὰ ἀπὸ
τὰ χεῖρα τοῦ Ζοζοῦ καὶ τὸ πετᾷ τοῦ Σωτήρη, ὁ ὁποῖος φεύγει εὐθὺς :)
Ἄ, φίλε μου ! μὲ τὸ ρεζιλίκι ποῦ ἔπαθα σήμερα ἐγώ... θάργῃσω
πολύ νὰ ξαναρχίσω !

[Αὐλαία]

(28-29 Σεπτεμβρίου 1913)

ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ

ΗΛΙΑΣ ΖΕΡΒΟΣ ΙΑΚΩΒΑΤΟΣ

[Ἐπὶ τῇ 50ῃ ἐπετείῳ τῆς ἐνώσεως τῶν Ἰονίων νήσων]

Ἡλίας Ζερβός μετὰ τοῦ Ἰωσήφ Μομφερράτου δηήρξαν ἐν Κε-
φαλληνίᾳ οἱ ἀτρόμητοι πρωταθληταὶ καὶ διαπρύσιοι κήρυκες
τοῦ βίξοσπαστιμοῦ, εἰς ὃν ὀφείλεται ἡ ἀπελευθέρωσις τῶν Ἰονίων
νήσων, ἧς ἐωρτάσθη ἡ 50ῃ ἐπέτειος τὴν 21 Μαῦου 1914.

Εἶνε ἤδη γνωστὴ ἡ ἐθνικωτάτη θράσις τῶν δύο μεγατίμων τέ-
κνων τῆς Κεφαλληνίας, ὁ Ἡλίας Ζερβός θὰ παραμείνῃ ἐν τῇ
Ἑπτανησιακῇ Ἱστορίᾳ ὡς ἡ πλέον ὑπέροχος καὶ ἐπιβλητικὴ αὐτῆς
μορφή. Δὲν εἶνε εὐκόλον νὰ συνοψίσωμεν ᾧδε τὴν ἐθνωφελῆ ἔργα-

ΠΟΙΗΤΑΙ ΚΑΙ ΛΟΓΟΓΡΑΦΟΙ ΕΚ ΤΩΝ

Κοστής Παλαμάς — Γεώργιος Δροσίνης
'Ιωάννης Πολέμης — 'Αριστομένης Προβελέργιος
Χ. 'Αννίνος — 'Αργύρης 'Εφταλιώτης

ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ ΤΟΥ "ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ., (1886-1915)

Νικ. Ι. Λάσκαρης — 'Ιωάννης Ζερθός
Μιλτιάδης Μαλακάσης — Γεράσιμος Βώκος
Σπύρος Μελάς — Στ. Στεφάνου

σίαν τοῦ Ζερβοῦ. Περιοριζόμεθα μόνον νὰ χαράξωμεν χάριν τῶν ἀναγνωστῶν αὐτοῦ ὀλίγας βιογραφικὰς σημειώσεις εἰς εὐλαβῆς μνημόσυνον πρὸς τὸν μέγαν βίξοσπάστην.

Ὁ Ἥλιος Ζερβὸς ἐγεννήθη ἐν Κεφαλληνίᾳ τῇ 1814 ἀπέθανε δὲ πλήρης ἡμερῶν τῇ 1894. Ἀριστοῦχος εἰς τὰ νομικὰ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Πίζης, ἐνυμφεύθη τῇ 1842 τὴν ἐξ εὐγενοῦς καὶ πλουσίας οἰκογενείας τῆς νήσου Χρυσάνθην Α. Σολωμοῦ, ἣτις μετ' αὐτὰ παρνήσεως διεμοιράσθη τὰς πικρίας τοῦ περιπετειώδους ἀνδρός. Γλωσσομαθής, ἐπιστήμων καὶ ἐγκυκλοπαιδικώτατος, διεκρίνετο καὶ ὡς ἑλληγιστῆς καὶ λατινιστῆς ἄριστος, ἐκπονήσας πλεῖστα φιλολογικὰ καὶ πολιτικὰ συγγράμματα. Ἀνεδέχθη ῥήτωρ μελλίρριτος καὶ χειμαρρῶδης. Δεινὸς δὲ καὶ ἀκαταγώνιστος ὡς δημοσιογράφος. Ἡ ἐφημερίς του «Φιλελεύθερος» ἐξέπεμπε μύθρους καὶ κεραυνοὺς κατὰ τῆς τυραννικῆς ἀκολασίας τῆς Ἰονίου Κυβερνήσεως, οἱ ὁποῖοι τῇ ἐστοίχισαν δις τὴν εἰς Ἀντικυθῆρου μαρτυρικὴν του ἐκείνην ἐξορίαν. Τῇ 1850 ἐξελέγη βουλευτὴς ἐν τῇ Ἰονίῳ Βουλῇ μετὰ τοῦ Μομφερράτου καὶ ἐτέρων 7 βίξοσπαστῶν. Ἡ μετριοφροσύνη του ἤτο παροιμιώδης. Ἀπέστεργε τιμὰς καὶ ἀξιώματα ἀποφεύγων πάντα ἐπιδεικτικὸν θόρυβον περὶ τὸ ὄνομά του. Ἐκλεγείς πρόεδρος τῆς 12ης Ἰονίου Βουλῆς ἐδέχθη τὴν προεδρίαν κατόπιν ἐπιμόνων παρακλήσεων ὀλοκλήρου τοῦ Σώματος. Κατὰ τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν τοῦ 1864 ἀπεποιήθη τὴν ἐκλογὴν του ὡς πληρεξουσίου. Ἐπίσης δὲν ἀπεδέχθη τὸν ἐν ἔτει 1866 διορισμὸν του ὡς συμβούλου τῆς Ἐπικρατείας ὑπὸ τοῦ Βασιλέως. Ἡρνήθη ὡσαύτως νὰ δεχθῆ τὸ ὑπὸ τοῦ Κουμουνοῦρου προσενεχθὲν ἀξίωμα ὑπουργοῦ. Καὶ μόνον ὅταν ἀπέθανεν, ἡ Ἑλλήν. Κυβέρνησις τὸν ἐκήδευσεν, ἐν μέσῳ πανελληνίου ἀληθῶς πένθους, μὲ βαθμὸν καὶ τιμὰς στρατηγοῦ.

ΤΟ ΣΗΜΑΝΤΡΟ

ἘΣΚΟΥΡΓΙΑΣΕ τὸ σήμαντρο σὸ ὅλο κορμασμένον
— ἓνα κομμάτι αἰθερο κι' ἓνα μικρὸ σφνρι —
ἀμάθητος μὲ τὸ σφνρι τὸ σήμαντρο σημαίνω
τὸν ὄρθο, διὰν ὁ λειτουργὸς στῆ Πύλῃ προχωρεῖ.

Καὶ τὸ καλόγερόπαιδο, ποῦχει φορὸς σημάνει,
πάει σημαίνει ἔσπερινό, σημαίνει πεῖδ γλινκά,
νύχτα ὁ παπὰς ἀπόδειπνο μετὰ τὸ δεῖτανο κάνει
οἶν τοῦ σημάντρον τῆ φωνῆ στῆ τράπεζα ἀγροικᾶ.

Κι' ὁ γέροντας καλόγερος, ποῦχει περίσσεια πείρα,
σημαίνει πεῖδ γλινκύτερα γοργὰ καὶ χαρωπά.

Τὸν δόλιο, διὰν γεννήθηκε, τὸν μοίραρεν ἡ μοῖρα,
τὸ σκοργιασμένον σήμαντρο νὰ μάθη νὰ κινῆ!

Μετέωρα)

ἈΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΜΟΡΑΪΤΗΣ

Χ. ΚΑΛΑΝΤΙΔΟΥ ΗΛΕΚΤΡΟΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟΝ

ΔΙΑΣΤΑΥΡΩΣΙΣ ΟΔΩΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΚΑΙ ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ 2

ΕΙΔΙΚΑΙ ΑΙΘΟΥΣΑΙ, ἐφοδιασμένα μετὰ τὰ τελειότερα ὄργανα καὶ μηχανήματα, δι' ὧν ἐφαρμόζονται αἱ θεραπευτικαὶ ιδιότητες τοῦ ἠλεκτρισμοῦ καὶ ὅλα τὰ εἶδη τῶν ἠλεκτρικῶν ρευμάτων:

Γαλβανικόν, Φαραδικόν, Στατικόν.

ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΣ ΘΑΛΑΜΟΣ διὰ τὰ *ὕψιπυκνα ρεύματα* (haute frequense) τοῦ περιωνύμου Ἀρσονβάλ, τὰ ἐνδεδειγμένα κατὰ πολλῶν δυσκρασιῶν καὶ παθήσεων

καὶ *ἰδίᾳ* κατὰ τῆς *ἀρτηριοσκληρώσεως.*

ΑΚΤΙΝΕΣ Χ ΡΕΝΤΓΕΝ,

δι' ὧν ἐπιτυγχάνονται θαυμάσια ἀποτελέσματα
θεραπευτικὰ καὶ διαγνωστικὰ

Ἡλεκτρικὰ φωτόλουτρα. — *Ὅργανα γαλβανοκαυστικῆς.* —
Συσκευαὶ ἐνδοσκοπήσεως. — *Λουτρά ὑδροηλεκτρικὰ.* —
Ἀνατριπτῆρες δονητικοὶ (massages). — *Ὅργανα*
ἀκτινοθεραπευτικὰ καὶ θερμοφόρα.

«*Bain à quatre celules*» δι' ὑδροηλεκτρικὰ λουτρά, ἥτοι τὸ ὄνομασθὲν *ἀκρόλουτρον*, τὸ νεώτατον καὶ τελειότατον μηχανήμα, διὰ τοῦ ὁποίου ἐπιτυγχάνεται

κατὰ 50 ποικίλους τρόπους ἢ ἐνηλέκτρισις
τῶν διαφόρων μελῶν καὶ ὀργάνων τοῦ σώματος.

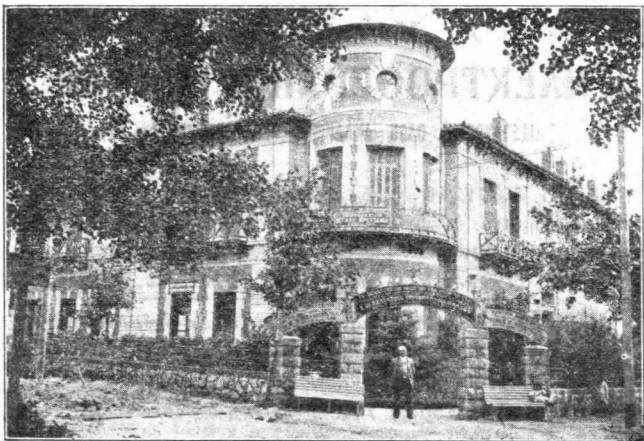
Ἡ Διεύθυνσις τοῦ *Ἡμερολογίου* συνιστᾷ μετὰ πεποιθήσεως τὸ

ΗΛΕΚΤΡΟΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟΝ

ΚΑΛΑΝΤΙΔΟΥ

ὡς ἐν τῶν τελειοτέρων καὶ πλουσιωτέρων καθ' ἅπασαν

τὴν Ἑλλάδα καὶ Ἀνατολὴν

ΤΟ ΕΝ ΚΗΦΙΣΣΙΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ
ΤΗΣ «ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΤΑΝΙΑΣ»,

(Ίδρυθέν τῷ 1908 καὶ διευθυνόμενον ὑπὸ τοῦ κ. ΧΡ. ΤΖΑΝΙΔΟΥ)

HOTEL GDE BRETAGNE DE KEPHISSIA
OUVERT TOUTE L'ANNÉE
SALES DE FÊTES BANQUETS ET DE MARIAGES,
SUPERBE ET IMMENSE JARDIN

Ἀπὸ ἐνός ἤδη ἔτους τὸ πανελληνίου πλέον φήμης Ξενοδοχείον τοῦ κ. Τζανίδου τῆς «Μεγάλης Βρεττανίας», ἐγκαθιδρύθη εἰς τὸ μεγαλοπρεπές, νεόδμητον καὶ εὐρύχωρον μέγαρον Δεσποζίτου, κείμενον ἐπὶ ὑψηλῆς καὶ δεσποζούσης θέσεως, ἀνατεπταμένον πρὸς ὅλα τὰ σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος, με γραφικωτάτην τριγύρω τὴν θέαν βουνῶν καὶ πευκῶνων, ἐντὸς κήπου θαλεροῦ καὶ ἀπεράντου, ἀποτελοῦν τὸν ὠραιότερον στολισμὸν καὶ τὴν προσφιλέστεραν ἀπόλαυσιν δι' ὅσους ἐννοοῦν καὶ θέλουσιν ἐν γαλήνῃ καὶ εὐμαρείᾳ ὅλα τὰ θέληγτρα τῆς προνομιούχου ταύτης ἐξοχῆς τῶν Ἀθηνῶν.

Ἄν ἡ Κηφισιά εἴνε τὸ μοναδικὸν δροσόλουστον καὶ πολυήμετον προάστειον τῆς πρωτεύουσας, ὁ κ. Τζανίδης τῆς «Μεγάλης Βρεττανίας» εἴνε ἡ καλλιτέρα ἐγγύησις καὶ προσωποποίησις τοῦ πολιτισμοῦ τῆς.

Καὶ ἰδοῦ διατί. Ἐξ τῶν δύο καὶ μόνων εὐπροσώπων Ξενοδοχείων, ἀξίων τῆς ἀποστολῆς τῶν, τὰ ὁποῖα ἔχει σήμερον νὰ ἐπιδείξῃ ἡ Κηφισιά, τὸ ἐν ταγγάνει κέντρον πλουτοκρατῶν καὶ πολυταλάντων, πολυτελείας καὶ δαπανηρᾶς ἐπιδείξεως καὶ θορύβου. Ἀλλὰ τὸ ἄλλο, ἡ «Μεγάλη Βρεττανία», εἴνε ἀναμφισβήτητος τὸ ἡγελευτὸν ἄστυλόν τῆς ἡσυχίας, τῆς οἰκογενειακῆς εὐμαρείας, τῆς ἀνενοχλήτου ἀπὸ τὴν κοσμικὴν τύρβην ἀνέσεως, τῆς νοικοκυρωσύνης, μετὴν ἀπαράμιλλον μαγειρικὴν του, μετὴν μαθηματικὴν καὶ μυθώδη τάξιν του, μετὴν ἀπαστράπτουσαν καθαριότητα, μετὴν εὐγένειαν τοῦ διευθυντοῦ, τὴν ὁποῖαν οὗτος μεταδίδει καὶ εἰς τὸ κόσμον προσωποικὸν τῆς ὑπηρεσίας.

Καὶ δι' αὐτὸν τὸν λόγον ὑπάρχουσι οἰκογένειαι, αἱ ὁποῖαι ξεκινουνοὶ καθ' ἕτος ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, ἀπὸ τὴν Ἀνατολήν, ἀπὸ τὴν Ρουμανίαν, ἀπὸ παντοῦ, ὄνειροπολοῦσαι νὰ διέλθουσι ἕνα-δύο μῆνας ἢ καὶ ὅλον τὸ θέρος εἰς τὸ ὁμομαντικὸν κρησφύγετον τῆς «Μεγάλης Βρεττανίας».

Ἀλλὰ καὶ πλείστα ἀθηναϊκὰ οἰκογένειαι, ἀποφεύγουσαι τὰ ὑπέρογκα ἐνοίκια καὶ τὰς φροντίδας ἰδιαιτέρων κατοικιδίων, προτιμοῦν τὸ ὄντως οἰκογενειακὸν Ξενοδοχείον τοῦ κ. Τζανίδου, ὁ ὁποῖος δὲν εἴνε πλέον ὁ ξενοδόχος καὶ ὁ κερδοσκοπὸς ἐπιχειρηματίας, ἀλλ' ὁ φιλοξενῶν οἰκοδεσπότης, ὁ μελιχρὸς καὶ εὐνοεῖδης νοικοκύρης, ὁ ἀκούραστος, ὁ ἀγρυπνος καὶ ἀγαπητὸς ἐπιτηρητὴς τῆς εὐμαρείας τῶν ἀγαπητῶν του ξένων.

Διότι ὁ κ. Τζανίδης — εἴνε πανθομολογούμενον — ἔξει τὴν φιλοδοξίαν καὶ τὸ ἰδανικὸν τοῦ ἔργου του, ἀποβλέπων εἰς ἐν κυρίως πῶς νὰ μένουσι γοητευμένοι ὅλοι μαζί του. Γοητευμένοι ἀπὸ τὴν μαγειρικὴν του, ἥτις, ἐκτὸς τῆς ἀριστοτεχνικῆς κατασκευῆς τῶν φαγητῶν, διακρίνεται διὰ τὴν μέχρι πηχῶσεως ἐκλογὴν καὶ ἀρίστην ποιότητα τῶν υλίκων του. Γοητευμένοι ἀπὸ τὴν ἀκριβολόγον καθαριότητα. Γοητευμένοι ἀπὸ τὴν μεθοδικότητα καὶ τὴν τάξιν. Γοητευμένοι πρὸ πάντων ἀπὸ τὴν εὐνοεῖδυσίαν του τὴν μυθώδη, ἥτις τὰ προλαμβάνει, τὰ ἐγγυᾶται, τὰ παρέχει ὅλα, ὅτι χρειάζεται, δαφιλῆ, ἀνόθευτα, ἐκλεκτά.

ΤΟ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ ΤΗΣ «ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΤΑΝΙΑΣ»,

ἔχει ἔτι ἄνοικτον καθ' ὅλον τὸ ἔτος

ἔχει προσέτι: ἀναγνωστήριον καὶ σφαιριστήριον.

Διαθέτει εὐπροσώπους αἰθούσας

Τελετῶν, γάμων, ἐορτῶν συμποσιῶν οἰκογενειακῶν.

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ «Ἐθνικοῦ Ἡμερολογίου» συνηστᾶ μετὰ πεπονήσεως τὸ πεφημισμένον ἄλλως τε καὶ μόνον ἀντάξιον τῆς Κηφισιάς Ξενοδοχείον τοῦ κ. Τζανίδου.

Ἄν ἡ Κηφισιά εἴνε ὄντως ἀληθῆς παράδεισος διὰ τὸ ὑγιεινὸν καὶ ἡερὸν τοῦ κλίματος, τὴν πλουσίαν βλάστησιν, τὸν καθαρὸν ἀέρα, τὴν ποικιλίαν τῶν τοπίων, τὴν πανοραμικὴν θέαν, ἡ «Μεγάλη Βρεττανία» ἀποτελεῖ τὴν ἐλκυστικωτέραν λειτουργεῖαν, ἀληθινὴν εὐτυχίαν διὰ τοὺς ἀγαπῶντας τὰ θέληγτρα τῆς ἐξοχῆς.

ΠΡΟΤΥΠΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΜΕΤ' ΟΙΚΟΤΡΟΦΕΙΟΥ

ΗΛΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ.

2-6-14 Δεωφ. Αλεξάνδρας (δυσίθεν Πανελ. Γυμν.). Τηλ. 628

Τὸ Πρότυπον Ἐκπαιδευτήριον εἰσέρχεται εἰς τὸ πέμπτον ἔτος τῆς δράσεως αὐτοῦ. Ἰδρυθὲν τὸ ἔτος 1910 κατέστη ἐντὸς τοῦ διαστήματος 4 ἐτῶν γνωστὸν ἀνά τὸ Πανελλήνιον, ὡς μαρτυροῦσιν οἱ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος φοιτήσαντες ὑπερξήκοντα ἐσωτερικοὶ μαθηταί.

Τὸ Τμήμα Ἀρρένων, ἀρ. 14, περιλαμβάνει 4 τάξεις τοῦ Δημοτικοῦ, 3 τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ 3 τοῦ Γυμνασίου.

Ἡ Ἐμπορικὴ Σχολή, ἀρ. 14, ἀποτελεῖται ἐκ 4 τάξεων καὶ εἶνε ἀνεγερσμένη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως. Εἰς τοὺς μαθητὰς τῆς Ἐμπορικῆς ἔχει ἀνατεθῆ καὶ ἡ διεξαγωγὴ τῆς ὅλης λογιστικῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ἰδρύματος, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῶν καθηγητῶν τῶν Ἐμπορικῶν. Τοιοῦτοτρόπως οἱ μαθηταὶ πλὴν τῆς θεωρητικῆς τοῦ προγράμματος διδασκαλίας ἀκούονται πρακτικῶς εἰς τὴν διαχείρισιν πραγματικῶν κεφαλαίων ἀνω τῶν 200,000 δρχ. ἔξερχόμενοι δὲ τῆς σχολῆς θὰ ὦσι κατηρτισμένοι οὐχὶ μόνον ἐπιστημονικῶς, ἀλλὰ καὶ ὡς πεπειραμένοι ὑπάλληλοι.

Τὸ Μονοτάξ. Λογιστ. Τμήμα, ἀρ. 14, καταρτίζει ἐντὸς ἔτους τοὺς τελειοφ. τοῦ Γυμνασίου καὶ τοὺς φοιτητὰς εἰς Λογιστὰς.

Διὰ τὸ Τμήμα Θηλέων, ἀρ. 2, ἡγοράσθη οἰκίημα εὐρύχωρον μετὰ κήπου ἐκτάσεως 1000 τ. πῆχ. πρὸς ἐξάσκησιν τῶν μαθητριῶν. Περιλαμβάνει Νηπιαγωγεῖον, Δημοτ. καὶ Ἑλλην. Σχολεῖον καὶ πλήρες Γυμνάσιον, ὡς καὶ Ἐμπορ. Σχολὴν τετρατάξιον, καὶ σκοπὸν ἔχει τὴν ἀρτίαν πνευματικὴν καὶ κοινωνικὴν μόρφωσιν τῶν κοριτσιῶν μας.

Γυμναστικὸς Σύλλογος, ἀρ. 6, ἐπὶ ἐκτ. 4,000 τ. π. ἀνηγέρθη πλήρες Γυμναστήριον πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν. Πλὴν τοῦ πλήρους Σουηδικοῦ Γυμναστηρίου περιλαμβάνει 2 Lawn Tennis, courts, στίβον 120 μ., ποδηλατοδρόμιον, skating-rink, σκοπευτήριον, ὀπλομαχητικὸν ὄμιλον, παντοειδεῖς Ἀγγλικὰς παιδιὰς καὶ τέλειον σύστημα λουτήρων.

Ἐν τῇ Γυμναστηρίῳ λειτουργοῦν ἐπίσης Ὁρθοπεδικὴ Κλινικὴ καὶ Ὑδροθεραπευτήριον ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Γ. ΣΠΥΡΙΔΟΥ, διπλωματούχου τῆς École d'Orthopédie de Paris et du Ministère de l'Instruction Publique de France.

Γίνονται δεκτοὶ πρὸς ἀσκήσιν καὶ θεραπείαν καὶ μὴ μαθηταὶ ἢ μαθήτριαι τοῦ Ἐκπαιδευτηρίου.

ΑΤΟΜΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΦΟΙΤΗΤΟΥ

Η 31^η ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

Ὁ κρότος τῆς πρώτης ῥοκάνας, τὴν ὁποίαν ἤκουσα καὶ τὴν ὁποίαν ἔπαιξε κάτω εἰς τὴν αὐλὴν ὁ μικρὸς Νάσος, ὁ υἱὸς τῆς οἰκοδεσποίνης μου, με ἀφύπνισεν, ἀντηχήσας εἰς τὰς ἀκοάς μου ὡς ὁ ἦχος τῆς σάλπιγγος τοῦ Ἀρχαγγέλου τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος εἰς τὸ οὐς ἀδιορθώτου ἁμαρτωλοῦ.

Τὸ βλέμμα μου ἐκαρφώθη ἀμέσως ἐπὶ τῆς ἡμερομηνίας τοῦ παρὰ τὴν κλίνην μου ἡμεροδείκτου. Εἰς τὸ θολὸν φῶς τῆς χειμερινῆς πρωΐας ἡ 31^η Δεκεμβρίου διεκρίνετο με ὄλον τὸ πένθιμον μεγαλεῖον τῶν μελανῶν γραμμῶν τῆς.

Ὁ κρότος τῆς ῥοκάνας.

Ἦτο ἡ φοβερά ἡμέρα, τὴν ὁποίαν

εἶχα τάξει ἀνυπερθέτως ὡς ἔσχον ὄριον διὰ τὴν πληρωμὴν τοῦ ἐνοικίου μου, διὰ τὰ αἰθριάσῃ ἢ πρὸ ἡμερῶν συννεφιασμένη μορφὴ τῆς κυρᾶ-Νικόλαινας, καὶ διὰ τὴν ἀπότισιν ἐνὸς μέρους τοῦ ἐξωγκωμένου λογαριασμοῦ τοῦ ξενοδόχου μου, τοῦ κύρ-Βασίλη, τοῦ ὁποίου τὸ πικρὸν μειδιάμα, με τὸ ὁποῖον παρηκολούθει τὴν εἰς τὰ κατὰστικά του ἐγγραφήν τοῦ καθημερινοῦ χρέους μου, εἶχεν ἀποκτήσει ὀξύτητα ὀμορφείας.

Τὸ βλέμμα μου ἐκαρφώθη ἐπὶ τοῦ ἡμεροδείκτου.

Πῶς ἦτο δυνατόν νά μή μου στείλῃ τόν μπουναμά μου ὁ γέρος μου διά τήν πρώτην τοῦ ἔτους; Καί ὁ θεῖος μου ὁ παπᾶς

Τοῦ ξενοδόχου μου τοῦ κύρ-Βασίλη.

Ὁ θεῖος μου ὁ παπᾶς.

ὅπου ἐκέρδιζε τόσα ἀπό τήν ἐνορίαν του; Καί ἐκεῖνη ἡ θεῖα μου ἡ κυρᾶ-Φλωροῦ, ὅπου ἔκρυβε τόν θησαυρόν τῶν παλαιῶν πεντοδράχμων τοῦ Ὁθωνος μέσα εἰς παλαιά τσουράπια, καί ἡ ὁποία ἦτο βέβαιον πλέον καί κοινολογημένον ὅτι μέ εἶχεν ἐκλέξει διά κληρονόμον της; Μὲ αὐτά καί μ' αὐτά εἶχα ἐπιτύχει τήν συνομολόγησιν ἀναχωχῆς, ἥτις ἔληγε τήν 31 Δεκεμβρίου.

Μέσα εἰς παλαιά τσουράπια.

Καί τήν 30 τοῦ μηνός ἦλθεν ὁ Σιδέρης ὁ ἀμανατζῆς, καί μοῦ ἔφερε τρόντι ἐπιστολήν καί παραγγελίας ἀπό τοὺς οἰκείους μου: ὁ γέρος μου μοῦ ἔστειλε διά μπουναμᾶν μίαν ἀγωγήν, ποῦ μοῦ εἶχε κοινοποιήσει ἐκεῖ κάτω ἕνας δανειστής μου, ἀπό τόν ὁποῖον εἶχα πάρει κάτι φιλά τὸ θέρος, κατὰ τὰς διακοπὰς.

Ὁ θεῖος μου, ὁ παπᾶς, μοῦ ἔστειλε τὰς εὐλογίας του.

Ἡ κυρᾶ-Φλωροῦ μοῦ ἔστειλε τρία ζευγάρια τσουράπια χωρίς ἴχνος πενταδράχμου μέσα.

Ἔστειλα κ' ἐγὼ τὸν γραμματοκομιστὴν εἰς ὄλους τοὺς διαβόλους κ' ἐξάρωσα εἰς τὸ κρεββάτι μου, ἀναμένων μὲ στωϊκῆν ἐγκρατέρειαν τὸ τέλος τῆς τραγωδίας.

Αἱ ἐλπίδες μου ὅλαι ἐκρεμάσθησαν τώρα ἀπὸ τὸν Φουκαρέ-σων, τὸν φίλον μου Φουκαρέσων, ὀλίγον τι Ρωμοῦνον, ὀλίγον τι φοιτητὴν τῆς φαρμακευτικῆς, ὀλίγον τι τενόρον εἰς τὰ ὑπαίθρια θεάτρα, καί πολὺ μυστηριώδη. Ὁ Φουκαρέσκος ἦτο, κατὰ τὸ λέγειν του, υἱὸς εὐπόρου οἰκογενείας ἑλληνοφροναυτικῆς, ἥτις εἶχεν

«ἀμπέλια στὴ Φραγκιά,
σπίτια στὸ Βουκουρέστι,»

ἀλλὰ περισσοτέρας φορές τὸν εἶχα συναντήσει εἰς τὰ κυβεία καί τὰ χαρτοπαικτεία τῆς προτενούσης, παρὰ εἰς τὰ ξενοδοχεῖα καί τὰ γαλακτοπωλεῖα.

Ὁ Σιδέρης ὁ ἀμανατζῆς.

Μὲ εἶχε πείσει τὴν προτεραίαν νά τοῦ δώσω τὸ μόνον ἀπομένον μοι πολῦτιμον σχετικῶς πρᾶγμα, ἔν ἀργυροῦν ὥρολόγιον, δῶρον τοῦ θεῖου μου τοῦ παπᾶ. Ἐγνώριζεν αὐτὸς μίαν μέθοδον εἰς τὴν ῥουλέτταν ἀσφαλῆ, μὰ ἀσφαλῆ!.. Τὴν ἐφεῦρεν ἀγρυπνῶν νύκτας ὀλοκλήρους μὲ μαθηματικούς ὑπολογισμούς καί δὲν ἦτο δυνατόν παρὰ νά ἐπιτύχη. Ἦτο τὸσον βέβαιος, τὸσον βέβαιος!.. Δύο καί δύο κάμουν τέσσαρα, ἀδελφέ, πὼς τὸ θέλεις;

Εἰς τὰ χαρτοπαικτεία.

Μὲ ὄλην τὴν βεβαιότητά του, ἐτόλμησα δειλὰ-δειλὰ νά τὸν συμβουλεύσω νά μὴ ἐξαργυρώσῃ τὸ ὥρολόγιον εἰς τὸν ἐνεχυροδανειστήν, ἀλλὰ νά τὸ πουντάρῃ αὐτούσιον. Αὐτὸς ὅμως μοῦ παρετήρησεν ὅτι, ἐπειδὴ θὰ ἐπῆγαινε *πάρου* καί *κουνίταισι* διαρκῶς, ὁ πάγκος θὰ εὐρίσκετο εἰς δύσκολον θέσιν νά μᾶς δώσῃ ὕστερα, ἀφοῦ ἐκερδίξομεν, χίλια ἢ χίλια πεντακόσια ἀργυρᾶ ὥρολόγια, τὰ ὁποῖα καί εἰς ἡμᾶς θὰ ἦσαν μετᾶς, ἀφοῦ δὲν εἶχαμεν

Ὁ κ. Νικόλας στὸ μπακάλιο.

σκοπόν νά ἀνοίξωμεν ὄρολογιοποιεῖον. Ἐνῶ μέ χρήματα, τὸ πρᾶγμα ἦτο διαφορετικόν...

Ἐπερίμενα λοιπὸν τὸν Φουκαρέσκον, ἀποφασίσας νά μὴ ἐξέλθω τοῦ δωματίου μου, πρὶν ἔλθῃ αὐτὸς κομίζων, κατὰ τὴν ὑπόσχεσίν του, καὶ τὰ ἄφηνκτα ἐκ τῆς ρουλέττας κέρδη.

Καὶ ἐφιλοσόφουν κατὰ τὰς ὥρας ἐκεῖνας τῆς ἀνίας συλλογισζόμενος τὸν μυστηριώδη δεσμὸν, τὸν συνδέοντα ἐδῶ κάτω εἰς τὸν κόσμον τὰ μᾶλλον ἀσύνδετα καὶ ἄσχετα πρᾶγματα. Ὁ ἀριθμὸς τῶν κύκλων τῆς ρουλέττας ἔσχετιζετο μὲ τὸν ἀριθμὸν τῶν μελομακαρούνων, τὰ ὁποῖα ἔμελλε νά φάγῃ ὁ Νάσος, ἂν ἡ μητέρα του ἤθελε πληρωθῇ τὰ καθυστερούμενα ἐνοίκια ἀπὸ τὰ κέρδη· μὲ τὸν ἀριθμὸν τῶν μισῶν ὀκάδων, μὲ τὰς ὁποίας ὁ πατήρ του ὁ κύρ-Νικόλας θὰ ἐπανηγύριζε τὸ Νέον Ἔτος εἰς τὸ μπακάλικο· μὲ τὸν ἀριθμὸν τῶν ὑποκλίσεων, μὲ τὰς ὁποίας θὰ μέ ἐχαιρέτα ὁ παπουτῆς.

Θά μέ ἐχαιρέτα ὁ παπουτῆς μου.

καθυστερούμενα ἐνοίκια ἀπὸ τὰ κέρδη· μὲ τὸν ἀριθμὸν τῶν μισῶν ὀκάδων, μὲ τὰς ὁποίας ὁ πατήρ του ὁ κύρ-Νικόλας θὰ ἐπανηγύριζε τὸ Νέον Ἔτος εἰς τὸ μπακάλικο· μὲ τὸν ἀριθμὸν τῶν ὑποκλίσεων, μὲ τὰς ὁποίας θὰ μέ ἐχαιρέτα ὁ παπουτῆς.

Ἡ ὑποψήφιος διδασκάλισσα.

Ὅπου ἔφαλλαν τὰ κάλανδα.

μου, ὅταν θὰ ἐπὶ γαίνα νά παραλάβω ἐπὶ πληρωμῇ τὸ ζεῦγος τῶν καινούργιων ὑποδημάτων, τὰ ὁποῖα τοῦ εἶχα παραγγεῖλει

καὶ μέ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀνορθογραφιῶν, διὰ τῶν ὁποίων θὰ μέ ἠγχαρίσται ἡ Καλλιόπη, ὑποψήφιος διδασκάλισσα, διὰ τὸ δῶρον, τὸ ὁποῖον τῆς εἶχα ὑποσχεθῆ, καὶ τὸ ὁποῖον θὰ τῆς ἔστειλα καὶ αὐτὸ ἀπὸ τὰ ἄφηνκτα κέρδη...

Καὶ ἀνέμενα, ἀνέμενα... καὶ ἔτεινα τὸ οὖς ἐναγωνίως. Καὶ ὅταν ἔφθαναν μέχρι τῆς ἀκοῆς μου αἱ φωναὶ τῶν παιδίων τῆς γειτονίας, ὁποῦ ἔφαλλαν τὰ κάλανδα καὶ ἤκουνα τὰς παραινέσεις τοῦ ἄσματος πρὸς τὸν ἐκ Καισαρείας Ἅγιον Βασίλην: «Κάτσε νά φᾶς, κάτσε νά πιῆς, κάτσε νά τραγουδήσης», ἐσυλλογισζόμεν

Ἐκάθησεν εἰς τὴν καρέκλαν.

μὲ φρίκην, ἂν τὴν ἐπαύριον θὰ μοῦ ἐπανελάμβανεν αὐτὰς τὰς ἰδίας φράσεις ὁ ξενοδόχος μου ὁ κύρ-Βασίλης, ἂν τυχόν ἐπὶ γαίνα πρὸς αὐτὸν μέ κενὰς τὰς χεῖρας...

Τέλος, περὶ τὴν δειλὴν, ἠκούσθησαν βήματα εἰς τὴν κλίμακα. Ἡ θύρα ἤνοιξε καὶ ἐνεφανίσθη ὁ Φουκαρέσκος. Ἦτο ὄχρὸς ὡς σουδάριον, μὲ ὀφθαλμοὺς ἐρυθροὺς ἐκ τῆς ἀπντίας. Ἐπήδησα ἐκ τῆς κλίνης μου καὶ ὤρμησα πρὸς αὐτόν:

— Λοιπὸν, τοῦ εἶπα ἐναγωνίως, πόσα ἐκερδήσαμεν; ποῦ εἶνε τὰ χρήματα;

Ὁ Φουκαρέσκος ἐκάθησεν ἀπαθῶς εἰς τὴν μόνην καρέκλαν τοῦ δωματίου καὶ μοῦ ἀπήντησε:

— Φίλε μου, δός μου, σὲ παρακαλῶ, ἓνα ποτήρι νερὸ, γιὰτι ἔχω τέτοια πείνα, ποῦ δὲν ξεύρω ποῦ νά πάγω νά κοιμηθῶ ἀπόψε!

ΜΠΑΜΠΗΣ ΑΝΝΙΝΟΣ

Εἰς κάποιον νοομάντιδα
μαρτεύουσαν ἐπὶ πληρωμῇ

Ἦτι μάγισσα σατανική! μὲ μιὰ ματιὰ σὰς βλέπει,
καὶ ξέρε: εὐθὺς τί χρήματα κρατᾶτε μέσ' στῆ τσέπη...

ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ

Ἡ θύρα ἤνοιξε καὶ ἐνεφανίσθη ὁ Φουκαρέσκος.

PAUL BOURGET & S. BASSET

ΖΗΤΗΜΑ ΣΥΝΕΙΔΗΣΕΩΣ

ΔΡΑΜΑ ΔΙΠΡΑΚΤΟΝ

Παιχθὲν εἰς τὴν Comedie Française

Π Ρ Ο Σ Ω Π Α

ΚΟΜΗΣΣΑ ΡΟΚΒΙΛ, 55 ἐτῶν	ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ, maître d'hôtel ἐτῶν 60
ΚΟΜΗΣ ΡΟΚΒΙΛ, 60 »	ΓΙΑΝΝΗΣ, θαλαμηπόλος » 30
ΔΟΚΤΩΡ ΟΔΡΥ, 26 »	ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΡΟΚΒΙΛ, » 26
ΔΟΚΤΩΡ ΠΟΝΣΣΕΛΕ, 60 »	ΡΟΒΕΡΤΟΣ ,, » 24
	ΑΝΔΡΕΑΣ ,, » 19

Ἐποχὴ σύγχρονος, εἰς τὸν λόγον τοῦ Ροκβιλ ἐν Πικαρδία.

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ

[Σαλόνι ἐγγὺς τοῦ δωματίου τοῦ κόμητος Ροκβιλ. Κομφόν, ἀστρῶν.]

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ, ἔπειτα ΚΟΜΗΣΣΑ

Βερν. (εἰς τὸ παράθυρον). Θὰ ἡσυχάσετε λοιπόν, διαβολόπαιδα; Δὲν θὰ σὰς ἀφήσω πλιά νὰ περάσετε τὸ πάρκο. Τώρα κατεβαίνω νὰ σὰς βγάλω τ' αὐτιά. Ἄ! Ἐφυγαν! (κλείει τὸ παράθυρον). Δὲν ἀφήνουν τὸν κόμητα νὰ ἡσυχάσῃ. Καὶ ὁμως ὅλοι ξεύρουν ὅτι ὁ κόμης εἶνε ἄρρωστος.

Κόμης. (εἰσερχομένη). Εἶσαι μόνος, Βερνάρδε; Μοῦ φάνηκε πῶς σ' ἄκουσα νὰ μιλήσῃ.

Βερν. Ἐμάλωνα, κυρία, ἐκεῖνα τὰ διαβολόπαιδα!

Κόμης. Τὸ συμβούλιον ἐξακολουθεῖ ἀκόμη;

Βερν. Μάλιστα. Κάνουν τόσες τσερμόνιες αὐτοὶ οἱ Παρισίνοὶ γιатροὶ!

Κόμης. (κνιτάζουσα τὸ ἐκκορμῆς). Περισσότερο ἀπὸ τρία τέταρτα. Δὲν σ' ἐκάλεσαν;

Βερν. Μάλιστα, κυρία κόμησσα, μίαν στιγμὴν. Ὁ κύριος κόμης εἶχε λιποθυμήσῃ. Καὶ ἐθροηθῆσα τὸν Γιάννη ποῦ τοῦ ἔδινε νὰ ἀναπνεύσῃ ἄξυγόνο... καλὰ τὸ λέω;

Κόμης. Καὶ γιὰτί δὲν μ' ἐκάλεσες;

Βερν. Μὰ δὲν βάσταξε περισσότερο ἀπὸ δυὸ λεπτά.

Κόμης. Ἄν λιποθυμήσῃ ἄλλην φορὰν θέλω νὰ εἶμαι ἐκεῖ. Θὰ μ' εὕρης στὸ παρεκκλήσιον. Ἄν δὲν συμβῆ τίποτε, τότε, μόλις τελειώσῃ τὸ συμβούλιον, ἔλα νὰ μὲ εἰδοποιήσῃς ἀμέσως.

Βερν. Πολὺ καλὰ, κυρία κόμησσα. (Ἡ κόμησσα ἐξέρχεται).

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ, ἔπειτα ΓΙΑΝΝΗΣ

Βερν. Ἐχω μιὰ ἰδέα... Ἄλλ' ὁμως... (εἰσερχεται ὁ Γιάννης). Νά, καὶ ὁ πρόχειρος... νοσοκόμος. Τί νέα;

Γιάν. Φαίνεται πῶς πηγαίνει λίγο καλλίτερα... Ὁ ἐρχομὸς τοῦ νέου γιατροῦ σὰν νὰ τὸν ἀνάστης... Ἡθέλησε νὰ σηκωθῆ... Τὸν ἔθαλα σὲ μία κουνιστὴ πολυθρόνα... Ἡθελε νὰ ντυθῆ... ἀλλὰ τὸν ἐμπόδισαν... καὶ ἔχουν ἀδικο. Μοῦ φαίνεται πῶς δὲν εἶνε τόσο ἄρρωστος ὅπως τὸν λένε...

Βερν. Τί λέγουν οἱ γιатροὶ;

Γιάν. Χρ! «Πηγαίνετε καλλίτερα... Κουράγιο... Δὲν εἶνε τίποτε... Θὰ θεραπευθῆτε...» Αἶ, φιλαράκο μου! Πρέπει: κι' αὐτοὶ νὰ κερδίσουν τὸ ψωμί τους! Κι' ἐκείνος ἔλεγε: «Κάμετέ με νὰ ζήσω ἕως αὔριο...»

Βερν. Γιατί ἕως αὔριο;

Γιάν. Γιατί περμιμένει πάντα τὰ παιδιὰ του... Μοῦ φαίνεται πῶς ἔχει μονάχα ἀρρώστεια ἐδῶ (δεικνύων τὸ μέτωπον), διότι ἂν εὐρίσκατο πράγματι εἰς τέτοιον κίνδυνον, ἡ κόμησσα θὰ ἔφερνε ἐδῶ τὰ παιδιὰ του. Μάλιστα εἶνε περίεργο πῶς ἀκόμη δὲν ἤλθαν.

Βερν. Καὶ ἂν ἐκεῖνη προτιμᾷ νὰ μὴν ἔλθουν;

Γιάν. Ἐκεῖνη; Καὶ γιὰτί;

Βερν. Γιατί! Διότι οἱ ἐτοιμοθάνατοι στὰ στερνά των λέγουν πράγματα ποῦ... ὅπως κάνω ἐγὼ τώρα... δὲν εἶμαι ὁμως ἐτοιμοθάνατος... Ὡ! οἱ γιатροὶ! Πηγαίνω νὰ εἰδοποιήσω τὴν κόμησσαν. (Ἐξέρχεται).

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

Πονσελέ. Λοιπὸν τί ἰδέαν ἔχετε, δόκτωρ Ὀδρῦ;

Ὀδρῦ. Τὴν ἰδέαν ποῦ κι' ἐσεῖς ἔχετε. Πρόκειται περὶ χρονίου διαβήτου ἐνδοσκομένου εἰς τὴν τελευταίαν περίοδον. Ἡ καρδία ἀρχίζει ἐξασθενεῖσα. Ἡ αἱματούρα περιπλέκεται μὲ ἀυστολίαν. Εἶνε παράδοξον πῶς ζῆ ἀκόμη...

Πονσελέ. Ἄ! ἂν ὁ κόμης Ροκβιλ μὲ ἄκουε! Δυὸ χρόνια τώρα τὸν παρακαλῶ νὰ φροντίσῃ νὰ περιποιηθῆ τὸν ἑαυτὸν του. Τίποτε. Ἐχει τὴν μανίαν τῆς ἀρνήσεως. Καὶ ἔχει τόσῃν δύναμιν χαρα-

κτῆρος, ὥστε καὶ εἰς τὸν θάνατον ἀκόμη ἐπιβάλλεται καὶ τὸν ἐπιβραδύνει. Εἶνε χαρακτηρ ἀγέρωχος! ἔχει ὁμως ματαιόδοξος! Καὶ βίαιος! Ἡ ἀρρώστεια δὲ ἐπολλαπλασιάσας φυσικὰ ὅλα αὐτὰ... καὶ ἐπειτα συνέβη ἴσως ἐν ἐπεισόδιον...

Ἰοδρῦ. Ποῖον; Ἐπιμένω εἰς ὅλας τὰς λεπτομερείας.

Πονοσέ. Ἐν πρώτοις σπεύδω νὰ σὰς παρατηρήσω ὅτι δὲν λαμβάνω τὴν λέξιν «ἐπεισόδιον» ὑπὸ ἱατρικῆν σημασίαν. Πρόκειται περὶ ἄλλου... περὶ ἑνὸς ζητήματος... Πλὴν τῶν ἐπαγγελματικῶν παρατηρήσεων, ὁ προϊστάμενός μας καθηγγητὴς Λουδὲ τῶν Παρισίων, ὁ ὁποῖος σὰς ἀπέστειλεν ἐδῶ, δὲν σὰς εἶπε τίποτε τὸ ἰδιαιτέρον διὰ τὸν κόμητα Ροκβίλ;

Ἰοδρῦ. Ἀπολύτως τίποτε.

Πονοσέ. Καμμίαν νύξιν γιὰ...

Ἰοδρῦ. Ὅχι.

Πονοσέ. Λοιπὸν πρόκειται περὶ οἰκογενειακοῦ μυστικοῦ, τὸ ὅποιον γνωρίζω, καὶ τὸ ὅποιον πρέπει καὶ σεις νὰ μάθετε.

Ἰοδρῦ. Δὲν εἶμαι περίεργος. Ἐκτός ἂν τὸ νομίζετε ἀναγκαῖον διὰ τὴν θεραπείαν...

Πονοσέ. Ἀναγκαιότατον. Τῆς ἱατρικῆς κρίσεως, τὴν ὅποιαν διέρχεται, κυριαρχεῖ μία ἠθικὴ κρίσις. Ἡ χειροτέρευσις τῆς καταστάσεως, ἡ ὅποια μὲ ἠνάγκασε νὰ γράψω εἰς τὸν κ. Λουδὲ διὰ νὰ στείλῃ σὰς, ἐδημιουργήθη ἀναμφιβόλως ἀπὸ μίαν πρόσφατον σκηνὴν μεταξὺ τῆς κομῆσεως καὶ τοῦ συζύγου της. Ἡ σκηνὴ αὕτη δυνατὸν νὰ ἐπαναληφθῆ σήμερον, αὐρῖον, καὶ νὰ συναπέρῃ τὸν ἀσθενῆ. Ἰδοῦ γιὰτί πρέπει νὰ σὰς κάμω ἐνήμερον...

Ἰοδρῦ. Σὰς ἀκούω...

Πονοσέ. Ἡ κόμησσα δὲν ὑπῆρξε πιστὴ σύζυγος. Εἶνε γυναίκα παράδοξος, μὲ χαρακτηρὰ δρμητικόν, εὐφάνταστον, ἀνισόρροπον. Ἄ! ἂν ἐγνωρίζατε τὸν πατέρα της. Ἐνας γλεντιζέξ, ἐκφυλός. Αὕτη ἔκζησεν εἰς ἕν περιβάλλον δραματικόν. Ὁ πατὴρ της ἀπέθανεν ἀπὸ ἕν τυχαῖον δυστύχημα στὸ κυνήγι... ὅπως λέγουν... ἀλλὰ κατὰ τὴν γνώμην μου ἠτύχτησεν... Ἀλλὰ δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει αὕτη ἡ ἱστορία... Ἄς μιλήσουμε γιὰ τὴν κόμησσαν... Ἐπὶ πολλὰ ἔτη εἶχεν ἐρωτικὰς σχέσεις μὲ ἕνα συγγενῆ τοῦ συζύγου της, ἕνα ἐξάδελφόν του, ἕνα κύριον Δὲ Κουντρῦ, ποῦ εἶχε τὸν πύργον του ἐδῶ σιμά. Ὁ Κουντρῦ αὐτὸς πέθανε πέρυσι. Διηγούνται λοιπὸν ὅτι ἕνα ἀπὸ τὰ παιδιά τῆς κομῆσεως, τὸ δεύτερον ἀπὸ τὰ τρία ποῦ ἔχει, εἶνε δικό του. Τὸ δεύτερον. Γιατί ἔχει καὶ τὸ τρίτον ἐπίσης, ἀφοῦ ὁ ἐρωτικὸς δεσμὸς ἐξηκολούθησε μὲ ὅλας τὰς πιθανότητας συγκυριαρχίας καὶ ἐπὶ τοῦ τρίτου; Εἴμεθα κι' οἱ δύο ἱατροί...

Ἰοδρῦ. Καί... ναί... Αὐτὰ τὰ φυσιολογικὰ παραδοξολογήματα μερθεῖον ἀναμφιβόλως τὰς μητέρας εἰς τὴν ἀπονομήν (γελᾷ) τῆς πατρότητος. Πῶς ἡ κυρία κόμησσα δύναται νὰ γνωρίζῃ μετὰ βεβαιότητος, ὅτι τὸ δεύτερον παιδί της εἶνε τοῦ ἐραστοῦ της; Καὶ σεις, ἀγαπητὲ συνάδελφε, πῶς τὸ γνωρίζετε;

Πονοσέ. Ἡ κόμησσα δὲν μοῦ ἀρηγήθη τὰ μυστικὰ τῆς παστά-

δος της... Ὅσον ἀφορᾷ ἐμὲ... ζεῦρετε, ἕνας ἐπαρχιώτης γιαιτρός ἔχει οἰκογενειακὰς πελατείας. Ἀνακαλύπτει λοιπὸν μικρὰ σημεῖα, ἀλλὰ βαθεῖα, ἀλάθητα. Ἐπὶ τέλους δύναμαι νὰ σὰς διαβεβαιώσω, ὅτι τὸ τρίτον παιδί ἀνήκει εἰς τὸν κόμητα Ροκβίλ, τὸ δὲ δεύτερον εἰς τὸν Κουντρῦ. Ἡ κόμησσα ἔχει τὴν ἰδίαν μὲ ἐμὲ γνώμην...

Ἰοδρῦ. Καὶ ὁ κόμης;

Πονοσέ. Μέχρι τῶν τελευταίων μηνῶν δὲν ὕψωπτεύετο τίποτε. Τὸν εἶδα μπροστὰ στὸν Κουντρῦ νεκρόν... Πῶς ἔκλαιε! Κατόπιν ἡ δυσπιστία του ἐξῆυπνησε... Γιατί τάχα, ἐνθ' αὕτη δὲν μπορεί νὰ χρησιμεύσῃ παρά γιὰ νὰ δηλητηριάσῃ τῆς τελευταῖες του στιγμὰς... Τὸ γεγονός εἶνε ὅτι ἐξῆυπνησε... Κατ' ἀρχὰς παρουσιάσθη μὲ μίαν ἀλλαγὴν τῆς συμπεριφορᾶς του πρὸς τὴν γυναῖκα του... μὲ σιωπὴν... μὲ ἀποτόμους τρόπους, ἀκόμη καὶ μπροστὰ μου. Ἀπέδιδε αὐτὸ εἰς τὴν ἀσθενείαν του... Ἦθελα νὰ ἔχω τὴν συνειδησίην μου ἤσυχον... Μίαν ἡμέραν ποῦ τοῦ ἐξῆτάξα τὸν σφυγμόν, ἐπρόφρασα τὸ ὄνομα τοῦ ἐξάδελφου του... Ἐκτοτε δὲν τὸ ξανάκαμα... ἐπειτα ἀπὸ τὰς ἀποδείξεις συγκινήσεως ποῦ διέκρινε εἰς αὐτόν! Ἦτο μιά δοκιμὴ ὀδυνηρά.

Ἰοδρῦ. Καὶ τί συμπεραίνετε;

Πονοσέ. Ὅτι ἡ σημερινὴ χειροτέρευσις του, ἡ ὅποια θὰ τὸν φέρῃ εἰς τὸν τάφον (διότι εἴμεθα συμφωνοί, αἶ, ὅτι ἐγγίξει τὸ μοιραῖον τέλος), ἔσχεν ὡς ἀφορμὴν μίαν ἐξῆγησην μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς κομῆσεως πρὸ τριῶν ἡμερῶν. Οὐδέμια ἀμφιβολία ὅτι θὰ ἐπιηκολούθησε σκηνή. Τὸ ζεῦρω ἀπὸ τὸν Βερνάρδον, τὸν γέρον ἀρχιθαλαμηπόλον.

Ἰοδρῦ. Διὰ τὸ ζήτημα τοῦ παιδιοῦ; Ἐπρεπε νὰ εἶχε λάθῃ χῶρον πρὸ τριῶν μηνῶν.

Πονοσέ. Ὅχι. Ὁ κόμης ἐδέχθη τὸ πλῆγμα χωρὶς διαμαρτυρίαν. Δὲν εἶπε κατ' ἀρχὰς τίποτε εἰς τὴν κόμησσαν. Ἀνεζήτησε. Ἐδιέθεσε διάφορα ἱατρικὰ βιβλία, τὰ ὅποια μοῦ ἐδανείσθη, περὶ ζητήματος κληρονομικότητος... Τότε δὲν ἐπίστευεν ὅτι ἦτο τόσο ἀσθενής... Μόνον πρὸ μᾶς ἐδομάδος ἐννοεῖ τὴν κατάστασιν του. Ἐκάλεσε τὸν συμβολαιογράφον. Θὰ ἐσκέψθῃ λοιπὸν φυσικὰ διὰ τὴν διαθήκην του. Καὶ τότε, κατὰ τὴν γνώμην μου, θὰ ἠθέλησε νὰ μᾶθῃ ἂν ὅλα τὰ παιδιά ἦσαν πράγματι δικὰ του.

Ἰοδρῦ. Ἦθέλησε λοιπὸν νὰ ἀποσπᾷ τὸ μυστικὸν τοῦτο ἀπὸ τὴν σύζυγόν του;

Πονοσέ. Ναί, ἀλλὰ δὲν τὸ κατώρθωσε. Καὶ ἀπόδειξις τούτου εἶνε ὅτι τὰ παιδιά του δὲν εἶνε ἐδῶ. Ἦτο φυσικὸν νὰ μοῦ μιλήσῃ περὶ αὐτοῦ. Ἀλλὰ δὲν μοῦ εἶπε λέξιν.

Ἰοδρῦ. Καὶ ἐκείνη;

Πονοσέ. Ἐκείνη; Δὲν τῆς ἐκρυψα ὅτι ἡ κατάστασις του εἶνε ἀπελπιστικὴ. Καὶ ὁμως οὔτε κι' αὕτη δὲν εἰδοποίησεν τὰ παιδιά της. Γιατί; Διὰ τὸν ἴδιον λόγον ποῦ κάμνει τὸν σύζυγόν της νὰ μὴ τὰ ζητῇ. Ἐκεῖνος δὲν θέλει νὰ τὰ ἴδῃ, διότι ἔχει ἀμφιβολίας... ἐκείνη δὲν θέλει νὰ ἐλθουν, διότι φοβεῖται μήπως ὁ σύζυγός της τοὺς δεῖξῃ

τὰς ἀμφιβολίας του αὐτὰς. Νά, ἡ κόμησσα... ἐρχεται. Προτιμῶ νὰ μὴν εἶμαι ἐδῶ, ὅταν θὰ σὰς ἐρωτήσῃ. Θὰ περάσω ἀπὸ ἐδῶ τὸ ἀπόγευμα διὰ νὰ τεθῶ εἰς τὴν διάθεσίν σας. (Φεύγει).

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

Η ΚΟΜΗΣΣΑ καὶ ὁ ΔΟΚΤΩΡ ΟΔΡΥ

Κόμησ. Λοιπὸν, γιαντρί, ἐξητάσατε τὸν σύζυγόν μου. Βλέπω ὅτι ὁ δόκτωρ Πονσελέ φεύγει. Καὶ συμπεραίνω, ὅτι δὲν εὗρήκατε τὴν κατάστασίν του τόσο σοβαράν.

Ὁδρύ. Δὲν πιστεύω νὰ ὑπάρχῃ ἄμεσος κίνδυνος.

Κόμησ. Ἄλλὰ τὸ μέλλον; (Ὁ ἰατρός σιωπᾷ). Δὲν μοῦ ἀπαντᾶτε... Ἔχετε ἄδικο... Εἶμαι μὲν γυναίκα, ἀλλ' ἔχω θάρρος. Μπορῶ ν' ἀντιμετωπίζω τὰς περιστάσεις... ἄλλως τε ἔχω νὰ ἐκπληρώσω ἕνα καθήκον ἀπέναντι τῶν τέκνων μου... Ἔχω τρία, καὶ τὰ τρία ἐδρίσκονται μακρυὰ.

Ὁδρύ. Δὲν τὰ εἰδοποιήσατε ἀκόμη διὰ τὴν ἀσθένειαν τοῦ πατρὸς των;

Κόμησ. Μὲ μισόλογα μόνον... Ἄλλὰ φυσικά, ἂν ἦτο ἄμεσος κίνδυνος...

Ὁδρύ. Κατὰ τὴν ταπεινὴν μου γνώμην δὲν βλέπω ἄμεσον κίνδυνον...

Κόμησ. (ὡσεὶ ἀνακουγιασθεῖσα). Τότε δὲν νομίζετε ὅτι εἶνε καθήκον μου νὰ τὰ καλέσω ἀμέσως;

Ὁδρύ. Αὐτὸ ἀφορᾷ σὰς, κυρία. Δὲν δύναμαι νὰ ἐκφέρω γνώμην. Εἶμαι ἰατρός... σὰς δίδω μίαν ἰατρικὴν γνώμην... ἀλλὰ δὲν εἶμαι ἀλάθητος... Μπορεῖ νὰ πεθάνῃ ἀπόψε... ὅπως καὶ μετὰ τρεῖς-τέσσαρας μῆνας. Ἀπὸ σὰς ἐξαρτᾶται νὰ ἀποφασίσετε... Ὁψίλω δμως ὡς ἰατρός νὰ σὰς προσθέσω καὶ τὸ ἐξῆς: ἡ κατάστασις τοῦ κόμητος μπορεῖ νὰ χειροτερευθῇ ἀπὸ τὴν παραμικροτέραν συγκίνησιν ἢ ἐναντίωσιν. Ἄν λοιπὸν σὰς ζητήσῃ νὰ ἔλθουν τὰ παιδιὰ του...

Κόμησ. (ζωηρῶς). Ἄλλὰ δὲν μοῦ τὰ ἐζήτησε!

Ὁδρύ. Ἄν τὰ ζητήσῃ, ἔχετε καθήκον νὰ μὴ ἀντιστήτε εἰς τὴν θέλησίν του.

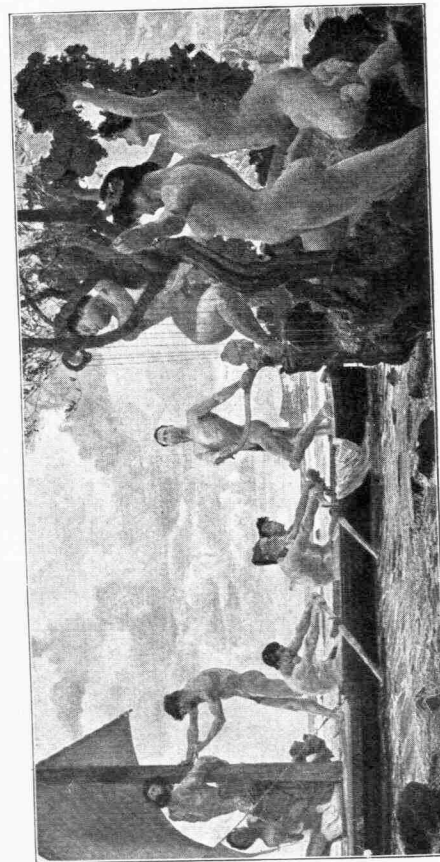
Κόμησ. Ἄλλὰ διατὶ νὰ ἀντιστῶ; Δὲν εἰδοποίησα τὰ παιδιὰ μου, διότι ὁ κόμητ δὲν ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν αὐτὴν καὶ ἐσκέφθηκα ὅτι ἡ αἰφνιδια ἀφίξις καὶ τῶν τριῶν μποροῦσε νὰ τοῦ ἐδίδη μίαν ἀπὸ τὰς συγκινήσεις ἐκεῖνας, τοῦ ἀκριβῶς ζητεῖτε νὰ τὰς ἀποφύγῃ...

Ὁδρύ. Δὲν σὰς ζητῶ, κυρία, ἐξηγήσεις. Δὲν μὲ γνωρίζετε. Θὰ μάθετε ὅτι ἔχετε μπροστά σας ἕνα γιαντρίν καὶ τίποτε ἄλλο παρὰ ἕνα γιαντρί... δηλαδὴ μίαν μηχανὴν θεραπεύουσιν ἀσθενεῖς...

Κόμησ. Σὰς ἔδωσα τὰς ἐξηγήσεις αὐτὰς, διότι θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ σὰς θεωρήσω περισσότερο ἀπὸ μίαν μηχανήν. Εἰσθε ὁ παρ' ἡμῖν φιλοξενούμενος καὶ ἐλπίζω ὅτι θὰ γευματίσετε μαζί μου.

Ὁδρύ. Αὐτὸ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν κατάστασιν τοῦ ἀσθενοῦς μου...

ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΙΕΘΝΗ ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΑΝ

Ο ΟΔΥΣΣΕΥΣ ΚΑΙ ΑΙ ΣΕΙΡΗΝΕΣ. — (Ἔργον τοῦ O. Greiner)

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

Οἱ αὐτοὶ καὶ ὁ ΚΟΜΗΣ

(Ἡ θύρα ἀνοίγεται. Καὶ ἐμφανίζεται εἰς τὸ κατώφλι ὁ κόμης Ροκβίλ, συρόμενος ἀπὸ τὸν Γιάννη ἐπὶ πολυθρόνας κινουμένης ἐπὶ τροχίσκων).

Κόμης. Ὁ ἀσθενής σας πηγαίνει πολὺ καλλίτερα, γιατρέ. Καὶ χαίρει, διότι μπορεῖ νὰ σὰς τὸ βεβαιώσω μόνος του... (πρὸς τὴν κόμησσαν). Ἀγαπητῆ μου, ἐπιθυμῶ νὰ μιλήσω μὲ τὸν ἰατρὸν (κίνημα τῆς κομῆσης). Σοῦ ἐπαναλαμβάνω ὅτι θέλω νὰ δμυλίσω μὲ τὸν ἰατρὸν ἰδιαίτερός...

Κόμης. Ἄλλὰ...

Ὀδρῦ. Κάμετε ὅτι θέλει ὁ κύριος κόμης... (συνοδεύων αὐτὴν μέχρι τῆς θύρας). Θυμᾶστε τί σας εἶπα: δὲν πρέπει νὰ τοῦ ἀντιταίνετε σὲ τίποτε... (Ἡ κόμησσα φεύγει).

Κόμης (πρὸς τὸν Γιάννη). Φύγε κι' ἐσύ. Ὅταν θὰ σὲ χρειασθῶ, θὰ σὲ καλέσω. Ἐτοίμασέ μου τὸ δωμάτιό μου... (ὁ Γιάννης ἐξέρχεται). Γιατρέ, λυποῦμαι διότι δὲν δύναμαι νὰ σας περιποιηθῶ στὸ σπίτι μου. Ἐγκατεστάθητε καλὰ;

Ὀδρῦ. Θαυμάσια. Εὐχαριστῶ. Ἄλλως τε δὲν θὰ μείνω πολὺ. Σας εἶθε καλλίτερα καὶ λογαριάζω ὅτι ἡ καλλιτέρευσις αὐτῆ...

Κόμης. Μὴ μοῦ λέτε ψέμματα... Δὲν ἀξίζει τὸν κόπο... Εἶμαι χαμένος καὶ τὸ ξεύρω. Ἄλλὰ σήμερα εἶμαι καλλίτερα... Δὲν θέλω λοιπὸν νὰ σας κρατῶ ἐδῶ κλεισμένον. Πηγαίνετε νὰ κάμετε ἓνα περίπατον ἔξω... Αὐτὸ τὸ φθινοπωρινὸ πρωτὶ εἶνε θαυμάσιον... Πρέπει νὰ περάσετε ἀπὸ τὸν φαρμακοποιόν, διὰ νὰ συνεννοηθῆτε γιὰ ἐκεῖνας τὰς ἐνέσεις τῆς καφεΐνης. Ἐπειτα πρέπει νὰ ἐπισκεφθῆτε τὴν ἐκκλησίαν μας. Εἶνε τοῦ ἐνδεκάτου αἰῶνος... καὶ πολὺ περίεργος. Θέλω νὰ πάτε στὸ χωριό. Ἄλλως τε μπορεῖτε νὰ μοῦ προσφέρετε μίαν ὑπηρεσίαν. Ἐχω μερικὰ τηλεγραφήματα νὰ στείλω. Καὶ θέλω νὰ τὰ ἐμπιστευθῶ εἰς κάποιον ἀσφαλῶς. Μὴ μοῦ ἀρνηθῆτε.

Ὀδρῦ (μετὰ στιγμὴν διαταγοῦ). Ὅχι... ἀλλὰ...

Κόμης. Ἄλλὰ τί; Μὴ νομίζετε ὅτι θὰ σας δώσω τηλεγραφήματα, τὰ ὅποια δὲν δικαιόμα: νὰ στείλω; Ἢ ἰδῆτε καὶ μόνος σας; Γράφω μὲ δυσκολίαν. Θέλετε νὰ μοῦ χρησιμεύσετε ὡς γραμματεῦς; Στείλατε εἰς αὐτὰς τὰς τρεῖς διευθύνσεις τὸ αὐτὸ τηλεγράφημα.

Ὀδρῦ (ἀναγινώσκων τὸ χαρτί ποῦ τοῦ ἔδωσε). Γεώργιον Ροκβίλ, λοχαγὸν 25ου συντάγματος δραγόνων, εἰς Νανού.

Κόμης. Εἶνε ὁ πρωτότοκος.

Ὀδρῦ (ἀναγινώσκων). Ροβέρτον Ροκβίλ, γραμματέα Γαλλ. Πρεσβείας, Βρυξέλλας — Ανδρέαν Ροκβίλ, φοιτητὴν Πολυτεχν. σχολῆς.

Κόμης (ὑπαγορεύων). «Πατὴρ χειροτερεῦει. Σὲ περιμένωμεν αὐριον, τραῖνον φθάνον ἐνάτην πρωϊνήν». Γράψατε, κύριε!

Ὀδρῦ. Δὲν δύναμαι νὰ γράψω αὐτό. Εἶμαι ἰατρός. Ἄν γράψω ὅτι χειροτερεῦετε θὰ ψευθῶ. Δὲν θὰ τὸ γράψω λοιπὸν.

Κόμης (ἐγειρόμενος). Ἄφου δὲν θέλετε, τότε θὰ τὸ γράψω ἐγὼ (θέτων τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς καρδίας). Ἄ!

Ὀδρῦ (κινιτάζων αὐτόν). Πονεῖτε;

Κόμης. Δὲν εἶνε τίποτε. Τώρα, γιατρέ, ἰδοὺ τί σας ζητῶ. Θὰ μοῦ δώσετε τὸν λόγον τῆς τιμῆς σας, ὅτι θὰ δώσετε τὰ τηλεγραφήματα αὐτὰ εἰς τὸ τηλεγραφεῖον καὶ ὅτι κανεὶς δὲν θὰ μάθῃ τὴν ἀποστολὴν των... Δὲν ἀπαντᾶτε; Δὲν μοῦ δίδετε αὐτὴν τὴν ὑπόσχεσιν;

Ὀδρῦ. Ἄλλὰ πῶς θέλετε νὰ σας δώσω αὐτὴν τὴν ὑπόσχεσιν; Κάτι κρύπτεται εἰς τὰ τηλεγραφήματα αὐτὰ!

Κόμης. Ἄλλὰ τί; Μόνον ἡ κόμησσα φοβεῖται μὴ μοῦ κάμῃ κακὸ ἢ ἀφίξει τῶν τέκνων. Καὶ ἐγὼ ἔχω ἀνάγκην αὐτῶν. Τοὺς ὑπέδειξα τὴν ὄραν τοῦ τραίνου, ὅπως φθάσω ταυτοχρόνως εἰς τὸν σταθμόν, ὃ ὁποῖος ἀπέχει μίαν ὄραν ἀπὸ ἐδῶ. Θέλω τὰ παιδιὰ μου νὰ λάβουν τὰ τηλεγραφήματα αὐτὰ καὶ νὰ μὴ ἐπισταλοῦν ἄλλα ἀνακαλοῦντα καὶ ἀκυροῦντα αὐτὰ. Ἰδοὺ διατὶ ζητῶ ἀπὸ σας νὰ τὰ φέρετε εἰς τὸ τηλεγραφεῖον καὶ νὰ τὸ κρατήσετε μυστικόν.

Ὀδρῦ. Σὰς ἀπαντῶ ἀπλοῦστα: ἔχω πλησίον σας μίαν ἰατρικὴν μόνον ἀποστολὴν. Σας ὁμωσ μοῦ λέτε ὅτι ἔχετε μὲ τὴν κόμησσαν μερικὰς διαφορὰς γνωμῶν εἰς τὰς οἰκογενειακὰς σχέσεις. Ἡ μεταφορὰ λοιπὸν τῶν τηλεγραφημάτων ὑπὸ τούς ὄρους ποῦ μοῦ ζητεῖτε σημαίνει τὴν παρεμβολὴν μου, τὴν ἀνάμειξιν μου, μεταξὺ ὁμῶν καὶ ἐκεῖνης... Καὶ δὲν θὰ τὸ κάμω... διότι αὐτὸ εἶνε ἔξω ἀπὸ τὴν ἰατρικὴν ἀποστολὴν μου.

Κόμης (ἐγειρόμενος). Μήπως καὶ ἡ καρδιοσκοπήσις μου εἶνε ἔξω ἀπὸ τὴν ἰατρικὴν ἀποστολὴν σας; Ἀκούστε τὴν καρδίαν μου καὶ ἰδέτε τὴν κατάστασιν, εἰς τὴν ὅποιαν μὲ βάζετε. (Ὁ ἰατρός, σχεδὸν ἀνοσίως, κύνει καὶ καρδιοσκολεῖ τὸν ἀσθενῆ).

Ὀδρῦ (ἐντρομος). Ἐαπλωθῆτε ἀμέσως καὶ μὴ κινήθητε ἐπὶ τινὰς στιγμὰς (θέλει νὰ τὸν ἔαπλώσῃ).

Κόμης. Ὅχι, δὲν θὰ ἔαπλωθῶ, ἐφ' ὅσον δὲν μοῦ κάμετε ἐκεῖνον ποῦ ζητῶ.

Ὀδρῦ. Θὰ τὸ κάμω ἂν ὑπακούσετε σ' αὐτὸ ποῦ σας λέγω.

Κόμης. Ὅχι, τὸν λόγον σας... θέλω τὸν λόγον σας.

Ὀδρῦ. Σὰς δίδω τὸν λόγον μου. Θὰ πάω τὰ τηλεγραφήματα καὶ κανεὶς δὲν θὰ τὸ μάθῃ.

Κόμης (ἐξἄπλωνόμενος). Εὐχαριστῶ. Σὰς ὑπακούω, διότι θέλω νὰ ζήσω ἔως ὅτου ἐκεῖνοι ἔλθουν. Θὰ μὲ κάμετε νὰ ζήσω, αἶ, ἔως ὅτου ἐκεῖνοι ἔλθουν;

Ὀδρῦ (τεταραγμένος). Θὰ ζήσετε. Ἄλλὰ δὲν πρέπει νὰ ἀρχίσετε πάλιν τὰς ἀπροσεξίας. Πρέπει νὰ πάτε στὸ δωμάτιό σας ἀμέσως καὶ νὰ κατακλιθῆτε καὶ νὰ μὴ σηκωθῆτε ἔως ὅτου γυρίσω. Μοῦ τὸ ὑπόσχεσθε;

Κόμης (κρούων τὸν κώδωνα). Ἐχετε τὸν λόγον μου, ὅπως κι' ἐγὼ τὸν δικόν σας. (Εἰσέρχεται ὁ Γιάννης). Γιάννη, αἰσθάνομαι κούρασιν, θέλω νὰ ἀναπαυθῶ.

Γιάννης. Τὸ δωμάτιον τοῦ κυρίου εἶνε ἔτοιμον.
Κόμης (ἐνῶ ὁ Γιάννης τὸν κυλίει ἐπὶ τῆς πολυθρόνας πρὸς τὸ δωμάτιόν του). Ὁρβουάρ, γιατρέ. Λοιπὸν θὰ γίνῃ;
Ὁδρῦ. Ναί, θὰ γίνῃ.

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ

ΚΟΜΗΣΣΑ καὶ ΔΟΚΤΩΡ ΟΔΡΥ

(Ὁ ἰατρός παίρνει τὰ τηλεγραφήματα, τὰ κυττάζει καὶ τὰ θέτει εἰς τὴν τσέπην του. Ἐν τούτῳ τῷ μεταξὺ ἡ κόμῃσα εἰσέρχεται).

Κόμῃσ. Πηγαίνετε εἰς τὸ δωμάτιόν σας, ἰατρέ;

Ὁδρῦ. Ὅχι, κόμῃσα, ἐξέρχομαι. Πηγαίνω εἰς τὸ χωριό.

Κόμῃσ. Κι' ἐγὼ θὰ πάω σέ μισὴν ὥραν. Διέταξα νὰ ἐτοιμάσουν τὴν ἄμαξαν. Ἄν θέλετε νὰ ἐλθετε μαζί μου...

Ὁδρῦ. Προτιμῶ νὰ περπατήσω λίγο. Ἐπέρασα τὴν νύκτα σὺν σιδηρόδρομον. Ἐχω λοιπὸν ἀνάγκην καθαροῦ ἀέρος. Ἐχω νὰ παρῶ ἀπὸ τὸ τηλεγραφεῖον.

Κόμῃσ. Μίαν λέξιν ἀκόμη. Μοῦ φαίνεσθε ἀνήσυχος. Καὶ αὐτὸ μὲ ταρασσεῖ. Μήπως ὁ κόμης ἔχειροτέρησε;

Ὁδρῦ. Ὅχι. Οὐδεμίαν μεταβολὴν ἐπῆλθε. (Κινεῖται νὰ ἐξέλθῃ).

Κόμῃσ. (ἀνακαλοῦσα αὐτόν). Γιατρέ, σὰς ὀρκίζομαι ὅτι ἡ περιέργειά μου δὲν εἶνε οὔτε ματαία οὔτε ἀδιάρκτος. Ὁ κόμης δὲν σὰς εἶπε τίποτε ἄλλο ἐκτὸς τῶν πραγμάτων τῶν ἀφορώντων τὴν ἀσθενείαν του; Δὲν σὰς ἐξήγησε τίποτε τὸ ἐκφεύγον τοῦ ἰατρικοῦ κύκλου;

Ὁδρῦ (μετὰ βραχὴν δισταγμὸν). Ὅχι, κυρία.

Κόμῃσ. Σὰς εὐχαριστῶ. Ἀφοῦ θὰ μεταβῶ εἰς τὸ χωριὸ ἔπειτα ἀπὸ σὰς, ἡ ἄμαξά μου θὰ εἶνε στὰς ἔνδεκα ἀπέξω ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν, ἂν θέλετε νὰ γυρίστε μαζί μου.

Ὁδρῦ. Εὐχαριστῶς, κυρία κόμῃσα. Σὰς εὐχαριστῶ. (Ἐξέρχεται).

Κόμῃσ. (μείνασα μόνῃ). Πόσον ἀσχημὸς ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ξεύρει νὰ ψευδαται! Τί νὰ τοῦ εἶπεν ἐκεῖνος τάχα;

[Α ὁ λ α ί α]

ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

Ὁ αὐτὸς διάκοσμος.

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

ΚΟΜΗΣΣΑ καὶ ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ

Κόμῃσ. (πρὸς τὸν Βερνάρδον). Τὰ δωμάτια τῶν παιδιῶν εἶνε ἔτοιμα, Βερνάρδε;

Βερν. Μάλιστα. Δὲν ἴσαν πολλὰ πράγματα νὰ ἐτοιμασθοῦν. Εἶχα πάντοτε τὸ νοῦ μου. Πάντοτε ἐσκεπτόμουν ὅτι ἡ κυρία κόμῃσα θὰ τὰ ἐκάλει ἀπὸ μιᾶ στιγμῆς στὴν ἄλλη.

Κόμῃσ. Τί πρόγευμα ἐτοιμάσῃ; Πρέπει νὰ εἶνε ἔτοιμον μόλις ἐλθοῦν.

Βερν. Ἐχομε καιρό. Τὸ τραῖνο ἔρχεται πάντοτε μὲ καθυστέρησιν. Εἶνε δεκάμισυ... Δὲν μποροῦν νὰ ἐλθοῦν πρὸ τῶν ἔνδεκα. Ὁ θεὸς νὰ δώσῃ νὰ μὴ συγκινηθῇ πολὺ ὁ κύριος κόμης ἅμα τὰ ἰδῇ νὰ ἐλθοῦν...

Κόμῃσ. Αὐτὸ φοβοῦμαι. Μόνος ὁ γιατρός μπορεῖ νὰ ξεύρῃ αὐτό. Φώναξέ τον, Βερνάρδε! (Ὁ Βερνάρδος ἐξέρχεται. Ἡ κόμῃσα μένει ἐπὶ τινὰς στιγμὰς μόνῃ, βυθισμένη εἰς τὰς σκέψεις της).

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Η ΚΟΜΗΣΣΑ καὶ ὁ ΔΟΚΤΩΡ ΟΔΡΥ

Ὁδρῦ. Μὲ ἐξητήσατε, κυρία κόμῃσα;

Κόμῃσ. Μάλιστα (ἐξάγονσα τρία τηλεγραφήματα). Ἰδέτε, σὰς παρακαλῶ, τὰ τρία αὐτὰ τηλεγραφήματα ποῦ ἔλαβα ἀπὸ τὰ παιδιά μου. (Ὁ ἰατρός τὰ παίρνει, τὰ διαβάσει καὶ τῆς τὰ ἐπιστρέφει χωρὶς νὰ εἴπῃ τίποτε).

Ὁδρῦ. Τότε, θὰ ἐλθοῦν! (μετὰ σιγῆν). Μοῦ ἐπιτρέπετε νὰ σὰς ἀφήσω. Γράφω μίαν μακρὰν ἐπιστολὴν εἰς τὸν καθηγητὴν Λουβὲ ἐπὶ τῶν παρατηρήσεων, τὰς ὁποίας ἔκαμα, καὶ θέλω νὰ ἀναχωρήσω μὲ τὸ πρῶτον ταχυδρομείον. (Κινεῖται ὅπως ἐξέλιθῃ).

Κόμῃσ. (σταιματώσα αὐτόν). Ὅχι, μείνατε. Ὅταν βγῆκατε, κύριε, χθὲς τὸ πρωῒ, ἐπήγατε σὺν τὸ χωριὸ καὶ ἐδώσατε τρία τηλεγραφήματα ποῦ σὰς ἐνεπιστεύθη ὁ συζυγὸς μου διὰ νὰ ἐλθοῦν τὰ παιδιά μου. Διὰ τί ἐκάματε αὐτὸ ἐν ἀγνοίᾳ ἐμοῦ, τῆς μητέρας;

Ὁδρῦ (κατηγόρηματικῶς). Κυρία κόμῃσα, σὰς εἶπα χθὲς ὅτι ἤθελα ἐδῶ ὡς ἰατρός...

Κόμῃσ. Ὁς ἰατρός ἐπήγατε τὰ τηλεγραφήματα; Διότι τὸ ἔμαθα. Σεῖς νὰ ἐπήγατε... Ἄλλως τε μοῦ τὸ ἐπιβεβαίωσεν τὸ τηλεγράφημα τοῦ δευτεροτόκου υἱοῦ μου (διαβάσει). «Τρομάξας ἀπὸ τηλεγράφημα παίρνω ὑποδε:χθὲν τραῖνον». Ἐλθόντες λοιπὸν ἐδῶ διὰ νὰ θεραπεύσετε ἕνα ἀσθενῆ, παρενετέθητε μεταξὺ τῆς θελήσεώς μου καὶ τῆς θελήσεως τοῦ συζυγοῦ μου... Διότι ἐπὶ τέλος, ἂν δὲν ἐκάλουον τὰ παιδιά μου, τοῦτο συνέβαινε διότι εἶχα κάποιον λόγον... Ποῦ εἶνε λοιπὸν ἡ ἐπαγγελματικὴ ἐκείνη συνείδησις, περὶ τῆς ὁποίας μοῦ ὠμίλειτε χθὲς; Ποῦ εἶνε λοιπὸν;

Ὁδρῦ. Δὲν εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ σὰς δώσω λογαριασμὸν τῶν πράξεών μου. Δὲν ἔκαμα ποτὲ ἐδῶ τίποτε, τὸ ὅποιον νὰ μὴ μοῦ ἐπέβαλλεν ἡ συνείδησίς μου.

Κόμῃσ. Φυσικὰ δὲν θὰ συμφωνήσατε ποτὲ ὅτι ἐφέρατε χθὲς τὸ πρωῒ τὰ τηλεγραφήματα. Ὁ κόμης κατῳρθωσε νὰ σὰς ἀποσπάσῃ μίαν ὑπόσχεσιν καὶ τὸν λόγον σας, ἀγνοῶ πῶς. Ἐκεῖνο ποῦ γνωρίζω εἶνε, ὅτι δὲν σὰς εἶπε τὴν ἀληθῆ αἰτίαν. Δὲν θὰ ἐστέλνατε ποτὲ τὰ τηλεγραφήματα αὐτὰ, ἂν τὴν ἐγνωρίζατε, σὰς τὸ ὀρκίζομαι!

Ὁδρῦ. Ἄν ὁ κόμης ἤρχιζε νὰ μοῦ ἐμιλήσῃ περὶ τῶν οικογενειακῶν του ὑποθέσεων, θὰ τὸν ἐσταματοῦσα ἀμέσως, ὅπως τολμῶ νὰ σταματήσω ὑμᾶς, κυρία! (Ἡ θύρα ἀνοίγεται).

Γιάννης (έμφανιζόμενος). Κυρία κόμησσα, ο κύριος κόμης θέλει να τους δεχθῆ ἐδῶ μέσα.

Ὀδρῦ. Ἐσηκώθη;

Γιάννης. Μάλιστα. Μὲ διατάξατε νὰ μὴ ἐναντιωθῶ. Ἦναγκάσθη νὰ τὸν ἐνδύσω. Μὲ διέταξε νὰ εἰπῶ εἰς τὴν κυρίαν κόμησσαν νὰ μείνῃ... Θέλει νὰ τῆς ὁμιλήσῃ. Θὰ τὸν φέρωμεν ἐδῶ.

Κόμης. Εἰπέτε εἰς τὸν κόμητα ὅτι τὸν περιμένω. (Πρὸς τὸν ἰατρόν). Κύριε, δύνασθε νὰ ἐπανορθώσετε ἀκόμη τὸ κακὸ τοῦ ἐκάματε, χωρίς νὰ τὸ ξεῦρετε... Πηγαίνετε νὰ προϋπαντήσετε τὰ παιδιὰ μου, εἰπέτε εἰς αὐτὰ ὅτι ὁ πατέρας τῶν ὑποφέρει πολὺ, καὶ δὲν πρέπει νὰ τὰ δεχθῆ. Ἐμποδιάσατέ τὰ νὰ τὸν ἰδοῦν.

Ὀδρῦ. Ἀδύνατον, κυρία. Δὲν θὰ ἐμπόδιζα τὴν ἐπίσκεψιν αὐτῶν, παρὰ μόνον ἂν τὴν ἐπίστευα ἐπιβλαβῆ διὰ τὸν ἀσθενῆ. Ἀπεναντίας εἴθε ὑποχρεωμένη νὰ ἀναγνωρίσετε, ὅτι ἀφότου ἀναμείνονται τὰ παιδιὰ, ἐπετεύχηθι μίαν πραγματικὴ ἀνάστασις εἰς τὸν ἀσθενῆ.

Κόμης. Δὲν ἐννοεῖτε λοιπόν, κύριε, τίποτε. Δὲν βλέπετε ὅτι ἐβρίσκομαι εἰς ἀγωνίαν; ὅτι παίζεται ἐδῶ ἓν φρικαλέον δράμα, τοῦ ὁποίου οἱ εἴθε ἔν τῶν προσώπων; ὅτι μέλλει νὰ διαπραχθῆ ἓν ἐγκλημα, τοῦ ὁποίου οἱ εἴθε συνεργός! (μεγαλοφώνως ὡς ἐν παραλίῃ) Ἄν ὁ κόμης ἐκάλεσε τὰ τέκνα τοῦ ἐν ἀγνοίᾳ μου, αὐτὸ τὸ ἔκαμεν ὅπως ἐκδικηθῆ ἔμὲ δι' αὐτῶν... Δὲν σὰς ζητῶ πλέον τίποτε ἄλλο παρὰ μίαν χάριν. Μὴ φύγετε. Μείνατε σ' ἐκεῖνο τὸ δωμάτιον, ὥστε νὰ ἀκούετε καθ' ἕλον τὸ διάστημα τῆς συνομιλίας μου μὲ τὸν συζυγόν μου... (πιάνει τὴν κεφαλὴν μὲ τὰ δύο χεῖρα τῆς). Ἄ! Τί ντροπὴ! Τί αἰσχος!.. Ἄλλ' εἶνε τὸ μόνον μέσον... Θὰ ὑποστῶ αὐτὸ χάριν τῶν παιδιῶν μου! Ὁ θεὸς θὰ τὸ εὖρη ἀρκετὸν καὶ θὰ μὲ ἀπαλλάξῃ ἄλλης δοκιμασίας... (εἰς τὸν διατάζοντα ἰατρόν). Ναι, κύριε, εἰσέλθετε ἐκεῖ καὶ ἀκούσατε, καὶ θὰ μάθετε διατὶ ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς σὰς ἔπεισε νὰ δώσετε τὰ τηλεγραφήματα ἐκεῖνα. Σὰς τὸ ἐπαναλαμβάνω, θέλει νὰ μὲ ἐκδικηθῆ, νὰ ἐκδικηθῆ μίαν μητέρα διὰ τῶν τέκνων τῆς! Εἶνε ἀτιμία! Καὶ δὲν πρέπει νὰ τὴν ἐπιτρέψετε οἱ εἴθε. Πηγαίνετε, κύριε, τὸν ἀκούου ποῦ ἔρχεται... (Ὁ δόκιμος, λίαν συγκινημένος, εἰσέρχεται εἰς τὸ δωμάτιον).

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ Η ΚΟΜΗΣΣΑ, Ο ΚΟΜΗΣ

(Καθ' ὄλην τὴν διάρκειαν τῆς σκηνῆς ταύτης ἡ θύρα ἡ συγκοινωνοῦσα μὲ τὸ δωμάτιον ὅπου εὐρίσκειται ὁ ἰατρός, μένει μανοικητή. Διακρίνεται μίαν στιγμὴν ὁ ἰατρός ἀκροαζόμενος ἐν ταραχῇ).

Κόμης (ἄνα τῆ ἀποχωρήσει τοῦ Γιάννη, πρὸς τὴν κόμησσαν). Ἐννόησες, Χρηστίνια, διατὶ ἠθέλησα νὰ σοῦ μιλήσω. Τὰ παιδιὰ σου θὰ εἶνε ἐδῶ ἐντός ὀλίγων λεπτῶν... Ἐνόμίζες ὅτι θὰ μὲ ἐμπόδιζες νὰ τὰ εἰδοποιήσω. Εἰδῶ νὰ ἀπατῶ κι' ἐγώ, ὅταν θέλω...

Κόμης. Δὲν ἦτο ἀνάγκη. Ἀνδρέα, τῆς μηχανορραφίας αὐτῆς. Ἄν μοῦ ἐξέφραξες μόνον τὴν ἐπιθυμίαν νὰ τὰ ἰδῆς, σὲ βεβαίω ὅτι θὰ τοὺς ἐτηλεγραφοῦσα ἐγὼ μόνη μου...

ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΟΡΘΟΠΕΔΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ ΚΑΙ ΤΩΝ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΩΝ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ Τῷ 1901

ΤΟΥ ΙΑΤΡΟΥ Ι. Γ. ΧΡΥΣΟΣΠΑΘΗ

Ἐργηγητοῦ τῆς Χειρουργικῆς, Ὀρθοπεδικῆς καὶ Χειρουργικῆς τῶν Παιδῶν, Συνεδέκτου τοῦ Centralblatt für chir. und mech. Orthopaedie τοῦ Centralblatt für Röntgenstrahlen καὶ τοῦ Orthopédie et tuberculose chir.

Ὁ κ. Χρυσόσπαθης, ἐκ τῶν κρατίστων νεωτέρων ἐπιστημόνων, γνωστός καὶ εἰς τοὺς ἰατρικοὺς κύκλους τῆς Εὐρώπης διὰ τῶν σοφῶν τῶν πρωτοτύπων πραγματειῶν, ἐσπούδασεν ἐπὶ 12ετιῶν ὄλην ἐν Εὐρώπῃ, κέντηται δὲ καὶ τὴν πρακτικὴν ἀδειαν παρὰ τῆς Γερμανικῆς Κυβερνήσεως, διατελέσας ἐπὶ 5ετιῶν βοηθὸς τῶν ἐπιφανῶν καθηγητῶν τῆς Ὀρθοπεδικῆς Hoffa καὶ Lorenz κλ.

Ἡ «**ΚΛΙΝΙΚΗ ΧΡΥΣΟΣΠΑΘΗ**», μοναδικὴ ἀνά τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἀνατολήν, ἀμιλλᾶται πρὸς τὰς καλλιτέρας τῶν Εὐρωπαϊκῶν κέντρων.

ἔχει: τέλειον **Χειρουργεῖον** μὲ ὅλα τὰ τελειότερα ἐργαλεῖα καὶ τὰς νεωτέρας ἀσηπτικὰς καὶ ἀντισηπτικὰς μεθόδους.

Εργαστήριον Ἀκτίνων **Ραϊνγκεν** συστήματος «Ideal» στιγμιαίου καὶ μοναχικοῦ ἐν Ἑλλάδι, **Ἡλεκτρισμῶν**, **Μαλάξεων**, **Θερμοαερολούτρων**, τῆς μεθόδου **Bier** κλ. κλ.

Τμήμα Θεραπείας Καταγμάτων καὶ **Ἐξαρθερωμάτων** διὰ τῆς νέας καὶ ταχείας μεθόδου τοῦ Γερμανοῦ **Bardenheuer**.

Γυμναστήριον Ὀρθοπεδικῶν τέλειον κατὰ τὴν Στρεβλώσεων, Σκολιώσεων καὶ πρὸς **Πρόληψιν** τῶν τοιαύτων.

Αἰθουσαν Μηχανοθεραπείας μεθ' ἅπαντων τῶν νεωτάτων μηχανημάτων τοῦ κλάδου τούτου κατὰ τὰν Δυσκινήσιων τῶν ἀρθρώσεων, τῶν Ἀγκυλώσεων, Σκολιώσεων, Κυφώσεων κλ.

Δωμάτια ἐσωτερικῶν ἀσθενῶν εὐήλια καὶ εὐάερα ὑπὸ τὴν περιθάλψιν **Ἀδελφῶν** τοῦ Ἑλέους.

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΟΡΘΟΠΕΔΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ, Κορσέων, Τεχνητῶν Ποδῶν, Χειρῶν, ὑπὸ τὴν ἐπιστημονικὴν ἐπίβλεψιν τοῦ ἰδίου.

Ἡ «**ΚΛΙΝΙΚΗ ΧΡΥΣΟΣΠΑΘΗ**», ἔχουσα νὰ παρουσιάσῃ πλείστας ὅσας καὶ συνεχεῖς ἐπιτυχίας, θεραπεύει τὴν Χωλότητα, Ραχίτιδα, Φυματίωσιν Ὄστέων, Παραλύσεις, Στρεβλώσεις, Ἐξαρθρώματα, Κατάγματα, Ἀρθρίτιδας, Ρευματισμούς, Ἀγκυλώσεις κλ. Χειρουργικά, Ὀρθοπεδικὰ ὄλων τῶν ἡλικιῶν ὡς καὶ Χειρουργικά παθήσεις τῶν Παιδῶν, Κήλας, Σκοληκοειδίτιδας, Περιτονίτιδας, Λιθῶς κύστεως, Πυώδεις Πλευρίτιδας, Χοιράδας, Πολύποδας, Ὀγκους, Λαγόχειλος κλ.

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ «**Εγκυκλίου Ἡμερολογίου**» ἰδιαίτερως καὶ ἐν πεποιθίσει συνιστᾷ τὴν ἀλλήθως μοναδικὴν καὶ τέλειαν εἰς τὸ ὀρθοπεδικόν εἶδος τῆς **ΚΛΙΝΙΚΗΣ** τοῦ κ. **Χρυσόσπαθῆ**.

Ἐν Ἀθήναις, Ὀδὸς Πανεπιστημίου καὶ Θεμιστοκλέους 1,
παρὰ τὴν πλατεῖαν Ὀμοιοῖας (Χαντεῖα).

ΒΑΣΙΛΙΚΑ ΑΓΓΛΙΚΑ ΧΟΙΡΟΜΗΡΙΑ
“ΛΕΟΠΑΡΔΑΛΕΩΣ,,
ΟΙΚΟΥ FITCH & SON, EXPORT LTD

Ζητείτε πάντοτε από τους Έδωδιμοπόλας σας τὰ παγκοσμίου φήμης Βασιλικά Άγγλικά Χοιρομήρια «Λεοπαρδάλεως», του Οίκου **Fitch**, προμηθευτού του Βασιλικού Οίκου της Άγγλίας.

Τρυφερά και έξοχος εὔγεστα, διακρίνονται κατ' ἀρχήν ότι είναι Άγγλικής προελεύσεως από τὸ κόκκιλον τὸ ὁποῖον ἔχουν, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ Ἰταλικά και ἄλλα τοιαῦτα διαφόρων ἄλλων προελεύσεων, ἅτινα παρασκευάζονται γενικῶς ἀνευ κοκκίλου.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ ΔΙ' ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ:

ΓΕΩΡΓ. Α. ΚΟΛΑΣ

(Λεωφόρος Γεωργίου τοῦ Α', 10^Α) **ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ**

ΑΣΤΑΚΟΙ “ΠΡΙΓΚΗΠΟΣ,,

Εἶναι ἡ μόνη μεγάλη Μάρκα ἣτις ὅπου εἰσήχθη μέχρις σήμερον κατέλαβε τὴν πρώτην θέσιν.

Ἡ ὄλιος ἐξαιρετικὴ αὐτὴ προτίμησις τῶν Ἀστακῶν τῆς

Μάρκας «Πρίγκηπος», ἦν μαρτυροῖ ἡ πανταχόθεν ἐκδηλουμένη μεγάλη ζήτησίς των, ὀφείλεται γενικῶς εἰς τὴν κατ' ἐπανάληψιν δοκιμασθεῖσαν ὑπεροχὸν και ἐκλεκτὴν καθ' ὅλα ποιότητά των.

Ἐν Ἑλλάδι οἱ Ἀστακοὶ «Πρίγκηπος», φρεσκοτάτοι πάντοτε, εἰσάγονται εἰς πᾶσαν ἐποχὴν τοῦ ἔτους και πωλοῦνται εἰς ὅλα τὰ πρώτης τάξεως Ἐδωδιμοπωλεῖα και Παντοπωλεῖα.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ ΔΙ' ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ:

ΓΕΩΡΓ. Α. ΚΟΛΑΣ

(Λεωφόρος Γεωργίου τοῦ Α', 10^Α) **ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ**

ΤΕΪΑ “ΚΥΑΝΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ,,

Εἶναι τὰ ἀγώτερα και ἀροματικώτερα ὄλιον, συσκευαζόμενα πάντοτε ἐντὸς πακέτων και κητίων, ἕκαστον τῶν ὁποίων φέρει τὸ σημά του «Κυανοῦ Σταυροῦ» εἰς τὸ ὁποῖον παρακαλοῦνται ὅπως προσέχουν οἱ π. κ. ἀγορασταὶ ἵνα οὕτω ἀποφεύγουν τὰς διαφοροὺς παραποιήσεις.

Εἰδικώτερον σημειοῦμεν ἐνταῦθα ὅτι οἰαδήποτε Τεῖα, ἅτινα ἠθελον τυχόν εὐρεθῆ φέροντα ἐπὶ τῶν πακέτων Σταυρὸν ἄλλον ἐκτὸς τοῦ «Κυανοῦ», εἶναι ὅλα ἀπομιμήσεις.

Ἡ συσκευὴ τῶν Τεῖων «Κυανοῦ Σταυροῦ» γίνεται ἐν Λονδίῳ ὑπὸ τὴν αὐστηράν ἐπίβλεψιν ἀνωτέρων ὑπαλλήλων τοῦ Ἀγγλικῆς Κράτους.

Τὰ Τεῖα «Κυανοῦ Σταυροῦ» διὰ τὸ ὄλιος ἐξαιρετικὸν τῆς ποιότητός των, εἰσήχθησαν γενικῶς καθ' ὅλην τὴν ὑψηλίον, καταλαβόντα τὴν πρωτεύουσαν θέσιν ἐν τῇ παγκοσμίῳ ἐν γένει καταναλώσει.

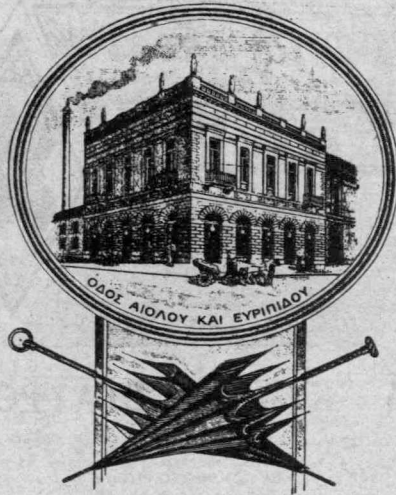
Πωλοῦνται εἰς ὅλα τὰ πρώτης τάξεως Ἐδωδιμοπωλεῖα και Παντοπωλεῖα τῆς Παλαιᾶς και Νέας Ἑλλάδος.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ ΔΙ' ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ:

ΓΕΩΡΓ. Α. ΚΟΛΑΣ

(Λεωφόρος Γεωργίου τοῦ Α', 10^Α) **ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ**

↑
ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΟΜΒΡΕΛΛΩΝ
↑

↑
ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΟΜΒΡΕΛΛΩΝ
↑

ΜΕΓΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΟΜΒΡΕΛΛΩΝ

Β. ΤΣΙΜΩΝΙΔΗ, Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗ & Σ^Α

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

(Διασταύρωσις Ὁδῶν Αἰόλου καὶ Εὐρυπίδου)

Τὸ ἀρχαιότερον καὶ μεγαλύτερον ἐν Ἑλλάδι

Μηχανήματα τέλεια.— Ὑλικά ἀρίστης ποιότητος.— Ἔργασια ἀπαράμιλλος.— Τιμαὶ ὀρισιμῆναι καὶ ἀσυναγωνίστοι.
Τὸ Ἐργοστάσιον Ὀμβρελλῶν *Τσιμωνιδή, Ἀναστασιάδη & Σ^α* προμηθεύει

ΑΠΑΣΑΝ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΑΝΑΤΟΛΗΝ

Πώλησις χονδρική καὶ λιανική

Κόμης. Ἐπροτίμησα τὸ ἀσφαλέστερον μέσον. Ἄλλὰ μίαν ἀκόμη φοράν, προτοῦ ἐκείνου ἔλθουν... θέλεις νὰ μιλήσῃς;

Κόμης. Σοῦ εἶπα ὅλα ὅσα μποροῦσα νὰ σοῦ εἰπῶ...

Κόμης. Διὰ τελευταίαν φοράν τὸ ὄνομα ἐκείνου ποῦ δὲν εἶνε δικό μου παιδί.

Κόμης. Αὐτὸ ποτέ!

Κόμης. Θὰ εἶρω τὸ μέσον νὰ σὲ ἐκδιᾶσω.

Κόμης. Ὅταν ὑπέφερα κανεὶς ἐκεῖνο ποῦ ἐγὼ ὑπέφερα, δὲν εἶνε τίποτε ποῦ νὰ μὴ μπορῇ νὰ ὑποφέρῃ. Ξεύρεις τί ὑπέφερα ἀφ' ὅτου ἐδιᾶθασες τὸ καταραμένο ἐκεῖνο γράμμα...

Κόμης. Τολμᾶς νὰ μιλήσῃς περὶ βρασάνου σου. Ἄλλὰ σὺ ζῆς... ἐνῷ ἐγὼ πεθαίνω... καὶ πεθαίνω ἀπὸ αὐτό...

Κόμης. Ἐκδικήσου... ἀλλ' εἰς ἐμέ, ἐναντίον ἐμοῦ μονάχα...

Κόμης. Τὸ ὄνομα! Θέλω νὰ μάθω τὸ ὄνομά του! Ἄ! ἂν κατ' ὄρθωνα νὰ τὸ διαβάσω γραμμμένο ἐπάνω σ' ἐκεῖνο τὸ κομμάτι τῆς ἐπιστολῆς ποῦ ἄρπαξα μέσα ἀπὸ τῆ φωτιά... Ἐκαψα τὰ χέρια μου ψάχνοντας μὲς ἔστη θερμάστρα... Γιὰ μιὰ στιγμή ἀναγκάσθηκα νὰ καθήσω... τόσο μοῦ πονοῦσε ἡ καρδιά μου. Αὐτὴ ἦταν ἡ πρώτη καρδιακὴ προσβολή. Ἦμουν ὑγιέστατος, ὅταν μὴκηρα στὸ δωμάτιον ἐπιστρέψων ἀπὸ τὸν συνήθη ἐκείνον περίπατόν μου... Δὲν μ' ἐπερίμενες τόσο γρήγορα καὶ ἀμέσως εἶδα ὅτι ἐταράχθηκες... Εἶδα τὰ χαρτιά ποῦ ἡ φλόγες κατεβρόχιζαν... Καὶ ἔπειτα, ἦλθεν ἐκείνη ἡ ἐπίσκεψις καὶ σὺ ἀναγκάσθηκες νὰ κατεβῆς βιαστικά... Ἄ! ἂν ἔμπαινα λίγο προτιήτερα θὰ ἔμειναν κ' ἄλλα κομμάτια ἀπὸ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἐραστοῦ σου καὶ θὰ ἐμάθαινα... ποῖος εἶνε «ὁ υἱὸς μας» ποῦ ἐκεῖνος σοῦ ἔγραψε... Τοῦλάχιστον ἐπρόφθασα νὰ διαβάσω τὰ λόγια αὐτὰ στὸ γράμμα του. Καὶ ἐγνώρισα τὸν χαρακτήρα ἐκείνου, τοῦ ἀνθρώπου ποῦ μ' ἐπρόδωσε! Τὸ ὄνομα τοῦ παιδιοῦ αὐτοῦ... θέλω νὰ μάθω τ' ὄνομά του... Ἐμπρός, ἀπάντησέ μου! Εἶνε ὁ Γιῶργης ὁ πρωτότοκος; Ὁχι, αὐτὸ εἶνε ἀδύνατον. Ἦσουν τόσο νέα τότε!.. Εἶνε ὁ Ροβέρτος, ὁ δευτέρος; Καὶ αὐτὸ εἶνε ἀδύνατον... Τότε εἶνε ὁ Ἀνδρέας, ὁ τελευταῖος;... Καὶ τὸν ἀγαποῦσα τόσο... Ὁχι... αὐτὸς εἶνε δικό μου αἷμα... Ἄλλὰ τότε ποῖος εἶνε; Ποῖος;

Κόμης. Δὲν θ' ἀπαντήσω. Εἶμαι μητέρα. Δὲν μπορῶ νὰ σοῦ παραδώσω τὸ παιδί μου, ὅταν μὲς ἔστην καρδιά σου ἔχεις τόσο μίσος... Δὲν μπορῶ νὰ σοῦ πῶ τὸ ὄνομα αὐτό, παρὰ μόνον ἂν μοῦ δώσης τὸν λόγον τῆς τιμῆς σου, πῶς δὲν θὰ κάμῃς τίποτε ποῦ νὰ μπορῇ ν' ἀποκαλύψῃ στοὺς ἄλλους ἀδελφούς του ἐκεῖνο ποῦ πρέπει νὰ ἀγνοοῦν γιὰ πάντα.

Κόμης. Ἐγὼ δικαιούμαι νὰ ἐπιβάλλω τοὺς ὅρους. Εἶσαι ἡ ἔνοχος κ' ἐγὼ ὁ δικαστής καὶ, ἐλπίζω, ὁ τιμωρός...

Κόμης. Ἄν ἔπαισα — καὶ ἔπαισα πράγματι σ' ἐσέ, Ἀνδρέα — μὲ πόσα δάκρυα νὰ σοῦ ζητήσω συγγνώμην; Ἐκεῖνα ποῦ ἔχουσα τρεῖς μῆνας τώρα εἶνε ἀρκετὰ γιὰ ἐξιλέωσιν, σοῦ ἐπαναλαμβάνω.

Κόμης. Καὶ ὁ νόθος θὰ ἐξακολουθῇ νὰ ἴγνε στὸ σπίτι μου!

"Ακου! Έχεις ακόμη μερικάς στιγμάς για ν' αποφασίσης. Θά μοῦ πῆς τὸ ὄνομά του καὶ τότε μόνον ἐκεῖνον θά πλήξω. Εἶνε παρειακτος. Πρέπει νὰ τὸ ξεύρη. Καὶ θά ἀποδεχθῆ τὴν θέλησίν μου. Θέλω νὰ μὴ πάρη τίποτε ἀπὸ τὴν κληρονομίαν μου. Καὶ εἶνε δίκαιο αὐτό. Θέλω νὰ γίνῃ δικαστὴς μεταξὺ ἡμῶν καὶ τὰ αἰσθήματά του δι' ἐσέ θά γίνουν τιμωρία σου διὰ τὸ μαρὸν ψεῦδος σου. Καὶ αὐτὸ εἶνε δίκαιον... Θέλω νὰ πλήξω τὸν πατέρα του ἐν τῇ προσώπῳ αὐτοῦ. Καὶ εἶνε δίκαιον. Ἐπροδῶθηκα τόσο ποταπῶς!.. Αὐτὴ εἶνε ἡ ἐκδικησίς μου. Ἄν μοῦ τὴν ἀφαιρῆς διὰ τῆς σιωπῆς σου, μὲ ἀναγκάζεις νὰ ζητήσω μίαν ἄλλην... καὶ χειροτέραν. Ἡ εὐθύνη αὐτῆς ἄς πέσῃ λοιπὸν ἐπάνω σου!

Κόμης. Μίαν ἄλλην χειροτέραν;

Κόμης. Ἄν δὲν μάθω τὸ ὄνομα σέ λίγο, ἔταν τὰ τρία σου παιδιὰ θά ἦνε ἐδῶ, θά εἰπῶ καὶ στὰ τρία ἐκεῖνο ποῦ ἔκαμες...

Κόμης. Σ' αὐτά;

Κόμης. Ναι, σ' αὐτά. Καὶ στὰ τρία. Θά τοὺς εἰπῶ ὅτι εἶχες ἓνα ἔραστήν καὶ ποῖον καὶ πῶς τὸ ἔμαθα. Θά τοὺς διαβάσω ἓνα κομμάτι ἀπὸ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἀτίμου, τὴν ἐπιστολὴν ἐκείνην ποῦ ἐφύλαξες... Θά τὸν ἀγαποῦσες βέβαια... Θά διαβάσουν τὴν φράσιν αὐτήν: «Τὸ παιδί μας». Θά μάθουν ὅτι ἓνας μεταξὺ αὐτῶν δὲν εἶνε ἀπὸ τὸν ἴδιον πατέρα μὲ τοὺς ἄλλους. Ἐπειτα μπορῶ νὰ φύγω ἀπὸ τὸν κόσμον. Ἡ ἐκδικησίς μου θά ἔχῃ γίνῃ.

Κόμης. Δὲν μπορεῖς νὰ κάμῃς αὐτό. Δὲν θά τὸ κάμῃς. Σκέψου ὅτι μπορεῖ αἴριο νὰ παρουσιασθῆς μπροστὰ στοῦ θεοῦ... Καὶ ὁ θεὸς ξεύρει νὰ τιμωρῆ. Βλέπεις τὸ παράδειγμα ἀπὸ ἐμέ...

Κόμης. Αἴριο θά εἶμαι στὸ μη δέν... Ἄλλὰ θά ἔχω ἐκδικηθῆ.

Κόμης. Ἄλλὰ δὲν ἔχεις τὸ δικαίωμα νὰ μὲ ἀτιμᾷς μπροστὰ στὰ παιδιά μου, μπροστὰ στὰ δύο ποῦ εἶνε καὶ παιδιὰ σου! Ὅχι, δὲν θά τὰ πλήξῃς εἰς τὴν μητρικὴν των ἀγάπην... Ὅχι.

Κόμης. Τότε πέσ μου τὸ ὄνομα!

Κόμης. Λοιπὸν... (δισταζουσα) Δὲν μπορῶ... δὲν πρέπει...

Κόμης. Ἐσύ λοιπὸν τὸ προκαλεῖς. Σοῦ δίδω τὸν λόγον μου ὅτι θά κάμω ἐκεῖνο ποῦ εἶπα.

Κόμης. Λοιπὸν δὲν θά τὰ ἰδῆς... Θά τὰ ἐμποδίσω νὰ μποῦν. Ὁ γιατρός θά τοὺς εἰπῆ ὅτι εἶσαι πολὺ ἀσθενής, ὥστε νὰ μὴ εἶνε δυνατόν νὰ τὰ ἰδῆς.

Κόμης. Ὁ γιατρός! Ἄλλὰ λησμονεῖς ὅτι δὲν ἔχω πλέον νὰ κάμω μὲ τὸν Πονσελέ, μ' αὐτὴν τὴν μαριονέταν σου... Ὁ δόκτωρ Ὅδρὺ εἶνε ἐντιμὸς ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος δὲν θά γίνῃ συνένοχος μίᾳ τέτοιᾳ ἀτιμίας... Θά μὲ ἀφήσῃ νὰ ἰδῶ τὰ παιδιά μου, ἀφοῦ ἔχω τὴν δύναμιν. Ἐπειτα, ὅσο ἐγὼ ζῶ, εἶμαι ὁ κύριος ἐδῶ μέσα... καὶ ἔλοι ἀφείλουν νὰ μὲ ὑπακούσουν... Ἄ! (ἐγείρεται, ἀλλὰ πνίγεται καὶ κλονίζεται).

Κόμης. Ἀνδρέα! Ἀνδρέα! (τρέχουσα εἰς τὴν θύραν). Γιατρέ! Γιατρέ!

Η ΑΡΠΑΓΗ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ

(Ἔργον τοῦ Pierre Prud'hon)

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

Οἱ ἴδιοι, ὁ ΔΟΚΤΩΡ ΟΔΡΥ

Κόμησ. Ἴδετε, εἶνε ἄσχημα.**Ἄδρῦ.** (κύπτει ἐπὶ τοῦ κόμητος). Εἶνε συγκοπή.**Κόμησ.** Τρέχω νὰ φέρω αἰθέρα. Πάρτε! (ἐβρόσκει τὸ μπουκαλάκι μὲ τὸ φάρμακον καὶ τὸ δίδει εἰς τὸν ἰατρόν).**Ἄδρῦ.** Εὐχαριστῶ. Ἄλλ' ἐκεῖνο ποῦ χρειάζεται εἶνε νὰ ξαπλωθῆ (κνιτάζων γύρω του). Ἐκαὶ!.. Ἀμέσως! (Κνιτάζει τὰ μᾶτια τοῦ κόμητος καὶ τοῦ ἐξετάζει τὸν σφυγμὸν).**Βεγν.** (ἀνοίγων τὴν θύραν). Κυρία κόμησσα, τὰ παιδιά εἶνε στὸ βάθος τῆς δενδροστοιχίας... φθάνουν' (σταματᾷ). Ἄ! Ὁ κύριος κόμης εἶνε χειρότερα;**Ἄδρῦ.** Οἱ σπασμοὶ ἀρχίζουν, κυρία. (Πρὸς τὴν κόμησσαν). Τὸ πρᾶγμα εἶνε σοβαρὸν... Ἄν τοῦ βγάλωμε αἷμα, μπορούμε νὰ τὸν σώσωμε ἀκόμη... Μόνον αὐτὸ τὸ μέσον ὑπάρχει, ἀλλὰ γρήγορα, γρήγορα! (πρὸς τοὺς δύο ὑπηρέτας). Τρέξτε νὰ μοῦ φέρετε ὅτι χρειάζεται... Τὸ προέδλεπα αὐτό. Ἐχω ἐτοιμάσει ὄλα... θὰ τὰ βρῆτε στὸ συρτάρι τοῦ τραπέζιου τῆς τουαλέτας... ἀλλὰ γρήγορα... (Οἱ ὑπηρετὰ φεύγουν καὶ ἐπαύροισι ὁ εἰς μὲ μίαν λεκάνην καὶ ὁ ἄλλος μὲ μίαν πετοῖαν τωλυμένην, ὅπου περιέχονται τὰ ἀπαιτούμενα ἐργαλεῖα). Εὐχαριστῶ. (Ὁ ἰατρός τακτοποιεῖ τὰ ἐργαλεῖα καὶ νίπτει τὰ χεῖρα του). Ἄ! τὴ λάμπα... γιὰ νὰ καῦσω τὸ νυστερί μου... Σηκώστε του τὸ μανίκι κι' ἐτοιμάστε τον ὄπως καὶ τὴν ἄλλην φοράν.**Ἄδρῦ.** (Ἐνῶ οἱ ὑπηρετὰ ἐτοιμάζουσιν, ὁ δόκτωρ Ἄδρῦ κρατεῖ τὴν λάμπα τοῦ ἀλκοόλ καὶ καίει ἀπολυμαίνον τὸ νυστερί του. Ἡ κόμησσα τὸν καλεῖ καὶ κἀμουν μερικὰ βήματα πρὸς τὰ ἐμπρὸς τῆς σκηνῆς).**Κόμησ.** Θὰ ξανασυνέλθῃ;**Ἄδρῦ.** Μετὰ τὴν ἀραιμάξιν, ναί, κυρία, καὶ ἐλπίζω ἀμέσως.**Κόμησ.** Καὶ ἔπειτα;**Ἄδρῦ.** Ἐπειτα, δὲν εἶνε πλέον παρὰ ζήτημα ὥρων. Πολὺ φοβοῦμαι τώρα πλέον.**Κόμησ.** Τὸν ἀκούσατε. Ξεῦρετε τί θέλει νὰ κάμῃ. Καὶ θὰ τὸ κάμῃ. Ἄν ξεφύγῃ ἀπὸ τὴν κρίσιν αὐτὴν, ἂν τὸν ξαναφέρετε στὴν ζωὴν, καθὼς εἶπατε, σὲ λίγο θὰ ξαναπέσῃ εἰς νέαν κρίσιν. Αὐτὸ ποῦ μέλλετε νὰ τοῦ ἀποδώσετε δὲν εἶνε ἡ ζωὴ, ἀλλ' ὁ καιρὸς ὅπως μὲ ἀτιμάσῃ μπροστά στὰ μᾶτια τῶν παιδιῶν μου.**Ἄδρῦ.** Εἶνε ἀλήθεια ὅτι εἶνε χαμένος πλέον!**Κόμησ.** Ἄλλὰ κι' ἐγὼ θὰ ἦμαι χαμένη... Ἄν ὅμως ἠθέλατε...**Ἄδρῦ.** Ὅχι, κυρία, ὄχι! Δὲν μπορῶ ν' ἀκούσω τίποτε ἄλλο παρὰ τὴν συνείδησίν μου ὡς ἰατρός.**Κόμησ.** Καὶ ἡ συνείδησις αὐτὴ σὰς λέγει, ὅτι εἶνε καλλίτερα νὰ παρατείνῃς τὴν ζωὴν του διὰ μίαν ὥραν, ὀλιγώτερον ἴσως, διὰ νὰ λάβῃ καιρὸν νὰ μᾶς ἀτιμάσῃ, νὰ ρίψῃ τὴν δυστυχίαν ἐπάνω μας, νὰ κάμῃ τὰ παιδιά του τόσοσς Κᾶν ἐχθροὺς μεταξύ των!**Ἄδρῦ.** (κλωσιμένος). Ναί, ἐκεῖνο τὸ ὅποιον μέλλει νὰ κάμῃ ὁ ἄνθρωπος αὐτός, εἶνε ἀποτρόπαιον καὶ μέλλω νὰ τοῦ δώσω τὸν καιρὸν γι' αὐτό... Ἄ! ποῦ εἶνε τὸ καθήκον μου;**Κόμησ.** Εἰς τὸν οἶκτον διὰ μίαν μητέρα καὶ τὰ παιδιά της.**Ἄδρῦ.** Μὴ μὲ βάζετε σὲ πειρασμὸν, κόμησσα, σὰς παρακαλῶ. Ἄν δὲν τοῦ βγάλω αἷμα, καὶ ἀμέσως μάλιστα, θὰ πεθάνῃ. Καὶ τότε ἐγὼ καὶ σεῖς εἴμεθα δυὸ δολοφόνοι!**Κόμησ.** (ὀπιθοδρομοῦσα). Δυὸ δολοφόνοι... ἀλήθεια!**Γιάννης.** Τὸ χεῖρ του εἶνε ἐτοιμο, κύρ γιατρέ! Ὁ κύριος κόμης φαίνεται ὅτι χειροτερεῖε.**Κόμησ.** Ἐχετε δίκιο. (Μετὰ μίαν ἐσωτερικὴν διαπάλην). Ἦμουν τρελὴ πρὸ ὀλίγου. Τὸ καθήκον σας εἶνε ἐκεῖ. Πηγαίνετε!.. πηγαίνετε!.. Κι' ἐτοι δὲν θὰ ἔχω κι' αὐτὸ τὸ βάρος στὴ συνείδησί μου!..**Ἄδρῦ.** Εὐχαριστῶ, κυρία.**Ἄδρῦ.** (Ἐπιανήθε πλησίον τοῦ ἀσθενοῦς, ὀπίσω ἀπὸ ἓνα παραβάν, τὸ ὁποῖον ἔχει τοποθετηθῆ εἰς τρόπον ὥστε νὰ κρύπτεται ἀπὸ τοὺς θεατὰς ἡ ἀραιμάξις, χωρὶς ἐν τοῖσιν νὰ κρύπτεται τελείως ὁ κόμης. Οἱ θεατὰι καταλαμβάνουν ὅτι ὁ ἰατρός καὶ οἱ ὑπηρετὰ ἐργάζονται πλησίον τοῦ ἀσθενοῦς. Ἡ κόμησσα ἐσηκώθη, ὥσει θέλουσα νὰ πλησιῇ. Ἀλλὰ ὄπτεται ἐπάνω εἰς τὴν καρδέκλαν τὴν τοποθετημένην πλησίον τῆς τραπέζης καὶ ὀμιλεῖ μὲ φωνὴν διακοιτημένην:)**Κόμησ.** Ἔως ποῦ κατέβηκα;.. Ἄν ὁ γιατρός μὲ εἶχε ἀκούσῃ;.. (οὐγὴ). Τὰ παιδιά μου φθάνουν... κι' ἐκεῖνος θὰ ξαναζήσῃ... θὰ μιλήσῃ... Τί νὰ κάμω;.. Νὰ σκοτωθῶ;.. Νὰ πεθάνω; Πρὸ ὀλίγου τὸ ἔγκλημα... τώρα ἡ ἀτοκτονία. Πάντοτε τὸ ἔγκλημα, ὅταν θέλω νὰ ξεφύγω... (ἐνώνει τὰ χεῖρα σὰν γιὰ νὰ προσεχηθῆ) Θεεῖ μου, δός μου καλλίτερα τὴν δύναμιν τῆς ἐξιλεώσεως... (Ἀπληγμένη παραδίδεται εἰς λυγμούς. Κρατεῖ τὸ κεφάλι της μεταξὺ τῶν χειρῶν καὶ προσεύχεται).**Βεγν.** Κυτάχτε, γιατρέ, ἀνοίγει τὰ μᾶτια του, σὰν προχθές.**Κόμησ.** (συνερχόμενος εἰς ἑαυτόν). Ποῦ εἶμαι; Ἐσεῖς εἶσθε, παιδιά μου; Ὁ Γιάννης... ὁ Βερνάρδος... Σεῖς, γιατρέ... Ἄ! εἶμαι καλλίτερα... αἰσθάνομαι ἀνακούφισιν... ἀναπνέω... θέλω νὰ ζήσω... ἔως ὅτου ἔλθουν... (ἀναγρωϊσας τὴν κόμησσαν, ἦτις ἐπροχώρησε πρὸς αὐτόν, καὶ μὲ κίνημα ἀποτροσιασμοῦ). Ἐκεῖνη!.. Τὰ παιδιά!.. Θέλω τὰ παιδιά!..**Βεγν.** Ὅπου εἶνε, φθάνουν. Τρέχω νὰ τὰ προῦπαντήσω.**Ἄδρῦ.** (πρὸς τὸν κόμητα). Πρέπει μᾶλλον νὰ περιμενεῖτε λίγο... μετὰ τὸ κακὸ ποῦ ἐπεράσατε...**Κόμησ.** Ὅχι, γιατρέ, εἶμαι δυνατός. Θέλω νὰ τὰ ἰδῶ προτοῦ πεθάνω! Ἄς ἔλθουν!**Κόμησ.** Κι' ἐγὼ σὰς παρακαλῶ, γιατρέ, νὰ μὴ ἀντιτείνετε εἰς τὴν ἐπισκεψὴν αὐτὴν. Ναί, Βερνάρδε, πήγαίνε νὰ τὰ φέρῃς... καὶ προετοιμάσε τα... (Ὁ Βερνάρδος ἐξῆλθε. Πρὸς τὸν κόμητα σιωπηρῶς). Βλέπετε, κύριε, ὅτι δέχομαι τὴν θέλησίν σας... Δὲν ἀρνούμαι πλέον... Ἐχω ἓν χρέος πρὸς σὰς... καὶ τὸ πληρύνω τώρα.

Τὰ παιδιά μου θὰ τὰ μάθουν ὅλα. Μόνον ἐπιτρέφατέ μου ὅπως τοὺς ὀμιλήσω ἐγὼ, σὲ λίγο, μπροστά σου... Ὑπάρχει μία εὐγένεια ἐν τῇ ἐξομολογήσει. Ἀφήσατέ μου τὴν. Ἄς μάθουν τὴν μετάνοιάν μου ταυτοχρόνως μὲ τὸ παράπτωμά μου! Ἄς τὴν ἴδουν!.. Ἄς τὴν ἀκούσουν! Ἡ δικαιοσύνη θὰ ἀποδοθῇ, ἀφοῦ τὸ θέλετε, ἀλλὰ μὲ ὀλίγον οἶκτον!.. Σιωπάτε! Εἰσθε λοιπὸν ἀδυσώπητος! (Ὁ Βερνάρδος ἐνεφανίσθη εἰς τὸ κατώφλι τῆς θύρας διατάζων).

Κόμης. Βερνάρδε, μπάσε τὰ παιδιά! (Ἡ κόμησα ἠμιλιπόθυμος στήριζεται εἰς τὸν τοῖχον. Ὁ ἰατρός πηγαίνει εἰς τὴν θύραν, ἐνῶ οἱ τρεῖς νέοι εἰσέρχονται).

Ὁδρὺ (χαμηλοφώνως εἰς τὸν Βερνάρδον). Φύγετε! Ἐδγάτε ἔξω! (Ὁ Γεώργιος, Ἀνδρέας καὶ Ροβέρτος Ροκβίλ εἰσέρχονται βιαστικοί. Ἐν μῇ ἐσχάτῃ προσπάθειᾳ, ὁ κόμης σηκώνεται καὶ καλεῖ τὸν πρωτότοκον, «Γιώργο» μὲ φωνὴν ἀλγεινὴν καὶ τὸν περιτύσσει ἐπὶ μακρὸν. Κυττάζει ἔπειτα ἀιενῶς τὸν Ἀνδρέαν, τὸν νεότερον τῶν τριῶν, ὁ ὁποῖος ἐπροχώρησε καὶ μετὰ τινος στιγμῆς διαταγμοῦ, τὸν σφίγγει εἰς τὴν καρδίαν του ἐν ὑπεριτάτῃ συγκινήσει. Ὅταν τὸ ἀγκάλιασμα τελειώνει, ὁ Ροβέρτος, ὁ δευτερότοκος, προχωρεῖ πρὸς τὸν κόμητα. Ἄλλ' ἐκεῖνος προτεινὼν τὸν βραχίονα, τὸν σιαματᾷ, δι' ἐπιτακτικὸν κινήματός. Ὁ νεανίας μένει τεταραγμένος. Ἡ κόμησα, ἡ ὁποία ἐπλησίασε, ὥσει διὰ τὴν ἄφρη μετὰ τὸν νῦθ τῆς καὶ τοῦ σὺζήτου τῆς, κλονίζεται ἔξαλλος. Στιγμὴ τραγικῆς οἰγῆς. Ὁ κόμης εἶδε τὸ κίνημα καὶ τὴν συγκίνησιν τῆς κομῆσσης. Εἶνε βέβαιος τώρα πλέον. Καρφώνει ἐπάνω στὸν Ροβέρτον τρομερὸν βλέμμα. Ἀλλὰ τότε ὁ πρωτότοκος Γεώργιος λέγει:)

Γεώργ. Πατέρα, δὲν γνωρίζεις λοιπὸν πειὰ τὸν Ροβέρτο... τὸν ἀδελφὸ μας;

Ἀνδρ. Ναὶ πατέρα, εἶνε ὁ Ροβέρτος μας...

Κόμης (συγκεκριμένος). Ναί... Πόσο ἀγαπῶνται... Πτωχὰ παιδιά!.. (μετὰ στιγμὴν ὑπεριτάτου διαταγμοῦ). Ροβέρτο! Ἀγκάλιασέ με!..

(Ὁ Ροβέρτος ὀπίσκει εἰς τὴν ἀγκάλην τοῦ κόμητος Ροκβίλ. Ἐκεῖνος, ἀφοῦ τὸν ἐνηγκαλίσθη, σφίγγει καὶ τὰ τρία παιδιά του εἰς ἓνα κοινὸν ἐναγκαλιασμόν. Ἐπειτα κλονίζεται καὶ πίπτει νεκρός, ἐνῶ ἡ αὐδαία κατεβαίνει βραδέως).

ΑΠΟ ΤΟ ΓΑΛΛΙΚΟΝ

(Παρίσι, Μάρτιος)

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΙΡΟΦΥΛΑΣ

Σὲ μιὰ ξανθοῦλα...

III κακογλωσσῶ τοῦ κόσμου λείει πὼς βάφεις τὰ μαλλιά σου. Ψέμμα! ἀφοῦ, εἶται βαμμένα, σ' τὰ ποιλὰ εἰ ἔμποράς σου...

ΣΑΤΑΝΑΣ

ΤΟ ΔΩΡΗΤΗΡΙΟΝ*

— Σὰς παρακαλῶ, μίαν ὑπογραφήν, κύριε.
... Κοντὰ στὸ τραπέζι τοῦ Συμβολαιογράφου κάθονται τρία πρόσωπα. Ἐνας γέρος χωρικός, ἡ γοργά του, καὶ ἓνα καλοδεμένο παλληκάρι — χωρικός καὶ αὐτός.

Ὁ γέρος ἔχει μεγάλα γαλανὰ μάτια, γεμᾶτα ἀπὸ ἄγνοιαν

— Δὲν μᾶς λέτε δὲ νὰ ξέρωμε καὶ ἡμεῖς γιὰ ποιά αἰτία γίνεται ἡ δωρεά;

ὅλων τῶν πραγμάτων ποῦ εὐρίσκονται ἔξω ἀπὸ τὰ σύνορα τοῦ χωραφιοῦ του. Ἡ γυναῖκα του εἶνε συνειθισμένος τύπος γριάς χωρικῆς ἠλιοκαυμένη, λιπόσαρκος καὶ πονηροματοῦσα.

Ὁ Συμβολαιογράφος, μὲ τὰ γυαλιὰ κατεβασμένα στὸ τελευ-

* ΣΗΜ.— Αἱ ἐν τῷ κειμένῳ εἰκόνες ἐκαλλιτεγήθησαν ἐπιτηδες ὑπὸ τοῦ ἐν Βελγίῳ τελειοποιουμένου εἰς τὴν μηχανικὴν ἀγαπητοῦ συνεργάτου κ. Γεωργ. Ἀγ. Κωνσταντινίδου.

ταίον σημειον τῆς μύτης του, διαβάζει τώρα ὀλοταχῶς τὸ συμβόλαιον, χωρὶς ν' ἀκούη κανεὶς.

Ἦτο δωρεὰ τῆς γραίας πρὸς τὸ παιδί ἐνὸς σπιτιοῦ, ποῦ τὸ εἶχεν ἀπὸ κληρονομίαν.

Ἐτοιμαζόμενον νὰ ὑπογράψω, ὅταν ἀπὸ περιέργειαν ἐρωτῶ:

— Δὲν μᾶς λέτε δὰ νὰ ξεύρωμε καὶ μεις, γιὰ ποιὰ αἰτία γίνεται αὐτὴ ἡ δωρεά;

— Καλλίτερα νὰ σᾶς τὰ πῆ ἢ ἴδια ἡ κομπάρα ἀπὸ δῶ.

Ἀπαντᾷ ὁ Συμβολαιογράφος, μὲ ἐλαφρὸν χαμόγελο στὰ χεῖλιά του:

— Πές τα, κερά κομπάρα: καλὸ εἶνε νὰν τὰ ξέρη καὶ ὁ μάρτυρας ποῦ θὰ ὑπογράψῃ.

* *

Σηκώθηκε αὐτὴ τότε, ἐπλησίασε περισσότερον εἰς τὸ τραπέζι, ἀκούμπησε καὶ μὲ τὰ δυὸ τῆς χέρια ἐπάνω, ξερόβηξε, ξεροκατάπιε, κοκκίνισε ὀπασδήποτε, ἴδρωσε, σκουπίστηκε καὶ ἄρχισε:

— Τὸ παιδί αὐτὸ δὲν τῶγω γενιά· οὔτε συμπεθεργιὸ δὲν ἔχομε...

— Ἐχει πατέρα;

— Καὶ πατέρα ἔχει καὶ μάννα.

— Ἐσεὶς δὲν ἔχετε παιδιά;

— Ἐχομε δυὸ. Κορίτσι δὲν ἔχομε.

— Μὰ τότες, πῶς χαρίζεις στὸν ξένο τὸ σπίτι!

— ... Νὰν τ' ἀφήσωμε καὶ στοὺς δυὸ, θὰ μαλλώσουνε» τοῦ λέω γῶ...

Ἡ χωρὶκὴ ἐστενοχωρήθη, κῦτταξε τὸν ἄντρα τῆς, παρετήρησε γύρω τῆς (ὁ Συμβολαιογράφος ἔκανε πῶς ἐπρόσεχε ἄλλου) καὶ μὲ φωνὴν δυνατωτέραν τῆς συνήθους, ποῦ μεταχειρίζεται ὁ χωρὶκὸς ὅταν τὸν ἀναγκάζῃ νὰ πῆ κάτι ποῦ δὲν τὸ πολυθέλει καὶ τὸ ἀποφασίζει στὰ τελευταῖα, ἄρχισε νὰ λέγῃ:

— Τὰ παιδιά μας τὰ καλοπαντρέψαμε. Καὶ πήρανε καὶ ἡῶρανε. Αὐτονοῦ τοῦ κακομοίρη — καὶ εἶδειξε τὸ παιδί — ὁ πατέρας του ἦτανε καὶ αὐτὸς καλὸς νοικοκύρης. Εἶχε σπῖτια, εἶχε ἀμπέλια, εἶχε ζᾶ, εἶχε κάρρο... μὰ ἔπαθε ζημιές, καὶ τοῦ τὰ πουλήκανε οὔλα. Τώρα καθόντουνε, μὲ νοῖκι. Ἄκους!; μὲ νοῖκι! Μοῦ λέει ὁ ἄντρας μου, σὰν ἔμαθε τὴ συμφορὰ ποῦ τοὺς βρῆκε:

12K

— «Γυναῖκα, τί θ' ἀπογίνῃ ὁ γείτονας δίχως σπίτι, ποῦχει καὶ παιδι καὶ τρία κοριττὰ τῆς παντρειᾶς;»

«Ἦθελα νὰν τοῦ πῶ τὸ καλὸ ποῦ μοῦρθε στὸ νοῦ, ἤθελε νὰ μοῦ πῆ κι' αὐτὸς, μὰ φοβώμαστε μὴν ἀποπάρῃ ὁ ἕνας τὸν ἄλλον. Σεθαρρεύτηκα ἐγὼ καὶ τοῦ λέω:

— «Ἄντρα! σὰν πεθάνωμε, σὲ ποιὸ ἀπ' τὰ παιδιά μας θ' ἀφίσωμε τὸ σπίτι ποῦχω κληρονομιά;»

— «Σ' ὅποιον ἀπ' τοὺς δυὸ τ' ἀφίσωμε, θὰ βαρυνγομάῃ ὁ ἄλλος», μοῦ λέει ὁ γέρος μου.

— «Νὰν τ' ἀφήσωμε καὶ στοὺς δυὸ, θὰ μαλλώσουν», τοῦ λέω ἐγώ.

— «Νὰν τὸ πουλήσωμε, τί θὰ πιάσωμε! καὶ τί νὰν τὰ κάνωμε τὰ λεφτά, δόξα νάχη ὁ Μεγαλοδύναμος ἔχομε νὰ φάμε», μοῦ λέει αὐτός.

— «Ἐρεῖς τί συλλογίστηκα;» τοῦ λέω ἐγώ, «νὰν τὸ δώσωμε γιὰ τὴν ψυχὴ μας στὸ παιδί τοῦ γείτονα».

— «Καλὰ λές, γυναῖκα, μοῦ λέει, ἔφη νὰ κάνωμε: θὰ μαζώξῃ τὴ φιλία του μέσα, θάχη κι' αὐτὸς μιὰ μέρα δικό του σπίτι, καὶ θὰ μᾶς συγχωρᾷ. Αὐτὸ εἶνε!... Γκρ... γκρ... μὲ κάματε καὶ τὸ εἶπα».

Ξεροκατάπιε πάλι, σφούγγισε τὸν ἰδρωτὰ τῆς καὶ ξανακάθησε στὴ θέσι τῆς.

Δ. ΓΡ. Κ.

— Γκρ... γκρ... μὲ κάματε καὶ τὸ εἶπα.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

Εἰς παράσιτον καλαμπουσιστῆν

Θποι βρῆς φαῖ στρωμένο πᾶς καὶ στρογγυλοκαθίζεις,
καὶ θαρρεῖς πῶς μ' ἐξυπνάδες οὐ μονάχα τ' ἀλατίζεις.
Μὰ τ' ἀλάτι σου ἔχει φύρα, καὶ πολλὲς φορὲς, βρὲ τέρας,
σὰν σωθῆ τὸ ἀττικόν σου, βάξεις κι' ἄλας... Ἀγκλιετέρας!

ΣΑΤΑΝΑΣ

ΣΚΙΤΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΝ

[Ἡ ἱστορική καὶ λαογραφικὴ ἐν γένει ἔρευνα τῶν Νέων Ἑλληνικῶν Χωρῶν ἤρχισε νὰ ἀπασχολῇ καὶ δέον ἐπὶ πολὺ νὰ ἀπασχολῆσῃ τοὺς Ἕλληνας ἱστοριογράφους καὶ λογοτέχνας. Ἡθθ, ἔθμα, μορφαι, τύποι, ἐνδυμασίαι, παραδόσεις, θρύλοι, ἄσματα, προλήψεις, σύμβολα, ἰδανικά, ἀκόμη δὲ καὶ τὰ κατὰ τόπους γλωσσαικὰ ἰδιώματα, ὅλη ἡ ζωὴ τῶν ἀγρῶν καὶ τῶν πόλεων καὶ τῶν βουνῶν, ὅπου ἐπλανήσατο καὶ ἐστέναζε καὶ ὠνευροπόλει τὸ Πάσχα τῆς Ἀναστάσεως ἢ Ἐθνικῆς Ψυχῆ — ὅλαι αἱ ἐκδηλώσεις ζωῆς βασιανισμένης τῶσαν αἰῶνων, πρέπει νὰ ἀποκρυσταλλωθοῦν ὡς μνημεῖα πολυτίμητα διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς φυλῆς. Καὶ τόσῳ μᾶλλον, καθόσον ὁ νεώτερος ἑλληνικὸς πολιτισμὸς, ὁ ῥαγδαίως εἰσχωρῶν εἰς τὰς ἀνακτηθείσας χώρας, θὰ μεταβάλλῃ συντόμως, σημερον ἢ αὐριον, τὴν φυσιογνωμίαν καὶ τὴν ἔκφρασιν τῆς γῆς. Ἐκ τῆς ἀρχῆς ταύτης ἐμπνεομένη ἢ Διευθύνσις τοῦ «Ἡμερολογίου» ἐννοεῖ νὰ ἀφιερῶσθαι ὄχι ὀλίγας λαογραφικὰς καὶ ἠθογραφικὰς σελίδας, παραστατικὰς τῆς τῶς ἀλυτρώτου Ἑλλάδος. Οὕτως, μίᾳ ἐκτάκτως περιεργῶν καὶ ἐνδιαφέρουσα μορφή ἐκ τοῦ κύκλου τῶν κατὰ τῆς τουρκικῆς τυραννίας προμάχων ὑπῆρξε καὶ ἡ *Καπετὰν Περιστέρα*, τῆς ὁποίας παλαιὰν εἰκόνα μετὰ πολλοῦ κόπου ἠδυνήθημεν νὰ ἀνεύρωμεν, ὅπως τὴν γνωρίσουν καὶ οἱ πολυπληθεῖς ἀνά τὸν ἑλληνισμὸν ἀναγνώσταί ἡμῶν. Ἀντὶ ἄλλης δὲ βιογραφικῆς σημειώσεως ἐπροσημείωσαμεν νὰ παραθέσωμεν τὴν κάτωθι ὄμοιαν καὶ χαρακτηριστικὴν περιγραφὴν τοῦ κ. Μελά, ἣν ἔγραψε κατὰ τὴν ἀνά τὴν Μακεδοῖαν περιόδειαν του.]

Η ΚΑΠΕΤΑΝ ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ

Ἦ ΤΑΝ τὰ γεγονότα τοῦ ὄψοσοτουρκικοῦ πολέμου ἐπροκάλεσαν τὴν γνωστὴν ἀνταρτικὴν δράσιν τῆς τότε πολὺ μικρᾶς Ἑλλάδος, οἱ βράχοι τῆς Σιατίστης ἔδοσαν ἀσυλόν εἰς πολλοὺς ἀνδρείους ὀπλαρχηγούς ὡς ὁ καπετὰν Λεωνίδας, ὁ Νταβέλης, ὁ Σπανός, κ' ἔγιναν μάρτυρες πολλῶν ἡρωϊκῶν συμπλοκῶν τῶν ἑλληνικῶν σωματῶν πρὸς τουρκικὰ καὶ ἀλβανικὰ ἀποσπάσματα. Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην πολλοὶ νέοι Σιατιστεῖς, ἠλεκτριζόμενοι ἀπὸ τὴν λεβεντιὰν τῶν ἀνταρτῶν, ἄφηναν τὴν τσοπάνικην ἀγκλίτσαν ἢ τὸ τσαπί, ἔπαιρναν τὰ ὄπλα κ' ἔβγαζαν εἰς τὰ μακεδονικὰ βουνά, διὰ νὰ συνεχίσουν τὴν θείαν Ἐποποιίαν τοῦ Εἰκοσιένα. Μεταξὺ τῶν νέων αὐτῶν ἓνας κάποιος Κράκας, ἀμπελουργὸς ἀπὸ τὴν Γεράναιαν, ἠκολούθησε τὸν καπετὰν Σπανὸν κ' ἐπολέμησε μαζί τοῦ ἡρωϊκώτατα ἐναντίον τῶν τουρκικῶν ἀποσπασμάτων τῆς Λαψίστης, τῶν Γρεβενῶν καὶ τῆς Βεργοῖας. Μετὰ

τὸν φόνον τοῦ ἀρχηγοῦ ὅμως, ὅταν τὸ σῶμα διεσπᾶσθαι κ' ἐμοιράσθηκεν εἰς μικρὰς συμμορίας, αἱ ὁποῖαι δὲν περιεφρόνουν πολλὰκις καὶ τὴν ἀπλὴν ληστείαν, ὁ Κράκας αὐτὸς εὐρέθη καπετάνιος ἐπὶ κεφαλῆς δέκα ἕως δεκαπέντε παλληκαριῶν. Κατὰ τὰς βροχερὰς καὶ ἀσελήνους νύκτας, ἀλλὰ καὶ μετὰ πανσέληνον ἐπίσης, οἱ γεροντότεροι ἀπὸ τοὺς Σιατιστεῖς ἐνθυμοῦνται ἀκόμη

Ἡ ἡρώϊς τῆς Σιατίστης καπετὰν Περιστέρα

τὸν γενναῖον ὀπλαρχηγὸν ποῦ γλυστροῦσε μαζί μετὰ τὸ σῶμα του μέχρι τοῦ πατρικοῦ του σπιτιοῦ εἰς τὴν Γεράναιαν, διὰ νὰ ἀναπαυθῇ καὶ νὰ φύγῃ πάλιν τὴν αὐγὴν εἰς ἀναζητήσιν κινδύνων, περιπετειῶν, λιρῶν καὶ δόξης.

Ἡ Περιστέρα ἦτο ἀδελφὴ τοῦ Κράκα. Καὶ εἴτε διότι τὴν ἐβασάνιζαν οἱ Τούρκοι ὡς συγγενὴ ἀνάρτου, εἴτε διότι συνέλαβε σφοδρὸν ἐρωτικὸν πάθος πρὸς κάποιον ἀπὸ τοὺς ἀνδρείους τοῦ ἀδελφοῦ τῆς, ἐφόρεσε τὴν στολὴν καὶ τὰ ἄσματα τοῦ ἀν-

τάρτου και μίαν νύκτα ήκολούθησε τὸ σῶμα εἰς τὰ βουνά. Ἄλλ' ὡς Ἀμαζόνος τὸ ἄστρον τῆς ἔμεσουράνησεν ὅταν ὁ ἀδελφὸς τῆς, συλληφθεὶς μετὰ προδοσίαν ἐνὸς χωρικοῦ, ἐθανατώθη ἀπὸ τοῦς Τούρκους, οἱ ὅποιοι ἐξέσχισαν εἰς λωριᾶς τὸ δέρμα του. Ἡ Περιστέρα ἐγίνε λείανα. Ἀνέλαβεν αὐτὴ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ σώματος καὶ ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν ἐτιμώρησε μὲ τὸν παραδειγματικότερον τῶν θανάτων τὸν προδότην καὶ τοὺς φονεῖς τοῦ ἀδελφοῦ τῆς. Ἐπὶ ἕξ μῆνας ἔκτοτε κανεὶς τούρκος στρατιωτικὸς δὲν ἤμποροῦσε νὰ κοιμᾶται ἤσυχος. Ἀπιστεῦτως γενναῖα, πολυμήχανος καὶ ἀποφασιστικὴ, ἐτρομοκροᾶται τὴν ἐπαρχίαν εἰς ἀκτῖνα ἑκατοντάδων χιλιομέτρων, ἡ κόρη αὐτῆ, πρὸς τὴν ὁποίαν, ἐπὶ τέλους, ἠναγκάσθη νὰ συνθηκολογήσῃ μίᾳ δολοκλήρος αὐτοκρατορία. Τῆς ἔδωσαν ἀμνηστειὰν ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ κάθεται φρόνιμα εἰς τὸ ἐξῆς. Ἔτσι μίαν παραμονὴν εἰκοστῆς ἐμπιτηῆς Μαρτίου ἕνας πυροβολισμὸς ὄρφθεῖς εἰς τὴν ἀγορὰν εἰδοποιεῖ ὅτι κατ' ἐκτακτον συμβαίνει. Ὅσοι ἐπρόλαβαν νὰ βγοῦν ἐστὴν πόρτα τοῦ μαγαζιοῦ των, εἶδαν τὴν καπετὰν Περιστέραν μὲ τὸ ὄπλον ἀκόμη καπνίζον εἰς τὸ χερί. Τὴν συνώδευε τούρκος στρατιωτῆς, ὁ ὁποῖος τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἔβλεπε χάσκων.

— Δὲ μοῦ δίνεις τὸ ντουφέκι σου, καϊμένε; τοῦ εἶχεν εἰπῆ.

— Τί τὸ θέλεις;

— Νὰ ῥίξω μιά στὸν ἀέρα νὰ μάθῃ ἡ Σιάτιστα πῶς ἦρθα!

Μετ' ὀλίγον μ' ἕνα σάλτον ἡ ἡρώϊς ἐπέρασε τὸ κατώφλιον τῆς Μητροπόλεως κ' εὐρέθη ὡς νὰ ἔπαισεν ἕξ οὐρανοῦ πρὸ τοῦ τότε μητροπολίτου Ἀγαθαγγέλου, ὁ ὁποῖος τὴν ἠλόγησε, καὶ ποτὲ δὲν θὰ λημονήσουν οἱ Σιατιστεῖς τὸν θαυμάσιον λόγον ποῦ ἐξεφώνησε τὴν ἄλλην ἡμέραν ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς καὶ πρὸς τιμὴν τῆς εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Δημητρίου ὁ ἐνθουσιώδης ἐκείνος ἱεράρχης. Ἐκτοτε ἡ καπετὰν Περιστέρα ἐξουδένων ἤσυχᾳ εἰς τὸ σπιτάκι τῆς. Μόνον ποῦ ἀγαποῦσε νὰ στολιῇ τὸ γενναῖον τῆς στήθος μὲ χρυσὰ γιορτάνια καὶ ῥαμματιῆς ἀπὸ φλογοῖα καὶ νὰ διασχίῃ τὴν πόλιν κατὰ τὰς ἐπισημοὺς ἡμέρας, ὡς ὄραμα λεβεντιᾶς, ὡς μίᾳ πρόκλησις πρὸς τὰ παλληκάρια, ὡς ἀφρονος ἀλλ' εὐγλωττος ὑπόμησις τοῦ ἡρωϊκοῦ ἰδεώδους. Αὐτὰ δὲν ἄρεσαν ὁμοῦ εἰς τοὺς Τούρκους καὶ ἀπεφάσισαν νὰ τὴν ἐξοντώσουν. Αἰφνιδίως στρατιῶται περιεκύκλωσαν τὸ σπιτὶ τῆς. Ἄλλ' ὅταν ἐμπῆκαν ἐπὶ τέλους κ' ἐπέρασαν κατὰ σειρὰν τὰ δωμάτια ἕνα πρὸς ἕνα, δὲν εὐρέθησαν ψυχὴν. Ἡ καπετὰν Περιστέρα τοὺς εἶχε μυρισθῆ καὶ εἶχε πετάξει ἐν τῷ μεταξὺ πολὺ μακρὰ. Ἀπὸ μάνδρας εἰς μάνδραν ἔφθασε πηδώντας ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἀπὸ ἐκεῖ, γογγύσῃ σάν ζαρκάδι, εὐρέθη καὶ πάλιν εἰς Θεσσαλίαν, ὅπου ἔλαβε τὸ πεζότερον τέλος: Ὑπανδρεύθη. Τὴν στιγμὴν ποῦ ἤκουα τὴν ἱστορίαν τῆς, εἶχα ἐμπρὸς μου μίαν φωτογραφίαν τῆς. Ἐβλεπα καὶ δὲν ἐγόρτανα τὸ καλοδεμένον κ' εὐφραμιον σῶμα τῆς, τὸ ὁποῖον ἐφάνταζε περισσότερον μέσα εἰς τὸν κομπῶν εὐζωνικὸν ντουλαμιάν, τὸ πλούσιον στήθος τῆς,

τὸν καταρράχτην τῶν μαύρων μαλλιῶν, ποῦ ἔπεφταν λυτὰ πρὸς τοὺς τορνευτοὺς ὄμους, καὶ τέλος, κάτω ἀπὸ τὸ στραβὸ χρυσοκέντητο φεσάκι, τὸ αὐστηρὸν πρόσωπον μὲ τὰ μαῦρα ζωηρότατα μάτια. Τὴν λυγερὴν μέσην ἔζωνε τὸ σπαθὶ καὶ μὲ τὸ δεξιὸ χερί κρατοῦσε τὸ ντουφέκι, ἐπάνω εἰς τὸ ὁποῖον ἐστηρίζετο μὲ ἀφέλειαν καὶ χάριν, καθὼς μίᾳ κυρία εἰς τὸ ὄμπρελλίνον τῆς. Τίποτε δὲν μ' ἐξάφριζεν. Ὅπως ὅλα τὰ φυσικά, δηλαδὴ τὰ τέλεια πλάσματα, ἡ καπετὰν Περιστέρα ἦταν γεννημένη γι' αὐτὰ ποῦ ἔκανε. Κρίμα μόνον ποῦ δὲν ἀπέθανε ὅταν ἦτο καιρὸς, ὥστε νὰ μὴν καθαρίζῃ σήμερον πατάτες εἰς κανένα σπιτὶ τῆς Λαρίσσης, μὲ χέρια ῥικνὰ καὶ τρέμοντα καὶ πιζρὸν νοσταλγίαν εἰς τὴν γεροντικὴν τῆς καρδίαν.

(1914)

ΣΠ. ΜΕΛΑΣ

Τὰ κοριτσάκια τῆς ἐποχῆς

Ἡ Μαμά.— Τώρα ποῦ μεγάλωσες, Λιλίκα, δὲν θὰ θέλῃς βέβαια νὰ παίξῃς πλιὰ μὲ τ' ἀγόρια...

Ἡ Λιλίκα.— Ἰσα-ἴσα, μαμάκα, ὅσο μεγαλώνω, τόσο πλιὸ πολὺ μ' ἀρέσει νὰ παίζω μὲ τ' ἀγόρια...

Μακεδονικά σκίτσα.— Πλησίον τοῦ Μοναστηρίου

Η ΑΛΒΑΝΙΑ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΙΚΩΣ

(Πινελιές καὶ χαρακτηρισμοί)

III ζῶν τῆς γυναίκος εἰς τὴν Ἀλβανίαν ἀξίζει τὸ ἥμισυ τῆς ἀνδρικής. Ὁ γόνος ἀνδρὸς κοστίζει 5,000 γρόσια· ὁ τῆς γυναικὸς μόνον 2,500!

**

Ἡ ἔθνικὸς ὕμνος τῶν Ἀλβανῶν ἔχει ὑπὲρ τὰς 100 στροφάς, δὲν χρονολογεῖται δὲ ἢ ἀπὸ τριῶν ἐτῶν.

**

Ἡ φιλοξενία εἶνε κατὰ ἱερὸν διὰ τοὺς Ἀλβανούς, οἱ ὅποιοι ὅμως ἐννοοῦν νὰ κλέψουν τὸν ξένον μόλις πατήσῃ τὸ κατώφλιον τῆς οἰκίας των.

**

Ἡ κραταιότερος ἀνὴρ εἰς τὴν Ἀλβανίαν οὔτε γραφὴν οὔτε ἀνάγνωσιν γνωρίζει.

Τὸ Δυρράχιον, ἡ πρωτεύουσα τῆς Ἀλβανίας, ἔχει ἓνα κινηματογράφον, ἓν γραμμόφωνον, καὶ δύο ποδήλατα. Πουθενὰ ὅμως δὲν βλέπει κανεὶς ἀποχωρητήρια.

**

Οἱ Μαλισσόροι θεωροῦν κοιμῶντητα τὸ νὰ περιπατοῦν μὲ ἐνδύματα ἑνταρὰ καὶ ξεσχισμένα.

**

Ἡ βορειοαλβανὸς δὲν φοβεῖται τὸσον τὸν θάνατον, ὅσον τὸ λουτρόν.

**

Ἡ ἐκδίκησις δὲν εἶνε διὰ τὸν Ἀλβανὸν ἡδονὴ ἀλλὰ βάρος. Ἐν τοσοῦτῳ 20 τοῖς % ἐκ τοῦ ἀνδρικοῦ πληθυσμοῦ ἀποθνήσκουν δολοφονούμενοι.

**

Ἡ ἀλβανικὴ γλῶσσα ἀγνοεῖ τὰς λέξεις «ἀγαπῶ» καὶ «ἀγάπη», ἔχει ὅμως πολλὰς πρὸς ἔκφρασιν τῆς «ἐκδικήσεως».

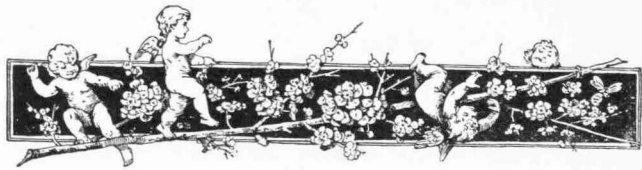
ΕΚ ΤΩΝ ΜΥΘΩΝ ΤΟΥ ΑἰΣΩΠΟΥ

ΟΝΟΣ ΒΑΣΤΑΖΩΝ ΑΓΑΛΜΑ

ΑΓΑΛΜΑ φόρτωσαν θεοῦ σὲ γάϊδαρο μὰ μέρα
κι' ἀπὸ τὰ πῆγαινε χωριὸ σὲ ἄλλο πάρα πέγα.
Κ' οἱ χωρικοὶ ποῦ τ' ἄγαλμα σὸ δρόμο συναυτοῦσαν,
ἐστέκοντο μ' εὐλάβεια κ' ἐμπρός του προσκυνοῦσαν.
Μὰ ὁ γάϊδαρος ποῦ νόμισε πὼς τάχα αὐτὸν τιμοῦνε
κ' ἐμπρός σὸ μεγαλεῖο του μὲ σέβας προσκυνοῦνε,
σηκώνει ἀψηλὰ τ' αὐτιά, τὰ μάτια του γνωρίζει,
τεπτόνει τὰ ποδάρια του κι' ἀρχίζει νὰ γκαρτίζει.
Κι' ὁ ἀγωγιάτης ποῦνοιωσε τὴ σκέφι τὴ βαθειά του,
μ' ἓνα γερὸ χονδροῦζυλο μετροῦει τὰ πιανά του.
— Πάρε, τοῦ λέγει, γάϊδαρε κι' αὐτὸ ἀπ' τοὺς ἀνθρώπους,
ὅπου γνωρίζουν νὰ τιμοῦν μὲ διαφόρους τρόπους,
καὶ μάθε πὼς: ὅποιος ζητεῖ δόξα ποῦ δὲν τ' ἀξίζει,
τοῦ κόσμον τὸν περιόγelo καὶ τῆς ξυλιῆς κερδίζει.

(Σάμος, 1914)

ΕΛΕΝΗ Σ. ΣΒΟΡΩΝΟΥ

ΤΟ ΚΟΡΙΤΣΑΚΙ

ΗΝ ιδέα τὴν ἔριξε πρῶτος ὁ κύριος ὑπολοχαγός μετὰ τὰ γυαλάκια, ποὺ δὲν μπορούσε νὰ ὑποφέρει τὴν πλήξη καὶ τὴ μονοτονία τῆς ζωῆς στὴ μικρὴ ἐπαρχιακὴ πόλη, ποὺ τὸν εἶχανε τελευταία τοποθετήσει. Νέος, κομφός, μετὰ μέσην δαχτυλιδιάνια, πλασμένος νὰ διαπρέπη μέσα στὰ καλλίτερα σαλόνια τῆς Ἀθήνας, καὶ νὰ ρεῖν μέσα σ' ἕναν καφενὲ, ὑποχρεωμένος νὰ βλέπη αἰώνια τὸ δάσκαλο μετὰ τὸν τηλεγραφητὴ ποὺ παίζανε τάβλι καὶ νὰ κοιμάται μετὰ τῆς κόπτες, εἶτανε βέβαια πολὺ σκληρὸ γιὰ ἕναν ὑπολοχαγὸ τῆς φρουρᾶς, ποὺ τὴ ζωὴ του τὴν εἶχε ζήσει μέσα στὰ σαλόνια τῶν ἀριστοκρατικώτερων κύκλων.

Μιά μέρα φώναξε τοὺς φίλους του, καμπόσους νέους ἀπὸ τοὺς καλλίτερος τοῦ τόπου, καὶ τοὺς εἶπε:

— Παιδιά. Ζυγώνει πρωτοχρονιά. Κάτι πρέπει νὰ κάνουμε γιὰ νὰ ξεσκάσουμε.

— Τί; ρώτησε ἕνας. Κανένα γλέντι. Καμμιά γκιουβετσάδα. Καμμιά ἐκδρομὴ.

— Ὁ ἀξιωματικὸς ἔβρισε τὰ μούτρα του:

— Ὅχι, καὶμένε. Κάτι καλλίτερο. Κάτι ἀριστοκρατικώτερο. Νά, ἕνα δέντρο.

— Δέντρο; εἶπανε ὅλοι μαζί ἐκπληχτοί.

— Καὶ πῶς γίνεται αὐτὸ τὸ δέντρο; ρώτησε ἕνας.

Τὰ παιδιά εἶχανε ἀκουστὰ γιὰ χριστουγεννιάτικο δέντρο, μὰ πῶς γίνεται ἡ γιορτὴ αὐτὴ, φυσικὰ κανένας δὲν ἤξερε.

— Αὐτὸ εἶναι δική μου δουλειά, εἶπε ὁ πολὺξερὸς ἀξιωματικὸς.

— Σύμφωνοι οἱ... φωνάζανε ὅλοι.

Ἔτσι ἀποφασίστηκε ἕνα βράδυ στὸν καφενὲ ἡ γιορτὴ τοῦ δέντρου. Ἡ γιορτὴ αὐτὴ εἶτανε ἀλήθεια ἕνα γεγονός γιὰ τὴ μικρὴ πόλη ποὺ ὅλα εἶτανε κανονισμένα μετὰ τὸ διαβήτη, ὡς καὶ τὸ βᾶδισμα ἀκόμα, κι ὅπου ἡ ζωὴ ἔτρεχε— ἀν ἐπιτρέπεται ἡ λέξη— ἀργά, ράθυμα. Στὴν ἀρχὴ ὅλοι ἐπιπαστήσανε. Μερικοὶ μάλιστα

ἀπὸ τοὺς γεροντότερος ὑποστηρίζανε τὴ γνώμη πῶς μετὰ αὐτὴς τῆς ἔσνικῆς γιορτῆς νοθεύεται τὸ γνήσιο ἐθνικὸ φρόνημα. Ἐπὶ τέλους χρειάζεται καὶ μιὰ γιορτὴ πρωτοχρονιάτικη, ἔχουμε τέτοια γνήσια ἐλληνικὴ. Τὴ γιορτὴ τῆς πῆττας. Ὡς τόσο νικήσανε οἱ νέοι. Ἡ γιορτὴ ἀποφασίστηκε, στὸ πείσμα τῶν γέροντων, νὰ δοθῇ στὴ σάλα τοῦ Παρθεναγωγείου. Τίς λεπτομέρειες θὰ τίς κανόνιζε ὁ κύριος ὑπολοχαγός.

* * *

Τὸ πρόγραμμα ἦτανε συνταγμένο στρατηγικώτατα. Ἡ γιορτὴ θὰ εἶχε χαραχτῆρα καθαρὰ οἰκογενειακὸ. Μόνο οἰκογένειες, οἱ καλλίτερες οἰκογένειες, θὰ εἶχανε τὸ δικαίωμα νὰ λάβουν μέρος. Τὸ πολὺ πλῆθος δὲν εἶχε καμμιά θέση στὴ γιορτὴ. Αὐτὸ ἦτανε ιδέα τοῦ ὑπολοχαγοῦ, ποῦθελε νὰποκλείσῃ τὸ πολὺ πλῆθος γιὰ νὰ διατηρησῇ ἡ γιορτὴ τὸν ἀριστοκρατικὸ τῆς χαραχτῆρα καὶ γιὰ νὰ διευκολυνθῇ ἡ συμμετοχὴ πολλῶν, ὅσο παίρνει πρὸ πολλῶν οἰκογενειῶν, ποὺ ἀνακατωμένες μετὰ τὸ πλῆθος δὲ θὰ καταδεχόντανε μετὰ κανένα τρόπο νὰ ῥθοῦνε.

Τὸ πρόγραμμα, τυπωμένον στὸ καλλίτερο τυπογραφεῖο μετὰ μαῦρα καὶ κόκκινα γράμματα σὲ χοντρὸ χαρτί, ἦτανε διαιρημένον σὲ τρία μέρη. Μῆρος πρῶτο: Μοίρασμα δώρων στὰ παιδάκια τῶν οἰκογενειῶν ποὺ θὰ λαβαίνανε μέρος. Μῆρος δεύτερο: Χορὸς τῶν παιδιῶν. Μῆρος τρίτο: Χορὸς γενικὸς. Οἱ νέοι ἐπιδοκιμάσανε τὸ πρόγραμμα ὅπως τῶς συντάξει ὁ κύριος ὑπολοχαγός, ἀφοῦ προτιήτερα τὸνε συχαρήσανε. Ἡ ἐχτέλεση ἀνατέθηκε σὲς δεσποινίδες, τίς καλλίτερες δεσποινίδες τοῦ τόπου. Τὴν ἀνώτερη ἐποπτεία ἀνάλαβε φυσικὰ ὁ ὑπολοχαγός. Ὁ πολὺς κόσμος δὲν ἔμεινε βέβαια εὐχαριστημένος. Τέτοις γιορτῆς ποὺ ἔρχονται νὰ καθιερώσουνε κοινωνικὲς διαφορὰς στὴν ἐξόχως μόνο στὸν πλοῦτο, δὲν μπορούσε νὰ τίς ἀνεχθῇ ἡ συνείδηση τοῦ λαοῦ. Ἔτσι ὁ ὑπολοχαγὸς ἄκουσε τῆς χρονιάς του:

— Νά πάη στὴν Ἀθήνα νὰ τὰ κάνῃ αὐτὰ.

— Παλαμίδα τοῦ μυρίζε τοῦ φίλου.

— Λυσάξανε τὰ παληοθήλυκα, εἶπε μιὰ γρηά.

Κ' οἱ νέοι κ' οἱ δεσποινίδες, οἱ πρῶτες τοῦ τόπου, δὲ γλυτώσανε τὴν κακογλωσσία. Μὰ αὐτὸ δὲν τοὺς ἐμπόδιζε νὰ ριχτοῦνε μετὰ τὰ μούτρα στὴ δουλειά. Τὸ δέντρο, ἕνας ὄμορφος φουντωτὸς ἔλατος, στήθηκε στὴ μέση τῆς μεγάλης σάλας, στολισμένης μετὰ σημαιοῦλες, μετὰ χάρτινες γυρλάντες σὲ διάφορα χρώματα. Ἐπειτα ἄρχισε τὸ στόλισμα τοῦ δέντρου. Σοφὴ ἐργασία. Μὰ ὁ κύριος ὑπολοχαγός ἦτανε πάντα παρὼν γιὰ νὰ λύνη κάθε ἀπορία, γιὰ νὰ δίνη τὴν πολὺτιμη γνώμη του σὲ κάθε ἀμφιβολία. Εἶχε τόση πείρα. Ἐπειτα ἦτανε τόσο κομφός, μιλοῦσε τόσο γλυκά, ποὺ ἅμα τῶλεγε αὐτὸς, ὅλοι οἱ ἄλλοι σωπαίνανε. Καὶ τὰ κορίτσια κολακευότανε νὰ συμμορφώνονται μετὰ τὴ γνώμη του. Ἔτσι κλεισιμένος ἀπὸ τὸ πρῶτο ἕως τὸ βράδυ στὴ σάλα μαζί μετὰ τὰ κορίτσια, παρακολουθοῦσε τὴ δουλειά ποὺ προῦθευε γλήγορα, σὰ νὰ ἦτανε γυμνάσια. Οἱ φί-

λοι του κάνανε κι' αυτοί ὅ,τι μπορούσαν με δίχως πρωτοβουλία. Μὰ ὅλοι τους ἦτανε ἐνθουσιασμένοι με τὴ γιορτὴ πού θάχε αὐστηρὰ ἀριστοκρατικὸ χαραχτήρα.

* * *

Κλεισμένη ἢ σάλα σὲ κάθε περίεργο. Μόνο τὸ κοριτσάκι τῆς ἐπιστάτισσας δὲν ἔλειψε στιγμὴ ἀπὸ τῆς σάλας. Ἦτανε ἓνα κοριτσάκι ὀχτῶ χρονῶν, με ξανθὰ μαλλιά, με μάτια ὄνειροπόλα, με μιὰ σοβαρότη στο πρόσωπο πρόωρη γιὰ τὴν ἡλικία του. Αὐτὸ ἦτανε τὸ μονάκριβο παιδί τῆς ἐπιστάτισσας πού πέθανε ὁ ἀντρας τῆς καὶ γιὰ φιλανθρωπία τὴν ἐδιωρίσανε στο παρθεναγωγεῖο γιὰ νὰ τρῶῃ ἓνα κομμάτι ψωμί. Τὸ σχολεῖο εἶχε μιὰ κάμαρα περισσευούμενη, κάτω στο ὑπόγειο, ὑγρὴ καὶ σκοτεινὴ, κι αὐτὴ χρησιμοποιοῦσε γιὰ κατοικία τῆς. Κ' ἦτανε, ἐννοεῖται, καὶ φχαριστημένη γιὰτὶ δὲν πλέρωνε νοίκι.

Τὸ κοριτσάκι παρακολουθοῦσε τὸ στόλισμα τοῦ δέντρου με μὰτι λαίμαργο. Κάποτε ρώτησε τὴ μάνα του :

— Τί θὰν τὰ κάνουνε, μάνα, αὐτὰ πού κρεμᾶνε στο δέντρο ;

— Θὰν τὰ μοιράσουνε στὰ παιδάκια.

Κεῖνο ἀνασκήρτησε.

— Στὰ παιδάκια ; Θὰ μοῦ δώσουνε καὶ μένα ἓνα ;

Ἡ μάνα ἀναστέναξε :

— Ἀχ ! ὅχι. Σὲ ἄλλα παιδάκια.

Ἡ μικρὴ σκέφτηκε λίγο :

— Εἶναι φρόνιμα κείνα ; Καὶ γὼ δὲν εἶμαι φρόνιμη ;

Ἡ μάνα ξεροκατάπιε. Πῶς νὰ τῆς δώση νὰ καταλάβῃ ;

— Φρόνιμη εἶσαι καὶ σὺ, μὰ κείνα δὲν εἶναι σὰν καὶ μᾶς. Κεῖνα ἔχουνε τὸν πατέρα τους, ἔχουνε τὸ σπίτι τους, ροῦχα καλά, φαγιὰ καλά. Ἐμεῖς εἶμαστε φτωχοί.

Τὸ κοριτσάκι δὲ ζήτησε παραπάνω πληροφορίες, μὰ ἔπεσε σὲ βαθεῖα συλλογὴ. Ἡ μάνα του τὸ πῆρε στὰ γόνατά τῆς κι ἄρχισε νὰ τὸ χαϊδεύῃ. Κεῖνο δεχότανε τὰ χάδια τῆς μάνας του μὰ κρύα, ἀδιάφορα. Πέρασε κάμποση ὥρα.

— Γιατὶ ἐμεῖς νὰ εἶμαστε φτωχοί ; ρώτησε ἄξαφνα ἡ μικρὴ σ' ἓνα θλιβερὸν τόνο, γιομάτον ἀπορία, πούχε βασιάνισει τὸ μικρὸ μυαλοῦδάκι τῆς.

Ἡ μάνα τῶσφιξε με λαχτάρα στὴν ἀγκαλιά τῆς. Ποτὲ ἄλλοτε δὲν τῆς εἶχε πῆ τέτοια λόγια, ποτὲ ἄλλοτε δὲν τῶχε δῆ τόσο πικραμένο, τόσο συλλογισμένο. Κεῖνο ἐπανάλαβε τὸ ρώτημά του :

— Γιατὶ νὰ μὴν εἶμαστε, μάνα, καὶ μεῖς πλούσιοι ;

Τὸ φίλησε στο μάγουλο μ' ἓνα κευτερὸ φιλί.

— Ὁ θεός, παιδάκι μου, μᾶς ἔκανε ἔτσι, ψιθύρισε.

Κεῖνο μισόκλεισε τὰ μεγάλα ματάκια του σὰ νὰθελε νὰ σκεφτῇ.

— Δὲ μᾶς ἀγαπάει ἐμᾶς ὁ θεός, μάνα ; Γιατὶ ; Τί τοῦ κάναμε ;

Ἡ μάνα κάθισε βράδυ τὴν προσευκὴ μου, εἶπε ὕστερις ἀπὸ κάμποση ὥρα.

ΡΕΜΒΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΚΣΤΑΣΙΣ. — (Σιλουέτα τοῦ Φόν-Βινγκλεϋ)

Δέν τοῦ ἀποκρίθηκε. Μά καί κεινο δὲ ζήτησε πιά νά μάθη περ-
σότερα, δὲν ἐπίμενε νά πάρη ἀπάντησι, σά νάνιωθε πόσο δύσκολο
ἦτανε στή μάνα του νά τοῦ ἀπαντήσει σέ τέτοιο παράξενο ρώ-
τημα, δὲν ἤθελε νά τηνέ στενοχωρήσῃ.

Τῆ νύχτα στὸν ὕπνο τὸ ἄκουσε νά παραμιλά. "Ἐλεγε κάτι λό-
για ἀσυνάρτητα...

* *

Τὸ στόλισμα τοῦ δέντρου ἐξακολουθεῖ. Τὰ λεπτά, εὐγενικά χα-
ράκια κουρασθέντες, μά ὁ κύριος ὑπολογαγός εἶναι πάντα παρών
γιά νά τοὺς δίνη κουράγιο. Σωροὶ τὰ παιγνίδια περιμένουν τὸ
καθένα τῆ σειρά του μέσα στὰ κουτιά, σὰ χαρτιά πούναι κλει-
σμένα καί πού ὄλα ἀποπνέουν τῆ ξεχωριστὴ ἐκείνη μυρουδιά τοῦ
καινούριου, πού ὅ,τι βγῆκε ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ ἔμπορα.

— Προσοχή, φωνάζει ὁ ὑπολογαγός, ἐνῶ τὰ λεπτά χαράκια ἀρχί-
ζουνε νά ξεδιπλώνουνε τὸ δεματάκι, τυλιγμένο σὲ μιὰν ἀτέλειωτη
σειρά ἀπὸ χρωματιστὰ σιγαροχάρτα, μὲ φόβο καί μὲ εὐλάβεια μὴν
τύχη καί τῆς πάθη τίποτες στὰ χέρια. Μέσα ἀπὸ τὰ χαρτιά πρό-
βαλε τὸ ροδοκόκκινο προσωπάκι μὲ τὰκούνητα ξαφνισμένα ματά-
κια μιὰς κούκλας μὲ χρυσαὶ μαλλιά.

— "Ἀχ τί ἄμορφη, λέει ἡ δεσποινίδα.

Τὸ κοριτσάκι κυττάζει μὲ μάτια λαίμαργα, ἀνήσυχα, τὴν κού-
κλα, κρεμασμένη ἀπὸ ἓνα κλαδί πού γέρνει στὸ βάρος τοῦ κορμιοῦ
τῆς. Καταπίνει σφιχτά, σφιγμένε τὰ δάχτυλά τῆς.

Μ' ἓνα φαλλιδάκι κόβει τώρα τὸ σπάγγο πού δένει σταυρωτὰ τὸ
τριανταφυλλένιο κουτάκι, κι' ἀφήνει νά προβάλλῃ ἓνας κερνέος
μεσαιωνικός ἱππότης. Μὲ τὸ σπαθάκι του, μὲ τὸ ἄσπρο φτερό στή
ρεμπουμπλικιά του, προβάλλει γιομάτος ὀρμῆ, ἀνυπόμονος νά γονα-
τίσῃ μπροστά στήν ἐκλεχτὴ τῆς καρδιάς του.

— Τί κομψός πού εἶναι, λέει ὁ ὑπολογαγός.

— Περισσότερο ἀπὸ σὰς; ψιθυρίζει μιὰ δεσποινίδα.

— Δεσποινίς, μὲ κολακεύετε, ἀποκρίνεται κείνος.

Δεμένα τὰ κλαδιά τοῦ δέντρου μὲ τέλια πολύχρωμα πού μπερ-
δεύονται στὰ φύλλα, μοιάζουνε σὰ μιὰν πολύχρωμη ζουγραφιά σὲ
πράσινο φόντο. Παιγνιδάκια ὄλων τῶν εἰδῶν, ἀπὸ τὸν ἀπλό σιδε-
ρῶδρομο ὡς τὸ ἀεροπλάνο, φροῦτα πού σοῦρχειται νά τὰ διαγκά-
σῃ, γλυκύσματα λαχταριστά, ὅλη αὐτὴ ἡ ἀτελείωτη ποικιλία
τῆς χριστουγεννιάτικης βιομηχανίας, πού δημιουργεῖ τὴν εὐτυχία
τῶν μικρῶν παιδιῶν, ἀπλώνεται μακάρια πάνω στὰ κλαδιά, πού τὰ
σκεπάζει τὸ μπαμπακέσιο χιόνι. Ὁ ἔλατος, σὰν καλὸ γεροντάκι μὲ
τῶσπρα μαλλιά του πού κατεβαίνουνε στὰ τσουλοῦφια του, στέκε-
ται ἀκούνητος καί δέχεται εὐτυχισμένος τὰ γάρδια τῶν μικρῶν ἐγ-
γωνιῶν του. Τονε χαϊδεύουνε, τονε στολιίζουνε, τονε μασκαρεύουνε
κι' αὐτὸς τάμειβε μὲ τὸ ἄθωο, τὸ παιδαίτικο χαμόγελό του.

Τὸ κοριτσάκι μὲ μάτια γουρλωμένα κυττάζει τὸ δέντρο κι' ἡ
ψυχούλα του κρεμέται κι' αὐτὴ ἀπὸ ἓνα κλαδί σὰν πεταλούδα τρα-
πημμένη ἄσπλαχνα μὲ μιὰ καρφίτσα. Τόσο ἄμορφα πράγματα καί

νὰ μὴν εἶναι τίποτες, μά τίποτες δικὸ τῆς! Γιατί νὰ μὴν εἶναι
κι' αὐτὴ σὰν τᾶλλα παιδάκια, πού θά ρθῶνε αἴριο μὲ τὰ καινούρια
φορεμάκια τους νά χαροῦνε τὰ ὄθρα τους καί νά χορῶσουνε;
"Ἀχ! "Ἄς εἶχε, δὲν ἤθελε ἄλλο, αὐτὴ τὴν κούκλα μοναχά, μὲ τὰ
κόκκινα μάγουλα καί τὸ μεταξωτὸ φόρεμα, ἄς τὴν εἶχε δικὴ τῆς,
νὰ τὴν πάρη καί νὰ τηνέ βάλῃ νά κοιμηθῇ δίπλα τῆ νύχτα στὸ
κρεββατάκι τῆς. Πῶς γελάει! Ἄς κι' αὐτὴν κυττάζει, σὰ νὰ τῆς
λέη: "Μὰ τί περιμένεις; Ἐλα λοιπόν, ξεκρέμασε με, πάρε με νά
φύγουμε, νά παίξουμε πάντα μαζί". Μὰ δὲν τολμάει νὰπώσῃ τὸ
χέρι τῆς. Μόνο ἀπὸ μακριὰ μπορεῖ νά χαίρεται τὴν ὀμορφιά τῆς.

Ὁ ἔλατος καρμαρώνει μὲ τὰ στολιδία του. Τίποτες τώρα δὲν τοῦ
λείπει. "Ἄς ἔρθῃ τώρα ὁ κόσμος νά τονε καρμάρωσῃ. Ἡ σάλα εἶναι
ἔτοιμη νά τοὺς δεχτῇ. Ὁ κύριος ὑπολογαγός δέχεται τὰ συχαρί-
κια, ἐνῶ αὐτὸς, πάντα ἱποτικῶς, τὰ μεταιδιάζει στὶς δεσποινί-
δες. Ὅλοι εἶναι ἐνθουσιασμένοι γιά τὸ ἔργο τους. "Ἄ! Θά εἶναι
ἀλήθεια μιὰ γιορτὴ αἴριο ἀξέχαστη.

* *

Παραμονὴ τῆς Πρωτοχρονιάς. Μέσα στοὺς λασπωμένους δρόμους
τὸ πλῆθος κυλιέται χαρούμενο, ζυμώνει τὴ λάσπη ξένοιαστα γιά
χατῆρι τῆς μεγάλης μέρας πού ἐπιμερῶνει. Οἱ νοικοκυρατοὶ γυρί-
ζουνε τὰ μαγαζιά γιά νά συμπληρώσουνε τίς προμήθειές τους
κι' ἔχουνε τὸ ὕφος σκεπτικὸ μὴν τύχη καί ξεχάσουνε τίποτες καί
τοὺς μαλλῶσῃ ἡ γυναίκα τους σὰ θά γυρίσουνε στὸ σπίτι. "Ἄλλοι
χάσουνε στὰ ὑγρά πεζοδρόμια. Αὐτοὶ δὲν ἔχουνε σπίτι, δὲν ἔχουνε
τίποτες νά φροντίσουνε γι' αὐτοὺς ἡ αὐριανὴ μέρα δὲν ἔχει τίποτες
τὸ ξεχωριστό, μιὰ μέρα κι' αὐτὴ σὰν τίς ἄλλες. Σ' ἓνα μαγαζὶ
καμπόσα παιδιὰ μ' ἓνα καράβι πού παρασταίνει τὸν Ἀθέρωφ, ψέλ-
νουνε τὸν Ἁγιοβασίλη κι' ἡ γλυκεῖα μελωδία τοῦ ἀξέχαστου τρα-
γουδιοῦ, πού ξυπνάει στήν ψυχὴ νοσταλγικούς πόθους, ξεχύνεται
στὸ σκοτεινὸ δρόμο.

Βγήκε κι' ἡ ἐπιστάτισσα νά φωνίσῃ. Στὸ σπίτι ἀπόμεινε μοναχὸ
τὸ κοριτσάκι τῆς. Σκεπτικὸ, μελαγχολικὸ περιμένει νά γυρίσῃ ἡ
μάννα του, νά φέρῃ τὰ φῶνια, τὸ κρέας γιά τὸ αὐριανὸ δεῖπνο. Ἡ
προσδοκία τῆς αὐριανῆς μέρας τοῦ βαραίνει τὴν ψυχὴ. Στὴ σκέψη
πῶς τᾶλλα παιδάκια θάχουνε αἴριο τοὺς ἀγιοβασιλιάτικους μπουνα-
μάδες τους, ἐνῶ αὐτὴ δὲ θά τὴν ἀφήσουνε οὔτε νά μπῆ στὴ σάλα,
λυγίζει ἡ ψυχὴ τῆς σὰν καλαμάκι...

Ἡ μάννα τῆς ἀργεῖ νά γυρίσῃ... "Ἐνας πόθος φουντώνει στὴν
καρδιά τοῦ κοριτσοῦ. Νά ξαναῖθῃ ἄλλη μιὰ φορὰ τὸ δέντρο, νὰπο-
χαιρετιστῇ γιά ὑστερνὴ φορὰ τῆ φιλενάδα τῆς τὴν κούκλα. Ποιὸς
ἔφερε αἴριο σὲ ποιά χέρια θά βρισκεται...

Σκοτάδι. Ἀνάθε: ἓνα κεράκι κι' ἀρχίζει νάνεβαίνει τὴ σάλα.
Πατάει στὰ νύχια σὰν κλέφτης, τρέμει, γιατί φοβάται σὰ νά κἀνῃ
τίποτες κακό. Φτάνει στὴ σάλα... Νά, τὸ δέντρο!.. Νά, κι' ἡ κού-
κλα τῆς... Στέκεται ἀποκάτω μὲ τὸ κεράκι στὸ χέρι καί τηνέ

κυτάξει. "Ενας μυστικός διάλογος αρχίζει. «Έλα με μένα. Κανείς δε θά σ' αγαπάει σαν και μένα. Έμεις θάμαστε πάντα μαζί, μαζί θά παίξουμε, μαζί θά κοιμόμαστε άγκαλιασμένες σφιχτά».

Κλείνει τὰ ματάκια της κι' άφουγκράζεται τί τής άποκρίνεται ή κούκλα πάνω από τὸ δέντρο... Μὰ νά... Τὸ χέρι ποὺ κρατάει τὸ κερί άκουμπάει τώρα στὸ δέντρο, ή φλόγα φιλεῖ τὰ φύλλα λαίμαργα... Μιὰ λάμψη υφώνεται άξαφνα ποὺ άγκαλιάζει τὸ δέντρο... Τὸ κοριτσάκι τρομαγμένο τρέχει: νά κατεβῆ τὴ σκάλα και νά τρωπώσει στὸ υπόγειό της...

Στάχτη ὁ έλατος. Κρίμα στοὺς κόπους. Πάει ή κούκλα, πάει κι' ὁ κομφὸς ἱππότης μὲ τὸ φτερό...

— Περύργο! πῶς έπιασε φωτιά, λέει μιὰ δεσποινίδα άπαρηγόρητη ποὺ δε θά μπορούσε νά χορέψη.

"Ενας νέος πιάνει νά ξεγγήσει τὸ πρῶμα:

— Δέν είναι διόλου περύργο. Ὁ κύριος ὑπολοχαγὸς δέν έπαψε στιγμή νά καπνίζει. Κάποιο τσιγάρο, κάποιο σπέρτο τὴν τελευταία στιγμή...

"Η έξήγγηση φάνηκε πολὺ πιθανή. Ὁ κύριος ὑπολοχαγὸς αναγκάστηκε κι' ὁ ίδιος νά τὴν πιστέψη.

— Πιθανόν. "Έτσι θά είναι, φιθύρισε.

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ

Παρεξήγησις

Ὁ φοιτητής.—... Ποὺ λές, κυρά, ή άλλη σπιτονοικοκυρά μου έχυσε μαύρα δάκρυα σαν έφυγα και τής άφησα τὸ δωμάτιο...

"Η σπιτονοικοκυρά.— Ναι, μὰ ἐγὼ παίρνω προπληρωτέο κάθε μῆνα τὸ νοίκι...

ΑΠΟ ΤΑΣ ΣΚΕΨΕΙΣ ΜΟΥ

ΓΙΑΤΙ;

ΜΑΤΑΙΑ λοιπόν ή εὐγενική, ή άπαραίτητη προσπάθεια για τὴ συνάντησι τῆς χαράς;

Ὁ πόνος και μόνον ὁ πόνος αιώνια θά τρώη τὰ σπλάχνα τοῦ ανθρώπου;

Ὁ κύκλος ὅλος τῆς ὑπάρξεώς μας εἶνε μιὰ άτέλειωτη ὁδὸν! Ὁδὸν ποὺ στέλλει τῆς ῥιζες της στὰ βαθειά ἔγκατα τοῦ Ἄδη και τὰ άτέλειωτα κλαδιά της στῆς λαμπερές σφαίρες τοῦ Οὐρανοῦ!

Γιατί Τρελλή — Σκέψη, γιατί;

Γιατί ὁ άνθρωπος νά μὴ γεννιέται για τὴν εὐτυχία;

Γιατί τὸ άτέλειωτο κλάμα νά σκεπάζη ὅλο τὸν κύκλο τοῦ άπειρου;

Γιατί τὸ άπαισιο μαστίγωμα τῆς Μοίρας τοῦ ανθρώπου!

Ὅλα τὰ μέτωπα, ποὺ αισθάνονται, θά τὰ ζυτιδῶνῃ ὁ πόνος και ὅλες ή εὐγενικὲς μορφές θά περνοῦν χλωμές και πονεμένες;

Γιατί ή φαρμακερὴ άπιστία τῆς Ζωῆς! γιατί;

Ἄπο τῆς σπηλιῆς κι' άπο τῆς καλύβης, άπο τὰ κάτεργα κι' άπο τὰ παλάτια ή ἴδια κραυγὴ τοῦ πόνου θ' άνεβαίη και θά μαυρίξη τὸ σύμπαν;

Ἄδικα ή ψυχὴ περιμένει νά γεμίση τὴ φύσι άπο τραγοῦδι, άπο μελωδία χαράς;

Μόνον ὁ άγιος βορηᾶς θά τὴν παγῶνῃ;

Μόνον τὸ μαῦρο σεντόνι τοῦ πόνου θά τὴν σκεπάζη;

Μόνον τὰ μαύρα φτερά τῆς ὁδύνης θά σφίγγουν άλύπητα κάθε εὐγενική Σκέψη της;

Κι' ένα λυπητερὸ μοιρολόγι θάνε τῶν εὐγενικῶν ή ἱστορία;

Γιατί, Σκλάβα — Ζωή, γιατί;

* *

Κύματα πολλὰ σπάζουν στοὺς βράχους... κύματα άγρια, άλλα μεγάλα, άλλα μικρά, και τὸ πᾶσιμό τους μοιάζει σαν

χτύπημα καταστροφής, σάν νά σωριάζονται δημιουργήματα, μοιάζει ἄγριο κάρφωμα, μοιάζει μανιασμένο ἄλυσόδεμα τῆς πονεμένης ψυχῆς...

Ἡ ἐλπίδες τοῦ ἀνθρώπου, μαῦρες καί ἀπαίσιες νυχτερίδες... ποῦ σκεπάζουν μέ τά δλόμαυρα φτερά τους κάθε ἀχτίνα ὡμορφιάς καί χαρᾶς.

Παντοῦ μαυρίλα καί πίσσα, παντοῦ ἀπελπισία καί βόγγος! Ἀλλοίμονο σέ κείνον, ποῦ ἠθέλησε μέ τὸ φῶς τῆς ψυχῆς του νά φωτίση τὴ μαυρίλα τῆς ἀθύσου ποῦ λέγεται — Ζωή!...

Ἡ μαυρίλα θά πνίξη τὸ φῶς. Γιατί, Ζωή — ἀπιστη, γιατί; Ἀλλοίμονο σ' ἐκεῖνον ποῦ σκέφθηκε ν' ἀναστήση μέ τὴ δύναμι τοῦ αἰσθηματός του τὸν πεθαμμένο κόσμο τῶν αἰσθημάτων πάνω στὴ γῆ...

Ὁ Θάνατος θ' ἀποσκεπάση τὴν Ἀνάσταση! Γιατί, Πτώμα — Ζωή, γιατί!

Ἀλλοίμονο σ' ἐκεῖνον, ποῦ γύρεψε νά στρώση ὁδοπέταλα πάνω στὴ λάβα τῆς φονικῆ τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς.

Τὸ μολυβένιο, φονικό σεντόνι θά κατακάψη τὰ ῥόδα. Γιατί, Στάχτη — Ζωή, γιατί;

Κατάρη! ἡ ἀνθρωπότης κλαίει περισσότερο μὰ δὲν μπορεῖ νά ἐξαγνίση γενεὰς ποῦ τὴς σκεπάζει ἡ μαυρίλα, ἡ πίσσα τῆς ὑποκρισίας καί τῆς ψευτιάς.

Ποῖός Ἦλιος θά ποροέση ν' ἀναστήση τὴν Πεθαμμένη — Ζωή; Ποῖός Ἦλιος, ποῖός;...

(Ἀλεξάνδρεια, Μᾶης 1914)

ΑΓΓΕΛΙΚΗ Γ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΥ

ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΙ

ΑΡΧΑΙΑΙ	ΝΕΩΤΕΡΑΙ
Ὅπισ ἂν μὴ φάγη ὄφιν δράκων οὐ γενήσεται.	Τὸ μεγάλο ψάρι τρώει τὸ μικρό.
Ὅδὲν κακὸν ὄφιδως ἀπολλύται.	Τὸ κακὸ σκυλὶ = ψόφο δὲν ἔχει.
Ῥήσας λόγον τις οὐκ ἀναίρεται πάλιν.	Λόγο καὶ πέτρα ἔρριξες, = δὲν θά τὴ ξαναπίσης.
Δελφοῖσι θύσας αὐτὸς οὐ φαγῆ κρέας.	Κουβαλαίει κρᾶσί, = πίνει νερό.
Ἄν μὴ κρέας παρῆ, στερκτέον τῷ ταριχῷ.	Στὴν ἀναβροχιά = καλὸ καὶ τὸ χαλάζι.

ΜΥΘΟΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΠΕΙΡΑΣΜΟΥ

..

Ὁ μοναστήρι, ποῦ ἦταν κτισμένο στὸ βουνὸ καί ποῦ οἱ καλόγεροὶ τοῦ εἶχαν ἄλλοτε ὑποφέρει τὰ βάσανα τοῦ πειρασμοῦ, τὸ ξαναβρῆκε ὁ Δισκέπιος ἀθελά του μετὰ χρόνους πολλοῦς.

Σαναγύριζε τότε στὴ πατρίδα του — νυχτοπόρος γιὰ ν' ἀπολείπη τὴ φλόγα τοῦ ἡλίου καί τὴ σκόνη τῶν δρόμων. Γιατί κατακαλόκαιρο τὸν ἐκυρίεψε ὁ πῶθος τοῦ γυρισμοῦ, στὴν ἐποχὴ ποῦ ἡ νάρκη ἐσκεπάζε τὴ γῆ κ' οἱ καρποὶ ὄριμοι, πολύχυμοι, μοσχοβολημένοι ἐπρόσμεναν τὸ θερισμό. Μακρὰ βρισκότου ἡ πατρίδα του, ὥστε λόγιαζε ὁ Δισκέπιος πὼς θά τὸν ἐβρισκαν στὸ δρόμο τὰ πρωτοβρόχια. Μὰ ὁ θεός, καθὼς τὸ λέει ὁ τραγουδιστής, «κρατοῦσε μακρὰ ἀπ' αὐτὸν τὴ βροχὴ μέρες καί μέρες. Πύρινα γυμνὸς ἐξακολουθοῦσε νάσαι ὁ δριζόντας' τὸ παραμικρὸ ἀνάλαφρο σκέπασμα ἀπ' ἀνάρια σύγνεφα, τὸ παραμικρὸ σημάδι ἀπόμακρης δροσερῆς μπόρας δὲν ἐφαινότου» κ' ἄς ἦταν φθινόπωρο.

Ἔτσι δειλινὸ μόνο καί νύχτα στρατοκοποῦσε' καί τὴ νύχτα ἐκείνη κουρασμένος ἀπ' τάνηφόρι, σάν εἶδε στὸ βουνὸ φωτισμένο σπίτι, στοχάσθηκε νά πάη νά ξεκουρασθῆ. Οὐτ' ἔβαλε στὸ νοῦ του πὼς ἦταν τὸ μοναστήρι, οὐτ' ἐνοιωσε πὼς ἐδιάβαινε γινώριμο δρόμο. Καί μόνο σάν ἐξύγωσε, κάποιες θλιβερῆς ψαλμωδίες τοῦ-δωκαν τὴν ὑποψία καί τὴν ἐνθύμηση.

— Νὰ δῆς ποῦ θάσαι τὸ μοναστήρι τοῦ πειρασμοῦ, εἶπε τότε μέ τὸ νοῦ του. Τάχα οἱ καλόγεροὶ νά ξαναπῆραν τὰ περμένα κλαριά τῶν δέντρων γιὰ γυναικῆς δλόγυμες; Καί τάχα νά ξεορκίζου πάλι τὸν πειρασμὸ μέ τὴ προσευχὴ;

Ὡς τόσο, καθὼς ἦταν ἡ εὔπορτα διάπλατη, μπῆκε στὴν αὐλὴ κ' ἐκεῖθε δλόσσα στὴν ἐκκλησιά, ὅπου βρῆκε τοὺς καλογέρους γο-

νατιστούς. Ἐστρεψαν ἐκεῖνοι τὸ κεφάλι πρὸς τὸν κρότο τῆς περπατηταῖς καὶ πάλι ξανάσκυψαν στὴ προσευχή. «Τόση εὐλάβεια ποτέ μου δὲν ἔχω ἰδωμένα», εἶπ' ὁ Δισκέφιος, κι' ἄρχισε νὰ μετᾷ τὰ σκυρμένα κεφάλια. Πότε τάβρισκε σαράντα καὶ πότε σαράντα παρὰ ἕνα. Μὰ στὸ τρίτο τὸ μέτρημα, ὅτι καὶ στοχαζότουσαν νὰ πᾶν μονάχος πρὸς τὰ κελλιά κι' ἐκεῖ στὸ πρῶτο ποῦ θάβρισκε κρεθβατὶ νὰ κοιμηθῆ, ἐξέκρινε μέσ' στὸ θαμπὸ τὸ φῶς ἕνα παράξενο κι' ἀναπάντεχο πρᾶμμα. Στὸ μεγάλο στασιδί καθότουσαν ὁ ἡγούμενος — καὶ θυμότουσαν καλὰ τὴ θωριά τοῦ ἡγουμένου ἀπ' τὴ πρώτη φορὰ — μὲ τὸ κεφάλι πεσμένο στὸν ὄμο, κλειστά τὰ μάτια, μαυροπράσινη τὴν ὄψι κι' ἄψυχη καὶ θλιβερὴ μέσ' στὰ κατάχρυσα τάμψια. Τὸ κορμί ὄλο σωριασμένο πρὸς τὸ δεξι ἀποκούμπι τοῦ στασιδιοῦ καὶ μιὰ ψηλλή, πανύψηλη πατερίτσα πάνω τοῦ ἀκουμπημένη.

Βλέποντάς τον ἔτσι ἀπόρησε ὁ Δισκέφιος κι' οὐδὲ κοιτοῦσε νὰ ταραξῆ κανένα μ' ἐρωτήσεις, τόσο οἱ καλόγεροι τοῦ ἐφαίνοντο προσηλωμένοι στὴν προσευχή. Ἐπρόσεξε λοιπὸν στὴς ψαλμωδίες, μὴν ἀπ' αὐτὲς νοιώσῃ τίποτε, καὶ προχωρώντας ἀνάμεσα στοὺς γονατισμένους ζύγωνε ἀθόρυθα τὸ στασιδί τοῦ ἡγουμένου.

Παράξενες οἱ ψαλμωδίες τώρα ποῦ τῆς ἄκουε λέξη πρὸς λέξη! «Τῶν λυπηρῶν ἐπαγωγαί χεμαῖζουσι τὴν ταπεινὴν μου ψυχὴν καὶ συμφορῶν νέφη τὴν ἐμὴν καλύπτουσι καρδίαν...» Κι' ὅπως ἀπὸ γέριχο χέρι πέφτουν τοῦ κομπολοιοῦ τὰ καρῦδια, ἔτσι ἀρκοκυλοῦσαν κι' οἱ συλλαβὲς περασιμένες στὸ σχοινὶ κλαψάρικου ρυθμοῦ. Καὶ παρακάτω θλιβερότερες οἱ λέξεις, βαρύτερη τῆς νέκρας ἢ νοσταλγία, πὶο κλαψερὸς ὁ ρυθμός, σὰν ρόχθος ἀκύμαντης θάλασσας σ' ἐρημικὸ λιμάνι: «... παραβάσει ἐντολῆς πάλιν ἐπιστρέψας εἰς γῆν ἐξ ἧς ἐλήφθηεν εἰς τὸ καθ' ὁμοίωμα ἐπανάγαγε τὸ ἀρχαῖον κάλλος ἀναμορφώσασθαι». Πόση τρυφερότητα γιὰ τὸ θάνατο ἐξ αἰτίας υπερβολικῆς ἔγνοιας γιὰ τὴ ζωὴ!

.

Τέτοια στοχαζόμενος ὁ Δισκέφιος ὄλο καὶ ζύγωνε τὸ στασιδί. Μὰ τόσο ἀργὰ καὶ προσεκτικὰ, ὥστε θῆκαμε ὡς μισὴν ὥρα γιὰ τὰ ὀκτώ, δέκα μέτρα ποῦ τὸν ἐχώριζαν ἀπὸ τὸ στασιδί. Κι' οἱ καλόγεροι πάντα δὲν τὸν ἐπρόσεχαν, τόσο ἤθελαν νὰ φαίνωνται προσηλωμένοι στὴν προσευχή.

Τὸ λιβάνι εἶχε γεμίσει σύγνεφα κι' εὐωδία τὴν ἐκκλησιά. Καὶ στοὺς καπνοὺς του ἐχώριζε αὐτὸς νὰ προβάλλουν ἱερὲς μορφές, ζωντανεμένες μέσα σ' ἕν' ἄλλο ἀφανέρωτο κόσμο. Ποῦ καὶ ποῦ ὅμως κάποια ὁσμὴ σαπίλας ἐρχότουσαν νὰ σκορπίσῃ τὴν ὀπτασία.

«Πεθαμμένοι θάνατο ὁ ἡγούμενος δίχως ἄλλο. Μὰ γιατί τὸν ἔχουν ἐκεῖ; Μὴν ὁ κόπος κι' ἡ νύστα πλέκουν στὸ νοῦ μου εἰκόνας ὄνειρου;»

Καὶ μὲ τῆς σκέψης αὐτῆς ὁ Δισκέφιος σήκωσε κρυφὰ, κρυφὰ τὸ ραβδί του νὰ τὰκουμπήσῃ στὸ κορμί τοῦ ἡγουμένου. Ὅμως ὅσο κι' ἂν ἐτέντωνε τὸ χέρι του δὲν τὸν ἔφθανε, καὶ σὲ μίαν ἀδέξια

προσπάθεια κούνησε μὲ τὸ ραβδί του τὴ πατερίτσα. Ἐέφυγε τότε ἐκείνη ἀπ' τὰ γόνατα τοῦ ἡγουμένου, ἀργοζυγίστηκε λίγο κι' ἔπεσε βαρεὰ στὴς πλάκες. Πέφτοντας ἐκόπη στὴ μέση καὶ σωρὸς χρυσᾶ νομίσματα σκόρπισαν χάμω.

Οἱ καλόγεροι τρόμαξαν, σηκώθηκαν κι' ἀποτραβήχθηκαν πρὸς τᾶλλο μέρος τῆς ἐκκλησιάς κι' ἐμούγγιξαν μερικοὶ ἀπὸ φόβο. Μόνον ὁ Δισκέφιος δὲν ἐσάλεψε καὶ δὲν ἐφροβήθηκε: «Καλὰ τὴλεγα πὼς δνεῖρο βλέπω» στοχάσθηκε μὲ κάποιο ἀνακούφιση. Καὶ σάμπως νὰ τᾶρσε ἡ ἐξακαλοῦθηση τοῦ ὄνειρου, ζύγωσε τὴν ἴδια στιγμὴ τὸν ἡγούμενο, τὸν ἔφαξε, ἀκούμπησε μὲ δύναμη τὰ χέρια στὸ μαυροπράσινο πρόσωπο. Μὰ εὐθὺς ὄλο τὸ κορμί σαλευάμενο σωριάσθηκε χάμω κι' ἐκόπηκε, κι' ὁ δούπος του σὰν ὑποχθόνια βοή νεροῦ ἐγέμισε τὴν ἀπότομη σιωπῆ.

Τοῦ λιθανοῦ ὁ μίσχος τότε δὲν ἔφθανε πιά νὰ σβύσῃ τὴ δύναμη τὴν ὁσμὴ τῆς σαπίλας κι' ἀπὸ τοῦτ' ὁ Δισκέφιος ἔνοιωσε πὼς δὲν ἐκοιτότουσαν.

Τραβήχθηκε βιαστικὰ ὡς τὴ πόρτα κι' ἐκεῖθ' ἐφώναξε στοὺς καλόγερους: «Τί καθόστε καὶ δὲν σηκώνετε τὸ νεκρὸ; Συχωρέθηκαν τὰ κρίματά του».

Τρεῖς, τέσσαρες, οἱ τολμηρότεροι προχώρησαν πρὸς τὸ σωρὸ. Καὶ πὼς τὸν ἐσήκωσαν καὶ τί ἀπόκαμαν δὲν ἔμεινε ὁ Δισκέφιος γιὰ νὰ τὸ ἰδῆ. Μονάχα στὴν αὐλή, μέσ' στὸ σκοτάδι προσμένοντας, ἄκουσε γιὰ λίγη ὥρα βιαστικὲς ψαλμωδίες, ποῦ ἀδυνατίζαν κατόπι, σὰν οἱ καλόγεροι βγῆκαν ἀπ' τὴν ἄλλη πόρτα στὸ κοιμητήριον, ὅπλα τῆς ἐκκλησιάς.

Κάποια στιγμὴ ἀνάβλεψε κατὰ τύχη καὶ θωρῶντας τὰμέτρητα τᾶστρα νὰ λαμπυρίζουν στὸ βελουδόμαυρον οὐρανὸ εἶπε μὲ τὸ νοῦ του: «Τάχ' ἂν μᾶς ἔβλεπαν ἐκεῖθ' ἐπάνω, θάβρισκαν νόημα κανένα στὰ καμώματά μας;»

Οἱ καλόγεροι ὡς τόσο ξαναγύρισαν στὴν ἐκκλησιά, ἐμάζεψαν τὰ νομίσματα ἀπὸ τῆς πλάκας ὅσο ν' ἀποτελειώσῃ ἡ βιαστικὴ ψαλμωδία καὶ βγῆκαν ὄλοι μαζί στὴν αὐλή.

Τότε ἀνυπόμονος ὁ Δισκέφιος ἐζύγωσε τοὺς πρώτους ποῦ εἶδε κι' ἐζήτησε νὰ πλύνῃ τὰ χέρια του καὶ νὰ κοιμηθῆ. Κι' ἐκεῖνοι πρόθυμα τὸν ἄκουσαν καὶ μὲ κάποιο ἐξέχωρο σεβασμὸ, λογιάζοντας πὼς αὐτὸς ἐστάθηκε τὸ θεϊκὸ μέσο τοῦ ἐξίλασμοῦ. Κι' ὡς νὰ τοῦ ἐτοιμάσουν τὸ καλύτερο κελλί τοῦ μοναστηριοῦ, δίπλα στὸ ἡγουμενικὸ, ἔμαθε κιόλα τὴν ἀρχὴ καὶ τὴ σειρά τῆς ἱστορίας τοῦ ἡγουμένου.

.

Τριάντα πέντε χρόνους εἶχε ζήσει ἐκεῖνος στὸ μοναστήρι κι' ἀπ' ὅταν καλογέρεψε μεσόκοπος — γιὰτὶ πρὶχού ὅπως ἔμαθαν ἐξοῦσε στὸν κόσμῳ — ἔδειξε πάντα τόση εὐλάβεια καὶ φρόνηση, ὥστε σύντομα τὸν ἐμπιστεύθηκαν οἱ ἄλλοι νὰ διευθύνῃ τὸ μοναστήρι. Κι' ὅταν πέθανε ὁ παλῆος ἡγούμενος, αὐτὸν ἐψήφισαν ὄλοι στὴ θέση

του, γιατί ἤξερε τέχνες κ' εἶχε σπουδὴ κ' ἐμιλοῦσε καλά καὶ μὲ τὸ παραδειγματῶν του ὠδηγοῦσε τοὺς ἄλλους. Καὶ πρὸ τριῶν χρόνων τὸν ἐκλαψαν ἀληθινὰ στὸ θάνατό του σὰν ἅγιον ἄνθρωπο, γιατί εἶχε πάντα φροντίζει μὲ ζῆλο γιὰ τὴν ὠφέλεια ὄλων καὶ τῶν καλογέρων καὶ τῶν ἀνθρώπων. Μὲ πομπὴ μεγάλη τὸν ἔθαψαν τότε μαζὶ μὲ τὴν πατερίτσα ποὺ τοῦ ἦταν ἀχώριστη καὶ ποὺ ὁ ἴδιος εἶχε ζητήσῃ νὰ τὴν βάλουν κοντὰ του στὸν τάφο. Μὰ τὴν ἄλλη στερνὴ του θέλησῃ, νὰ μὴ τὸν ξεθάψουν ποτέ, δὲν τὸ συγχωροῦσε ὁ νόμος νὰ τὴ φυλάξουν· καὶ μολονότι πολλοὶ καλόγεροι ἐπέμεναν, ὁ νεὸς ἡγούμενος, σὰν ἐπέρασαν τὰ τρία χρόνια, ἔβαλε ν' ἀνοίξουν τὸν τάφο καὶ νὰ μαζέψουν τὰ κόκκαλα, ὅπως οἱ κανόνες ὀρίζουν. Ἔτσι τὸν ἤρραν ἄλυτο καὶ ἄλλοι γιὰ καλὸ καὶ ἄλλοι γιὰ κακὸ τὸ πῆραν αὐτό. Τρεῖς ὀλονυχτίες εἶχαν χρέος νὰ κάμουν κ' ἂν στ' ἀναμεταξὺ δὲν ἔλυονε καὶ δὲ βρωμοῦσε τὸ κορμί, θὰ τὸ ξανάθωναν μ' εὐλάβεια στὸν ἴδιο τὸν τάφο, προσμένοντας σημάδια τῆς ἀγιοσύνης του, σὰν ἐκεῖνα ποὺ διηγοῦνται τὰ παλῆα συναξάρια.

Κ' εἶχαν γίνεῖ οἱ δυὸ ὀλονυχτίες κ' ὅταν ἔφθασε ὁ Δισκέψιος ἐγενότου ἡ τρίτη, ποὺ ἔδειξε πῶς ὁ ἡγούμενος ἦταν ἀσυχώρετος ἐξ αἰτίας τὸ κρυφὸ του πάθος τῆς φιλαργυρίας, ποὺ ποῖος ξέρει σὲ τί ἁμαρτίες τὸν ἐπαράσσει στὴ ζωὴ του.

Μὲ τέτοια κατηγοροῦσαν οἱ καλόγεροι τὸν πεθαμμένο, ἀγανακτιμένοι τὸ πρὸ πολλὸ γιὰ τῆς ἀγρυπνίας. Ὅμως ὁ Δισκέψιος τοὺς ἐρώτησε: «Πότε τὸ μοναστήρι σας βρισκότου καλύτερα; Πριχοῦ νάρθη αὐτὸς ἢ κατόπι;» Κ' ὄλοι τοὺς ὡμολόγησαν πῶς ἐκεῖνος σὲ πολλὰ ἐστάθηκε ὠφέλιμος.

— Νά, λοιπὸν ἡ συγχώρησι του, εἶπε ὁ Δισκέψιος. Μὴ λησμονάτε πῶς δὲν ὑπάρχει κανένα πρᾶμμα φθαρτὸ χωρὶς νάχη ἐλάττωμα. Ἄλλοιως φθορὰ δὲν θὰ μποροῦσε νὰ γίνῃ. Γιατὶ ἐλάττωμα κ' ἁμαρτία ἄλλο δὲν εἶναι παρὰ τρόποι ἀποσυνθέσεως. Δυνάμεις διαλυτικές, ποὺ ἐνεργοῦν ἀπὸ τὸ ἄτομο ἐναντίον τῶν ἄλλων γιὰ τὴν πίεση καὶ τὴ φθορὰ τους, σύγκαιρα ὁμως καὶ γιὰ τὴν πίεση καὶ τὴ φθορὰ αὐτοῦ τοῦ ἴδιου τοῦ ἀτόμου. Καὶ δὲν πρέπει μιά ἢ δυὸ ἁμαρτίες νὰ μᾶς ὀδηγοῦν νὰ κρίνουμε γιὰ τὴν ἀξία ἢ τὴν ἀναξιοσύνη, γιὰ τὴν κακία ἢ καλωσύνη ἑνὸς ἀνθρώπου. Τὸ σύνολο τοῦ ἔργου του θὰ μᾶς ὀδηγοῦν νὰ κρίνουμε γιὰ τὴν ἀξία ἢ τὴν ἀναξιοσύνη οἱ γενικῆς, καὶ κακόν, ἂν περισσεύουν οἱ γενικῆς βλάβες ἢ κ' ἂν δὲν ὑπάρχουν ἀπ' αὐτὸ ὠφέλειες. Τοῦτο εἶναι τὸ μέτρο τῆς ἀρετῆς κ' ἀπάνω σ' αὐτὸ πρέπει νὰ χαράζετε τὸν δρόμο τῆς ἠθικῆς. Γιατὶ, μάθετε καὶ τοῦτο: συχνὰ τὸ ἐλάττωμα εἶναι πηγὴ μεγάλης ὠφέλιμης ἀρετῆς. Κ' ἴσως καμμιὰ νὰ μὴν ὑπάρχη ἀρετὴ ποὺ νὰ μὴ φύτρωνε ἀπὸ σπόρο κακίας.

* *

Αὐτὰ εἶπε ὁ Δισκέψιος στοὺς καλογέρους γιὰ νὰ σκανδαλισθοῦν. Κ' ὅταν κατόπι μένοντες μονάχος του στὸ κελλί καὶ θυμᾶμενος

Ο ΖΕΦΥΡΟΣ

(Ἔργον τῆς Mme F. Marc)

πώς θηλά του έρριξε χάρμη τή πατερίτσα, στοχαζότου τὰ περιεργα φαινόμενα τοῦ τυχαίου, πού ἔλα τους ὑπάγονται στό βαθύτατο νόμο τῆς συνεχείας, ἄκουσε τότε ξάφνου ἕνα παράξενον ἦχο. Στό διπλανό κελλί ὁ νέος ἡγούμενος μετροῦσε πρὶν κοιμηθῆ τὸ ἀνέλπιστο εὐρημα — τὰ χρυσὰ νομίσματα τῆς πατερίτσας. Χαμογέλασε γιὰ τοῦτ' ὁ Δισκέφιος καί σὲ λίγο τὸν ἀποκάρωσε ὁ ὕπνος. Κ' ἐκείνη τῆ νύχτα, ὅπως θέλουν νὰ πούν, εἶδε ἕνα ὄνειρο πολὺ παράξενο. — Βρέθηκε, λέει, σὲ κάποιον βαθύσκιοτο λόγγο στὴν ἄκρη τῆς γῆς κ' εἰόντουχ' ἐκεῖ ἕνα δαίμονα πού τὸν κυνηγοῦσαν δυὸ θεριά, κ' ὁ δαίμονας ἦταν λαχνιασμένος καί τὸν κύταξε σὰν νὰ ζητοῦσε βοήθεια. Τότε ὁ Δισκέφιος μπῆκε στὴ μέση, ἀγωνίστηκε μὲ τὰ θεριά, ὡς πού τὰ πάλεψε κ' ἔφυγαν καί γλύτωσε ὁ δαίμονας, πού ζυγώνοντάς τον κουνόσε τὴν οὐρά του ἀπὸ εὐχαρίστησι.

- Δὲ μιλάς ἐσὺ; τὸν ἐρώτησε ὁ Δισκέφιος.
- Πῶς δὲν μιῶ, τ' ἀποκρίθηκε' ἄνθρωπος εἶμαι κ' ἐγώ.
- Καί γιατί ἔχεις οὐρά;
- Εἶμαι κολασμένος, μὰ κάποτε ξεφεύγω γιὰ λίγες ὥρες, γιὰτ' εἶμαι λαφρόποινος καί μ' ἔχουν στὴν ἄκρη τῆς κόλασης.
- Τότε γιατί ξαναπᾶς;
- Δὲν μὲ δέχεται γιὰ πολλὴν ὥρα τὸ κλίμα τῆς γῆς.
- Καί τί θεριά σ' ἐκυνηγοῦσαν;
- Τὰ σκυλιὰ τῆς κόλασης' τὸ Μίσος κ' ὁ Φόβος, θέλοντας νὰ μὲ ξαναστρέψουν πρὸς ἐκεῖ.
- Γιατί κολάσθηκαν;
- Ἦμουν ληστής.
- Κ' ἔχεις τόσο μικρὴ ποινή; Τότε λίγοι βέβαια θάναι στὴ κόλαση.

Ὁ δαίμονας ἔκαμε νὰ γελάση, ἀλλὰ μόνο μιὰ μυρουδιά θειαφιου ἔβγαλε τὸ χυτὸ του κ' εἶπε ἔρωνικά:

— Πῶς γελίστε πάντα στὴν ἐκτίμησι τῶν πραγμάτων ἐσεῖς οἱ ζωντανοὶ! Τόσο ἐγέμισ' ἡ κόλαση, ὥστε ὁ ἀρχοντάς τῆς ἀγωνίζεται τώρα νὰ φτιάξῃ μιὰν ἄλλη καινούργια. Καί στὴ κόλαση θάβλεψες ὅλους ἰσως τοὺς πιὸ ἑνάρτους φίλους σου μὲ ποιινὲς μεγάλες καί τρομερές.

- Πῶς θάθελα νὰ δῶ τὴ κόλαση! ψιθύρισέ του ὁ Δισκέφιος.
 - Μπορῶ νὰ σὲ πάρω ἐκεῖ γιὰ λίγες στιγμές, ἔτσι γιὰ νὰ σοῦ πληρώσω τὴ χάρη. Ὅμως ἂν ἀλήθεια τὸ θέλης ἀνέβα στὴ ράχη μου.
- Ἀνέβηκε, λέει, ὁ Δισκέφιος καί μὲ γληγοράδα ἀστραπῆς οἰχίζοντας τὸ πυκνὸ σκοτάδι βρέθη σὲ μιὰ κατάμαυρη ἀπέραντη θάλασσα, πού μύριζε πίσσα, θειάφι καί σαπίλα. Φλόγες ἀστραφταν κ' ἔσθυναν ἐπάνω τῆς σὰν λάμψες ἀλλοσιμένον σπαθίων κ' ἄνθρωποι ἀνάριθμοι βρίσκοντο σ' αὐτὴν ἄλλοι περπατητοί, ἄλλοι ὡς τὴ μέση κ' ἄλλοι ὡς τοὺς ὄμους. Ἐκρίνε τότε χιλιάδες γνώριμὲς του μορφές, πού εἶτε ζωντανές τῆς εἶχε δῆ εἶτε ζωγραφιστές καί τιμημένες στὸν ἐπάνω κόσμον. Κάπου ἀγνάντεψε καί μιὰ κόρη, πού τὴν ἀγαποῦσε νέος καί τὴν ἔκλαψε πολὺ σὰν ἀπέθανε. Κ' εἶπε θλιμ-

μένος: «Τὶ κρῖμα, πού ὄλες οἱ γυναῖκες φαίνεται νάνα κολασμένες ἀπ' τὴν ὥρα πού γεννηθοῦν!»

Μονάχα ἕναν ἄγιο δεσπότη φίλο του, δὲν ἔβλεπε πουθενά κ' ἐχάρηκε λογιζόμενος πῶς δὲν εἶχε λαθέψῃ στὴν ἐκτίμησι καί τὴν φιλία του.

Μὰ τότε ἀγνάντεψε κάπου κοντὰ τὸν ἄλυτο τὸν ἡγούμενο χωμένο μέσ' στῆς φλόγες ὡς τὸ λαϊμὸ κ' εἶπε νὰ τοῦ μιλήσῃ: «Ἔτσι κατάντηρες, κακομοῖρη; Τόσο σ' ἐστράδωσε ἡ ἀγάπη τοῦ χρυσαφιοῦ;»

— Πολλάτῃ τοῦ φίλου σου τοῦ δεσπότη, ἀποκρίθηκε ὁ ἡγούμενος, πού πατῶ στὸν ὄμὸ του εἶδ' ἄλλοῶς θάχα βουλιάζει κ' ἐγώ.

Τρομαγμένος ξύπνησ' εὐθὺς ὁ Δισκέφιος. Ὁλ' ἡ μέρα ἐκοιμόταν κατόπι. Κι' ἀργότερα σὰν καλόφαγος, τὴν ὥρα πού ἦταν νὰ φύγῃ, διηγῆθηκε τὸνερο στοὺς κολογέρους γιὰ νὰ σκανδαλισθοῦν.

Καί τέτοιο ἱστορήθηκε στὴ ζωὴ τοῦ Δισκεφίου τὸ τέλος τοῦ πειρασμοῦ.

(1914)

I. ΖΕΡΒΟΣ

ΣΚΙΤΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ

Ο ΕΚΔΙΚΗΤΗΣ ΤΗΣ ΤΙΜΗΣ

ΣΥΝΗΘΩΣ εἶνε ὁ κουτσαδάκης ἀδελφός. Ἀνασηκωμένη βεμπούπλικα, λαθωμένες ἀφέλειες, κοντὸ σακκάκι, μουστάκι στρημημένο ἄγρια καί μιὰ κάμα στό ζουνάρι.

Εἶνε ὁ μολοσσός, τὸ μανδρόσκυλο, ὁ ἐπιφορτισμένος τὴν φρούρησιν τῆς τιμῆς... τῆς ἀδελφῆς του καί τῆς τιμῆς τοῦ σπιτιοῦ. Διὰ τὴν ἰδικὴν του τιμὴν δὲν δίνει μιὰ πεντάρα οὔτε λόγον σὲ κανένα.

Αὐτὸς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ κυνηγᾷ τὰ δουλικὰ τῆς γειτονιάς, νὰ ἐκμαυλίξῃ τὰ ξένα κορίτσια, νὰ γλεντᾷ ἀπὸ τὸ κομπόδεμα τῆς μάννας του πού ξενοπλένει, νὰ κουτσοπίνῃ τὰ μεροδούλια τῆς μοδιστρούλας ἀδελφῆς του, καί νὰ τὴν τσακίξῃ στό ξύλο ἂν τολμήσῃ καί τοῦ ἀρνηθῆ. Ἡ τιμὴ του εἶνε ἐν τάξει. Χωνεύει περιφρονημα. Ἦμπορεῖ ἀκόμα νὰ καμαρώνῃ ὡς ὁ ξεχωριστός εὐνοούμενος καί μπράβος τῆς τελευταίας

πατσαβούρας τῶν καταγωγίων, καὶ νὰ μοιράζῃ μαζί της τὸ ἀντί-
τιμον τῆς ἀτιμίας της. Τί ἔχει νὰ κάνῃ! Αὐτὸς ἄντρας εἶνε,

σοῦ λέει. Ἄν ὅμως ἡ ἀδελφή
του, μὲ τὴν φλόγα τῶν εἰκοσὶ της
χρόνων, καὶ μάλιστα ἔπειτα ἀπὸ
τέτοιο ζηλευτὸ παράδειγμα, γλυ-
κοκυττάξῃ κανένα παλληκάρι, ἡ
ἀδελφική του τιμὴ κακοστομαχιά-
ζει, ἀγριεύει, τρίζει τὰ δόντια, ἀνα-
σπᾶ τὴν κάμαν καὶ τὴν βυθίζει εἰς
τὰ σπλάχνα τῆς ἀτιμης!

— Μωρή! ποίος σοῦδωκε τὸ δι-
καίωμα νὰ βεβίλευσῃς τὸ σπῆτι; αἱ;
Νά, τὸ λοιπόν!

Ἐσπλένει τὴν ἄντροπὴ στὸ ἀδελφικὸ αἷμα καὶ ὕστερα τρέχει
νὰ ξεπλύνῃ καὶ τὰ χέρια του στῆς ἀγαπητικιάς του.

ΣΑΤΑΝΑΣ

Η ΦΙΛΗΜΕΝΗ

(Ἀπὸ τὰ διαμαντάκια τῆς Νεοελληνικῆς Ποιήσεως)

ΜΗ μὲ παιδεύης, μάνα μου καϊμένη,
καὶ μὴν ἀκοῦς ὁ κόσμος τί θὰ ᾄῃ·
ἂν εἶμαι ἀπὸ τὸ Γιώργη φιλημένη,
τὰ στέφανα θὰ κρύβουν τὴ ντροπή.

*

Μή με παιδεύης ἄκον τὸ παιδί σου,
γιατὶ πρὶν ἢ ἀνοιξῆ φανῇ,
ἄλλῃ ντροπὴ θὰ νοῦσῃ ἢ ψυχὴ σου
ποῦ θάναί ἀπὸ τοῦτῃ πλιὸ τραγῇ.

**

Στὴν ἐκκλησιά θὰ μείδῃς στολισμένη
μὲ ῥοῦχα μουσικῶν πανηγυριῶν
κ' ἐκεῖ θὰ με φιλοῦνε ξαπλωμένη
ὅλα τὰ παλληκάρια τοῦ χωριοῦ.

Ι. ΠΕΤΡΟΥΝΑΚΟΣ

Ἡπειρωτικὰ τοπία. — Πλησίον τῆς Χειμάρρας

Η ΠΕΙΡΩΤΙΚΑΙ ΧΩΡΑΙ

Η ΧΕΙΜΑΡΡΑ

Ἡ Χειμάρρα καὶ τὸ Σούλι, ἰδίως κατὰ τοὺς στεγνοὺς χρό-
νους τοῦ Ἄλλῃ Πασᾶ τῶν Ἰωαννίνων, ὑπῆρξαν αἱ δύο ἀκροπό-
λεις τοῦ ἑλληνισμοῦ τῆς Ἡπειροῦ. Ἡ Χειμάρρα, κάτωθι τῶν
Κεραυνίων ὄρεων, μεταξύ Ἀργυροκάστρον καὶ Ἀδριατικῆς, ἐπὶ
τῶν ὑπορείων τῶν ὄρεων Τσίκα (ὕψ. 1235 μ.) ἀποτελεῖται ἐξ
ὀκτὼ χωριῶν — Πύλιουρι, Χειμάρρα, Βοῦνο, Λιάτες, Δρυμάδες,
Παλιάσσα, Κηπαρόν καὶ Τσόραϊ — ἐκ τῶν ὁποίων κυριώτερον
ἡ Χειμάρρα, ἐξ ἧς ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα ἡ ὅλη περιφέρεια. Οἱ
ἄνδρες οἱ καὶ πολεμικώτατοι Χειμαρριῶται κινῶνται ὡς ἀπόγο-
νοι ἀρχαίων ἀποίκων Σπαρτιατῶν. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶνε ἱστορι-
κῶς ἐξηκριβωμένον. Ὑπῆρξαν ὅμως πάντοτε ἀτίθασσοι καὶ ἀνυ-
πότακτοι, διατηρήσαντες ἀκμαίαν τὴν ἐθνικὴν τῶν συνείδησιν,
διὸ καὶ οἱ Τούρκοι τοὺς ἐσεβάσθησαν, ἠξιώθησαν δὲ καὶ ἐξαιρε-
τικῶν παρὰ τοῦ Σουλτάνου προνομίων. Ἐπὶ τουρκοκρατίας αἱ
καθολικαὶ προλαγάνδαι, αἱ λυμαινόμεναι τοὺς Ἄλβανούς, εἰς
μάτην προσεπάθησαν διὰ παντοίων μέσων νὰ τοὺς διαφθείρουν.
Οἱ Χειμαρριῶται παρέμειναν ἀκλόνητοι εἰς τὴν πατροφάν πίστιν.
Ὅσῳ δὲ ἐξησκειτο ἀνυπέρθλητος βία ὑπὸ τῶν κατακτητῶν,
ἐπρωτίμων νὰ μεταναστεύουν φεύγοντες τὴν δουλείαν καὶ τὸν
ἐξισλαμισμὸν εἰς τὴν ἀπέναντι Ἰταλίαν μετὰ καὶ ἄλλων κατα-
δυναστευομένων Ἡπειρωτῶν. Οἱ Χειμαρριῶται ἐγκαθίσταντο

κυρίως εἰς τὸ βασιλείον τῶν δύο Σικελιῶν, ἀποτελοῦντες μάλιστα, μέχρι τῆς καταλύσεως τούτου (1860), τὴν τιμητικὴν φρουρὰν τοῦ Βασιλέως. Ὑπολογίζεται ὅτι μόνον εἰς τὸ Πάνορμον τῆς Σικελίας ὑπῆρχον μέχρι τοῦ 1844 ὑπὲρ τοὺς 16,000 Ἕπειρῶται, οἱ ὅποιοι ὅμως εἶχαν ἐξαναγκασθῆ διὰ τοῦ καταθλιπτικοῦ διατάγματος τῶν Βουρβόνων (1828), νὰ γίνον Ὀνῆται, ἀναγνωρίζοντες δηλαδὴ καὶ μνημονεύοντες ὡς κεφαλὴν τῆς θρη-

Ἕπειρώτισσες ἐκ τῆς ἐπαρχίας Χειμάρρας

σκείας τῶν τὸν Πάπαν ἀντὶ τοῦ Πατριάρχου. Ὅτε δὲ κατελύθη ὑπὸ τοῦ Μαντινῆ (1875) τὸ Διάταγμα τῶν Βουρβόνων ἐν Ἰταλίᾳ, οἱ τῶς Ὀνῆται χριστιανοὶ ἐπανήλθον εἰς τὴν Ὁρθόδοξιαν.

Τὰ προνόμια τῆς Χειμάρρας ἦσαν τὰ ἑξῆς: α) ὅλη ἡ Ἐπαρχία διετέλει ἀσύδοτος εἰς οὐδέναν ὑποκειμένη φόρον μέχρι τοῦδε· β) αἱ ὑποθέσεις τῶν ἐγκωρίων ἐξεδικάζοντο ὑπὸ δημογεροντίας ἐκ προεστῶν τῶν μάλλον σημαινουσῶν κομπολέων· γ) αἱ ἀποφάσεις τῆς Δημογεροντίας ἐπεκυροῦντο ὑπὸ τοῦ ἰδιαιτέρου τῆς ἐπαρχίας Ἐπισκόπου· δ) ὑποχρεωμένοι, πρὸς συντήρησιν τῶν προνομίων τῶν, νὰ συνεχιστρατεύουν μετὰ τῶν τούρκων, εἶχον

ἰδιαιτέραν σημαίαν καὶ ἰδίους ἀρχηγούς, τοὺς Καπεταναραίους, οἵτινες τοὺς ὠδήγουν εἰς τὰς μάχας μισθοδοτούμενοι ὑπὸ τῆς Πύλης· ε) διετίθοντο ἴδιον ἀντιπρόσωπον ἐν Κων/λει συνεννοούμενον ἀπ' εὐθείας μετὰ τῶν Ὁθωμ. ἀρχῶν· ζ) εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ παρουσιάζονται ἐνοπλοὶ εἰς τὰς ἀρχὰς Αὐλώνος, Δελβίνου καὶ Ἀργυροκάστρου· η) δὲν ἐπλήρωναν τελώνιον, τὸ λεγόμενον *κουμέρι*, τὰ δὲ προϊόντα τῆς Χειμάρρας μεταφερόμενα ἀπὸ τόπου εἰς τόπον εἰς οὐδέναν ὑπεβάλλοντο φόρον· θ) τὰ πλοῖα τῶν, κατὰ τὸν εἰσπλου εἰς τοὺς διαφόρους λιμένας τῆς Ἕπειρου, εἰς οὐδὲν τέλος οὔτε εἰς ἐπιθεώρησιν τινα καθυπεβάλλοντο. θ') Ἀντὶ ὅλων τούτων, ὁσάκις ἐπέκειτο πόλεμος Τούρκων κατὰ τῶν ὁμόρων Βενετῶν, οἵτινες ἦσαν τότε κύριοι τῶν παραλίων χωρῶν τῆς Ἕπειρου, προσεκαλοῦντο ὡς ἐθελονταὶ ναῦται εἰς τὸν ὄθωμ. στόλον ἀδρῶς μισθοδοτούμενοι. Ἀλλ' οἱ Τούρκοι, βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον, ὑπὸ τὴν πρόφασιν τῶν μεταρρυθμίσεων, καθήργησαν τὰ πλεῖστα τῶν προνομίων, ἀπὸ δὲ τοῦ 1908 οἱ Νεότουρκοὶ ἀπετειράθησαν νὰ τοὺς τὰ ἀφαιρέσουν ὅλα. Ἀλλ' οἱ Χειμαρριῶται ἀντέστησαν ἀποτελεσματικῶς.

Ἔνεκα τοῦ ὄρειοῦ καὶ ἀγόνου τῆς χώρας, ἐλάχιστα παραγούσης, οἱ πλεῖστοι τῶν κατοίκων τῆς Χειμάρρας εἶνε διεσκοπισμένοι εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Οἱ δὲ ἀπαμένοντες ἀσχολοῦνται κυρίως εἰς τὴν κτηνοτροφίαν, τὴν καπνοφυτεῖαν καὶ τὴν καλλιέργειαν τῶν ἐσπεριδοειδῶν. Οἱ τὰ παράλια οἰκοῦντες, καταγίνονται εἰς τὴν ἀλιεῖαν χρησιμοποιοῦντες τοὺς ὄρμους Πάνορμον, Σπίλιαν καὶ Παλισκάρι.

ΤΟ ΚΑΜΠΑΝΑΡΟΣΚΟΙΝΟ

Ἔτσι νᾶχη πῶθανε τοῦ παπᾶ τὸ γάϊδαρο
μέσα σὸ προαῖλιο!

Ἔτσι νᾶχη πῶθανε μὲ γλωσσομπελόβεργες
τὸ καμπαναρόσκοινο!

Ὁ διαβολογάϊδαρος, ὁποπῆ κι' ὠρέχηκε
τὸ καμπαναρόσκοινο!

Τὸ χωρὶ - ὄλο ξύπνησε π' ἄκουε τὸ σήμαμα,
κι' ἔλεε πῶς ἐσήμενε ὁ παπα-Γεράσιμος!

† Α. ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΣ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΚΑΙ ΛΟΓΪΟΙ ΕΚ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ

Σπυρίδων Λάμπρος — Νικ. Γ. Πολίτης
Παναγιώτης Φέγγεμπος — Ιωάννης Ρ. Φραγκιάς
Αριστοτ. Η. Κουζιδής — Μιχ. Λαμπρονιδής

ΤΟΥ "ΕΘΝΙΚΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ, (1885-1915)

Γεώργιος Ν. Φιλάρετος — Εμμανουήλ Λυκούδης
Θεόδ. Φλωράς — Α. Η. Αραβαντινός
Αργαθ. Ρ. Κωνσταντινίδης — Δημ. Κ. Βαρδουνιώτης

ΠΟΛΕΜΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΑΓΑΠΗ ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΔΑ

Ο Γιάννος κι' η Μάρω εΐταν τὰ πλειό εϋσομα ἄνθια τοῦ χωριοῦ. Πρῶτοι στήν ὠμορφιά, πρῶτοι στήν χάρη, πρῶτοι στὰ καλὰ φερσίματα, πρῶτοι στήν ἀρετή, πρῶτοι στήν καρδιά καί σ' ἄλλα τὰ καλὰ πρῶτοι. Ὁ Γιάννος εΐταν εἴκοσι τεσσάρων χρονῶν, ὅτι εΐχε τελειώσει τὸ στρατιωτικό του — κι' ἡ Μάρω δεκαοχτώ, βία δεκανιά, εἴκοσι δὲν εΐταν.

Ἀπὸ καιρό, πρὶν ὁ Γιάννος πάη στὸν στρατό, ὄλο τὸ χωριό τοῦς εΐχε ἀρραβωνιασμένους. Νιοί καὶ γερόντοι ἔλεγαν συναμεταξύ τους, ὅταν εΐταν λόγος γιὰ παντρολογίες:

— Ὁ Γιάννος εἶναι γεννημένος γιὰ τὴν Μάρω κι' ἡ Μάρω γιὰ τὸν Γιάννο. Ἀνάθεμά τον, ποῦ θὰ τοῦς ξεχωρίση.

Ἀές κι' ἡ θέληση, λές κι' ἡ ἐπιθυμία τοῦ χωριοῦ ἐπέβαλε ὁ Γιάννος ν' ἀγαπήση τὴν Μάρω, κι' ἡ Μάρω τὸν Γιάννο. Ἀγαπιῶνταν χωρὶς νὰ μπορέσουν ν' ἀνταμωθοῦν κάπου στὸ λειβάδι ἢ στὸν λόγγο, ἢ στὰ χωράφια, νὰ εἰπουν μονάχοι τους τὸν πόνο τους, τὴν ἀγάπη τους, ποῦ τοῦς ἔκαιγε βαθειὰ στήν καρδιά.

Μιά μέρα, μέρα τοῦ Μαγιοῦ χιλιόκαλλη καὶ χιλιόλαμπρη, ἀνταμῶθηκαν στὸν λόγγο. Ὁ Γιάννος πῆγαινε πρὸς ἓν' ἄλλο χωριό συνοριτικό, τὸ χωριό τῆς μάννας του, ποῦ εΐχε πολλοὺς δικούς, κι' ἡ Μάρω ἔρχονταν ἀπὸ τὴν στρόγγα φορτωμένη σ' ἓνα ἄσαι τὸ γάλα τῆς ἡμέρας. Καρδιοχτύπησε ὁ Γιάννος κι' ἔγινε παπαρούνα τὸ πρόσωπό του· καρδιοχτύπησε κι' ἡ Μάρω κι' ἔγιναν ἄλικά τὰ βελουδένια μάγουλά της. Κάνενας ἀπὸ τοὺς δύο τοὺς δὲν εΐχε οὔτε τὴν δύναμη, οὔτε τὸ θάρρος νὰ κυττάξη τὸν ἄλλον στὰ μάτια· ἐδέθηκε ἢ γλώσσά τους, ἔτρεμε ὄλο τὸ κορμί τους καὶ βοῦζαν τ' αὐτιά τους κι' ὕστερα ἀπὸ λίγες στιγμὲς ξεχωρίστηκαν σκλάβος ὁ ἓνας τοῦ ἄλλου, τρελλός ὁ ἓνας γιὰ τὸν ἄλλον. Ὁ λόγγος μαυρολόγαγε ἀπὸ τὴν χλωρασιά, τὰ λουλούδια τῆς γῆς καὶ τὰ χόρτα καὶ τ' ἄνθια τῶν δεντριῶν στόλιζαν τὴν ἡμέρα,

τὰ τραγουδιάρικα πουλιά λαλοῦσαν, λαλοῦσαν κι' ἔκαναν πανηγύρι, ἢ βρύσες κι' ἢ ρεματιές ἐκελάρουν γλυκὰ - γλυκὰ κι' ἡσυχὰ ἡσυχὰ, κι' ἓνα παραδεισιακό ἀγεράκι γλυστροῦσε ἀνάμεσα στὰ κλωνάρια τῶν δέντρων, τῶν χαμοκλαδιῶν καὶ τῶν χορταριῶν κι' ἐβαλαίμωνε κάθε καρδιά, σὰν νάλεγε:

— «Ἀπ' ὄλα τὰ χαρίσματα τοῦ Θεοῦ κι' ὄλες τῆς ἴδονές, ἢ Ἀγάπη εἶναι τὸ τιμιώτερο, τὸ γλυκότερο, τὸ δυνατώτερο, τὸ καλύτερο, τ' ὠμορφότερο, τὸ μεγαλύτερο».

Ἀπὸ ἐκείνη τὴν στιγμὴ ὁ Γιάννος εΐταν τῆς Μάρως κι' ἡ Μάρω τοῦ Γιάννου.

Τὴν ἄλλη τὴν ἡμέρα ξανταμῶθηκαν οἱ δύο ἀγαπημένοι χωρὶς νὰ εἰπουν ἓναν λόγο, ἀλλὰ πόσο φλύαρη εΐταν ἢ σιωπὴ τους! Πόσα εἶπαν ὁ ἓνας στὸν ἄλλο, χωρὶς νὰ προφέρουν τὰ χεῖλη μιὰ λέξη! Τὴν παράλλη ἡμέρα τὸ ἴδιο, καὶ δὲν περνοῦσε μέρα χωρὶς ν' ἀνταμωθοῦν. Μιά μέρα ἀπὸ τὲς πολλές, ὄχι μέρα, νύχτωμα, σοῦρουπα, τὴν ὥρα ποῦ κρύβεται ἢ ἡμέρα πίσω ἀπὸ τὰ βουνά, κι' ἡ Νύχτα μπαίνει στὰ σκοτεινόχρσα παλάτια της, τὸ ἔρωτεμένο ζευγάρι ἀνταμῶθηκαν κάτω στὸ ρέμα. Φωτιά ὁ Γιάννος, λαύρα ἢ Μάρω. Τὸ μούχρωμα, ποῦ ἄπλωνε τὰ πλατυὰ φτερά του, τοὺς ἔδωκε δύναμη καὶ θάρρος κι' ἔπσαν ὁ ἓνας στήν ἀγκαλιά τοῦ ἄλλου... .

— Σ' ἀγαπῶ, Μάρω μου!

— Πεθαίνω γιὰ σένα, Γιάννο μου!

Πέρασε ὁ Μάης κι' ὁ θερτής καὶ ζύγωνε ὁ Ἀλωνάρης. Τὸ χωριό εΐχε τραγοῦδι τὴν ἀγάπη τοῦ Γιάννου καὶ τῆς Μάρως, καὶ χαίρονταν καὶ καμάρωνε γιὰ τὸ ἔρωτικό ζευγάρι, ποῦ κλειοῦσε μέσα στήν ἀγκαλιά του, καὶ μόνον οἱ γονεῖοι τοῦ Γιάννου καὶ τῆς Μάρως δὲν χαίρονταν καὶ δὲν καμάρωναν, κι' ἔπιναν φαρμάκι μὲ τὸ γυαλί.

Οἱ γονεῖοι τοῦ Γιάννου τὸν ἐστενοχωροῦσαν νὰ τὸν παντρεύουν μὲ τὴν θυγατέρα ἑνὸς ἐχομένου ἀπὸ ἄλλο χωριό, μιὰ ἀσκημοῦρα, ποῦ εΐχε δέκα χιλιάδες δραχμὲς προίκα καὶ κατὶ ἀμπελοχώραφα, σωνήπια καὶ λοιπά, ποῦ ἔφταναν πέρα-πέρα τὲς δέκαπέντε χιλιάδες καὶ μέρα - νύχτα τὸν γαρνιάζαν, πὼς παλάδωσε μὲ μιὰ ποῦ δὲν ἔχει οὔτε μιὰ δραχμὴ μετρητή.

— Καλὴ εἶναι ἡ Μάρω, παιδί μου (τοῦ ἔλεγαν κι' οἱ δύο μ' ἓνα στόμα) δὲν ματαγένηται στήν ὠμορφιά της, ἀλλὰ τί νὰ τὴν κάνωμὲ τὴν ὠμορφιά, χωρὶς προίκα; Ἄν δὲν πάρης γυναίκα μὲ προίκα, θὰ σὲ φάγη ἢ Ἀμερικὴ.

Κι' αὐτὸς τοῦς ἀπολογιῶνταν:

— Τὴν Μάρω θὰ πάρω κι' ὄχι ἄλλη! Κι' ἂν δὲν ἔχει προίκα μετρητὰ κι' ἀμπελοχώραφα, σὰν τὴν ἀσκημοῦρα, ποῦ μοῦ βρήκατε ἐσεῖς, θὰ πάγω στήν Ἀμερικὴ νὰ τῆς τὴν κάνω τὴν προίκα τῆς Μάρως μου, ποῦ νὰ τὴν ζηλεύουν σ' ὄλο τὸ χωριό.

Τὰ ἴδια τραβοῦσε κι' ἡ Μάρω ἀπὸ τοὺς δικούς της τοὺς γονεούς, γιὰτ' ἤθελαν νὰ τὴν δώσουν σ' ἓναν γεροντοποιόν, ποῦ εΐχε ἑκατὸ χιλιάδων δραχμῶν περιουσία.

— Δὲν ἐντρέπεις, θυγατέρα, ποῦ ξελογιαστήκες μ' ἐκείνον τὸν Γιάννον; (Τῆς ἔλεξαν). Καλὸ καὶ τίμοιο εἶναι τὸ παιδί, ἀλλὰ δὲν ἔχει στὸν ἥλιο μάτρα! Νά! κυττάς νὰ περάσῃ τὸ στρατιωτικό, καὶ νὰ τὸ στρίψῃ γιὰ τὴν Ἀμερικὴ, ἐνῶ αὐτὸς, ποῦ σοῦ ἤβραμε ἐμεῖς, ὁ κύρ Ἐσραήλας, ἔχει ἑκατὸ χιλιάδες καὶ θὰ σὲ ζήσει κυρά! Ἐβρεις, ἔσεροκέφαλο, τί θὰ πῆ ἑκατὸ χιλιάδες;

— Κομμάτια νὰ γένη κ' αὐτὸς κ' ἡ χιλιάδες του! (τοὺς ἀποκρίνονταν ἡ Μάρω). Ἐγὼ δὲν παίρω ἄντρα, ποῦ θὰ τὸν εἶχα ποτέρα στὴν ἡλικία! Θέλω νὰ πάρω παιδί, λεθέντη, κ' ὄχι γέρο γκρουχαλιάρη! Ὁ κόσμος νὰ χαλάσῃ τὸν Γιάννο θὰ πάρω κ' ὄχι ἄλλον!

Τὸν Ὁχτώβριο ὁ Γιάννος θὰ πήγαινε νὰ καταταχτῆ στὸν στρατὸ ὡς κληρωτός.

Τὴν παριονή, ποῦ θὰ ξεκινούσε γιὰ τὸ σῶμα του, ἔσθησε τὸ καρτέρι τῆς Μάρως στὸ ρέμα καὶ κατὰ τὸ μούχρωμα ἀνταμώθηκαν.

— Μάρω μου!

— Γιάννο μου!

— Ἀὔριο φεύγω γιὰ τὸν Στρατὸ, Μάρω μου!

— Ὅρα σου καλή, Γιάννο μου!

— Θὰ μοῦ εἶσαι πιστὴ ὡς ποῦ νὰ γυρίσω;

— Θὰ μοῦ εἶσαι πιστός, ὡς ποῦ νὰ γυρίσης;

— Καὶ πεθαμμένοις ἐσένα θ' ἀγαπῶ!

— Καὶ πεθαμμένη ἐσένα θ' ἀγαπῶ!

— Σ' ἀφίνω γειά καὶ καλὴν ἀνάμωση, Μάρω μου!

— Ὅρα σου καλή, Γιάννό μου, κ' ὁ Θεὸς μαζί σου!

Ἐχωρίστηκαν ἡρωϊκὰ μὲ τὴν ἱερὴ πεποίθησι, ὅτι τίποτε δὲν θὰ μπορούσε νὰ τοὺς ἔχωρίσῃ, παρὰ μόνον ὁ θάνατος!

Τὸ πρῶτ' ὁ Γιάννος ἔφυγε γιὰ τὸ σύνταγμα, στὴν Ἄρτα, κ' ἡ Μάρω ἔβαλε σίδηρο στὴν καρδιά της γιὰ νὰ ὑποφέρει τὸν πόνο τοῦ ἔχωρισμοῦ ὅσο τὸ δυνατόν ἐλαφρότερα. Λέγουν ὅτι ἀπὸ τοὺς ἔχωριζομένους, ἐκεῖνος ποῦ μένει νοιάθει βαθύτερα τὸν πόνο τοῦ ἔχωρισμοῦ, κ' εἶναι ἀληθία.

Ἦστερα ἀπὸ δύο χρόνια ὁ Γιάννος ἀπολύθηκε λοχίας καὶ γύρισε στὸ χωριὸ μὲ τὴν καρδιά του γεμάτῃ ἀγάπῃ τρελλή γιὰ τὴν Μάρω του, κ' ἡ Μάρω τὸν ἐπερίμενε πιστὴ, περιφρονώντας κάθε Ἐσραήλα μὲ τὲς πολλὰς χιλιάδες.

Ὁ Γιάννος κ' ἡ Μάρω, τὰ πλεῖο εἶσομα ἀνθία τοῦ χωριοῦ ξαναταμώθηκαν! Πρῶτοι: στὴν ὀμορφιά, πρῶτοι: στὴν χάρη, πρῶτοι: στὰ καλά φερσίματα, πρῶτοι: στὴν ἀρετή, πρῶτοι: στὴν καρδιά καὶ σ' ὅλα τ' ἄλλα πρῶτοι.

Τὸν Γιάννο τὸν τυραννοῦσαν οἱ γονεοὶ του γιὰ τὴν ἀσχημομοῦρα μὲ τὲς δέκα χιλιάδες μετρητὰ καὶ τὲς πέντε χιλιάδες ἀμπελοχώραφα, σοκίπια καὶ λοιπὰ, καὶ τὴν Μάρω τὴν τυραννοῦσαν οἱ δικοὶ της μὲ τὸν κύρ-Ἐσραήλαν, ποῦχε τὲς ἑκατὸ χιλιάδες καὶ θὰ τὴν ζούσε κυρά. Ἀλλὰ Γιάννος καὶ Μάρω εἶταν βράχοι τῆς Ἀγάπης καὶ δὲν τοὺς ἴδρωνε τ' αὐτὶ ἀπὸ χιλιάδες.

Καλὴ εἶναι ἡ Ἀγάπη, ἀλλὰ χρειάζεται καὶ τὸ ἄτιμο τὸ χρήμα. Χωρὶς αὐτὸ δὲν γένεται τίποτε. Πουθενὰ δὲν εἶναι περιττὸ τὸ χρήμα. Καὶ στὴν Ἀγάπῃ χρειάζεται τὸ ἄτιμο τὸ χρήμα, ἔπως καὶ στὴν ἔχτρα! Ἴσως-Ἴσως χρειάζεται καὶ στὸν Παράδεισο ἀκόμα! Τί ἄτιμος ποῦναι ὁ χρυσός! Βγαίνει ἀπὸ τὰ ἔγκατα τῆς γῆς καὶ φτάνει ὡς τὸν οὐρανὸ, σὰν νῆξ ἀετόφτερα! Ὅλοι οἱ ποιητᾶδες, ὅσων ἡ φαντασία μπόρσσε νὰ φτάσῃ ἀπὸ τὸ θεϊκὸ παλάτι, χρυσὸ μᾶς τὸ παρστάνουν καὶ μᾶς τὸ περιγράφουν ἀπ' ἔξω κ' ἀπὸ μέσα! Καὶ τοῦ Θεοῦ τὸν θρόνον κ' αὐτὸν χρυσόν! Κι' ὅλα τὰ ἐπιπλά τοῦ παλατιοῦ κ' αὐτὰ χρυσᾶ! Κι' οἱ ὑπηρέτες τοῦ Θεοῦ — οἱ ἄγγελοι — κ' αὐτοὶ στὰ χρυσᾶ εἶναι ντυμένοι. Χρυσοφορεμένοι εἶναι ὅλοι οἱ κάτοικοι τοῦ οὐρανοῦ: Ἡλιος, Φεγγάρι, Αὐγερινός κ' ὅλα τ' ἄλλα τ' ἀστέρια, ὅλα εἶναι χρυσοφκιασμένα. Τί ἄτιμος ποῦ εἶναι ὁ χρυσός! Βγαίνει ἀπὸ τὰ ἔγκατα τῆς γῆς καὶ φτάνει ὡς τὸν οὐρανὸ, σὰν νῆξ ἀετόφτερα!

Λοιπόν, λοιπόν, λοιπόν!

Χρειάζεται χρήμα, χρυσός γιὰ νὰ παρθοῦν ὁ Γιάννος μὲ τὴν Μάρω!

Εἶχε περάσει ἕνας χρόνος ἀφόντας ὁ Γιάννος εἶχε γυρίσει ἀπὸ τὸν Στρατὸ καὶ μ' ὄλες του τὲς προσπάθειες δὲν ἠμπόρσσε νὰ βρῆ κάμμιὰ δουλειά, ὥστε νὰ μπορέσῃ νὰ γείνη ἀνεξάρτητος, νὰ μπορέσῃ νὰ ζήσῃ τὸ κεφάλι του καὶ τὴν γυναῖκα του. Πῆγε στὸν βουλευτὴ του, τὸν ἐπαρκαλίεσε, ἀλλὰ δὲν εἶχε τ' ἀπαιτούμενα προσόντα. Τὸ πολὺ-πολύ, ποῦ μπορούσε νὰ διοριστῆ, εἶταν γραφέας τοῦ Εἰρηνοδικείου. Τί μπορούσε νὰ κάνῃ ὡς γραφέας τοῦ Εἰρηνοδικείου; Μπορούσε νὰ ζήσῃ σπῆ; Εἶταν τότε ὁ Γιάννος εἰκοσι τεσσάρων ἐτῶν κ' ἡ Μάρω δεκοχτὴ, βία δεκαεννιά, εἰκοσι δὲν εἶταν.

Τὸ πρᾶγμα εἶχε παραγίνει. Ὅλο τὸ χωριὸ κ' ὅλα τὰ περίχωρα μιλοῦσαν γιὰ τὴν ἀγάπῃ τοῦ Γιάννον καὶ τῆς Μάρως. Μιά βραδεία — εἶταν Αὐγουστὸς τοῦ 1912 — λέγει ὁ Γιάννος στὴν Μάρω:

— Μάρω μου, δὲν μπορούμε νὰ παντρευτοῦμε ἀπέντεροι! Πρέπει νὰ πάγω στὴν Ἀμερικὴ νὰ φέρω δολλάρια, νὰ σὲ κάνω κυρά, καλύτερη ἀπ' ὅτι θὰ σ' ἔκανε ὁ Ἐσραήλας!

— Ὅρα σου καλή, Γιάννο μου! Φτάνει νὰ μὴ μὲ λησμονήσης!

Ἐχωρίστηκαν μὲ τὴν ἀπόφασιν τοῦ ταξιδιοῦ στὴν Ἀμερικὴ. Ὁ Γιάννος ἀνέπνευσε. Εἶταν ἡ μόνη δυνατὴ λύσις τὸ ταξίδι τῆς Ἀμερικῆς! Ἀλλὰ τὴν ἄλλη μέρα ἤρθε τηλεγράφημα ἀπὸ τὴν Ἀθήνα ὅτι ἐκηρύχτηκε ἡ ἐπιστρατεία, κ' ὁ Γιάννος, ἀντὶ νὰ τραβήξῃ γιὰ τὴν Ἀμερικὴ, τραβήξε γιὰ τὴν Ἄρτα, ὅπου εἶταν τὸ σύνταγμα του.

Τὸ σκυλί ὁ Τούρκος τὸ εἶχε βάλει: μὲ τὰ σωστά του νὰ ἐξολοθρεύσῃ τὸν Χριστιανισμό, ποῦ εἶχε στὴν λεγόμενη μιά φορὰ κ' ἔταν καρὸ πλεόν «Ἐβρωπαϊκὴ Τουρκία.» Ἄντρες ἐσοκόντες, γυνατικὲς ἀτίμαξες, παιδιὰ ἄρπαξες καὶ τὰ τούρκους, τὸ βίὸ τῶν χριστιανῶν τὸ ἐδήμει. Τὰ χριστιανικὰ Κράτη Ἑλλάδα, Σερβία, Μαυροβούνι κ' αὐτὴ ἀκόμα ἡ αἰμοβόρα Βουλγαρία ἀναγκάστηκαν νὰ συνεννοηθοῦν καὶ νὰ χτυπήσουν τὸν τύραννον τὸν Ἀσιανὸν γιὰ νὰ σώ-

ΠΑΛΑΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ
("Έργον τοῦ Γοδβάρεδ)

σουν τοὺς ὑποδούλους ἀδερφοὺς των. Δόξα σοι ὁ Θεός, ποῦ τ' ἀποφάσισαν ἐπὶ τέλους! Στὴς δ' Ὀχτωβρίου κηρύχτηκε ὁ χριστιανομασθεθανικός πόλεμος. Ὁ Ἑλληνισμός ἠλεχτρίστηκε ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη καὶ τὰ ἑλληνικά στρατεύματα προχωροῦσαν νικηφόρα. Παντοῦ ὁ Τοῦρκος ὑποχωροῦσε νικημένος καὶ ἐντροπισαυμένος. Ἡ Μάρω πλειὰ δὲν μπορούσε νὰ κρατηθῇ. Ἀγάπη καὶ Πατρίδα χωρεῖναν μέσα στὰ στήθια της. Στὴν ἀρχὴ τῆς πῆγς ἡ ἰδέα νὰ πάγη νοσοκόμα. Δὲν εἶταν εὐκολο ὅμως σὲ μιὰ χωριατοπούλα ν' ἀφήσῃ τὸ σπίτι της καὶ νὰ πάγῃ στὸν πόλεμο. Μιὰ ἡμέρα ἦρθε ὁ Σεραῆλας στὸ σπίτι της, κι' ἐστενοχώρησε τοὺς γονεῖους της γιὰ τὸν γάμο. Τὸ εἶχε βάλει μὲ τὰ σωστά του νὰ πάρῃ τὴν Μάρω τὸν γληγορώτερο, πρὶν γυρίσῃ ὁ Γιάννος ἀπὸ τὸν πόλεμο — ἂν θὰ γυρνοῦσε. Τοὺς ἀφῆσε καὶ χίλιες δραχμὲς γιὰ τ' ἀσπρόρροια καὶ λοιπὰ ἐξοδα τοῦ γάμου. Αὐτὴ ἐκρύφτηκε γιὰ νὰ μὴν τὸν ἰδῇ καθόλου, ἀλλὰ τὴν ἀνακάλυψαν οἱ γονεῖοι της καὶ τῆς ἐπέβαλαν νὰ παρουσιαστῇ καὶ νὰ τοῦ προσφέρῃ τὸ γλυκό. Αὐτὴ δὲν τὸν ἤξερε, πρώτη φορὰ θὰ τὸν ἐβλεπε. Μόνον ἀκουστὰ τὸν εἶχε. Μὴν μπωρῶντας νὰ κἀνῃ ἀλλοιῶς βγῆκε καὶ τοῦ πρόσφερε τὸ γλυκό. Τί ἀσχημάνθρωπος ποῦ εἶταν! Χοντρός, κοντολαίμης καὶ μιὰ κοιλιὰ πεταγμένη πέρα, σὰν ὀχτῶ μηνῶν ἀγκαστρωμένος. Φοροῦσε στὰ χέρια δαχτυλίδια χρυσὰ καὶ στὸ στήθος χρυσὸ ὄρολόγι μὲ χρυσὴ ἀλυσίδα. Ἀμα τὸν εἶδε, τὴν ἐπιασαν τὰ γέλια:

— Ἔτσι σὲ θέλω, κοπέλλα μου, (τῆς εἶπε) νὰ γελάξ! θὰ ζήσωμε ζωὴ χαρισάμενη!

Τὸ βράδυ ἡ Μάρω τ' ἀποφάσισε. Ἐπρεπε νὰ φύγῃ γιὰ τὸν πόλεμο. Ὅχι πλειὰ ὡς νοσοκόμα, ἀλλ' ὡς στρατιώτισσα. Ἐκοψε τὲς ὀράιες της πλεξίδες μὲ τὸ ψαλλίδι κρυφά, ντύθηκε τὰ καλά τὰ φορέματα τοῦ πατέρα της καὶ τράθηξε γιὰ τὴν πόλη, παρουσιάστηκε στὸ στρατολογικὸ γραφεῖο, χωρὶς νὰ τὴν καταλάβῃ κανένας στὸν δρόμο, ἂν εἶταν κορίτσι ἢ ἀγόρι. Ἐκεῖ στὸ στρατολογικὸ γραφεῖο ἐδήλωσε ὅτι ἐγγράφεται ὡς ἐθελοντῆς τοῦ πεζικοῦ κι' ὅτι θέλει νὰ πάῃ στὸ Γκρίμποβο, ὅπου βρίσκονταν οἱ δικοὶ μας ἀκόμα. Σὲ δύο τρεῖς ἡμέρες εἶταν στὴν Ἄρτα, ντύθηκε στρατιωτικὰ κι' ἀπ' ἐκεῖ στὸ Γκρίμποβο. Κατατάχτηκε στὸ ἕκτο σύνταγμα τοῦ πεζικοῦ, ὅπου ἤλπιζε νὰ βρῇ καὶ τὸν Γιάννο της. Ἄλλ' ὁ Γιάννος δὲν φαινόνταν πουθενά, διότι τὸ σύνταγμα εἶταν σκορπισμένο σὲ διάφορα σημεῖα καὶ δὲν εἶταν εὐκολο σ' ἓνα στρατιώτη νὰ φέρῃ γύρα, καὶ μάλιστα ἐν καιρῷ πολέμου. Πέρασαν μέρες κι' ὁ Γιάννος δὲν φαινόνταν. Τὴν ἡμέρα πολέμου σὰν λιοντάρη στὴν πρώτη γραμμὴ καὶ τὴν νύχτα προφυλακῇ κι' ἀντίσκηνο. Πάρθηκε τὸ Γκρίμποβο κι' ὁ Στρατὸς μας εἶχε φτάσει στὸν Καρθασαρά, μιὰ ὄρα μακριὰ ἀπὸ τὰ Πέντε Πηγάδια. Οἱ Τοῦρκοι εἶχαν συγκεντρωθῇ στὰ Πέντε Πηγάδια, μ' ἀπόφαση νὰ τὰ ὑπερασπίσουν γερά. Οἱ ἐφοδες τῶν δικῶν μας ἐναντίον τῶν Πέντε Πηγαδιῶν εἶταν ἀπὸ τὲς ἡρωϊκώτερες ποῦ εἶχαν γίνει. Ἡ Μάρω μπῆκε πρώτη στὰ ἐχθρικά ὄχρωμάτα μὲ τὴν λόγχη στὸ χέρι. Ὁ λοχαγὸς της Γιῶ-

της, ένας από τους πλειό διαλεχτούς λοχαγούς του ελληνικού Στρατού, που έπεσε ήρωικά στο Κιλκίσι, την παρακολουθούσε δλγν την ημέρα της τελευταίας μάχης των Πέντε Πηγαδιών κι' όταν την είδε πρώτη στά όχυρώματα επάνω, την όνόμασε δεκανέα και την άναφερε στην ήμερησία διαταγή του τάγματος για την άντρεία της.

Κανένas δέν ήμπόρεσε νά ένοήση ότι είταν κορίτσι. "Όλοι ζήλευαν την όμορφιά της και την έκαμάρωναν. Αύτή όμως είταν μελαγχολική και δέν την είχε ιδεί κανένas νά της γελάη τό πρόσωπο, δέν την είχε άκούσει νά τραγουδεί σάν όλους τους στρατιώτες.

Μιά μέρα ό λοχαγός της της είπε :

— Μάριε, γιατί είσαι μελαγχολικός; Δέν σ' είδα ποτέ νά γελάς. Τί σου συμβαίνει, παιδί μου;

Τήν Μάρω την πήραν τά δάκρυα.

— Γιατί δακρύζεις, δεκανέα μου; Πέ μου τόν πόνο σου...

— Είχα έναν άδερφό, άλλ' άπ' άλλον πατέρα, που είταν σ' αυτό τό σύνταγμα και δέν ήμπόρεσα νά τον συναντήσω. Δέν ξέρετε πόσο τόν αγαπώ αυτόν τόν άδερφό μου. Είναι τέσσερα-πέντε χρόνια μεγαλύτερός μου. Είναι λοχίας...

— Δέγονταν Γιάννος;...

— Ναι! ναι! λοχαγέ μου Γιάννος! Πούνε τος; Μήπως σκοτώθηκε;

— Όχι, δέν σκοτώθηκε. Έπληρώθηκε όταν είμαστε στο Γκρίμποδο μαζί με τόν καϊμένο τόν Παραμυθιώτη. Ό Παραμυθιώτης πέθανε. Έκείνος γλύτωσε. Είναι λοχίας του λόχου μου.

— Λοχαγέ μου, πώς τό ξέρετε ότι γλύτωσε και δέν πέθανε;

— Είχα παρακαλέσει τόν γιατρό του νοσοκομείου της Άρτας νάχη ένοια και νά μου μηνύση, και μου έγραψε — είναι τέσσερες-πέντε μέρες τώρα, πώς γλύτωσε τόν κίντυνο και τόν έστειλε στο νοσοκομείο στην Άθήνα...

Λίγο έλειψε ή Μάρω νά φανερωθή, νά είπη ότι δέν είναι άντρας, αλλά γυναίκα, άρραβωνιαστικά του Γιάννου, νά άπολυθή από τόν στρατό, και νά πάγη στην Άθήνα νά βρή τόν αγαπημένο της, άλλ' ό πόνος της αγωνιζομένης Πατρίδας την συγκράτησε, κι' είπε στο λοχαγό:

— Θά γυρίση ό Γιάννος έδω σάν γίνη καλά;

— Αυτό δέν τό ξέρω. Άν γιατρευτή τέλεια ή πληγή του κι' ή σωματική του κατάσταση δέν έχη ανάγκη από οικιακή άνάπαυση και νοσηλεία, βέβαια είναι όποχρεωμένος νά γυρίση.

— Μπορώ νά του στείλω ένα γράμμα, κύριε λοχαγέ;

— Γράψε το και δός μου το νά τό στείλω.

Άλλά δέν αποφάσισε νά τό γράψη τό γράμμα από φόβο μήν φανερωθή. Έπειτα μόνον άν όπόγραφε «ή Μάρω σου» θά μπορούσε νά την καταλάβη ό Γιάννος, διότι δέν του είχε δοθη ποτέ άφορμή νά γνωρίση τό γράψιμό της.

Πέρασαν μήνες τρεις κι' ό Γιάννος δέν φαίνονταν νά γυρίση! Τι νά είχε γίνει; Τά ελληνικά στρατεύματα βαρυνόταν με τους Άγανιούς του Έσάτ-Πασιά στο Μπεζάνι μέρα-νύχτα. Η Μάρω είχε

γίνει λοχίας σέ μιá έφοδο της Άεστόρραχης. Πολεμούσε άπελπισμένα για νά σκοτωθή. Τί την ήθελε την ζωή χωρίς τόν Γιάννο της, χωρίς την ψυχή της;

Έκεινη την ήμέρα τέλος έφτασε στον λόχο κι' ό Γιάννος γυρίζοντας από τό νοσοκομείο. Είταν μελαγχολικός, πολύ μελαγχολικός, σάν νά του είχε συμβη κανένα πολύ μεγάλο κακό.

— Καλώς όρισε, λοχία! Τι είσαι έτσι μελαγχολικός; (του είπε ό λοχαγός Γιώτης). Τι έπαθες; Μή δέν έγιατρεύτηκε καλά ή πληγή σου;

— Τι νά πάθω, κύριε λοχαγέ! (Άπολογήθηκε ό Γιάννος) χειρότερο δέν μπορούσα νά πάθω! Βγαίνοντας από τό νοσοκομείο, έπήγα στο χωριό μου με σαργανατήμερη άναρρωτική άδεια. Καλύτερα νά μήν έφτανα νά πάχω. Τό πρώτο που έμαθα είταν ότι χάθηκε δέν ήμπόρεσε νά μάθη κατά που πήγε...

— Ό άδερφός σου ό Μάριος;

— Ναι, κύρ-λοχαγέ, ό... άδερφός μου... Άποκρίθηκε ό Γιάννος, ξεροκαταπίνοντας τές λέξεις, και μήν μπορώντας νά καταλάβη τί του έλεγε ό λοχαγός.

— Μή λυπείσαι έτσι, λοχία μου. Ό άδερφός σου ό Μάριος είναι έδω. Βρίσκεται σ' εκείνο εκεί τό φυλάκιο. Πήγαινε νά τόν ιδής, αλλά με προσοχή, διότι έρχονται σφαίρες.

Ό Γιάννος έτράβηξε προς τό φυλάκιο μηχανικώς, μήν μπορώντας νά φανταστή τί θά εύρισκε εκεί, και σέ λίγο τά νομιζόμενα άλνάδερφα άνταμώθηκαν. Για πολλήν ώρα έμειναν με τό στόμα άνοιχτό. Τους είχε κυριέψει κατάπληξη, πλειό δυνατή άπ' ότι θά τους έκυρίευσ άν έβλεπαν νά γένεται μπροστά τους ένα μεγάλο πράγμα: σάν νά φύτρωνε ένα βουνό στην μέση του κάμπου, σάν νά γένονταν κάμπος ή Άεστόρραχη. Μεγαλύτερο πράγμα από την αίφνδια άντάμωση δυό αγαπημένων καρδιών, που νομιζόνταν χαμένες, δέν υπάρχει στον κόσμο. Περώνοντας τό πρώτο ξάφνισμα κι' ή πρώτη έντύπωση, έπεσε ό ένας στη άγκαλιά του άλλου και για πολλήν ώρα φιλιώνταν ρουφιχτά, πνιγμένοι σέ δάκρυα χαράς. Τό μυστήριο της Άγάπης κρύβονταν γερά κάτω από την σκέπη της νομιζόμενης άδερφούνης!

Πέρασαν πολλές μέρες... Στές 20 του Φλεβάρη τό άσιανό θηρίο, ό τούρκος, ξετιναγμένο από την ελληνική άντρεία και την στρατηγική ικανότητα του άρχιστρατήγου Διαδόχου, του σημερινού Βασιλεία μας Κωνσταντίνου, άρχισε νά ψυχομαχάη. Η τελευταίες του ντουφεκιές, ντουφεκιές της άπελπισίας, είταν φαρμακερώτερες. Σκοτώθηκαν πολλοί έλληνες στρατιώτες, και πλείστοι έλαθώθηκαν. Στόν σωρό των λαθωμένων είταν κι' ό Γιάννος με την Μάρω. Τήν άλλη μέρα, στές 21 του Φλεβάρη, ήμέρα ιστορική για τόν έλληνοτουρκικό πόλεμο που έσημείωσε την λήξη του και για την Ηπειρο, που έλευθερώθηκε τότε όλη, μπήκε ό έλληνικός στρατός νικηφόρος στα φημισμένα και θρυλικά Γιάννινά μας, και

λίγο ύστερα από τόν ἑλληνικό Στρατό ἄρχισαν νά φέρουν μέσα τοὺς πληγωμένους. Τὸ Νοσοκομεῖο τοῦ Χατζηκώστα, τὸ Ὀρφανοτροφεῖο τοῦ Γεωργίου Σταύρου, ἡ Ζωσιμαία Σχολή ἐγείναν τὰ πρῶτα στρατιωτικὰ νοσοκομεῖα. Τὸν Γιᾶννο καὶ τὴν Μάρω, ἐπειδὴ τοὺς ἐνόμιζαν ἀδερφοὺς, τοὺς ἐτοποθέτησαν τὰ κρεβάτια τὸ ἓνα δίπλα στό ἄλλο. Εἶταν καὶ οἱ δυὸ τραυματισμένοι στό στήθος πέρα-πέρα. Ὅταν οἱ γιατροὶ ἀνακάλυψαν ὅτι ὁ λοχίας Μάριος εἶταν κορίτσι κι' ὄχι ἀγόρι, ἔμειναν κατάπληκτοι. Ὅλοι ὑπέθεσαν ὡς αἴτιον τὸν ἔρωτα, κι' οἱ γιατροὶ κι' οἱ νοσοκόμοι ἐπερίμεναν μ' ἀγωνία πότε νά καλυτερέψῃ τὸ ἐρωτικό ζευγάρι καὶ νά μάθουν τὸ εἰδύλλιό τους. Δὲν πέρασαν πολλές μέρες κι' οἱ δυὸ ἐρωτευμένοι νίκησαν τὸν θάνατο καὶ γύρισαν στό καλύτερο. Τότε κατάλαβαν ὅτι τὸ μυστικὸ τους εἶχε γίνῃ φανερό σ' ὅλο τὸ νοσοκομεῖο. Ἐξωμολογήθηκαν τὴν ἐρωτικὴν τους ἱστορία, κι' ἔταν ἔγιναν καλά, ὁ διευθυντὴς τοῦ νοσοκομείου, ποῦ εἶχε ἔτοιμα τὰ πιστοποιητικὰ τους ἀπὸ τὸν δήμαρχό τους, ὅτι ὁ γάμος τους δὲν εἶχε κἀνένα ἔμπόδιο, προσκάλεσε τὸν Μητροπολίτη, τοὺς ἐστεφάνωσε, τοὺς ἔκανε μιά συνδρομὴ ἀπὸ τὸ Ταμεῖο τῶν ἐλευθέρων ἀρκετὰ μεγάλη, δυὸ χιλιάδες δραχμὲς, καὶ τοὺς κατευώθησε γιὰ τὸ χωριὸ τους.

Οἱ γονεῖς τοὺς ἐχάρηκαν, ποῦ τοὺς εἶδαν νά γυρίσουν ζωντανοί, ἐληρημόνησαν οἱ μὲν τὸν πλούσιο Σεραῖλο, οἱ δὲ τὴν ἀσχημομούρα μὲ τὲς δέκα πέντε χιλιάδες μιστηριὰ, ἀμπελοχώραφα καὶ σακχίρια.

«Σὰν θέλ' ἡ τύχη κι' ὁ γαμπρός, τύφλα νᾶχῃ ὁ πεθερός.»

(Ἀγρυπνοκάστρο, 11 Ἰουνίου 1914)

X. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

Ἐρωτοτροπίαί τοκογλύφου

Ἐκείνη. — Νά πιστεύσω λοιπὸν πῶς μ' ἀγαπᾶτε ἀληθινά;

Ἐκεῖνος. — Ἐὰν οἷς ἀγαπᾷ; Σᾶς ὀκίζομαι, δεσποινίς, πῶς ἂν εἶχα ἑκατομμύρια, θὰ τὰ κατέθετα πρὸ τῶν ποδῶν σας.... μόνον πρὸς 5 τοῖς ἑκατόν....

Οἱ πρῶτοι διδάκτορες τοῦ ἔθν. πανεπιστημίου

(Ἱστορικὸν σημεῖωμα)

Οἱ πρῶτοι ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου προσελθόντες εἰς ἐξετάσεις καὶ τυχόντες διδακτορικοῦ διπλώματος, εἰσὶν οἱ ἑξῆς κατὰ χρονολογικὴν σειρᾶν.

Ὁ Ἀναστάσιος Γούδας, ὁ πρῶτος ἐξ ὅλων τῶν Σχολῶν, ἀνηγορεύθη διδάκτωρ τῆς Ἱατρικῆς τῷ 1843, πρυτανεύοντας τοῦ Μισαῖλ Ἀποστολίδου, τοῦ κατολιν προχειρισθέντος εἰς Μητροπολίτην Ἀττικῆς. Ἡ ἀναγόρευσις ἐγένετο ἐν πάσῃ ἐπισημότητι, παρισταμένων τοῦ Βασιλέως Ὁθωνος, τῶν Ὑπουργῶν, τῶν ἐν τέλει καὶ τῶν κορυφαίων τῆς ἀθηναϊκῆς κοινωνίας. Ὁ Ἀναστάσιος Γούδας ὑπέρξεν ὁ πολὺς συγγραφεὺς τῶν «Παραλλήλων Βίων» τῶν ἀνδρῶν τῆς Ἐπαναστάσεως.

Δεύτερος διδάκτωρ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ πρῶτος τῆς Νομικῆς Σχολῆς ἐγένετο τὴν 30 Ἰουλίου 1846 ὁ ἐκ Γόρτυνος Βασιλείος Νικολόπουλος, πρυτανεύοντας τοῦ καθηγητοῦ τῆς Ἱστορίας Θ. Μανούση. Ὁ Βασ. Νικολόπουλος ὑπέρξεν ὕστερον γαμβρὸς ἐπὶ θυγατρὶ τοῦ ἄλλοτε Πρωθυπουργοῦ Δ. Βούλγαρη, χρηματίας πολλὰκις ὑπουργός καὶ ἐν τέλει καταδιωχθεὶς καὶ δικασθεὶς διὰ τὰ περίφημα Σιμωνιάκα.

Πρῶτος διδάκτωρ τῶν Μαθηματικῶν ἀνηγορεύθη τῷ 1850 ὁ Βασιλείος Λάκων, συγγραφεὺς εἰτα πολλῶν μαθηματικῶν βιβλίων πρὸς ἐκπαίδευσιν τῆς ἑλληνικῆς νεολαίας.

Ἐκ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς ὁ πρῶτος λαβὼν πτυχίον προλήτου τῆς θεολογίας, ἦτο ὁ Ρῶσος Πέτρος Νιτσίνσκη, τὴν 11ην Ἰανουαρίου τοῦ 1857, ἦτοι μετὰ ἑξήκον ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Πανεπιστημίου ἔτη.

Ἐπίσης κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος 1857 ὁ πρῶτος τελειοδιδάκτος τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς ὑπέρξεν ὁ ἐκ Σάμου φοιτητῆς Κωνσταντῖνος Κλεάνθης. Τὸ δεύτερον τοῦτο ὄνομα τῷ προσεδόθη ὑπὸ τῶν καθηγητῶν του, οἵτινες παρωμοίασαν αὐτὸν πρὸς τὸν ἀρ-

Βλ. Γαβριηλίδης

χαίον συνώνυμον Κλεάνθην, ὅστις πένης ὦν καὶ ἄπορος εἰργάζετο ἀντλῶν ἐκ τῶν φρεάτων ὕδωρ ἐπὶ μισθῷ, ὅπως ἐπαρκῆ εἰς τὰ πρὸς ζῶσκειαν. Ὑπὸ παρομοίας συνθήκας στερήσεων καὶ μόχθων ἐσπούδασε καὶ ὁ Κωνσταντῖνος Κλεάνθης, ἐγκατασταθεὶς ὕστερον ἐν Τεργέστη ὡς καθηγητὴς τῶν Ἑλληνικῶν παρὰ τῇ αὐτῇ Κοινότητι, ἐκδούς δὲ τὸν Πίνδαρον μετὰ σχολίων καὶ γραμματικῶν σημειώσεων.

Εἰς τὸ τμήμα τῶν Φυσικῶν Ἐπιστημῶν πρῶτος διδάκτωρ ἀνηγορεύθη τῷ 1868 ὁ Κωνσταντῖνος Μητσόπουλος, ἀνεψιὸς τοῦ καθηγητοῦ τῆς Φυσικῆς Ἡρ. Μητσοπούλου. Ὁ Κωνσταντῖνος Μητσόπουλος, καθηγητῆς καὶ αὐτὸς γενόμενος, διετέλεσε Διευθυντῆς τοῦ Πολυτεχνείου, ὑπῆρξε δὲ συγγραφεὺς τῆς «Ὁρυκτολογίας» καὶ «Γεωλογίας» καὶ ἄλλων ἐπιστημονικῶν ἔργων.

ΤΑ ΜΕΓΑΛΕΙΤΕΡΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Ἡ μεγαλειτέρα κρεμαστή γέφυρα εἶνε ἡ τῆς Νέας Ὑόρκης, εἰς Βρούκλιν, τῆς ὁποίας τὸ κεντρικὸν τόξον ἔχει μῆκος 486 μέτρων, τὸ δὲ ὅλον μῆκος αὐτῆς εἶνε 1823 μέτρα.

*

Ἡ μεγαλειτέρα λίμνη γλυκοῦ ὕδατος εἶνε ἡ λίμνη Σουπεριόρ, ἔχουσα μῆκος 400 μιλίων, πλάτος 160 καὶ ἐπιφάνειαν 30,005 τετραγωνικῶν μιλίων.

*

Ἡ μεγαλειτέρα ἀπόστασις μεταξὺ δύο τηλεγραφικῶν στύλων εἶνε ἐν Ἰνδίας, μεταξὺ Βεζοράχ καὶ Ζεκτοκάγρες, ἐκτεινομένη εἰς 1820 μέτρα.

*

Τὰ μεγαλειτέρα δένδρα τοῦ κόσμου εἶνε τὰ μάμωθ, δένδρα τῆς Καλλιφρονίας. Ἐν ἐξ αὐτῶν μετρηθὲν εὐρέθη ἔχον ὕψος 115 μέτρων, ὑπελογίσθη δὲ ὡς ἔχον ἡλικίαν 2,500 ἐτῶν.

*

Ἁ μεγαλιτέρος κώδων τοῦ κόσμου εἶνε ὁ τῆς Μόσχας. Ἡ περιφέρειά του εἶνε 21 μέτρων, 201—268 χιλιογράμματα. Ὁ κώδων οὗτος οὐδέποτε ἀνηρτήθη.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΣΚΑΛΑΘΥΡΜΑΤΑ

“ΔΙΑ ΛΟΓΟΥΣ ΤΙΜΗΣ,....”

ΕΝ χωρεῖ δευτέρα γνώμη. Ἀφ' ὅτου οἱ ἄνδρες, πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων καὶ εἰς διάφορα πλάτη τῆς ὑδρογειῶν, ἔκαμαν τὴν ἀλλόκοτον συμφωνίαν νὰ τοποθετήσουν τὴν τιμὴν των παρὰ τὸ χεῖλος ἐνὸς βαράθρου, ἢ — διὰ νὰ ἐξηγηθῶ καλλίτερα — νὰ τὴν ἐξαρτήσουν ὡς φλόγγον ἀπὸ τὸν γυναικεῖον ποδόγυρον, δὲν ἔπαυσαν νὰ λαμβάνουν τὰ ἐπίχειρα τῆς ἀνοησίας των. Τὸ περιέργον αὐτὸ δόγμα τῆς τιμῆς ἐξακολουθεῖ νὰ βασανίζη καὶ νὰ γελοιοποιῇ συγχρόνως τὰς κοινωνίας, ὅσαι ὑποκρίνονται ὅτι τὸ πιστεύουν με ταρτουφικὴν εὐλάβειαν. Ἐν Ἑλλάδι πρὸ πάντων ἔχει παρεξηγηθῆ κατὰ τὸν τραγικώτερον τρόπον. Οἱ σοφοὶ τῆς κάτοικοι, ἀπὸ τῆς προομηρικῆς ἐποχῆς, ἐξακολουθοῦν ν' ἀλληλοσφάζονται ἡρωϊκώτατα «διὰ λόγους τιμῆς». Οἱ ζηλότυποι Ὀθέλλοι στραγγαλίζουν τὰς Λεσδαίμονας των «διὰ λόγους τιμῆς». Ὁ κουτσαβάκης ἀδελφός, ἐπιστρέφον ἀπὸ τὴν ταβέρναν, μαχαιρώνει τὴν ἀδελφήν «διὰ λόγους τιμῆς». Κάθε ῥωμῆος φιλότιμος, πού ἐννοεῖ καὶ θέλει τὸν τιμαλφῆ αὐτὸν θησαυρὸν εἰς τὸ ἰδικόν του ἐνεργητικὸν μόνον καὶ εἰς τὸ παθητικὸν τῶν ἄλλων, πιστολίζει, σφάζει, πετοκόβει «διὰ λόγους τιμῆς». Θὰ ἔλεγε κανεὶς ὅτι ἡ Ἑλλάς κατοικεῖται ἀπὸ μεσαιωνικοῦ μόνον ἱππότης ξεσπαθωμένους διαρκῶς καὶ διεκδικούντας καταπατηθέντα δικαιώματα τιμῆς. Ἐπειδὴ δὲ οἱ σφετεριστὰι καὶ οἱ ἄρπαγες εἶνε καὶ αὐτοὶ ῥωμηοί, σφάζοντες σήμερον διὰ λόγους τιμῆς διὰ νὰ σφαγοῦν καὶ αὐτοὶ αὐριον ἐπίσης διὰ τοὺς ἰδίους λόγους, πρέπει νὰ ὑποθέσῃ τις ὅτι ἡ εὐδαίμων αὐτῆ χώρα, ἀργὰ ἢ γρηγορα, θὰ διέλθῃ ἐν στόματι μαχαιρῶν «διὰ λόγους τιμῆς!»

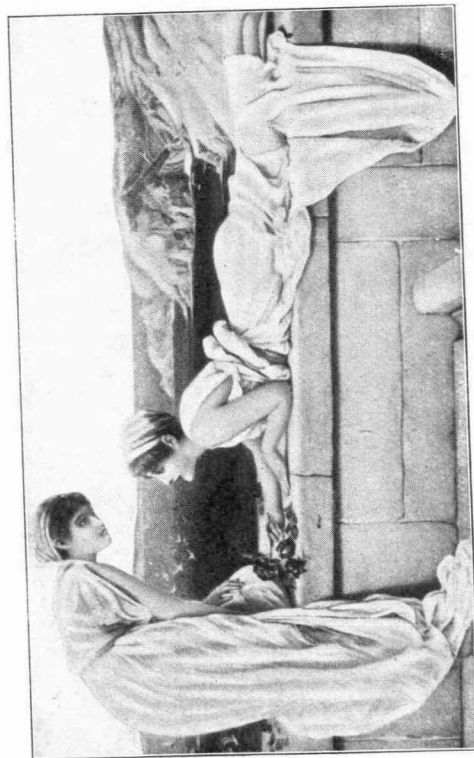
Πρόκειται περὶ κληρονομικότητος; Εἶνε φαινόμενον ἀταβισμοῦ; Πιθανόν, ἀφοῦ καὶ οἱ ἄρχαιοι Ἕλληνες αἵματοκυλίσθησαν εἰς τὴν Τροάδα «διὰ λόγους τιμῆς». Ἀλλὰ μήπως διὰ

παρομοίους λόγους δὲν ἐπεσοκόπησαν κατὰ τὰ 28 ἔτη τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου; Μὴ λησμονήτε ὅτι ἡ πρώτη ἀφορμὴ ὑπῆρξεν ἢ ὑπὸ τῶν Μεγαρέων βιαία ἀπαγωγή δύο ὀρεκτικῶν δεσποινίδων ἀπὸ τοῦ οἰκοτροφείου τῆς περικλειοῦς Ἀσπασίας. Θὰ ἔλεγα ὅτι ὁ ἀτταβισμὸς αὐτὸς χρονολογεῖται ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν πρωτοπλάστων — ἀφοῦ καὶ αὐτοὶ οἱ κακόμοιροι ἐξεδιώχθησαν τοῦ παραδείσου «διὰ λόγους τιμῆς» — ἐάν εἰς ἄλλας ἐποχὰς καὶ εἰς ἄλλας γῆινους ζώνας δὲν ἐκράτουν ἐντελῶς ἀντίθετοι θεοφάροι καὶ συνήθειαι περὶ τιμῆς. Ἀλλὰ τουλάχιστον ὁ Ἄδამ, ὁ ἀγαθὸς καὶ πρῶτος ἐκεῖνος πρόπαππὸς μας, ὑπῆρξε, εἰς τὸ περὶ τιμῆς κεφάλαιον, στωϊκώτερος καὶ ἀπὸ τοὺς περιφνημοὺς ἀκόμα συζυγικοὺς τύπους τοῦ Βοκκαζίου, φιλοσοφικώτερος δὲ καὶ ἀπὸ αὐτὸν τὸν Βερζερὲ τοῦ Ἀνατόλ Φράνς, ὅστις, ἐκδικούμενος τὴν ἀπιστίαν τῆς συζύγου του, ἠρξάσθη πρὸς ἱκανοποίησιν νὰ ἐκσφενδονήσῃ ἀπὸ τοῦ παραθύρου τὸ ξύλινον ἀνδρείκειον τῆς ἀπίστου, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἡ ἡλίτριά της ἐτεχνολόγηε τῆς τουαλέττες της. Διότι ὁ Ἄδამ, ὅταν συνέλαβε τὴν Εὐάν καταβροχθίζουσαν τὸ *μῆλον τῆς γνώσεως*, ἀντὶ νὰ τὴν στραγγάλισῃ, ἐπῆρε τὰ βρεμμένα του καὶ αὐτὴν ἀπὸ τὸ χερὶ καὶ τὸ ἐξεκίνησαν διὰ τὸν πλανήτην μας. Κρίμα μόνον ὅτι τοὺς ἠκολούθησε, φαίνεται, κατὰ πόδας καὶ ὁ σκανδαλοποιὸς δανδῆς τοῦ παραδείσου, διότι ἄλλως δὲν ἐξηγεῖται πῶς εἰς κάθε ἐπίγειον κῆπον περικλείοντα τὸν ἀπυγορευμένον καρπὸν, παραμονεύει καὶ ἓνας μοιραῖος πειρασμὸς, ἀνασκουμπωμένος καὶ ἔτοιμος πρὸς λαθροχειρίαν...

* * *

Ἀλλὰ, τέλος πάντων, τί εἶδους πρᾶγμα εἶνε αὐτὴ ἡ περιλάλητος τιμὴ, τὴν ὁποῖαν ὅλοι διεκδικούμεν μὲ τὸ θεβόλβερ εἰς τὸ χερὶ διὰ τὸ ἰδικὸν του ἕκαστος κτήμα, ἐνῶ συγχρόνως τὴν λαοδοπιτοῦμεν κρυφὰ ἀπὸ τὸν κῆπον τοῦ γείτονος; Διότι — χωρὶς περιστροφὰς καὶ ξηρομασσήματα — αὐτὴ ἀκριβῶς ἡ ἰλαροτραγῳδία παίζεται ἐπὶ χιλιετηρίδας, ἀπ' ὅτου ἦστραψε καὶ ἐβρόντησεν ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινά ὁ Δεκάλογος τοῦ Μωϋσέως. Εἴμεθα δηλαδὴ φρουροὶ συνάμα καὶ κλέπται ἐκ περιτροπῆς ἐνὸς συμβολικοῦ θησαυροῦ, τὸν ὁποῖον ἐσυμφωνήσαμεν νὰ φυλάττωμεν ἀλληλεγγύως, μὲ τὴν ὑστερόβουλον ἕκαστος σκέψιν νὰ τὸν ὑπεξαίρωμεν μὲ κάθε πλάγιον τρόπον. Ἀλλὰ τί ἄξιαν καὶ τί ὄφελος ἰδίως ἡμπορεῖ νὰ ἔχη ὁ αὐτοεμπαιγμὸς αὐτὸς περὶ ἐν εἰδῶλον, τὸ ὁποῖον ὅλοι φαρισσαϊκῶς προσκυνούμεν εἰς τὸ φανερόν, καὶ ὅλοι ἐν τοσοῦτῳ τὸ ἀναποδογυρίζομεν καὶ τὸ στραπατσάρομεν ἐν τῷ κρυπτῷ;

Ὁ Σουδερμαν μᾶς τὸ εἶπε ὀρθά-κοφτά: «Ἡ τιμὴ εἶνε ζήτημα γεωγραφικοῦ πλάτους». Παραλλάσει δηλαδὴ κατὰ τόπον καὶ χρόνον. Ὅ,τι ἐδῶ θεωρεῖται τιμὴ, ἀλλαχοῦ εἶνε ἀτιμία. Εἰς τὸ Γερασὺκ λ. χ. ἢ τὸ Σαλήλ τῆς Ἄνω Αἰγύπτου οἱ ἀφελεῖς

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΟΣΜΙΟΝ ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΑΝ

ΑΝΑΤΑΣΙΣ. — (Ἔργον τοῦ Ρουέλανδ)

καὶ μακάριοι ἰθαγενεῖς, εἰς ἐπισφράγιον τῆς φιλοξενίας, προσφέρουν μετὰ τὰ ἐπιδόρπια εἰς τὸν φιλοξενοῦμενον καὶ μίαν ἀπὸ τὰς ὀρεκτικωτέρας γυναῖκας τοῦ χαρμιῦ των. Τόσον δὲ σεβαστὴ θεωρεῖται ἡ προσφορά, ὥστε ἰοαδήποτε ἀρνησις ἀποτελεῖ προσβολὴν θανάσιμον. Ὁ Μάρκο Πόλο διηγεῖται ὅτι συνήνησε λαὸς μεταξὺ Χοτάν καὶ Βεγγάλης, ὅπου ἐπιτρέπεται εἰς τὰς γυναῖκας, ὅταν οἱ ἄνδρες των ἀποδημοῦν εἰς μακρὸν ταξίδιον, νὰ ὑπανδρεύωνται προσωρῶς, μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς των, ὁποῦ ὁ ἐπὶ προθεσμίᾳ σύζυγος ἀπαλλάσσεται αὐτοδικαίως τῆς περαιτέρω ἀγγραφείας. Εἰς τινὰς δὲ χώρας τῆς Σινικῆς θεωρεῖται νόμιμον νὰ ἐγγῆ ἡ γυνὴ καὶ δεύτερον — ἀναπληρωματικὸν ἢ ἐπιβοηθητικὸν ἄς τὸν εἶπωμεν — σύζυγον, τῇ συναινέσει ὅμως τοῦ ἀρχικοῦ ἀνδρός της, τοῦ μόνου ἄλλως τε ἀρμοδίου νὰ κοίνην περὶ τῆς ἀνάγκης ἢ μὴ ὁμορρυθμοῦ συνεταίρου εἰς τὴν συζυγικὴν ἐπιχείρησιν. Ἄλλαξοῦ πάλιν, εἰς τὴν χώραν ἑξαφανα τῶν Καλμίκ, ἐπικρατεῖ τὸ ἔθος νὰ νυμφεύωνται δύο ἢ καὶ πλείονες ἀδελφοὶ ἢ φίλοι μίαν καὶ τὴν αὐτὴν γυναῖκα, συζῶντες ἐν ζηλευτῇ ἁρμονίᾳ, χωρὶς μαχαίρωματα «διὰ λόγους τιμῆς» καὶ κομιχοτραγικὰς ἀμφισβητήσεις περὶ πατρότητος. Ἄλλὰ μήπως, εἰς προγενεστέρους χρόνους, καὶ ὁ Ἀβραάμ, κατὰ τὴν Βίβλον, δὲν ἐδάνεισε τὴν ὠραίαν τὸν Σάρραν εἰς τὸν Φαραὼ καὶ κατόπιν εἰς τὸν Ἀβιμέλεχ; Θὰ ἔκαμε ἴσως τὴν σοφὴν σκέψιν ὅτι, προκειμένου περὶ κινήτου θησαυροῦ, διατρέχοντος κίνδυνον ὑπεξαιρέσεως, ἀσφαλέστερον θὰ εἶνε νὰ τὸν παραχωρῇ ὁ ὑποτιθέμενος ipso jure ἰδιοκτήτης του ὡς δάνειον τοῦλάχιστον ἐπὶ ἐπιστροφῇ!

Ὁ Αἰλιανὸς ἀναφέρει ὅτι παρὰ τοῖς Λυδοῖς ἐπετρέπετο εἰς τὰς ἀνυπᾶνδρους, πρὸ τοῦ νομίμου γάμου των, *ἀνδράων ἐταρεῖν*, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ἠθιτὸν ὄμιος ὄρον, ἀ! nota bene!, ὅτι «ἀπαξ καταξευχθεῖσαι» θὰ ἐσωφρόνουν: ὄρον, διὰ τὸν ὀποῖον, δὲν ἡμπορεῖ νὰ ὀραιοθῆ κανεὶς, ὅτι πολυσκοτίζονται αἱ ὑπανδροὶ τῆς ἰδικῆς μας γεωγραφικῆς ζώνης. Τὴν αὐτὴν περίπτωσιν ἀντίληψιν εἰς τὰ πράγματα τῆς τιμῆς εἶχον καὶ οἱ ἀρχαῖοι Βαβυλωνῖοι. Παρ' αὐτοῖς, ἐὰν πιστεῖωσμεν τὸν Ἡρόδοτον, ὑπῆρχε θρησκευτικῶς καθιερωμένη ἢ ὑποχρέωσις διὰ πᾶσαν ἀνεξαιρέτως γυναῖκα, πλουσίαν ἢ πτωχὴν, ὠραίαν ἢ ἀσχημον, νὰ προσέλθῃ ἀπαξ τοῦλάχιστον ἐπὶ τῆς ζωῆς της εἰς τὸν ναὸν τῆς Μυλῆτης, ὡς ἐγάλουν οἱ Ἀσσύριοι τὴν Ἀφροδίτην των, καὶ νὰ παραδοθῇ εἰς τὸν πρῶτον ξένον καὶ ἄγνωστον, ὅστις θὰ τὴν προεκάλεε ὀπίπτων πρὸ αὐτῆς ἀγγυροῦν τι νόμισμα. Καὶ δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι αἱ μάλλον θρησκολόγητοι, διὰ νὰ εὐχαριστήσουν... τὴν θεὰν βέβαια, θὰ ἐπανελάμβανον συχνὰ τὴν περιέργωσιν ἱεροπραξίαν. Τὸ ἐκπληκτικώτερον δὲ εἶνε ὅτι τὸ χρῆμα τοῦτο, τὸ ὅποιον παρ' ἡμῖν, πολὺ φυσικὰ, θεωρεῖται ὡς τὸ τίμημα τῆς ἀτιμίας, παρ' ἐκείνοις ἐνομιζέτο καὶ ἦτο ἱερόν!

Ἄλλὰ τὴν πλέον ἐξωφρενικὴν ἀντίληψιν περὶ τιμῆς εἶχον

κάποιοι ἄλλοι βάρβαροι τῆς Ἀσίας, οἱ θεασάντες τὴν λεγομένην *ἐορτὴν τοῦ Διγκάμ*, καθ' ἣν ὅσα κορίτσια ἐφθάναν εἰς τὴν πρώτην ἡλικίαν τῶν γυνῶν καὶ τῆς μετώσεως ὠδηγοῦντο ὑπ' αὐτῶν τῶν γονέων εἰς τὸν ναὸν τῆς ἀρμοδίας θεᾶς, καὶ ἐκεῖ, πρὸ τοῦ ἱεροῦ βωμοῦ, ἀπεφύλιζον πανηγυρικῶς τὰ ἄνηθ τῆς παρθενικῆς των ἀγνότητος. Ἄλλως, ἐθεοροῦντο ἄτιμα καὶ ἀποδοστοματῆα! Ἐπέστρεφον δὲ ἐκ τῆς ἱεροτελεστίας μὲ γαῦρον τὸ μέτωπον ἀναφωνοῦντα ὅτι περίπου μὲ δειλίαν καὶ συστολὴν ἐφιθύριζεν ἡ ποιμενία ἐκείνη τοῦ Θεοκρίτου εἰς τὸν κατακτητὴν τῆς βουκόλιος:

«Παρθένος ἐνθα βέβηκα, γυνὴ δ' εἰς οἶκον ἀφέρω».

* * *

Ἄλλὰ, πρὸ τοῦ Σούδερμαν, τὴν αὐτὴν γνώμην ὑπεστήριξαν καὶ ὁ Πλάτων, ὁ Ἀριστοτέλης, ὁ Χρυσόπλοσ, ὁ Λυκούργος καὶ ἄλλοι σοφοί. Ὁ Λυκούργος μάλιστα, ὅστις κατὰ τὸν Πλούταρχον «οὐκ ἰδίους ἤγειτο τῶν πατέρων τοὺς παῖδας, ἀλλὰ κοινούς τῆς πόλεως», εἶδιδε τὸ δικαίωμα εἰς τὸν γέροντα ἀσθενικὸν σύζυγον νὰ ἀναθέτῃ τὸ ἔργον τῆς πατρότητος εἰς νεανικωτέρας καὶ ἐπιτηδειότερας χεῖρας. Διότι, ὁ Λυκούργος ἐνδιεφέρετο νὰ ἐξασφαλίσῃ εἰς τὴν Πολιτείαν πολίτας ὁμομαέους καὶ οὐχὶ ἐκφυλοῦς. Ἐξεπλήσσετο δὲ μὲ τὴν κομφόριον τῶν ἀνθρώπων ὅτι, ἐνῶ φροντίζον διὰ τὴν καλλιγύναικον τῶν σοφῶν καὶ τῶν ἱππῶν των, κατακλείουν ἐξ ἄλλου τὰς γυναῖκας τῶν «ἀξιούντες ἐξ αὐτῶν μόνων τίττειν, κἂν ἄφρονες ὦσιν, κἂν παρήλικες, κἂν νοσώδεις».

Βέβαια, ὁ Λυκούργος ὁ μακαρίτης τὸ εἶχε παραξυλώσει. Ὁ Θεσμός του ἦτο πολὺ ὁμῶς εἰς ἐλιγκρίνειαν καὶ εἰς λογικὴν. Καὶ οἱ ἄνθρωποι δὲν ἀντέχουν εἰς τὸ πολὺ φῶς. Πρωτιμῶμεν τὰς λαθοχειρίας εἰς τὸ σιόφως. Ἐκτὸς τούτου κατέστρεψε ὁ εὐλογημένος καὶ τὸ θέλητρον τῆς ἀμαρτίας, τὴν ὁποῖαν καθιστᾷ γλυκύτεραν ἢ ἀπαγόρευσις. Ἡ ἀλήθεια ὅμως εἶνε ὅτι τὰ πράγματα, κατ' οὐσίαν, δὲν ἠλλάξαν διόλου ἔκτοτε. Ὑπὸ τὸ δόγμα τῆς τιμῆς ἔμειναν τὰ ἴδια καὶ χειρότερα. Ἄλλοτε οἱ Ρωμαῖοι ἐσθνησαν εἰς τοὺς κήπους τῶν παννυχίων ὀργάνων τὸν τρομακτικὰ ὁμοιώματα τεράτων, διὰ νὰ ἀποδιώκουν τὰ φλύαρα τριμὰ χάριν τοῦ πρωῖνου τῶν ὑπνου. Τὸ φρόνητρον ὅμως τῆς τιμῆς, ἀπ' οὔτου ἐφευρέθη καὶ ἐστήθη γήφω εἰς τοὺς συζυγικοὺς παραδείσους, ἀντὶ νὰ ἀπομακρύνῃ, τοῦσαντίον προσελκεῖται ἔτι μάλλον ἀδηφάγα τὰ ἀρπακτικὰ ὄρνεα.

Διατὶ ἀρά γε; Μήπως διότι τὸ περὶ τιμῆς συμβόλιον εἶνε μονομερὲς ὡς πρὸς τὴν γυναῖκα, ἢ ὁποῖα, ἂν καὶ ἀποτελεῖ τὸ κύριον θέμα τῆς συμφωνίας, οὔτε ἠρωτήθη, ὡς φαίνεται, οὔτε συνήνεσεν, ἀφοῦ ἐξακολουθεῖ ἀρνούμενη πάντοτε ὡς ἡρώσις καὶ ὡς θῦμα εἰς ὅλα τὰ *δράματα τιμῆς*; Ἡ μήπως διότι δὲν στηρίζεται εἰς ἀμοιβαίαν ἐξίσωσιν δικαιωμάτων καὶ εὐθυνῶν; Πολυ

τὸ φοβοῦμαι. Ἡ σύμβασις, ἔτσι ὅπως εἶνε, ἀνισσοκελῆς διὰ τὴν γυναῖκα, καταντᾷ μία «λεόντειος ἑταιρεία», καθ' ἣν ἡμεῖς οἱ ἄνδρες τὰ θέλομεν ὅλα καὶ εἰς αὐτὴν δὲν ἀφήνομεν τίποτε. Διότι — εἰ μὴ εἰλικρινεῖς — τί ἀκριβῶς ζητοῦμεν, σὰς παρακαλῶ, ἀπὸ τὴν γυναῖκα; Νὰ ἦνε τιμιά διὰ λογαριασμόν τοῦ ἀνδρός! Μὲ ἄλλους λόγους: ἡμεῖς ἔχομεν οἴζοθεν τὴν ἄδειαν νὰ καταρρώγομεν λαϊμάργους τὸ ἱστορικὸν μῆλον. Ὁ στόμαχός μας τὸ χωνεύει. Καὶ παθαίνει ἐκ δυσπεψίας μόνον ὅταν ἐκείνη τὸ περιεργασθῇ ἢ τὸ ἐπιθυμήσῃ! Καὶ ὅμως ὁ Δεκάλωγος εἰς μόνον τὸν ἄνδρα ἐπέβαλε ῥητῶς «νὰ μὴ ἐπιθυμήσῃ τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον του», μετὰ τὴν λογικὴν βέβαια ἀσφάλην ὅτι, ἔάν οὗτος ἐτήρει τὴν ἐντολήν καὶ δι' ἴδιον λογαριασμόν, θὰ ἦτο φυσικῶς ἀδύνατον εἰς τὴν γυναῖκα νὰ τὴν παραβῇ...

Ἐξ ἄλλου, ἐνῶ ἡμεῖς πιστεύομεν σοβαρῶς ὅτι εἰμεθα ἐν τάξει ἀπέναντι τῆς τιμῆς καίτοι παραβιάζοντες πάσας τὰς διόδους καὶ εἰσηδῶντες διὰ τῶν παραθύρων, εἰς ἐκείνην ἐν ταῦτοις κλειόμεν ἰσοθίως τὸν παραδεισον τῆς ἀπολαύσεως, ἐφ' ὅσον δὲν ἔρχεται ὁ ἱερεὺς ἢ ὁ συμβολαιογράφος νὰ τῆς ἀνοίξῃ ἐπισημῶς τὴν θύραν. Τὴν καταδικάζομεν δηλαδὴ εἰς τὸ μαρτύριον τοῦ Ταυτάλου, διὰ τὰ κοιμάται ἤθην ἡσυχος ἢ ἰδικίᾳ μας τιμῇ. Καὶ ἂν ὁ πατὴρ ἀργοπορᾷ ἢ δὲν ἐμφανισθῇ διόλου; Ἐάν τὸ τίμημα τῆς ἐσόδου, ἢ προίξ, ἐλλείτῃ ἢ δὲν ἐπαρκεῖ; Οἱ ἀρχαῖοι τοὐλάχιστον Βαβυλώνιοι εἶχον θεσπίσει τοὺς διὰ δημοπρασίας γάμους, καθ' οὓς οἱ πλούσιοι ὑποψήφιοι γαμβροὶ πλειοδοτοῦντες ἠγόραζον τοῖς μετρητοῖς τὰς ὥραιας νύμφας, τὸ δὲ ἐκπλειστηριασμία ἐχρησίμευε πρὸς ὑπανδρίαν τῶν δυσμόρφων ἢ ὑπερωρίμων. Ἴδου μία λύσις συμφιλώνουσα κάπως τὴν ἠθικὴν τῶν ἀνθρώπων μετὰ τοὺς νόμους καὶ τὴν ἠθικὴν τῆς φύσεως.

.

Τὸ συμπέρασμα εἶνε ὅτι ἕκαστος ἔπρεπε νὰ θεωρῆται καὶ νὰ ἦνε κύριος καὶ ὑπεύθυνος μόνον διὰ τὴν ἰδικὴν του τιμὴν. Τώρα, ὅπως ἔχουν τὰ πράγματα, τὴν ὑποθηκεύομεν, τὴν προεξοφλοῦμεν ἐκ τῶν προτέρων εἰς τὰ νεῦρα τῆς γυναικός. Ἀναλαμβάνομεν δὲ εὐθύνας καὶ ἀποζημιώσεις διὰ πράγμα, τοῦ ὁποίου δὲν ἔχομεν τὴν ἀπόλυτον κυριότητα. Καὶ δὲν εἶνε δυνατόν νὰ τὴν ἔχομεν, διότι δὲν μᾶς ἐδόθη ποτὲ ὑπὸ τῆς φύσεως, ἢ τις εἶνε ὁ μόνος καὶ μέγας νομοθέτης. Διότι ἢ φύσις, ἢ ὁποία δὲν κωδικοποιεῖται ἀθαιρέτως, ἐμπνέει εἰς ὅλα τὰ πλάσματά της τὸν ἐλεύθερον ἔρωτα, ὅστις εἶνε καὶ ὁ σοφὸς καὶ αἰώνιος νόμος τῆς ἐπιλογῆς. Καὶ νομίζω ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀνηθικώτερον κατασκευάσμα ἀπὸ τὸν ἄνευ ἔρωτος γάμον.

Εἰμεθα λοιπόν, ἀβδηρικώτατα, κύριοι μιᾶς σιαιᾶς. Γενικῶς δὲ ἢ τιμῇ, ὅπως λέγει κάποιος σοφός, δὲν εἶνε τίποτε ἄλλο παρὰ ἢ σιαιᾶ, τὴν ὁποίαν ὀπίπτομεν ὅταν μᾶς φωτίξῃ ὁ ἥλιος τῆς κοινῆς γνώμης. Αὐτὸ ἐννοεῖ καὶ ὁ Ἀριστοτέλης δογματίζων

ὅτι «ἢ τιμῇ κεῖται παρὰ τοῖς τιμῶσι μᾶλλον ἢ τῷ τιμωμένῳ». Ὅπως εἶνε λοιπόν συμβολισμένη καὶ τοποθετημένη καταντᾷ δῶρον ἄδωρον. Μία ἰδιοκτησία φανταστικῇ. Ἐν ἀγαθὸν ἐκ τῶν οὐκ ἐφ' ἡμῖν κατὰ τὸν Ἐπίκτητον, ἀφοῦ εἰς πᾶσαν στιγμὴν ἡμπορεῖ νὰ μᾶς τὸ ἀφαιρέσῃ ἢ τυχῇ. Ἐάν ἦτο, ὅπως ἔπρεπε νὰ ἦνε, ἀναπόσπαστον στοιχεῖον τῆς ἠθικῆς ἐκείνου ὑποστά- νὰ ἦνε, ἀναπόσπαστον στοιχεῖον, ἀναφαίρετον, καὶ ὄχι ὑπὸ αἴρεσιν καὶ σεως, κτήμα προσωπικόν, ἀναφαίρετον, καὶ ὄχι ὑπὸ αἴρεσιν καὶ ἐξηρητημένον, θὰ εἶχε ἠθικὴν πράγματι τὴν βάσιν καὶ θετικὴν τὴν ἀξίαν. Δὲν θὰ ἦμεθα δὲ ἠναγκασμένοι νὰ ἐκτελώμεν χρῆν τὴν ἡμετέραν ἢ κλειδούχου τῆς γυναικός, τὴν ὁποίαν ἢ τυχῇ ζωροφύλακος ἢ κλειδούχου τῆς τροχιάς μας.

Εἰς τὸ Μουσεῖον τοῦ Κλινῦ σώζεται ὁ ἐξωφρενικὸς ἐκείνος σιδηρόπλεκτος κορσὸς, διὰ τοῦ ὁποίου οἱ ζηλότυποι σύζυγοι τοῦ μεσαιῶνος ἐδιπλοκλείδωναν τὴν ὄσφυν τῆς ὥραιας τῶν καὶ μ' αὐτὴν μαζί τὸν θησαυρὸν τῆς συζυγικῆς τῶν τιμῆς! Καὶ μετὰ τὸ κλειδί ὑπὸ τὸ προσκέφαλον ἐκοιμῶντο ξένοιστοι ἀπὸ νυκτοκλέπτας καὶ διαρρηκτάς!

Καὶ κατηργήθη μὲν πρὸ πολλοῦ ὁ ἀστεῖος ἐκείνος στηθόδεσμος, διότι ἢ πείρα ἀπέδειξεν ὅτι, ὅσο ἐμμητικώτερον κλειόσκειται αἱ θύραι καὶ τὰ θησαυροφυλάκια, τόσο τελειότερα ἐφευρίσκονται ἀντικλεῖδια καὶ διαρρηκτικὰ ἐργαλεῖα. Ἐν τούτοις, καὶ σήμερον ὑπάρχουν οὐχ ἦττον βάρβαρα καὶ ἠλίθια δεσμὰ διὰ τὴν γυναῖκα. Τιμῇ δὲ τρομοκρατουμένη εἶνε ἢ χειρίστη τῶν ἀτιμῶν. Ἡ τιμὴ γυνὴ δὲν ἔχει ἀνάγκην ἐνόπλου κουστωδίας διὰ νὰ ἦνε τιμιά. Εἶνε, διότι εἶνε. Διότι δὲν ἡμπορεῖ νὰ ζῆσθ εἰς τὴν ἰδίαν τῆς συνείδησιν χωρὶς νὰ ἦνε.

Ἡ αὐτοκράτειρα Λιβία, ἢ ὀνομαστὴ διὰ τὴν ἀγνότητα τῶν ἠθῶν τῆς, ὅταν ἐπληροφορήθη ὅτι ἢ Γερουσία ἐσκόπευε νὰ τιμωρήσῃ νέους τινὰς ἄνδρας ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι, αὐτῆς διερχομένης, ἐθεάθησαν λουόμενοι γυμνοὶ εἰς τὸν Τίβριν, ἔσπευσε νὰ ἀποσοθήσῃ τὴν τιμωρίαν, διαμηνύσασα τὸ θανάσιον ἐκείνο: — «Δὲν ὑπάρχουν γυμνοὶ ἄνδρες διὰ τὰς τιμὰς γυναικῶς».

Ἡ Λιβία, εἰς τὰ ὀλίγα ἐκείνα λόγια, διεκρυστάλλωνε τὴν πλῆον φαινήν ἰδέαν περὶ τιμῆς.

(Ἀθήναι, Ἰούλιος τοῦ 1914)

ΚΩΝΣΤ Φ. ΣΚΟΚΟΣ

ΑΘΑΦΤΟΙ ΝΕΚΡΟΙ

Τὴν στὰ λείψανα κανεὶς δὲ στέκει παραστάτης, γιὰτὶ βγίλζει τὴ ζωὴ μιᾷ Μοῖρᾳ καταλύτῃ. Κι' οὔτε λιβάνι, οὔτε κερι, οὔτε ἄνθη, οὔτε διαβάτης, κ' οἱ δρόμοι νεκροκρεβάτα κ' ἢ ἐρμιά μοιρολογητέα.

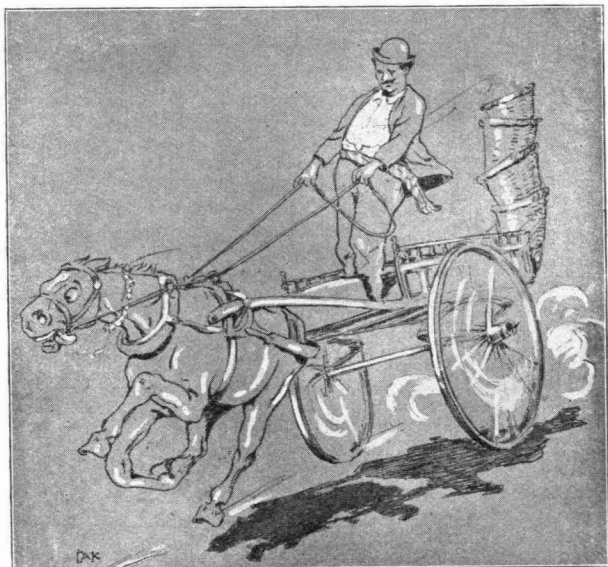
ΖΗΣΙΜΟΣ ΣΙΔΕΡΗΣ

Ἡ εξέλιξις τῆς

Ἄλλοτε

ἐλληνικῆς ἀρματοδρομίας

Καὶ τώρα....

(Σκίτσα Γ. Α. Κωνσταντινίδου)

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΤ. ΤΣΕΧΩΦ

ΣΤΑ ΣΚΟΤΕΙΝΑ

ΜΙΑ μύτσα μετρίου μεγέθους ἐχώθηκε εἰς τὴν μύτην τοῦ ἀντεισαγγελέως, ἀλλικού συμβούλου Γάγκυ. Ἄγνωστον ἂν τὴν ἐσπρωξεν ἕως ἐκεῖ ἢ περιέργεια, ἂν ξέπεσε ἀπὸ ἀπερισκεψίαν ἢ ἀπὸ τὸ σκοτάδι. Ἡ μύτη ὁμως δὲν ἤμπόρσεν νὰ ἀνθῆξῃ καὶ ἔδωκε τὸ σύνθημα πρὸς πτάρνισμα. Ὁ Γάγκυ ἐφτερνίσθη, ἐφτερνίσθη μὲ αἰσθημα, μὲ ἓνα διαπεραστικὸν σφύριγμα καὶ τὸσον δυνατὰ, ποῦ τὸ κρεθβάτι ἀνετινάχθη καὶ ἄφησε ἤχον ξεβιδωμένης σούστας. Ἡ σύζυγος τοῦ Γάγκυ, ἡ χονδρὴ καὶ ξανθὴ Μαρία Μιχαήλοβνα, ἀνετινάχθη ἐπίσης καὶ ἐξύπνησε. Παρετήρησε στὸ σκοτάδι, ἀνεστéναξε καὶ ἐγύρισε ἀπὸ τὸ ἄλλο πλευρὸν. Μετὰ παρέλευσιν πέντε λεπτῶν ἐγύρισε ἄλλην μίαν φοράν καὶ ἔκλεισε σφικτότερα τὰ μάτια της, ἀλλὰ ὁ ὕπνος δὲν τῆς ἐπανήρχετο πλέον. Ὑστερα ἀπὸ πολλὰ φυσήματα καὶ στριφογυρίσματα ἀπὸ πλευρὸν εἰς πλευρὸν, ἀνεσηκώθη, ἐπέρασε ἐπάνω ἀπὸ τὸν ἄνδρα της, ἐφόρσεν τῆς παντοῦφλες της καὶ ἐπῆγε εἰς τὸ παράθυρον.

Εἰς τὴν αὐτὴν ἦτο σκοτεινὰ. Ἐφαίνοντο μόνον ἡ σιλουέτες τῶν δένδρων καὶ ἡ μαῦρες σκεπές τῶν ἀποθηκῶν. Ἡ ἀνατολὴ μόλις ἐχάραξε, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ χάραγμα ἐτοιμάζοντο νὰ τὸ σκεπάζουσιν τὰ σύννεφα. Εἰς τὸν αἰθέρα, ἀποκοιμισμένοι καὶ τυλιγμένοι εἰς ἄχλυν, ἐπεκράτει ἡσυχία. Σιωποῦσε καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ φύλαξ τῆς ἐξοχῆς, ὁ πληρωνόμενος διὰ τὰ διαταράττη τὴν νυκτερινὴν ἡσυχίαν μὲ τὰ κτυπήματά του· σιωποῦσε καὶ ἡ ὄρτυκομάνα — τὸ μόνον ἄγριον πτερωτὸν ποῦ δὲν ἀποφεύγει τὴν γειτνίασιν μὲ τοὺς παραθερίζοντας εἰς τὰς ἐξοχὰς τῆς πρωτευούσης.

Τὴν ἡσυχίαν ἐτάραξε ἡ ἰδία Μαρία Μιχαήλοβνα. Ἐνθ' ἐστέκετο εἰς τὸ παράθυρον καὶ ἐβλεπε εἰς τὴν αὐτὴν, ἔξαφνα ἄφηκε ἓνα ἐμφωνητό. Τῆς ἐφάνη ὅτι ἀπὸ τὸν ἀνθόκηπον μὲ τὴν λεπτὴν κλαδευμένην λεύκη, προχωροῦσε κάποιος πρὸς τὸ σπιτί. Κατ' ἄρχας

ὕπθεσε ὅτι ἦτο ἀγελάδα ἢ ἄλογον, ὅταν ὁμως ἐτριψε τὰ μάτια της, ἤρχισε νὰ ἐσχωρίζῃ καθαρὰ ἄνθρωπον.

Ἐπειτα τῆς ἐφάνη ὅτι ἡ σκιὰ ἐπλησίαζε τὸ παράθυρον τῆς κουζίνας, ἐστάθη ὀλίγον, ὡς ἀναποφάσιτος, ἐπάτησε τὸ ἓνα πόδι εἰς τὴν κορνίζαν καὶ... ἐχάθη εἰς τὸ σκοτὸς τοῦ παραθύρου.

«Κλέπτῃς», — ἐπέρασε ἀπὸ τὸν νοῦν της καὶ νεκρικὴ ὠχρότης ἐκάλυψε τὸ πρόσωπόν της.

Καὶ ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ ἢ φαντασία της ἐξωγράφισε εἰκόνα, τὴν ὁποίαν φοβόσυνται ὅλοι οἱ μένοντες εἰς ἐξοχὰς· ὁ κλέπτῃς χώνεται εἰς τὴν κουζίαν, ἀπὸ τὴν κουζίαν εἰς τὴν τραπεζαρίαν... τὰ ἀσημικὰ στὸ ντουλάπι... ὕστερα ἡ κρεβατοκάμαρα... ὁ μπαλτάς... τὰ μούτρα τοῦ κακούργου... τὰ κοσμήματα...

Τὰ γόνατά της ἐλύγισαν, καὶ εἰς τὴν βράχιν της ἔτρεχαν μυρμήγκια.

— Βάσο! — ἐκίνησε τὸν ἄνδρα της. Βασίλη! Βασίλη! Ἄχ, θεέ μου, σὺν σκοτωμένους! Σύπνησε, Βασίλη, σὲ παρακαλῶ!

— Αἰ! ἐμούγκρισε, ὁ ἀντεισαγγελεὺς εἰσπνεύσας ὁρυσωδῶς καὶ ἐκπέμπων ἀνάρθρους ἤχους.

— Σύπνησε, γι' ἀγάπην θεοῦ! Στὴν κουζίνα ἐμπῆκε κλέπτῃς! Στεκόμουνα στὸ παράθυρο καὶ ἔβλεπα, ὅταν κάποιος χώθηκε στὸ παράθυρο. Ἀπὸ τὴν κουζίνα θὰ περάσῃ στὴν τραπεζαρίαν... τὰ κουτάλια εἰνε στὸ ντουλάπι! Βασίλη! Ἔτσι καὶ πέρουσι πῆγανε στῆς Μαίρης Γεγόρδβνας.

— Τί... τί θέλεις;

— Θεέ μου, αὐτὸς δὲν ἀκούει! Κατάλαβε λοιπὸν, ξόανον, νά, τώρα δὰ εἶδα κάποιον ποῦ χώθηκε στὴν κουζίνα μας. Ἡ Πελαγία θὰ τρομάξῃ καὶ... τὰ ἀσημικὰ στὸ ντουλάπι!

— Κολοκύθια!

— Βασίλη, αὐτὸ εἰνε ἀνυπόφορον! Ἐγὼ σοῦ μιλῶ γιὰ τὸν κίνδυνον καὶ σὺ κοιμάσαι καὶ φυσᾷς! Τί θέλεις λοιπὸν; Θέλεις νὰ μᾶς κατακλέψουν καὶ νὰ μᾶς σφάξουν;

Ὁ ἀντεισαγγελεὺς ἐσηκώθη ἀργὰ-ἀργὰ καὶ ἐκάθησε στὸ κρεβάτι, πληρῶν τὸν ἀέρα μὲ χασμήματα.

— Οὐθὲ δὲ διάβολος μπορεῖ νὰ καταλάβῃ τί ἄνθρωποι εἰσθε! ἐμουργοῦρισε. Οὔτε τὴν νύκτα δὲν μπορῶ ναῖρω ἀνάπαυσιν; Σὲ ξυπνοῦν γιὰ τὸ τίποτε.

— Σοῦ ὀρκίζομαι, Βασίλη, πῶς εἶδα ἄνθρωπον νὰ χώνεται στὸ παράθυρο!

— Αἰ, καὶ τί μ' αὐτό; Ἄς πάῃ νὰ χωθῇ... Χωρὶς ἀμφιβολίαν θὰ ἦλθε στὴν Πελαγίαν ὁ πυροσβέστης της.

— Πω-ὦς; Τί εἶπες;

— Εἶπα πῶς θὰ ἦλθε στὴν Πελαγίαν πυροσβέστης.

— Τόσῳ τὸ χειρότερον! ἀνέκραξε ἡ Μαρία Μιχαήλοβνα. Αὐτὸ εἰνε χειρότερον ἀπὸ κλέπτῃν! Δὲν θὰ ἐπιτρέψω μέσα στὸ σπιτί μου κυνισμούς!

— Μωρέ, τί ἐνάρτεος νὰ σοῦ πῶ... Δὲν ἐπιτρέπω κυνισμούς!..

Και μήπως αυτό εἶνε κυνισμός; Τί πᾶς και σκαλιζεις, χωρίς σκοπόν, τέτοιες λέξεις; Αυτό, μάτια μου, ἀπό καταβολῆς κόσμου ἔτσι γίνεται, τό καθέρωσε ἡ παράδοσις. Γι' αὐτό εἶνε και πυροσθέτης, γιά νά ἐπισκέπεται τῆς μαγεύρισεως.

— Α, ἔχι, Βασίλη! Θά πῆ, λοιπόν, πῶς δὲν με ξέρεις! Δὲν μπορῶ οὔτε νά φαντασθῶ πῶς στό σπίτι μου μπορεῖ τέτοια... παρόμοια... Κόπιασε νά πᾶς ἀμέσως στήν κουζίνα και νά τόν διατάξῃς νά ξεκουμπισθῇ! Αὐτή τῆ στιγμῇ! Καί αὔριο θά πῶ στήν Πελαγία νά μὴ τολμήσῃ νά κάμῃ τέτοια πράγματα! Ὅταν πεθάνω, μπορεῖτε νά ἐπιτρέπετε στό σπίτι σας κυνισμούς, τώρα ὁμως μὴν τολμήσετε. Ἔλα, πήγαινε!

— Διάβολε... ἐμουρμούρισε ὁ Γάγκο με ἀγανάκτησιν. Μά κρίνε μέ τό γυναικεῖο σου μικροσκοπικὸ μυαλό, γιατί νά πάγω ἐκεῖ;

— Βασίλη, λιγοθυμῶ!

Ὁ Γάγκο ἐφόρεσε τῆς παντοφλῆς του, ἔκαμε δύο-τρεις φοραὶς τροῦ! και ἐτράδηξε διὰ τὴν κουζίνα. Ἦτο σκοτάδι, σάν σ' ἓνα κλεισμένο βαρέλι, και ὁ ἀντεισαγγελεὺς ἤναγκάζετο νά προχωρῇ πασπατευτά. Καθ' ὁδὸν ἔψαυσε τὴν θύραν τοῦ δωματίου τῶν παιδιῶν και ἐξύπνησε τὴν νταντᾶ.

— Βασιλική, τῆς εἶπε, χθὲς τό βράδυ ἐπῆρες νά καθαρίσῃς τὴ ρόμπα μου. Ποῦ τὴν ἔβαλες;

— Τὴν ἔδωσα, κύριε, τῆς Πελαγίας νά τὴν καθαρίσῃ.

— Τί ἀταξίες εἶν' αὐτές. Παίρνετε ἓνα πράγμα, δὲν τό βάζετε ὁμως στὴ θέσῃ του... Ὅριστε τώρα, νά κάμω περιοδεία χωρὶς ρόμπα!

Εἰσελθὼν εἰς τὴν κουζίνα, διευθύνεται πρὸς τό μέρος ἐκεῖνο, ὅπου ἐπάνω εἰς ἓνα σεντούκι, κάτω ἀπό ῥάφι με κατσαρόλες, κοιμᾶται ἡ μαγεύρισσα.

— Πελαγία! τὴν ἐσκοῦντησε στὸν ὄμον. Ἄκου! Πελαγία! Αἱ, τί μοῦ καμώνεσαι τώρα, ἀφοῦ δὲν κοιμᾶσαι! Ποιὸς χώθηκε τώρα ἀπό τό παράθυρο;

— Μπᾶ!... Ὅριστε μας! Χώθηκε ἀπ' τό παράθυρο! Ποιὸς θά χωθῇ;

— Ἄς τα αὐτά... μὴ μοῦ κάνῃς τὴν ἀνήξεση! Πές καλλίτερα στὸν προκομμένο σου νά γκρεμισθῇ με τό καλό ἀπ' ἐδῶ. Ἄκου; Δὲν ἔχει καμμιά δουλειά ἐδῶ μέσα!

— Καλέ, με τὰ σωστά σας εἰσθε, κύριε; Ὅριστε μας... Με γῆρατε κουτῇ... Ὀλημερίς νά τυραγιέσαι, ὄλο στό πόδι νά βρίζεσαι, νά μὴ ξέρῃς τί θά πῆ ἀνάπαυση και τὴ νύκτα ν' ἀκοῦς τέτοια λόγια. Νά διηρητῆς γιά τέσσαρα ρουβῆλια τὸν μῆνα, δικὰ σου τσάι και ζάχαρη και ἐξὸν ἀπὸ τέτοια λόγια. νά μὴ βλέπῃς τίποτε καλό. Ἐγὼ και σὲ πραγματευτάδων σπίτι ἐζήσα, μὰ τέτοιες ντροπὲς δὲν εἶδα.

— Ἔλα, ἔλα... ἄς τα τὰ μοιρολόγια! Ἄμέσως νά ξεκουμπισθῇ ἀπ' ἐδῶ ὁ φαντάρος σου! Ἄκου;

— Δὲν φοβᾶσθε τό θεό, κύριε! εἶπεν ἡ Πελαγία με φωνὴν ποῦ

ΕΝΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Η ΑΛΚΗΣΤΙΣ ΘΗΗΣΚΟΥΣΑ

Ἀπό τὸ Μουσεῖον Λουξεμβούργου. — Ἐργον André Allar)

μαρτυρούσε δάκρυα. Κύριοι γραμματισμένοι!.. εὐγενεῖς! καὶ δὲν ἔχουν οὐτε ἰδέα γιὰ τὸν πόνο μας... γιὰ τὴ θυστυχημένη μας ζωὴ... Μᾶς βρίζουν γιατί δὲν ἔχομε κανένα νὰ μᾶς διαφεντέψῃ, εἶπε κλαίουσα.

— Αἱ, αἱ... ἐμένα ὅλο τὸ ἴδιο κάμνει! Ἡ κυρία σου μ' ἔστειλε ἐδῶ. Γιὰ μένα, καὶ βρυκόλακα νὰ βάλῃς ἀπὸ τὸ παράθυρο, μοῦ εἶνε ἀδιάφορον.

Διὰ τὸν ἀντεισαγγελεῖα δὲν ἔμενεν ἄλλο παρὰ νὰ ἀναγνωρίσῃ ὅτι εἶχε ἀδικον νὰ κἀνῃ τέτοια ἀνάκρισιν καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν σύζυγόν του.

— Ἄκουσε, Πελαγία, εἶπε' ἐπήρθε τὴν ῥόμπα μου νὰ καθαρίσῃς. Ποῦ εἶνε;

— Ἄχ, κύριε, μὲ συγχωρεῖτε, ἔξασα νὰ τὴν βάλω στὴν καρέκλα. Εἶνε κρεμασμένη στὸ καρφὶ κοντὰ στὸ τζάκι.

Ὁ Γάγκυ ἤρε πασπατεύων κοντὰ στὸ τζάκι τὴν ῥόμπα του, τὴν ἐφόρεσε καὶ διευθύνθη εἰς τὴν κρεββατοκάμαρα.

Ἡ Μαρία Μιχαήλοβνα, μόλις εἶχε φύγει ὁ σύζυγός της, ἐξαπλώθη στὸ κρεβάτι καὶ ἄρχισε νὰ περιμένῃ. Ἐπὶ τρία λεπτὰ ἦτο ἥρεμος, ἀλλὰ κατόπιν ἄρχισε νὰ τὴν βασανίζῃ ἡ ἀνησυχία.

«Πόσον ἀργεῖ! ἐσκέφθη. Καλὰ ἂν εἶνε ἐκεῖ αὐτός... ὁ ἀδιάντροπος, ἂν ὅμως εἶνε κλεπτής;»

Καὶ ἡ φαντασία της ἀναπαρέστησε πάλιν εἰκόνα' ὁ σύζυγός της εἰσέρχεται εἰς τὴν σκοτεινὴν κουζίαν... ἓνα κτύπημα μπαλᾶ... πεθαίνει χωρὶς νὰ βγάλῃ ἄχνα... λίμνη αἵματος...

Ἐπέρασαν πέντε λεπτά, πεντέμισο, ἐπὶ τέλους ἔξῃ... Τὸ μέτωπό της περιέχουσε κρύος ἰδρώς.

— Βασίλη! ἐφώνησε κλαυθμηρίζουσα. Βασίλη!

— Αἱ, τί φωνάζεις; Ἐδῶ εἶμαι... ἤκουσε τὴν φωνὴν καὶ τὰ βήματα τοῦ συζύγου της. Σὲ σφάζουν τάχα;

Ὁ ἀντεισαγγελεὺς ἐπλησίασε καὶ ἐκάθησε εἰς τὴν ἄκρην τοῦ κρεβατιοῦ.

— Κανεὶς δὲν εἶνε ἐκεῖ, εἶπε. Θὰ εἶδες ὄνειρο... Μπορεῖς νὰ εἶσαι ἡσυχῇ. Ἡ ἀνόητη Πελαγία σου εἶνε τόσοσ ἀνάστη ὅσον καὶ ἡ κυρία της. Τί φοβιτοῦρά σου εἶσαι, μὰ τὴν ἀλήθειαν...

Καὶ ὁ ἀντεισαγγελεὺς, ὁ ὁποῖος εἶχε χάσει πλέον τὸν ὕπνον του, ἄρχισε νὰ πειράζῃ τὴν σύζυγόν του.

— Μὰ φοβιτοῦρά σου εἶσαι! ἔλεγε μὲ γέλια. Αὐριο χωρὶς ἄλλο νὰ πᾶς στὸ γιατρὸ νὰ κνιταχθῇς. Εἶσαι ψυχοπαθής!

— Κατράμι βρωμᾶ... εἶπεν ἡ σύζυγος. Κατράμι ἡ... κατὶ σάν τέτοιον, κρομμύδι...

— Ἀλήθεια... Κάτι μυρίζεις... Ἐχασα τὸν ὕπνο μου! Γιὰ ἄς ἀνάψω τὸ κερί... Ποῦ εἶνε τὰ σπέρτα; Καὶ ἰσα-ἰσα θὰ σοῦ δεῖξω τὴν φωτογραφίαν τοῦ εἰσαγγελεῖος τῶν ἐφετῶν. Χθὲς μᾶς ἀπεχαιρέτησε καὶ ἔδωσε εἰς τὸν καθένα μας τὴν φωτογραφίαν του μὲ τὴν ὑπογραφήν του.

Ὁ Γάγκυ ἔτριψε ἓνα σπέρτο εἰς τὸν τοῖχον καὶ ἀναψε τὸ κερί.

Ἄλλὰ προτοῦ κάμῃ βῆμα ἀπὸ τὸ κρεβάτι νὰ πάγῃ διὰ τὴν φωτογραφίαν, ἐπισθὲν του ἀντήχησε διαπεραστικὴ, σπαρακτικὴ φωνή. Ἐστράφη πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ εἶδε τὰ δύο μεγάλα μάτια τῆς συζύγου του στηριγμένα ἐπάνω του καὶ γεμάτα ἐκπληξίν, φρίκην, ὄργην...

— Ἐβγάλες στὴν κουζίνα τὴν ῥόμπα σου; ἠρώτησε κατακίτρινη.

— Γιατί;

— Καμαρώσου!

Ὁ ἀντεισαγγελεὺς ἐκύτταξε τὸν ἑαυτὸν του καὶ ἔμεινε κόκκαλο. Στὸς ὤμους του, ἀντὶ τῆς ῥόμπας του, κρεμότανε ὁ μανθῶας πυροσβέστου. Πῶς εὐρέθη στὸς ὤμους του; Ἐνόσφ αὐτὸς ἔλυε τὸ πρόβλημα τοῦτο, ἡ σύζυγός του ἀναπαρίστα μὲ τὸν νοῦν της νέαν εἰκόνα, φοβερὰν, ἀπεριγράπτου' σκύτος, ἡσυχία, ψίθυρος κτλ. κτλ.

(Μετὰφρασις)

ΚΑΝ. Σ. ΚΟΚΟΛΗΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΩΜΩΔΙΑΝ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Η ΘΕΟΣΕΒΟΥΜΕΝΗ

Εἶνε Μεγαλοδόμαδο, θὰ **κοινωνήσῃ**, κ' ἔχει συμμαζεμένα τὰ χέρια της, τὴ γλώσσα της, τὰ κουρέλια της. Δὲν ἔχει καιρό.

οὔτε ταιριάζει — μέρες ποῦναι — νὰ βροῖσῃ τὴν ἀντικρυνὴ της γειτόνισσα, τὴν κυρὰ Φιλιππάκινα, νὰ μαλλιοτραβηχθῇ μὲ τὴν πλαϊνὴ της, νὰ δαοθῇ μὲ τὴν παρακάτω, νὰ κρυφοκνιτάξῃ ποιοὶ μπαινοβγαίνουν στὰ ξένα σπίτια, νὰ βάλῃ σκάνδαλα σὲ κανένα ἀντρογόνο. Εἶνε ἀφιερωμένη στὰ θεῖα. Νηστεύει τὸ λάδι — μπά! θεὸς φυλάξοι! — βάζει σουσαμόλαδο στὰ φασόλια της, σταυροκοπιέται, θυματιζέται, κάνει μακρὺς μετάνοιες, καὶ τσακίζει στὸ ξύλο τὴ μικρὴ δουλίτσα της, ποῦ ἔξασε πάλι, τὸ διαλοθῆλυκο, νὰ ἀνάψῃ τὸ καντήλι τῆς Παναγίας στὸ εἰκονοστάσι, βοήθειά της τῆς χριστιανῆς!

Ἀπὸ βραδύς, μὲ μιὰ δεκάρα ἀργεντινὴ μὲς' στὸ χερί τοῦ Παπανικόλα, ἐξεπλήρωσε τῆς ἀμαρτίες της, ἐπήρε τὴν εὐχήν του καὶ τὴ συχώρεσι, καὶ μὲ ὕφος Ἁγίας Πελαγίας ξεκινάει στὴν Ἐκκλη-

«Σταυροκοπιέται, θυματιζέται»

σία νά μεταλάβη. Βγαίνοντας τήν ἐξόπορτα, παίρνει τὸ μᾶτι τῆς τὴν ἀντικυνή ποῦ τὴν στραβοκυττάζει, περιπαιχτικά βέβαια, μέσα ἀπὸ τὸ τζάμι. Τῆς ἀνεβαίνουν τὰ αἵματα στό κεφάλι. Βράζει ἀπ' τὸ θυμό της. Κοντοστέκεται, τῆς ἔρχεται νά τήν σκυλοθρίση. Μά πάλι κρατιέται καί **κάνει ἀπομονή**:

— Πίσω μου σ' ἔχω, Σατανά! Μὴ μὲ κολάζης σήμερα, ἡμέρα ποῦναί. Ἄσε με πρώτα νά μεταλάβω.

Ἐπῆγε. Ἄναψε τὸ κερί της. Προσκύνησε. Μετάλαβε τ' **ἄχραντα** «μετὰ φόβου θεοῦ, πίστews . . .» Καί γυρίζει ξαλαφρωμένη, πεταχτή, σάν τὴ φοράδα ποῦ τῆς ξεφόρτωσαν τὸ γομάρι.

Πρὶν δρασκελίση τὴν πόρτα, στρέφει κατὰ τὸ ἀντικυνὸ παράθυρο, βάζει τὰ χέρια στὴ μέση καί ῥίχνει τὴν πρώτὴ ὀβίδα:

— Ἐβγα τώρα, μωρή καρακάξα, φαρμακομύτα, νά σοῦ ψάλω τῆς πομπές σου! Ἐβγα, ντέ! Ἀντίχριστη! ταρτούφα! φαρμασόνα, ποῦ τρῶς λάδι τὸ Τετραδοπαράσκειο! . . . Ποῦ τῶχει, τὸ Τετραδοπαράσκειο! . . . Ποῦ τῶχει, γαίνεις οὔτ' ἢ γειτονιά πῶς οὔτ' ἢ ἐκκλησία πηγαινεις οὔτε μεταλαβαίνεις! Ἐβραΐισσα! . . .

— Πίσω μου σ' ἔχω, Σατανά.

μωρή, νά τὸ κάνη οὐλ' ἢ γειτονιά πῶς οὔτ' ἢ ἐκκλησία πηγαινεις οὔτε μεταλαβαίνεις! Ἐβραΐισσα! . . .

ΣΑΤΑΝΑΣ

ΝΕΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΚΑΛΟΓΡΗΑ

Ἡ θύρα τοῦ κελλιοῦ πάντα κλειστή.
Χλωμὴ καλόγρηα ὀσφορεμένη
διαβάζοντας τὸ Συναξαριστὴ
μαρτυρικὸ τὸ θάνατο προσμένει.

Ἐξω τὰ δέντρα παίζουν μὲ τ' ἀγέρι,
μοσχομυρίζουν τ' ἄνθη, τὰ πουλιά,
πετώντας γύρω-γύρω, ταῖρι-ταῖρι,
χτίζουν γιὰ τὴν ἀγάπη τους φαληά.

(1914)

ΙΩ. ΠΟΛΕΜΗΣ

Ἡ ΥΠΟ ΤΗΝ Υ. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΝ ΤΗΣ Α. Μ. ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ — Πλατεία Κάνιγγος

Περιλαμβάνει τὰς ἐξῆς σχολάς:

Γεωργικὴν, Βιομηχανικὴν, Ἐμπορικὴν, Μηχανουργικὴν,
Ἀρχιτεκτονικὴν, Τμήμα ἔμποροπλοιάρχων.

Πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν τεχνικῶν σπουδῶν
τὰ διδασκτὰ ἠλαττώθησαν εἰς τὸ ἐν τρίτον

ΣΗΜ. ΗΜΕΡ. Ἡ Βιομηχανικὴ καὶ Ἐμπορικὴ Ἀκαδημία ἀνεδείχθη ὡς τὸ εὐεργετικώτερον καὶ ἐθνωφελέστερον τῶν πρακτικῶν ἰδρυμάτων τοῦ εἴδους τοῦ, καὶ ὡς τοιοῦτον τὸ συνιστᾷ ἰδιαιτέρως ἢ διεύθυνσις τοῦ Ἡμερολογίου.

Χίλιοι καὶ πλέον ἀπόφοιτοι τῆς Ἀκαδημίας δρῶσιν ἀνὰ τὸν Ἑλληνισμὸν παραγωγικῶς ὡς γεωπόνοι, ὡς οἰνοποιοί, ὡς μηχανουργοί, ὡς ἔμποροι, ὡς βιομηχανοὶ κ.λπ.

Ὅλοι φωνάζομεν διὰ πρακτικὴν ἐκπαίδευσιν, τὸ Κράτος ἐπαγγέλεται σχέδια ἐπὶ σχεδίων, καὶ μόνον ἡ Ἀκαδημία τὰ ἐφαρμόζει. Αὐτὴ ἔδωκε καὶ δίδει τὴν πρακτικὴν ὄθησιν εἰς ἐπαγγέλματα παραγωγικά, πλουτοφόρα, κοινωφελῆ.

Ἄν περιορίζεται εἰς λόγους μόνον καὶ θεωρίας, αἱ ὁποῖα ὀπισθοδρομοῦν τὸ ἔθνος, ἀλλὰ εἰς ἐργασίαν, εἰς πράγματα, εἰς ἀριθμούς.

Ἐκδίδει κατὰλληλα βοηθητικὰ εἰδικὰ φυλλαγραμματα, κέκτηται — εἰσαγαγούσα αὐτὴ πρώτη καὶ μόνη — ἐργαλεῖα καὶ ὄργανα βιομηχανικά καὶ ἐπιστημονικά, ὅλον γλυκόμετρα, γαλακτόμετρα, οἰνόμετρα, δξύμετρα, βουτυρόμετρα κτλ. τελειότατα.

Κύριοι Γονεῖς, Πατέρες, Οἰκογενεάρχαι, Πολῖται Ἕλληνες!

Θέλετε νὰ ἰδῆτε τὸ ἔθνος ἰσχυρόν, τὴν κοινωνίαν εὐημεροῦσαν, τὴν Πατρίδα μεγάλην; Στείλατε τὰ παιδιὰ σας νὰ σπουδάσουν πρακτικῶς, νὰ πλουτίσουν τὴν χώραν, νὰ πλουτίσουν καὶ αὐτὰ τὰ ἴδια δι' ἐργασίας ἐνεργητικῆς καὶ δημιουργικῆς.

Ζητοῦμεν ἀνόρθωσιν καὶ ἀναγέννησιν; Ἄλλὰ πῶς; Μὲ πληθῶραν δικηγόρων καὶ δοκησιόφων καὶ σχολαστικῶν; Πῶς νὰ τοὺς χωρέσῃ καὶ τί νὰ τοὺς κάμῃ ὁ Τόπος μας ὁ στενός, ὁ ἀσφυκτικός; Κάμετε τὰ παιδιὰ σας: ἐμπόρους, βιομηγάνους, γεωπόνους, μηχανουργούς, ἀρχιτέκτονας, οἰνοποιούς, ἔμποροπλοιάρχους, ἀνθρώπους δηλ. χρησίμους εἰς τὸν ἑαυτῶν των, εἰς τὴν κοινωνίαν, εἰς τὴν Πατρίδα.

Σᾶς τὸ ἐγγυᾶται δι' ἔργων καὶ δι' ἀποτελεσμάτων

Ἡ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Ἡ πρασίνη ἐορτὴ ἐν τῇ Σχολῇ Μεταξᾶ

Ἡ ΕΛΛΗΝΟΓΑΛΛΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΑΘΗΝΩΝ ΓΕΩΡΓΙΟΥ Σ. ΜΕΤΑΞΑ (Ἔτος ἀπὸ τῆς ιδρύσεως ἑννατον)

Ἡ ΕΛΛΗΝΟΓΑΛΛΙΚΗ ΣΧΟΛΗ Μεταξᾶ, στερεωθεῖσα ἤδη ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ Πανελληνίου καὶ ἀποτελοῦσα ἐπίζηλον καύχημα τῆς πρωτεύουσας, δὲν ἔχει ἀνάγκην συστάσεων. Μαρτυροῦν ὑπὲρ αὐτῆς οἱ ἀριθμοὶ καὶ τὰ πρᾶγματα. Καὶ ἰδοὺ τὰ παραθέτομεν ἐν συνόψει:

Ἡ Ἑλληνογαλλικὴ Σχολὴ ἀριθμεῖ ἤδη δύο πολυτελέστατα μέγαρα. Τὸ ἐν, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Λεωφόρου Κωνσταντίνου τοῦ Διαδόχου θ', μετὰ περιοχῆς 5,000 τετραγωνικῶν πήχων, περιλαμβάνει μεγάλας αὐλὰς, κήπον εὐρύν, μέγα ὑπόστεγον, Λόου-Τέννυς, μέγα Σουηδικὸν Γυμναστήριον, ὑπαίθριους τάξεις, διδακτήρια εὐρύχωρα καθ' ὅλους τοὺς κανόνας τῆς σχολικῆς ὑγιεινῆς, ἐπίπλωσιν σχολικὴν πολυτελῆ, τελειοτάτας δὲ ἐγκαταστάσεις ἀποχωρητηρίων, νιπτήρων, κρηνῶν, διύλιστηρίων. Ἐν αὐτῷ γίνονται δεκτὰ ἄρρενα 5-13 ἐτῶν καὶ θήλεια καὶ περιλαμβάνει:

α) Ἑλβετικὸν Νηπιαγωγεῖον. β) 4 τάξεις αὐτοτελεῖς Δημοτικῶν Σχολείων. γ) 3 τάξεις ἑλληνικῶν Σχολείων. δ) Τμήμα θηλέων τεχνικῶν μαθημάτων (πυρογραφία, ζωγραφικὴ, γυμναστικὴ, Λόου-Τέννυς, χορὸς, κλειδοκύμβαλον). ε) Τμήμα θηλέων κατο-

τέρων καὶ ἀνωτέρων σπουδῶν, γαλλικῶν, ἀγγλικῶν, γερμανικῶν. ζ) Μονοτάξιον λογιστικὸν τμήμα θηλέων, παρασκευάζον κοράσια διὰ θέσιν ταμίου, λογιστοῦ καὶ ἀλληλογράφου.

Εἰς τὸ Μέγαρον γίνονται δεκτοὶ ὡς οἰκότροφοι, ὡς ἐξωτερικοὶ καὶ ὡς ἡμισύσσιτοι παραμένοντες ἐν τῇ ἑσπερινῇ μελέτῃ. Προστί: δὴ ἰδιόκτητον λεωφορεῖον μεταφέρει τοὺς μακρὰν οἰκοῦντας μαθητάς.

Τὸ ἕτερον Μέγαρον κεῖται ἐναντι τοῦ Κήπου τοῦ Κλαυθμόνος, ὁδὸς Δραγατσανίου ἀριθ. 6 παραπλευρῶς τῆς Ἀγγλικῆς Προσβείας καὶ τοῦ Ἵπουργεῖου τῶν Ἐσωτερικῶν.

Περιβάλλεται πανταχόθεν ὑπὸ κήπου καὶ ἀλλῶν. Ἐχει αἰθούσας μεγάλας καὶ ἠλεκτροφωτιστούς, πλουσίαν σχολικὴν ἐπίπλωσιν καὶ τελειοτάτας ἐγκαταστάσεις. Περιλαμβάνει δέ: 3 τάξεις Γυμνασίου, 3 τάξεις τοῦ Ἐμπορικοῦ—Μονοτάξιον λογιστικὸν τμήμα, παρασκευάζον ἱκανοὺς ὑπαλλήλους διὰ τραπεζῶν, ἐμπορικῶν καὶ βιομηχανικῶν καταστάσεων, —4 τμήματα γαλλικῶν, 4 τμήματα ἀγγλικῶν καὶ 2 τμήματα γερμανικῶν.

Ἐν αὐτῷ γίνονται δεκτοὶ μαθηταὶ ἐξωτερικοὶ, ἐσωτερικοὶ, ἡμισύσσιτοι, καὶ ἄλλοι ὡς διαιωτέμενοι μὲν ἐν τῇ Σχολῇ, βιούντες δὲ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον ἢ εἰς ἄλλας τοῦ Κράτους Σχολὰς.

Ἡ «Ἑλληνογαλλικὴ Σχολὴ» συγκεντρώνει προσωπικὸν πολυἀριθμον καὶ ὡς ἀριστον, ἐκλεγόμενον μεταξὺ τῶν δοκιμωτάτων ἐν Ἀθήναις Καθηγητῶν καὶ Διδασκάλων.

Αἱ ξέναι γλώσσαι διδάσκονται ὑπὸ καθηγητῶν ἐκ τῆς Ἑσπερίας μετακληθέντων καὶ διαιωτέμων ἐν τῇ Σχολῇ. Τὸ δὲ προσωπικὸν τοῦ Ἐμπορικοῦ Τμήματος προσλαμβάνεται ἐκ τῶν Καθηγητῶν τῆς Δημοσίας Ἐμπορικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν.

Διδάσκουσιν ἐν τῇ Ἑλληνογαλλικῇ Σχολῇ Ἀθηνῶν ἐν ὄλῳ 54 Καθηγηταὶ καὶ Διδάσκαλοι, ἤτοι: 5 ἀριστοβάθμιοι δημοδιδάσκαλοι, 1 νηπιαγωγός, 2 διδασκάλισσαι ὡς ἐπιμελήτριαι, μία διδάτωρ τῆς φιλολογίας ὡς διευθύντρια τοῦ Β' τμήματος, 8 διδάκτορες τῆς φιλοσοφίας, ἐξ ὧν ὁ εἰς ὡς διευθυντὴς τοῦ Α' τμήματος, 3 διδάκτορες τῶν μαθηματικῶν, 2 διδάκτορες τῶν φυσικῶν Ἐπιστημῶν, 2 διδάκτορες τῆς Θεολογίας, 3 διδάκτορες τῶν Ἐμπορικῶν, ὧν ὁ εἰς Γάλλος, 2 Ἕλληνες καθηγηταὶ τῆς Γαλλικῆς, 3 Γάλλοι καθηγηταὶ τῆς Γαλλικῆς, 1 Ἕλλην καθηγητὴς τῆς Ἀγγλικῆς, 2 διδασκάλισσαι τῆς Γαλλικῆς, 2 διδάσκαλοι τῆς Καλλιγραφίας, 1 Γάλλος διὰ τὸ ἀνοίγειον τμήμα τῶν θηλέων, 1 Ἑλβετὸς νηπιαγωγός, 1 Ἑλβετὸς τῆς σωματικῆς διαπλάσεως τῶν παιδῶν, 1 Γερμανὸς καθηγητὴς τῆς Γερμανικῆς, καὶ ἀνα εἰς διδάσκαλος τῆς στενογραφίας καὶ γραφομηχανῆς, τῆς ζωγραφικῆς καὶ ἰχνογραφίας, τῆς χειροτεχνίας (πυρογραφία, πλαστικὴ, χαρτοπλεκτικὴ, ξυλουργικὴ), τῆς γυμναστικῆς, τῆς φωνητικῆς μουσικῆς, τοῦ χοροῦ, τῶν ἐγχόρδων ὀργάνων, τοῦ κλειδοκυμβάλου, τῆς ἀπαγγελίας καὶ τῆς ἠθοποιίας.

NORTH BRITISH & MERCANTILE INSURANCE CO

ΒΟΡΕΙΟΒΡΕΤΤΑΝΙΚΗ

ΑΓΓΛΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1809 ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩ

ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ 1913. ΦΡΑΓΚΑ 580 ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ

Ασφαλίζει παντός είδους κτίρια, οικιακά έπιπλα, έμπορεύματα, εργοστάσια κ.λ.π.

Έγκριμένη εν Έλλάδι δυνάμει Β. Διατάγματος τῆ 27 Οκτωβρίου 1891 αναγνωρίζει την άρμοδιότητα τῶν Έλλην. Δικαστηρίων.

Έχει καταθεθειμένη παρά τῆ Έλλην. Κυβερνήσει έγγυήσιν εκ δραχμῶν 200.000.

ΓΕΝΙΚΟΙ ΠΡΑΚΤΟΡΕΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΑΔΕΛΦΟΙ ΔΑΦΦΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ Ὁδ. Πανεπιστημίου 81—ΕΝ ΒΟΛῶ Ὁδ. Δημητριάδος

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ

ΕΙΣ ΤΑΣ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑΣ ΠΟΛΕΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΙΚΟΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΝ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Α. ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ

ΙΑΤΡΟΥ - ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΟΥ

Έπιμελητοῦ εν τῆ Ἀστυκλινικῆ τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου.
Σπουδάζαντος ἐπὶ τετραετίαν εν τῷ Institut Pasteur τῶν Παρισίων
καὶ Institut Behring τῆς Γερμανίας ὡς βοηθοῦ.

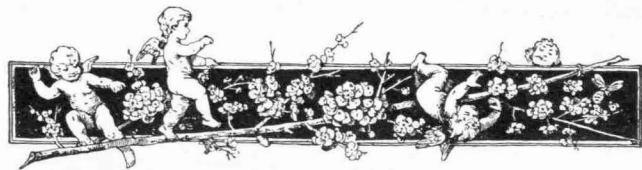
ΕΚΤΕΛΟΥΝΤΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΣ ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ

Αἵματος.— Πτυέλων.— Οὔρων.— Ἐκκριμάτων.— Ἐξιδρωμάτων.— Γάλακτος.— Ὑδατος.— Γαστρικοῦ χυμοῦ.
Ὀροδιαγνωστικαί: Τύφου.— Μελιταιῶν.— Φυματιώσεως.

Διάγνωσις τελεία τῶν δερματικῶν νοσημάτων διὰ τῆς ὀροδιαγνωστικῆς μεθόδου τοῦ καθηγητοῦ Wassermann.— Διάγνωσις τῆς φυματιώσεως διὰ τῆς ἀσφαλῶς καὶ ἀκινδύνου μεθόδου v. Pirquet.

Μικροβιολόγος τοῦ Νοσοκομείου «ΑΝΔΡ. ΣΥΓΓΡΟΥ»

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ. Ὁδὸς Πειραιῶς 7.

“ΠΕΖΟΙ ΡΥΘΜΟΙ.”

Δ Ε Η Σ Ι

ΧΑΙΜΑΣΤΕ ἄμετς, ποῦ εἶχαμε ἀγαπηθῆ, ὡς ἐχτές; Εἶσαι σύ, ποῦ μ' εἶχες προδώσει; Ἡ μὴν ἦταν τοῦτο παραμῦθι παλῆό, ζεσταμένο σὲ χίλιες ἀγροτικὲς φωτιές, νυσταγμένο ἀπὸ μύρια μάτια κοριτσιῶν, ποῦ μᾶς τὸ διηγῆθηκε κάποιος κι' ἄξαφνα — ἀποκοιμήθη;

Ποῖός θὰ πιστέψῃ ποῦ χτές χωρίσαμε γιὰ πάντα;

Ἐχτές χωρίσαμε γιὰ πάντα — ἂ! τί ὄρατα σήμερα! Σαλεύω στὸν ἀέρα σὰν τὸ φύλλο τῆς λεύκας, εἶμαι ἓνα ὄρατο τίποτε, μπορῶ κι' εἶμαι ἓνας διαδάτης... Εἶδα ἓνα ὄρατο τοπεῖο! Μπήκα στὸ κοπάδι τῶν καλῶν ἀνθρώπων! Ἄχ! τί ἡσυχία! τί ἡσυχία!

— Καὶ ὅμως... Τί θάνατος!

Ἀλήθεια, θὰ εἶνε δυνατὸ νὰ ζήσω κι' αὔριο ἔτσι πεθαμμένος;

Βελόνες τῆς ὑποφίας, μαχαίρια τῆς λύπης, φεῖδια τῆς ζήλειας — ἡ καρδιά μου, ποῦ εἶχε τὴν τρέλα νὰ γιαιτρευθῆ, τώρα φωνάζει καὶ ζητεῖ τῆς πληγῆς σας. ὦ, ξαναρθῆτε.

Ο ΜΟΙΡΑΙΟΣ

Τὸ πρῶτο φιλι ποῦ μοῦ χάρισε — τὸ πήρανε τὰ χεῖλη τοῦ ἀλλοινοῦ ποῦ θάρθη.

Στὸ πρῶτο τῆς ἀγκάλιασμα ἔτριξε γλυκὰ τὸ κορμι τοῦ ἀλλοινοῦ ποῦ θάρθη.

Τὰ χεῖλη τῆς, ποῦ κρυφομίλησαν σὰ πρῶτα μου τριαντάφυλλα, εἶπαν «εὐχαριστῶ» ἔς ἐκεῖνον ποῦ θάρθη.

Μούλεγε «σ' αγαπῶ» κι' ὁ λόγος τῆς ἔφευγε, μαζί με τὰ χελιδόνια, τόπους καὶ καιρούς, σ' ἐκεῖνον ποῦ θάρρηθῃ.

Μὲ περιμένεν ὥρες — κ' εἶχεν ἀγωνία γιὰ κείνον ποῦ ἀργεῖ.

Οἱ δύο μας περπατούσαμε στὸ φεγγάρι — κι' οἱ ἦσκιον μας ἦταν τρεῖς...

Ὁ μελλούμενε, ὦ μοιραῖε, ποῦ δὲ θὰ χάσης ποτέ τὸ δρόμο, ποῦ φτάνεις, σὲ βλέπω, σὲ γνωρίζω, εἶσαι κοντά, ἀκούω τὰ βήματά σου ἀπάνω στὰ πεθαμμένα βήματά μου, εἶσαι στὴν πόρτα, καλῶς νάρθηξ.

Φεύγω — κι' ἕναν καιρὸ ποῦ θὰ διηγηθούμε μαζί παλιὰς καὶ μάταιες ἱστορίες, τοῦτο τὸ τραγοῦδι θὰ μοῦ τὸ ξαναπῆξ.

Α Δ Ε Ρ Φ Ε Σ

Ἄκουσε μιὰ ἱστορία ποῦ εἶνε μικρὴ καὶ μοιάζει με τῆς μεγάλης.

Στὸ Κένζινκτον Πάρκ, φουντωμένο κι' ἀνθισμένο, καθὼς καθόμουν μονάχος μιλιώντας μ' ἕνα δέντρο γιὰ τὸ λάθος τῆς ὑπαρξῆς μου, πέρασαν δύο ἀδερφές.

Ἦταν κι' ἡ δυὸ γερωντοκόρες, μὰ πολὺ γρηγές, γιαιγιάδες τῶν ἀνεκπλήρωτων πόθων, ἀπὸ κείνες τῆς ἀδερφῆς ποῦ ἀπελπίζονται μαζί, γερνᾶνε μαζί, καὶ φοβοῦνται μήπως ὁ χάρος ἀφήσῃ τὴ μιὰ — γι' αὐτὸ κρατιοῦνται ἀπ' τὸ χέρι.

Ὁ ἄνεμος ντρέπεται κάποτε νὰ φέρῃ στὸ δρόμο τέτοια κουρέλια, ὅσο αὐτὲς ἡ δυὸ Ἁγίες Λύπες, μὰ ἡ ἀδιάντροπη ζωὴ ποῦ δὲν διατάζει ποτέ, ἀφοῦ τῆς ἔκαμε τέτοιες ποῦ ἦσανε, μοῦ τῆς ἔφερε στὸ πάρκο νὰ τῆς ἰδῶ καὶ νὰ λυπηθῶ.

Πίσω ἀπὸ ποιά βουνά, θέ μου! νᾶχουν κρυφτῆ οἱ δυὸ νέοι ποῦ ὄνειρεύτηκαν ἡ δυὸ γρηγές ἀδερφές στὸ πλευρό των; Πίσω ἀπὸ ποιά βουνά; Ἄλογο ποῦ δὲν κουράζεται:

καὶ δὲ διψαίει ποτέ, θὰ τοὺς πηγαίνει μακριά. Πάντα θ' ἀλαργεύουν, δὲ θὰ πλησιάζουν ποτέ — μηδὲ τὴ νύχτα, πλέον, τ' Ἄι-Γιάννη, πάντα θ' ἀλαργεύουν πίσω σ' ἄλλα βουνά καὶ πάλι σ' ἄλλα βουνά.

Κρατημένες ἀπ' τὸ χέρι ἡ δυὸ ἀδερφές, πήγαιναν κάτου ἀπ' τὰ δέντρα.

Φορούσαν δυὸ καπέλλα φορτωμένα με μιὰ φριχτὴν ἀνοιξη ἀπὸ πανὶ ποῦ ἔρριχνεν ἄνθη καὶ καρπούς στὰ γηρατεῖα των. Τὰ ἴδια καπέλλα, τὰ ἴδια ἄνθη, οὔτε ἕνα λιγώτερο — τόσο ἦταν ἀγαπημένες. Ἡ ἴδιες βυτίδες, τόσο ἦταν ἀγαπημένες! Κι' ἄξαφνα ἡ μιὰ στάθηκεν, ἄπλωσε τὸ χέρι τῆς στὸ καπέλλο τῆς ἄλλης καὶ με μεγάλη σοβαρότητα, με μεγαλειότερη στοργή, τῆς διώρθωσε — ἀλήθεια δὲ μπορῶ νὰ τὸ διηγηθῶ — τῆς διώρθωσε τὴ θέσι κάποιου ἄνθους ποῦ εἶχε γύρει, σὰν νὰ τῆς διώρθωνε κάποιος μεγάλο λάθος στὴν ὑπαρξὴ τῆς, στὴν ὑπαρξὴ των!

Ἡ ἄλλη εἶπεν «εὐχαριστῶ», ξαναπέστηκαν ἀπ' τὸ χέρι καὶ ἔξακολουθήσαν νὰ πηγαίνουν σιωπηλές, δυσσμένες!

Αὐτὴ ἦν ἡ ἱστορία.

Σ Ε Μ Ν Ο Τ Υ Φ Ι Α

Θυμάσαι; Τὸ λεωφορεῖο μᾶς πήγαινε κλονίζοντάς μας βαρεῖα με τοὺς μεγάλους του βαλλισμούς. Ἦταν συνεφιά, τὸ πλῆθος ἔτρεχε χωρὶς νὰ σταματήσῃ πουθενά, καταδικασμένο σὲ κίνησιν αἰώνια, σὲ ὁμορφιά καὶ σὲ καταστροφή, ὅπως ἡ θάλασσα.

Κι' ἄξαφνα στὸ δρόμο πέρασαν τὰ κορίτσια τῶν δύο δεκα χρονῶν πηγαίνοντας ν' ἀνθίσουν μέσα στὸ λίθινο δάσος μιᾶς γοτθικῆς ἐκκλησίας.

Θὰ κοινωνοῦσαν.

Ἦταν ὀλάσπρα, οἱ πέπλοι των ἀκίνητοῦσαν στὸν ἀέρα.

Κι' αυτό τὸ ἄχραντο τῆς φορεσιᾶς των ἦταν λιγώτερο ἄσπρο ἀπ' τὴν ψυχὴ των ποῦ δὲν πρόφτασε νὰ γευθῆ, τὸ φαρμάκι ποῦ λέμε *ωραῖο*.

Τότε, ἐσὺ ποῦ εἶχες στὰ χεῖλη σου τὴ νικητίνη τόσων ἀνδρῶν, τὴ γεῦσι τόσων σπασμένων ποτηριῶν, τὸ φλοῖσδο τῶν φιλημάτων τῆς πόλης! Ἐσὺ ποῦ τὰ ἤξερες ὅλα, καὶ τὸ κακὸ δὲν μποροῦσε νάνε μπροστά σου παρά μιὰ παληὰ ἱστορία ποῦ φέρνει νύστα.

Τότε —
καθὼς περνοῦσε τὸ χιόνι τῶν δώδεκα χρονῶν κι' ἀκούγαμε, θαρρῶ, τὸ χτύπο τῶν φτερῶν τῶν ἀρχαγγέλων ποῦ τὰ ὠδηγοῦσαν στὸ ναὸ — τὸ φτειασίδι σου ἄσπρισε.

Καὶ τὴν ψυχὴ σου τὴν περόνιασε τέτοιο κρῦο ποῦ τὴν ἄκουσα νὰ πέφτη καὶ νὰ περιμένη ἓνα θάνατο μοιραῖο, βραδῦ καὶ σιωπηλό, καθὼς πεθαίνουν μέσα στοὺς πάγους.

Ἀπὸ τὴν «*Νέαν Ζωὴν*»

Ζ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

ΕΠΙΤΑΦΙΑ

ΜΙΑ μέρα φθινοπωρινὴ ποῦταν θλιμμένη ἡ φύσις
σ' εἶδα γι' αὐτὴν νὰ λυπηθῆς, πολὺ μόν, νὰ δακρύνης.
Καὶ τώρα ποῦ ἡ ψυχούλα σου ἐπέταξε καὶ πάει
ἡ φύσις ἀνθοστόλιστη στὸν τάφο σου γελᾷ.

Ἔρχετ' ἐδῶ ἡ μαννούλα σου καὶ κλαίει κι' ἀναστενάζει
στὸν τάφο αὐτὸ ποῦ τ' ὄνειρο τῆς παρθενίᾶς σκεπάζει.
Καὶ τὰ πουλάκια στὰ κλαδιά, ποῦ τὴν ἀκοῦν θλιμμένα,
κλαίει τὴ δόλια μάννα σου γιατί σὲ κλαίει ἐσένα.

† ΠΕΤΡΟΣ ΡΑΪΣΣΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

[Εἰς τοὺς ἀναγνώστας τοῦ «*Ἡμερολογίου*» ἐγένετο ἡδὴ γνωρῖμον καὶ συμπαθὲς τὸ ὄνομα τοῦ κ. Μ. Α. Ροδά ἀπὸ τὰ ἐν τῷ περυσινῷ τόμῳ τοῦ 1914 τρία τῶν πολεμικῶν διηγημάτων, ἐμπνευσμένα ἀπὸ τὸ θέατρον τοῦ μακεδονικοῦ καὶ ἡπειρωτικοῦ πολέμου, οὗ συμμετέσχε πληρωθεὶς κατὰ τὴν αἱματηρὰν ἐπίθεσιν τοῦ Προσφῆτη Ἡλία. Ἀλλὰ πλὴν τούτων καὶ ὧσων ἐδημοσίευσεν ἀλλαγῶν ἐξ ἐς τῷ μεταξύ, ἔχει ἡδὴ ἔτοιμον σειρὰν ἐξ 65 παρομοίων, τὰ ὁποῖα, γραμμένα εἰς τὸ αὐτὸ λαϊκὸν ἰδιῶμα, ἀποδίδουσιν ὡς ἐν κινηματογραφικῇ ταινίᾳ εἰκόνας εἰς ἐπισόδια καὶ σκηνὰς πλήρεις ὀρμῆς καὶ ἠρωϊσμοῦ καὶ αὐτοθύσιᾶς τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ. Πρὸ τούτων εἶχε γράψει ἐν Σμύρῃ καὶ τὰ «*Μακεδονικὰ Διηγήματα*» ἐμπνευσμένα ἐπίσης ἀπὸ τοὺς ἐν Μακεδονίᾳ ἐθνικοὺς ἀγῶνας τῶν ἀνταρτικῶν

σωμάτων, ὧν τὴν δράσιν παρηκολούθησε. Ἐδημοσίευσεν προσεὶ τὸ κοινωνικὸν δράμα «*Τόπο στὴ ζωὴ*», συμβολικὸν τῆς πολιτικῆς καὶ ἐθνικῆς μας ζωῆς, τὸ μυθιστόρημα «*Ἡ Σμυρναῖα*» μετὸν δυνατὸν τοῦ ὁραλισμοῦ καὶ τὴν ἠθογραφικὴν παραστατικότητά, καὶ πλείστα ἄλλα. Ὡς δημοσιογράφος διεκρίθη διὰ τὴν σθεναρὰν ἀθρογραφίαν του καὶ τὴν γνώσιν τῶν ἐν Τουρκίᾳ ἐθνικῶν ζητημάτων. Ἦδη, ἐγκατασταθεὶς ἀπὸ τινος ἐν Ἀθήναις μετὰ τὴν ἀπότισιν τῆς στρατιωτικῆς του θητείας, διατελεῖ ἐκ τῶν πρώτων συντακτῶν τῆς «*Πατρίδος*», εἰς ἣν ἐδημοσίευσεν καὶ τὸ στρατιωτικὸ ἀνάγνωσμα «*Πῶς ἐνίκησαμεν τοὺς Βουλγάρους*». Τὸ κάτωθι παρατιθέμενον πολεμικὸν διήγημα ἀπεσπάσθη ἐκ τῆς ἀνεκδότου ὧς ἄνω σειρᾶς.]

Ἡ ἸΜΑΥΡΟΦΟΡΑ

Ἡ ΔΙΑΚΟΠΑ ὁ στρατὸς πολεμαῖε στὴ Μανωλιάσα καὶ στὸ Μπιζάνι. Δέρνεται ἄμερα νύχτα ἀπὸ σφαῖρες, κομμάτια καφτὸ σίδερο, χιόνι, χαλάζι, βροχὲς· μάτι δὲν κλείνει ἀπὸ τὰς ἐπιθέσεις τῶν Τούρκων.

Τὰ χιόνια λυώσαν καὶ ξανάπεσαν ἄλλα, ἡ Τσοῦκα πάντα ἀσπροφώρα καὶ τὰ Γιάννενα καπνίζουσι τὸ κάστρο τὸ συρματοπλεγμένον στέλνει κάθε στιγμὴ τὸ Χάρο καὶ θερίζει λεβέντικα κορμιά. Κρατιέται ὁ φαντάρος στὴς ράχες καὶ στὰ κορφοβούνια, ἔμεινε πεσοῖ καὶ κόκκαλο τὸ δοξασιμένο εὐζωνάκι, καρβούνιασε ἡ ψυχὴ του καὶ γράφει στὸ σπιτικό του: «*τὰ Γιάννενα δὲν πέφτουν*».

Τέσσερες ἡμέρες ἔμεινε ὁ Στρατῆς τῆς Ἀγγελοθανάσσεως στὴς προφυλακὰς καὶ τὴν πέμπτη τὸν διατάξαν νὰ κουβαλήσῃ τοὺς σκοτωμένους στὴ χαλασμένη ἐκκλησιὰ τοῦ Κοπανιοῦ. Ἀνεβοκατέβηκε δὺο φορὲς τὴν Μανωλιάσα, καὶ τὴν τρίτη, κοντὰ τὸ βράδυ,

έπεσε στά πουρνάρια ξεψυχησμένοι, έκλεισε τὰ μάτια και σηκόθηκε τήν ἄλλη 'μέρα τρομαγμένοι ἀπ' τοῦ τοπομαχικοῦ τόν κρότο, πιασμένοι ἀπ' τοῦ βορῆς τὸ φύσημα.

Ὁ αιτιστής τοῦ τέταρτου λόχου πέρασε ἀπὸ τὸ μονοπάτι μ' ἓνα τσουβάλι κουραμάνες. Κλαυτὰ τοῦ ζήτησης ἓνα κομμάτι ὁ Στρατῆς, δυὸ μπουκιές, νάρθη στὰ συγκαλά του, νὰ ὀρθοποδήσῃ και νὰ πάη στὸ λόχο ποῦ ἀναπαύστανε στὸν ρημαγμένο μῦλο.

Ὅντε ἀπάντησι τοῦ ἔδωσε ὁ λοχίας. Μιά βλαστήχια τοῦ ἔξφυγε και μία κιάταρα γιὰ τὸν πόλεμο. Σὺρθηκε ὡς τὸ λόχο, λαχάνιασε, ἔπεσε στὰ πόδια τοῦ ἐπιλοχία ζητώντας ἄδεια ἢ καμμιὰ ἔνδειξι ἀπ' τὸ γιατρό, νάμπη στὸ νοσοκομεῖο. Τήν στιγμή ἐκείνη χτύπησε ἡ σάλπιγγα συνάθροισι. Σὲ λίγη ὥρα ὁ λόχος παρατάχτηκε στή γραμμὴ κι' ἀναγνώστηκε ὁ κατάλογος. Ὁ λοχαγὸς διέταξε νὰ φτάσουν οἱ ἄντρες γλήγορα στὸν Προφήτη Ἡλία, γιὰτι οἱ Τουρκοὶ χουμῆταν λυσσασμένοι και ἀποφασιστικά. Πρώτη φεύγει ἡ δημοῖρια τοῦ Μπαχάρουγλου και ἔσπισω τῆς ἡ ἄλλες.

Τὰ πόδια τοῦ Στρατῆ τρέμουν, ὁ ἀνήφορος τὸν σακατεύει. Τὰ τοπομαχικά οσιοῦνε τὰ βουνὰ και τραντάζουν τὰ λιθάρια. Πέρα στή ράχη, πρὸς τὸ μέτωπο τοῦ Μπιζανιοῦ, μιὰ χακόχρωμη οσιρὰ φαντάρων προχωράει πηδηχτά, κυλάει στὸν κατήφορο και ξαναφάνεται στήν γδυτὴ ράχη.

Ὁ Στρατῆς ἀνέβηκε καμμιὰ διακοσαριά μέτρα κι' ἔμεινε. Σὰν χάθηκε ὁ λόχος πίσω ἀπὸ τῆς λοφοσειρές τῆς Μανωλιάσας και δὲν ἀκούγονταν τὰ φρενιατὰ του, πέταξε τὸ ντουφέκι, τῆς μπαλάσκες, τὸ γυλιὸ και κατέθηκε μὲ τήν ψυχὴ στὸ στόμα στὸ δημόσιο δρόμο τῆς Κανέτας. Κατὰ καλῆ του τύχη περνοῦσε ἓνα κάρρο γιὰ τήν Φιλιπιάδα. Παρακάλεσε νὰ τὸν πάρουν — γιὰτι πεθαίνει. Τὸν δέχτηκαν μὲ χίλια στανιά. Ἐφτασε ἐκεῖ νύχτα και ἔξημερώθηκε στὸ νοσοκομεῖο τοῦ Ἐρυθροῦ.

Στήν πρωϊνὴ ἐπίσκεψι ὁ γιατρός τὸν παρατήρησε προσεχτικά. Καμμιὰ σοβαρὴ ἀρρώστεια δὲν πιστοποιήθηκε. Κούρασι και κρηὸ εἶνε ἀλλῆθια ὅτι εἶχε περίσσια. Τέτοιες ἀρρώστειες εἶχε οὐλο τὸ στρατεύμα κι' ὁμως ἔμεινε μπροστά στὸ γιγάντειο κἄστρο μὲ ὑπομονὴ και πεποίθησι γιὰ τὸν τελειωτικὸ θρίαμβο.

Τὰ κρεβάτια γιόμισαν ἀπὸ βαρυσλαβωμένους, μὲ σαφαιλιασμένα πόδια και χέρια, μάτια βγαλμένα και πρόσωπα ἀγνώριστα. Ὁ Στρατῆς τήν τρίτη 'μέρα πῆρε φύλλο πορείας γιὰ τὸ σῆμα του. Κάθισε μιὰ 'μέρα στή Φιλιπιάδα ἀναποφάσιτος' κουράγι δὲν εἶχε νὰ πάρη τὸν ἀνήφορο, νὰ ξανάρησῃ στήν πέτρινη και ἀνθρωποσκοτώστρα Μανωλιάσα.

Τ' αὐτοκίνητα δὲν παύουν νὰ κατεβάξουν χτυπημένους. Ἀπὸ τήν Πρέβεζα 'μέρα και νύχτα οσκριτικά και σιγανὰ ἔρχονται στρατεύματα, πηγαίνουν νὰ θρέψουν τὸ Μινώταυρο τοῦ Μπιζανιοῦ. Μπροστά στὸ Σουηδικὸ νοσοκομεῖο εἶδε ἀξάφνα ὁ Στρατῆς τὸν Δῆμαρχο τὸ τόπου του. Ὁ Μπράττικας ἦρθε νὰ φιλέψῃ τὰ παιδιὰ, ποῦ τοῦδιναν χρυσὸ σφαιριδι, μὲ κανένα πεντόφραγκο και νὰ

φροντίσῃ ν' ἀποσπάσῃ τὸ παιδι τῆς ἀδερφῆς του ἀπὸ τὸ πυροβολικὸ σὲ κανένα νοσοκομεῖο τῆς Ἄρτας ἢ τῆς Πρέβεζας βοηθό.

Ἐπεσε μὲ λαχτάρια στήν ἀγκαλιὰ του ὁ Στρατῆς και τὸν ἐφίλησε, ἄνοιξε ἡ καρδιὰ του σὰν εἶδε τὸν ἄρχοντα τοῦ δήμου μέσα σ' αὐτὴ τήν ἐρημιὰ. Ὁ Δῆμαρχος, ἐχτός ἀπ' τὰ φιλιὰ, τὸν πῆρε σ' αὐτὴ τήν ἐρημιὰ. Ὁ Δῆμαρχος, ἐχτός ἀπ' τὰ φιλιὰ, τὸν πῆρε σ' αὐτὴ τήν ἐρημιὰ. Ὁ Δῆμαρχος, ἐχτός ἀπ' τὰ φιλιὰ, τὸν πῆρε σ' αὐτὴ τήν ἐρημιὰ. Ὁ Δῆμαρχος, ἐχτός ἀπ' τὰ φιλιὰ, τὸν πῆρε σ' αὐτὴ τήν ἐρημιὰ.

Χωρὶς μεγάλῃ δυσκολία ὁ Στρατῆς πῆρε ἀπὸ τὸν Δῆμαρχο ἓνα κολλαριστὸ εἰκοσπεντάρικο και χάθηκε. Ὅντε στὸ στρατεύμα ἐπῆγσε, οὔτε σὲ νοσοκομεῖο. Τὰ λεφτὰ τοῦ ἔδωσαν φτερά, τὸν ἔσπρωξαν μακριὰ ἀπὸ τὸ κανονιοῦ τὸν κρότο. Σὲ δυὸ 'μέρες βρέθηκε ἀνάμεσα στὸ χωριὸ τοῦ τριγυρισμένου ἀπὸ φίλους και δικούς.

Γυναίκες κι' ἄντρες πῆγαν νὰ τὸν καλωσορίσουν στὸ σπιτικὸ τῆς ἀρραβωνιαστικιάς του, τῆς μαυροφόρας μὲ τὸνομα. Δυὸ μῆνες πρὶχού ὁ πόλεμος ἀνάψῃ γκρεμίστηκε ὁ πατέρας τῆς ἀπὸ τοῦς βράχους τῆς Φτελιάς. Σὰν φύγαν τὰ δυὸ τῆς ἀδέρφια, πέθανε ἡ μάνα, και στήν ἐκστρατεία ὁ Νικολῆς κι' ὁ Χρήστος ποῦ ἔσουρησαν χορὸ και χτύπαγαν λαοῦτο, ἔπεσαν στοῦ Σόροβιτς τήν μάχη.

Λίγη δροσιὰ ἐχούθηκε μὲς' τήν ψυχὴ τῆς τώρα μὲ τὸν γυρισμὸ τοῦ Στρατῆ, τὰ μάτια τῆς δὲν τρέχουν, στ' ἀχειλι ἔσκασε τὸ πλάνο τῆς χαμόγελο.

— Πῶς ἀπὸ 'δῶ, Στρατῆ; ῥώτησε ὁ τρεμουλιάρης κι' ἀσπρογένης παρέδρος, και 'κείνος τὸ ἀπάντησε:

— Μὲ ἄδεια, μπάρμπα Χρήστο.

Εἶνε τὸ πρῶτο παιδι ποῦ γυρίζε στὸ χωριὸ, ὁ πρῶτος ποῦ ἱστοράει τῆς νίκης και τὰ κατορθώματα. Καὶ λέει, λέει ἀδιάκοπα ὁ Στρατῆς τοῦς ἐνδοξοῦς ἀγῶνες, τὸ χούμισμα ἀπάνω στήν Τουρκιά, τὸ διαδὰ τοῦ Σεῖτάν Μπουγάς, τὸ πέρασμα τοῦ Βαρδάρ, τὸ ἔμπα τῆς Θεσσαλονίκης κι' ἀπὸ τοῦς ἀδιάκτους χαμούς τοῦ Μπιζανιοῦ, τὰ κρῆα και τῆ πείνα, τὸ κωνηγιτὸ ποῦ ἔκαμε τῶν Ἀρραβωνιάδων.

Μὲ ἀνοιχτὸ τὸ στόμα ἀκοῦνε οἱ χωριανοὶ του τὸν Στρατῆ ὅτε περνάει, τὸν κερνᾶνε μαῦρο κρασί και παίρνει μεζὲ ἀπὸ τήν γουρνοπούλα' τὰ κορίτσια τρέμουν σὲ μιὰ ματιὰ του και ἡ ἀρραβωνιαστικιά ἔσχνάει τοῦς χαμένους, τὸν ἀγκαλιάζει στὰ κρυφὰ και τὸν φιλεῖ στὰ πάρωρα, τρέμουν και οἱ δὲ μεθυσμένοι, στεγνώνει ὁ λάρυγγας τοῦς, ἡ παρθενιὰ φτερούγιασε.

Μὲ τὸν ἀέρα τοῦ νικητῆ και τήν ἀστραφτερὴ κορῶνα, ποῦφερε ἀπὸ τὸν πόλεμο, περνοῦσε τὸ κατόφλι τῆς τήν νύχτα κι' ἔφευγε μὲ τὸ πρῶτο λάλημα τοῦ κόκορα.

Πῆγσε στήν ἐκκλησιὰ ὁ νικητῆς τήν Κυριακὴ μὲ τῆ οσισμένη και λερωμένη φανταριστικὴ στολή, τοῦ ἔδωσαν θέσι κοντὰ στὸν δεξιὸ φάλη και ὁ παπᾶς τοῦ ἔστειλε μετὰ τὸ «πάτερ ἡμῶν» ἔκχωριστὰ ἀντιδωρο πολυευλογημένο. Σὰν τέλεψε ἡ ἐκκλησιὰ, τὸν πῆρε ὁ παρέδρος και ὁ δάσκαλος, τὸν πῆγαν στὸ μπακάλικο τῆς Θεσσαλονίκης νὰ τὸν κερᾶσουν κονιάκ και τσιγάρο διαλεχτό.

Ἄνοιξε πάλε τὸ στόμα ὁ Στρατῆς και εἶπε ἓνα σωρὸ παλλη-

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΡΩΤΑ
("Έργον του Greuze)

καριές του Μακεδονικού αγώνα, Ιστορήσε τὸ πῶς πολεμᾶνε στὸ Μπιζάνι καὶ πῶς περνᾶει ὁ στρατὸς μὲ τῆς βροχῆς καὶ τὰ χιόνια. Τὸ μαυρισμένο σανιδένιο τραπέζι γιόμισε ἀπὸ ποτηράκια τοῦ κοινιά, τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου τὸν τριγύριζαν κι' ἀκούγαν τὰ λόγια του σὺν τοῦ παπα τὴν μεγάλη ἑβδομάδα.

Τὸ ἀγροτικό ταχυδρομεῖο ἔφερε γράμματα ἕνα σωρὸ. Τὰ παιδιὰ γράφουν ἀπὸ τὸ Μπιζάνι καὶ παρηγορᾶνε τοὺς δικούς τους μὲ τὸ σήμερα καὶ μὲ τὸ αἴριο. Ὁ Γυφτονικολῆς γράφει στὸν πατέρα του, διὸ ὁ Πέτρος τῆς Γιαννούλας σκοτώθηκε στὴν Ἀετόρραχη καὶ ὁ Κώστος τοῦ Μπελογιάννη ἔπεσε ἀπὸ τὸ ἄλογο καὶ χτύπησε θανατερὰ.

Ἄλλο γράμμα στὸν παπᾶ λέει διὸ ὁ Στρατῆς τῆς Ἀγγελοθανάσενας χάθηκε εἰκοσι ἡμέρες τῶρ ἀπὸ τὸ λόχο. Μὲ τὸ ταχυδρομεῖο τῆς Τετάρτης οὐκὰ τὰ παιδιὰ μ' ἕνα λόγο γράφουν διὸ ὁ Στρατῆς ντρόπιεσε τὸ χωριὸ, κηρύχθηκε λιποτάχτης ἔμπρὸς τὸν ὄχτρο, σκιάχτηκε τὸ Μπιζάνι, πέταξε τὸ ντουφέκι, τῆς μπαλάσκες καὶ τὸ γυλιὸ δίπλα στὸ μύλο ποῦ εἶνε κοντὰ στὸ Κοπάνι.

Στόμα σὲ στόμα βούϊξε τὸ χωριὸ, σπῖτι σὲ σπῖτι μαθεύτηκε τὸ κάμωμα τοῦ Στρατῆ. Περνάει τῆς ρούγες καὶ δὲν τὸν προσέχει κανένας· ὁ πάρεδρος τὸν ἀποφεύγει, ὁ δάσκαλος ἔστειλε κρυφὸ μαντάτο στὴν ἀστυνομία τοῦ δήμου νὰ τὸν πιάσουν καὶ ὁ παπάς οὔτε ἀντίθωρο τοῦ δίνει στὸ τέλος τῆς λειτουργίας. Κι' αὐτὸς, ἀνύποπτος λέει τῆς μάχης καὶ τοὺς χαλασμοὺς σὲ ὅποιον τύχη, μπαίνει στὸ σπῖτι τῆς ἀρραβωνιαστικιάς του μὲ τὸ σπαθὶ τοῦ νικητῆ τὸ βράδυ σὺν σουρουπώσῃ καὶ βγαίνει τὴν αὐγὴ μὲ τὸ χάρμα.

Ἄξαφνα τὴν Κυριακὴ τὸ βράδυ, τὴν ὥρα ποῦ διαβάζαν τὴν ἐφημερίδα στὸ μπακάλικο τῆς «Θεσσαλονίκης», μπαίνει ὁ δεκανέας τῶν εὐζώνων Λουρέντζος. Τὸ ζερβὶ του χέρι εἶνε ἀκόμα δεμμένο ἀπ' τὴ λαθωματιὰ τῶν Πεστῶν καὶ τὰ τσαρούχια του φαγωμένα ἀπὸ τὰ βράχια καὶ τὰ γιουρούσια. Σὺν τὸν εἶδε ὁ Στρατῆς σηκώθηκε ἄθελα, κιτρίνιασε καὶ χτύπησε ἡ καρδιά του.

Τοῦ φάνηκε σὺν σταλμένους ἀπὸ τὸν τόπο τοῦ αἵματό του γιὰ νὰ τὸν τιμωρήσῃ. Τοῦ ἔδωσε τὸ χέρι καὶ χτύπησε νὰ τοῦ φέρουν ρακὶ καὶ οἶκο. Ὁ δεκανέας ὅμως τοῦ φέρθηκε ψυχρὰ κι' οὔτε τὸ χέρι τοῦ ὄδωσε οὔτε τὸ ρακὶ ἐπήρσε. Χίλια βόλια νάπεφταν μὲ μιὰς ἀπάνου του δὲν θὰ τὸν πονοῦσαν τόσο ὅσο τὸν ἔσφαξε ἡ ματιὰ καὶ ἡ περιφρόνησι τοῦ δεκανέα.

Τὸ βασιλεῖο του γκρεμίστηκε σὲ μιὰ στιγμή ἀπὸ δοξασιμένους τοῦ χωριοῦ ἔπεσε σὴν λάσπη καὶ στὸν ἀφανισμό· δὲν ἔχει τόπο νὰ σταθῆ, τρέμει, φοβάται νὰ μιλήσῃ, δὲν κοιτάει νὰ σηκώσῃ μάτια στοὺς χωριανούς· τῶρα νοιώθει γιατί τὸν ἀποφεύγουν ὁ παπάς, ὁ δάσκαλος καὶ ὁ πάρεδρος, γιατί ἐγέλασε ὁ μαστρογιώργης σὺν ἔλεγε τὴν νυχτερινὴ ἐπίθεσι τῆς πρωτοχρονιάς. Τὸ στόμα του βούλωσε καὶ ἡ λαλιὰ ἐκόπηκε. Σηκώθηκε τρικυμιασμένος, μὲ σαλεμένο τὸ λογικὸ, ἔρριξε μερικὲς δεκάρες στὸ δίσκο γιὰ τὰ πιοτὰ καὶ ἔφυγε.

Ὁ δρόμος εἶχε στρωθῆ μὲ χιόνι καὶ ἡ κοκκαλιάρα σκύλα τῆς γειτονιάς οὐρλιάζε τρομαχτικά. Μπήκε στῆς ἀρραβωνιαστικιάς

του χλωμασμένος κι' έπεσε σέ μιá γωνιά κρατώντας τό κεφάλι. 'Η μαυροφόρα συνδούλιζε τήν φωτιά και δοκίμαζε τό ζουμί τής κόττας. Τόν είδε έτσι σεκλεισμένο και ταράχτηκε, τόν 'ρώτησε τί έχει και πικραίνεται δ νικητής, 'μπάς κι' αποθύμησε τοῦ κατοπιου τόν κρότο και τῶν Τουρκῶν τό χάλασμα.

Στά λόγια της πετάχτηκε τρομαγμένος σέ μιá στιγμή ένόμισε ότι είνε δοκιμασία, ότι τά ξέρει και ζητάει: νά μάθῃ τήν ἀλήθεια. Μά τό χοντρά της χέρια τόν άρπαξε και τόν έσφιξε στήν άγκαλιά, μ' ένα φιλι τόν ξαναμέθυσε, τοῦ χάϊδεσε τά χέρια ποῦ κράτησαν μήνες πέντε τό ντουφέκι και τρώμαζαν τοῦς Τούρκους.

"Όσοι δέν πίστευαν τής διαδόσεις και τά γράμματα, μέ τόν έρχομό τοῦ δεκανέα μαθεύτηκε ἡ καθαρή ἀλήθεια. 'Ο Λουρέντζος στό νοσοκομείο από άλλους πατριώτες λαθωμένους έμαθε τήν λιποταξία τοῦ Στρατή. Τήν ἄλλη μέρα δέν πέρασε δ λιποτάχτης από τήν ρουχα και τά μαγαζιά. 'Εστρηψε από τόν κάτω δρόμο τῶν ἀλωνιῶν και πῆγε στό χωράφι, προσπάθησε νά ξεχάσῃ τήν συμφορά του μέ τήν περιποίηση τῶν δένδρων και τό σάξιμο τῶν αὐλακιῶν.

Πότε και πότε χτυπάει τό κεφάλι του για δ.τι έκαμε, κλαίει ποῦ δέν έμεινε κι' αὐτός στό πλευρό τῶν χωριανῶν του, νά γυρίσῃ μέ τό κεφάλι ὀρθό ἢ νά πεθάνῃ σάν τοῦς άλλους στόν χορό τοῦ πολέμου.

'Ο ἥλιος πλησίαζε νά πέσῃ πίσω από τά χιονισμένα ἐλάτια τοῦ Βωδιά και οἱ ξευκολάτες ξαναγύριζαν στό χωριό τυλιγμένοι μέσα σέ χοντρές φλοκάτες. Ξεκίνησε και δ Στρατής και ἀνταμώθηκε στό δρόμο μέ τοῦς εὐτυχισμένους χωριανούς του. Κανένας δέν τοῦ μίλησε, στήν καλησπέρα του λόγος δέν ἀκούστηκε. Σέ μιá στιγμή ἀναψε τό αἷμα και τοῦρθε νά κόψῃ τό λαρύγγι, νά πετάξῃ στά κόπρα τό κεφάλι αὐτό ποῦ γέννησε τήν ιδέα τής φυγῆς.

Δέν εἶχε τήν δύναμι κι' αὐτό νά τό κάμῃ. Τό χέρι του έτρεψε και δ νοῦς του έφερενε μπροστά μύριες συμφορές. Μπαίνοντας στό χωριό, είδε δυό δασοφύλακες ποῦ περπατοῦσαν μέ τόν δεκανέα. Τρώμαξε και λοξοδρόμησε, φαντάστηκε ότι ἦρθαν νά τόν πιάσουν, νά τόν στείλουν δεμένο στό στρατοδικείο. 'Επεσε στή λαγκαδιά, δρασκέλισε βάτα και τσουκνίδες και πῆγε από τήν πίσω πόρτα στήν ἀρραθωνιαστικιά του. 'Εκείνη σάν τόν είδε, χύμηξε κατά πάνω του σάν ὄχιά, τόν άρπαξε από τό λαιμό και τόν έρώτησε:

— Εἶσαι προδότης, κολασμένος, λιποτάχτης, πέταξες τό ντουφέκι σου, Στρατή!

— "Όχι, ποιός τῶπε, φώναξ' εκείνος δυνατά, ζητώντας σωτηρία και βοήθεια από τήν άρνησι.

— Τάκουσα στή βρύση σάν πῆγα νά γιομίσω τήν βαρέλα μου νερό. Όλο τό χωριό τό ξέρει. Τό λέει κι' δ Δουρέντζος έξοσκεπα.

Χωρίς νά χάσῃ τό θάρρος του εκείνος, άνοιξε τήν άγκαλιά του και τής εἶπε, ἐλπίζοντας νά τήν τραθήξῃ μέ τό μέρος του:

— Ναι, Ρηγιώ, εἶμαι προδότης, κολασμένος, λιποτάχτης, πέταξα τό ντουφέκι, τό γυλιό ποῦ έκρυβα τά στολιδια σου. Τά εἶχα άγοράσει μέ τό σπαθί μου στόν Μακεδονικό άγῶνα. Εἶμαι τέτοιος

δπως σοῦ εἶπαν, γιατί ἡ ἀγάπη σου τό ζήτησε, τά μάτια σου μέ φέραν ὡς ἐδῶ. "Ελα μαζί νά φύγουμε. Τό χωριό θά είνε δ τάφος μου. Δέν μπορῶ πειά νά μείνω. 'Η σπηλιά τοῦ Μαύρου βράχου είνε δική μας. Κλέφτης θάβγω και θά τοῦς δείξω ότι έμαθα νά πολεμῶ.

'Απάνω απ' τή γωνιά τό κρεμασμένο λυχνάρι τοιτσιρίζε από τό ἀκάθαρτό του λάδι, ἀκούστηκε σάν άτονο μοιρολόγι μέσα σ' αὐτή τήν σαγαλιά. 'Η Ρηγιώ δάγκωσε τά δάχτυλά της για λίγες στιγμές και κατόπι έκαμε δυό δρασκέλιές πρὸς τήν άρματωσιά τῶν σκοτωμένων αδερφῶν της. Πῆρε τό δικοπο μαχαίρι ποῦ ἡ λάμα του τωμένον αδερφῶν της. Πῆρε τό δικοπο μαχαίρι έπεςε στά στήθια του. Γυῖταν βαμμένη σέ χολή, και άφρισμένη έπεςε στό στήθια του. Γυῖταν ναικα μέ σῶμα και καρδιά άντρίκρια δέν λιγοκάρδις. Πόσες φορές τό βύθισε σ' άρματωλιά του στήθια οὔτε κι' αὐτή κατάλαβε. Σέ κάθε μαχαίριά κι' αὐτά τά λόγια φώναζε θριαμβευτικά:

— Για τήν Πατρίδα, για τήν τιμή μου, για τό χωριό. 'Η καμπάνα τήν ἄλλη μέρα δέν χτύπησε λυπητερά. Κοντά τό μεσημέρι οἱ χωριανοί είδαν τόν Πάπα - Βασίλη νά θάβῃ τόν Στρατή χωρίς τά στρατιωτικά του ρουχα και φαλμαδιές πένθιμες. Σάν έτελείωσε τό κιθούριασμα, ἀκούστηκε ἡ μάννα τοῦ λιποτάχτη ποῦ ρέαζε κι' έκαταρίτανε τήν στρίγγλα, ποῦ σκότωσε τό παιδί της, ἀναθεμάτιζε τόν παπά ποῦ έθαψε τόν ακριβό της σάν κολασμένο, ἀψαλτο κι' άσχώρετο.

(1914)

Μ. Λ. ΡΟΔΑΣ

«Υπαγόρευσις ἐπιστολῆς πρὸς ἀπόντα σύζυγον»

«... Ναι, χευσέ μου άνδρουλή μου, άφ' δτου λειπεις από τήν άγκαλιά μου, όλα μοῦ φαίνονται μαῦρα και σκοτεινά. Μόνη, κατάμονη, δέν έχω ἄλλη συντροφιά παρὰ μόνο τή γλυκειά σου ένθύμιο. Σοῦ στέλνω, ἀγάπη μου, χίλια φιλιά, και σ' έχω διά βίου πάντα στήν καρδιά μου... 'Η πιστή σου Πηνελόπη.»

ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ ΚΑΙ ΛΟΓΟΓΡΑΦΟΙ

Γεώργιος Ἀποστολίδης — Ἠλίας Τσιτσέλης
Στέλιος Σεφεριάδης — Γεώργιος Μολφέτας
Ἄγγελος Σημηριώτης — Ἀνδρέας Μαρτζώκης

ΕΚ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ ΤΟΥ ἙΘΝ. ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ, (1885-1915)

Ἄγις Θεόδωρος — Ν. Βασιλειάδης
Κώστας Παροϊτίης — Ρώμος Φιλότας
Β. Κολοκοτρώνης — Ἀνδρ. Παπαδόπουλος (Σύλβιος)

«Ὁ μαρμαρωμένος Βασιληᾶς»

Ἦνεν Λευθεριάς ἐσήμενον ἡ ὥρα,
γλυκὰ μοσχολολεῖ ἡ χώρα,
στό μάρμαρο ἡ ψυχὴ ξυπνᾷ
τοῦ Κωνσταντίνου Βασιληᾶ.

— «Ἐμπρός! φωνάζει ἔμπρός ὀρμάτε!
στὴ νίκη γρήγορα πετάτε!
Ἐμπρός, μ' δλόχαρη καρδιά!
Γρήγορα! βιάζομαι, παιδιά!»
Καὶ βιάζεται, γιὰτι προσμένει
ἡ Πόλι του ἡ σκλαβωμένη
καὶ καρτερεῖ κ' ἡ Ἁγία Σοφία
νὰ τῆς σημάνη Λευθεριά!

Ἐλένη Μ. Νεγροπόντη

ΤΑ «ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ», *

Θούριον στρατοῦ

ΣΤΑ σύνορα πηγαῖνω, φαράγγια θὰ διαβῶ,
κι' ἀρματωμένους πάλι τοὺς βράχους θ' ἀνεβῶ.

Τὰ σύνορα τὰ ξέρω, γιὰ ἔχουν χαραχθῆ
ἀπὸ τοῦ Βασιλῆᾶ μας τ' ἀνίκητο σπαθί.

Τὰ σύνορα τὰ βλέπω ὅπου καὶ νὰ στραφῶ,
γιὰ ἔχω κεῖ θαμμένους συντρόφους κι' ἀδελφά.

Μὰ τ' ἄλλα τὰ πὸ πέρα μὲ πόθο λαχταρῶ,
ποῦ στήν ψυχῇ μου τᾶχω ἀπ' τὸν παλιὸ καιρὸ.

Στὰ σύνορα πηγαῖνω, τ' ἀδέλφια μας νὰ βρῶ,
καὶ δοξασιμένους νᾶλθο στῆς νίκης τὸ πλευρὸ.

Ν. Μπάρρακλης

«Ἐγια μόλα»

ἘΓΙΑ μόλα, ἔγια λέσα! — φῶσηξε, βορηᾶ!

Σπρωῖξε, κῦμα, τὸ καρᾶβι — βόηθα, Παναγιά!

Στὴν Ἁγία Σοφία νὰ πᾶμε — ἔγια μόλα, γιά!

καὶ νὰ πάρουμε τοῦ Τούρκου — τὰ χρυσᾶ κλειδιά.

Νὰ καθήσουμε τῆ Σκλάβια — πάλι στὸ θρονί,

νὰ τὴν προσκυνήσῃ ὁ κόσμος — Ρήγισσα τρανή.

Μαρία Π. Σταματέλλου

Στὸ χορτάρι

ἈΠΟΨΕ θὰ πλαγιάσουμε στὸ μαλακὸ χορτάρι

θὰ δώσῃ καὶ θὰ πάρῃ

τὸ γλέντι μας, παιδιά.

Ἡ ἀγάπη θέλει φίλημα, κι' ὁ πόλεμος τραγοῦδια,

στὴν κεφαλὴ λουλούδια

καὶ φλόγα στὴν καρδιά.

Ἐμπρός! καὶ πιάστε ἕνα χορὸ κι' ἄς ποῦμε ἀράδα-ἀράδα:

— Ἡ Ἑλλάδα μας, ἡ Ἑλλάδα

τ' ἀστέρι τῆς αὐγῆς.

Κι' ἄς ἐρῆθ ὁ Χάρος γιὰ νὰ ἰδῇ μὲ τί κορμιὰ θὰ παίξῃ,

κι' ἄς ἐρῆθ νὰ διαλέξῃ

νὰ πᾶν τῆς μαύρης Γῆς.

Δαναὸς (Θρ. Ζωτόπουλος)

* ΣΗΜ.— Τὰ βραβευθέντα εἰς τὸν ἐπὶ τούτῳ ποιητικὸν διαγωνισμὸν παρὰ τῆς ὑπὸ τὸν πρίγκηπα Νικόλαον Ἀγωνοδίκου Ἐπιτροπῆς.

Ἄσμα ἀναψυχῆς

ἩΚΑΙΡΟΣ νὰ ξαποστάσωμε, παιδιά, καθίστε γύρω.
Δὲν θὰ κεράσω ἐγὼ κρασί, πῶξε περίσσιο μῦρο,
Μὰ θέλω ναῦρω ἕνα σκοπὸ, ποῦ θὰ τὸν σύρουν κι' ἄλλοι,
Ν' ἀκούσῃ ἡ Βλάχα ἀπ' τὸ βουνὸ κι' ἡ κόρη ἀπ' τ' ἀκρογιάλι.
Μεγάλωσε ἡ Πατρὶδα μας καὶ λάμπει τ' ὄνομά της.
Χαρὰ σὰ λεβεντόπουλα, ποῦ ξαγρυπνοῦν σιμά της.
Χαρὰ σ' ἐκεῖνα τὰ παιδιά, ποῦ τὴν τιμοῦν περίσσια.
Καὶ κρούθουν κάτω ἀπ' τὸ χακὶ ψυχῆ παλληκαρίσσια.
Μανοῦλα, ποῦ ἀπὸ τὸ σπίτι μας ἡ ἐνχούλα σου μὲ φθάνει,
Τιμὴ στὸ γινὸ σου ἂν πολεμᾷ τιμὴ του κι' ἂν πεθάνῃ.
Καὶ σὺ, ἀκριβή, ποῦ ταῖρι μου μιά μέρα θὰ σὲ πάρω,
Καμάρωνε, γιὰτ' ἔκαμα τὸν Βασιλῆᾶ Κομπάρω.

Στέλιος Γ. Σπεράντσας

Θούριον

Ἡ λόγχη μου ἔχει ἀνάψει καὶ ἀστράφτει ἀπὸ ψυχῇ...

Ἄκου! Ἡ φωνὴ τοῦ Γένους σὺν πέλαγος ἤχει.

Μοῦ γνέφει ὁ Βασιλῆᾶς μου στ' ἄλογο ὀρθὸς, λαμπρὸς...

Γιὰ μᾶς, γιὰ τὰ παιδιά μας, γιὰ τὴν Ἑλλάδα ἔμπρός.

Χαρὰ στον ποῦ χυμῆξῃ, γεράκι ὀρητικὸ.

Καὶ νικητήρια κράξῃ σὲ πρόχωμα ἐχθρικό,

Στῆς φλόγας τὸ μεθύσι, στῶν κανονίων τῆ βοῆ,

Χίλιες ζωὲς θὰ ζῆσῃ, ἀφίνοντας μὰ ζῶη.

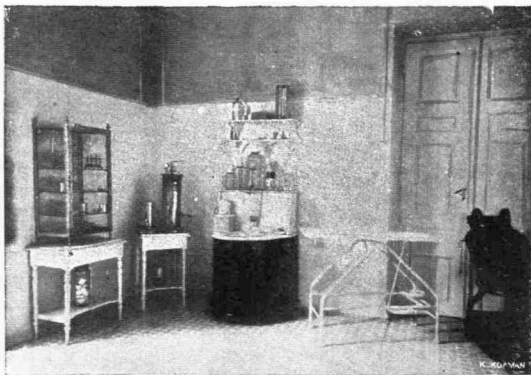
Τῆς νεοίτης τῶν Ἑλλήνων ἡ θύελλα σὺν κινᾷ,

Τὶ χαμηλὰ εἶν' τὰ ὕψη, οἱ κάμποι, τὰ βουνά!

Σὲ τέτοια ὀρητὴ προσμένω τῆ νέα μου τὴν καρδιά

Νὰ τήνε κάψῃς τοῦ ἔθνους ἀθάνατη φωτιά!

Ζαχ. Παπαντωνίου

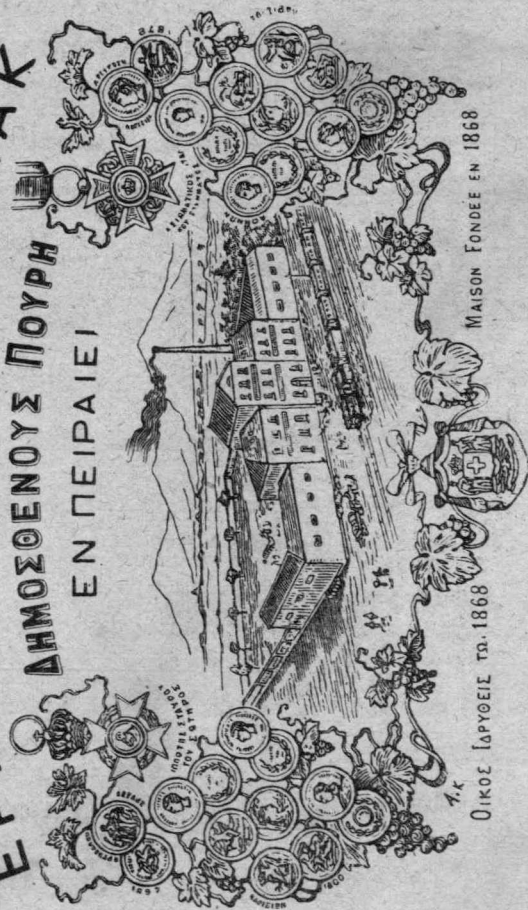

**ΤΟ ΧΕΙΡΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΗΣ ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΛΙΝΙΚΗΣ
ΤΟΥ Τ. ΥΦΗΓΗΤΟΥ ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΟΥ ΜΑΣ Κ. ΣΠΗΛΙΟΥ ΧΑΡΑΜΗ**

Αί ὀλίγα αὐται γραμίαι δὲν ἀρκοῦν νά παραστήσουν τὴν τελειότητα τοῦ χειρουργείου τῆς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πειραιῶς 20 ὀφθαλμολογικῆς Κλινικῆς τοῦ διακεκριμένου τ. ὑφηγητοῦ ὀφθαλμολόγου μας κ. **Σπήλιου Χαραμῆ**.

Ἐργαλειοθήκαι (Βιτριναὶ) κρυστάλλιναί, πλήρεις παντοειδῶν καὶ λεπτεπιλέπτων χειρουργικῶν ἐργαλείων. Χειρουργικαὶ ἔδραι. Δύο κλίβανοι διὰ τὴν θερμὴν καὶ ξηρὰν ἀπολύμανσιν ὄχι μόνον τῶν ἐργαλείων, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἀέρος κλπ. Καὶ εἶνε τοιαύτη ἡ διατηρουμένη μέσα ἐκεῖ καθαριότης, ὥστε νά νομίζῃ κανεὶς πῶς εἰς τὸν θάλαμον ἐκείνον ἔχει ἐνθρονισθῆ ὁ ἥλιος. Εἰς τὴν τελειότητα δὲ τοῦ ἀνωτέρου χειρουργείου καὶ τὸ στερορὸν χέρι τοῦ κ. Χαραμῆ ὀφείλονται καὶ αἱ τόσαι ἐπιτυχεῖς ἐγχειρήσεις. Διότι, ἐκ τῆς στατιστικῆς, τὴν ὁποίαν μετὰ τήσῃς ἐπιμελείας καὶ ἀκριβείας διατηρεῖ ὁ τέλειος καὶ δαιμόνιος αὐτὸς ἐπιστήμων μας, ἐξάγεται ὅτι μέχρι σχεδὸν τοῦ τέλους τοῦ 1914 ὑπέστησαν ὀφθαλμικὰς ἐγχειρήσεις εἰς τὰς τρεῖς Κλινικάς του (Ἀθηνῶν, Πειραιῶς καὶ Ζαννείου Νοσοκομείου), περὶ τοὺς 5859 πάσχοντας, προσήλθον δὲ 37,650 ἀσθενεῖς!! Ἄλλ' ὅ,τι ἀξίζει περισσότερο εἶνε τὸ πλῆθος τῶν τραυματιῶν τῶν δύο ἐνδόξων πολέμων μας, οἵτινες ὑπεβλήθησαν εἰς ἐγχειρήσιν καὶ ἐθεραπεύθησαν ἀπὸ ὀφθαλμικῶν τραυμάτων. Ὅστε δὲν ἤμπορεῖ παρὰ νά θαυμάζῃ τις τὴν ἐπιστημονικὴν πρόοδον τοῦ τόπου μας.

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΚΟΝΙΑΚ
ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΠΟΥΡΗ
ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

ΚΟΜΜΩΤΗΡΙΟΝ ΚΑΙ ΜΥΡΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΤΟΥ "ΚΟΜΨΟΥ ΚΟΣΜΟΥ,"

ΤΟ ΜΕΓΑΛΕΥΤΕΡΟΝ, ΤΟ ΠΛΟΥΣΙΩΤΕΡΟΝ, ΤΟ ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΩΤΕΡΟΝ

ΜΥΡΟΠΩΛΕΙΟΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Ε. ΜΠΟΤΣΑΡΑΚΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΓΟΝΙΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΑΙ ΧΑΡΙΛΑΟΥ ΤΡΙΚΟΥΠΗ

Τὰ ἀριστοκρατικώτερα, τὰ λεπτότερα, τὰ ἡδυπαθέστερα
ἀρώματα, ξένα καὶ ἰδίας κατασκευῆς σάπωνας ἄγνους,

ὕγεινους, ἀθερίου μύρον *πούδρας* θαυμασίας, εὐρίσκατε
μόνον εἰς τὸ πεφημισμένον

ΜΥΡΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΟΥ "ΚΟΜΨΟΥ ΚΟΣΜΟΥ,"

Ἄλλ' ἰδιαίτερος συνιστῶμεν τὰς κατωτέρω καλλυντικὰς
καὶ ἐξωραϊστικὰς σκευασίας, αἵτινες κατέκτησαν — δίχως
ὑπερβολὴν — διεθνή πλέον φήμην καὶ ζήτησιν.

Ἡ ΒΑΦΗ ΤΡΙΧΩΝ. — Εἶνε τὸ ἐντελέστερον σύστημα διὰ
τὴν στιγμιαίαν βαφὴν τῆς κόμης, τοῦ γενείου, τοῦ μύστακος.
Ἐκαστον κυτίον δρ. 5,50. — Διὰ τὰς Ἐπαρχ. δρ. 6,50.

ΤΟ ΣΩΣΙΤΡΙΧΟΝ. — Τὸ ἀληθῶς παγκοσμίου φήμης ἀντι-
σηπτικὸν ὑγρὸν, τὸ παρασιτοκτόνον, τὸ ἐξαλείφον τὴν πιτυ-
ρίδα καὶ προλαμβάνον ἀσφαλῶς τὴν πτώσιν τῶν τριχῶν.
Ἐκαστον φιαλίδιον: ἀρωματικὸν δρ. 4. — Ἀπλοῦν δρ. 3.

Ἡ ΤΡΙΧΟΘΡΕΨΙΝΗ. — Εἰδικὴ σκευασία ἀλάνθαστος καὶ
ἀκαταγώνιστος πρὸς αὔξησιν τοῦ μύστακος καὶ ἐν γένει
τῶν τριχῶν. Θεραπεύει τὴν ψαλίδα, ἥτις καταστρέφει τοὺς
ὡραίους γυναικείους πλοκάμους καὶ τοὺς πλέον ἀρειμανίους
τοῦ ἀνδρὸς μύστακας.

Ἐκαστον σωληνάριον δρ. 1,50. — Διὰ τὰς Ἐπαρχ. δρ. 2.

ΒΕΡΑ ΒΙΟΛΕΤΑ. — Ἐξοχον ἄρωμα διὰ τὴν τουαλέττα σας
καὶ τὰ μανδήλια σας.

Πωλεῖται εἰς φιαλίδια καὶ κατ' ὄκῃν, πρὸς δρ. 8.

ΚΩΛΩΝΙΑ. — Ἀπαραμίλλου λεπτότητος διὰ τὴν τουαλέττα σας.
Πρὸς δρ. 4. — Ἐκλεκτῆς ποιότητος πρὸς δρ. 6.

ΚΟΜΜΩΤΗΡΙΟΝ

Ἡ αἶθουσα τοῦ "ΚΟΜΨΟΥ ΚΟΣΜΟΥ," περιλαμβάνει 6 πο-
λυθρόνας, ἔχει τιμὰς προσιτὰς (δρχ. 4 τρίς τῆς ἑβδομάδος,
δρχ. 6 τετράκις καὶ δρχ. 8 καθ' ἑκάστην), διακρίνεται διὰ
τὴν λάμπουσαν *καθαριότητα*, τὴν ἐπιστημονικὴν ἀπολύ-
μανσιν τῶν ἐργαλείων, τὴν τάξιν, τὴν καλλιτεχνικὴν καὶ
ἄβροτάτην ἐργασίαν.

Τὸ πρῶτον, τὸ πλουσιώτερον καὶ ἐπι-
στημονικῶς τελειότατον

ΙΑΤΡΕΙΟΝ ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

ΗΤΟΙ

ΗΛΕΚΤΡΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ : γαλβανισμοῦ, φαραδισμοῦ, φραγκλι-
νισμοῦ, ὑψιπύκνων, ὑψιτόνων, ἡμιτονοειδῶν, βατθιλι-
σμοῦ, ἠλεκτροθερμίας, ὕδρηλεκτρολόουρου τετραχῶρου
Schnée, ἠλεκτρομηχανοθεραπείας *Bergonié* κλ. κλ.

ΦΩΤΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ : Ἀκτίνων *Finsen*, λουτροῦ φωτεινῶν
ἀκτίνων, λουτροῦ χημικῶν ἀκτίνων, ἐνδοσκοπείας, γαλ-
βανοκαυστικῆς κλ.

ΑΚΤΙΝΩΝ ΡΑΙΝΤΓΚΕΝ, διὰ θεραπείαν, διαγνώσεις καὶ φω-
τογραφίας.

ΡΑΔΙΟΥ, τριῶν χιλιοστομέτρων

ΤΟΥ ΙΑΤΡΟΥ Κ. Δ. ΒΑΣΙΛΕΙΔΟΥ

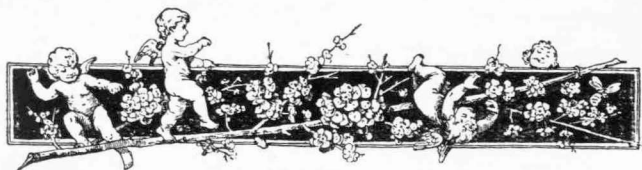
Ἰατροῦ-ἠλεκτρολόγου τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως
τ. βοηθοῦ τοῦ Ἰνστιτούτου τῆς Ρώμης

Εἰς Ὀδὸν ΜΑΣΣΑΛΙΑΣ 3

ΘΕΡΑΠΕΥΕΙ ΕΙΔΙΚΩΣ :

ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΑΡΘΡΙΤΙΚΑ

ἦτοι: ἀρθρίτιδας, ρευματισμούς, ἀρθριτικὸν
διαβήτην, ἀρθριοσκληρώσιν, ψαμμιάσεις,
νευρασθένειαν, ἀρθριτικὸν ἔκζεμα, ἡμικρα-
νίας, παχυσαρκίαν κ. τ. λ.

Η ΚΥΡΙΑ ΛΩΤ

ΔΡΑΜΑΤΑΚΙ ΜΟΝΟΤΡΑΚΤΟΝ

Π Ρ Ο Σ Ω Π Α

ΜΙΑΤΙΑΔΗΣ. — ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ. — Ο ΘΕΙΟΣ. — ΜΙΑ ΚΥΡΙΑ. — ΥΠΗΡΕΤΗΣ

Ἡ σκηνὴ σύγχρονος εἰς τὰς Ἀθήνας.

[Γραφεῖον μὲ πολλὴν καλαισθησίαν ἐπιπλωμένον. Εἰκόνες, ἀνθοδο-
χεῖα μὲ ἄνθη. Αἰρομένης τῆς αὐλαίας φαίνεται ὁ Μιλτιάδης καθι-
σμένος εἰς τὸ κάθισμα τοῦ γραφεῖου καὶ ἀπέναντί του μια κυρία.]

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

ΜΙΑΤΙΑΔΗΣ. — Η; ΚΥΡΙΑ

Κυρία. Ὅστε νομίζετε ὅτι ἡ ὑπόθεσις αὐτὴ δὲν ἔ' ἀργήσῃ, θὰ
πάῃ γρήγορα;

Μιλτ. Δηλαδή, θ' ἀργήσῃ μόνο ὅσο χρειάζεται γιὰ νὰ γίνουν
αἱ σχετικαὶ διατυπώσεις.

Κυρία. Ἄ! Καὶ εἶναι βέβαιον ὅτι θὰ τὴν κερδίσωμε;

Μιλτ. Ὅσο γι' αὐτὸ δὲν ἔχω καμμιά ἀμφιβολία, κυρία μου. Ἡ
ὑπόθεσίς σας εἶναι ἀπὸ τῆς πλέον συνειθισμένης. Μετὰ τρεῖς μῆνας
θὰ ἔχετε τὸ ἀποτέλεσμα...

Κυρία. Ἄχ, δὲν ξέρετε τί εὐγνώμων τοῦ θὰ σὰς εἶμαι! Μὲ εἶχαν
φοβισθῆ τόσο πολὺ!.. Μοῦ εἶχαν πῆ πὼς θὰ κάμω τρομερὰ ἔξοδα
καὶ ἡ δὲν θὰ κατορθώσω τίποτα ἢ θ' ἀργήσω πολὺ.

Μιλτ. Εἶναι καὶ αὐτὸ ἓνα δείγμα τῆς δυσπιστίας τοῦ κόσμου
πρὸς τοὺς δικηγόρους καὶ τοὺς γιατροὺς. Δὲν λέω πὼς κάποτε δὲν
εἶναι δικαιολογημένη αὐτὴ ἡ δυσπιστία. Ἀλλὰ τέλος πάντων στὴ
δική σας περίστασι τὰ πράγματα εἶναι ὅπως σὰς τὰ εἶπα.

Κυρία (σηκώοντα). Δὲν μὲ χρειάζεσθε πιά, δὲν εἶν' ἔτσι;...
Χαίρετε, κύριε.

Μιλ. Σās προσκυνῶ, κυρία μου. Καί, ὅπως εἶπαμε: "Ἄν σās κοινοποιήσουν κανένα δικόγραφον, δὲν θά τρομάξετε διόλου... Ὑποθέτω ὅτι ὁ σύζυγός σας, ... ὁ πρῶνι σύζυγός σας ἦθελα νά 'πῶ ..."

Κυρία. (Διακόπιουσα). Ἐπὶ τῶρα;

Μιλ. Ἐπὶ τῶρα. Ὁ πρῶνι σύζυγός σας λοιπόν, πιθανόν νά θελήσῃ ν' ἀντισταθῇ καί νά προσῆ ἀνταγωνικῶς. Νά δεχθῆτε τὸ δικόγραφον, χωρὶς καμμίαν ἀνησυχίαν, νά ὑπογράψετε καί νά μοῦ τὸ σταίσετε ἀμέσως.

Κυρία. Μάλιστα. Χαίρετε!

Μιλ. Χαίρετε.

(Χειρογρά. Τὴν συνοδεύει ἕως τὴν θύραν).

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΜΙΑΤΙΑΔΗΣ. — ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ

(Ὁ Μιλτιάδης ἐπιστρέφον βλέπει τὴν Μαργαρίταν ἢ ὁποία ἔχει μισοανοίξει τὴν θύραν καὶ ἔχει βγάλε τὸ κεφάλι της).

Μιλ. Μπᾶ, αὐτοῦ εἶσαι;

Μαγ. Ναί, ἦθελα νά ἴδω αὐτὴν τὴν κυρία...

Μιλ. Κακὰ ἔκαμες, παιδί μου. Ἄν αὐτὴ ἢ κυρία σ' ἔδλεψε;...

Μαγ. Νά, ποῦ δὲν μὲ εἶδε. Εἶναι νέα πελάτισσα;

Μιλ. Ναί, πρώτη φορά ἔρχεται.

Μαγ. Καί τί θέλει;

Μιλ. Ζητᾷ τὸ διαζύγιόν της ἀπὸ τὸν ἄνδρα της.

Μαγ. Μπᾶ; Καί ἔχει σπουδαίους λόγους;

Μιλ. Νά την, νά την πάλι ἢ περιέργειά σου! Μά τί σέ μέλει: τώρα, σέ παρακαλῶ, τί λόγους διαζυγίου ἔχει μιὰ γυναίκα ποῦ οὔτε τὴν ξέρεις οὔτε θά τὴν ξαναἰδῆς;

Μαγ. Μά, ἔλα, ἔλα πὲς μου λοιπόν. Τί πειράζει τάχα πῶς θά μοῦ πῆς;

Μιλ. Πειράζει. Σοῦ ἐνθαρρύνω αὐτὸ τὸ ἐλάττωμά σου. Σέ συνειθίζω νά σοῦ ἱκανοποιῶ τὴν περιέργειά σου καί νά γίνεται χειρότερη ἀπὸ 'μέρα σέ 'μέρα.

Μαγ. (χαϊδευτικά). Ἐθῶμωσες! Μά, τί εὐκολα ποῦ θυμώνεις καί μὲ μαλλώνεις γιὰ τὸ τίποτα, γιὰ ξένες ἔνοιες...

Μιλ. Νά θυμώσω; ... Μά μπορῶ νά θυμώσω ἐγὼ μαζί σου; ... Ἐγὼ πρέπει νά σ' ἀγαπῶ διπλᾶ, σὰν ἄντρας σου καί σὰν πατέρα σου. Δὲν ξεχνῶ πῶς σέ περνῶ εἴκοσι χρόνια... εἴκοσι σωστά.

Μαγ. Νά τα πάλι τὰ εἴκοσι χρόνια... Ἐλα, ἄφησέ τα τὰ εἴκοσι χρόνια. Ἐγὼ δὲν τὰ βλέπω. Γιατί λοιπόν τὰ θυμάσαι οὐ; Ἐλα, πὲς μου. Ἄντι νά μοῦ ψάλλῃς δλα αὐτὰ, θά μοῦ εἶχες 'πῆ...

Μιλ. Μά τί νά σοῦ πῶ;

Μαγ. Γιατί χωρίζεις αὐτὴ ἢ κυρία;

Μιλ. (Προφανῶς στενοχωρημένος). Χωρίζεις γιατί ὁ ἄντρας της; τῆς ἔφαγε τὴν προίκα της, τὴν κακομεταχειρίζεται, ζῆ φανερά μὲ

ἄλλην γυναίκα... Ἄπεπειράθη μάλιστα νά τῆς κουβαλήσῃ τὴν ἐρωμένη του στὸ σπίτι της...

Μαγ. ὦ! Μά ὑπάρχουν τέτοιοι ἄνθρωποι;...

Μιλ. Καί τέτοιοι καί χειρότεροι ἀκόμη... Πολὺ χειρότεροι. Νά ἤξερες τί τραγωδίες γίνονται σὲ κάθε σπίτι!...

Μαγ. Ἐτσι ἔ; ... τί τραγωδίες; ... Γιὰ πὲς μου!...

Μιλ. Μά τί νά σοῦ πῶ; ... Δὲν ἔχω ὀρισμένα πράγματα... Ἄλλὰ ἐπὶ τέλους ὁ κόσμος εἶναι γεμάτος ἀπὸ μικρὰ δράματα, ποῦ ἢ ἠγῶ των σβύνεται μέσα στοὺς τέσσερες τοίχους.

(Εἰς τὸ μεταξὺ ἢ Μαργαρίτα φαίνεται μὴ προσέχουσα σὰ λόγια του. Βλέπει διαρκῶς εἰς ἓνα συρτάκι τοῦ γραφείου, ἀπὸ τὸ ὁποῖον φαίνεται ἢ γωνία ἐνός φακέλλου. Εἰς τὰς τελευταίας λέξεις τοῦ συζύγου της, διευθύνεται πρὸς τὸ γραφεῖον καί δειχνε τὴν γωνίαν τοῦ φακέλλου).

Μαγ. Τί εἶναι αὐτό;

Μιλ. Ἐνα γράμμα.

Μαγ. Σήμερα τὸ ἔλαβες; ... Δὲν ἦταν μὲ τὰ ἄλλα ποῦ σοῦ δῶκα τὸ μεσημέρι.

Μιλ. Ὅχι. Μοῦ τῶφεραν τώρα πρὸ ὀλίγου.

Μαγ. Ἀπὸ ποιόν εἶναι; ... Τί λέει;

Μιλ. Ἄ, Μαργαρίτα, πρέπει νά τὸ καταλάβῃς καί μόνη σου, παιδί μου. Δὲν εἶναι εὐχάριστο αὐτὸ γιὰ μένα νά εἶμαι ὑποχρεωμένος νά ἱκανοποιῶ διαρκῶς τὴν περιέργειά σου.

Μαγ. (Μὲ παιδικὸν παράτονον). Ἐθῶμωσες πάλι; Μὲ μαλλώνεις πάλι; ... Νά, δύο μαλλώματα σὲ πέντε λεπτά τῆς ὥρας... Πῶς μπορεῖ ἓνας ἄνθρωπος νά θυμῶνῃ μὲ τὴν γυναῖκόλα του ὅταν τὴν ἀγαπᾷ...

Μιλ. Μόνον ὅταν τὴν ἀγαπᾷ, θυμώνει. Ὅταν δὲν τὴν ἀγαπᾷ, δὲν δίνει μιὰ πεντάρη.

Μαγ. Τώρα θά μοῦ εἶχες 'πῆ τί λέει τὸ γράμμα καί θά εἶχαν τελεῖσθῃ δλα.

Μιλ. Θά σοῦ 'πῶ τί λέει... Εἶναι ἀπλοῦστατα μιὰ ἀπόδειξις πληρωμῆς φόρου οικοδομῶν. Εὐχαριστήθηκες τώρα; ... Πολὺ καλά, τώρα θά σοῦ πῶ καί κάτι ἄλλο. Πρόσεξε μὴπως αὐτὸ σου τὸ ἐλάττωμα σοῦ γίνῃ ἀφορμὴ καμμιάς μεγάλῃς λύπης κάποτε. Θυμήσου τὴν ἱστορίαν τῆς γυναίκας τοῦ Λῶτ. Τῆς εἶπαν νά μὴν γυρίσῃ πίσω νά ἰδῆ τί γίνεται στὰ Σόδομα καί τὰ Γόμορα. Ἐκεῖνη ἐγύρισε. Καί ἔγινε στήλη ἄλατος.

Μαγ. (κινητᾷ τὰ χέρια της καί μὲ παιδικὴν χαράν). Γιὰ φαντάσου νά μείνω ἔτσι... ἀκίνητη!... στήλη ἄλατος! Τί παράξενο ποῦ θά ἦταν ἔ; (γελᾷ).

Μιλ. Τί παιδί ποῦ εἶσαι!... Ἄλλὰ τί χαριτωμένο παιδί!... Πῶς νά κατορθώσῃ νά μείνῃ κανεὶς θυμωμένος μαζί σου;...

Μαγ. Ὄστε δὲν εἶσαι πιά θυμωμένος;

Μιλ. Ὅχι. Ἄλλὰ τὴν συλλογίζομαι τὴν ἱστορία τῆς γυναίκας τοῦ Λῶτ καί τρέμω. Εἶμαι εἴκοσι χρόνια μεγαλειτέρός σου. Μπο-

ρεϊ νά λείψω καμμιά φορά (κίνημα τῆς Μαργαρίτας). *Ναί, ναί, νά λείψω...* Λοιπὸν ἔταν καταλαβαίνεις, ὅτι σοῦ ἔρχεται αὐτὴ ἡ δίψα τῆς περιεργείας, θυμήσου τὸ πάθημα τῆς γυναίκα τοῦ Λῶτ.

Μαργ. Μά, θά τὴν ἀφήσης πιά αὐτὴν τὴν γυναίκα τοῦ Λῶτ; Πῶς βαστᾷ ἡ καρδιά σου νά βλέπης ἐμένα καὶ νά θυμᾶσαι μιὰ γυναίκα, τῆς Παλαιᾶς — φαντάσου! — τῆς Παλαιᾶς! Διαθήκης, ποῦ θά εἶναι τουλάχιστον δύο χιλιάδων ἐτῶν...

Μιλτ. Μόνον;... ἴσως καὶ περισσότερον... Ἔχεις δικηο... Μία γυναίκα, ἓνα κοριτσάκι εἴκοσι ἐτῶν.

Μαργ. Εἴκοσι δύο, παρακαλῶ.

Μιλτ. Τὸ ἴδιο κάνει.

Μαργ. Ἄφου κάνει τὸ ἴδιο, γιατί ἐοῦ ἐπιμένεις νά μοῦ λές πῶς εἶσαι σαράντα τριῶν ἐτῶν, ἐνῶ εἶσαι σαράντα δύο καὶ ἕξ μηνῶν.

Μιλτ. Γιατί;... Γιατί στή δική σου τὴν ἡλικία τὰ χρόνια εἶναι μῆνες. Ἐνῶ στή δική μου οἱ μῆνες γίνονται χρόνια...

Μαργ. Ὁ, στή δική σου!.. Πῶς τὴν λές αὐτὴ τῆ δική σου... Σὺν νά εἶσαι... ὁ ἄνδρας τῆς γυναίκα τοῦ Λῶτ.

Μιλτ. Δὲν εἶμαι βέβαια ὁ κ. Λῶτ. Ἀλλὰ ὑπάρχουν ἐδῶ... ἐδῶ μερικά ἀσήμια, ποῦ θυμίζου πῶς πρέπει νά εἶμαι πολὺ προσεκτικὸς μαζί σου.

Μαργ. Αὐτὰ τ' ἀσήμια, ἀκριβῶς αὐτὰ τ' ἀσήμια, εἶναι ποῦ μοῦ ἀρέσουν. Ἐέρεις ὅτι χωρὶς αὐτὰ τ' ἀσήμια, δὲν θά σ' ἀγαποῦσα. Ἀλήθεια, μὲ τὰ μαῦρα σου μαλλιά θά ἤσουναι ἔτσι πῶς νά σοῦ πῶ; Σὺν λίγο ἄγριος. Ἐνῶ μὲ τ' ἀσήμια... Ἐπειτα ἐοῦ δὲν λές πῶς ἐγὼ ἔχω χρυσάφι στὰ μαλλιά μου;... Νά λοιπὸν ποῦ ἔχωμε καὶ οἱ δύο πολύτιμα μέταλλα στὸ κεφάλι...

Μιλτ. Γιὰ τὰ μαλλιά ἓνα μόνον πολύτιμο μέταλλο ὑπάρχει. Τὸ χρυσάφι. Στὰ μαλλιά τὸ ἀσήμι εἶναι σὰν ἐκεῖνα τὰ παλῆὰ ἀσημένια νομίσματα, ποῦ ἢ δὲν περνοῦν, ἢ περνοῦν λιγώτερο ἀπὸ τὴν ἀξία τους.

Μαργ. Ὁ, ὦ! γκρινιές! Γκρινίτσες! Ἐμένα, κύριε, ἔτσι μ' ἀρέσεις. Εἶμαι ἐνθουσιασμένη ἐγὼ ποῦ δὲν σ' ἐγνώρισα μὲ μαῦρα μαλλιά... Ἔχεις δουλειά;... Θά βγοῦμε λίγο ἔξω;

Μιλτ. Νά βγοῦμε. Δὲν ἔχω ὄρεξι γιὰ δουλειά.

Μαργ. Μήπως ἡ γυναίκα τοῦ Λῶτ σοῦ ἐχάλασε τὴν ὄρεξι;

Μιλτ. Ναί, δηλαδὴ ὄχι. Πήγαινε νά ἐτοιμασθῆς. Μὴν ἀργήσης.

Μαργ. Δέκα λεπτά τὸ πολὺ.

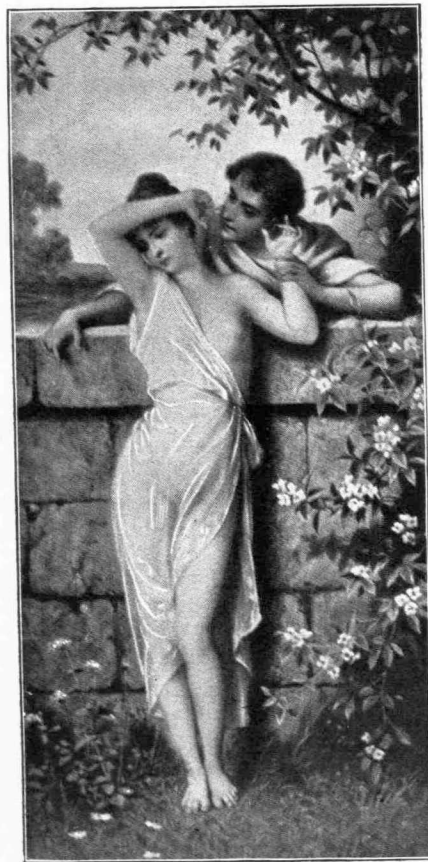
(Ἡ Μαργαρίτα φεύγει δεξιᾶ. Ὁ Μιλτιάδης κάθεται εἰς τὸ γραφεῖον του καὶ ἐξετάζει ἓνα φάκελλον ἐγγράφων. Ἀκούεται κουνδοῦνι. Ἐπειτα ἀπὸ λίγα λεπτά εἰσέρχεται ὁ ὑπηρέτης).

Ὑπηρ. Κύριε, ὁ θεὸς σας ἔρχεται.

Μιλτ. Ὁ θεὸς; Φέρε τον ἀμέσως καὶ εἰδοποίησε νά ἐτοιμασοῦν τὸ ἀμάξι.

Ὑπηρ. Μάλιστα.

(Ὁ ὑπηρέτης ἐξέρχεται ἀπὸ τὸ βάλος. Ὁ Μιλτιάδης στείδει πρὸς τὴν θύραν).

Η ΠΕΙΘΩ

(Ἔργον τοῦ C. Schweninger)

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ
ΜΙΑΤΙΑΔΗΣ. — ΘΕΙΟΣ

Θείος. Καλή μέρα, Μιλτιάδη.

Μιλτ. Καλή μέρα, θείε. Πώς τό πάθατε και μάς θυμηθήκατε;

Θείος. Πώς τ'όπαθα;... Μά, προχθές τό βράδυ ακόμη εφάγαμε μαζί.

Μιλτ. Προχθές... Μά από προχθές τό βράδυ είναι σαράντα ώραια.

Θείος. Έ, ή μεγάλη τέχνη ενός θείου, είναι να κατορθώνη να μένη επίθυμητός... Άμα ένας θείος γίνη όχληρός...

Μιλτ. Ένας θείος σάν και σάς δέν διατρέχει ποτέ αυτόν τόν κίνδυνον.

Θείος. Ποτέ δέν ξέρε; ο άνθρωπος τί κινδύνους τρέχει... Οι μεγαλύτεροι κίνδυνοι φαίνονται έξαφνα μπροστά του, όταν άκριθώς δέν τούς περιμένει... Κάτι έχεις όμως... Μου φαίνεσαι σάν άφηρημένος.

Μιλτ. Άφηρημένος όχι. Λίγο άνήσυχος.

Θείος. Άνήσυχος; Γιατί; Συμβαίνει τίποτα;

Μιλτ. Δέν συμβαίνει ακόμη... Άλλά... Έ Η Μαργαρίτα...

Θείος. Έ;

Μιλτ. Ά, μήν κάνετε έτσι. Δέν είναι τίποτα. Άπλως ήθελα να σάς πώ ότι αυτό τό παιδί — γιατί είναι παιδί — έχει ένα ελάττωμα, από τό όποιον υποφέρει και ή ίδια και στενοχωρεί κ' έμένα. Είναι τρομερά περίεργη, σχεδόν παθολογικός περίεργη.

Θείος. Ω! Περίεργη;... Μά γιατί; Μήπως ζηλεύει;

Μιλτ. Να ζηλέψη;... Να ζηλέψη έμένα;... Μά εγώ δέν δίνω καμμιά άφορμή να ζηλέψη.

Θείος. Τώρα ίσως όχι. Μήπως όμως στο παρελθόν;...

Μιλτ. Ούτε στο παρελθόν. Έξησα άνέρατος, σάν την Άντιγόνη. Ένα πράγμα ήγάπησα με όλη μου την ψυχή: την επιστήμη μου. Αυτή είναι θηλυ βέβαια, αλλά δέν είναι γυναίκα. (Κάθεται στο γραφείον του).

Θείος. Άλήθεια;... Μά υπάρχουν τέτοιοι άνθρωποι;

Μιλτ. Υπάρχουν. Νά, εγώ. Έπέρασα όλη μου τή ζωή με τά βιβλία μου. Και όταν άπεράσισα να πάρω γυναίκα τό έκαμα και, σάν ένα καθήκον, από τό όποιον δέν μπορεί να γλυτώση κανείς. Είναι αλήθεια ότι από τότε έπείσθην πώς υπάρχουν και άλλα πράγματα που μπορεί ν' αγαπήση κανείς εκτός από τό Ρωμαϊκόν Δίκαιον. Αυτό τό παιδί με κατέκτησε, με κατέκτησε έντελώς. Τώρα αισθάνομαι πώς αγαπώ, και μ' έκείνη την βαθειά, την μετρημένη αγάπη που αισθάνεται ένας άνθρωπος τής ηλικίας μου, όταν δέν έσκόρπισε πριν τό ποσόν τής αγάπης, που έχει κάθε άνθρωπος μέσα του, αλλά τό άφησε να τοκοιθή και να δυναμώση με τά χρόνια σάν τό παλιό κρασί. Άγαπώ λοιπόν σ' αλήθεια. Άλλά τώρα μόνον. (Είς τά τελευταία λόγια του Μιλτιάδη, ή Μαργαρίτα βγάζει τό κεφάλι της από την θύραν).

Θείος. Ώστε νέος;... Στην Εδρώπη;... Τίποτα;...

Μιλτ. Όχι, τίποτα... Έ Η μάλλον, για να είμαι ειλικρινής, ένα παραστικόν αισθημα... Όταν πήγαίνα στην Εδρώπη να σπουδάσω — είκοσι ετών παιδί — συννητήθην στο βαπόρι με μιá κυρία, νέα, ώραιά, μέλις τότε παντρεμένη... Τίποτα άλλο... Μάλιστα, καλά που μου θυμήσατε αυτήν την ιστορία. Έχω την φωτογραφία της έδω μέσα στο μπρελόκ του ρολογιού μου. Την έκλεισα τότε, τό έδωκα και μου τό κόλλησαν και δέν τό άνοιξα πιά. Τώρα είναι καιρός να τό δώσω να τό άνοίξουν και να την βγάλω από κει. Καλά που τό θυμήθηκα. Με την περιέργεια που έχει ή Μαργαρίτα!.. (Βγάζει τό μπρελόκ και τό κρατεί στα χέρια του). Έδω μέσα είναι. Και πρέπει να φύγη.

Άψηρ. (είσερχόμενος). Έφεραν την βιβλιοθήκη. Ό μαραγκός ρωτά που θα την φέρη έδω ή στο κάτω γραφείο...

Μιλτ. Στο κάτω, στο κάτω. Αυτή δέν είναι για δω. Είναι καλή;

Άψηρ. Όραια είναι.

Μιλτ. Συγγνώμη μιά στιγμή, θείε. Να ρίξω μιá ματιά στην καινούργια βιβλιοθήκη και έρχομ' εθύς.

Θείος. Κάμε τή δουλειά σου. Έγώ δέν είμαι ξένος.

(Ό Μιλτιάδης άφήνει βιαστικώς τό μπρελόκ στο γραφείον του και βγαίνει έξω).

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ
Ο ΘΕΙΟΣ. — ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ

(Ό θείος περιεργάζεται τά βιβλία της βιβλιοθήκης. Η Μαργαρίτα βγαίνει δομητική από τό δωμάτιόν της και, πριν προηθάση να την έμφοδίση ο θείος της, άρπάζει τό μπρελόκ).

Μαργ. Τ' άκουσα όλα.

Θείος. Κακά έκαμες. Άλλά και αν άκουσες; Δέν πιστεύω να άκουσες μεγάλη πράγματα. Ένα παιδί είκοσι ετών που πηγαίνει πρώτη φορά στην Εδρώπη να σπουδάση, βρίσκει μέσ' ες τό βαπόρι μιá γυναίκα...

Μαργ. Την αγαπώ, ξενητουδν τό βράδυ στο κατάστρωμα μόνι τους, τής λέει γλυκά λογάκια...

Θείος. Ω! Ω! πώς τρέχεις!..

Μαργ. Γιατί τρέχω; Νά, τό διήγημα του Μωπασσάν που διαβάξω τώρα, είναι ακριθώς τό ίδιο. Και ένφ όλοι κοιμούνται στο βαπόρι, και ένφ κοιμάται και ο σύζυγος (προσπαθεί ν' άνοιξη τό μπρελόκ χωρίς να την βλέψη ο θείος).

Θείος. Ά, στάσου, σέ παρακαλώ. Έπειδή διαβάξεις ένα διήγημα άνόητο, όπως σχεδόν όλα τά διηγήματα, δέν σημαίνει ότι και ένγαν έτσι τά πράγματα...

Μαργ. Νά ήξερα τουλάχιστον ποιá ήτον αυτή ή γυναίκα, ή μόνη που ήγάπησε.

Θείος. Έδω πλέον έπεριβαίνει και ή περιέργειά σου. Έχει πολύ δίχρο ο άνδρας σου. Πρόσεξε, παιδί μου, πρόσεξε!..

Maγy. (ἀνοίγει τὸ μπρελόκ κυττάζει τὴν εἰκόνα καὶ ἀφήνει κραυγὴν ὀδυνης). "Ω!

Θεῖος. Τί συμβαίνει; Τί ἔπαθες;

Maγy. Αὐτὴ ἡ γυναῖκα...

Θεῖος. "Ε! λέγε!..

Maγy. Εἶναι ἡ μητέρα μου!..

Θεῖος. "Ω!..

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

Οἱ αὐτοί. — ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ

(Ἡ Μαργαρίτα στέκεται ὡς ἀπολιθωμένη. Ὁ θεῖος τὴν βλέπει μὲ ἀγωνίαν. Εἰσέρχεται χαρούμενος ὁ Μιλτιάδης).

Μιλτ. (εἰσερχόμενος). "Α, πρώτης τάξεως ἐπιπλον... Αὐτὸς ὁ ἐπιπλοποιὸς εἶναι καλλιτέχνης. (Τοὺς παρατηρεῖ). Μπᾶ, τί συμβαίνει; Τί τρέχει;

Θεῖος. Δυστυχῶς συνέβη μία καταστροφή.

Μιλτ. Καταστροφή;... Τί θέλετε νὰ πῆτε;... Μαργαρίτα, τί ἔχεις;... Μιλήστε λοιπόν!..

Θεῖος. Ἡ Μαργαρίτα ἀνοίξε τὸ μπρελόκ καὶ εἶδε τὴν φωτογραφία...

Μιλτ. "Ω!..

Θεῖος. Λοιπόν, ἡ γυναῖκα ποὺ ἐγνώρισες ἄλλοτε, ἦτον ἡ μητέρα τῆς.

Μιλτ. Ἡ μητέρα τῆς;... Μὰ πῶς νὰ τὸ φαντασθῶ... Εἶναι τόσα χρόνια!.. Ἐπειτα ἐγὼ τὴν Μαργαρίτα τὴν ἐγνώρισα ὀρφανή.

Θεῖος. Βέβαια, δὲν ἔχεις ἀδικο... τὴν Μαργαρίτα ὀρφανὴ ἀπὸ μικρῆ τὴν ἀνέθρεψα ἐγὼ. Ἀλλά, τὸ ἐννοεῖς καὶ σὺ, τώρα δὲν μπορεῖ νὰ μείνῃ πιά μαζί σου... Ἐνόσω δὲν τὸ ἤξερες ἐσὺ κ' ἐκείνη... Ἀλλ' ἀπὸ τὴ στιγμή ποὺ τὸ ξέρετε καὶ οἱ δύο θὰ ἦτον ἐγκλημα... τρομερὸ ἐγκλημα...

Μιλτ. Ἐγκλημα;... Τρομερὸ ἐγκλημα;... Μὰ γιατί;...

Θεῖος. Γιατί;... Ὁ ἐραστής τῆς μητέρας νὰ γίνῃ σύζυγος τῆς κόρης, καὶ ἀφοῦ ἔγινε τυχαίως νὰ ἐξακολούθησεν νὰ μένῃ... τὸ πρᾶγμα θὰ ἦτον ἀποτρόπαιον.

Μιλτ. Ἐραστής τῆς μητέρας, ἐγὼ; Ἀφήστε τὴν γυναῖκα νὰ κοιμηθῆ ἤσυχα ἐκεῖ ποὺ κοιμᾶται. Ἐραστής τῆς; Μά, οὔτε τὸ ἀντελήφθη ὅτι τὴν ἐκύτταξα κἄν... Ἐραστής τῆς; Μὰ εἶναι ζήτημα ἂν ἐγὼ ὁ ἴδιος τὴν ἀγάπησα. Ἦμουν εἴκοσι ἐτῶν παιδί, ἕνα παιδί δειλὸ καὶ ἀτολμο σὰν κορίτσι. Τὴν εἶδα μέσα στὸ βαπόρι, τὴν ἐκύτταξα κρυφά, τρομαγμένος, φοβούμενος νὰ μὴ μὲ ἴδουν. Ἐραστής τῆς; Ἀστεῖεῦθε. Μὰ οὔτε μοῦ μίλησε, οὔτε τῆς μίλησα.

Θεῖος. Καὶ ἡ φωτογραφία τῆς;

Μιλτ. Τὴν ἐπῆρα ἐγὼ μὲ μιὰ μηχανὴ μικροῦλα ποὺ εἶχα μαζί μου. Τὴν ἐπῆρα τὴν στιγμή ποὺ ἐκύτταζε τὴ θάλασσα, χωρὶς νὰ φαντάζεται πῶς τὴν ἐφωτογραφοῦσα. Καὶ τὴν ἔβαλα ἐκεῖ μέσα, μὲ τὴν μανία ποὺ ἔχει ἡ νεότης νὰ διατηρῆ ἀναμνήσεις. Ἐκτοτε

τὴν ἐξέχασα καὶ οὔτε μιὰ φορὰ, ἀκούτε, οὔτε μιὰ φορὰ δὲν τὴν ἀνοίξα. (Προχωρεῖ καὶ ἐναγκαλιέζεται τὴν Μαργαρίταν). "Ω, παιδί μου, ἐσὺ ἐμαρμάρωσες... Τὰ χέρια σου εἶναι παγωμένα. Κύτταξέ με, κύτταξέ με μέσα στὰ μάτια. Ἔτσι. Δὲν εἶμαι ἱκανὸς νὰ σοῦ πῶ φέμματα. Ἄν ἡ Μοῖρα τὰ ἔφερε ἔτσι τὰ πράγματα, ἐγὼ πρῶτος θὰ σὲ ἀφήνα νὰ φύγῃς καὶ θάπαρνα κ' ἐγὼ τὰ μάτια μου, ἀφοῦ καὶ χωρὶς νὰ θέλω θὰ ἦμουν ἐγκληματίας... Ἀλλά τὰ πράγματα εἶναι ὅπως σοῦ τὰ λέω. "Ω, παιδί μου, ἀγαπημένο μου παιδί, πόσο θὰ ὑπέφερες... (τῆς φιλεῖ τὰ χέρια).

Maγy. Ἀλήθεια, ὑπέφερα πολὺ... Ἀλλά σὲ πιστεύω. Συγχώρεσέ με, μαννοῦλα μου. Συγχώρεσέ με καὶ σὺ, Μιλτιάδη...

Μιλτ. Νὰ σὲ συγχωρήσω; Γιατί; Τί μοῦ ἔκαμες; Ἐσὺ ὑπέφερες τόσο.

Θεῖος. Ὑπέφερα, βέβαια. Ἀλλὰ ἔπρεπε νὰ ὑποφέρῃ... Ἐτιμωρήθηκε γιὰ τὴν περιέργειά τῆς.

Μιλτ. (Τὴν φιλεῖ). Ἡ γυναῖκα τοῦ Λώτ... Στήλη ἄλατος. Στήλη πόνου καὶ θλίψεως.

Ἐψηρ. (εἰσερχόμενος). Κύριε τὸ ἀμάξι εἶναι ἑτοιμο...

[Α ὕ λ α ἰ α]

(1914)

Γ. Β. ΤΣΟΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΩΜΩΔΙΑΝ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Ο ΓΛΕΝΤΖΕΣ

ΠΗΓΑΙΝΕΙ σὲ γλέντι. Τὸ σχεδιάζει ὅλη τὴ βδομάδα. Πάει νὰ τὸ ὄξῃ λίγο ἔξω μὲ τοὺς βλάμηδες καὶ ἀδρεφοποιτοὺς του, νὰ ξεσκιάσῃ, νὰ ξεμουδιάσῃ, νὰ χωρατέψῃ, νὰ τραγουδήσῃ, νὰ πᾶν τὰ φαρμακία κάτω. Παίρνει λοιπὸν τὸ καλάθι μὲ τοὺς κεφτέδες καὶ τὴ σκορδαλιά, τὴ χιλιόρικη, τὴν κιθάρα καὶ... μιὰ κάμα ἢ τὸ ρεβόλβερ στὴ μέση — γιὰ καλὸ καὶ γιὰ κακό: «Ποιὸς ξέρει τί σοῦ λαχάνει, δὲ βλάμη! Ἀθρόπιο εἴμαστε!»

Ἡ παρέα ἦλθε στὸ κέφι. Ἡ νταμιτσάνα πάει κ' ἔρχεται. Τὸ γλέντι κοροώνει. Τὰ πρό-

σωπα ανάβουν. Οί λαιμοὶ τεντώνονται καὶ ὁ ἀμανὲς βρυχᾶται μέχρι ξελαρυγγίσματος, ὦωχ! ἀμὰν κι' ἄς φέξη!

— Ἐβίβα, ὄε παιδιὰ! Πάντα μὲ τὸ καλό, ἔτσι, χαρούμενοι κι' ἀγαπημένοι! Ἄμην!

Ἐξαφνα ὁ διάολος βάζει τὴν οὐρά του. Ἔνας πειρακτικὸς λόγος πέφτει σὺν βόμβα στὴ μέση. Ἡ κιθάρα βουβαίνεται. Τὸ γλέντι κόβεται στὰ μισά. «Ἔνεκα τὸ φιλότιμο!» Πιάτα, ποτήρια, μπουκάλες ἐκσφενδονίζονται ἀναμεταξὺ τῶν βλάμηδων. Στὰ ὕστερα ἀστράφτει καὶ ἡ κάμα. Ἡ παρέα ἔγινε μαλλιὰ κοντάρια.

Καὶ ὁ ἀθάνατος ὀμηγὸς γλεντές, ποῦ ξεκίνησε νὰ ξεσκάσει, ἀντὶ νὰ γυρίσῃ σπίτι του, τὸν πηγαίνουν στὸ νοσοκομεῖο ἢ στὴ φυλακὴ. — «Ἀθρῶποι εἴμαστε! Ποιὸς ἔξερε τί σοῦ λαγαίνει!»

ΣΑΤΑΝΑΣ

ΠΑΛΑΙΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Η ΛΗΣΜΟΝΗΜΕΝΗ

ΔΙΑΒΑΙΝΕΙ, μὲ θωρεὶ καὶ πάει...
καὶ δὲν καλοπεριζεῖ!
Μιὰν ἄλλη, μ' εἶπαν, ἀγαπάει
κ' ἐμὲ — δὲν με γνωρίζει!

Χαρά στην ποῦ τὸν καρτερεῖ!
κι' ὅποια τὸν καμαρώσῃ
νὰ μὴν τὸ κλάψῃ μιὰ φορὰ,
νὰ μὴν τὸ μετανοιώσῃ!

Ἄλλοτε χάρηκα κ' ἐγὼ!
Καλά!.. δὲν τοὺς ζηλεύω!..
Τώρα τὸ νοῦ μου κυνηγῶ
καὶ δὲν τὸν συμμαζεύω.

Κι' ἂν πῆγε κείνος στὸ καλό,
κι' ἂν μ' ἔχει λημονήσει,
τὸν Πλάστη ἐγὼ παρακαλῶ
νὰ τὸν τὸ συγχωρήσῃ.

Ἄμοιρη κόρη καὶ φτωχὴ,
πῶς νὰ τοῦ γίνω ταίρι;
Μιὰ ἄλλη τὸν ἔκαμ' εὐτυχὴ
μ' ἕνα ρεμάτο χέρι!

Τὸ μόνο μιὰ καρδιά πιστὴ
εἶχα νὰ τοῦ χαρίσω...
Τώρα, ἰσχυρῶς κι' αὐτὴ
πάρ' μου τὴν, Πλάστη, πῶσω.

† Γ. Μ. ΒΙΖΥΗΝΟΣ

ΕΥΘΥΜΟΓΡΑΦΙΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΚΟΥΤΙΟΛΟΓΙΑ

Φίλτατε κύριε Σκόκε

Ἡ ΡΟΤΑΣΕΩΝ ὡς τίτλον τῆς σημειώσεώς μου ταύτης τὴν ἀνωτέρω λέξιν, προλαμβάνω νὰ ἐπιστήσω τὴν προσοχὴν τοῦ στοιχειοθέτου ἢ τοῦ διορθωτοῦ τῶν τυπογραφικῶν δοκιμῶν, ὅπως μὴ διεκφυγῇ ἐκ τῆς συνθέσεως τῆς λέξεως τὸ μικρότερον τῶν ἐν αὐτῷ γραμμάτων καὶ μείνη παρόραμα εἰς βάρος μου. Γνωρίζεις δὲ πόσον μεγαλοεργόν εἶναι τὸ μικροσκοπικώτερον τῶν γραμμάτων τοῦ ἀλφαβήτου, τὸ μόνον ἐξ αὐτῶν τὸ ἔχον μεγαλυτέραν ἱστορίαν καὶ ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τῆς ἐξωφρενικῆς φιλολογικῆς αἰρέσεως, τοῦ *ισοτακισμού*.

Ἡ ἐκ παραδρομῆς παράλειψις τοῦ ἰῶτα ἐκ τῆς *κουτιολογίας* δὲν θὰ ἔχη μόνον ἀξίαν ἀκουσίου λογοπαίγνιου, ἀλλὰ καὶ δυσμενῶν κρίσεων περὶ ἐμοῦ, ὡς γράφοντος! «κουτιολογίαν», ὃ δὲ ἀναγνώστης τοιοῦτον βλακαιοιδῆ βλέπων τίτλον, θὰ στρέψῃ τὴν σελίδα, διότι δὲν ἀξίζει τὸν κόπον νὰ διαθέσῃ τις μίαν στιγμὴν διὰ κουτιολογίας.

Ἡθυνάμην ν' ἀποφύγω τὸ ἐνδεχόμενον ἐκ τυπογραφικοῦ παροράματος λογοπαίγνιον, μεταχειριζόμενος ὡς τίτλον τὴν ἐκ τῆς καθαρευούσης λέξιν, ἣτοι ἀφαιρῶν ἐκ τῆς *κουτιολογίας* τὸ πρῶτον ο. Ἀλλὰ καὶ πάλιν θὰ ἦτο κίνδυνος νὰ μὴ κεντήσω τὴν περιέργειαν τοῦ ἀναγνώστου, φεύγοντος προτροπαδῆν πρὸ τῆς σχολαστικῆς λέξεως «κουτιολογία».

Ἡ οὕτως ἢ ἄλλως δὲν πρόκειται περὶ κουτιῶν, ἀλλὰ κουτιῶν ἢ κουτιῶν καὶ ὄρισμένως περὶ τῶν χρησιμευόντων διὰ τὰ σιγαρέττα. Ἀξίζει δὲ τὸν κόπον νὰ διαθέσῃ τις μίαν στιγμὴν εἰς ἀνάγνωσιν μιᾶς στατιστικῆς ἢ παρατηρήσεως τῶν εἰκονιζομένων εἰς τὰ περιθλήματα τῶν χαρτίνων σιγαροθηκῶν διότι ἐξ αὐτῆς δύναται νὰ ἐξαγάγῃ τινὰ συμπεράσματα περὶ τῆς καλαισθητικῆς, καλλιτεχνικῆς καὶ τῆς πατριωτικῆς ἀντιλήψεως τῶν πλουτουπόντων διὰ τῶν σιγαρέττων καπνοπωλῶν.

Είναι δὲ τὰ κουτία ταῦτα πολυάριθμα καὶ πολυειδή, δεικνύοντα τὴν διαφορὰν τῶν ἐμπνεύσεων, τῆς ἀναπτύξεως, τοῦ ἐγωΐσμοῦ, τῆς φιλοπατρίας, τῆς ἀρχαιοφιλίας. τοῦ σωβινισμοῦ ἢ τῆς ξηνομανίας τῶν νοσελλήνων καπνοπωλῶν.

Ὅτω κατὰ γενικωτέραν παρατήρησιν οἱ πλείστοι, ἂν μὴ πάντες οἱ καπνοπῶλαι ἀναγράφουσιν ἐπὶ τῶν κουτίων τὰ ὀνόματα ἢ τὰς διευθύνσεις τῶν ἑλληνιστῶν καὶ γαλλιστῶν, τινὲς δὲ τοὺς τίτλους τῶν καταστημάτων τῶν μόνον γαλλιστῶν, ὡς ὁ τῶν σιγαρέττων Chic καὶ τῶν Βίζου καὶ ὁ τοῦ Ideal, ὡς ἂν μὴ εἶχομεν τὴν ἑλληνικὴν λέξιν, ἐξ ἧς οἱ Γάλλοι ἀπεκάλεσαν τὸ ἰσοῦδες ἢ ἰδανικόν. Τοῦτο δὲ ἔπαθον ὄχι μόνον οἱ καπνοπῶλαι ἀλλὰ καὶ οἱ ἐν μέσῃς Ἀθήναις ὀνομάσαντες τὰ διάφορα Splendid, High life, Dorée, Central, Bazar, Tea Rooms καὶ ὁ ἐν ὁδῷ Σταδίου ὑποδηματοποιοῦς Beys (il n'y a qu'un Beys).

Ὁ γαλλικὸς οὗτος ἀναβαπτισμὸς δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἀρησιπατρία, ἀλλ' ἀναγνώρισις τῆς γαλλομαθείας καὶ τῆς κοσμοπολιτικότητος οὕτως εἰπεῖν τῶν συγχρόνων Ἀθηναίων καὶ ἐπαρχιωτῶν.

Ὀλίγοι τῶν καπνοπωλῶν δεικνύνται ἐκ τῶν κουτίων τῶν ἐγώισταί, ἀρκούμενοι εἰς παράθεσιν τῆς εἰκόνας τῶν, ἀντὶ παντός ἄλλου κοσμήματος ἢ ἐμβλήματος. Ἴσως δὲ τοῦτα δὲν γίνεται πρὸς ἔκφρασιν αὐτοπροσωπολατρίας, ἀλλ' ἀπλῶς ὅπως διακρίνονται διὰ τῆς εἰκόνας τῶν ὑπὸ πελατῶν, μὴ δυναμένων νὰ τοὺς ἀνεύρωσι ἐξ ἀγραμματοσύνης ἐκ τῆς ἀναγνώσεως μόνον τῶν ὀνομάτων. Ἄλλ' εἰς τι ἐκ τῶν κουτίων αὐτῶν, ἐνθ' εἶναι δύο οἱ συνεταῖροι (ἀδελφοὶ Σερτόπουλοι) — ὑπάρχει ἡ εἰκὼν ἑνὸς μόνον αὐτῶν. Ἄλλοι δὲ, μετριοφρονέστεροι αὐτῶν, περιωρίσθησαν εἰς τὴν ἀναγραφὴν μόνον τοῦ ὀνόματός τῶν ἄλλὰ καὶ ἐκ τούτων τινὲς ἐφρόντισαν νὰ κοσμήσωσι τὰ κουτία δι' ἐξεικονίσεως ἀντικειμένου συνωνύμου πρὸς τὰ ὀνόματά τῶν, ὡς ὁ ἐν Ἀθήναις καπνοπώλης Βάρκας ὁ παραθέτων λέμβον (βάρκαν), ἢ ὁ καπνοπώλης Βέλλος, ὁ θέτων παρὰ τὸ ὄνομά του τὸ τορπιλικόν τὸ καλούμενον «Βέλος»!

Εὐάριθμοι εἶναι οἱ ἐξυμνοῦντες τὴν ποιότητα τῶν σιγαρέττων τῶν διὰ τῆς ἐξεικονίσεως καπνίζόντων ἐν μακαριότητι. Ὅτω τὸ κουτίον τοῦ παρὰ τὰ ἀθηναϊκὰ «Δαρδανέλλια» καπνοπώλου ἐξεικονίζει δύο φρακοφόρους καπνιστὰς, ὧν εἰς καπνίζει σιγαρέττον. Ὁ ἕτερος δὲ ἀπολαμβάνει μακαρίως θεώμενος τὰς τολύπας τοῦ καπνίζοντος σιγαρέττου. Ὑπὸ τὴν ἐσοφιν δὲ τῆς καλλιτεχνικῆς βεκλάμας τοῦ σιγαρέττου ἀρίστη ἢ τοῦ ἐν Μονάχῳ Ἑλλήνος καπνοπώλου Παπαστάθῃ. Ἄλλὰ τὴν θαυμασίαν ἐκείνην εἰκόνα ἐγραψεν ὁ Γκίτς; ἀρκεῖ δὲ τὸ ὄνομα τοῦτο ὅπως τάξῃ τὴν βεκλάμαν τοῦ σιγαρέττου πρώτην ἀπὸ καλλιτεχνικῆς ἀπόψεως. Παριστὰ ὄραϊαν κεφαλὴν γυναικὸς περιστεφομένην διὰ διαδήματος ἐκ σιγαρέττων.

Παραπλησία πράστασις, ἀλλ' ἀτελέστερον ἐκτελεσθεῖσα, εἶναι ἢ εἰς τὰ κουτία τοῦ ἐκ Καλαμῶν καπνοπώλου Σκιᾶ. Παριστὰ ὄραϊαν αὐλητρίδα κρατοῦσαν διὰ τῶν δύο χειρῶν τῆς δίαυλον, ἐξ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΞΗΝ ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΑΝ

Ο ΧΟΡΟΣ ΤΩΝ ΝΑΪΑΔΩΝ. — (Έργον Α. Böcklin)

οὐ ἐξέφρασαν (— τί νομίζετε; — Ἥχοι;) σιγαρέττα! Ἄγνωστον τί ἤθελε νὰ συμβολίσῃ ὁ συνθέτης διὰ τῆς ἀυλητρίδος; δυσεξηγῆτος ὁμοῦς ἢ ἐξ ἀρχαίου αὐλοῦ, κατ' ἀναχρονισμόν, ἐκπομπή τῶν βελκλαμαρίζομένων σιγαρέττων. Παραπλησίαν παράστασιν γυναικός, ἀπολαθάνουσης τὸ κάπνισμα σιγαρέττου, ἔχουσι καὶ τὰ κουτιά τῶν ἐν Τρικόρφους καὶ Πάτραις ἀδελφῶν Σερετοπούλων. Τὰ δὲ κουτιά τοῦ Μ. Δημοπούλου παριστᾶσι τρεῖς ὥραιαι ἡμίγυμνος γυναικας καπνίζούσας παρά τὴν θάλασσαν.

Οἱ πλείονες τῶν καπνοπωλῶν δεῖκνυνται ἐκ τῶν κουτιῶν τῶν μεγαλοιδεᾶται καὶ φιλάρχαιοι, ἢ ὡς λέγουσι σήμερον οἱ νέοι ἄνδρες, προγονόπληκτοι ἢ πατριδοκάπηλοι. Οὕτως εἰς εἰκονίζει τὸν Θεμιστοκλῆν δίδοντα τὴν χεῖρα εἰς τὸν Κινάρην, πλησίον δὲ τοῦ μὲν πρώτου τὸ πανόραμα τῆς Ἀκροπόλεως καὶ τῶν Ἀθηνῶν, τοῦ δὲ δευτέρου τὴν Κωνσταντινουπόλιν μετὰ τῆς Ἁγίας Σοφίας. Ἐτερος δὲ, ὁ Τζάνης καὶ ὁ Φατοῦσας, παριστᾶ πάλιν τὸν Θεμιστοκλῆ δεξιούμενον τὸν πρίγκηπα Γεώργιον τῆς Ἑλλάδος, παρ' αὐτοῖς δὲ φοῖνικα αἰγυπτιακόν καὶ θάλασσαν, ἐν ἣ ἀρχαία τριήρης καὶ σημερινὸν θωρηκτόν. Ἐτερος δὲ, ὁ Τατάκης, παραθέτει τὴν εἰκόνα τοῦ Ἑρμοῦ τοῦ Πραξιτέλους καὶ πλοῖον τριῖστον. Ἄλλος, ὁ ἐν Λαρίσῃ καπνέμπορος Μπαλατζιδῶρος, ἐνομάσας τὸ κατὰστημά του Μέγας Ἀλέξανδρος, ἔχει ἐπὶ τοῦ κουτιοῦ τὴν εἰκόνα τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Ὑπερβάλλουσι δὲ πάντας ὑπὸ τὴν ἔσπιν τῆς ἀρχαιοφιλίας οἱ ἐν ἐδῶ Σταδίῳ συνεταιροὶ Πρωτοπαππᾶς καὶ Γιαννουκάκης ὥραιστατάς ἔχοντες ἐπὶ τοῦ κουτιοῦ τῶν παραστάσεις ἐξ ἀρχαίων ἀγγείων, βωμῶν καὶ ἀετωμάτων. Εἶναι δὲ κομψότατα τὰ κουτία τῶν, φέροντα τοιαύτας παραστάσεις καὶ ἐπὶ τῶν τεσσάρων πλευρῶν τῶν. Ἐν μὲν τούτων εἰκονίζεται ταῦρος, ἐφ' οὗ κἀθηται περρωτὴ κόρη· ἐπὶ ἐτέρας πλευρᾶς περὶ κόρη προσπαθοῦσα νὰ συγχαρῆται τρέχοντα ταῦρον καὶ ἄλλας ἐξ ἀγγείων παραστάσεις.

Ὀμηρικὰς δὲ παραστάσεις ἐξ ἀναγλύφων εἰκονίζουσι καὶ τὰ κουτία τοῦ καπνεμπόρου Ι. Κουτσούκου, ἦτοι τὸ ἄρμα τοῦ Ἀχιλλεύου σύροντος τὸν Ἔκτορα, καὶ ἐπὶ τῆς ἐτέρας πλευρᾶς ὄδυρομένην τὴν οἰκογένειαν, ἴσως τοῦ Βασιλέως τῆς Τροίας Πριάμου.

Ἀτελεστέρα ὑπὸ τὴν ἔσπιν ταύτην εἶναι ἢ ἐπὶ τῶν κουτιῶν τῶν ἀδελφῶν Πέρση παραστάσεις τοῦ Ἑρμοῦ, τῆς Νίκης, τῆς Ἀθηνᾶς, καὶ Ἰππου καὶ τροχοῦ ἄρματος· ἀλλ' ἢ ἀτέλεια ἴσως προσέρχεται ἐκ τοῦ προτύπου, ἐξ οὗ ἐλήφθη.

Ἐπὶ ἔσπιν τελειοτέρας εἰκόνας καὶ συμβολισμοῦ, ἐξέχουσι καὶ τὰ κουτία τὰ παριστῶντα τὸν Ἑρμῆν δεκνύοντα εἰς παρακαθημένην γυναικα, ἴσως τὴν θεᾶν τῆς Γεωργίας, μέρος τοῦ ἀθηναϊκοῦ πανοράματος, ἦτοι τὴν Ἀκρόπολιν μετὰ τὴν στήλην τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς καὶ τοῦ ἐγγὺς Ἰλισσοῦ. Ἀλλὰ τὸ εὐφύεστερον εἶναι τὸ ἐν μέσῳ κίονον ἐπὶ στήλης ἀρχαϊκῆς εἰκονιζόμενον ἄροτρον καὶ αἱ ἄνωθεν αὐτοῦ ἱστορικαὶ λέξεις «ἐν τούτῳ νίκα». Ἡ Ἀκρόπολις ὁμοῦς δεσπόζει κατ' ἀριθμὸν ἐπὶ τῶν κουτιῶν, ὡς συμβολί-

ζουσα τὴν ἐλληνικὴν ἰδέαν, ὡς καὶ ἐμβλήματα τῆς ἐλληνικῆς σοφίας καὶ παιδεύσεως, ὧν τὸ ἀτεχνότερον ὑπὸ ἔσπιν ἐκτελέσεως, ἢ γλαυβῆ, ἦτις κἀθηται ἐπὶ κλάδου δένδρου καπνοῦ. Εἶνε δὲ τὸ ἐμβλημα τοῦτο τὸ κατατεθὲν σῆμα καπνεμπόρου τῆς ὁδοῦ Σταζίου.

Ὀλίγοι ἐκ τῶν καπνεμπόρων ἐκόσμησαν τὰ κουτία τῶν μὲ εἰκόνας τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821. Εἰς τούτων ὠνόμασε τὸ κατὰστημά του «Κολοκοτρώνης» καὶ ἔχει ὡς εἰκόνα ἐπὶ τῶν κουτιῶν τὸν ἡρωϊκὸν Κολοκοτρώνην μετὰ τῆς περικεφαλαίας του· ἄλλος δὲ, ὁ ἐν Αἰγίῳ Ρηγόπουλος, τὸν αἰετίζον βασιλεῖα Ὁθωνα.

Ἄλλ' ὁ σύνδεσμος τῶν καπνοπαραγωγῶν Ἀγρινίου ὁ ἐπονομάσας τὰ σιγαρέττα τοῦ «Ζενίτ», καιριοτῶν ἐν τούτῳ, παραθέτει μικρὰς φωτογραφικὰς εἰκόνας οὐχὶ ἐξωθεν τοῦ κουτιοῦ ἀλλ' ἐσωθεν, εἰκονίζουσας νεοελληνικὰς ἐνδυμασίας φουστανελοφόρων καὶ ἐπαρχιακῶν κοστούμιῶν.

Συμβολικὴν καὶ ἀνάλογον πρὸς τὸν τίτλον τῶν Ideal ἔχουσι τὰ κουτία τῶν σιγαρέττων τούτων, ὡς δύναται νὰ εἰκάσῃ τις ἐκ τοῦ παρατεθέντος ὡς κατατεθέντος σήματος, παριστάντος τὸ κηρύκειον τοῦ Ἑρμοῦ ἐπὶ τῆς χρησιμοποιομένης εἰς τὸ ἀγγλικόν παιγνίδιον λόου τέννις ρακέττας.

Ἄπορον δὲ πῶς δὲν ἐνεπνεύσθησαν ἐκ τοῦ «ἰδεώδους» εἰς παράστασιν: συμβολίζουσαν πῶς ἢ δικαιολογῶσαν τὸν τίτλον τῶν.

Ἐτερος καπνέμπορος, ὁ ἐν Ἀθήναις Ἀγαπητός, προτύμησεν ἀντὶ πάσης ἄλλης παραστάσεως νὰ θέσῃ τὸ ἀγαπητὸν ἄλλως ὀνομά του. Ἐν τούτοις ἐπὶ τοῦ εἰς τὴν ἄκρην τοῦ κουτιοῦ κατατεθέντος σήματος εἰκονίζεται ἀστὴρ μετὰ τῶν κάτωθεν αὐτοῦ ἐπεξηγήσεων ὅτι εἶναι «πράσινος ἀστὴρ». Δὲν ἠδυνάμην νὰ ἐξηγήσω τὸν λόγον, δι' ὃν ἐξαιρετικῶς ὁ ἀστὴρ οὗτος ἐχρωματίσθη καὶ ὠνομάσθη πράσινος. Ἴσως ὁ ἀστὴρ διὰ τοῦ πρασίνο χρώματος, τῆς ἐπίδοξ, προαγγέλλει αἴσιον μέλλον. Τὸ πράσινον χρῶμα κυριαρχεῖ ἐπὶ τῶν κουτιῶν, ὡς τὸ τοῦ Φυτανπούλου, ἐπὶ τοῦ ὁποῦ εἰκονίζονται δύο σιγαρέττα. Ἡ αὐτὴ δὲ ἀπλότης παρατηρεῖται: καὶ εἰς τὰ τοῦ καπνεμπόρου Κουλουριώτη, φέροντα τὸ ὄνομά του μεθ' ἐνός ἐρυθροῦ σταυροῦ καὶ μεταλλεῖων ἐκθέσεων, προτιμώτερα ἴσως τινῶν ἄλλων συμβολισμῶν. Ἡ πρὸς τὴν Ἀθηναϊκὴν Ἀκρόπολιν λατρεῖα τῆς πλειοψηφίας τῶν καπνεμπόρων συνεδυσάθη παρά τισι καὶ πρὸς τὴν καπνοφυτεῖαν. Οὕτως εἰς, ὁ ἐν Ἀθήναις Μ. Δημόπουλος εἰκονίζει τὴν Ἀκρόπολιν ἐν ὥραιᾳ εἰκόνι, διαφανομένην διὰ διατρυπημένου φύλλου καπνοῦ! Ἐτεροι δὲ, οἱ Μαυράκης καὶ Μαραγκοδάκης, τιλοφορήσαντες τὸ πρατήριο τῶν σιγαρέττων τὴν «*εἰρὰν βοτάνην*», ἔχουν ὡς μόνον κόσμημα ἐπὶ τῶν κουτιῶν τὸν δικέφαλον τοῦ Βυζαντίου ἀετόν.

Οὕτως ὑπὸ διαφόρους συμβολικὰς παραστάσεις, ἀντιλήψεις, συνδυασμοὺς καὶ ἐμπνεύσεις εἰκονίζεται ἐν τοῖς πλείστοις τῶν κουτιῶν ἡ ἀρχαία ἐλληνικὴ ἱστορία μετὰ τῆς νεοελληνικῆς καὶ τῆς καπνεμπορίας. Ἄλλ' ἀπὸ τούδε μετὰ τοὺς δύο κληφόρους πολέμους

ἄρχεται νέα περίοδος ἐξελίξεως τῆς ἐπὶ τῶν κουτίων τῶν σιγαρέττων νεοελληνικῆς καλλιτεχνίας. Ἡ ἀντικαταστήσις δ' ἐπὶ τινὰ χρόνον τὴν πλειοψηφοῦσαν ἐν αὐτοῖς Ἀκρόπολιν, τὸ θωρηκτὸν Ἀβέρωφ καὶ τὸ Μπιζάνι καὶ ἡ Θεσσαλονίκη καὶ τὰ Ἰωάννινα καὶ μύρια ἄλλα. Ἄν δέ τις κρίνῃ ἐκ τῆς πρώτης περιόδου, πλουσιωτάτη προαγγέλλεται ἡ καλλιτεχνικὴ καὶ συμβολικὴ παραγωγή. Δὲν ἀμφιβάλλω δὲ ὅτι δικαίως θὰ ἐπικρατήσῃ ἐν αὐτοῖς τὸ καθερωθὲν σύγχρονον σύμβολον τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὁ δικέφαλος ἀετός τοῦ Βυζαντίου, ὁ ἤδη θεθεὶς εἰς τὰ κουτία τῆς «Ἰερᾶς Βοτάνης». Θὰ παρακολουθήσω δὲ τὴν νέαν ἐξέλιξιν καὶ θὰ συμπληρώσω τὴν ἄνω σημείωσιν, ἀδιαφορῶν ἂν τις τῶν σοβαρῶν μὲ νομίση ὅτι κουτολογῶ κουτιολογῶν.

(1914)

ΤΙΜ. ΑΜΠΕΛΑΣ

Τὰ γυναικεῖα κλάμματα

- Ἡ Φιφή. — Μπᾶ! πῶς ἀπὸ ἴδω πέρα, Κική;
 Ἡ Κική. — Ἐρχομαι ἀπὸ τὴν κηδεῖα τῆς καυμένης τῆς Ἄννας.
 Ἄχ! δὲν ξέρεις πόσο τὴν κλαίει ἡ ψυχὴ μου...
 Ἡ Φιφή. — Καὶ ὅμως δὲν φαίνεσαι κλαυμένη...
 Ἡ Κική. — Ναι, ἀπέφυγα, ἀλήθεια, τὰ κλάμματα, γιατί ἤμουν τὰ πάω τώρα σ' ἓνα après midi...

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΔΡΥΣΙΣ ΑΥΤΗΣ ΔΙΑ ΤΟΥ ΑΠΟ 38 ΜΑΡΤΙΟΥ 1841 ΝΟΜΟΥ

ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΤΕΘΕΙΜΕΝΟΝ ΔΡ. 20,000,000
 ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ ΤΑΚΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΕΚΤΑΚΤΟΝ ΔΡ. 18,500,000
 ΜΕΤΟΧΑΙ 20,000 ΠΡΟΣ ΔΡ. 1000 ΕΚΑΣΤΗ

ΕΔΡΑ ΑΙ ΑΘΗΝΑΙ

ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ: ΙΩ. ΕΥΤΑΞΙΑΣ, ΣΥΝΔΙΟΙΚΗΤΗΣ: ΑΛ. ΖΑΪΜΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΑΙ: Δ. ΜΑΞΙΜΟΣ, ΙΩ. ΔΡΟΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Προνόμιον ἐκδόσεως τραπεζικῶν γραμματίων. — Προεξοφλήσεις ἐμπορικῶν γραμματίων. — Δάνεια ἐπὶ ὑποθήκῃ. — Χορηγήσεις ἐπὶ ἐνεχύρῳ ἐμπορευμάτων. — Δάνεια ἐπὶ ἐνεχύρῳ τίτλων. — Πιστώσεις δι' ἀνοικτοῦ λογαριασμοῦ, ἐπὶ ὑποθήκῃ καὶ ἐνεχύρῳ. — Καταθέσεις ἀτοκοί. — Καταθέσεις ἔντοκοι ὑπὸ προθεσίαν κατὰ κλίμακα τούτων. — Ἐκδόσεις δανείων δι' ἔμμελοισιν. — Παρακαταθήκαι. — Ἀγορὰ καὶ πώλησις συναλλαγμάτων Ἐξωτερικῶν. — Συμμετοχὴ εἰς ἐγχωρίους Ἐταιρίας. — Χορηγήσεις εἰς γεωργούς καὶ κτηματίας. — Δάνεια εἰς Δήμους, εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ ἄλλα νομικὰ πρόσωπα. — Ἐπιτηδεύματα δημοσίων καὶ ἄλλων δανείων. — Κινήσις κεφαλαίων δι' ἐπιταγῶν ἐν τῷ Ἐσωτερικῷ. — Ταμείον τίτλων πρὸς φάλαξιν. — Ταμειυτήριον (caisse d'épargne).

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

Εἰς Ἀργεῖον, Αἴγιον, Ἀλιβερόν, Ἀμαλιάδα, Ἀμφισσῶν, Ἄρταν, Ἀταλάντην, Βόλον, Γύθειον, Δημητσάνα, Ζάκυνθον, Θεσσαλονίκην, Θήβας, Θήραν, Ἰθάκην, Ἰωάννινα, Καβάλλαν, Καλάβρυτα, Καλάμας, Καρδίτσαν, Κέρκυραν, Κεφαλληνίαν, Κόρινθον, Κύμην, Κύθηρα, Κυπαρισσίαν, Λαμίαν, Λάριссαν, Λεβαδείαν, Λευκάδα, Μεγαλόπολιν, Μεσολόγγιον, Μεσσήνην, Ναύπλιον, Ναύπλιον, Παζοῦς, Πάτρας, Πειραιᾶ, Πύλον, Πύργον, Ρόδον, Σπάρτην, Σύρον, Τρίκαλα, Τρίπολιν, Χαλκίδα. — Πρακτορεῖον: εἰς Σάμπελον.

Τὸ πρῶτον, τὸ πλουσιώτερον καὶ ἐπι-
στημονικῶς τελειότατον

ΙΑΤΡΕΙΟΝ ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

ΗΤΟΙ

ΗΛΕΚΤΡΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ : γαλβανισμοῦ, φαραδισμοῦ, φραγκλι-
νισμοῦ, ὑπιτύκων, ὑπιτόνων, ἡμιτονοειδῶν, βατβιλι-
σμοῦ, ἠλεκτροθερμίας, ὑδρῆλεκτρολούτρου τετραχώρου
Schnée, ἠλεκτρομηχανοθεραπείας *Bergonié* κλ. κλ.

ΦΩΤΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ : Ἀκτίνων *Finsen*, λουτροῦ φωτεινῶν
ἀκτίνων, λουτροῦ χημικῶν ἀκτίνων, ἐνδοσκοπείας, γαλ-
βανοκαυστικῆς κλ.

ΑΚΤΙΝΩΝ ΡΑΙΝΤΓΚΕΝ, διὰ θεραπείαν, διαγνώσεις καὶ φω-
τογραφίας.

ΡΑΔΙΟΥ, τριῶν χιλιοστομέτρων

ΤΟΥ ΙΑΤΡΟΥ Κ. Δ. ΒΑΣΙΛΕΙΔΟΥ

Ἰατροῦ-ἠλεκτρολόγου τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως
τ. βοηθοῦ τοῦ Ἰνστιτούτου τῆς Ρώμης

Εἰς Ὅδον ΜΑΣΣΑΛΙΑΣ 3

ΘΕΡΑΠΕΥΕΙ ΕΙΔΙΚΩΣ :

ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΑΡΘΡΙΤΙΚΑ

ἦτοι: ἀρθρίτιδας, ρευματισμούς, ἀρθριτικὸν
διαβήτην, ἀρτηριοσκληρώσιν, ψαμμιάσεις,
νευρασθένειαν, ἀρθριτικὸν ἔκζεμα, ἡμικρα-
νίας, παχυσαρκίαν κ. τ. λ.

ΣΚΙΤΣΑ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟΝ

Ο ΛΕΟΝΤΑΡΗΣ

ἘΣΥΝΕΙΘΙΣΑΝ νὰ παραβάλλουν τοὺς καλῶς ὀπλισμένους μὲ
ἄστακόν. Ἡ πανοπλία ἐν τούτοις τοῦ ὀρεκτικού τούτου
ὄστρακοδέριμον εἶνε τίπο-
τε, ἂν τὴν συγκρίνῃ κανεὶς
μὲ τὴν πολεμικὴν ἐξάρτη-
σιν ἐνὸς ἐκ τῶν συμπολε-
μιστῶν μου.

Διὰ λόγους, τοὺς ὁποίους
ἀμελῶ ἐπίτηδες νὰ ἐξη-
γήσω, τὸν ἄνθρωπον αὐ-
τόν, ὁ ὁποῖος ἀναμφιβό-
λος εἶνε λείψανον ἄλλων
ἐνδόξων ἐποχῶν τῆς Πλά-
κας καὶ τοῦ Μεταξουο-
γείου, ἡ ἀρμοδία ὑπηρεσία
ἐπροίτισε μὲ ἓνα γκρά,
μὴν ξιφολόγησιν καὶ πο-
σότητα φουσιγγίων, ἀρκε-
τὴν διὰ τὴν ἀτομικὴν του
ἄμυναν. Δὲν ἐπρόκειτο νὰ
πολεμήσῃ αὐτὸς ποτὲ εἰς
τὴν πρώτην γραμμὴν τοῦ
πυρός. Ὁ γκράς, αὐτὸ τὸ
θηρίον, τὸ ὁποῖον ξεσχίζει
κρέατα καὶ σακατεύει ἄν-
θρώπους, τοῦ ἐφάνη ἀνε-
παρκής. Ἐφρόντισε λοι-
πὸν νὰ καλέσῃ συγχρόνως
εἰς ἐπικουρίαν μίαν τερα-
στίαν μαυροβουνιώτιζην
καραμιστόλαν. Ἡ ξιφο-
λόγη ἐπίσης φαίνεται ὅτι
δὲν τοῦ ἐνέπνεε καμμίαν
ἀπολύτως ἐμπιστοσύνην, διότι μαζὶ
μὲ αὐτὴν ἐκρίνε ἀναγκαῖον νὰ ἐπιστρατεύσῃ ὑπερμεγέθην κρε-

«Ἦταν ὁ φόβος καὶ ὁ τρόμος τῶν παιδιῶν»

μαστών κάμαν. Ἐπρεπε νὰ τὸν ἐβλέπατε ὄπλισμένο. Ἦτο ὁ φόβος καὶ ὁ τρόμος ὄλων τῶν μικρῶν παιδιῶν εἰς τὰ χωρία τῆς Μακεδονίας, ὅπου ὁ στρατὸς εἰσῆρχετο νικηφόρος. Ὑψηλός, μὲ μουστάκις ὡς μακρὰ βοϊδοκέρατα, μὲ τὴν ὄψιν διαρκῶς ἀγριεμένην, ὡς νὰ τοῦ εἶχαν σκοτώσει πρὸ μικροῦ ὄλους τοὺς στενοὺς συγγενεῖς του, μὲ ἓνα γείσον πληγίου τετραγώνου ὡς ὑποστέγασμα καταστήματος, μὲ ἓνα πανταλόνι φουσκωμένον ὡς φουφοῦλα εἰς τὰ γόνατα καὶ σφιγμένον εἰς τὰ σφυρά, ὅπως αὐτὰ τῶν ποδηλατούντων, ἐβάδιζεν ἢ μάλλον μὲ τὸν ἓνα ὄμον σταθερῶς ὑψωμένον ἐκολύμβη πλαγίως ὡς σαργός, ἔχων τὸν γκρᾶν εἰς θεῖον «ἀναρτήσατε», τὰ φυσίγγια τοῦ γκρᾶ χιαστί, ὅπως οἱ ἀνάρται, εἰς τὴν μέσην, ὅπως ὁ ζωσμένην τὴν καραπιστόλαν, ὑπὲρ τὴν καραπιστόλαν τὰ φυσίγγια τῆς καραπιστόλας, καὶ τέλος παρὰ τὴν ξιφολόγην κρεμασμένην τὴν τεραστιάν κάμαν.

— Ἄχ! καὶ νὰ μὴν εἶμαι τώρα ἔκει πάνου νὰ φάω αὐτὰ καὶ μύτες!

φραζε μίαν ἱκανοποίησιν, τὴν ὁποίαν, ἀναλόγως τῆς πανοπλίας του, οὐά ἔπρεπε νὰ ἐκφράσῃ μόνον ἐὰν τὸν διέτασσον νὰ κάμῃ αὐτὸς καὶ μόνος ἔφοδον ἐναντίον τουρκικοῦ τάγματος.

Ἐπιστεύσαμεν ὅτι, παραλαμβάνων τὰ μαγειρικὰ σκευὴ τοῦ Ἐπιτελείου, θὰ ἐλάμβανε καὶ τὴν πρόνοιαν νὰ ἐλαφρώσῃ κάπως τὸν ὄπλισμόν του. Ἄλλ' ἠπατήθημεν. Ὁ ἄθλιος ἔφηνε τὸν καφὲν τοῦ Μεράρχου εἰς τὸ καμινέτο μὲ δλόκληρον τὸν βαρὺν ὄπλισμόν του, εἰς τὸν ὅποιον μάλιστα καὶ προσέθεσεν ἀργότερον μίαν τουρκικὴν παλάσκαν καὶ μίαν ἀκόμα ξιφολόγην, τὴν ὁποίαν ἐσκύλευσεν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς δόξης δύο ἡμέρας μετὰ τὴν μάχην, εἰς τρόπον, ὥστε κατήντησεν ἀληθὲς κινητὸν ὄπλοστασίον.

Ἐν τούτοις δὲν ἐπιθυμῶ διόλου νὰ ἀδικήσω τὸν ἥρωά μου. Ἐδρασεν εἰς πολλὰς κρισίμους περιστάσεις. Εἰς τὴν ἐποποιίαν τῶν Γενιτῶν ἔφαξε δύο χήνας, τὰς ὁποίας καὶ ἐμάθησε.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐλάμβανε μέρος εἰς ὄλας τὰς μάχας. Ὅταν δέ, ἐκεῖ ποῦ παρηκολούθει τὸν κοχλασμόν τῆς χύτρας, ἦκουεν ἀπὸ ἀποστάσεως μίᾶς καὶ ἡμισείας ὥρας τὰς ἐχθρικός ὀβίδας νὰ ἐκρηγνῦνται, ἀνέστα τὴν κάμαν του, τὴν ἐκράδανεν εἰς τὸν ἀέρα καὶ ἐκραύγυζε στερεοτύπως: — Ἄχ! καὶ νὰ μὴν εἶμαι τώρα ἔκει πάνου νὰ φάω αὐτὰ καὶ μύτες!

Ἐβάθε κατόπιν τὴν μάχαιραν εἰς τὴν θήκην τῆς καὶ ἀνεκάτεν ἡσύχως τὸ φαγητὸν μὲ τὴν κουτάλαν. Ἦτο θρασύς καὶ φορτικὸς πρὸς τοὺς συναδέλφους του, ἔγινε δὲ ἀκόμα αὐθαδέστερος, ὅταν ἐνόησεν ὅτι ὁ Μεράρχος εὑρισκε τῆς ἀρεσκείας του τὰ φαγητὰ. Ἦρχισε νὰ διατάσῃ ὄλον τὸν κόσμον, νὰ ἐπεμβαίῃ παντοῦ, εἰς τὴν ὑγειονομικὴν, τὴν οικονομικὴν, ἀκόμα καὶ τὴν μάχιμον ὑπηρεσίαν. Ἡ μὴν ἐκδίκησις ὄλων ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ὑπέφεραν τὰς ἐνοχλήσεις του, ὑπῆρξεν ὅτι τὸν ἀπεκάλουν:

— Ὁ κύριος ὑπομέραρχος!

Πράγμα τὸ ὁποῖον, ἀντὶ νὰ τὸν δυσαρεστή, ἀπεναντίας τὸν ἔκαμνε νὰ λάμπῃ ἀπὸ ὑπερηφάνειαν,

— Καὶ μ' ὄλα ταῦτα, φίλε μου, καὶ μὲ ὄλα ταῦτα, φίλε μου. ἔλεγε μίαν ἡμέραν κάποιος ἀξιωματικός, ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς παρέσχεν ἀληθεῖς ὑπηρεσίας. Ἡ κακὴ ἢ καλὴ κατάστασις τοῦ στομάχου τοῦ διοικητοῦ μίᾶς μεραρχίας δὲν εἶνε πράγμα μικρὸν εἰς ἕνα πόλεμον. Τὸ νὰ κατορθώσῃ ἓνας ἄνθρωπος νὰ διατηρήσῃ αὐτὸν τὸν στόμαχον εἰς ἀμειπτον κατάστασιν, εἶνε ὡς νὰ συνεισφέρειν ὑπὲρ τῆς νίκης τὴν δρασὶν δύο τουλάχιστον ταγμάτων.

ΣΠ. ΜΕΛΛΑΣ

ΤΟΥ ΓΥΡΙΣΜΟΥ ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΧΑΡΑ σὲ σὰς ποῦ ἐρχόσαστε, καὶ τρεῖς χαρὰ σὶὰ στήθεια ποῦ εὐτυχιώμενα καρτεροῦν τ' ἀντρίκιό σας κεφάλι γερό ἀπάνου τους νὰ πῆ τὴν μαγικὴν ἀλήθεια, ποῦ ἡ Νίκη μὲ τὰ χεῖρά σας τὰ τιμημένα ψάλλει.

Χαρὰ σὲ σὰς, καὶ τρεῖς χαρὰ σ' ἐκείνους ποῦ μαζί σας θὰ μοιρασθοῦνε τοῦ χλωροῦ δαρφνόκλαδου τὴ σκέπη, καὶ μὲ τὰ χεῖρα δλότρεμα θ' ἀγγίζον τὸ σαθὸ σας, ποῦ ἀνάστησε τὰ μυθικὰ παλῆων ἡρώων ἔξη.

ΚΑΛΟΜΟΙΡΑ ΚΟΥΡΟΥΚΛΑΣ

Η ΑΚΡΙΒΕΙΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΗ

... Ἡ νεκρά εἶχεν ᾗθη ἀναποτεθῆ εἰς ἓνα λάκκον, ἐγὼ ὁμοῦ ἔμηνον ἀκόμη βλέπων τὸν νεοσκαφῆ τάφον ὑπὸ τὴν ἐπιθρασιν τῶν σκέψων ἐκείνων, ἃς συνήθως γεννᾷ ἡ θέα τοῦ θανάτου ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν αἴσθησιν τῆς ζωῆς.

— Τί σκέπτεσαι; ἤκουσα αἴφνης νὰ μοὶ λέγῃ τις ὀπισθὲν μου.

Ἦτο ὁ φίλος μου ἰατρός Τ. ὅστις μὲ παρατήρει μειδιῶν.

— Προσπαθῶ νὰ συλλάβω τὴν οὐσίαν τῆς ζωῆς ἐκ τῆς θέας τοῦ θανάτου, ἀπήντησα.

— Ἐάν νομίζῃς ὅτι δύναμαι νὰ σὲ βοηθήσω, εἶμαι προθυμότερος, εἶπεν.

— Εὐχαριστῶ καὶ δέχομαι. Σὺ ὡς ἰατρός, γινώσκων τὴν λειτουργίαν τῆς ζωῆς, θὰ ἦσο ἀρμόδιος νὰ μὰς διδάξῃς τί εἶναι ἡ ζωὴ καὶ τί ὁ θάνατος.

— Εἶμαι ἄπλοῦς ὀριολογοδιορθωτής, εἶπεν ὁ ἰατρός, μὲ μόνον τὸ μειονέκτημα ὅτι δὲν δύναμαι ν' ἀντικαθιστῶ τὰ ἐφαρμμένα ἐλατήρια καὶ τοὺς τροχούς.

— Πῶς! Νομίζεις λοιπὸν ὅτι ὁ ζωντανὸς ἄνθρωπος ὁμοιάζει μὲ ὀρολόγιον κινούμενον;

— Εἶναι μία ἀπλῆ μηχανή, φίλε μου, πολυσύνθετος βέβαια, ἀλλὰ πάντοτε μηχανὴ ἐξ ὀργάνων ὀλικῶν οὕτω πως συνδευαομένων, ὥστε νὰ ζῆ, νὰ αἰσθάνεται ἐκυτὸν, νὰ σκέπτεται καὶ, τὸ περιεργότερον, νὰ νομίζῃ ὅτι ἔχει ἐντὸς τοῦ ψυχῆν ἄθνατον.

— Ὅποτε λοιπὸν ὑποστηρίζεις ὅτι αὐτὸ, τὸ ὅποιον ὀνομάζομεν ψυχὴν, καὶ νομίζομεν ὅτι δὲν συναποθνήσκει μετὰ τοῦ σώματος, ἀλλ' ὅτι χωριζόμενον ἀπ' αὐτοῦ μεταβαίνει ἐπάνω ἢ κάτω, δεξιὰ ἢ ἀριστερὰ, δὲν εἶναι τι ἄθνατον, μερὶς τοῦ θεοῦ κλπ. ἀλλ' εἶναι φαινόμενον παραγόμενον ἐκ τῆς λειτουργίας τῶν ὀλικῶν ὀργάνων τοῦ σώματος ἡμῶν καὶ τῶν δυνάμεων αὐτῶν;

— Naί, εἶπεν ὁ ἰατρός, καὶ τὸ ἀποδεικνύω ἀπλοῦστατα. Ἐάν δι' ἐνὸς ὀργάνου συλλάβῃ καὶ συντριψῇ τὸ ἐλατήριον τοῦ ὀρολογίου, ἢ κίνησις θὰ παύσῃ ἀμέσως. Ἐάν τρυπήσῃ τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου, ἢ μηχανὴ τῆς ζωῆς θὰ σταματήσῃ. Ὁ ἄνθρωπος

θ' ἀποθάνῃ. Διὰ ποῖον λόγον ὁ εἰς τῶν δύο τούτων θανάτων θὰ διαφέρῃ τοῦ ἄλλου;

— Λοιπὸν τὰ ἐπιχειρήματα πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς, ἢ τηλεπάθεια, ὁ πόθος τῆς ὑστεροφημίας;...

— Ὅλ' αὐτὰ εἶναι μία πλάνη, τὴν ἐποίαν ἢ φιλαυτίαν παρεσκευάσαν, ἢ ἀμάθεια ἔβρυσεν, ἢ θρησκεία ἐνίσχυσε καὶ ἢ πολιτεία ἐξεματαλλεύθη. Ἐν δευτερόλεπτον, φίλε μου, μετὰ τὴν τελευταίαν μας πνοὴν καὶ τὸ παν τετέλεσται. Μηδὲν.

— Πολὺ φοβερόν εἶναι αὐτὸ, τὸ ὅποιον λέγεις, ἰατρέ! εἶπον ἐγὼ.

— Βέβαια, ἐξηκολούθησεν ὁ ἰατρός, ἢ ἀλήθεια αὕτη δὲν πρέπει νὰ λέγηται πρὸς τὰ πλήθη, διότι ἄλλως καθιστῶμεν τὸν ἄνθρωπον ἀνωφελῶς δυστυχῆ, τὸν ὠθοῦμεν εἰς τὸ ἐγκλημα καὶ παραλύομεν τὴν κοινωνίαν.

— Εἶμαι τόσον ἀμαθὴς εἰς τὰ τοιαῦτα, ἰατρέ, εἶπον, ὥστε θὰ σὲ παρακάλουν νὰ μοὶ ἀπαντήσῃς εἰς ἀπορίας τινάς, αἱ ἐποίαι μοὶ μένου ἀκόμη ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ζητήματος. Ἐξῶ εἶμεθα μόνον. Οἱ ὑποκῆτοι μας νεκροὶ δὲν ἀκούουν. Ἀς καθίσωμεν ἐπάνω εἰς αὐτὸν ἐδῶ τὸν τάφον. Εἶναι ἀκόμη ἔνωρις, καὶ ἔχεις μὲν νὰ ἐπισκεφθῇς τοὺς ἀρρώστους σου, ἀλλὰ θεώρησε καὶ ἐμὲ ὡς τοιοῦτον καὶ θεράπευσέ με ἀπὸ τοῦ δεινῶν τῆς ἀγνοίας ἀπαντῶν εἰς μερικάς ἐρωτήσεις μου.

Ἐκαθήσαμεν καὶ οἱ δύο ἐπὶ τινος τάφου.

— Εἰπέ μοι, σὲ παρακαλῶ, ἰατρέ, αὐτὴν τὴν ἐπιπέθησιν σου περὶ τοῦ ἐκμηδενισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου, τίνι τρόπῳ τὴν ἐμόρφωσε; διότι βέβαια δὲν ἀπέθανες ποτὲ ὥστε νὰ τὴν ἐμαθῆς ἐκ τούτου.

— Ἀπλοῦστατα, εἶπεν ὁ ἰατρός, τὴν ἐμόρφωσα διὰ τοῦ λογικοῦ. Τὸ λογικὸν εἶναι τὸ μόνον μέτρον, διὰ τὸ ὅποιον μετροῦμεν τὴν ὀρθότητα τῶν ἰδεῶν χωροῦντες ἐκ τῶν γνωστῶν πρὸς τὰ ἀγνωστα.

— Θαυμάσια. Ὅποτε δυνάμεθα νὰ ἐξομοιωσῶμεν τὸ λογικὸν π.χ. πρὸς τὸ μέτρον τῆς ἀποστάσεως ἢ πρὸς τὸ θερμομέτρον ἢ πρὸς τὴν πυξίδα, δι' ἧς εὐρίσκομεν τὰ σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος;

— Naί, ἀπήντησα. Τὸ λογικὸν εἶνε ἢ φιλοσοφικὴ πυξὶς τοῦ ἀνθρώπου, τῆς ὁποίας ἢ ἐνδειξεις εἶναι ἀκριβῆς καὶ ἀναμφίβολος.

— Ἦκουσα ὁμοῦ νὰ λέγουν ὅτι ἢ πυξὶς παρομοιάζει πολλακῶς παραλλαγὰς τινὰς ἢ παρεκκλίσεις καὶ δὲν δεικνύει τότε ἀκριβῶς τὸ ἀληθὲς σημεῖον τοῦ μαγνητικοῦ πόλου. Ἀληθεύει ἀρὰ γε τοῦτο;

— Βεβαίωστα, εἶπεν ὁ ἰατρός. Ὅμοιάζει δὲ μάλιστα καὶ κατὰ τοῦτο ἀκόμη ἢ πυξὶς πρὸς τὸ λογικὸν, διότι καὶ αὐτὸ ἀκόμη παρομοιάζει ἐνίοτε παραλλαγὰς ἕνεκα κακῆς διατάξεως ἢ παθολογικῆς ἀλλοιώσεως τοῦ ἐγκεφάλου.

— Καὶ πῶς ἀνακαλύπτουν ἀρὰ γε οἱ ναυτικοὶ τότε, ἰατρέ, τὴν ἐλαττωματικότητα τῆς πυξίδος, ὥστε νὰ μὴ τὴν ἐμπιστεύονται ἢ νὰ τὴν διορθῶνουν;

— Κατὰ δύο τρόπους, ἀπήντησεν ὁ ἰατρός: ἢ ἐκ τῶν ὑστέρων, ὅταν τὸ πλοῖον φθάσῃ εἰς ἄλλο σημεῖον παρ' ἐκεῖνο τὸ ἔσοπον διὰ τῆς πυξίδος ἠκολούθησαν, ἢ ἐκ τῶν προτέρων, διὰ συγκρίσεως

τῆς ἐλαττωματικῆς πυξίδος πρὸς ἄλλην δεδοκιμασμένως ἀκριβῆ.

— Ἄριστα, εἶπον ἐγὼ. Ἄλλὰ τότε κατ' ἀναλογίαν, διὰ νὰ ἐβρωμεν τὴν ἀκριβείαν, ἢ μὴ, καὶ τοῦ ἰστικοῦ μας λογικοῦ, πρέπει νὰ τὴν συγκρίνωμεν πρὸς τὴν ἐνέργειαν τοῦ λογικοῦ ἄλλων ἀνθρώπων, τῶν ὁποίων τὸ λογικὸν θεωροῦμεν δεδοκιμασμένως ἀκριβές.

Ἡ μήπως πλανῶμαι;

— Ὅρθότατα λέγεις.

— Ἄρα, καθὼς διὰ τῆς ἀσφαλῶς ἀκριβοῦς πυξίδος φθάνει τὸ πλοῖον εἰς τὸν πρὸς ὄρον διὰ μέσου τοῦ Ὀκεανοῦ, π.χ. εἰς τὴν Νέαν Ἰόρκην, οὕτω καὶ διὰ τοῦ δεδοκιμασμένως ἀκριβοῦς λογικοῦ φθάνομεν εἰς ἀκριβῆ φιλοσοφικὰ συμπεράσματα;

— Μάλιστα.

— Ἡ θέσις ὅμως τῆς Νέας Ἰόρκης καὶ ἡ ὑπαρξίς αὐτῆς εἶναι ἐκ τῶν προτέρων γνωστή, ὥστε τὸ πλοῖον, φθάνον ἐκεῖ, δὲν ἀνακαλύπτει τὴν πόλιν, ἀλλ' ἀνακαλύπτει ὁ πλοίαρχος τοῦτο μόνον, ὅτι ἡ πυξίς του εἶναι ἀκριβής;

— Ἐννοεῖται.

— Ἄλλὰ τὰ συμπεράσματα, εἰς τὰ ὁποῖα μᾶς ὀδηγεῖ τὸ λογικόν, δὲν εἶναι ἐκ τῶν προτέρων γνωστά, ὡς ἡ Νέα Ἰόρκη.

— Βεβαίως εἶναι ἄγνωστα, εἶπεν ὁ ἰατρός. Καὶ διὰ τοῦτο ἀκριβῶς καταφεύγομεν εἰς τὸ λογικὸν ἵνα τὰ μάθωμεν.

— Ἄλλὰ τότε, ἰατρέ μου, εἶπον ἐγὼ, ἐκ τῶν δύο τρόπων, δι' ὧν, ὡς εἶπες, δοκιμάζεται ἡ πυξίς, ὁ εἰς εἶναι ἀνεφάρμοστος πρὸς εὑρεσιν τῆς ἀκριβείας τοῦ λογικοῦ, ὁσάκις τοῦλάχιστον ζητούμεν νὰ φθάσωμεν δι' αὐτοῦ εἰς πράγματα ἄγνωστα, διότι πῶς θὰ πεισθῶμεν ὅτι τὰ εὑρεθέντα εἶναι τἀληθῆ;

— Ἐχεις δίκαιον, εἶπεν ὁ ἰατρός. Ἐχομεν ὅμως τὴν ἄλλην μέθοδον.

— Δηλ. τὴν σύγκρισιν τοῦ λογικοῦ ἡμῶν πρὸς ἄλλα ἀναμφισβητήτως ἀκριβῆ τοιαῦτα;

— Μάλιστα.

— Ἄς ἐξετάσωμεν καὶ αὐτὴν τὴν μέθοδον. Διὰ νὰ ἦναι πολλαὶ πυξίδες ἀναμφισβητήτως ἀκριβεῖς, ὥστε νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς μέτρον ἀκριβείας τῆς εἰσέτι ἀδοκιμάστου πυξίδος, δὲν πρέπει ἀρὰ γε νὰ συμφωνῶσιν αὐταὶ πρὸς ἀλλήλας;

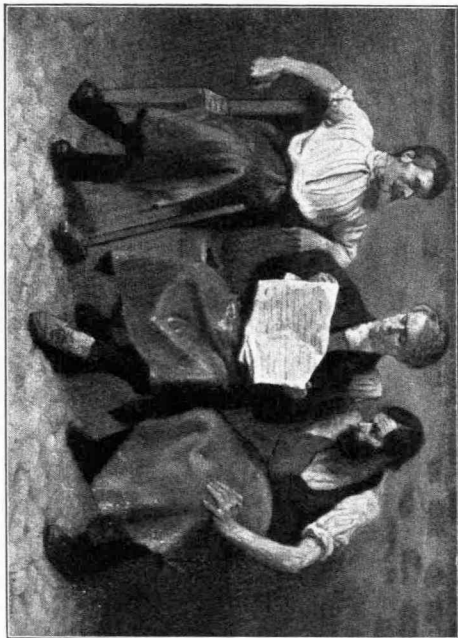
— Ἐννοεῖται, διότι ἄλλως ἐκλείπει τὸ ἀναμφισβήτητον.

— Δὲν σοὶ φαίνεται ὅμως, ἰατρέ, ὅτι δὲν ἀρκεῖ νὰ συμφωνῶσι μεταξὺ τῶν αἰ πολλαὶ αὐταὶ πυξίδες, ἀλλ' ὅτι μία τοῦλάχιστον ἐξ αὐτῶν πρέπει νὰ ἔχῃ δοκιμασθῆ ἐκ τῶν ὑστέρων ὡς ἀκριβής;

— Τί ἐννοεῖς μὲ τοῦτο;

— Ὑπόθεσις ὅτι εἶσαι ἄριστος ναυτικός καὶ ἔχεις 50 πυξίδας, αἱ ὁποῖαι δεικνύουσιν ὅλοι μίαν καὶ τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν. Τὰς τοποθετεῖς ἑλας ἐπὶ τοῦ πλοίου σου καὶ ἀναχωρεῖς διὰ τὴν Νέαν Ἰόρκην. Αἰφνὴς ἀνακαλύπτεις ὅτι, ἀντὶ νὰ φθάσῃς ἐκεῖ, ἐφθασες εἰς τὸ Μowtevideo. Τί θὰ εἶπες τότε;

— Ὅ' ἀναγνωρίσω ὅτι ὅλοι αὐταὶ αἰ πυξίδες ἦσαν ἐξ ἴσου πλημ-

ΟΙ ΕΡΓΑΤΑΙ. — (Ἔργον τοῦ Vladimir Iriiski)

μελεις, διότι συμφωνοῦσι μὲν μεταξύ των, διαφωνοῦσιν ὁμως πρὸς τὴν ἀλήθειαν.

— Ἀλλὰ τότε, ἀγαπητέ μου ἰατρά, φοβοῦμαι, ὅτι κινδυνεύομεν νὰ ἰσολογοῦμεν, ὅτι οὔτε ὁ δεῦτερος αὐτός καὶ τελευταῖος τρόπος δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ πρὸς βάσανον τῆς ἀκριβείας τοῦ λογικοῦ ἡμῶν.

— Διὰ τί; ἠρώτησεν ὁ ἰατρός, ὅστις ἤρχισε τώρα προφανῶς ν' ἀνησυχῇ.

— Διότι, φίλε μου, ὠμολογήσαμεν ἤδη ὅτι τὴν μὲν πυξίδα δοκιμάζομεν ἀσφαλῶς διὰ τῆς ἐκ τῶν προτέρων γνωστῆς ἡμῖν γεωγραφικῆς ἀληθείας, ἐνῶ διὰ τοῦ λογικοῦ βαίνομεν πρὸς ἄγνωστον τέρμα. Διὰ τῆς πυξίδος δοκιμάζομεν τὸ ἄγνωστον διὰ τοῦ γνωστοῦ διὰ τοῦ λογικοῦ ζητοῦμεν τὸ ἄγνωστον διὰ τοῦ ἀγνώστου.

— Ὁμολογῶ, εἶπεν ὁ ἰατρός μετὰ τινα σκέψιν καὶ ἐν ἐνδομύχῳ ταραχῇ, ὅτι ὁ συλλογισμὸς σου φαίνεται ἀκριβής.

— Ἄς ἐλθωμεν τώρα εἰς τὸ συμπέρασμα. Πρόσεξε δὲ διὰ νὰ μὲ διορθώσης, ἐὰν κάμω λάθος. Εἶπες ὅτι διὰ τοῦ λογικοῦ εὐρες καὶ ἐπίσθης, ὅτι ἡ λεγομένη ψυχὴ συναποθνήσκει μετὰ τοῦ σώματος. Ἄλλ' ὠμολόγησας ὅτι τὸ μέσον, διὰ τοῦ ὁποίου ἐφθάσες εἰς τὸ συμπέρασμα τοῦτο, δηλ. τὸ λογικόν, δὲν ἔχομεν τρόπον διὰ νὰ τὸ δοκιμάσωμεν ἂν ἴηαι ἀκριβές.

— Τρόπον, δὲν ἔχομεν. Ἀναγνωρίζω δὲ μάλιστα ὅτι ἐπὶ τοιούτων φιλοσοφικῶν ἐρευνῶν τὰ λογικὰ τῶν ἀνθρώπων ἀνεκάθεν διαφωνοῦσι μεταξύ των.

— Ἀλλὰ τότε, ἠρώτησα ἐγὼ, πρέπει ἄρα γε νὰ πιστεύωμεν ὡς ἀλήθειαν ἀναμφίβουλον τὴν διὰ τοῦ λογικοῦ ὑποδεικνυομένην, ὅτι καὶ ἡ ψυχὴ ἀποθνήσκει μετὰ τοῦ σώματος, ἢ μήπως, διὰ νὰ ἴηαι συνεπής πρὸς τὰ ἰσολογοῦθέντα, πρέπει ν' ἀναγνωρίσῃς ὅτι δὲν εἶναι βεβαῖον τὸ συμπέρασμα, ἀφοῦ τὸ μέσον διὰ τοῦ ὁποίου ἐφθάσες εἰς αὐτὸ εἶναι ἀμφιβόλου ἀκριβείας;

— Ἦ ἀλήθεια, εἶπεν ὁ ἰατρός κύπτιον τὴν κεφαλὴν ἐνώπιον τῆς ἀκαταμαχίτου ἀληθείας, ἔχεις δίκαιον καὶ τὸ ἀναγνωρίζω.

— Εἶπέ μοι τώρα, σὲ παρακαλῶ, διὰ τίνας ἄρα γε μέσου ἐφθάσαμεν εἰς αὐτὸ τὸ θετικόν καὶ ἀσφαλές συμπέρασμα, ὅτι δηλ. πρέπει ν' ἀμφιβάλλωμεν περὶ τῆς ἀκριβείας τοῦ ἀνθρωπίνου λογικοῦ ἐπὶ τοιούτων ζητημάτων;

Ὁ ἰατρός ἤνοιξε μεγάλους τοὺς ὀφθαλμούς του καὶ μὲ ἤτένισε μετ' ἐκπλήξεως.

— Ἀλλὰ βεβαίως ἐφθάσαμεν εἰς αὐτὸ διὰ τοῦ λογικοῦ.

— Δηλαδή διὰ τοῦ αὐτοῦ πάλιν ἀμφιβόλου μέσου;

— Διὰ τοῦ αὐτοῦ.

— Ἄρα ἀμφιβόλου πάλιν ἀκριβείας θὰ ἴηαι καὶ τὸ συμπέρασμα μας τοῦτο, ὅτι δηλ. πρέπει ν' ἀμφιβάλλωμεν;

— Κατ' ἀνάγκην.

— Τοῦτο λοιπὸν ἀκριβῶς ἐσκεπτόμην, εἶπον ἐγὼ, καθ' ἣν στιγμὴν μὲ εἶδες ἐδῶ. Ἄς ἀφήσωμεν λοιπὸν, φίλε μου, τοὺς νεκροὺς

καὶ ἄς ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν τὴν τὴν τῆς ζωῆς μὲ τὴν πεποιθῆσιν ὅτι δευδμήποτε χιλιάδες αἰῶνων καὶ ἂν παρέλθωσιν, ὁ ἄνθρωπος, ὅστις διὰ τοῦ λογικοῦ του προσπαθεῖ νὰ μάθῃ τὰ μετὰ θάνατον ὁμοιάζει πρὸς ἐκείνον, ὅστις σύρον ἐκείτων διὰ τῶν ἰδίων χειρῶν πρὸς τὰ ἄνω, νομίζει ὅτι θὰ ὑψωθῇ οὕτω εἰς τὸν ἀέρα.

Καὶ ἀπῆλθον.

(1914)

ΙΩ Γ ΦΡΑΓΚΙΑΣ

Βώδια καὶ βώδια

Ἡ ἐπαρχ. κυρία. — Καὶ κοστίζει πολὺ αὐτὴ ἡ ζωγραφιὰ μὲ τὸ βῶδι
 Ὁ ζωγράφος. — Ὅχι καὶ πολὺ. Πεντακόσια φράγκα μόνον.
 Ἡ κυρία. — Καλέ, τί λέτε! Μὲ πεντακόσια φράγκα μπορῶ ν' ἀγο-
 ράσω δύο βώδια ζωντανά.
 Ὁ ζωγράφος. — Βέβαια καὶ μιά ἀγελάδα μαζί...

Η ΠΡΩΤΗ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΜΟΝΟΜΑΧΙΑ

(ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ)

Ο ΠΡΩΤΟΣ εισηγητής του έθνους τῆς μονομαχίας, τὸ ὅποιον μετὰ καὶ ἄλλων ξενικῶν ἤρχισαν βαθμηδὸν νὰ ὑπεισέρχωνται εἰς τὰ ἐπιχώρια ἦθη ἅμα τῇ ἀποκαταστάσει τοῦ ἐλληνικοῦ βασιλείου, ὑπῆρξεν ὁ Ἰωάννης Καλλέργης. Ἐμελλε νὰ διαδραματισθῇ ἐν Ναυπλίῳ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου Ραγκαβῆ, ὅστις καὶ τὴν διηγείται, ἐξ ἀφορμῆς τοῦ ἐξῆς ἐπεισοδίου.

Ἦτο ἡ ἐποχὴ τότε, τῆ 1833, μικρὸν πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Ὁθωνος, καθ' ἣν ἡ Ἑλλὰς ἐσπαράσσετο ὑπὸ ἐμφυλίων διχονοσιῶν. Ὁ Κολοκοτρώνης, συμπράττωντος καὶ τοῦ στρατηγοῦ Δ. Καλλέργη, εἶχον στασιάσει κατὰ τῆς κεντρικῆς κυβερνήσεως, κατέχοντες τὴν ὑπαιθρον χώραν μέχρι τῶν Λερναίων Μύλων. Τότε περίπου εἶχεν ἐγκατασταθῆ εἰς Ναῦπλιον ἡ σύζυγος τοῦ Δ. Καλλέργη, κατοικήσασα ἀπέναντι ἀκριβῶς τῆς οἰκίας τοῦ Ραγκαβῆ. Ἦτο δὲ ἀσθενὴς καὶ ἀνήσυχος διὰ τὴν στάσιν τοῦ συζύγου τῆς. Ὁ Ραγκαβῆς, γνωρίζων τὴν εὐγενῆ καὶ φιλόξενον οἰκογένειαν, ἔσπευσε νὰ τὴν ἐπισκεφθῇ, ἀνὰ ἀντιθέτων πολιτικῶν φρονημάτων. Ἄντ' αὐτῆς δὲ, ἀδιαθετούσης, τὸν ἐδέχθη ὁ συνοικῶν ἀδελφός τοῦ στρατηγοῦ Ἰωάννης Καλλέργης, ὃν οὐδόλως ἔως τότε ἐγνώριζεν. Οὗτος ὅμως δὲν ἀνταπέδωκε τὴν ἐπίσκεψιν, ὃ δὲ Ραγκαβῆς ἐξήγγισσε τοῦτο ὡς ἐνδεικτικὴν δυσμένειαν, ἣτις δὲν τῷ ἐπέτρεπε νὰ ἐπανέλθῃ παρὰ τῆ Κυρία Καλλέργη καὶ ἐρωτήσῃ περὶ τῆς υἰείας τῆς, ἐξέφρασε δὲ δι' αὐτὸ τὴν λύπην του εἰς τινα ἄλλην οἰκογένειαν, παρ' ἣ ἐτύγχανε λίαν οἰκείος ὁ Καλλέργης.

Τὴν ἐπομένῃν ὁ Ραγκαβῆς ἐλάμβανε ἐπιστολὴν ἀπὸ τὸν Καλλέργη, δι' ἣς τὸν προεκάλεε εἰς μονομαχίαν δι' ὅσα δῆθεν εἶχεν ἐκφρασθῆ περὶ αὐτοῦ. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ ἐπιστολὴ εἶχε σταλῆ εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ Ραγκαβῆ κατὰ τὴν ἀπουσίαν του, ἠνοίχθη δὲ ὑπὸ τῆς μητρὸς του προαισθανθείσης τὸ δυσάρεστον περιεχόμενον, ὁ Ραγκαβῆς ἔσπευσε νὰ τῷ ἀπαντήσῃ καὶ τὸν παρακαλέσῃ ὅπως ἀναβληθῇ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ἢ συνάντησις μέχρις οὗ καθυστερήσῃ τὸς ἀναστατωθέντας οἰκείους του.

Πράγματι τὴν τετάρτην ἡμέραν ὁ Ραγκαβῆς, παραλαβὼν ὡς

μάρτυρα τὸν Σκαρλάτον Σούτσον, ἀρχαῖον συμμαθητὴν του, μετέβαινεν εἰς τὴν ὀρισθεῖσαν θέσιν, τὴν «Ἀρβανιτιάν» λεγομένην, ἣτις ἦτο ἡ στενὴ, ὑψηλὴ καὶ πετρώδης παραθαλασσία ὁδὸς ὑπὸ τὸ Παλαμίδιον καὶ ὀπισθεν τοῦ Ἴτσο-καλέ. Ἠκολουθεῖτο δὲ καὶ ὑπὸ στρατιώτου φέροντος δύο ξίφη ἵππικου. Μάρτυς τοῦ Καλλέργη ἦτο ὁ συγγενὴς του Μανιτάκης, ἀμφοτέρωι δὲ προσήλθον εἰς τὸν τόπον τῆς μονομαχίας φέροντες δύο πιστόλια, εἰς ὧν τὴν χρῆσιν φαίνεται ὅτι ἦτο ἐπιδέξιος ὁ Καλλέργης. Ἄλλ' ὁ Σούτσος ἐπέμεινε ὅπως ἡ μονομαχία γίνῃ διὰ ξίφους, ἀφοῦ ἡ ἐκλογὴ τῶν ὀπλῶν ἀπέκειτο εἰς τὸν Ραγκαβῆν, καθὸ προκλήθέντα. Ὁ Μανιτάκης ἐπέμεινε νὰ γίνῃ διὰ πιστολίων, ὑποθέτων ἴσως ὅτι ὁ Ραγκαβῆς, ὅστις ὡς γνωστὸν εἶχε σπουδάσει τὰ στρατιωτικὰ εἰς τὴν Στρατιωτικὴν Ἀκαδημίαν τοῦ Μονάχου, θὰ ἦτο λίαν ἐμπειρὸς εἰς τὸν χειρισμὸν τοῦ ξίφους. Ἄλλ' ἐπειδὴ ὁ Σούτσος ἦτο ἀμετάπειστος, ὁ Μανιτάκης ἐπρότεινε συμβιβασμὸν, διδομένων ἐξηγήσεων περὶ τῆς αἰτίας τῆς ῥήξεως. Ἐπλησίασαν λοιπὸν καὶ οἱ δύο μάρτυρες τὸν Ραγκαβῆν καὶ τὸν ἠρώτησαν τὴν αἰτίαν. Μετέθησαν εἰτα πρὸς τὸν Καλλέργην καὶ ἀνεκοίνωσαν τὰς ἐξηγήσεις τοῦ ἀντιπάλου, ὅστις, ἀκούσας πῶς συνέβησαν ἀληθῶς τὰ πράγματα, ἐξέφρασε τὴν λύπην του διὰ τὴν παρεξήγησιν, ἀπεφάνθη ὅτι δὲν ὑπάρχει κανεὶς σοφὰς λόγος μονομαχίας, καὶ ἐπρότεινε νὰ συμπεροματίσωναι, καθῆρων οὕτω καὶ τὴν ἄλλην ἀλλόκοτον ἔψιν τοῦ ἐθνίου, τοῦ νὰ ἀπολήγῃ δηλαδὴ ἡ μονομαχία εἰς συνεστίασιν καὶ πότον, ὅταν διεξάγεται ἀναίμακτος.

Ἄλλ' ὁ Ραγκαβῆς ἀπεποιήθη καὶ ἀνεχώρησεν. Αὐτὴ ὑπῆρξεν, ἐπιλέγει, ἡ πρώτη καὶ τελευταία μονομαχία ἐπὶ τῆς ζωῆς του.

Ἄλλ' αὐτὴ ἦτο καὶ ἡ πρώτη ἐν Ἑλλάδι.

“ΠΟΛΕΜΙΚΕΣ ΣΤΡΟΦΕΣ.”

ΣΤΑ ΓΙΑΝΝΕΝΑ

Ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὰ Γιάννενα, σ' ἕνα ψηλὸ κλαδί,
πουλὶ — πουλάκι ἐκάθησε καὶ γλυκοκριαδεῖ:
«Ἀνοίχτε στράτα διάπλατη καὶ στράτα μωρωμένη
κι' ἔρχεται ἡ Λευτεριά ἡ κυρὰ μὲ τ' ἄνθη στολισμένη».

Τ' ἀκούνε οἱ σκλάβοι τοῦ βαθεῖα σ' ὄνειρον βύθος ζοῦνε
καὶ τὰ κερδιὰ ἐτοιμάζουνε καὶ τοὺς παλιούς κρατοῦνε,
καὶ τὸ καλὸ Φθινόπωρο μὲ κῆποκα ἀνατριχίλα
στρώνει τ' ὀλόχροσο χαλὶ μὲ τὰ στεφὰνὰ του φύλλα.

(Ν/βριος τοῦ 1912)

ΣΤ. ΔΑΦΝΗΣ

ΚΡΗΤΙΚΕΣ ΑΠΟΣΠΕΡΙΔΕΣ

— Καλή σπέρα στην άφεντιά σας.

— Καλή σπέρα. Καλώς ώρισες. Πέρασε από παέ. Κοντά στον πυρόμαχο να ζεσταίνεσαι. Μωρή Λαμπρινή, φέρε ένα κουτσούρι να το βάλεις να ξάψη...

— Κι' ακόμη πώς τα καλοπερνάτε. Έγώ έχαθουμε μοναχή. 'Ο Γιωργάκης κουρασμένος άπου τη στραθιά του δάσου, βγήκε και κοιμήθηκε. Ένύσταξα κ' εγώ. Είπα: άς πάω στη θειάς το Καλλιό ν' άποσπερίσωμε. Βιάζομαι να ξάνω το μαλλί για την άνάπλα.

— Καλώς εκόπιασες. Έπαδά έχομε το Μανωλιό και μάς εκάνει συντροφιά. Λέει παραμνίες και περνά ή ώρα μας. Λέγε, Μανωλιό, ύστερα ίντα πογίνηκε;

— Πάντρεψε ο άγάς την κοπελλιιά, προσκάλεσε το γαμπρό και τούδωκε είκοσι μετζήθια και δέκα πρόβατα και ήφυγε. Το χωριό δέν είχε πού να το ποθέση το καλό του άγα. Δέν ήτονε μαθές λίγο-λίγο. Να παντρέψη και να προυκίση μιιά ορφανή, μιιά δούλα του τσιφλικιού του την ώρα πού μπόργε να την κάμη ο,τι ήθελε.

— Μά ίντα λέτε. Έγώ δέν ήμουμε από ξαρχής. Πήτε μου την άρχή.

— Λέμε για τον άγα του Μοχού εδά κ' εκατό χρόνια, πού είχε μιιά κοπελλιιά στη δούλεψη ντου και μιιά-ν-κοπανιά του χτύπησε να την παντρέψη.

— Έ, και ύστερα...

— Μά κειονά λέω δά. Μιά μέρα καβαλλίκεψε τη φοράδα, ήβαλε και την κοπελλιιά σ' ένα μουλάρι, ήφερε άρνιά, και κρασι με τ' άσζι, άγορασένε από τη Χώρα τα στεφάνια και ήρθε.

Πρώτξε ποιός είναι ο πλιά όμορφος νέος του χωριού μας, ο πλιά δουλευτής, και ο πλιά τίμιος. Βρέθηκε ναύαι ο μπάρμπας μου, ένας άδερφός στη μάννας μου. Τόν προσκάλεσε. Πήγε αυτός, του ήκαμε ντεμενά, τόν προσκύνησε και περιέμενε να του φανερώση τί όρίζει.

— Σε θέλω να σε παντρέψω, είπε ο άγας. Έπαε σουχω και τη νύφη.

Χτύπησε τα κοιρταλάκια, και βγήκε ή κοπέλλα. Μιά κοπέλλα σάν τα ζούνα νερά.

'Ο γαμπρός τó δέχτηκε, ήθελε δέν ήθελε, και τó ίδιο βράδυ γίνηκε ή ξεφάντωση.

'Ολοι οί πατάδες καλεστήκανε άπου τα κοντοχώρια. Τα τραπέζια φτάζανε ίσαμε τόν πλάτανο. Χοροί και λυρες άντιλαλούσανε τρία μερόνυχτα, κι' ο άγας πρώτος και καλλίτερος στο χορό και στο φαγοπότι.

Την τρίτη μέρα τó βράδυ βουλήθηκε να φύγη. Με παιγνίδια πάλι και με τραγούδια τόν συναπόβγαλε τó χωριό ως τó Χλομανό.

'Ο γαμπρός κ' ή νύφη πήγανε μιλιό στο σπιτικό ντος.

'Ενα καμάρι ήσανε κ' οί δυό. Έκείνη ως δεκαοχτώ χρονό κοπελλοπούλα λιγνή και φιλομελάχροινη και γλυκοπορόσωπη με μαλλιιά θάλασσα. Αυτός ως είκοσι χρονό ντελικανηδάκι, πάνω στα νιάτα του και τη λεβειδιά του. Και τó χωριό άρχινιζε να ποξερνά τó περιστατικό.

Μά πάνω στη δεκαπέντε, να, κ' έρχεται ένας φαιμέγιος του 'Αγά και μιηά στους νηόνυφους πώς ο άγας την άλλη μέρα θάρχουντόνε να τση δη.

'Η νύφη κ' ο γαμπρός άρχίζανε ιευτός την έτοιμασία να ποδεχτόνε τόν άγα, πού τους σάθησε προστάτης.

'Η νύφη ήστωσε στη κουκουσελιδικε πατανίες να κάση ο άγας, ήβγαλε από τη κασέλλα τα καλά φλυτζάνια να του τρατάρη τόν καφέ, και τούκαμε και σεριμέτι, έσά πού του τούκανε και στο ζονάκι.

'Η ίδια έστολίστηκε με τα μεταξωτά τζη τσ' άμπρακάμους, τα φλουργιά και τση χουσές καμπάνες στ' αυθιά. 'Ο γαμπρός πάλι ήβαλε τó τσογαδένιο χιαλβάρι, τ' άσπρα τσαρδηνία, τη μεταξωτή ζώνη και τó κόκκινο κλαδωτό μαντήλι στόν όμο και κινήσανε να τόν άποδεχτόνε.

Και ήρθε ο άγας, και μιηκανε στο χωριό με τα πώς και με τα ίντα!

'Ο γαμπρός έβάστα τó χαλινάρι στη φοράδας και ξεπίσω εκλούθα ή νύφη μ' ένα κλαδι φορτωμένο λεμόνια πού τσ' ήδωκε ο άγας στο χέρι.

Και κράθιε πάλι ο άγας τα χιλιόκαλα. Γομάρια ξεφορτωθήκανε τα πεσκέσα στη πόρτα. Τση νύφης χώρια τ' άκριβά ρούχα και τα φλουριά, και χώρια του γαμπρού τα χρυσοραμμένα μεί-

ΤΟ ΤΑΪΣΜΑ

(*Έργον τοῦ Richter)

τανογέλεκα, καὶ χώρια τὰ φαγώσιμα: ἀρνιά, ὄρνιθες, ψωμιά, τυργιά καὶ τσερέζα.

Καὶ κοιμηθήκανε κειονὰ τὸ βράδυ, καὶ τὴν ἄλλη μέρα ἡ νύφη σηκώθηκε ταχυνοπά, μὲ τὸ γαμπρὸ νὰ περιτεύγουνε τὸν ἀγᾶ. Κεῖνος γελαστὸς καὶ πασίχαρος. Σταυροπόδι στὸ μεντέρι, μὲ τὸ μακρὸ τσιμποῦκι καὶ τὸ κεχομπαρανέιο κομπολόι ρωτᾷ γιὰ ὄλα, κ' ἐξετάζει: γιὰ τὰ πράματα, τὰ ὠζᾶ, γιὰ τὴ σοδειά. Ἡ νύφη μέσα καὶ ψήνει τὸν καφέ, καὶ τρέμει νὰ τόνε κάμη καϊμακλίδικο, ν' ἀρέσῃ τοῦ ἀγᾶ. Καὶ βγήκε κατακκόκκινη, μὲ ταπεινοσύνη, χαμηλοβλεπούσα καὶ τοῦφερε τὸν καφέ. Τόνε πῆρε ὁ ἀγᾶς, ἤπιε νερὸ ρουφιᾶς νερό, καὶ ἤχαμε νόημα τῆ νύφης γὰ πάρη τὸ δίσκο.

Κι' ὡς καθὼς ἐπήγαινε ἡ ἄμοιρη μέσα, ὁ ἀγᾶς ἤβγαλε τὸ πιστόλι καὶ τὴν ἄφησε σὶδὸν τόπο.

— Μέγας εἶ, Κύριε!

— Ὡ τὴ μαυροκακομοῖρα!

— Θεέ μου ξεμπέρδενε!

— Ὡ, ἀνάθεμα στὴ χέρα του!

— Ἐ, καὶ ὕστερα; ... Μάννα μου, ἐνετριχίασα. Γιατί, τρέμει ἡ ρόκα...

— Τὸ αἷμα μου μάργωσε! Καὶ ὕστερος;

— Ἐ, ἴντα ὕστερα... Σάν ἤχαμε τὸ φονικό, διάταξε καὶ χτύπησαν τὰ σημανταρία νεκρικά. Κάλεσε πάλι τοὶ παπάδες ἀπὸ τὰ κοντοχώρια νὰ κάμουν τὴ θανὴ πλούσια σάν καὶ τὸ γάμο, καὶ ἄφηκε μεγάλο ποσὸ στὴν ἐκκλησία γιὰ τὰ μνημόσυνά τῃ.

— Μπᾶς κ' ἦτονε κουζουλός;

— Μπᾶ! Ἦτονε τότε σας σκλαβιά, γροικᾶς, καὶ ἡ ζωὴ μας ἐμᾶς τὸ Χριστιανῶ δὲν βάραινε πλᾶ ἀπὸ ἐνοῦς σκύλου. Ἐτσά τοῦ κάπνισε τοῦ ἀγᾶ, ἐτσά ἔκαμε. Λόγο κοντὸ θά ν' ἦδινε σὲ κανένα; Ὡς τὴν πάντρεψε δίχως νὰ τὴ ρωτήξῃ, ἐτσά τὴ σκότωσε. Λογαριάζεις τοῦ λόγου σου κείνα τὰ χρόνια...

— Ἀλήθεια, νὰ συλλογᾶται κιανεὶς ἴντα παρτίρανε οἱ χριστιανοὶ τὸν παλιὸν καιρό.

— Καὶ δὲ σας εἶπα δὰ καὶ τὸ πλιὸ παραξένο. Σάν τὴν θάψανε τὴν κοπελιά, πῆε στὸ μνήμα, κ' ἤβγαλε μούγγρος, ἀκούς. Ὡς σφαράσσει τὸ ψάρι, ἐσφάραξε στὴν πλάκα ἀπάνω. Ὅλη τὴ νύχτα τὰ κλαῦματά ντου γροικούντανε στὸ χωριό...

— Ἐγὼ λέω πὼς τὴν ἐγάπα...

— Εἶπαν ἄ το καὶ τοῦτο νά. Πὼς τάξε τὴν ἐγάπα, καὶ πὼς δὲν ἐβάστα ἡ καρδιά ντου νὰ τὴ θωρῇ σ' ἄλλα χέρογια.

— Καὶ κακὰ ἔτονε νὰ τὴν κρατήξῃ σάν τὴν ἤθελε;

— Ποιὸς κατέχει. Μιά κοπανιά θάν εἶπε: ἄς τὴν ἴκοκα-στῆσω. Ἄς τὴν κάμω καλὸ. Χριστιανὴ ἔναι, ἄς τὴν δώσω ὀπίσω. Κι' ὕστερα τὸ μεταίειδε...

— Ἐτσά θάν εἶναι. Εἶδεν τίνε, μαθῆς, παντρεμένη, καὶ δὲν τὸ βάσταξε...

— Μωρέ δὲ σωπαίνεις πού τὴν ἐγάπα. Ἐσὸά Θεργιά ἔχουν ἀγάπη;

— Κι' ὁ γαμπρός;

— Ὁ γαμπρός; κι' ὅσοι καλὸ σοῦ θέλουνε. Ὁ ἀγᾶς τὸν πῆρε στὰ πράμματά του καὶ τὸν εἶχε στὰ δεξιά ντου. Ξαφρινὰ παντροεῦτηξε, ξαφρινὰ χήρεψε. Κι' ἀπότεια ἢ κοπελλιά ἦτονε ξένη, ἀγνώριστη. Ποιὸς κατέχει ἀπὸ πού κράθιτε ἢ γενιά τῆς. Κακοροῦζιζο θηλυζό...

— Ἄκου. Κράζουμε οἱ πετεινοί. Μεσάννηγτα. Πέρασε ἡ ὥρα. Μὲ τῆς κοιθέντες τοῦ Μανωλιού ποξεχάσαμε πὼς ἐλαρώρισε.

— Ἐγὼ ἤξανα τῆς τουλούτες μου.

— Ἐγὼ ἤκλωσα τῆς διζές μου.

— Μὰ ἡ Λαμπρινὴ κοιμήθηκε.

— Σήκω, μωρὴ Λαμπρινή, νὰ πᾶ Θέσης στὰ ροῦχα σου.

— Καλὴ νύχτα, καὶ καλὸ ξημέρωμα.

— Καλὴ νύχτα, κι' αὔριο μὲ τὸ καλὸ.

— Οἶ, οἶ, οἶ, ἀποῦ πού βγάνει! Αὔριο θὰ χιονίση.

(1914)

ΠΕΤΡΟΥΛΑ ΨΗΛΟΡΕΙΤΗ

Romance sans paroles

Ἡ σύζυγος. — Θέλεις, Μίμη, νὰ σοῦ παίξω ἓνα «τραγοῦδι χωρὶς λόγια»;

Ὁ σύζυγος. — Χωρὶς λόγια; ... Ἐοῦ; ... Χι! Δὲν πιστεύω νὰ τὸ καταφέρῃς...

Γ. Ν. ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ
ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΤΗΣ ΒΙΕΝΝΗΣ
ΕΠΙ ΠΟΛΛΑ ΕΤΗ ΒΟΗΘΟΣ ΕΝ ΤΑΙΣ ΕΚΕΙ ΚΛΙΝΙΚΑΙΣ
ΤΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ NEUMMAN, KAROSI & DITTEL

ΕΙΔΙΚΟΣ ΠΕΡΙ ΤΑ ΑΦΡΟΔΙΣΙΑ ΚΑΙ ΔΕΡΜΑΤΙΚΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ
ΜΗΔΕΝΑ ΑΛΛΟΝ ΑΣΘΕΝΗ
ἐκτὸς τῆς εἰδικότητός του δεχόμενος

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ — ΠΕΡΑΝ
Πλησίον τῆς Ἀγγλικῆς Πρεσβείας

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ Ο "ΗΛΙΟΣ,"
Σ. Κ. ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ
ΕΝ ΚΑΒΑΛΛΑΙ - ΕΛΛΑΣ

Κατάστιχα, ἀντίγραφα ἐπιστολῶν, διπλότυπα, ἐπιστολόχαρτα, φακέλλους, τετραδία, οβυστήρια, χάρακας, σιμπόχαρτα, κονδυλοφόρους, πέννες, μολυβδοκόνδυλα, χαρτιά διάφορα, μελανοδοχεῖα, μελάναι Gardot & Stephens, τσάντες καὶ ὅλα τὰ Σχολικὰ εἶδη καὶ τῶν Γραφείων.

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ — Ἐφημερίδων καὶ Περιοδικῶν Ἀθηνῶν, Θεσσαλονίκης καὶ Κων/πόλεως

ΕΚΛΟΤΗΣ — Ἐγχωρίων καὶ ξένων Ταχυδρ. Δελταρίων Παρακαταθήκη πλουσίας συλλογῆς

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ: ΟΔΟΣ ΣΤΑΜΠΟΥΛ ΤΑΡΣΙ
Εἰδικὸν διὰ Βιβλία, Εἰκόνας, Ἐφημερίδας Περιοδικὰ καὶ Ταχ. Δελτάρ.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΜΠΟΡΙΚΗΝ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, (Πλατεῖα Κάνιγγος)

Γίνονται δεκταὶ καὶ Μαθήτριαι

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ Π. ΠΑΝΤΑΛΕΩΝ

ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙΣ ΕΚ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΗΜΕΡΑΙ	ΩΡΑΙ	ΛΙΜΕΝΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΩΣ
Δευτέρα	2 μ. μ.	Διά Χίον, Σμόρνην, Μιτυλήνην, Δήμονον, Θεσσαλονίκην, Ἄγιον Ὄρος, Καβάλλαν.
Δευτέρα	8 μ. μ.	Με τὸ θαλαμηγὸν «ΑΡΚΑΔΙΑ» διὰ Χαλκίδα, Αἰδηφόν, Βόλον.
Τετάρτην	6 μ. μ.	Με τὸ θαλαμηγὸν «ΑΡΚΑΔΙΑ» κατ' εὐθειαν εἰς Ἀλεξάνδρειαν.
Παρασκευήν	2 μ. μ.	Διά Χανιά, Ρέθυμνον, Ἡράκλειον καὶ Ἀλεξάνδρειαν.
Σάββατον	Μεσημβρία	Διά Σῦρον, Ἰκαρίαν, Καρλόβασι, Βαθύ, Τηγάνι, Πάτριον, Λέρον, Κῶ, Κάλυμνον, Σύμην, Νίσσυρον, Ρόδον (Χάλκην, Κάραπαθον καὶ Κίσσον κατὰ δεκαπενθημερίαν).

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ

¹ Ἐν Πειραιεῖ: Κεντρ. Πρακτορεῖον Πλατεία Καραϊσκάκη, Τηλ. 263.

² Ἐν Ἀθήναις: Ὑποπρακτορεῖον παραπλ. Σιδ. Σταθ. Ὀμον. Τηλ. 715.

Διὰ πᾶσαν ἰδιαιτέραν πληροφορίαν, σχετικὴν μὲ φορτώσεις, ναύλους, κλπ. θέον οἱ ἐνδιαφερόμενοι ν' ἀπευθύνωνται εἰς τὸ

ΠΕΙΡΑΙΕΙ ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ

Ο ΒΕΛΕΡΟΖΑΣ*

Ἐἰς τὴν ὁδὸν Ἀκροπόλεως ὑπῆρχεν ἓνα μικρὸ σπιτάκι μὲ μίαν μεγάλην αὐλήν. Τὸ ἀναγνωρίζω ἀκόμη, μὲ ὅλας τὰς ἐπενεχθείσας μεταβολάς. Ἐκεῖ, νεαρὸς δικηγόρος τότε, εἶχα τὸ γραφεῖον μου καὶ τὴν κατοικίαν μου, μὲ τὴν ὁποίαν συνεκοινωνεῖ μὲ μίαν ἐσωτερικὴν σκαλίτσαν.

Ἐνα πρωὶ κατέβηκε στὸ γραφεῖον μου ἡ μητέρα μου πολὺ συγκινημένη. Εἰς τὸ χέρι της βαστοῦσε τὴν ἐφημερίδα «Στοῖαν».

— Τί ἔχεις μητέρα;

— Τὸν καυμένο τὸν Βελεροζά! φαίνεται πῶς τὸν σκότωσαν. Ἡ σημερινὴ ἐπιφυλλίς σταματᾷ εἰς ἓνα μέρος ποῦ γεννᾷ ἀμφιβολίας, ἀλλὰ καὶ ἐνδιαφέρον πολὺ. Ἀπὸ τὴν σειρὰν ὅμως τῶν γεγονότων, ἐσχημάτισα τὴν πεποίθησιν, ὅτι αὐτὴν τὴν φορὰν δὲν τὴν γλυτώνει.

— Αἴ! ὑπομονή. Εἰς τὴν αὐριανὴν ἐπιφυλλίδα λύεται τὸ ζήτημα.

— Τὸ γνωρίζω, ἀλλὰ ἔλα ποῦ αὔριον εἶνε αὔριον καὶ σήμερα εἶνε σήμερα; Δὲν μπορεῖς νὰ μοῦ εὔρης τὸ πρωτότυπον, νὰ τὸ διαβάσω νὰ ξεμπερδεύω;

— Ποῦ νὰ τὸ εὔρω τώρα!... Ὅσον διὰ τὴν ἐνδιαφέρουσαν πληροφορίαν περὶ τῆς ζωῆς ἢ τοῦ θανάτου του, τ' ἀπομεσήμερον πηγαίνω εἰς τὸ γραφεῖον τῆς «Στοῖας», ἐρωτῶ τὸν κύριον Βαμπᾶν καὶ μαθαίνω.

— Πολὺ θά μ' εὐχαριστήσης.

* ΣΗΜ. — Τὰ παρατιθέμενα σκίτσα ἐκαλλιτεχνήθησαν παρὰ τοῦ ἀγαπητοῦ συνεργάτου κ. Γ. Ἀγ. Κωνσταντινίδου.

— Σπυδαῖον πράγμα κι' αὐτό!... Διάβασε τώρα τίποτε εὐχάριστον νὰ ξεδώσῃ ὁ νοῦς σου!...

— Αὐτὸ θέλω νὰ κάμω, μὰ ψάχνω μιὰ ὥρα τώρα καὶ δὲν βρίσκω τὰ γυαλιὰ μου.

— Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ σκύβῃς, φώναξε τὴ Μαρία νὰ σ' ταῖρη. Καὶ ἔφυγα.

Ἄκριβῶς ἀπέναντι ἀπ' τὴν ἐξώπορτά μας ἦτο μιὰ

— «Τὸν καῦμένο τὸ Βελερόζα! Φαίνεται πῶς τὸν σκότωσαν!...»

μεγάλῃ μαρμαρένια δημοτικῇ κρήνῃ. Ἐκεῖ ἦσαν συγκεντρωμέναις ὄλαις ἢ γυναικούλαις τῆς πολυπληθοῦς γειτονιάς, μὲ τῆς στάμνες των, καὶ ἐπερίμεναν τὴν ἀράδα των, διεκδικοῦσαι συγχρόνως, μὲ φωνάς, μὲ χειρονομίας καὶ μὲ πολλὴν θόρυβον τὰ καταλατοῦμενα, φανταστικά ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, δικαιώματά των.

Διακεκριμένην μεταξὺ αὐτῶν θέσιν κατεῖχεν ἡ ὑπηρετριά μας, κέντρον τῶρα γενικῆς τινὸς συζητήσεως.

— Μαριγώ! Ἄς τὴ στάμνα καὶ τὴ λίμα, καὶ πήγαινε γρήγορα νὰ εὔρῃς τὰ γυαλιὰ τῆς κυρίας σου.
Τὸ βράδυ-βράδυ ἔφερα τὴν καλὴν εἶδησιν ἀπὸ τὰ γραφεῖα τῆς «Στοᾶς». Ἡ μητέρα μου εἶναι τώρα κατευχαριστημένη. Ἐφάγαμε μὲ πολλὴν ὄρεξιν καὶ ὕστερα

— «Μαριγώ! Ἄς τὴ στάμνα καὶ πήγαινε ναῦρῃς τὰ γυαλιὰ τῆς κυρίας σου».

ἐπαίξαμε καὶ σκαμπίλι. Κατὰ τὰς δέκα ἀπεσύρθημεν εἰς τὰ δωμάτιά μας.

Δὲν εἶχα ἀκόμη ἀποκοιμηθῆ, ὅταν ἀκούω νὰ κτυπᾷ ἡ πόρτα μας. Φορῶ ἓνα ρούχο ὅπως-ὅπως καὶ κατεβαίνω.

— Ποίος εἶναι;

— Ἀνοίξατε, σᾶς παρακαλῶ, εἶμαι ὁ Ὑπαστυνόμος.

— Μπᾶ! Πῶς αὐτὸ τὸ καλό!;

— Ἦμποροῦμε νὰ ὀμιλήσωμεν ἰδιαίτερος εἰς τὸ γραφεῖόν σας;

— Εὐχαρίστως.

— Φίλε μου, δὲν ἔχετε ἀνάγκη νὰ σᾶς ὑποδείξω τὸ πρὸς τοὺς νόμους καθήκον σας. Σᾶς παρακαλῶ νὰ βοηθήσετε τὴν ἐξουσίαν πρὸς ἀνακάλυψιν ἑνὸς στυγεροῦ ἐγκλήματος, κατὰ ξένου ἀνθρώπου μάλιστα, τοῦ ὁποίου

— «Πρόκειται περὶ δολοφονίας... — Κάτι λάθος θὰ ἔχετε, κ. ἀστυνόμε...»

ἐγκλήματος γνωρίζετε τὸν δράστην! Πρόκειται περὶ δολοφονίας!...

— Κάτι λάθος θὰ ἔχετε, κύριε Ὑπαστυνόμε!...

— Δὲν ἔχω διόλου λάθος. Εἶμαι βεβαιότατος. Ἔχω τὴν πρὸς τοῦτο ὁμολογίαν ἀνθρώπου τοῦ σπιτιοῦ σας.

— Τώρα ἀκριβῶς δὲν καταλαβαίνω τίποτε.

Ὁ Ὑπαστυνὸμος σηκώνεται ἀπὸ τὴν θέσιν του. Σηκώνομαι καὶ ἐγώ.

— Ἐ! λοιπὸν μάθετε, κύριε, ὅτι τὸ ἐξυμνησθέν ἡ ὑπηρετριά σας εἰς τὴν βρῦσιν.

— Μήπως πρόκειται περὶ τοῦ Βελερόζα!...

— Μάλιστα, μάλιστα... Τώρα ἐνθυμοῦμαι. Αὐτὸ ἦτο τὸ ὄνομά του.

Ξεκαρδισμένος ἀπ' τὰ γέλια κάθεται στὴν θέσιν μου.

— «Πρόκειται περὶ τοῦ μυθιστορήματος ποῦ δημοσιεύει ἡ «Στοά»...»

— Ἀγαπητέ μου κύριε Ὑπαστυνόμε... Πρόκειται περὶ τοῦ μυθιστορήματος ποῦ δημοσιεύει ἡ «Στοά»! Καὶ τοῦ διηγοῦμαι τὸ πρᾶγμα.

Τώρα ξεκαρδίζεται καὶ ὁ Ὑπαστυνὸμος.

Δ. ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥΣ

Εἰς φρικαλέαν τραγουδιστρίαν

ΤΟΥΣ νεκροὺς ὁ Ὅρφεὺς τραβοῦσε ἀπ' τοῦ Ἄδου τὸ σκοτάδι.
Τὸ δικό σου τὸ τραγοῦδι ζωντανούς μᾶς πάει στὸν Ἄδη!

ΣΑΤΑΝΑΣ

ΑΡΧΑΙΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

[Ο κ. 'Αριστομένης Π. Μιχαήλ, τὸ πρῶτον νῦν τιμῶν διὰ τῆς συν-
'εργασίας αὐτοῦ τὸ

Ἔθν. «Ἡμερολόγιον», τυγχάνει οὐχ ἥττον ἀπὸ πολλοῦ γνωστός εἰς τοὺς δημοσιογραφικοὺς καὶ φιλολογικοὺς κύκλους διὰ τὴν πολυ-
σχιδῆ δράσιν του. Πρὸ ἐτῶν πολλῶν ἐν Βου-
κουρεστίῳ ἴδρως μετὰ τοῦ ἀειμνήστου ἐθνο-
μάτρουτος Θωμᾶ Πασχίδου καὶ συνδιήρτησε
τὸ αὐτόθι Ἑλληνικὸν Λύκειον. Διετέλεσεν
ἐπὶ δεκαετίαν γραμματεὺς καὶ ταμίης τοῦ
Ἑλλην. Προεσβείου. Δικηγορῶν δὲ παρὰ τῇ
ἐν Βουκουρεστίῳ Ἑλλην. Πρεσβείᾳ ἴδρως,
πρὸς ὑπερασπίαν τῶν Ἑλλην. συμφερόντων,
τὴν καὶ νῦν ἐν Ἀθήναις ἐκδιδομένη «Πα-
τριδα», ἣν διηρτήσεν ἐπὶ τριετίαν, παραδοὺς
εἰτα αὐτῇ, κατὰ τὴν εἰς Ἑλλάδα καθόδον
του, εἰς τὸν πρὸς τοῦτο ἐνδεδειγμένον ἀρχι-
συντάκτην κ. Σ. Σίμων. Κάτοχος τελείως τῆς

ῥουμανικῆς, μετέφρασε πολλὰ ἄξια λόγου ἔργα ἐκ τῆς νεοελληνι-
κῆς λογοτεχνίας, συνέγραψε δὲ καὶ πρωτότυπα, ἐν οἷς τὸ ἱστορι-
κὸν δράμα «Οἱ δύο Βασιλομήτορες» καὶ τὴν ἱστορίαν τῆς πόλεως
Πύλου. Ἀπὸ 20ετίας παραμένον ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ πατρίδι του
Πύλῳ, ἐξελέγη Πρόεδρος τῆς Γεωργικῆς Ἑταιρείας, δημοχρικός
πάρεδρος, τελευταῖον δὲ καὶ κοινοτικός σύμβουλος. Ἐργάσιμος εἰς
μακρὰς ἀρχαιολογικὰς καὶ ἱστορικὰς μελέτας, συνέγραψε τὸ δο-
νοῦπα ἐκδοθησόμενον χιλιοσέλιδον σύγγραμμα ὁ «Ἀντήνωρ», δι' οὗ
οκοπεῖται ἡ ἐκλαίκεσις τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος οἷα ὑπῆρξε κατὰ
τὴν 3ην π. Χ. 100ετηρίδα, καὶ ἐξ οὗ παρατέτομεν τὸ κάτωθι παρα-
κορηθὲν ἡμῖν ἀπόσπασμα.]

Η ΛΑΪΣ ΚΑΙ Ο ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ

ἘΝΟΜΕΝΟΥ λόγου περὶ ἔρωτος καὶ ἐγκρατείας, συνεχίζων τὴν
μετὰ τοῦ Ἀντήνωρος συνδιάλεξιν ὁ ἐκ Χαλκηδόνος διάσημος
προσβύτης φιλόσοφος Ξενοκράτης, προσέθηκε καὶ τὰ ἑξῆς. «Κλη-
θεῖς κατ' ἐπανάληψιν μετέβην παρὰ τῇ Λαΐδι ἐν Κορινθῷ διατρι-
βων, ὅτε δ' εἰσῆλθον εἰς τὸ μεγαλοπρεπὲς μέγαρον αὐτῆς ἡγνόουν
τί πρῶτον νὰ θαυμάσω ἐκ τῶν ἐν αὐτῷ ἀντικειμένων τὸ πλῆθος
καὶ τῆς πολυτελείας. Ἀργυραὶ καὶ χρυσαὶ λυχνίαι ἀπλετον διέ-
χεον φῶς ἐν ταῖς αἰθούσαις καὶ τοῖς διαδρόμοις, παραπλεύρως
δ' αὐτῶν ἦν τὸ βαλανεῖον ἐνθα δούλαι καλλιπάρειοι καὶ λευκώλενοι
ἐντὸς ἀργυρῶν λουτήρων καὶ δι' ἀρωματωδῶν ὑδάτων ἔλουον τοὺς
εἰσερχομένους. Μεγαλοπρεπεστάτῃ ἐπίπλωσις καὶ σπάνια καὶ πολύ-
τιμα ἀντικείμενα καλλιτεχνίας ἐκόσμουσαν ἅπαν τὸ μέγαρον, εὐδῶδη
δὲ καὶ βαρῦτιμα ἀρώματα καίόμενα ἐντὸς ἀργυροχρῶσων σκευῶν

ἀπέπνεον, διαρκῶς μεθύοντα καὶ προδιαθέοντα τὰς αἰσθήσεις εἰς
ἡδονάς. Εἰκόνας, ἔργα διασήμων ζωγράφων ἐκτεθειμένα πρὸς θεῶν
τῶν ἐπισκεπτῶν, παριστάνουσαι γυμνάς πάσας τὰς τελειότητας τοῦ
ῥαίου αὐτῆς σώματος καὶ διάφορα ἐκ μαρμάρου συμπλέγματα
πεφημισμένων γλυπτῶν ὑπῆρχον προσφόρως τοποθετημένα, ἀπει-
κονίζοντα τὴν Λαΐδα συναναστρεφόμενην μετὰ θεῶν ζηλιωτῶν καὶ
κάλλους αὐτῆς. Ἐκεῖνο ὁμῶς, ὅπερ ἰδιαίτερώς μὲ ἔκαμα νὰ μει-
διάσω, ἦν ἡ ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀπειρῶν αὐτῆς τροπαίων τῆς ἐρωτο-
τροπίας καὶ πολυτελείας μικρὰ βιβλιοθήκη περιέχουσα συλλογὴν
τῶν θεατρικῶν ἔργων τοῦ Μενάνδρου, τοῦ Ἀριστοφάνους, τοῦ Εὐ-
ριπίδου καὶ τοῦ Σοφοκλέους καὶ ἐκτὸς τούτων ὄλων, τελείαν συλ-
λογὴν τῶν ἔργων τοῦ Δημοφίλου, τοῦ Μόσχου καὶ Ἀνακρέοντος,
ἃ αἱ γυναῖκες τοῦ συρμοῦ ἀναγινώσκουσιν οὐχὶ ὅπως διδασκῶσιν,
ἀλλ' ὅπως μάθωσι νὰ ὁμιλῶσι μετὰ λεπτότητος.

Ἡ Λαΐς ἡμίγυμος σχεδὸν μὲ ἐδέχθη εἰς τὸ κομωτήριόν της,
πᾶσαν δὲ κατέβαλε προσπάθειαν, ὅπως μὲ σαγηνύσῃ ἐξακολου-
θούσα συγχρόνως τὸν καλλωπισμὸν της πρὸ μεγάλου καὶ πολυτί-
μου κατόπτρου.

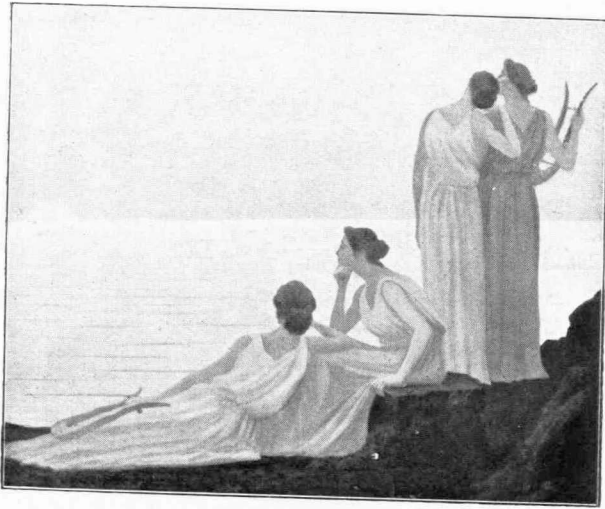
— Πόσα ἀνοφελῆ πράγματα καὶ οἷοι μάταιοι κόποι πρὸς παρα-
μόρφωσιν τῶν θώρων τῆς φύσεως! τῇ εἶπον.

— Ἀλλὰ τί πρέπει νὰ κάμῃ τις ἐν τῷ προσκαίρῳ τούτῳ σταθμῶ
τῆς ζωῆς, ὅπως διανύσῃ τὸν βίον εὐτυχῶς; ἀπήντησεν ἐκεῖνη.

— Ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετον τοῦ ὅτι οὐ πράττεις, τῇ ἀπεκρίθη.

Ἡ Λαΐς ἐπιχαρίτως μειδιάσασα εἰσήγγασε, δύο δὲ νεαρὰ δούλαι,
ἀγαλματώδους καὶ αὐταὶ καλλονῆς, ἐνέδυσαν αὐτὴν διὰ χιτῶνος
ἐκθαμβούσης λευκότητος, τὸν ὅπουτον αὐτὴ ἐσφιγξε περὶ τὴν ὀσφίν
διὰ ζώνης ἐκ χρυσοῦ καὶ πολυτίμων λίθων ἐπεξεργασμένης. Ὁ
χιτῶν οὗτος κατήρχετο μέχρι τῶν ἀστραγάλων, ἔχων τὰ κάτω
μέρη πλουσίως καὶ τεχνηέντως πεποιτικμένα, καὶ μετὰ τούτων ὁ
ἐπενδυτῆς καὶ ὁ μανδύας ἐκ λεπτοφυσστάτων καὶ βαρυτίμων ὑφα-
ματῶν προσηρμόσθησαν μετὰ τοιαύτης τέχνης, ὥστε διὰ τῆς προσ-
αρμογῆς αὐτῶν νὰ ἐπιδείκνυνται πᾶσαι αἱ γραμμαὶ τοῦ ῥαίου καὶ
ἡδυσπαθοῦς αὐτῆς σώματος. Μαργαρίται καὶ ἄλλοι σπάνιοι λίθοι
ἐκόσμουσαν τὸν λαίμῳ καὶ τὴν κόμην αὐτῆς, ἐπιδεικτικῶς δὲ ἡ
Λαΐς προσποιουμένη ἀδιαφορίαν ἀφίνας νὰ φαίνωνται γυμνοὶ ὅτε
μὲν οἱ λευκοὶ βραχίονες καὶ ἄλλοτε αἱ προκλητικαὶ αὐτῆς κνήμαι,
καταλήγουσαι εἰς μικροὺς κομφοτάτους πόδας ἐντὸς χρυσοῦν πεδί-
λων. Περαιτώσασα τὸν καλλωπισμὸν της ἀπέπεμφε τὰς δούλας, καὶ
ἀφοῦ ἐμειναιμεν μόνοι, μὲ ἐκάλεσε νὰ καθίσω πλησίον της ἐπὶ
ἀνακλιντροῦ κεκαλυμμένου διὰ βαρυτίμου πορφυροχρῶου ὑφάματός.

Βλέπουσα ὁμῶς, ὅτι ὄλα ἐκεῖνα τὰ θέληγητρα οὐδῶλως μὲ συνε-
κίνοῦν, ἤρξατο νὰ μοὶ λέγῃ ὅτι καίτοι εἶδε πρὸ τῶν ποδῶν της
τοὺς μάλλον ἀξιεπράστους νέους καὶ τοὺς ἐξοχωτέρους ἄνδρας της
Ἑλλάδος, ἐθεωρεῖτο εὐτυχῆς διὰ τὴν γνωριμίαν ἀνδρὸς τῆς ἐμῆς
φήμης, ὁμιλοῦσα δὲ τοιοῦτοτρόπως μοὶ ἐκράτει τὴν χεῖρα, ἣν ἄλ-
λοτε μὲν ἐτεπορέθει ἐν τῇ καρδίᾳ καὶ ἄλλοτε ἐπὶ τῶν γονάτων

ΑΡΧΑΙΑ ΕΣΠΕΡΑ. — (Έργον τοῦ Α. Osbert)

αὐτῆς. Ἐκ τῶν βιαίων κινήσεων αὐτῆς ἀποκαλυφθείσης τῆς κνήμης τῆς τῆ εἶπον νὰ καλύψῃ ταύτην, ὃ καὶ ἔσπευσεν ἔρωτοτρόπως νὰ πράξῃ ἔρωτήσασέ με συγχρόνως πῶς εὗρισκον αὐτήν, φαντάζεσαι δέ, φίλτατε Ἀντήνωρ, τὴν ἀμηχανίαν, εἰς ἣν εὐρέθη ὅτε τῆ ἀπύνητα, ὅτι θὰ ἦτο πολὺ ὄρασιότερα εἰάν δὲν μοὶ ἐδεικνυε ταύτην. Ἡ ἀπροσποίητος ἀπάθειά μου καὶ ἡ ψυχρότης τῆς ἰδιοσυγκρασίας μου τὴν ἐξέπληττον, δὲν ἐφαντάζετο ἄνθρωπον μέχρι τοιοῦτου βαθμοῦ θυνάμενον νὰ χαλιναγωγῇ τὰ πάθη του, δι' ὃ ἀρπάσασα μετὰ θέρμης τὰς χεῖρας μου ἀπεπειράθην νὰ ριφθῆ εἰς τὰς ἀγκάλας μου λέγουσά μοι, ὅτι ὁ θεὸς ἔρωσ εἶναι μόνος ἡ ψυχὴ τοῦ σύμπαντος. Ὑπὸ προσπεποιημένης σαρκικῆς ἐξάρσεως κατεχομένη, «εἶναι, μοὶ λέγει, τὸ θεῖον πῦρ, ὅπερ ὁ Προμηθεὺς ἤρπασεν ἐκ τῶν οὐρανῶν, τὸ ζεῖδιωρον καὶ ἱερὸν ἐκεῖνο πῦρ' ὅπερ διεσκέδασε τὸ χάος, ἐξωσόνησε τὴν τέως νεκρὰν καὶ ἄμορφον φύσιν' ὅπερ πληροὶ τὸν αἰθέρα διδων ζωὴν ἀνά πᾶσαν στιγμὴν εἰς ἑκατομμύρια ὄντων' ὅπερ φλέγει τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ ζῶα' ὅπερ δὲν σβέννυται ἐντὸς τοῦ βάθους τῶν Ὀκεανῶν καὶ εἰς τὰ ὕδατα τῶν λιμνῶν καὶ τῶν ποταμῶν' ὅπερ ὑφαρπάζει καὶ δεσμεύει καὶ αὐτοὺς τοὺς θεοὺς, καὶ ὅπερ τὴν στιγμὴν ταύτην ταράσσει τὰς φρένας καὶ τὰς αἰσθήσεις μου. Ἀκροάσθητι, μοὶ προσθέτει, τὴν καρδίαν μου, ἵνα αἰσθανθῆς τὴν εἰλικρίνειαν καὶ τὴν ἀλήθειαν τῶν

λόγων μου». Παραμερίσασα δὲ τὸν χιτῶνα τῆς ἔθηκε τὴν χεῖρα μου ἐντὸς τοῦ θερμοῦ κόλπου τῆς.

— Εἶναι πολὺ ἀληθές, τῆ εἶπον' ἡ καρδιά σου πάλαι σφοδρῶς θὰ ἔχγες ἀναμφιβόλως πυρετόν.

— Μάλιστα, μοὶ ἀπεκρίθη, τὸν πυρετόν τοῦ πόθου, ὃν ὑποδαυλίζεις καὶ θερμαίνει ἡ προσεγγίσις σου.

— Τότε ἐπίτρεψόν μοι νὰ σπεύσω πρὸς ἀναζήτησιν ἱατροῦ, καθ' ὅσον ἐγὼ εἶμι ἐντελῶς ἀδαῆς τῆς ἐπιστήμης τοῦ Ἀσκληπιοῦ.

Καὶ ἐγερθεὶς ἠτοιμαζόμεν ν' ἀπέλθω, ὅτε αὐτὴ κρατοῦσα με ἐκ τοῦ φορέματος ἐπέμενε διὰ θερμῶν παρακλήσεων νὰ μὴ ἐγκαταλείψω αὐτὴν ἐν τοιαύτῃ κρίσιμῃ καταστάσει.

— Ἀλλὰ τέλος τί ζητεῖς παρ' ἐμοῦ; τῆ εἶπον μετὰ σοβαρότητος ἀσυλήθους εἰς τὰς ἀκοάς τῆς.

— Νὰ μὲ ἀγαπήσῃς, ἀπεκρίθη ἐκαίην' καὶ λέγουσα ταῦτα ἐρρίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας μου κλαίουσα ὡς μικρὸν παιδίον καὶ φιλοῦσα με ἀνέπτυξε ὄλην αὐτῆς τὴν τέχνην τοῦ ἀρέσκειν μετὰ κινήσεων ἡδυσπαθῶν ἱκανῶν νὰ ἀφυπνίσωσι καὶ παρασύρωσι τὸν ἄνθρωπον πρὸ τοῦ βωμοῦ τῆς ἀπολαύσεως.

— Πολὺ λυποῦμαι, τῆ εἶπον, φίλτατη, διότι εἰς μάτην ἐξαντλεῖς τὰ βέλη τῆς φερέτρας σου, πιστεύουσιν ὅτι εἶμαι ἐντελῶς ἄρρωτος καὶ πάντοτε ὑπῆρξα κύριος ἑμαυτοῦ.

Ἐγερθεὶς δ' ἀπήλλθον ἀφείς αὐτὴν ἐρυθριῶσαν πλειότερον ἐκ τῆς τρωθείσης φιλαυτίας τῆς ἢ ἐκ τῆς θέρμης τοῦ ἔρωτός τῆς.

Καὶ ὅλα ταῦτα, φίλτατε Ἀντήνωρ, λέγει ὁ Βενεοκράτης, ἐγένοντο διότι ἡ Καίς εἶχε στοιχηματίσει μετὰ τιῶν φίλων μου ἐν ἀγνοίᾳ μου βεβαίως, οἵτινες καταστήσαντες ταύτην ἐνήμερον τῆς ἐγκρατείας μου εἶχον διεγείρει εἰς αὐτὴν τὸν πόθον, ὅπως ἐξέβη νικητρία ἐκ τοῦ ἀγῶνος, ὃν ἀνέλαβεν. Ὁ λογικὸς ἄνθρωπος συμπεραίνει ὁ Βενεοκράτης, οὐδέποτε πρέπει νὰ ἐξέρχηται ἠττημένος εἰς τὰς μετὰ τοῦ ἔρωτος μάχας, ἀφοῦ ὡς ἀντίπαλον ἔχει παιδίον.

(Πύλος, 1914)

Α. Π. ΜΙΧΑΗΛ

ΕΙΡΩΝΕΙΑ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

Μ' ὅτιοι νύχθι, μ' ὅτιοι εὐρη ὄλη μέρα τριγωνῶ —
Τῆνε λένε **Εὐσταθία**, μὰ δὲν στέκει πονθενά.

Ἡ **Ἀγνή**, ἡ γειτόνισά μου — τίγλα νύχθι τ' ὄνομά τῆς —
μὲ τῆ γειτονιά τὰ βάζει καὶ τῆς βγάδουν τ' ἄπλυτά τῆς.

Μιὰ κοπέλλα πηνιγάρα — **Ἐρασμία** τὴν φρονάζουν —
μὰ οἱ μεμπέδες, σὰν τὴν βλέπουν, κλαῖνε, σκιάζονται, **τρομάζουν**.

Ἐξω καὶ μιὰ κάποια **Εἰρήνη** — σφοδρά στὰ παλληκάρια —
ποῦ ὅταν μῆτ' αὐτὴ στὴ μέση, γίνονται **μαλλιά-κουβάρια!**

Μοναχὰ μιὰ **Πηνελόπη** τ' ὄνομά τῆς τὸ κοραῖε,
Ὅ,τι φαίνει τὴν ἡμέρα — ὄλη νύχτα τὸ **χαλαεὶ!** ...

(Μίμησις)

ΣΑΤΑΝΑΣ

ΓΥΡΟΙ ΤΗΣ ΑΝΕΜΗΣ

ΑΥΤΟ ΘΕΛΩ Κ' ΕΓΩ

κὺρ ἉγιοΨυχος, ποῦ λέτε, ζοῦσε μὲ τὴ θειά Λωλή στ' ἀρχοντικό του. Φρόνιμος ἀνθρώπος αὐτός, φρόνιμη κ' ἡ γριά. — Λωλή ἦτανε στής ὥρες της.

Μιά ζωὴ μεγάλη περάσανε μαζί· γυναίκα δὲν τὴν εἶχε ὁ κὺρ ἉγιοΨυχος, αὐτὴ στα χρόνια τὸν περνοῦσε. Πιστάτιστα τὴν εἶχε σ' ἔλα' στα μέσα καὶ στα δεξω τέλεια νοικοκυρά. Τὴν ἄφινε νὰ κυβερνᾷ κατὰ τὴ γνώμη της, κ' ἔλα πηγαίνανε καλά.

Ἀπὸ παιδί ὁ κὺρ ἉγιοΨυχος ποῦ τὴν περίλαβε στὴ δούλεψη του, ἀπὸ τότε λογαριαζόταν ἡ εὐτυχία του. Τὰ πλοῦτια του ἀπὸ τότε ἀρχίσανε νὰ γίνονται βουνά, χωρὶς κ' αὐτός νὰ τὸ καταλαβαίη. Οἱ μύλοι, τὰ λιοτριβεῖα δουλεύανε μερόνυχτο' χωράφια καὶ λιοστάσια δίνανε χιλιοδίπλη τὴ λάτρα ποῦ λαβαίνανε' καὶ τὰ κοπάδια ἔλο πληθαίνανε, καὶ τὰ δεντρά καρπιζανε μὲ κίντυνο νὰ σπάσουν, καὶ τὰ κελλάρια ξεχειλιζανε, κ' οἱ τόκοι τρέχανε, καὶ δὲν προφταίνανε, στοῦ κὺρ ἉγιοΨυχου τὰ χέρια, σὰν τὸ νερὸ ποῦ τρέχει — καὶ περνάει. Τέλος ἔλα, καὶ ζωντανά κ' ἀζώντανα γεννοβολοῦσανε σὰν τὴς κουνέλλες.

Εἶχε ὅμως, δὲ θὰ πῶ, κ' ὁ κὺρ ἉγιοΨυχος τὴ γνώμη τὴ δική του — σ' ἓνα πρᾶμα μοναχά. Ἄν ἄφινε τὴ θειά Λωλή νὰ θυμωιάζη κ' ἔλο νὰ σωρεύη, ὅμως δὲν ἤθελε κανεὶς, μήτε κ' ἡ ἴδια ἡ θειά Λωλή, ν' ἀνακατεύεται στα ἐξοδά του. Ἦθελε ν' ἀποφασίζη αὐτός τὴν κάθε πληρωμὴ — γιατί; Γιατί ἦτανε πολὺ σφιχτός ὁ κὺρ ἉγιοΨυχος' κ' ἦτανε πολὺ ἄπονος. Κ' ἦταν ἄδικος πολὺ.

Καλά, κ' ἔσο ἡ θειά Λωλή βρισκότανε στα σύγκαλά της, ἦταν ὑποταχτικὴ στὸν κὺρ ἉγιοΨυχο. Κάθε φορά ποῦ αὐτός κρατοῦσε τοῦ φτωχοῦ τὸ δικιο, χρόνια καὶ χρόνια, συνήθιζε ἡ θειά Λωλή τὸν ἴδιο λόγο πάντα.

— Αὐτὸ θέλω κ' ἐγώ!

Κι' αὐτὸ γινόταν. Ἔτσι κανταντῆσαν τοῦ σπιτιοῦ τὰ ψυχοπαί-

δια, κ' οἱ σκαφτιάδες κ' οἱ βοσκοὶ νὰ πεινοῦνε μέσα στ' ἀγαθά, ποῦ ἦταν καὶ δικὰ τους λίγο, ἀφοῦ δουλεύανε γι' αὐτά.

Μὰ ἡ Λωλή ἦτανε λωλή... Ἡ Λωλή ἦτανε λωλή, ποῦ λέτε! Ἄλλαξε γνώμη, κάκιωνε καμμιά φορά' γινότανε μιά στρίγκλα φοβερή. Δὲν ξέρω μιά μέρα πῶς τῆς ἦρθε, σηκώθηκε, συλλογισμένη βγήκε, πῆγε στοῦ χωριό, ποῦ ἦτανε τοῦ κὺρ ἉγιοΨυχου ζευγολατεῖο, κ' ἦτανε σκλαβωμένο σύψυχα στὸν κὺρ ἉγιοΨυχο. Ἐκεῖ εἶπε τὸ καὶ τὸ' νὰ βγῶνε στὴν ἄκρη ἀπ' τὸ ποτάμι, ἀντίκρυ ἀπὸ τοῦ κὺρ ἉγιοΨυχου τ' ἀρχοντικό' νὰ καρτεροῦν ἐκεῖ, τοὺς εἶπε, κ' ἔχουνε νὰ ἴδουε κάτι, ποῦ χρόνια δὲν τὸ περιμένουε παιά. Ἔπειτα γύρισε μὲ τὸ πέραμα στοῦ χτήμα πάλι, κ' ἔδεσε τὸ βαρκι μὲ προσοχή, στὴν ἄκρη. Πέρασε ἀπὸ τ' ἀμπέλια, ἀπὸ τ' ἄλωνα, ἀπὸ τοὺς μύλους, τὰ λιοτριβεῖα, πέρασε ἀπὸ παντοῦ, παράγγειλε τὸνα καὶ τ' ἄλλο, κ' ἔλα ποῦ θὰ βγῶν ἀληθινά. Ἦταν ἡ θειά Λωλή γριά μὲ νοῦ καὶ γνώση, καὶ κανένας δὲν ἀπόρησε μὲ τὴς παράλογες τῆς προσταγές της. Εἶπαν ἔλοι' κάτι ξέρει ἡ θειά Λωλή, γιὰ νὰ τὸ παραγγέλνη κιόλας. Ἰστοτερα, ἔτσι παραγγέλνει πρέπει καὶ νὰ γίνεταί. Νόμος ἡ προσταγή της!

Τέλος ἔφτασε στοῦ σπιτί ἡ θειά Λωλή, μοίρασε κ' ἐκεῖ τῆς προσταγές της, χαμηλόφωνες μὰ χτυπητές, κ' ἔπασε ἀργὰ νὰ κοιμηθῆ μὲ τὴν καρδιάν ἀναπαμένη, γιατί δούλεψε κ' αὐτὴ τὴ μέρα γιὰ τοῦ ἀφέντη τὸ καλὸ — τὸ καλὸ...

Τὴν ἄλλη μέρα σηκώθηκε πρωί, κ' ἦρθε καὶ στάθηκε μπροστά στὸν κὺρ ἉγιοΨυχο, μόλις εἶχε ζυπνήση. Τολμηρὴ τὸν κύταξε στα μάτια, τὴν ὀργή του ζήτησε, ἐνῶ ἔκανε ἄλλοτε πῶς ἔτρεψε τὴν παρουσία του, κ' ἴσως καὶ τῶκανε στ' ἀληθινά.

— Βαρέθηκα, τοῦ λέει, κ' ἐσένα καὶ τὸν ἑαυτό μου. Ὡς πότε θὰ δουλεύω γιὰ νὰ σὲ παχαίνω; Δὲ μπορῶ ἔναν ἀφέντη νὰ δουλεύω! Δὲ μπορῶ νὰ βλέπω παιά τὴν ἔψη σου, τὴν ἴδια πάντα. Θέλω νὰ πάω κ' ἄλλοῦ! Τί νόμισες, εἶμαι ἄξια μονάχα νὰ μαζεύω; Εἶμαι μιά σκορποχέρισα, ποῦ δὲ φαντάστηκες ποτέ σου! Καὶ θὰ ὀψῃ. Τώρα, θέλω μονάχα ἔτσι ἄπλὰ νὰ σὲ ρωτήσω: Τί θαρρεῖς; Ἔχω κ' ἐγὼ νὰ κάμω σ' ὅσα χαίρει' ἡ ψυχὴ σου; Μιστὸ ἔχω νὰ λαβαίνω; Δῶσε μου ἔτσι ἀγαπᾷς! Χρόνια καὶ χρόνια εἶμαι δουλεύτρα σου, πιστὴ σου...

— Τίποτα, νὰ φύγης! εἶπε ὁ κὺρ ἉγιοΨυχος.

— Αὐτὸ θέλω κ' ἐγώ! εἶπε ἡ θειά Λωλή ἦσυχα.

Ἔπρε μὲ τέτοιον τρόπο, σὰ νὰ χάρηκε γιὰ τὴν ἀπόκριση τοῦ κὺρ ἉγιοΨυχου. Ἔδειξε σὰ νὰ τὰ περίμενε τοῦ κὺρ ἉγιοΨυχου τὰ λόγια. Κ' ἡ Λωλή, ἦτανε λωλή καμμιά φορά; — ἦτανε καὶ σοφὴ μὲς τὴ λωλάδα της. Σὰν ἴσκιος γλίστρησε μακριὰ ἀπὸ τὴ ματιά τοῦ κὺρ ἉγιοΨυχου τὴ θυμωμένη, πῆγε νὰ φορτωθῆ τὸ δηματάκι μὲ τὰ ρούχα της καὶ νὰ τὸ στρῆβη ἀπὸ τὸ σπιτί.

Ἐβραζε ὁ κὺρ ἉγιοΨυχος ἀπ' τὸ θυμὸ του, ἔταν ὁ μικρός ὁ δούλος, λαμπροστόλιτος, μπῆκε νὰ τοῦ φέρη τὸν καφέ καὶ νὰ τοῦ ἀνάψῃ τὸ τοιμποῦκι.

— Τί ἔγινε ἡ θειά Λωλή; ρώτησε ἀθῶα τάχα.

— Ἔμασε τὰ κουρέλια της καί φεύγει, ὅπου κι' ἂν εἶναι! εἶπε ὁ δουλᾶκος.

— Καλά, κ' εἰς πρῶτ'—πρῶτ' πῶς μοῦ στολιστήκες καί στάθηνκες μπροστά μου σά γαμπρός; Πῶς ἔβαλες τὰ γιορτινά σου, τὰ μεταξωτά; Κ' ἔβαλες τὸν καφῆ σὲ φαρφουρί γυαλί, καί τὸ νερό σὲ ροδίτικο κανάτι; Κ' ἔφερες τὸ τσιμποῦκι τὸ χρυσό; Δὲν εἶπα καί παραγγεῖλα, ὅλα τ' ἀκριβὰ νὰ τὰ κρατᾶτε κλειδωμένα; Τί ἀπλοχεριά εἶν' αὐτή; Δὲν εἶπα καί φοβέρισα, πειὸ ἄγρυπνα καί πειὸ στενά νὰ μοῦ φυλάτε τὰ δικὰ μου, ἅμα εἶναι στὸ σπίτι μου περαστικοί καί ξένοι;

— Ἀφέντη, καί ποιοὶ ξένοι τώρα καί ποιοὶ περαστικοὶ βρίσκονται στὸ σπίτι;

— Εἶν' ἡ θειά Λωλή! Ἄν πάρῃ τίποτα;

— Εἶπε ἡ θειά Λωλή, πῶς σήμερα εἶναι μέρα γιὰ ξεφάντομα σ' ὄλους τοὺς δούλους, καί στὸν ἴδιο τὸν ἀφέντη. Κι' ἀφοῦ εἶν' ὁ λυτρωμένος μας σήμερα, κι' ἀπ' τὰ δικὰ της χέρια τὰ σκληρά, εἶται εἶπε, θὰ ξεφουρούμε, πρέπει ὄλοι νὰ φορέσουμε τὰ γιορτινά μας, ποῦ μουχλιάσανε μέσ' τὰ σεντούκια, πρέπει νὰ φάμε καί νὰ πιούμε ἀπ' ὅσα κἀθονται μέσ' τὰ κελλάρια ἀπανωτὰ καί σήπονται. Πρέπει, εἶπε, ὄλοι νὰ χαροῦμε κι' ὁ ἀφέντης, νὰ χαρῆ κι' αὐτός! Γιατί ὁ χαμός τῆς θειά Λωλῆς θάναί καί λυτρωμός δικός του. Ἔτσι εἶπε ἡ θειά Λωλή...

— Κ' ἐγὼ λέω πῶς ἡ κρεμάλα σοῦπρεπε γιὰ νὰ πιστέψης πῶς ὅ,τι φόρεμα φορεῖς εἶναι δικό σου πράμα, καί νὰ θέλγης νὰ τὸ λυώσης γλήγορα — γιὰ νὰ χαρῆς πῶς ὅ,τι κρῦβουν τὰ κελλάρια τὰ δικὰ μου φαγουλό μπουρεῖς καί νὰ τὸ φᾶς — εἰς κ' οἱ ἄλλοι. Γδῶσου, κ' ἔλα νὰ δεῖρω τὸ τομάρι σου, τί δὲν ἀξίζουσαν τέτοια ροῦχα ἀμάλαγα νὰ δοκιμάσουν τὸ ραβδί μου...

Ἄπ' τὴν τρομᾶρα τοῦ ὁ μικρὸς ἔσκυψε ἀδέξια ν' ἀφήσῃ τὸ δίσκο στὸ χαμηλὸ σοφρᾶ, καί πρὶν τὸ καταφέρει, ἔφαγε μιά στῆν πλάτη — τάρριξε ὅλα τρῖμματα στὸ πάτωμα κι' ἀπὸ τῆ βιά του νὰ ξεφύγγη ἀπὸ τῆ θύρα, πιάστηκε τὸ μανίκι τοῦ ἀπὸ τῆ λαδί, καί τῶσκις κομμάτια μανίκι καί μαντί.

Τὰ φεῖδια τονέ φάγαν τὸν Ἀγιοφύχο. Πᾶνε τὰ φαρφουριά, ποῦ τὰ καμάρωνε — κλειστά μέσ' τὰ ντουλάπια τὰ βαθιά! Πᾶσι τὸ κανάτι μὲ τ' ἀγκαθωτὰ κλαδιά, ποῦ τὸ λογάριζες, ξυπνός, μὲ μάτια δολάνοιχτα, γιὰ στόλισμα τοῦ τραπέζιου του, χωρὶς νάχη κι' ἀνάγκη νὰ τὸ βλέπῃ ἀληθινὰ στυγρὸ μπροστά του, ἀνάμεσα στ' ἄλλο, φανταχτερό κι' αὐτό, τραπέζοστόλι. Καί τὸ μαντί, ποῦ θ' ἄστραφτε νὰ τὸ φορῆ τὸ τρελλοπαῖδι καί σὲ τραπέζι πλοῦσιο νὰ κερνάξῃ ξένους καί παράξενους! Ὁ πόνος του γιὰ τῆ ζημιὰ τοῦ πνίγει τὸ θυμό, δίνει καιρὸ στὸν τρομασμένον τὸ δουλᾶκο νὰ τὸ στρήψῃ καί ν' ἀφανιστῇ ἀπὸ μπροστά του.

Ὅσο κι' ἂν ἦτανε φιλόγυρος, τώρα ὁ κύρ Ἀγιοφύχος νὰ πληρωθῆ γυρεύει: ὄχι γιὰ τῆ ζημιὰ του — γιὰ τὸν πόνον τὸ σκληρόν

ποῦ τοῦ ἄγγιξε τὰ σωτικά του. Κι' ἀλήθεια, πόνεσε βαθιά, πολὺ βαθιά, γιατί ἦτανε πολὺ, πολὺ φιλόγυρος πόνεσε βαθιά, καί θέλει γιὰ τὸν πόνον του νὰ πληρωθῆ διπλά — γιὰ νάναί μέσα κ' ἡ ζημιὰ του.

Μὲ τὴν τρεμοῦλα ποῦ εἶχε, θέλησε νὰ σηκωθῆ, νὰ πᾶ νὰ βρῆ τὸν ἔνοχο, ἔναν ἔνοχο νὰ βρῆ! Μὲ τὴν τρεμοῦλα ποῦ εἶχε πῆρε τὸ τσιμποῦκι γιὰ ραβδί, δὲν εἶδε τῶσπας, καθὼς ἀκούμπησε σ' αὐτό νὰ σηκωθῆ — πᾶσι τὸ τσιμποῦκι! Γιὰ νὰ μὴν πέσῃ θέλησε νὰ στυλωθῆ στὸν τοῖχο, κ' ἔπεσε τὸ βάρος τοῦ κορμιοῦ στὸ κρεμαστὸ ρολόγι (ἀκούριαξες ἀνεργο, γιατί σκοπὸς του ἦταν ὄχι νὰ δείχνῃ τὸν καιρὸ, μόνο πῶς εἶν' ἕνα ρολόγι — ἀνέξοδο). Τί λέγαμε λοιπόν; Πάρ' το κάτω τὸ ρολόγι! Κάνει νὰ τὸ κρατήσῃ, καί τὸ δέχεται βαρὺ στὸ κεφάλι ὁ κύρ Ἀγιοφύχος. Κάνει νὰ φυλαχτῆ ἀπὸ χειρότερα, πάρ' το κάτω καί τὸ καντηλέρι τὸ βαρὺ, ποῦ στημένο πλάι στὸ ρολόγι, καρτεροῦσε χρόνια νάρθη ἡ ὥρα του νὰ φέξῃ — τρώει ἄλλη μιά γερὴ ὁ κύρ Ἀγιοφύχος ἀπ' τὸ καντηλέρι!

Τώρα νομίζει, ὅλα τ' ἄψυχα σηκῶσανε κεφάλι καί ποῦ ριχτήκανε κακὰ. Νομίζει, τὸν κυνηγοῦν ὄχτροι κρυφῶ. Τρέχει κατὰ τῆ θύρα νὰ φωνάξῃ, θέλει βοήθεια νὰ ζητήσῃ — γλιστρήσε καί πέφτει! Μισός εἶν' ὄσω ἀπὸ τῆ θύρα, καί τὰ μούτρα του σπασμένα τρέχουσαν αἶματα. Κράζει μ' ἀπελπισία, καί χάνεται ἡ φωνή του στ' ἀδειὰ τὸ σπιτιοῦ. Κανεὶς δὲν ἔρχεται! Τέλος ἕνας προβάλλει δούλος μεθυσμένος φαίνεται, τόσο πρῶτ', διατάζει, μπρός καί πίσω πᾶσι.

— Ποῦ εἶν' ἡ θειά Λωλή; φωνάζει ὁ κύρ Ἀγιοφύχος. Αὐτὴ ἀπὸ τὰ χέρια τὰ δικὰ μου θὰ τὸ βρῆ! Μόλις εἶπε νὰ μὲ παρατήσῃ, ὅλα ἐνάντια στρήψανε. Κ' ἐσεῖς οἱ δούλοι τί γινήκατε; Μ' ἀφίνετε κ' ἐσεῖς; Νὰ τρέξετε κοντὰ της νὰ τῆ φέρετε — μὲ τὸ καλό κι' ἂν δὲν ἀκούῃ, θεμένη νὰ τῆ σῦρετε μπροστά μου. Γλήγορα νὰ τρέξετε!

Ἄφέντη, τώρα στὸ μαγερεῖο τὴν ἄφρα νὰ τρωγοπίνῃ μὲ τοὺς ἄλλους (φύσηξε ὁ δούλος καί ξεφύσηξε)... Τῆς εἶπα τὰ κακὰ ποῦ σοῦρθανε, κ' εἶπε γι' ἀπόκρισή της

— «Αὐτὸ θέλω κ' ἐγὼ!»

Γκερεῖσου! Καί νὰ φύγης γλήγορα, κ' εἰς κ' οἱ ἄλλοι! Τώρα πάω στὸ μαγερεῖο...

Καί πῆγε ἀγκομαχῶντας. Τί νὰ δῆ καί τί νὰ φανταστῆ! Δεβέτια βράζανε γιομάτα κρέατα, κ' οἱ δούλοι τρώγαν — ἀπὸ τὴν αὐγὴ στρωμένο τὸ τραπέζι, σκόρπια τὰ φαγιά, καί τὰ ποτιὰ χυμένα χάμου. Κ' ἡ φωτιά νὰ δουλεύῃ! Ἄλοι στον, τὸν Ἀγιοφύχο!

— Ποιὸς πρόσταξε; Ποιὸς ἔβαλε μαχαίρι στὰ σφαχτά, κλειδὶ στὰ κρασόβλια; Χαλαστής, ποῦ πρέπει νὰ δώσῃ τῆ ζωὴ του πληρωμῆ — καί νὰ μὴ φτάνῃ!

— Τῶς ἡ θειά Λωλή! «Χαρῆτε, σὰς ἀφίνω γειά! Φάτε καί πιέτε!» Ἔτσι παραγγεῖλε...

Λέγαν οἱ δούλοι, καί γελοῦσαν καί χορεύανε.

— Κ' ἐσεῖς ποῦ τὴν ἀκούσατε, θὰ πῆ πῶς ἦτανε κ' ἡ δρεξὴ σας τέτοια; ὅμως θὰ πληρωθῶ μὲ τόκο δικιον, ἔνοια σας... Καί τώρα τρέχε καί προφτάστε τῆ γριὰ! Λίγο ἀκόμα, κ' ἡ φυγὴ της θὰ μοῦ

βγή σέ χαλασμό — και φέρτε τη με τό καλό, με παρακάλια' και κανεις μὴν τῆς κακομιλήσῃ! Μάγισσα εἶν' αὐτή, και συθέμελο θά με γκρεμισῇ. Τρέμω τὴν κατάρρα της!..

— Ἀφέντη, εἰπ' ἕνας δοῦλος φτάνοντας, στὰ κελλάρια εἶχε κατεβῆ και τὴν ἐζήτησα. Κ' ἐκεῖ, ἤρα το χαμό, και τίποτ' ἄλλο. Χυμένα τὰ κρασιά, τὰ λάδια, τὰ αὐτάρια, ὅλα ἕνα χύμα, κ' οἱ κελ- λάρηδες στουπὶ στό μεθῆσι. Τὴν κυνήγησα στὴν αὐλή νὰ τὴ φτάσω, κ' ἀπὸ τὰ πουλιά στὰ γελάδια, στ' ἄλογα τὴν πήγα ἀκολουθόν- τας' χαλασμός παντοῦ, και τὴν ξαγνάντσα μακρὰ πρὸς τὰ χω- ράφια και τ' ἀμπέλια νὰ τραβάῃ. Ἐτρεχε σὰ σκύλα διψασμένη, κ' ἔμοιαζε σὰ νὰ μὴν ἦταν ἡ Λωλή — σὰν ξένη, σὰν τρελή; Τῆς φώναξα ὅσο νὰ μ' ἀκούσῃ.

— «Γύρισε πίσω, θειά Λωλή, κ' ὅτι νὰ πῆς θά γίνεται και πάλι' νάσαι 'δῶ κυρά! Γύρισε γιατί χάλασε τό σπίτι, κ' ὁ ἀφέντης κλαίει και σέ ζητεῖ...»

— «Αὐτό θέλω κ' ἐγώ! Αὐτό θέλω κ' ἐγώ!»

Και τρέξαν ὄλοι, με τὸν κύρ Ἀγιοφύχο μπροστά, νὰ πᾶνε νὰ τὴ βροῦνε, νὰ τὴν πιᾶσουν, νὰ τὴ σκοτώσουν, ἂν μπορούνε. Τρέχουν, κ' ὄλο γελοῦνε και πηδῶνε, κ' ὄλο κλαίει ὁ κύρ Ἀγιοφύχος. Μὰ τί νὰ 'δοῦν και τί νὰ ποῦνε! Ὅπου πατούσανε, γκρεμίσματα' οἱ μύλοι χάρβαλο' κ' οἱ μωλανάδες κ' ὄλοι χορεύανε τριγύρω στῆς δουλειᾶς τους τ' ἀνεργα τὰ σύνεργα σὰ νάτανε σέ γάμο.

— Ποῦναι ἡ θειά Λωλή, μιλάτε!

— Πέρα κατὰ τ' ἄλώνια πάει!

Συφορὰ κ' ἐκεῖ! Φωτιά ἔβρασε τῆς θημωνιᾶς' οἱ ἄλωνιστάδες τρέχανε σὰν τ' ἄλογα τὰ φρενιασμένα, ποῦ τὰ δάγκωσε μυτῆα κακῆ. Μὰ κ' ὄλα τὰ τετράποδα εἶχανε σηκώση φρένα και γυρί- ζανε' στ' ἀμπέλια φύλλο δὲν ἀπόμεινε, μήτε και στοὺς κήπους χορταράκι ἀπὸ τὰ πρόβατα και τὰ τραγιά.

Παντοῦ ροπή θεοτική, κ' ὁ κύρ Ἀγιοφύχος μαλλοτραβιέται.

Ἄμ' ἡ θειά Λωλή;

— Αὐτό θέλω κ' ἐγώ!

Κ' ἡ φωνὴ της φτάνει σὰν ἀχὸς ξεμακρυσμένος.

— Τρεχάτε, λέει γελώντας ἕνας δοῦλος, τρεχάτε νὰ τῆς βροῦμε ἀπὸ μπροστά, πρὶν ξεπεράσῃ ἀπὸ τὰ χτήματα και φτάσῃ στό ποτάμι. Ἄν τὴν πιᾶσουμε, μπορεῖ αὐτὴ ὄλα νὰ τὰ ξανακάμῃ καθὼς ἦταν πρῶτα, μὰ και μπόρσε τόσο εὐκολα νὰ τὰ χαλάσῃ. Αὐτὴ φτείνειει και χαλάει! Γλήγορα νὰ 'δοῦμε τί ἄλλο ἀκόμα θά χαλάσῃ, γιὰ νὰ 'δοῦμε ἂν ὕστερα μπορῇ και νὰ τὸ ξανακάμῃ. Ἐθάναι και γιὰ τὸν ἀφέντη αὐτό, τὸν κύρ Ἀγιοφύχο, καλό μάθημα νὰ 'δῇ πὼς χαλοῦνε και πὼς φτείνου (τέτοια ἐλπίδα νάχη!).

Τρέχει ὁ κύρ Ἀγιοφύχος μπροστά, τρέχει με τὰ πόδια, σέρνον- τας, με τὴν ψυχὴ στὰ δόντια. Τρέχει κ' ἀπὸ πίσω του ὄλο τὸ κοπάδι' δοῦλοι ἀγκαλιασμένοι και γελοῦνε, ζωντανὰ τρελλά σὰ νᾶνωισαν, και σκούζουνε και πηδῶνε. Φτάνουν ὄλοι στό ποτάμι. Ἄχ, λίγο και θά τοὺς ξεφύγῃ ἡ θειά Λωλή! Νά, μπαίνει στὴ

βαρκοῦλα! Ἄχ, λίγο και προφταίνει ὁ κύρ Ἀγιοφύχος' με τὸνα χέρι πιάνοντας τὴν κουραστῆ, θέλει νὰ βάλῃ και τὸ πόδι μέσα' σκούβει, δὲ μπορεῖ πειὰ νὰ σταθῇ στὴ γῆ, γλιστράει, δέχεται και μὴ καλὴ ἀπὸ τὴ θειά Λωλή, και πέφτει στό ποτάμι.

— Βοήθεια, θειά Λωλή! Σῶσε με, κ' ὅτι θέλεις!

— Αὐτό θέλω κ' ἐγώ!

Ἡ βάρκα πάει με τὴ νεροσυρμῆ, κ' ὁ κύρ Ἀγιοφύχος ἀπὸ κοντὰ χαροπαλαίθει και παρακαλεῖ. Ἀπὸ τὴν ἀκροποταμὰ καμ- μιά φωνὴ πειὰ δὲν ἀκούγεται' ὄλοι σωπαίνου, ἀνθρωποι και χτήνη. Ποιὸς νὰ συλλογιστῇ ἄπιστος δοῦλος και νὰ πᾶσῃ στό νερό νὰ σώσῃ τὸν ἀφέντη;

Ἀντίκρυ, ἀπὸ τὴν ἄλλην ὄχτη, συναγμένο τὸ χωριό, ποῦ χρω- στοῦσε και δὲν ἔσωνε στὸν κύρ Ἀγιοφύχο, πότε ἀλλάζει' πρόσ- χαρα, πότε σωπαίνει και χαζὰ κυτᾶζει, ὡς ποῦ χάθῃνε κ' ἡ βάρκα με τὴ θειά Λωλή και πάει κ' ὁ κύρ Ἀγιοφύχος.

Ἰστερα, ὅποιος ἀρπάξῃ ἀρπάξῃ! Σπῖτια κ' ὑποστατικό και κάθε τι σαρώθηκε, δὲν ἀπόμεινε σημάδι! Χρόνια περάσανε. Και τότε καθέννας ποῦξερε τὴν ἱστορία τοῦ κύρ Ἀγιοφύχου, ἀρχίζε νὰ συλλογίζεται και νὰ λέῃ

— Ἦταν ἡ Μοῖρα του.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΡΑΞΕΝΑ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

“ΑΘΩΟΣ Ο ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΣ!..”

ἌΠΑ κάθε ἐγκλημα, κλοπὴν ἢ φόνον, ἡ Δικαιοσύνη ἔχει ἐπέι- γουσαν ἀνάγκη ἐνὸς τοῦλάχιστον ἐνόχου. Ἄν ἦνε και περισσό- τεροι, δὲν πειράζει. Τῶσφ τὸ καλλι- τερον μάλιστα. Νταραβέρι νὰ γίνεται. Ἄλλ' αὐτοὶ οἱ ἀχρεῖοι, οἱ αὐτοῦργοι, τὸ κόβουν λάσπη, οἱ ἀφιλότιμοι, και τρέχα ὕστερα νὰ τοὺς κυνηγᾶς. Τί νὰ σοῦ κἀνῃ και ἡ Δικαιοσύνη, ἀφοῦ δὲν στέκονται νὰ τοὺς πιᾶσῃ;

Ἐν ἐλλείψει λοιπὸν τοῦ πραγματι- κοῦ τὸν πρῶτον ἀνύποπτον διαβάτην και σοῦ τὸν καθίζει στό φρέσκο.

— Βρέ, ἄμάν! Διαμαρτύρεται ἐκεῖ- νος ὁ φουκαράς. Λάθος κάνετε, χρι- στιανοὶ μου! Δὲν εἶμ' ἐγώ!...

— Λάθος-ξελάθος, κόπιασε τώρα μέσα και στὴν Ἀνάκρισι τὰ ξεδιαιλύνεις... .

Ἄλλὰ ἐκεῖ εἶνε ποῦ τὰ μπλέκει χειρότερα ὁ κακομοιρῆς. Τὸ

τρομουλιασμα τῆς φωνῆς του, τὸ χαμήλωμα τῶν ματιῶν του, τὸ φοβισμένο ὄφρος του, κάτι μισόλογα ὑποπτα, ἐπὶ πλέον δὲ καὶ ἡ ἀδεξιότης του εἰς τὸ νὰ ἀποδείξῃ τὸ *ἄλλοθι*, ὅλα αὐτὰ καὶ διάφορα ἄλλα ἐνοχοποιητικά, ποῦ νὰ διαφύγουν τὴν ὀξυδέρχειαν τοῦ κ. Ἀνακριτοῦ, ὁ ὁποῖος εἶνε καὶ τρομερὸς ψυχολόγος! «Βρὲ τὸν κατεργάρη!» Κάνει τὸν ἀνήξερο. Ἄμῃ δέν!...

Ἔρχεται καὶ ὁ Εἰσαγγελεὺς. Μὲ τὴν πρώτη ματιὰ ἐπῆρε κάβο. Μὰ θέλει κ' ἐρώτημα πὼς αὐτὸς εἶνε ὁ δράστης; Καὶ σοῦ τὸν χώνουν πάρα μέσα.

Ἐκάθησε στὴ φυλακὴ ἐπτά-ὀκτὼ μῆνες ὑπόδικος. Ἐπῆρε προκαταβολικῶς τὴν πατέντα τοῦ κλέφτη ἢ τοῦ φονιά. Ἡ ἔφημερίδες τὸν ἔκαμαν κουρέλι. Δηλαδή «ἀνάγνωσμα». Μία μάλιστα τὸν εἰκονογράφησε μὲ μιά παληὰ ξυλογραφία... τοῦ Νταβέλη! Τέλειο κακοῦργο! Ἐκλείσει τὸ μαγαζάκι του. Ἔχασε τὴ δουλειὰ του. Τὸ σπιτάκι του ῥήμαξε. Ἡ γυναῖκα του ξενοπλένει νὰ προφτάσῃ τὸ ψομὶ τῶν παιδιῶν ποῦ μαγκεύουν ξυπόλυτα στοὺς δρόμους. Ξεπούλησε ὅτι εἶχε, νὰ μπουκώσει τοὺς δικηγόρους. Στὸ ἀναμεταξὺ πέθανε κ' ἡ μάνα του ἀπ' τὸν καῦμό της καὶ τὴ ντροπή.

Τέλος πάντων «ἔστι δίκης ὀφθαλμὸς». Ἦλθε ἡ δικάσιμος, ἔπειτα ἀπὸ τρεῖς ἀναβολάς. Τὸν ὤδησάν δεμένο στὸ Κακοῦργοδικεῖο. Ἡ Δικαιοσύνη, σοβαρά, ἀξιοπρεπής, συνωφρονωμένη, βάζει καλλίτερα τὰ γυαλιά της, ξεψαχνίζει τὴν ὑπόθεσιν, ξεροθήχει, ξεροκαταπίνει, καὶ ἀπαγγέλλει θριαμβευτικῶς:

— «Ἀθῶος ὁ κατηγορούμενος!» Ἔτσι, αἱ! Ὅρσε τὸ λοιπὸν!

ΣΤΑΝΑΣ

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

* Ἦχι ἡ χρησιμότης, ἀλλ' ἡ ὠραιότης τῶν πραγμάτων ἀνυψώ-
νει τὴν ψυχὴν.

* Οἱ φίλοι εἶνε ὠραῖα ἄνθη, τὰ ὁποῖα μόνον εἰς τὸ θερμοκήπιον
τῆς εὐτυχίας μας διατηροῦνται.

* Δύο τινὰ εἶνε ἀχώριστα τοῦ ψεύδους: αἱ πολλαὶ ὑποσχέσεις
καὶ αἱ πολλαὶ δικαιολογίαι.

* Μόνον ὁ ἄνθρωπος, ὅστις ἔχει ἀξίαν, ἠμπορεῖ ν' ἀναγνωρίσῃ
τὴν ἀξίαν τῶν ἄλλων.

ἩΡΩΙΩΝ ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ

ΑΝΔΡΕΑΣ Α. ΖΥΓΟΜΑΛΑΣ

ΑΣΙΓΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΠΥΡΟΒΟΛΙΚΟΥ-ΛΟΧΑΓΟΣ ΤΗΣ ΑΥΤΟΝΟΜΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ

Γόνος ἀρχαίας καὶ ἱστορικῆς οἰκογενείας, μόνος υἱὸς τοῦ πολι-
τευτοῦ Ἀντωνίου Ζυγομαλά καὶ τῆς Λουκίας Ζυγομαλά τὸ γένος
Μπαλάνου, ἐγεννήθη τῷ 1890 ἐν Ἀθήναις καὶ ἐσπούδασε τὰ νομικὰ
γενόμενος διδάκτωρ ἐν ἡλικίᾳ 20 περίπου ἐτῶν. Συνεχίζων τὰς
ὑπερ πατρίδος οἰκογενειακὰς του παραδόσεις, ἐσπευσεν ἀπὸ τῆς

πρώτης στιγμῆς ἅμα τῇ κηρύξει τῆς ἐπιστρατεύσεως τοῦ 1912 καὶ κατετάχθη ὡς ἐφεδρὸς λοχίας. Πρὶν ἢ δὲ ἀκολουθήσῃ τὴν μακεδονικὴν ἐκστρατείαν, προσελθὼν ἐν τῇ μεταξὺ μὲ τὴν στολὴν τοῦ λοχίου ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου ὑπέστη ἐν μέσῳ ζωηρῶν ἐπαίνων καὶ συγχαρητηρίων τὴν πρακτικὴν δοκιμασίαν, διὰ τὸν διορισμὸν του ὡς δικηγόρου, μεθ' ὃ δ' ἐνθουσιώδης νέος ἠκολούθησεν ἀκράτητος εἰς τὰ στρατεύμα ἐς Μακεδονίαν, ὅπου ἐπολέμησεν εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τοῦ πυρός.

Ἐκ τῶν πρώτων εἰσηλθεν εἰς Ἑλασσόνα, δοὺς τὸ παράδειγμα τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, καθὼ περιώσας ἐκ τῆς ἐπιδρομῆς τῶν ἀτάκτων τὸ τουρκικὸν Τζαμίον καὶ τὸ πολύτιμον δολόχρυσον Κοράνιον, ὅπερ μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Θεσσαλονίκης παρέδωκεν εἰς τὴν Α. Υ. τὸν Πρίγκηπα Νικόλαον, ὡς διοικητὴν τῆς πόλεως. Εἰς Σαραντάπορον συνετέλεσεν εἰς τὴν σωτηρίαν τῆς πυροβολαρχίας του, καθὰ μαρτυροῦν αἱ ἐκθέσεις τοῦ λοχαγοῦ του καὶ τοῦ μοιράρχου ταγματάρχου. Ἐπίσης πρῶτος μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν ἀνιχνευτῶν εἰσηλθεν εἰς Γιαννιτσά, σωθεὶς ὡς ἐκ θαύματος, ἐξηκριθῆσας δὲ τὸ εὐάλωτον τῆς πόλεως πρὶν διαταχθῆ ἢ ἐπίθεσις. Ἄμα τῇ εἰσόδῳ εἰς Θεσσαλονικὴν ὁ Σωματάρχης του προέτεινε τὴν προαγωγὴν του εἰς ἀνθυπολοχαγόν ἐπ' ἀνδραγαθία. Νέα δὲ ὑπεβλήθη πρότασις περὶ ἠθικῆς του ἀμοιβῆς, ὅταν ὁ ἀνδρείος καὶ πολεμοχαρὴς Ἄνδρέας, ἐνῶ ἡ πυροβολαρχία του διατάχθη νὰ παραμείνῃ ὡς φρουρά ἐν Θεσσαλονικῇ, αὐτὸς ἐν τούτοις ἐζήτησεν ὡς χάριν καὶ τῇ ἐπετράπη νὰ ἀκολουθήσῃ τὴν ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Καλάρην ἡπειρωτικὴν ἐκστρατείαν.

Εἰς Ἡπειρον συμμετέσχε καὶ διεκρίθη εἰς ὅλας τὰς μάχας Μανωλιάσας, Μπιζανίου, καὶ Ἁγ. Νικολάου. Μετὰ τὴν παράδοσιν τῶν Ἰωαννίνων, διαταχθεὶς τῆς 8ης Μεραρχίας εἰς καταδίωξιν τοῦ ἐχθροῦ καὶ προέλασιν πρὸς τὴν Βόρειον Ἡπειρον, ὁ Ἄνδρέας προσῆλθε καὶ αὐθις ἐξαιτούμενος τὴν χάριν, ἥτις καὶ τῇ ἐγένετο, ὅπως ἀκολουθήσῃ καὶ τὴν ἐκστρατείαν ταύτην ἐμψυχῶν οὕτω καὶ ἠλεκτριζῶν εἰς ἐνθουσιασμόν καὶ αὐτοθυσίαν δολόκληρον τὸ στρατεύμα. Ἡτύχησε πρῶτος καὶ πάλιν νὰ εἰσέλθῃ μετὰ τοῦ ἵππικοῦ ἀποσπάσματος εἰς Ἀργυρόκαστρον καὶ ἐβεβαίωσε τὴν μετὰ τινὰς ἀψιμαχίας ἐγκατάλειψιν τῆς πόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων. Ἐπανελθὼν εἰς τὴν Βαν Μεραρχίαν, διαταχθεὶς νὰ βαδίσῃ κατὰ τὸν Βουλγάρων, συμμετέσχε τοῦ ἑλληνοβουλγαρικοῦ πολέμου, παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ ἡρωικοῦ Διαλέτη μόνος ἐφιππος, ἐπιδείξας ἀπαράμιλλον ἀνδρείαν εἰς τὰς μάχας Κιλκίς, Λαχανᾶ, Μπέλες, Τσουμαγιάς καὶ Κρέσνας.

Μετὰ τὴν ὑπογραφήν τῆς εἰρήνης ἐστάλη μετ' ἄλλων εἰς τὴν ἐν Ἡπειρῷ 9ῆν Μεραρχίαν, ὅταν δὲ αὕτη κατόπιν διατάχθη νὰ ἐγκαταλίπῃ τὴν Βόρειον Ἡπειρον, ὁ Ζυγομαλάς παρέμεινε μετὰ καὶ ἄλλων ἀξιωματικῶν, ἀποτελέσαντες τὸν στρατὸν τῆς Ἀυτονομίου Ἡπείρου, ὅστις κατῴρθωσε ν' ἀνακτήσῃ τὸ Ἀργυρόκαστρον, Δέλτινον, Πρεμετὴν, Κολώνιαν καὶ τὴν παραδοθεῖσαν Κορυτσάν.

Καθ' ὄλην δὲ τὴν ἐξέλιξιν τῆς ὥραιας ταύτης ἡπειρωτικῆς ἐποποιίας ὁ Ἄνδρέας ἐπεδείξατο ἀλλεπάλληλα δεύγματα οὐ μόνον ἀνδρείας ἀλλὰ καὶ στρατηγικῆς ἀξιοθαυμάστου, ἐφ' ᾧ καὶ τῷ ἀπειρημῆθῃ ὁ βαθμὸς τοῦ λοχαγοῦ τῆς Ἀυτονομίου Ἡπείρου, διαπρέφας πανταχοῦ, ὅπου ἐπολέμησε, εἰς Ἀργυρόκαστρον, Μονὴν Τσεπού, Κολώνια, Πίτσари, Προγονάτι, Ληκουνοῦσι, Κούσμαρι, Νιβίτσαν, Ἔνθα καὶ ἐφονεύθη τὴν 29 Ἰουλίου τοῦ 1914.

Ἡ αὐταπάρνησις καὶ ἀθελοθυσία τοῦ γενναίου πολεμιστοῦ συγκινεῖ ἔτι μᾶλλον καὶ ἐμπνέει τὸν θαυμασμόν, τὸν ἐξιδανικεῖαι δὲ ἐν τῇ λατρείᾳ καὶ τῇ εὐγνωμοσύνῃ τῆς ἐθνικῆς ψυχῆς, καθόσον, νέος αὐτὸς, ὥραιος, πλούσιος, περιστοχιζόμενος ἀπὸ τὰ πλέον ἐπίζηλα, ἀγαθὰ ζωῆς, ἐγκατέλειψεν οὐχ ἦττον τὰ πάντα, γονεῖς, μέλλον, χλιδὴν, εὐμάριαν εἰς τὸν ἱερὸν βωμὸν τῆς Πατρίδος καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Μεγαλείου.

ΠΟΛΕΜΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΘΗΛ. ΠΑΝΑΣ

(Υπολοχαγὸς τοῦ μηχανικοῦ ἐκ τῶν πρώτων πεσόντων Ἑλλήνων ἀξιωματικῶν κατὰ τὸν Ἑλληνοτουρκικὸν πόλεμον, εἰς Σαραντάπορον τῇ 8ῃ Ὀκτωβρίου 1912.)

ΠΟΙΗΤΑΙ ΚΑΙ ΛΟΓΟΓΡΑΦΟΙ, ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ

Σταμ. Σταματίου — Τιμος Μωραΐτινης
Δημοσθένης Δημακόπουλος — Μ. Α. Ροδάς
Λεωνίδας Ζώης — Σωτ. Σκίπης

ΤΟΥ "ΕΘΝΙΚΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ, (1885-1915)

'Αριστου. Η. Μιχαήλ — 'Ανδρ. Νικολάρας
Μιχ. Ζώρας — 'Ιω. Νικολάρας
Γεώργιος Καλλιπέρης — 'Αλ. Σαρατσόπουλος

ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

¶ παρ' ἡμῖν Ἴατρος φυσικοθεραπευτῆς κ. Δ. Βασιλειδῆς ὁ διορισθεὶς πρὸ τινος καὶ τακτικὸς ἱατρός — ἠλεκτρολόγος τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, συνεχίζων τὰς ἀόκνους καὶ διηνεκεῖς αὐτοῦ προσπάθειάς διὰ τὴν τελειοποίησιν τῶν φυσικοθεραπευτικῶν μεθόδων, προσέθηκε κατ' αὐτὰς νέαν τοιαύτην ἐπὶ τῶν ὑπιδύκνων ρευμάτων. Λίαν χαρακτηριστικὴ διὰ τὴν ἐντύπωσιν, τὴν ὁποίαν ἡ νέα μέθοδος τοῦ κ. Βασιλειδῆ ἐπροξένησεν ἐν τῇ ξένη, εἶνε ἡ ἐπιστολὴ τοῦ μεγαλειτέρου τῶν ἐν Εὐρώπῃ ἐργασασίων Ἡλεκτροθεραπειᾶς Ραϊνίγκερ, Γκέμπερ καὶ Σάλλ, ἀπευθυνθεῖσα πρὸς τὸν κ. Βασιλειδῆν καὶ ἔχουσα ὡς ἑξῆς:

Κύριον Δ. ΒΑΣΙΛΕΙΔΗΝ

3 Ὁδὸς Μασσαλίας

ΑΘΗΝΑΣ

Ὁ οἶκός μας Ραϊνίγκερ, Γκέμπερ καὶ Σάλλ, ὅστις, ὡς γνωρίζετε, εἶνε τὸ μεγαλειότερον ἐργαστάσιον ἱατρικῶν ἠλεκτροικῶν μηχανημάτων, μετέφορτισε νὰ σὰς ἐρωτήσω μερικὰς λεπτομερείας τῆς συσκευῆς σας τῶν ὑπιδύκνων ρευμάτων.

Ἀπὸ τινος καιροῦ, μέγας ἀριθμὸς ἱατρῶν, πελατῶν μας, οἵτινες ἀνέγνωσαν τὴν ἀνωτέρω μελέτην σας, ἀπηθύνθησαν πρὸς τὸ κεντρικὸν ἐργαστάσιόν μας τῆς Ἐρλάνγκεν, διὰ νὰ ζητήσουν ἐξηγήσεις ἐπὶ τῆς συσκευῆς σας καὶ τοὺς ὄρους, ὑπὸ τοὺς ὁποίους ἐφαρμόζετε τὰ ὑπιδύκνα ρεύματα.

Ἐπειδὴ ὁ οἶκός μας ἐπιθυμεῖ πολὺ νὰ ἐξυπηρετήσῃ τοὺς ἱατροὺς τοῦτους, θὰ σὰς ἦμαι πολὺ ὑπόχρεως, ἐὰν θὰ ἔχετε τὴν καλωσύνην νὰ μοὶ ἀπαντήσητε λεπτομερῶς ἐπὶ τῶν θεμάτων τούτων.

Ὁ οἶκός μας ἐπίσης θὰ ἐθεώρῃ ἐντύχημα, ἐὰν ἠθέλατε ἀναθέσει εἰς αὐτὸν τὴν κατασκευὴν παρομοίον μηχανήματος, εἰς τὸ ὁποῖον θὰ εἶδιδε τὸ ὄνομα «Υψιδύκνα συστήματος Βασιλειδῶν...»

ΑΛΕΞ. ΧΙΛΣΜΑΝ

Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη τιμῶσα τὸν ἐκλεκτὸν ἐπιστήμονα καὶ ἀμείβουσα ἠθικῶς τοὺς ὑπὲρ τῆς ἐπιστήμης μόχθους του, τιμᾷ μετ' αὐτοῦ καὶ τὸν λοιπὸν ἐπιστημονικὸν κόσμον τῆς Ἑλλάδος.

Εἶνε δὲ φανερόν, ὅτι τὸ ἐν λόγῳ μέγα ἐργαστάσιον ἐζήτησε παρὰ τοῦ κ. Βασιλειδῆ τὴν ἄδειαν τῆς κατασκευῆς «Υψιδύκνων συστήματος Βασιλειδῆ» ἐν ἐπιγνώσει ὅτι παρέχει εἰς τὸν ἐπιστημονικὸν κόσμον τελειοποίησιν εἰς τὴν θεραπευτικὴν τῶν ἐν γένει ἀρθροϊτικῶν νοσημάτων. Καὶ τοῦτο κατόπιν αἰτήσεως διαφόρων Γερμανῶν καὶ ἄλλων ἐπιστημόνων, οἵτινες ἔλαβον ἀφορμὴν νὰ μελετήσωσι τὴν νέαν μέθοδον τοῦ κ. Βασιλειδῆ ἐκ τῆς τελευταίας ἀνακοίνωσός τοῦ Ἑλλήνος ἐπιστήμονος εἰς τὸ ἐν Πράγῃ Διεθνὲς Συνέδριον «Περὶ Θεραπειᾶς τῆς χρονίας μυοκαρδίτιδος διὰ τῶν ὑπιδύκνων ρευμάτων.»

Η ΧΑΝΙΩΤΙΣΣΑ

Ἦρ' ἔστ' ἄρα, τί ξοδεύεσαι καὶ φέρεις τὰ παιγνίδια
καὶ δείχνεις τὸ μεράκι σου;
Στὸ κουλτουκάκι τί κερνάς τὰ ἴδια καὶ τὰ ἴδια,
Καὶ ῥέβεις στὸ ξερόχισμα ξεχνώντας τὸ σπιτάκι σου;

Σὰ σφουγγαρίζω τί κνιτῆς μετ' ἡλωμένα μάτια
τ' ἀφράτα τὰ μπατζάκια μὸν μετ' στὰ θολὰ νερά; ...
Τί μοῦ ξεσχίζεις μετ' τὸ ροῦ τὰ ροῦχα σὲ κομμάτια;
Καὶ τ' ἄχ, καὶ βάζ σου, ῥέ, γιατί τὴν πόρτα μου βαρᾷ;

Πρωτὶ-πρωτὶ τί μ' ἀκολουθᾷς σὺν ἴσκιος στὰ σοκάκια
καὶ μετ' τσατίζεις ἄτμα «μπαρμποῦτρα καὶ φεργάδα μόν;»
Τί με ποτίζεις στὰ καλά καθοῦμενα φαρομάκια
Καὶ μοῦ χολνᾷς τὴν τύχη μόν μπροστὰ στὴ φιληγάδα μόν;

Ντροπὴ ναι στὰ μονστάκια σου καὶ στὸ μακρὸ σου μπῶϊ
Νὰ λαχωνεῖς σκοτωμούς καθ' ὅρα μετ' τὴ κάμα σου.
Μὴ λογαριάζεις ἄλ' τὰ μετ' ἡ ἀκούσης μοιροῦλοῖ;
— Ἄν τάρχηδες γιὰ σκοτωμό, θὰ τῶκανες τὸ τάμα σου.

Βοῆ, ἂν εἶνε ἀγάπη κι' ἂν πονῇ σ' ἄληθινὰ ἢ καρδιά σου,
Κι' ἂν μετ' ζητᾷς γιὰ ταῖοι σου, γιατί δὲν μοῦ τὸ λες;
Μ' ἂν πάλι γιὰ καμμιὰ κερά μ' ἐπῆρες, αἵνε χάσου,
Μὴ σοῦρθῃ καμμιὰ ξόφωραση, κι' ἄλ' τὴ καρδιά σου κλαῖς.

(Ἀπὸ τὰ «Σμορνέικα».)

ΜΙΧ. ἈΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΣΤΙΑ
(Έργον τοῦ ἀρχιτέκτονος Ἰωάν. Μούση)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΣΤΙΑ

(ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ)

ΧΑΡΙΝ τῶν ἀναγνωστῶν τοῦ «Ἡμερολογίου» παραθέτομεν ἑνάτι τὴν εἰκόνα ἑνὸς μοναδικοῦ εἰς τὸ εἶδος τοῦ ἀριστοτεχνήματος τῆς νεοελληνικῆς ἀρχιτεκτονικῆς. Εἶνε τοῦτο μεγάλη ἐστία ἐκ λευκοῦ πεντελησίου μαρμάρου, ἔχουσα ὕψος 4.30 μέτρων καὶ πλάτος 2.10, μετὰ γλυπτῶν παραστάσεων καθαρῶς Ἑλληνικῆς ἐμπνεύσεως.

Ἡ ἐστία αὕτη, εἴδους monumental, πρωτοτύπου τεχνοτροπίας, ἐσχεδιάσθη καὶ ἐξετελέσθη τῇ 1888 ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τοῦ γνωστοῦ καὶ δοκιμωτάτου ἀρχιτέκτονος κ. Ἰωάννου Εὐθ. Μούση μεθ' ὅλου τοῦ ἀρχιτεκτονικοῦ διακόσμου καὶ τοῦ γλυπτικοῦ μέρους, οὗ ἡ ἐκτέλεσις εἶχεν ἀνατεθῆ εἰς ἓνα ἐκ τῶν κορυφαίων γλυπτῶν, τὸν αἰῶδιμον Ἰωάννην Βισσάρην. Τὸν θριγκόν, ὕψους 0.7ῶ, συνιστάμενον ἐκ τῆς κορωνίδος, τῆς ζυφοφόρου καὶ τοῦ ἐπιστυλίου, ἀνεχουσιν ὑποβαστάζουσαι ἑκατέρωθι αἱ δύο Καρυάτιδες, ἀναγεγλυμμέναι εἰς φυσικὸν μέγεθος, ἐξόχου τέχνης εἰς τε τὴν ἀνατομικὴν ἀκρίβειαν καὶ τὴν ἐκφρασιν τῶν γραμμῶν. Τὰ παρ' αὐτοῖς πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν μέρος δύο ὀλόγλυφα παιδία, φυσικοῦ μεγέθους, μετ' ἀνθεμίων καὶ φύλλων δρυὸς καὶ δάφνης, παριστάνουσι συμβολικῶς τὰ δύο πνεύματα (genies) τὸ μὲν ἐκ δεξιῶν τῆς γλυπτικῆς, τὸ δὲ ἐξ ἀριστερῶν, τῆς ζωγραφικῆς. Ἐπὶ τῶν παραστάδων τῶν ἀνεχουσῶν τὴν ζυφοφόρον, εἰσὶν ἀνάγλυφοι δύο λεοντοκεφαλαί, κρατοῦσαι ἐκ τῶν ὀδόντων ἐξηρτημένους διὰ κρίκου καρποῦς τῆς ἑλληνικῆς καλλιτεργείας. Ἐπὶ τῆς ζυφοφόρου ὑπάρχουσι γλυπτὰι παραστάσεις εἰκονίζουσαι τὴν Μουσικὴν, τὴν Γεωργίαν, τὸ Ἐμπόριον, τὴν Βιομηχανίαν, κλπ. Ἡ μεταξὺ τῶν δύο Καρυατίδων εἰκὼν ἐγγραφή ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου διαπρεποῦς ζωγράφου Νικηφόρου Λύτρα, παριστᾷ δὲ γραφικὸν τι τοπίον τῆς Κηφισιάς. Εἶνε δὲ περιττὸν νὰ λεχθῆ μετὰ ποίας ἐπιμονῆς ἐφιλοτεχνήθησαν καὶ αἱ τελευταῖαι ἀκόμα ἀρχιτεκτονικαὶ λεπτομέρειαι, ἀπὸ τῶν ἀνθεμίων τῆς κορωνίδος μέχρι τῶν ῥοδάκων τοῦ ἐπιστυλίου καὶ τῶν ὀδόντων τοῦ γείσου.

Τὸ ἔργον αὐτὸ τοῦ κ. Μούση, τὸ ὁποῖον χαρακτηρίζει πρωτοτυπία συλλήψεως καὶ δύναμις ἐκτελέσεως, ἡ τότε Ἐπιτροπὴ τοῦ Ζακπέιου ἐγνωμοδότησε καὶ ἐσύστησεν ὅπως σταλῆ εἰς τὴν Παγκόσμιον Ἐκθεσὶν τῶν Παρισίων τοῦ 1900 δι' ἐξόδων τοῦ Κράτους. Καὶ ἡ σύστασις τῆς ἐδικαιώθη, διότι ὄντως τὸ ἔργον ἐτίμησε τὴν Ἑλληνικὴν τέχνην, ἀπονεμηθέντος χρυσοῦ μεταλλίου εἰς τὸν σχε-

διάσαντα αρχιτέκτονα κ. Ἰωάν. Μούσην. Σημειωτέον δὲ ὅτι ἡ Ἑλληνόδικος Ἐπιτροπὴ ἦτο διεθνῆς, ἀποτελουμένη ἐκ τριῶν διασῶμων καλλιτεχνῶν ἀρχιτεκτόνων, ἐνός Γάλλου, ἐνός Γερμανοῦ καὶ ἐνός Ἀγγλοῦ, μὲ κῦρος τοῦτέστι καὶ αὐθεντιᾶν κριτικῆς ἀπροσβλήτου. Ἡ ἐπιτροπὴ δὲ αὕτη, διὰ τὸ γλυπτὸν μέρος, εἶχεν ἀποφανθῆ ὅτι, ἐὰν ἐξῆ ὁ καλλιτέχνης αὐτοῦ Βισσάρης, θὰ ἐτιμᾶτο διὰ τοῦ μεγάλου βραβείου (grand prix).

Σημειωτέον ὡσαύτως ὅτι εἰς τὸ Τμήμα ἐκεῖνο τῆς Ἐκθέσεως τοῦ 1900 (Decoration fix des édifices publics et des habitations), μεταξὺ πλείστων ὁσων ἀλλοεθνῶν συναγωνισθέντων μόνον ἡ Γαλλία ἐν τῇ προσώπῳ ἐξ γάλλων ἀρχιτεκτόνων (τῶν Plumet & Selmershein, Bernard, Carrier, Charpentier, Escalier καὶ Lambert) καὶ ἡ Ἑλλὰς ἐν τῇ προσώπῳ τοῦ κ. Μούση ἐτιμῆθησαν καὶ διεκρίθησαν διὰ τοῦ χρυσοῦ μεταλλίου.

Τὸ θαυμάσιον ἀληθῶς τοῦτο ἔργον, τὸ ὅποσον θὰ ἠδύνατο καὶ θὰ ἤξιζε νὰ κοσμήσῃ καὶ βασιλικὸν ἀνάκτορον, ἔπρεπε νὰ καταστῆ καὶ νὰ ὑπόκηται ὡς τὸ μόνον ὑπόδειγμα ἐλληνικῆς Ἑστίας διὰ τοὺς πολυταλάντους Ἀθηναίους, τοὺς ἐκ πνεύματος ξενομανίας καταδαπανώντας εἰς ἀκαλασθήτητα, ἐκτρωματικά, θαπανηρότατα δὲ βαναυσουργήματα, ὅσα αὐτοσχεδιάζουν ἀλλοδαποὶ δῆθεν καλλιτέχνη ἐκμεταλλευόμενοι τὴν ἀφέλειαν καὶ ἀπλοϊκότητα τῶν παρ' ἡμῖν ὀφιπλοῦτων σνωβιστῶν.

Βῆχας χωρὶς ἄδειαν

Θεωρία κατὰ τὰ γυμνάσια νεοσυλλέκτων

Ἔπαξιωματικός. — Αἱ! ἐσὺ ὁ τελευταῖος, ποῖός σουδωκε τὴν ἄδειαν νὰ βῆχης τώρα πού εἶσαι στὴ γραμμὴ! Δὲν σὰς εἶπα χίλιες φορές νὰ μὴ βῆχητε πρὶν σὰς πῶ τὸ πρόσταγμα: Ἀνάπαυσαι;

ΣΚΙΤΣΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΟΥ

ΤΑ ΞΥΛΑΡΑΚΙΑ ΤΗΣ ΒΑΓΙΑΣ

ΝΑΣΤΑΤΟ ὅλο τὸ χωριό, ἀπὸ τὰ Λειβάδια ὡς κάτω στὴ θάλασσα, κ' ἀπὸ τὴν Ὀργιάκα ὡς τὴν Παπαδέλα πέρα. Κλέψανε τῆς Ἀγγέλας τὸ μεσοφούστανο! ἄσπρο σὰν τὸ κρῖνο κ' ὀλοκέντητο, ἀβάλτο ἀκόμα κ' ἀχνόλοστο, μπουγαδιασμένο κ' ἀπλωμένο στὸν ἥλιο, πάει, χάθηκε, φτερά, θαρρεῖς, ἔκαμε κ' ἐπέταξε, λεπτὸ κ' ἀραχνούφαντο καθὼς ἦτανε. Μεγάλο ζήτημα σ' ὅλον τῶν θηλυκῶν τὰ στόματα ἀλλοσυσύμιαστες ὅλες κατὶ ψιθυρίζανε: μὰ καμμιά δὲν κοιτοῦσε νὰ πῆ, ἔτσι παστρικά καὶ ξάστερα, τῆς κλέφτρας τόνομα. Πάγαине νὰ σκάσῃ ἡ Ἀγγέλα. Δὲν ἦτανε δὰ καὶ λίγο πράγμα, ἔτσι σὰ καλὰ καθουμένα καὶ μίαν μονάδα! Ἐξάφνα, μέσα ἀπὸ τὰ πολλὰ κρυφομιλήματα, καὶ μὰ φωνὴ παρηγορήτρα κούστηκε — «Νὰ βάλουμε τὴ Βάγια νὰ μᾶς κἀνὴ τὰ μάγια τῆς! Αὐτὴ θὰ μᾶς φανερώσῃ τὴ κλέφτρα!»

Ἦτον κοντὴ, πολὺ κοντὴ, ἡ μακαρίτισσα ἡ Βάγια. Κάποτε, γὰρ νὰ τὴν πειράξω, γονάτιζα δίπλα τῆς καὶ μόλις τὸ δλάσπρο κεφαλάκι τῆς ἐφθανε στὸ πηγούνη μου· ἄλλοτε πάλι στεκόμουνα τενωμένος κ' ὀλόρθος μπροστά τῆς καὶ τῆς μιλοῦσα σιγά-σιγά: ἀπὸ τόσο ὕψος πού νὰ φθάσῃ ἡ φωνὴ μου σ' αὐτί τῆς! Τὶ τάθελες ὅμως, ὅσο μτόγι τῆς ἔλειπε, τόση ξυπνάδα εἶχε καὶ πονηράδα στὰ μικρούτσικα καὶ βαθουλά τῆς μάτια. Ἐάν τῆς ἔλεγες κατὶ νὰ τὴν πειράξῃς, ἐστέκετο, σὲ κυττοῦσε κατάμματα, ἐδιάβαζε, θαρρεῖς, στὴν καρδιά σου, καταλάβαινε τί ταμπάκο φουμάρεις, κ' ἀναλόγως ἐπαίξε κ' ἐκεῖνη μαζί σου ἢ σ' ἀποστόμωνε μ' ἕνα τῆς λόγο. Ἡ καρδιά τῆς, γεμάτη ἀγάπη κ' ἀφοσίωση στὸν πλησίον, ἦταν ὅλη καλωσύνη στοὺς πόνους τοῦ ἄλλου: κ' ἐπειδὴ δὲν εἶχεν ἀποκτήσει παιδιά, ἔθρεψε κ' ἀνάθρεψε πολλὰ-πολλὰ ψυχολαῖδια, τὰ μεγάλωσε μὲ ὅλη τῆς τὴ φτώχεια, τάποκατάστησε ὅσο μπορούσε καὶ σήμερα ἀκουεὶ σχωρήματα ἀπὸ τόσα καὶ τόσα παιδιά καὶ ἐγγόνια. Νά, χριστιανὴ μὴ φορὰ, πού μὲ τὰ χέρια τῆς, τὰ καλά τῆς τὰ ἔργα, ἀνοῖξε μοναχὴ τῆς τοῦ Παραδείσου τὸ δρομὸ!

Καὶ τί καλὸ δὲν περνοῦσε ἀπὸ τὸ χέρι τῆς! Προξενήτρα σ' ὅλα τὰ ἀρραβωνιάσματα, τὰ κατάφερε νὰ συμβιδιάξῃ «δουλειὲς μὲ φούντες» πού λέει ὁ λόγος, κ' αὐτὴ πρώτη θάπινε τὸν

πρώτο κεντηδιάτικο καφέ από της νύφης τὸ χέρι. Ἦθελες νὰ μοιράσῃς κουφέτα τοῦ γάμου; Φωνάξετε ἀμέσως τὴ Βάγια. Ἦθελες νὰ κάνῃς τοῦ παιδιοῦ σου τὴ βάφτιση; Τρεχάτε ἀμέσως στὴ Βάγια. Κοιλοπονοῦσε καμιά ἐτοιμόγεννη; Τὰ μεσάνυχτα γρήγορα ἢ Βάγια νὰ ἔλθῃ. Μάλλονε καμιά γυναίκα μὲ ἄλλη καὶ δὲν προφταίνανε στὸν κανγὰ νὰ ραδιάσουν ὅλα τὰ

«... Κάποτε γιὰ νὰ τὴν πειράξω, γονάτιζα ἔμπρός της...»

ἤτο της κουζίνας ἢ ἐφεδρεία κι' ἄς τολμοῦσε κάνεῖς νὰ τῆς πῆ ἓνα λόγο, μποροῦσε νὰ σοῦ βγάλῃ τὰ μάτια.

Μὰ μήπως μονάχα στοὺς ψυχικοὺς πόνοὺς συμπονοῦσε τῶν ἄλλων; Μεγάλο θὰ εἶχате λάθος, ἂν σᾶς περνοῦσε τέτοια ἰδέα. Ἔκανε καὶ τὴ γιάτρισσα, κάποτε καὶ τὴ μάγισσα ἢ θεία Βαγιοῦδα. Ὅποια εἶχεν ἀκριθὸ στὸ μάτι ἢ ἀνήλιο στὸ χέρι ἢ κάλο στὸ πόδι, θὰ ἔτρεχε στὴν ἐπιστήμη τῆς Βάγιας; κι' ἐκείνη, καμαρωμένη γιὰ τὴν τέχνη της, μ' ἓνα δύο μάγια καὶ ξόρκια τῆς τὰ ἀήτευε καὶ χανόντανε, καθὼς λέγουν ὅσοι εἶχαν τὴν τύχη νὰ τοὺς γιαιτρέψῃ μὲ τὰ διαβάσματα καὶ τῆς μάγεις. Πόνεμα, καλαγκάθι ἢ μούρη, σὺν εἶχε κανέναν, πάλι στῆς πολυξερῆς Βάγιας τὴ χειρουργικὴ θὰ κατάφευγε, θὰ ξεπλύνετο σὲ καμιά πεζούλα τῆς αὐλῆς τῆς καὶ ἡ κυρὰ Βάγια, μὲ σοβαρότητα ἐκατόν Γερουλάνων, θὰ τώσχιζε ὅχι σὺν τοὺς γιαιτροὺς τοὺς ἀθεόφοβους, ἔλεγε, ποῦ πᾶνε στῆς Γαλλίης καὶ τῆς Ἀγγλίας καὶ μαθαίνουν νὰ σὲ πονοῦν μὲ τὸ νυστέρι ἀλύττητα, ἀλλὰ θάκοβε ἀπὸ λεμονιά μιά τσέντα καὶ μ' αὐτὴ περιφῆμα θὰ τελειωνε τὴ δουλειὰ τῆς! Μὰ κι' ἂν τύχαινε κάποτε νὰ γυρίσῃ τὸ βγαλτὸ σου σὲ γαγγραινα καὶ νὰ πάγῃς νὰ βρῆς τὸν παπποῦ σου, Θεὸς φυλάξῃ νὰ φταίῃ ἡ Βάγια! Τί νὰ σοῦ κάνῃ, παιδάκι μου, κ' ἡ γιαιτρικὴ μου, ποῦ εἶχε σωθῆ τὸ λάδι ἀπὸ τὸ καντηλί σου! Κι' ὄχι στὴ Βάγια, μὰ καὶ στὸ Γῶγο νὰ πῆγαινε, δὲν θὰ μποροῦσε νὰ τὴ γλυτώσῃς. Πόσο φρόντιζε γιὰ τὴν ὑγεία τῆς, τὸ θυμοῦνται ὅλοι καὶ

ὄλες στὸ χωριό. Τακτικὴ σὲ ὅλα τῆς, τακτικὴ καὶ στὰ θαλάσσια μπάνια; μόλις μεσολογοῦσεν ὁ Μᾶης, ἄφινε πρωτὶ-πρωτὶ τὴν θερμὴ ἀγκαλιὰ τοῦ γέρου τῆς τοῦ Γιαννάκου, ἔπαιρνε, μορὲ μάτια μου, τὴν κατιμάδα στὸ χέρι καὶ μιά καὶ δύο, μ' ὅλα τὰ ἐννενητὰ τῆς χρόνια, κατέβαινε στὸ ἀμμουδερὸ ἀκρογιάλι καὶ μαζί μὲ δροσάτες κοπέλλες, ἔπαιρνε μιά χαρὰ τὸ μπανάκι τῆς.

— Κάτι καὶ σὺ στὰ γεράματα μπάνια μοῦ κάνεις μὲ τὰ κορίτσια, θεὰ Βάγια;

— Αἶ, παιδάκι μου, ἀνακατεύομαι κι' ἐγὼ μὲ τὰ γαργαδέρικα, γιὰ νὰ τὰ φυλάγω ἀπὸ βάσκανο μάτι, ποῖος δὰ ξέρεῖ κι' ὅλας, μπορεῖ νὰ κολλήσω κι' ἐγὼ λιγάκι ἀπὸ τὰ νειάτα τους.

Ἄν ρωτᾶτε καὶ γιὰ τὸ τούρκικο λουτρό, ἐκεῖ δὰ ἦταν κι' ἂν ἦταν ποῦ γενοῦνταν χαλασμός κόσμου μὲ τὰ πειραχτικὰ ἀστεῖα τῆς Βάγιας; στὴν κάθε κοπέλλα, θάλεγε ποῖοναν θὰ πάρῃ καί... καταλαβαίνετε πιά! Εἶχε κι' αὐτὸ τὸ χάρισμα ἢ μακαρίτισσα; ἔχαμε συχνὰ μακροβουτία στὸ πυκνὸ κι' ἀγνωρίστο σκοτάδι τοῦ μέλλοντος τότε ρίχνοντας τὰ κονκιά καὶ τὰ χαρτιά καὶ τότε κἀνόνας τὴν μάντισσα, σὺν τὴν ἀρχαία Πυθία.

Ἄφινω ποῦ κάθε πεθαμμένος ἀπὸ τὰ χέρια τῆς πρώτα θὰ περνοῦσε γιὰ σαβάνωμα καὶ μοιρολόγιασμα καὶ ξεβγαλμα κ' ὕστερᾶν θὰ τὸν παραδίνε σύζυλο τὸν κομποῖρη στὸν νεκροθάφτην ἀντρούλη τῆς, τὸν πολυξερὸ καὶ πολυτεχνίτη, μὰ καὶ ρημοσπίτη Γιαννάσο!

Ὅστοςο βούϊζε τὸ σούσουρο γιὰ τῆς Ἀγγέλας τὸ μεσοφού-στανο, ὡς ποῦ πῆγανε τὰ χαμπάρια καὶ στὴ Βαγιοῦδα. Μιά καὶ δύο, τὰ μάγια ὀ' ἐνέργεια.

— Σῶπα, καϊμένη Ἀγγέλα, κι' ἐγὼ, ὡς αἰῖρο τὸ πρωῖ θὰ σοῦ φανερώσω τὴν κλέφτρα νὰ μὴ χαρῶ τὸ Γιαννάκο μου. Τ' Ἀη-Ἀντόνη ἡ φωτιά νὰ μὲ κάψῃ σύρριξη ἂν δὲν σοῦ φέρω τὸ μεσοφού σου!

Κι' ὅταν σοῦδινε πιά μιά τέτοια ὑπόσχεσι ἡ Βάγια, ἦταν σὺν νὰ βαστοῦσε τὸν Πάπα ἀπὸ τὰ γένεια.

Ἦξερε τοῦ λόγου τῆς ἡ Βάγια, δηλαδή, λογιῶν-λογιῶν μαγικὰ καὶ ξόρκια καὶ ἄλλα θεϊκὰ κ' ἔξωτικὰ πράγματα. Μ' αὐτὴ τὴ φορὰ γιὰ τὸ μεσοφούστανο τῆς Ἀγγέλας, σκαρφίστεκε τὸ πλιὸ διαβολεμένο. Παίρνει πέντε κομμάτια φιλά ξυλαράκια, τὰ κόφτει προσεκτικὰ ὅλα ἰσόμετρα, ὡς ἓνα δάχτυλο μᾶκρος; φωνάζει πέντε λαδικὰ, ποῦ ὑποψιάζοτανε πῶς κάποια ἀπ' αὐτὲς θάξῃ κάνει τὴν κλεψία καὶ τῆς ἀρχίζει:

— Ἐλα ἐδῶ σὺ, Ἀμεροῦδα, πάρε αὐτὸ τὸ ξυλαράκι τῆς ἀπιδιὰς; καὶ σὺ, παστρική Βασιλική, πάρε αὐτὴ τὴ βυσσινιά. Ἐσὺ, Ἐλενίτσα, πάρε αὐτὴ τὴν ἐλῆα; ἔ, σὺ Δημητροῦλα, πάρε αὐτὸ τὸ κομματάκι τῆς δάφνης; σ' ἐσένα, κυρὰ Μαριγώ, ποῦμεινες καὶ ὕστερῃ, δίνω αὐτὸ τὸ κομμάτι τῆς μηλιάς. Ἀνοίχτε, καὶ μὲνες, καλὰ τὰ μάτια σας! Μιά ἀπὸ σᾶς, τὸ ξέρω σίγουρα, ἐσοῦ-

φρωσε τὸ μισοφόρι τῆς Ἀγγέλας. Ξέρω πῶς ὄλες σας θὰ μοῦ κάμετε τ' ἀρνί, ἢ καθεμίᾳ σας θάρνηθῆ τὴν κλεισιά, ἀλλὰ ἐννοία σας καὶ θὰ φανερωθῆ μονάχη τῆς. Τὰ ξυλαράκια ποῦ σὰς ἔδωκα, εἶνε ὅλα ἰσομετρά· θὰ τὰ κρατᾶτε ὄλες ἀπόψε στὸν κόρφο σας κ' αὐριο πρωτὶ-πρωτὶ θὰ μοῦ τὰ φέρετε. Ὅποια ἔκλεψε τὸ μισοφόρι, τὸ ξυλαράκι τῆς θά'ναι ὡς τὸ πρωτὶ ἓνα δάχτυλο μακρύτερο κ' ἄλλοι στὴ μοῖρα τῆς! Τὰ ξυλαράκια τάχω μαγεμμένα καὶ

«... ἂν ῥωτᾶτε γιὰ τὸ τούρκικο λουτρό, ἐκεῖ ἦταν χαλασμός κόσμου...»

διαβασμένα στὴ χάση τοῦ φεγγαριοῦ καὶ τὴν ὥρα ποῦ λαλοῦν τὰ ὄρνιθα. Κ' αὐτὰ θὰ μολοήσουν ξάστερα τὴν ἀλήθεια!

Αὐτὰ εἶπε ἡ Βάγια κ' ἄρχισαν ὄλες νὰ ὀρκίζονται καὶ νὰ κατελυθῶνται πῶς δὲν ξέρουν τίποτα γιὰ τὸ μεσοφούστανο τῆς Ἀγγέλας, μὰ θεὸς φυλάξοι, τέτοια ἁμαρτία!

— Καλά, καλά. Αὐριο θὰ ξεδιαλύνῃ τὸ πρᾶμμα.

Ἐκεῖνες, πήρανε τὰ ξυλαράκια κ' ἢ πέντε, καὶ δρόμο γιὰ τὰ σπίτια τους. Ἐβράδυσαν ἡ μέρα καὶ σὰν ἦλθε ἡ ὥρα, γύρανε κ' ἢ πέντε νὰ κοιμηθοῦνε. Μὰ μονάχα στὴς Μαριγῶς τὰ βλέφαρα ὁ ὕπνος δὲν κολλοῦσε καθόλου. Τὰ μάτια τῆς ὀρθάνοιχτα κ' ὅλο συλλογιζότανε. Ἐννοιοθε τρικυμία μέσα στὸ κεφάλι τῆς. Βασάνισε χίλιες φορὲς τὸ μυαλό τῆς καὶ στὸ τέλος, παρασιμένα τὰ μεσάνυχτα, πετάχτηκε ὀλόρθη ἀπὸ τὸ στρώμα τῆς, ξέσπασε σ' ἓνα γέλιο σατανικό πῶς θὰ τὴ πουλήσῃ γιὰ πράσινο χαβίари τῆ Βάγια μὲ τὴν σκέφι ποῦ κατέβασε τὸ ξερό τῆς, ἔβγαλε τὸ ξυ-

λαράκι ἀπὸ τὸν κόρφο τῆς καί, μ' ἓνα μαχαίρι, τὸ κόντηνε ἓνα δάχτυλο. Ξαναπλάγιασε μὲ ἀνάλαφρη τώρα συνειδησι καὶ κοιμήθηκε τὸν ὕπνο τοῦ δικαίου. Θὰ τὰ κατάφερνε μιὰ μορφαί, θὰ γλιστροῦσε σὰν τὸ χέλι, καὶ τὸ μεσοφούστανο θά'μενε γιὰ πάντα στὸ σεντοῦκι τῆς.

Ξημέρωσαν ἡ φοβερὴ ἡμέρα τῆς κρίσεως καὶ ἡ ἀγωνία ἦτο ζωγραφισμένη εἰς ὅλων τὰ πρόσωπα. Πεταγτές, ἢ μιὰ μετὰ τὴν ἄλλη, ἔφθασαν στὸ παλαιό-σπιτο Κάρακα, τὸ χωρὶς πόρτες καὶ παράθυρα κ' ἀκεραμίδωτο ἀρχοντικό τῆς κυρᾶ-Βάγιας, ἢ πέντε γυναικούλες μᾶς, ἢ Ἀμερισούδα, ἢ Δημητροῦλα ἢ περήφανη, ἢ ὠμορφη Ἐλενίτσα, ἢ Βασιλική, καὶ τελευταία, ἢ κυρᾶ-Μαριγῶ, τῆς Ἀγγέλας ἢ καλὴ γειτονίσσα. Βγάζουν ὠμορφα-ὠμορφα τὰ ξυλαράκια των καί, ζεστὰ ἀκόμα ἀπὸ τὸν κόρφο των, στὴ μάγισσα τῆ Βάγια τὰ παράδωσαν, κ' αὐτὴ μὲ σοβαρότητα σὰν νὰ ἦταν ὁ σοφὸς Σολομών, τὰ πήρε, γύρισε ἀπ' τὴν ἄλλη τὴ μεριά νὰ τὰ ζυττάξῃ κρυφά, νὰ μὴ ἴδωσιν τάχα τὸ μυστικό τῆς, τὰ ἔβαλε τὸ ἓνα κοντὰ σ' ἄλλο, μὰ κανένα δὲ βρέθηκε μακρύτερο μονάχα τῆς Μαριγῶς ἦτανε κοντύτερο!

— Πηγαίνετε, σεῖς ἢ ἄλλες! εἶπε ξαναγυρίζοντας ἡ Βάγια. Ἐσύ, Μαριγῶ, κάτσε... κἀτι νὰ σοῦ πῶ!...

Κόκκαλο ἢ καῦμένη ἢ Μαριγῶ. Κόντηνε ἢ φωνὴ τῆς. Λυθῆ-καν τὰ γόνάτα τῆς. Θόλωσαν τὰ μάτια τῆς!

Ἄχ! κακομοῖρα Μαριγῶ. Μοναχὴ σου, μὲ τὰ ἴδια σου τὰ χερράκια, ἔσκαψες τὸ λάκκο σου καὶ χαντακώθηκες!

(Μιτυλήνη, Ἰούnius 1914)

ΠΑΝΤ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ

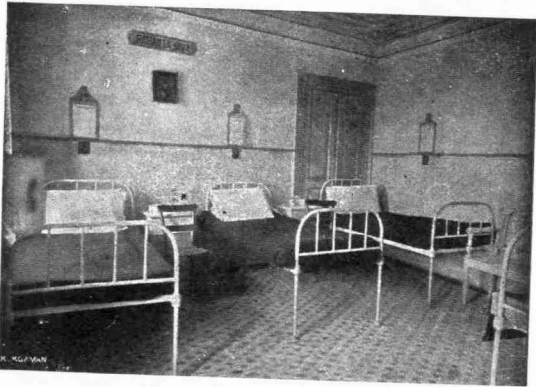
Εἰς κατοπληρωτὴν χρεώστην τῆς ὀδοντοστοιχείας του

ΔΕ φταῖς ἐσύ, φταίει ὁ κοντός ὁ ὀδοντογιατρός,
ποῦ δυὸ μισοῦλες βερεσὲ σοῦ ἔβαλε νὰ τρώς.
Τώρα δὲ φτάνει ποῦ τοῦ τρώς μαζί καὶ τὸν παραὸ του,
παρὰ ἀγορεύεις τρίζοντας τὰ δόντια... τὰ δικά του!

ΣΑΤΑΝΑΣ

«... Κόκκαλο ἢ καῦμένη ἢ Μαριγῶ.»

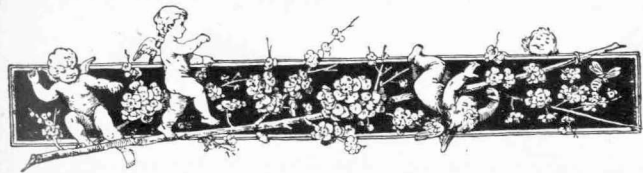

ΜΙΑ ΑΠΟ ΤΑΣ ΑΙΘΟΥΣΑΣ ΤΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΑΣΘΕΝΩΝ
ΤΗΣ ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΛΙΝΙΚΗΣ ΤΟΥ Τ. ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΟΥ
ΚΟΥ ΣΠΗΛΙΟΥ ΧΑΡΑΜΗ

Αί σεπταί μας Βασίλισσαι, Μήτηρ και Σοφία, καλῶς πληροφορημένοι περί τῆς ἀξίας τοῦ τ. ὑψηλοῦ ὀφθαλμολόγου μας κ. **Σπήλιου Χαραμῆ**, τιμῶσι τὴν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πειραιῶς 20 Ὀφθαλμολογικὴν Κλινικὴν του διὰ τῆς ἀποστολῆς εἰς αὐτὴν παντὸς πάσχοντος τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ ζητοῦντος ἀπὸ τὰς Μεγαλειότητος των προστασίαν πρὸς θεράπειαν τῶν ὀφθαλμῶν των. Ἴδια δὲ τοὺς κατὰ τοὺς δύο ἐνδόξους πολέμους τραυματίας ὀφθαλμικοὺς.

Ὁ δὲ κ. Χαραμῆς, πολὺ ὀρθῶς, ὠνόμασεν ἓνα, τὸν καλλίτερον, ἀπὸ τοὺς πολλοὺς τῆς Κλινικῆς του θαλάμους **Βασίλισσα Ὀλγα**, τοῦ ὁποίου καὶ τὴν εἰκόνα ἀνωτέρω δημοσιεύομεν. Ἡ δὲ ἐπικρατοῦσα μέσα ἐκεῖ καθαριότης, τάξις, ἀκριβεία καὶ πρῶτης κάμνον τὸν νοσηλευόμενον νὰ πιστεῖ ὅτι εὐρίζεται εἰς κανὲν **ὑδραϊκὸ νοικοκυριὸν** (Ὑδραῖος γὰρ ὁ κ. Χαραμῆς) καὶ οὐχὶ εἰς Κλινικὴν. Διότι καὶ ἡ τελεία αὐτῆς ἐπιμελητεία καὶ ἐν γένει τὸ προσωπικὸν μετὰ γλυκύτητος καὶ ἀδελφικῆς ἀγάπης φέρεται.

Καὶ ὅλα αὐτὰ ἀποδεικνύουν πῶς ὁ κ. Χαραμῆς, ὁ ὁποῖος μὲ τὴν μεγάλην καὶ χρυσοῦ του καρδιά καὶ τοὺς γλυκεῖς τρόπους ἐμπνέει τὴν πεποίθησιν εἰς τὸν ἀσθενῆ, δὲν εἶνε μόνον ἀληθῆς ἐπιστήμων, ἀλλὰ καὶ τέλειος ἄνθρωπος, τέλειος Χριστιανός. Ἡ ἀλήθειες πρέπει νὰ λέγονται.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑΙ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑΙ
ΕΚ ΤΟΥ ΕΞΩ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

[Εἰς τὸ ἑλληνικὸν κοινὸν εἶνε ἄγνωστος ἀκόμη ὁ ἐν Σμύρῃ νεαρός ποιητῆς κ. Λαίλιος Καρακάσης. Τὸν γνωρίζουν μόνον καὶ τὸν ἀπολαμβάνουν πρὸς τὸ παρὸν οἱ φιλόμουσοι κύκλοι τῆς Σμύρνης, ὅπου δημοσιεῖται ἀπὸ τίνος νεωδεδεῖς σατυρικοῦς στίχους ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον *Ἐπιθεωρητῆς* εἰς τὴν ἐφημερίδα «Κόπικος». Καὶ ὅμως ὡς σατυρογράφος εἶνε μίᾳ ἀληθινῇ ἀποκάλυψις. Μία ἰδιοφυΐα εἰσαύγουσα καινὰ δαιμόνια εἰς τὴν συγχορὸν ἑλληνικὴν σατυρογραφίαν. Μὲ χαρακτηριστικὴν πρωτοτυπίαν εἰς τὴν ἐμπνευσιν, τὸ ὕφος καὶ τὸν στίχον. Ἡ σάτυρά του εἶνε χαριεσσα ἅμα καὶ καυστικὴ. Τέθει συγχρόνως καὶ καυτηριάζει. Οἱ στίχοι του, εἰδημοὶ καὶ παιγνιώδεις, ἐξακοντίζονται

οὐχ ἦττον ὡς βέλη κατὰ πάσης κοινωνικῆς ἀσχημίας. Ἐχων ἴσως ὅπ' ὄψιν ἀφ' ἑνὸς τὸ τοῦ Ὀρατίου: «*Αρχεισθε εἰς ὀλίγους ἀναγνώστας*» καὶ ἐξ ἄλλου τὴν ἤτηραν τοῦ Βερνάρδου: «*Ὁ Λαὸς εἶνε ἡ Μούσα μου*» - ὁ Καρακάσης ἀκολουθεῖ καὶ τὰς δύο ἀρχάς. Ἡ σάτυρά του εἶνε πολὺ θεαλιστικὴ καὶ οἱ στίχοι του ἔχουν ἐνίοτε ὀμὴν γυμνότητα, χωρὶς ὅμως τὴν ἀπαίδευσιν τῆς χυδασιολογίας. Ἀπὸ τὰ κάτωθι σατυρικά του, τὰ ὁποῖα εὐρησθήσῃ νὰ πέμψῃ διὰ τὸ *Ἡμερολόγιον*, οἱ ἀναγνώσται θὰ κρίνουν περὶ τοῦ ταλάντου τοῦ κ. Καρακάσης, ὅστις, νεὸς ἔτι, μόλις 23—24 ἐτῶν, μᾶς ἐπιφύλασσει ἀναμφιβόλως μεγαλειτέρας ἐκπλήξεις.]

ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟ ΟΝΟΜΑ

ΣΥΛΛΟΓΙΣΜΟΥ ῥαλοκλήθης ἓνα τέκνον ἄρσενικόν
ὄμορφο σὺν τὰγγελοῦδιαν τὰ πουπουλοστέρωτα,
καὶ νὰ σοῦ κατέβῃ — λέει — σὸ μναλὸ τὸ πατρικὸ
νὰ τὸ βγάλῃς «*Ἐρωτα!*»

- Τὶ θεζῆλι θὰ σὲ κἀνῃ τέτιο τέκνον σκανδαλώδες,
μέσ' σὶν κάθε σου κουβένταν ὅταν τὸνομά τον μταίην.
— Ἡ γυναῖκά μου δὲ βλέπει, οὔτε λούσα, οὔτε μόδες,
μὲ τὸν Ἐρωτα σὸ σπῆτι βροῖσκει' ἀφωσιωμένη!
— Ἐχω μιὰ καινούργια νιάντα γὰ τὸν Ἐρωτα σὸ μάτι.

- «Με τὸν Ἐρωτά μου τᾶχουν ἢ μικρὸς τῆς γειτονεῖας μου»
 — «Με τὸν Ἐρωτά δὲ βροῖσکو ἡσυχία στὸ κρεββάτι
 » καὶ θαρρῶ πὼς θὰ τὸν κάνω χαβαλὲ τῆς πεθερᾶς μου!»
 — Ποῦ νὰ λείπω σὲ βεγγερα! Ἐξανίσται ἡ κυρία.
 » Ἐχομε τὸν Ἐρωτά μας... δόστον γρίνα, δόστον κάκια»
 » Γιά τὸν Ἐρωτά παριτίδες κι' ἐκδρομὲς καὶ φασαρία,
 » καὶ πρὶν φύγω—ὑπομνήσεις: Γιά τὸν Ἐρωτά... βροζάκια».

Συλλογίσου τὴ συμβία νάπολῆς μετὰ σπονδῆς
 καὶ τὸν Ἐρωτά νάλλάξῃς... ἀπὸ ποῦ καὶ πὼς—φαντάσου
 καὶ σὰν γιγὴ παλληκάρι, τὴ δουλίτσα σου νὰ δῆς
 νὰ θορηγῇ ποῦ «ἡσυχία δὲν μ' ἀρῖν' ὁ ἔρωτάς σου!»
 Φίλε μου, σὰν ἀποκτήσης—πρώτα ὁ Θεὸς—μωρὰ
 φαιμποκαρισμένα κιάλας ἀπ' τὸν πτερωτὸν Θεόν,
 νὰ θυμάσαι πὼς ὁσκαίρεις νὰ σὲ κάνουν μασκαρά, ἂν
 ἂν δοθῇ τοῦ φαιμποκάντη τῶνομα στὸ προτόν.

ΑΣΤΑΣΙΑ

ἮΝ ἄνοιξι — ἀγαλίζεις μιὰ μικρὴ.
 τὸ καιροκαίρι — λόγῳ κι' ἀρραβῶνα δίνεις
 μπαίνει φθινόπωρο — τῆς κάνεις τὸ βαρὺ
 μπαίνει χειμῶνας — τὴν ἀφήρεις.

Ἄνοιξι — παίξεις φρόντα μὲ πουγγὶ λυτὸ
 θέρος — κόβεις τῆς μόδας πανταλόν
 φθινόπωρο — ἀπομένεις μοναχὰ μ' αὐτὸ
 χειμῶνας — πῆς στὸ ῥάφτη σου καὶ στὸ μαλλῶνει.

...ΚΑΙ ΤΑ ΛΟΙΠΑ

ἈΡΟΣΕΡΗ, γιὰ θορατισμένη, λὲς καὶ ζῆ γιὰ νάγαπᾷ!
 Στὸ σκολεῖο ἔμαθε γλώσσες, κέντημα, καὶ... τὰ λοιπά.
 Μὰ τί κοίμα ποῦ ἡ νεότης ἄρχισε νὰ τῆς ξεσπᾷ
 τὴ καρδιά καὶ... τὰ λοιπά.

Κι' εἶχε μέσα στὸ σκολεῖο τῆς δάσκαλο ἓνα παπᾶ
 ποῦ τῆς ἔχαν' ἐρημνεῖα, ἱερά... καὶ τὰ λοιπά.
 Κι' ὁ παπᾶς — κακῆ τῆς τύχῃ — ἐνοιωσε νὰ τοῦ χτυπᾷ
 «ὀφθαλμῶν ἐπιθυμία καὶ σαρκός...» καὶ... τὰ λοιπά»
 κι' ἐν «ταῖς ποτηραῖς ἡμέραις» ἐκατάντησε ν' ἀρεπᾷ
 γένεια του, μαλλιά του, μπράτσα τῆς μικρῆς καὶ... τὰ λοιπά.
 Κι' ἐπειδὴ τῶν μαθημάτων ὁ καιρὸς εὐθὺς σκοοπᾷ,
 πιάσανε κι' ἐπαναλήψεις γενικὰς... καὶ τὰ λοιπά»
 καὶ πηγαίνανε στὸν ὄρθο μοναχοὶ των χαρωπά,
 κι' ἀρχίζαν τὰ «Κύριε ἐλέησον» κι' ὕστερα... καὶ τὰ λοιπά.

Κι' εἶται, λένε, ἡ μικροῦλα τὴ θορηκεῖα ἀγαπᾷ
 μόνο γιὰ τὸ «Κύριε ἐλέησον» τοῦ παπᾶ... καὶ τὰ λοιπά.

ΑΛΛ' ΑΝΤ' ΑΛΛΩΝ

Ἦν θὰ δοῦν τὰ μάτια μας στὸ καιρὸ ποῦ φτάσαμε!
 Σοβαρῶς ἢ κομικῶς ὅλοι μας ἀλλάξαμε.
 Κι' ὅταν παντρονεύαστε — κεῖ κι' ἂν ἦναι χάλι —
 λὲς ἐμεῖς δὲν εἴμαστε, καὶ γινόμεσ' ἄλλοι...
 Πὼς τὰ φέρονε ἀνάποδα τῆς ζωῆς ὁ σόλος!
 Κάνεις ἓνα κόλπο εἰς... καὶ ὠφελεῖται... ἄλλος.
 Μιάς μικροῦλας θελκτικῆς σὲ κεντᾷ τὸ κάλλος,
 γίνεσ' ἄντρας τῆς εἰς... καὶ τὴ χαιρεῖ ἄλλος.
 Ἡ κυρία σπαταλᾷ, κι' ὅπως ἀνομάλως
 ἐξεοφλεῖς λογαριασμοὺς ποῦ... πλερώνει ἄλλος.
 καὶ κορδώνεσαι παντοῦ, πλάγι τῆς σὰν γάλλος,
 γιὰτὶ πῆρες σὺζυγο ποῦ δὲν ἔχει... ἄλλος.
 Τῆρε πῆς ὅπου γιοστή, δειλνο, κέρρι, μπάλλος:
 θὰ γλεντᾷς μαζί μ' αὐτὴ καὶ μαζί τῆς... ἄλλος.
 Καὶ μιὰ νύχτα σπύτι σου θάνεθῆς τὴ σκάλα,
 κι' ἄλλα θᾶχῃς στὸ μυαλό... καὶ θὰ ναῦρης ἄλλα!

(Σμύρνη, 1914)

ΔΑΙΔΙΟΣ ΚΑΡΑΚΑΣΗΣ

Τυχαία συνάντησις συζύγων

Μέσα σὲ σαλόνι ποῦ δέχονται μασκέ.
 Ἡ συζυγὸς, ἡ ὁποία εἰσήλθε μετμωμεσμένη. — Καλὰ ποῦ σε ἦρα
 ἐδῶ, ἄντρα μου, νὰ σ' ἐρωτήσω τί γίνοντα τὰ παιδιὰ μας στὸ
 σπύτι. Μιὰ βδομάδα τώρα μὲ τοὺς χορούς, δὲν ἦρα καιρὸ
 νὰ τὰ ἰδῶ!...
 Ὁ συζυγὸς. — Μπαρὲ, γυναῖκα, εἰς εἶσα; Τὸ ἴδιο θὰ σ' ἐρωτοῦσα
 κ' ἐγώ. Τὴ νύχτα πόκερ, τὴν ἡμέρα ἕπνος, ποῦ 'ς τὸ διάλο
 ναῦρω κ' ἐγώ καιρὸ νὰ τὰ ἰδῶ!...

ΛΟΓΙΟΙ ΕΚ ΤΟΥ ΕΣΘ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

'Αλέκος Φωτιάδης — Μιχαήλ 'Αργυρόπουλος
Νικόλαος 'Ελευθεριάδης — Γεώργιος Βεγλερής
Κ. Φριλιγγος — 'Αριστ. Μάνδρας

ΕΚ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ ΤΟΥ "ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ, (1885-1915)

Θεόδωρος Ξένος — 'Ιωάν. Γκίκα,
Κωνστ. Σ. Κοκόλης — Χρ. Παπαζαφειρόπουλος
Κ. Α. Κωνσταντινίδης — Παντ. 'Ελευθεριάδης

Ἀπὸ τὴν Ἠπειρὸν. — Ἀγορὰ Κορυθαῶς

ΑΠΟ ΤΑΣ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑΣ ΧΩΡΑΣ

Η ΚΟΡΥΤΣΑ

Ἡ Κορυθαῶ, μία ἐκ τῶν στρατηγικωτέρων θέσεων — διότι ὁ κατέχων αὐτὴν εἶνε κύριος τῆς εἰς Ἀθλιανίαν καὶ Μακεδονίαν ὁδοῦ διὰ τῶν περὶ τῆς πόλεως ἐπικαίρων θέσεων — Ὅρμα καλουμένη κατὰ τὸν Πτολεμαῖον, κεῖται κατὰ τὴν ΜΑ. ἄκραν τοῦ φερωνύμου λεκανοπεδίου, ὅπερ σχηματίζουσι πρὸς Β. μὲν ὁ Λιθάνισκος, πρὸς Δ. τὸ Τομῶρ, πρὸς Μ. τὸ Γράμμον καὶ πρὸς Α. τὰ ὄρη τῆς Πιερίας Ἐηροβοῦνι καὶ Σβέρδα. Πρὸς τὸ βόρειον τῆς Κορυθαῶς ὑπάρχουσι δύο μικραὶ λίμναι, ἡ Μελίκη καὶ ἡ Σβίρινα, τροφοδοτούμεναι ἀπὸ τὸν ποταμὸν Δίβολιν καὶ ἄλλους χειμάρρους. Ἐχει περὶ τὰς 22,000 κατοίκων, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ 16,000 Ἕλληνες, οἱ δὲ λοιποὶ Ἀθλιανοί, Τοῦρκοι καὶ Ἀθίγγανοι, προσπαθοῦντες διὰ τῆς προπαγάνδας νὰ διατηρήσουσι στοιχειώδη τινὰ σχολεῖα, ἐνῶ οἱ Ἕλληνες, ἀπὸ ἐνὸς ἤδη αἰῶνος, κέκτηνται Γυμνάσιον καὶ Ἑλληνικὰ Σχολεῖα ἀρρένων καὶ θηλέων.

Ἡ πόλις κέκτηται λαμπρὰ καταστήματα, τέσσαρας ναοὺς, εὐπρόσωπον μητροπολιτικὸν μέγαρον, ὄρατα δημόσια κτίρια, Ὀρολόγιον, δύο τεμένη, λουτρῶνας, δημαρχικὸν κατάστημα καὶ στρατώνα. Διαξάγει δὲ ζωηρὸν ἐμπόριον καὶ βιομηχανίαν ἐντοπίων ὑφασμάτων περιζήτητων. Ἡ πόλις εἶνε ἕδρα τοῦ Μητροπολίτου Κορυθαῶς.

Χωρία περὶ τὴν Κορυθαῶν εἶνε τὰ ἐξῆς: Μπόρια (Ἐμπορία), ὅπου εὐρηνταὶ καὶ ἀνθρακωρυχεῖα, Σιάπκα ἢ Σίπτικη (Ἴππιον) καὶ Μοσχόπολις, Ζβέρδα, Βιθικοῦκι, Βοβοστίτσα καὶ Πλιάσα (Πήλιον), ἱστορικὸν ἐκ τῶν χρόνων τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου (336 π. Χ.) Τὰ χωρία ταῦτα ἤκμαζον ἄλλοτε. Ἄλλ' ἀπὸ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1770, πολλαχῶς δεινοπαθήσαντα ὑπὸ τῶν Τουρκαλθανῶν, δὲν ἠδυνήθησαν ν' ἀνακύψουν ἐκ τῆς καταστροφῆς. Ἄρκει νὰ σημειωθῇ ὅτι μόνον ὁ συνοικισμὸς τῆς Μοσχόπολεως εἶχε φθάσει (1750) ν' ἀριθμῆται περὶ τὰς 60,000 ψυχῶν, εὐμοιρῶν σχολείων, ἔτι δὲ καὶ τυπογραφεῖου, ἐν τῷ ὅποιῳ πάμπολλα ἐξετυπώθησαν βιβλία, κοινοτικὴν ἐργάνωσιν, μέγαρα κοινοτικὰ καὶ ἰδιωτικὰ, ἱκανὴν βιομηχανίαν, πλοῦτον καὶ ἀφθονα στοιχεῖα πολιτισμοῦ. Πάντα ὅμως τὰ ἀγαθὰ ταῦτα κατεστράφησαν ἀπὸ ἄρπαγας Τουρκαλθανῶς (τῷ 1769), τῶν δυστυχῶν Μοσχοπολιτῶν ἀναγκασθέντων νὰ διασπαρῶσιν εἰς τὰς πλησίον πόλεις ἢ νὰ ἐκπατριεθῶν εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ὅπου ἐμπορευόμενοι ἐπλούτησαν πολλοὶ ἐξ αὐτῶν. Ἡ Κορυθαῶ εἶνε ἡ πατρίς τοῦ στρατηγοῦ Κ. Σμολένσκη, τοῦ ἐθνικοῦ εὐεργέτου Σίμωνος Σίνα καὶ ἄλλων σημανόντων Κορυθαῶν.

ΕΡΗΜΟΚΚΛΗΣΙ

Ἐὶς ὁμηοκκλήσι τὸ φτωχό, ποῦ τριγυροῦν πλατάνια
καὶ μιὰς δόδορος πηγῆς τὰ χρυσαῖα νερά,
ποῦ γύρω του θημίαια ἐνῶσαν τὰ βοτάνια,
τ' ἄφησε τώρα ἔρημο ἢ βαροχειμωνιά.

Σβησὸτὸ κεράκι ἀγρόλευκο μπροστὰ σὴ Παναγία,
καὶ τὸ καντήλι τῆς σβησὸτὸ καὶ τ' ἄγιο θημιατό
καὶ μέσ' ἀπὸ τὸ ἱερό, π' ἀπόμεινε βουβό,
φροσμανάει ὁ βοροῦγας ὀλιμμένη συμφωνία.

Ὅμως τὴν ὥρα τοῦ ὁσεροῦ π' ὁ ἥλιος ἀπογέρονει,
ἀπ' τὸ σπασμένο τοῦμι του στέλνει χρονοῦς ἀχτίδες
τὸ γνάλιο καντήλι του φλογίζεται καὶ παίρνει
ἀναλαμπές ἀπόκοσμες σὺν μουσικὴς ἐλπίδες.

(Σμῦρνη 1914)

ΖΩΗ ἈΝΑΣΤΑΣΙΑΔΟΥ

Η ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΠΟΨΙΣ ΤΗΣ ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΛΙΝΙΚΗΣ

ΤΟΥ Τ. ΥΦΗΓΗΤΟΥ ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΟΥ ΜΑΣ

ΚΟΥ ΣΠΗΛΙΟΥ ΧΑΡΑΜΗ

Πολλοί ξένοι περιηγηται εις τας από την ένδοξον και μεγάλην μας πλέον Ελλάδα εντυπώσεις των ονομάζουον τας 'Αθήνας *Παρίσι τής 'Ανατολής*.

Και εινε τούτο μία αλήθεια.

Διότι αι 'Αθηναι, αι όποια κατέχουσι τά σκήπτρα τής 'Επιστήμης και του Πολιτισμού εις την 'Ανατολήν, έχουν νά παρουσιάσουν επί πλέον και τόν θαυμάσιον έξωραϊσμόν των εις μεγαλοπρεπή και καλλιμάρομα μέγαρο, κλπ.

"Ενα από αυτά μάς παρουσιάζει και ή άνωτέρω δημοσιουομένη εικών.

Εινε τό επί τής οδοϋ Πειραιώς 20 μεγαλοπρεπές ίδρυμα τής 'Οφθαλμολογικής Κλινικής του τ. ύφηγητου οφθαλμολόγου μας τής Σχολής τών Παρισίων κ. *Σπηλιου Γ. Χαραμη*, μαθητου τών μεγάλων και διασημων οφθαλμολόγων Παναί και Galerwsk.

Μέγαρον εύαερον και εύηλιον, εις τό όποιον τόσο τυφλοι και πάσχοντες αναβλέπουσιν. Ίδρυμένον δέ εις τό κεντρικώτερον τών 'Αθηνών μέροσ, παρά την 'Ομόνοιαν.

ΣΚΙΤΣΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

Η ΜΠΕΜΠΕΚΑ

ΤΗΝ ώρα του δειλινού, που οι άνδρες του λόχου μας είχαν πάρει το έσπερινό τους συσσίτιο και σιγοκουβέντιαζαν σκορπισμένοι πισόπλατα στήσ βαχοϋλεσ του λόφου, απάγγειο από τό βορηά — νά, και ξεπροβάλλει 'μπρός μας, σαν ίσκιος και σαν 'ξωτικό μέσ' στο βραδυνό σύθαμπο, ένα κοριτσάκι — ήταν δέν ήταν τεσσάρων χρονών — μισόγυμνο, ξυπόλυτο, λασπωμένο ως τά γόνατα, με τό πρόσωπο μελανιασμένο απ' τό κρύο. "Όλοι, εκεί κοντά, έτρέξαμε γύρω του πονετικά χαϊδεύοντάς το και 'ρωτώντας το.

"Ελα, Χριστέ και Παναγιά! Πώς παραστράτησε και τί γύρευε εκεί 'πάνω στα κατσάβραχα, δλομόναχο, τέτοια ώρα και σε τέτοια κατάντια, τό ζωντανό εκείνο φρόκαλο; Ούτε κι' αυτό ήξερε νά μάς πη.

"Ο ύπολοχαγός μας, ένας έμμορφος λαβέντης κεφαλλονίτης, έφεδρος αξιωματικός, αποτραδηγμένος παράμερα και σφυρίζοντας σιγανά κάποια άρια τής Νόρμας, άκουσε τό σούσουρο, τινάχτηκ' επάνω, ήλθε κοντά, τό είδε και σταυροκοπήθηκε :

— Βρε συφοριασμένο, ποιός ανεμορροϋφουλας σ' έτίναξ' έδωθε-νες; Πούθε με τό καλό μάς κόπιτσες, κοπελλούλα μου; "Εχεις γονέοι; Πώς τρού λένε, νά σε χαρώ, μπεμπέκα μου :

"Η μπεμπέκα — έτσι τή βαφτίσαμε από κεινη τή στιγμή — σατισμένη, τρομαγμένη σαν νά ξυπνούσε από κάποιο κακό όνειρο, με τά μάτια βουρκωμένα, σήκωσε δειλά τό χεράκι της κατά τό βορηά κ' έτσέβδισε τό όνομα ενός γειτονικού χωριού.

Δέν χρειαζότανε άλλο. "Εκείν' ή χειρονομία τής μικρής μάς τά ειπε όλα. "Όλόκληρη τραγωδία. "Ηταν τό χωριουδάκι που ένα-δυό μέρες πριν τώχαν πατήσει οι Γκέκιηδες, σκότωσαν τούς χριστιανούς, τό βήμαξαν, τοΰθαλαν φωτιά και τώκαναν στάχτη.

— Πεινάζ, κορίτσι μου; Τό 'ρωτήσε ένας στρατιώτης βινοντάς του ένα κομματάκι κουραμάνα.

"Η μικρή απλωσε γρήγορα τό χεράκι της, τ' άρπαξε, τώφερε

λαίμαργα στο στόμα κ' ένα χαμόγελο χαράς έσκασε στα σουρωμένα χειλάκια της.

— Μωρ' έφτονω 'δω είνε ξεπνεωμένο τρη πείνας! ειπεν ο ύπολοχαγός. "Έλα 'δω, λοχία Μεμιά. Πάρ' το κειθνες να τώχης έγνοια ως τήν αυγή, να δούμε αύριο τί διάλο θα γίνη με δαυτο. Βόλεφέ το με κάνα στρωσίδι, να μή μās κοικαλιάση τή νύχτα.

“Ο Μεμιάς τώπιασε από το χέρι και τώφερε στο αντίσκηνο. “Ο ύπολοχαγός αποτραδήχτηκε πάλι μιλώντας μονάχος του:

— “Όρσε τώρα! Έφτούνη πάλι ή κουθέντα ήταν ανόρπιστη! Να παιδοκομάμε, λέει, μουρέλια και βυζανιάρικα!

* * *

Το πρωί όλοι οι άνδρες του λόχου ηδραν δουλειά και παιχνιδι με τή μεμπεκά. Πρώτα-πρώτα ήταν ανάγκη να τής φορέσουν κάτι τι, για να μή ξεπαλιάση το κακόμοιρο.

“Ένας έφεδρος, πούξερε άμπατζής, άνασκουμπώθηκε να τής σκα-

ρώση, λέει, μιά φορσαιά. “Από τόν τρύπιο ξεφτυσμένο μανθία κάποιου σκοτωμένου, ξύλωσε τά μανίκια με το σουγιά, τά κόντηνε, έθγαλε άπ' το γυλιό του μιά χονδροβελόνα περασμένη με φιλό σπάγγο, τάρραψε σμίγοντάς τα προς τήν επάνω μεριά, και σε λίγο ή Μεμπεκά φορούσε ένα πανταλόνι κακοτράχαλο πούταν για γέλια. “Υστερα έκοψε δυό κομμάτια ισόπλατα, τάρραψε μπόσικα σαν σακκί, άφηρε μιά σχισμάδα επάνω όσο πού να χωράη το κεφαλάκι τής μικρούλας και στα πλάτια δυό άλλες μικρότερες για να περνουν τά χεράκια της, κ' έτσι ή Μεμπεκά βρέθηκε χωμένη σε μιά παράξενη μπλούζα καραγκιόζικη. “Αντί για μανίκια, πού δέν ήταν βολετό να γίνουν, τής φάσκιωσαν τά μπρατσάκια με κάτι παληόπανα, να μή τά δέρνη ή παγωνιά και το κρύο. Στο άναμεταξύ ένας άλλος τής έφτιαξε παπούτσια, από κάτι ξεσχισμένες άχρηστες άρβύλες, πού έπλεκαν και χάνονταν μέσα τά ποδαράκια της. Στο τέλος τής κάθισαν κ' ένα τούρκικο φεσάκι στο κεφάλι, πού ξεχείλιζαν φουντωτά τά πυρράξανθα σγουρά μαλλάκια της.

Σάν τήν ειδε έτσι ο ύπολοχαγός, ντυμένη άρλεκίνικα, σαν μικρός άποκορηάτικος παλιάτσος, δέ βάσταξε τά γέλια!

— Μωρ' τί μασκαραλίικα και μόμολες είν' έφτονες! Μπα! ψυχούλα μου, πώς σε κάναν' έτσι μπαίγνιο και βεντίκολο! “Ακουσε, Μεμιά' τώμου άριθάρη κατά δώθνες ο μπαρμπά-Κόλιας, ο τζομπάνος, νάχης έγνοια να του άφιδευθούμε τή τύχη τρη κοπελλός, να πάη καλιά τρη, ναύρη τρου δικού τρη, αν τρωύρη κ' αν δέ τρου σφάξανε οι σκυλαρβανίτες.

“Η Μεμπεκά όμως ήταν καταχαρούμενη με το κουστούμι της. Καμάρωνε σαν άρχοντοπούλα μέσα σε πολύτιμα στολίδια.

Πέρασαν τρεις-τέσσαρες μέρες, κ' ο γέρο-Κόλιας ο τζομπάνος, δέ φάνηκε να φέρη γάλα και τυρί στα παλληκάρια.

Στο διάστημα αυτό ή Μεμπεκά έγινε πλιά ή ψυχοκόρη του λόχου μας. “Ένας τήν χάρτεψε άπ' έδω, άλλος έπαιξε μαζί της, άλλος τήν κάθιζε στα γόνατά του να τής λέη το παραμύθι τής Σταχτοπούτας. Κάποιος βάλθηκε να τής μάθη τά στρατιωτικά βήματα: — “Έλα, για σου, Μεμπεκά μου! έμπρός! μάρς! Ένα-δυό-ένα δυό! Και ή Μεμπεκά σιδόνταφτε, έπεφτε χάρμω κ' οι στρατιώτες σπαρτάριζαν στα χάχανα. Τής έφτιαξαν κ' ένα ξύλινο όπλο και τής το πέρασαν στον ώμο μ' ένα σχινακί.

Τέλος πάντων ή Μεμπεκά ήταν ή χαρά και το καμάρι του λόχου μας. “Ένα χαμόγελο κ' ένα άναγέλλιασμα μέσα στη μοναξιά και τήν άγριάδα τής βουνιάιας στρατιωτικής ζωής.

* * *

Πέρασαν ένα-δυό μέρες ακόμα, όταν άξαφνα, ένα πρωινό, έρχεται διαταγή από το Άρχηγείο του Διαδόχου να φύγη από 'κει ο λόχος μας γρήγορα σε άλλο σημείο, δυό-τρεις ώρας μακριά.

— Και τώρα! ξεφώνησε ο ύπολοχαγός, τί θα το κάνουμε έφτονω το συφοριασμένο!

Ἄλλά σέ λιγάκι, νά σου καί φανερώνεται ὁ γέρο-Κόλιας. Λές καί τόν ἔστειλε μέσ' στήν ὥρα ἡ Θεία Πρόνοια.

Ὁ λοχαγός τόν πήρε κατά μέρος, κρατώντας ἀπ' τὸ χέρι τῆ μικροῦλα. Τοῦ ἀφιδεύθηκε τῆ ψυχοπαίδα, ἔβγαλε τὸ πορτοφόλι του, τοῦδωσε μερικά χρήματα, καί φεύγοντας τοῦ εἶπε :

— Ἄκουσες, μπάρμπα-Κόλια! Ἄν δέν εἶρῃς τσοῦ γονέοι τῆ καί νοιώσης πῶς ἀπόμεινε πεντάρφανη, νά μοῦ τήνε φέρῃς ἴσια στὰ Γιάννενα, ποῦ θά μπουῖμε σήμερα-αὔριο τὸ δίχως ἄλλο.

— Ἐννοια σου, καπετάνιο. Νάσαι ξένοιαστος. Σοῦ δίνω ὄρκο πῶς θά κάμω κατά πῶς μέ διάταξες.

Οἱ ἄνδρες εἶχαν ἐτοιμασθῆ. Ὁ λόχος ἦταν στή γραμμῆ ἐτοιμος νά ξεκινήσῃ.

Ἡ Μπεμπέκα, σά νά κατάλαβε πῶς θ' ἀπομείνη μονάχη, βλέποντας ὄλη αὐτῆ τῆ κίνηση, ἔμπηξε τὰ κλάμματα, χτυποῦσε τὰ ποδαράκια τῆς σκούζοντας καί γύρευε νά ξεφύγῃ ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ μπάρμπα-Κόλια.

— Στό καλό, μπεμπέκα!

— Καλές ἀντάμωσες, μικροῦλα μου!

— Γειά σου, χρυσό μου!

Τῆς φώναζαν οἱ ἄνδρες καί τῆς ἔστελναν μέ τὰ χέρια γλυκά φιλάκια, ὄλοι θακρυσμένοι μέ τὸ χωρισμό τῆς μικροῦλας.

Κι' ὅταν ὁ ὑπολοχαγός ἐφώνησε τὸ πρόσταγμα: Ἐμπρός! μάρς! μὰς φάνηκε πῶς ἡ φωνή του ἦταν βραῖσμένη...

Ο ΕΠΙΣΤΡΑΤΟΣ

Αὐτοσχέδιον συγκινητικὸν ντουέτο εἰς fa maggiore

ΚΛΗΜΑΤΙΣ

(*Ἔργον τοῦ Τίττου)

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΕΞ ΙΤΑΛΙΑΣ

ΑΙ ΘΕΡΜΟΠΗΓΑΙ ΤΟΥ ΟΡΟΥΣ ΚΑΤΤΙΝΗ

Α.

Ἡ ἸΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΙΑ ἀδρανείας τοῦ ἡπατος, ἀσθενείας λίαν κοινῆς τῶν θερμῶν κλιμάτων, ὃ ἐν Κατῶν ἰατρός, Γερμανὸς τὸ γένος, καὶ ἐκ τῶν κορυφαίων ἐπιστημόνων, Χέσ Βέης (docteur Edward Hess Bey) μὲ ἔθεσε εἰς σχέσιν μετὰ τοῦ ὄρους Καττίνη, περὶ οὗ ὁ Ἄγγλος συγγραφεὺς Carmichael, ὁ πρὸ μακροῦ ἐπισκεφθεὶς τοῦτο, εἶπε ὅτι, ἂν ἡ Τοσκάνη ἀποτελῇ τὸν κήπον τῆς Ἰταλίας, τὸ Val di Nievole, οὗτινος κέντρον τὸ ὄρος Καττίνη, ἀποτελεῖ τὸν κήπον τῆς Τοσκάνης. Καὶ ἀληθῶς: τὸ ὄρος τῆς Λεκάνης*, ὡς ἐκ τῆς σειρᾶς τῶν περικυκλούντων ὄρων, ἅτινα προφυλάττουσιν ἐκ τῶν ψυχρῶν καὶ ὀρητικῶν ἀνέμων, ἀπέχον μίαν ὥραν καὶ τέταρτον σιδηροδρομικῶς τῆς περικαλλοῦς Φλωρεντίας ἀφ' ἑνὸς καὶ τῆς ἱστορικωτάτης καὶ πολυγραμμάτου Πίζης ἀφ' ἑτέρου, περιλαμβάνει μαγευτικὰς ἐξοχὰς καὶ τοπεῖα δυσπεριγράπτου καλλονῆς, χλοεροῦς λειμῶνας, δάση, βράχους ἐν σχήματι φασμάτων ὄρατίζοντας τὸ θέαμα τῶν φυσικῶν ἐκείνων καλλονῶν, αἰτίνες θέλγουσι τὴν ὄρασιν, ὡς ἡ ὑπὸ φαειρὸν οὐρανὸν βαλοσαμῶδης καὶ ἐκ τερπνῶν ἀρωμάτων ἀτμόσφαιρα μεθεῖ: τὴν ὄσφρησιν. Οὐδέμια ἀμφιβολία ὅτι ὁ Πλίνιος, ὃ περιπαθῶς γράφας περὶ Ἰταλίας καὶ εἰπὼν ὅτι οἱ ἀνεμοὶ ἀναπνεύουσι μᾶλλον ἢ πνεύουσι (Pline L III-C 684) εἶχε ὑπ' ὄψιν περικαλλές τι καὶ προνομιόχον τῆς Τοσκάνης τοπεῖον, οἷον τὸ ὄρος Καττίνη, τὸ ῥίπτον εἰς ἐκστασιν νοῦν, καρδίαν καὶ αἰσθήσεις, τὸ συγκρατοῦν ἐπὶ μακρὸν τὸν περιηγητὴν ἐν μετακίμῳ ὄνειρου καὶ ἀληθείας, καὶ τὸ συνδυάζον τὴν ὀλυμπίαν γαλήνην τῆς ἐξοχῆς πρὸς τὸ πολύτυρβον τῆς μεγαλοπόλεως, διότι ἐνθ' τις λούεται εἰς εὐώδη ἀτμόσφαιραν τερπνῶν ἀρωμάτων καὶ αἰσθάνεται οἷον τῆς αὐτοῦ πνεύμονας ὑπενομένους ὑπὸ αἴρας μῦρα καὶ δρόσον διαχέουσας, αἴφνης συναντᾷ πολυτελέστατα ὀχήματα καὶ πολυστέρλινα αὐτοκίνητα διασχίζοντα πλατείας, ἄλση, δενδροστοιχίας καὶ ἐπαυλεῖς καὶ ἀνά μέσον πρασίνων λόφων καὶ κατεσπαρμένων

* Montecatini παραφθορὰ τοῦ Montecadenia δηλ. ὄρους τῆς Λεκάνης.

κοιλῶν παρατηρεῖ ὀδοντωτὸν σιδηρόδρομον, συνδέοντα τὸ κάτω μετὰ τοῦ ἄνω ὄρους Καττίνη, καὶ παρὰ τὰ μέρη, ἐν οἷς αἱ ἄμπελοι συζεύγνυνται μετὰ τῶν ἐλαίων καὶ τὰ πολυθέληγτρα κάλλι τοῦ ἀφελοῦς ἀγροτικοῦ βίου συγκρούονται μετὰ πολυτελῶν κήπων αὐστηροτάτου Ἀγγλικοῦ ρυθμοῦ, εὐρίσκει ἀντιπροσώπους πρακτορείων γυναικεμπορίας, κρατοῦντας μάρσιπον ἐγκλείοντα τιμολόγια, δείγματα καὶ ἐγγράφους προτάσεις ἐν εἶδει συμβολαίων διότι πανταχοῦ τῆς Εὐρώπης, μάλιστα δὲ ἐν Ἰταλίᾳ, ἡ γυνὴ εἶναι ὁ σιδηρός καὶ ὁ γαιάνθραξ τῆς βιομηχανίας τῶν ξένων, ἐξ ὧν, κατὰ τὴν στατιστικὴν, περὶ τὰς 950,000 ἐλκυεῖ ἐτησίως ἡ εὐδαίμων Ἰταλία, ἡ χιλιούπολις [Italia della milla cità] καὶ ἠπιόδωρος ἐκείνη χώρα, ἧς τὴν ἀρετὴν τῶν τόπων, τὸ μέγεθος τῶν πόλεων, καὶ τὸν πλοῦτον, ἀπὸ τῶν ἀρχαίων ἡδὴ χρόνων ἐκεκμηγίον ὁ Στράβων (V 218) καὶ ὀδογήγοντα πέντε χιλιάδας τὸ προνομιόχον ὄρος Καττίνη, ὅπερ ὡς πᾶν τεμάχιον τῆς Ἰταλίδος γῆς εἶτε κατάφυτον χωρίον, εἶτε ὀρεινὴ πόλιγγη, εἶτε παραλία νήσου, πλὴν τοῦ φυσιολατρικῶ περιβάλλοντος, ἐγκλείει καὶ τὴν σφραγίδα τῆς φιλέργου χειρὸς τοῦ βιοπαλαιστοῦ. Τέλος ἡ κίνησις καὶ ἡ ζωὴ τοσοῦτον ἄφθονος, διαρκῆς καὶ φυσικῆ ἐνταῦθα, ὥστε καὶ τοῦ μᾶλλον δυστυχῶς τὴν καρδίαν θερμαίνει ἢ πρὸς τὸ ζῆν ἀγάπην, ἡ δὲ καλαισθητός καὶ φιλόκαλος πολυτέλεια, ἡ πανταχοῦ τοῦ ὄρους Καττίνη παρατηρουμένη, ἀπὸ τῶν ἰδιωτικῶν οἰκοδομῶν καὶ ξενοδοχείων μέχρι τῶν ἐν τῇ ἀγορᾷ προσκίριον ἰδρυομένων ἐυλίτων παραπηγμάτων, ἐν οἷς ἔμποροι τῶν διαφόρων Ἰταλικῶν πόλεων τὰ ἐπαγωγώτατα τῶν γυναικείων καὶ μαθητικῶν τεχνῶν ἔργα ἐκθέτουσι, δικαιολογεῖ καὶ ἐνταῦθα πάντα περιηγητὴν ἀπειθοσπότην τὴν τοῦ βασιλέως τῆς Σπάρτης Λεωτυχίου πρὸς τὸν οἰκοδοσπότην ἐρώτησιν: «Εἰ τετράγωνα παρ' αὐτοῖς τὰ ξύλα φύεται.»

Ὁρος Καττίνη! Ὁ ἀναγνώστης ἔδεν δύναται ἢ νὰ ἀποκαλυφθῇ πρὸ τοῦ μεγαλείου ὄρους, ὅπερ ἔψαλε ὁ ποιητὴς Ἰωσήφ Giusti, ὅπερ ἀπηθανάτισε ὁ χρωστήρ τοῦ διασήμου ζωγράφου τῆς Τζεκόνας Λεονάρδου da Vinci, πρὸ τῶν ἀγαλμάτων τῶν εὐρεθέντων ἐν τῇ θέρμῃ τοῦ Λεοπόλδου καὶ μαρτυροῦντων, ὅτι αἱ θερμοὶ τοῦ Montecatini ἦσαν γνωσταὶ κατὰ τὰ πρῶτα τῶν Χριστιανισμοῦ ἔτη, δὲν δύναται, λέγω, ἢ νὰ ἀποκαλυφθῇ πρὸ τῶν πύργων, ὧν τὰ ἐρείπια ὑπενομιέζουσι τὴν Φλωρεντιανὴν δημοκρατίαν, τὴν ἐξουσίαν τῶν Μεδίκων καὶ τοὺς ἐμφυλίους πολέμους τῆς Παπικῆς καὶ τῆς Καίσαροβασιλικῆς ἐξουσίας, καὶ τὴν ἐν τῷ ἄνω Καττίνη μάχην τῆς 19 Αὐγούστου 1819, ἧς μετέσχε ὁ ἀθάνατος ποιητὴς Δάντης ὁ γράφας τὴν Θείαν Κοιμωδίαν, τὴν Βίβλον ἧτοι τοῦ Ἰταλικοῦ λαοῦ, καὶ ἐν γένει πρὸ τῶν ἔργων, ἅτινα προβάλλουσι ἀνά πᾶν βῆμα τοῦ περιηγητοῦ, ἔργα τῆς πολιᾶς ἀρχαιότητος, τοῦ ζοφώδους, πολυέργου καὶ αἰμίονος μεσαιῶνος, καὶ τῆς καλλιτέχνου, πολυάθλου καὶ πολυταλοῦ Ἀναγεννήσεως. Ἄλλ' ἡ θελκτικὸς ὄψις τῶν εὐθαλῶν γειτόνων ἐξοχῶν, τῶν δι' ἡλεκτρικῶν τροχιοδρόμων συνδεομένων, αἰ ἐν αὐταῖς χαρίεσαι ἀγριάδες εὐθαλῶν

μύρων και εὐχύμων βοτανῶν, αἱ ζωηρόταται σταφυλαὶ καὶ οἱ ἐξ αὐτῶν εὐστομώτατοι οἶνοι, ὧν εὐφροσύνης μνημονεύουσι τὰ τυρ-
 βαστικά τῶν περιγηγῆτων σμήνη τὰ ἀποθαυμάζοντα τοὺς λειψώ-
 νας, τὰς ροιάς, ἐλαίας καὶ καστανέας, αἰτίνες θάλλουσι πανταχοῦ
 εὐδαίμονως οὐχ ἦττον ἢ τὰς πολυαριθμούς πηγὰς, τὰ ἀναβρυτήρια
 καὶ τὰ δάπεδα τῶν ἀνθέων τὰ κρασπεδούντα τὰ πεζοδρομια τῶν
 κεντρικῶν λεωφόρων, καθιστῶσι τὸ ἀνεμῶδες καὶ μυρίπνοον ἔρος
 Κατίνης μουσοφιλές ἀγροτικῶν πλοῦτων καὶ κοινωνικῆς εὐμαρείας
 ἐνδιαίτημα, δυνάμενον ἀπὸ πάσης ἀπόψεως νὰ ὑποστῇ τὴν σύγ-
 κρισην πρὸς τὴν νῆσον καὶ τὴν ἐν αὐτῇ μυθολογουμένην κηπουρι-
 κὴν τέχνην τοῦ Ὀμηρικοῦ ἀνακτος τῶν Φαιάκων, διότι καὶ ἐνταῦθα
 κισθάνεται τις τῶν ζωογόνων χυμῶν τῶν δένδρων, μεταγγιζόμενον
 ἀπὸ τῶν ἰνῶν τῶν κορμῶν εἰς τὰς ἴνας τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τῶν
 αἰσθητηρίων. Οὐδόλως ὅθεν ἄπορον, ἂν ὁ μουσολήπτος τῆς Ἱτα-
 λίας μουσοργὸς Βέρδης, ὁ κατ' ἔτος τακτικῶς ἐπισκεπτόμενος τὸ
 προνομιούχον τοῦτο ἔρος, ἐνταῦθα ἠσθάνετο προηγουμένης ὅτι
 κατόπι ἐμελοποιεῖ, ἐνταῦθα μετερρῦμιζε τὰ ἀτεχνὰ καὶ ἀκαλαί-
 σθητα στιχογραφήματα τοῦ ποιητοῦ Πιάβε, (τοῦ γράφοντος τὰ βι-
 βλιάρια (libretti) ἄτινα ἐκεῖνος ἐμελοποιεῖ), ἐνταῦθα μυστατο-
 ρήματος τοῦ Γκουτιερέζ (ἐξ οὗ ἐξήχθη τὸ Trovatore) περὶ οὗ ἔλεγε
 ὅτι εἶναι ἔργον μανιακοῦ, καὶ τέλος ἐνταῦθα ἐν τῇ Locanda
 Maggiore, ἐν ἣ κατέλυε, συνέθεσε τὴν τρίτην πράξιν τοῦ Rigol-
 letto. Ὁ Βέρδης εἶναι ἐκ τῶν ευεργετῶν τοῦ ἔρους Κατίνης ὄπερ,
 ὡς εἶπε, ἐδημιούργησεν ὁ Ὑψιστος ἐν ὧρα καλλιτεχνικῆς ἐμπνεύ-
 σεως. Αὐτὸς πρῶτος ἀπεκάλεσε ὄρθρον θαῦμα τοῦ κόσμου τὸ Σπῆ-
 λαιον Giusti, τὸ ἐν τῇ χωρίῳ Monsumano περιώνυμον ἐκεῖνο
 Σπῆλαιον, τὸ εἰς εἴκοσι πέντε λεπτῶν ἀπόστασιν εὐρισκόμενον,
 244 μέτρων μήκους καὶ 18 πλάτους, καὶ τὸ ἐλκῶν 20.000 ξένους
 ἐτησίως, θαυμάζοντας τοὺς ἐν αὐτῷ ὥραιους σταλακτίτας καὶ στα-
 λαμίτας, τὰ ἐκ φυσικῶν ἀτμῶν Λουτρά, τὴν θερμὴν πηγὴν τοῦ
 διαρκῶς ἀναβρύοντος ὕδατος, καὶ ἐκχέτουσας τὴν θεραπείαν ἀρ-
 θροίτιδος ἢ ρευματισμῶν, παραλυσίας τινὸς τοπικῆς, διαφόρων ἀσθε-
 νειῶν τῶν ὀστέων, πολυσαρκίας καὶ . . . στειρώσεως! Ἐνταῦθα
 γραταὶ, ἵνα εὐλυτον εἰς φληγαφίαν τὸ στόμα ἔχουσαι, ἀνακαμβά-
 νουσι τὴν ἐπιδιόρθωσιν γαστρῶν, ἐν αἷς δὲν ἠδυνήθη νὰ καρποφο-
 ρήσῃ ἢ ριζοβολήσῃ ὁ σκανδαλοποιὸς κρῖνος, καὶ τὴν ἐπανοφορὰν
 ἐξηγνησμένων κρῖνων εἰς σκανδαλοοργῶν ἢ καὶ ἄφογον οὐσίαν.

Ὁ νοήμων ἀναγνώστης τοῦ ἀγαπητοῦ «Ἡμερολογίου», ὠσφράνθη
 ἤδη, ὅτι πρόκειται περὶ κλασικῆς γῆς, χαμηλῆ δὲ καὶ κεκλασμένη
 τῇ φωνῇ καλεῖ ἡμᾶς, ἵνα περιγράψωμεν τὰ κατὰ μέρος καὶ τὰ
 ἐξ . . . ἀπορρήτων.

B.

Ἐν τῇ ἐν ἣ ζῶμεν περὶ ἐποχῇ, καθ' ἣν ὁ ἄνθρωπος ἐξ ὅλων
 τῶν εὐαγγελικῶν παραγγελμάτων τιμᾶ καὶ σέβεται πρωτίστως τὸ
 τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ: «Καὶ ἐπήνεσα ἐγὼ τὴν εὐφροσύνην» οὐ γὰρ

ἔγνων τι ἀγαθὸν πλὴν τοῦ φαγεῖν, τοῦ πιεῖν καὶ τοῦ εὐφρανθῆναι»,
 ἢ κοιλία ἐκπροσωπεῖ τὰς ὕλιστικὰς τάσεις τοῦ αἵωνος, τὸ σεβα-
 στότερον μέρος τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, τὸ ἀριστοτεχνίωμα τοῦ
 ἀριστοτεχνήματος τοῦ Δημιουργοῦ. Κλητὴ δὲ καὶ ἐκλεκτοὶ ζῶσι
 δι' αὐτὴν, σκέπτονται δι' αὐτῆς καὶ συγκινουῦνται δι' αὐτῆς.

Καὶ ἰδοὺ ὁ λόγος, δι' ὃν τὸ ἐπιμελεῖσθαι τῆς κοιλίας ἀποτελεῖ
 τὴν τελευταίαν λέξιν τοῦ διασημοτέρου τῶν συγχρόνων τῆς μακρο-
 βιότητος ἐξερευνητῶν, τοῦ περιωνόμου Μετονικῶφ, ὅστις ὀρμώμε-
 νος ἐκ τῆς ἀρχῆς ὅτι τὰ ἔντερα εἶναι ἡ ρίζα τοῦ ἀνθρωπίνου δέν-
 δρου, εἰς τὸν ἐντερικὸν σωλήνα ἀναζητεῖ τὸ μικρόβιον τοῦ γήρατος
 τοῦ προερχομένου ἐκ τῆς ἀποσπληνῶσεως τῶν ἰσθῶν, ἣν προκαλεῖ
 ἢ συσώφρως ἐξῆνων οὐσιῶν ἐν τοῖς ἐντέροις. Ἡ ὑπέρμετρος βρῶ-
 ραις καὶ πόσις τῶν συγχρόνων, ἣ ἐν τῇ στομάχῳ ἦτοι ὑπερπαρα-
 γωγῇ, παράγει τὰς ὠχροφόρους Ἀρπυίας καὶ τὰς αἱματορρόφους
 Ἐμπούσας τοῦ ἐντερικοῦ σωλήνος, τὰς καθιστώσας τὸν ἄνθρωπον
 παίγιον νευρασθενικῶν φασμάτων ἢ ἔρμιον ἀλληθῶν καὶ δυσ-
 φορίας, ἱκανῶν νὰ πείσωσι τὸν πάσχοντα ὅτι προσεδήληθη ἐξ ὄργα-
 νικῆς τινος νόσου, ἐνῶν πλειστατικῆς ἀπεδείχθη ὅτι πάντα ταῦτα
 εἶναι ἀπότοκα ἀπλῆς ἀδρανείας στομάχου ἢ ἥπατος.

Ἐπρωτάξαμεν τὰ ὀλίγα ταῦτα καὶ ἀπαραιτήτα, ἵνα ἐγγύτε-
 ρον αἰσθανθῶσι καὶ νοήσωσι οἱ ἀναγνώσται τὰ ἀποτελέσματα τῶν
 ὑδάτων τοῦ ἔρους Κατίνης, ἄτινα ἐν συνδυασμῷ τῆς μᾶς μετὰ
 τῆς ἄλλης πηγῆς λαμβανόμενα, ἀπεδείχθησαν ἀμειλιτοὶ διακίται
 τῶν μικροβίων, προκαλοῦντα τοπικὰς φλεγμονὰς καὶ καταπληκτικὰς
 πολλαπλασιαζόμενα σχηματίζουσι ἀποικίας, ἅς ἀνακαλύπτει ἡ ἀνά-
 λυσις τῶν κοπράνων, ἣ τοῦ κοιλιακοῦ ἔγρου καὶ ἡ ἀκτινοσκοπή-
 σις. Ἄφ' ἧς ὁ διάσχιμος χειρουργὸς τῆς Ἀγγλίας Φρειδερίκος
 Treves, ἐξετέλεσε τὴν ἐπὶ τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως τῆς Ἀγγλίας
 Ἐδουάρδου τοῦ Ζ' ἐγχείρησιν σκυληκοσιδίτιδος, καὶ ἐδημιούρεσε
 τὴν περιβόητον ἐκείνην διατριβὴν περὶ τοῦ πῶς δύναται νὰ προ-
 ληφθῇ ἡ θεραπεία ἀνευ ἐγχειρήσεως, τὰ ὕδατα τοῦ ἔρους Κατίνης
 ἠρθῆσαν εἰς περιωπὴν παγκοσμίου ὑπολήψεως. Ἄλλως ἀπὸ μα-
 κροῦ ταῦτα εἶναι γνωστὰ πρὸς πλείστους ὀμογενεῖς Ἰνδιῶν καὶ
 Αἰγύπτου ἀπὸ πολλῶν ἤδη δεκαετηρίδων, ὃ δὲ ἐν τῇ ἐν Ἀθήναις
 ἐθνικῇ πανεπιστημίῳ καθηγητῆς Νικόλαος Δαμασκηνός, ὃ ἐν ἡλι-
 κία 95 ἐτῶν ἀποβίωσας, κατὰ τὰ τελευταῖα εἰκοσι πέντε ἐτη δὲν
 ἀπέλειπε τακτικῶς κατ' ἔτος νὰ μεταβαίνει ἐκεῖσε, κηρύττων ὅτι
 εἰς ταῦτα ὤφειλε τὸ μέχρι τελευταίας θαλαρῶν τοῦ γήρατος. Ἐξ
 ὅσων δὲ ἐγὼ εἶδον, ἐβεβαιώθη ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ Μαγδαληνῆ, ἣ κατὰ
 τὸν Εὐαγγελιστὴν Λουκᾶν ἐπτά δαιμόνια ἐν τῇ τρυφερῇ αὐτῆς
 στομάχῳ ἐξείζουσα, θὰ ἀπηλλάσσεται καὶ ἐβδομηκονταεὶς ἐπτά ἀκα-
 θάρτων πνευμάτων καὶ θὰ ἐπανεφέρε τὴν ἀδελφότητά Στομάχου
 καὶ Ἀγίας Ἐδρας. Ἐν τῇ φωνῇ πλὴν ἐκείνη τῆς δρόσου καὶ τῆς
 ἀνέσεως, οὐ μόνον πάσχοντες, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ υγιεῖς προσφεύ-
 γουσι χάριν ἀναφυχῆς, διότι οὐδὲν ἀπολείπει τὸ δυνάμενον νὰ ἀνα-

παύση τὸν νοῦν ἢ νὰ ἀναπετώσῃ τὴν ὑγείαν. Οὐδαμῶ ἀπαντᾷ τις μιάς ἢ κώνωπας φορεῖς μικροβίων, ὧν δὲν εἶχε γνῶσιν ὁ Λουκιανός, ὅτε ἐπλεκε τὸ «Μιάς ἐγκώμιον», οὔτε ὁ πολυμαθέστατος Μιχαήλ Πελλῆς ὁ ὑμνήσας τοὺς κόρσις, τὰς ἐμπίδας, τοὺς ψύλλους καὶ τὰς φθεῖρας, πάντας ἤτοι τοὺς ἀγωγεῖς τῶν ἀοράτων δολοφόνων τοῦ ἀνθρωπίνου ὀργανισμοῦ κατὰ τὴν σήμερον ἐπιστημονικὴν θεωρίαν. Εἰδικοὶ ἀστυίατροι ἐποπτεύουσι τὴν καθαριότητα τῶν ξενοδοχείων, τῶν ἐν αὐτοῖς λουτήρων καὶ ψυγείων, τὴν κασιτέρωσιν τῶν μαγειρικῶν σκευῶν, τὴν τακτικὴν ἀποσθέσεων τῶν τοίχων, καὶ εἰδικαί διατάξεις τοῦ ὑπουργείου πρὸς τὸν δῆμον κανονίζουσι τῆς πόλεως τὴν καθαριότητα, δι' ἣν καταρτίζονται καὶ ἔκτακτα συνεργεῖα. Καὶ οὕτω μόνον ἐξηγεῖται ἡ ἀνυπερέβλητος καὶ ἀφάνταστος καθαριότης ἢ ἀπολύμπουσα καὶ ἀπαστράπτουσα ἐν τόπῳ, ὅν φαίνουσι δις τῆς ἡμέρας τὰ κόπραν ἑκατοντάδος χιλιάδων στομάχων, τὰ διοχετευόμενα ἐντός ὑπονόμων μὴ ὑποκειμένων εἰς ρῆξιν σωλήνων, ἢ εἰς παραμικρὰν παρέκκλισιν, ὅσπρ ἀποτελεῖ ἄθλον, τοῦ μυθικοῦ Ἡρακλέους τὴν θράσιν ἐπισκιάζοντα. Ἄλλὰ καὶ αἱ ἐκ τῶν στομάχων τούτων ἐξερχόμενα ἀπόπνοιαὶ μόνον εὐφροσύνως ἐπιθρῶσι ἐπὶ τῆς τερπνῆς καὶ ζωογόνου αὔρας, ἥτις μεταβάλλει εἰς ἀπόλαυσιν καὶ αὐτὸ τὸ ζῆν καὶ ἀναπνεῖν, προχέουσα νάρκην καὶ λήθην εἰς περιβάλλον ἐμπνέον ὄνειρα καὶ προκαλοῦν θυμηθῖαν καὶ γέλωτα.

Γ'.

Ἰατρικῆ ἐντολῆ, ἐλάμβανον πέντε πατήρια ὕδατος ὄρους Καττίνῃ ἐκ τριῶν διαφόρων πηγῶν, περιπατῶν καὶ πίνων κατὰ σταγόνας, ὡς πάντες οἱ ὑπὸ θεραπείαν, οἱ ἔνεκα τούτου παρατείνοντες τὴν ἐν τῇ πρωτῶν ἐντευκτηρίῳ διαμονὴν ἐπὶ 2½ ἔως τρεῖς ὥρας, καθ' ἃς διασκεδάζουσι ἀκούοντες λαμπρὰν μουσικὴν ὀρχήστραν, θαυμάζοντες τὰ ποικίλα ἐκθέματα καὶ πολλὰ κατὰ θεμῶν καὶ κοιλίαν μεμυρισμένους. Μόλις ἀρχίσῃ ἡ πόσις τοῦ πέμπτου ποτηρίου, ἄρχεται ἡ ἀναγωγὴ τῶν διαφόρων ρωμαντικῶν καὶ ποιητικῶν κλασμάτων εἰς τὴν μονάδα τῆς πραγματικότητος. Φαντάζεται τις ὅτι αἱ κἄθετοι ἢ ὀριζόντιοι παλμικαὶ δονήσεις, αἱ ἀπολήγουσαι εἰς ἰσχυροὺς συντυναγμοὺς καὶ κραδασμοὺς, προμηνύουσι σεισμόν, ἢ ὅτι δικαστικὸς κλητὴρ εἰσελθὼν εἰς τὸ κοιλιακὸν μέγαρον, ὑποβάλλει εἰς βιαιὰν ἢ καταναγκαστικὴν ἔξωσιν ἐνοικιαστὰς μὴ πληρόντας ἐνοίκιον. Ἄλλ' ἀκαλλεῖς καὶ κακόζηλοι βορβορυγμοί, οὐδὲν τὸ κοινὸν μετὰ τῶν ἀπαλῶν τόνων τῶν ἀρχαίων Λυδικῶν αὐλῶν ἔχοντες, δεῖνοι βρόμοι, ὡς εἰ τὰ ἔγκατα τῆς γαστρικῆς γῆς ἐτάραττε ὁ ποῦς νέου κατακτητοῦ, ταχέως λήγουσιν εἰς ἤχουσι σμερδαλέων σαλπγγῶν, αἰτινες κρούουσι τὸ ἐμβατήριον κατὰ τῶν μικροβίων, ἐνφ' συγχρόνως ὑπόκωφοι ἤχοι δίκην ἀκροβολισμῶν προμηνύουσι ἑναρξιν μάχης, σταματώντες, ἐπισπεύδοντες ἢ ἐπιβραδύνοντες τὸ βῆμα. Ἐνφ' δὲ ἐσκεπτόμην νὰ λάβω ὕψος ἀναποκριτοῦ περιγράφοντος τὴν μάχην, κακοῦργος καὶ ἀτρόμητος ληστής

λυμαινόμενος τὰς ὑπογαστρίας χώρας, ἐξέρχεται καλαδῶν τὸν ὕμνον τῆς χωνεύσεως, καὶ βιαζόμενος, ὡς οἱ πολλοὶ παραρτημάτων τῶν ἐν Ἀθῆναις ἐφημερίδων, δὲν μοι δίδει καιρὸν νὰ παῶ μωροδιὰ τῶν διατρεχόντων. Τὸν ὕμνον πλὴν ἐκεῖνον διαδέχονται:

Ραγδαία ἀποτελέσματα τῶν χωνευτικῶν ὑδάτων Καττίνῃ

γοητεία συγχορδιῶν καὶ χρωματικῶν κλιμάκων μισόπνικτοι τόνοι, κατακυλισματα ἤχων ἀποτελούντων τὸ ἀκατέργαστον ἑλικὸν μουσικῆς ἀοράτου, ἥτις ἐξιδανικεύει ὄψιν καὶ εἶδος τῶν κατ' ἐπιπέδου σωματῶν εἴτε λειοδέρμων καὶ ἀεροδέρμων, εἴτε παχυδέρμων καὶ τραχυδέρμων. Ἄλλὰ τὰ πολύφωνα καὶ ἐνίοτε ἐμμελεῖ ἐκεῖνα ἀκούσματα προκαλοῦσι κοιλιακὴν ὀρχήσιν, εἶδος ἀρχαίου κόρδα-

κος, ὃν νήφοντες χορεύομεν, κινούμενοι ὡς οἶον τε σεμνότερον καὶ τὴν τῶν λόγων ἐν παρομοίᾳ περιτάσει ἐνδειαν ὑποβοηθῶντες διὰ χειρονομιῶν — χονδροειδῶς ἐνίοτε κωμικῶν — καὶ κινήσεων, αἰτινες κατ' ἀντανάκλασιν παριστάδι τὴν σκέψιν ἢ τὴν ἀσκεψίαν τῆς στιγμῆς ἐκείνης, καὶ πολλάκις φανερά τὰ πράγματα ποιοῦσι κατὰ Λουκιανόν. Ἡ σπουδὴ τοῦ νὰ καταλάβω θέσιν ἐν τοῖς ἀποχωρητηρίοις μοὶ ὑπενθυμίζει τὴν δρμὴν, μεθ' ἧς ἐρρίφθησαν ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὰ Γαδαραινὰ δαίμονια, καθ' ἃ ἱστορεῖ ὁ Εὐαγγελιστῆς.

Ἴδιον μονόροφον ἐν τῇ κήπῳ οἰκοδόμημα, περιέχον ὑπὲρ τὰς ἑκατὸν αἰθούσας διὰ τοὺς ἀνδρας καὶ ἕτερον ἰσαριθμόν, πλην ἐστερημένον τῆς γυμνῆς τῶν τοίχων ἀμορφίας, διὰ τὰς γυναῖκας ἀλλαχοῦ τοῦ κήπου, φιλοξενοῦσι τοὺς διεθνεῖς καρποὺς τῶν πανταχόθεν γῆς ἐκεῖσε συρρέοντων καὶ ὑφίστανται τὴν ἐπιδρομὴν τῆς μεζονος μερίδος τῆς παγκοσμίου στομαχικῆς ὑπερκοπώσεως. Οἱ κακόχυλοι καὶ κακίεμφοι ἐκείνοι χωροῖ, διὰ τῆς ἀφθόου πνευμάτων καὶ ὕλης συγκομιδῆς, ὑπενθυμίζουσι τὸ ἔδος τῶν θεῶν, τὸν θεῖον Ὀλυμπον, ἀναντίρρητον δὲ ὅτι καὶ οἱ Ὀλύμπιοι ἄσμενοι τὸ φαιδρὸν καὶ εὐθυμον ἐκείνο θέαμα ἄνωθεν καταβλέπουσι. Φαντάσθητι, ἀναγνώστα, τὸ ἄρμα τῆς κοιλίας κυριολεκτικῶς, καὶ οὐχὶ μεταφορικῶς, φερόμενον ἐπὶ ἡφαιστείου μεθ' ὄλου τοῦ ἐπιτελείου καταχθονίων δαιμόνων καὶ πονηρῶν πνευμάτων διεξαγόντων τιτάνειον πάλην, ἣν θὰ εἶχε ἴσως ὅπ' ἔψιν ὁ Shakespear γράφων τὴν Τρικυμίαν, φαντάσθητι τὸ εἰς ἀβράνεια ὑπὸ τῆς Μητρὸς Φύσεως καταδεδικασμένον μέλος ἐκείνου τοῦ σώματος ὑποβαλλόμενον εἰς κοπιώδη ἐργασίαν, σειρόμενον, κινούμενον, πάλλον, σφαδαῖζον, καμπτόμενον καὶ ὑπανεγειρόμενον, φαντάσθητι ἀερῶδες νεφέλωμα περιβάλλον τὸ στερῶμα τοῦ κοιλιακοῦ ἀπέιρον, ἀναλογισθητι ὅποσοι σφαιροειδεῖς ὄγκοι, ὧν τινες καὶ Σελήνης εὐκυκλότεροι, κατέλαβον θέσιν ἐν τῇ Ἀνακτόρῳ τῆς χωνεύσεως, περὶ τὸ ὅποιον συνυψεῖται τοῦ κόσμου ὁ κόσμος, ἀναλογισθητι ἐντεινῶν σαφρῆσιν καὶ ἀκοήν ὅποια τις θὰ ἦ ἢ ἐκρηξίς τοσοῦτων κοιλωρυχείων, καὶ εἰπέ ἀν' ὁ ἐφ' οὗ κἀθήσαι κακίεμφοτος ἐκείνος χωρὸς εἶναι ἢ οὐ ὁ Μέγας Ὀλυμπος, ὅστις ἐλέλιξε ἐκ τοῦ νεύματος τοῦ Κρονίωνος κατὰ τὸν ποιητὴν. Ἄλλ' ἀναπτύξωμεν εὐρύτερον τὰ ἐν τοῖς ἀπορρήτοις τοῦ ὄρους Καττίνῃ, παρακαλοῦντες τὸν ἀναγνώστην μεθ' ἱλαρότητος νὰ παρακολουθήσῃ ἡμᾶς εἰς μέρος, ὁπόθεν διὰ χορδῶν καὶ τυμπάνων αἰνεῖται ὁ Θεὸς τῆς Ἰγείας, μέρος, ἐν ᾧ πᾶς ὁ ἐπι θρόνου χωνεύσεως καθήμενος νομίζει ἑαυτὸν ἕτερον Παγκανίνῃ, ἀφοῦ κατορθοῖ ἐκ τῆς μιᾶς καὶ μόνῃς κοιλιακῆς χορδῆς νὰ ἐκπέμπῃ πᾶν εἶδος μελωδίας καὶ μουσικᾶς συνθέσεις καθ' ὄλους τοὺς τόνους τῆς μουσικῆς κλίμακος. Ἐν αὐτοῖς, ἐνθ' ἔτι μὲν φιλότης ἐν δ' ἡμερος, ὁ νοῦς αὐτομάτως καὶ λεληθότως ἀπὸ τὰ μὴ μοῦ ἄπαιτο ἀνατρέχει εἰς προσφιλεῖς τοῦ βίου ἀναμνήσεις. Οὐδεὶς δύναται νὰ ἀρνηθῇ ὅτι τὰ ἀπόρρητα... εἶναι ἢ Τράπεζα, ἐν ἣ οἱ πλείστοι κατεθέσμεν μέγα μέρος τῶν ἀξιών τῆς παιδικῆς καὶ τῆς νεανικῆς φαντασίας. Ἐν αὐτοῖς ἐγευθήμεν τὸ πρῶτον τῆς ἡδονῆς τοῦ καπνί-

σματος, καὶ ἐν αὐτοῖς ὠσφράνθημεν τὸ παρθενικὸν ἄρωμα τῆς πρώτης ἐρωτικῆς ἐπιστολῆς, ὅτε τὸ μαστίγιον ἔθεωρετο παρὰ γονέων καὶ διδασκάλων ἢ ἐντελεστέρα σύνοψις τῆς παιδαγωγικῆς ἐπιστήμης. Ἄλλ' οἱ ἀνὰ μέσον τῶν δύο ὀπισθίων ὀρέων ἐξερχόμενοι ῥόθοι ὕδατων, αἱ αὐτοεἰδεῖς βόμβαι, οἱ πάταγοι βροντῶν καὶ αἱ ὄρμηται καὶ καταγίβες, φέρουσι ἐν τῇ μνήμῃ τὸν καθηγγητὴν τῆς φιλοσοφίας ἀναπτύσσοντα τὸ Ὀμηρικόν: «Οὐδὲν γαστρός κακὸν κύντερον ἄλλου» ἦτοι οὐδὲν κακὸν ἀναιδέστερον τῆς κοιλίας, ἢ τὰ περὶ Χαρωνεῖων κλιμάκων, δι' ὧν εἶδωλα καὶ πνεύματα ἀνήρχοντο καὶ κατήρχοντο, τὸν τῆς θεολογίας ἐρευνῶντα τὸ «Ἀνὰ μέσον ὀρέων διελεύσονται ὕδατα» καὶ τὰ ἀγαθὰ καὶ πονηρὰ πνεύματα, καὶ τὸν τῆς ἱστορίας τὸν ἐν πνεύματι ἀντισσσιαλιστικῇ ἐξηγῶντα πῶς τὰ δικαιώματα τῆς κοιλίας ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου ὀργανισμοῦ παρέσχον ἀφορμὴν εἰς τὸν σοφὸν καὶ σώφρονα Ἀγρίππαν νὰ παύσῃ τὴν ἐν Ρώμῃ στάσιν τῶν Πληβείων. Ἐν τοῖς ἀποχωρητηρίοις τέλος ἱκανοποιούμεθα διανοοῦμενοι, ὅτι ἐν αὐτοῖς παύει πᾶν προνόμιον καὶ πᾶσα διάκρισις ἀπὸ τοῦ Καισαροκρατορικοῦ καὶ Αὐτοκράτορος μέχρι τοῦ χωρικοῦ καὶ τοῦ ἐργάτου, τοῦ ἀποτελοῦντος τὴν ζῶσαν τύψιν τῆς κοινωνικῆς συνειδήσεως, καὶ εἰ ἐν αὐτοῖς πᾶς ἕκαστος εἶναι κύριος καὶ ποιμὴν τῆς ἑαυτοῦ ἐνεργείας καὶ σχέσεων μετὰ τῶν προσφιλῶν ἐκείνων δοχείων, ὧν τὸ βάθος πολλάκις ἀμυλλᾶται πρὸς τὸ τῆς Νεοπλατωνικῆς φιλοσοφίας.

Καίρως πλήν νὰ ἐγερθῶμεν καὶ θαυμάσωμεν τοὺς καρποὺς τῆς ἡμετέρας κοιλίας, οὗς τὰ Καττίνεια ὕδατα ἡγεμονικῶς δωροῦσι εἰς τὸν στόμαχον τῶν ὑπονόμων. Οἱ διὰ μικροσκοπίου ἐξερευνησαντες καὶ ἀναλύσαντες τὰ γενόμενα, μαρτυροῦν ὅτι εἶδον πλήθῃ μικροβίων περίτρομα τρέχοντα τῆδε κἀκείσε, ἕτερα ἀνὰ δημοκρατίας καὶ ἀποσπάσματα συντεταγμένα, ἅτινα, ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τίς οἶδε τίνας Χεσάφιες, μάτην προσεπάθησαν νὰ ἀνακόψωσι τὴν ἐκ τοῦ πανικοῦ καταδίωξιν, καὶ ἕτερα παλαιότα ἵνα σωθῶσι ἐκ τῶν ἐρείπων καταστροφῆς, ἧτις ἔθαψε μυριάδας φιλέργων πολιτῶν τῆς Δημοκρατικῆς ἐκείνης πολιτείας — καὶ εἶναι ἔργον καὶ οὐχὶ λόγῳ δημοκρατικῆ ἢ πολιτεία ἢ μὴ σεβρομένη τὸν ὀργανισμόν ἐνὸς Βασιλέως τῆς Ἀγγλίας καὶ Αὐτοκράτορος τῶν Ἰνδιῶν — μαρτυροῦσι ὅτι βλέπουσι ἕδαφος κεκαλυμμένον ὑπὸ νεκρῶν, οἷτινες ἀνετίναξαν γεφύρας καὶ σιδηροδρομικὰς γραμμὰς — ἀπεσκληρωμένα ἦτοι συγκρήματα καὶ ἐντερολίθους — καὶ ὅτι τὰ θύματα τῆς ἀκάθου ἀλλ' ἀνοθεύτου ἐκείνης πυριτίδος, τηρουμένων τῶν ἀναλογιῶν, ἐκτεινόνται εἰς ἀκτῖνα μεζονα τῆς ἐπὶ τοῦ πεδίου τῶν ἀνθρωπίνων μαχῶν, μαρτυροῦσι ὅτι διεκρίνον ἀστυφύλακος τηροῦντας τὴν τάξιν, ἐργάτας εἰς ἀναζήτησιν τῶν θυμάτων πορευομένους καὶ τέλος κόσμον ὄλον, ὅστις ἀφοῦ ἐγευθῆ τῶν θεληγῆτρων τῆς ζωῆς καὶ διεξήγαγε τὸν μάταιον τῆς βιοπάλης ἀγῶνα, ἔπεισε θύμα κοιλιακῆς καταιγίδος ἢ τῶν τηλεβόλων τῆς στομαχικῆς ἀκρασίας.

Ἄλλ' ἀνάγκη νὰ σταματήσωμεν τὴν περιγραφὴν, βέβαιον ὅτι ὁ ἀναγνώστης ἐφεξῆς ἔτι μάλλον θέλει τιμᾶ καὶ γεραίρει τὰ

X. Νέζεα

κατ' ἔπισθεν σώματα, πληροφορούμενος ὅτι μόνον τὸ ἄζωτον καὶ ὁ φωσφόρος, ὃν περιέχουσι τὰ ἔκκριματα τῶν ἐπισκεπτῶν τοῦ ἔρους Καττίνη, ἀποφέρουσι ἐτησίως περὶ τὸ ἕν ἑκατομμύριον δραχμῶν, ὅπερ διατιθέμενον πρὸς ὄφελος τῆς Γεωργίας ἀναλογεῖ πρὸς δέκα ἑκατομμύρια, κατὰ τοὺς ἐπιεικεστέρους ὑπολογισμοὺς. Τοῦτο μεθερμηγεύμενον δηλοῖ ὅτι τὰ περιφρονημένα ἀποχωρητήρια εἶναι ἀξία σημασίας θησαυροφυλάκια, διό καὶ αἱ Κυβερνήσεις, ἵνα μὴ ἀσωτεύωνται τοσοῦτον χρήσιμοι ὕλοι, πανταχοῦ τῆς Εὐρώπης δαπανῶσι ἀφειδέστατα πρὸς

συντήρησιν στεγανῶν βόθρων, ἐξ ὧν ἄλλως τε ἐξήρτηται καὶ ἡ ὑγεία τῶν κατοίκων. Ἄλλὰ καὶ οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες δὲν θά ἦσαν ἀδαεῖς τῆς ἀνεκτιμήτου ταύτης πλούτου καὶ ὑγείας πηγῆς, ἵνα καλῶσι Ὀπισθόδομον τὸ οἰκοδόμημα, ἐν ᾧ ἐφυλάσσετο ὁ δημόσιος θησαυρός, καὶ Κοιλιούχιον τὸ χρηματοκιβώτιον.

Καὶ Ἐρυσίχθονος βουλιμίαν ἂν εἶχε ὁ ἀναγνώστης τοῦ ἀγαπητοῦ «Ἡμερολογίου», πέπεισμαι ὅτι θά ἀπεζημιώθη ἐκ περιγραφῆς, ἥτις θά μείνη ζωηρά, ὡς ἐλπίζω, εἰς τε τὸν νουν καὶ τὴν ἔσφρησιν. Ὅσακις δὲ ἀνοπομονῶν καὶ σφιγγόμενος, ἐλλείψει ἐκφορτωτικοῦ καταφυγίου, ζητεῖ μυστικῶς καὶ ἀπροσπελάστως νὰ διαλάβῃ ξένα βλήματα καὶ ρίνας, θά ἀναπολῇ εὐφροσύνης τοῦ ἔρους Καττίνη, ἂν δὲν ἐκεντήθη ἤδη αὐτῷ ἡ ἔρξεις νὰ μεταβῇ ἐπιτοπίως καὶ διαπράξῃ αὐτοπροσώπως τὰ θέοντα....

Barrage)

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΞΕΝΟΣ

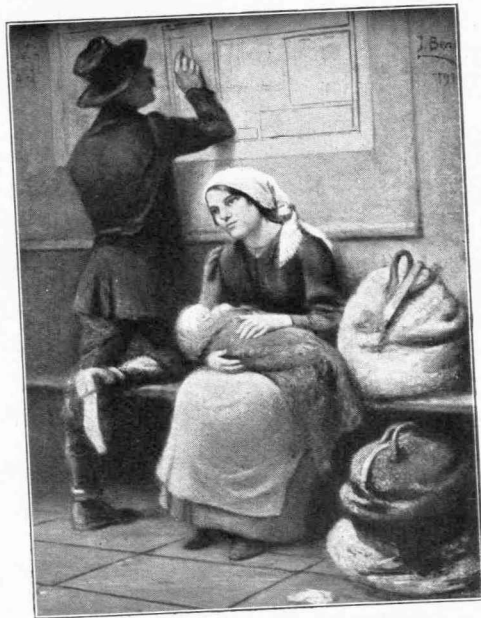
Η ΠΕΙΡΟΣ

ΚΑΘΕ φορὰ τοῦ βρέχει ὁ οὐρανὸς
θινᾶμαι τὰ δροσάλια τῆς Ἡπείρου
καὶ ἀνάβει μέσα μου βαθὺς καϊμὸς
καὶ μὲ κνιᾶ στὰ σῶματά τοῦ ὄνειρον.

Καὶ βλέπω μέσ' στὰ χιόνια γάλοιο μου ὄνειρο
ὄν τὸν καρπὸ ἅπ' τὸ κλαρὶ νὰ πέφτη,
καὶ κάθε φλόγα δλόσθονση στὰ στήθια μου,
καὶ ὅλα παρὰ ἅπ' τὸν Πόλεμο τὸν κλέφτη.

ΡΩΜΟΣ ΦΙΛΥΡΑΣ

ΞΕΝΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

ΜΕΤΑΝΑΣΤΑΙ

(*Έργον τοῦ Jean Berg)

Ο ΔΕΚΑΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

ΑΒΕ μὴ στρατενόμενος πολίτης ἐμπολέμου τινὸς Κράτους, ἢ ἠμπορεῖ καὶ πρέπει νὰ φανῆ χρήσιμος εἰς τὴν πατρίδα τοῦ ἀκολουθῶν πιστῶς τὰς ἐξῆς δέκα ἐντολάς:

1.— Μὴ ἐξάπτεσαι. Ἐσο γαλήνιος. Πήγαινε τακτικά καὶ ἡσυχῶς εἰς τὴν ἐργασίαν σου. Μὴ λαμβάνῃς μέρος εἰς ταραχάδεις ἢ ἀνοήτους διαδηλώσεις.

2.— Συλλογίζου τὸν ἄλλον κόσμον. Μὴ λησμονῆς τὸ καθήκον σου πρὸς τοὺς γείτονάς σου. Φροντίζε διὰ τὸ κοινὸν καλόν.

3.— Προσπάθει νὰ συντελῆς τὸ κατὰ δύναμιν εἰς τὴν κοινὴν εὐημερίαν ἐκτελῶν τὸ καθήκον σου ἐκεῖ ὅπου ἐτάχθης. Ἐσο νηφάλιος καὶ οἰκονόμος.

4.— Μὴν ἀποταμιεύῃς ἐμπορεύματα δημιουργῶν οὕτω τεχνητὴν ἄλλειψιν εἰς βάρος τῶν ἄλλων. Ἐνθυμοῦ ὅτι τοῦτο εἶνε χυδαία καὶ ἐγωϊστικὴ δειλία.

5.— Μὴν ἀποθησαυρίζῃς χρυσόν. Ἀφηνέ τον νὰ κυκλοφορῇ. Προσπάθει νὰ διευκολύνῃς τὰ πράγματα καὶ νὰ μὴ τὰ δυσχεραίνῃς.

6.— Ἐνθυμοῦ ἐκείνους, οἱ ὅποιοι εἶνε εἰς χειροτέραν ἀπὸ σὲ θέσιν. Πλήρωσε ἀνελλιπῶς ὅ,τι ὀφείλεις, ἰδίως εἰς τοὺς πτωχότερους πιστωτάς σου.

7.— Ἐὰν εἶσαι ἐργοδότης, συλλογίζου τοὺς ἐργάτας σου. Δίδε εἰς αὐτοὺς ἐργασίαν καὶ προτίμα νὰ ἐχῆς μικρότερα κέρδη παρὰ νὰ κλείσῃς τὸ ἐργοστάσιόν σου.

8.— Ἐὰν εἶσαι ὑπάλληλος, ἔχε ὑπ' ὄψιν τὰς δυσχερείας τοῦ προϊσταμένου σου. Ἀντὶ νὰ παραπονήσῃς διὰ τὰς τυχόν ἀνομιλίαις καὶ στερήσεις τῆς ἰδιωτικῆς σου ζωῆς, συλλογίζου ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ζῶσιν εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν ὑφιστάμενοι μυριάς στερήσεις καὶ κακουχίας.

9.— Πράττε πᾶν ὅ,τι ἠμπορεῖς πρὸς ἐνθάρρυνσιν τῶν στρα-

τιωτῶν μας. Βοήθει προθύμως πᾶσαν διοργάνωσιν διὰ τὴν ἄνεσιν καὶ εὐφραγίαν των.
10.— Ἐξήγει εἰς τοὺς νέους καὶ εἰς τοὺς ἀμορφώτους τί εἶνε ὁ πόλεμος καὶ ποῖαι ἀνυπέροβλητοι ἀνάγκαι μᾶς ὑποχρεῶνουν εἰς αὐτόν.

ΤΥΠΟΙ ΚΑΙ ΣΙΛΟΥΕΤΕΣ

Ο ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΗΣ!

ΠΟΙΟΣ ἄλλος παρὰ Σμιτσόπουλος ὁ πάνυ; Μοναδικὸς ἀνὰ πᾶσαν Ἑλλάδα καὶ Ἀμφίσααν. Πρῶγιν δάσκαλος; καὶ νέος πρὸ ἀμνη-

μονεῦτων χρόνων, ἤδη δὲ δημοσιογράφος πλήρης πολεμικοῦ ὄρασμοῦ, βευματισμῶν καὶ ὀνομαστικῶν ἀπολύτων. Γέννημα, θρέμμα, καύχημα καὶ γλέντι τῆς Ἀμφίσαας καὶ τῶν περιχώρων. Ἐκούσιος καὶ ἀκούσιος συνεργάτης τῶν σατυρικῶν φύλλων. Οὐμυριστής καὶ εὐθυμογράφος χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ καὶ, πρὸ πάντων, χωρὶς νὰ τὸ ὑποπτεύεται. Ἀκόμα καὶ ὅταν σοβαρολογῇ ἢ διαπράττῃ νεκρολογίας. Ἐχεῖ ἐμπρός του «χαρτί, πένα, καλαμάρι καὶ πᾶν ὅ,τι χρειάζεται» — ὄχι «πρὸς ἐπίδειξιν τῆς ἀμαθείας του», ὅπως εἶπεν ἄλλοτε ὁ Ροῦθς διὰ κάποιον ἄλλον. Ἐξ ἐναντίας ὁ πάνυ φημιζεται διὰ τὴν αὐτόματον πολυμάθειάν του. Πραγματεύεται ὅ,τι ζήτημα θέλετε καὶ ὅ,τι τοῦ καπνίσῃ, ὅσα γνωρίζει, καὶ — τὸ φοβερότερον — ὅσα δὲν γνω-

ρῖζει, τὰ παίρνει σβάρνα ὅλα. Συμβουλεύει τὸν Κάϊζερ, καυτηριάζει τοὺς μονάρχας, τὰ βάζει μὲ τοὺς πρωθυπουργούς τῆς Εὐρώπης, κουρευιάζει τὸν Νίτσε, γνωμοδοτεῖ περὶ ἀεροπλοίας, ἐξυμνεῖ τοὺς γλουτοὺς καὶ τὰ σκέρτσα τῆς Ἀννέζας τοῦ καφεσαντάν, εἶνε λάτρης — ἐξ ἀποστάσεως δηλ. — νὰ ἐξηγουέθῃ — τοῦ γυναικείου κάλλους, καὶ ἐχθρὸς τῆς ἐρωτικῆς κραινοφαγίας ἄλλειψις ἴσως μασσητήρων ἂν μὴ καὶ πυρομαχικῶν...

Δι' ὅλα αὐτὰ καὶ κάμποσα ἄλλα ἀκόμα, τοῦ ἀξίζει αὐτοδικαιῶς ἢ τιμητικὴ αὐτῇ ἐδῶ σελίς καὶ ἡ εἰσοδός του εἰς τὸ Πάνθεον τῶν ἀμμήτων νεοελληνικῶν τύπων.

ΠΟΙΗΤΑΙ ΚΑΙ ΛΟΓΟΓΡΑΦΟΙ

Διον. Μαγαλής — Δ. Ταγκόπουλος
Σπύρος Μασούκας — Νεφ. Χρηστοθεοσίλης
Χ. Ανδρούτσος — Μαρίνος Σιγούρος

ΕΚ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ ΤΟΥ "ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ", (1885-1915)

Κ. Λαδόπουλος — Η. Α. Παναγόπουλος
Θρασ. Ζωϊόπουλος — Δεων. Κανελλόπουλος
'Αντ. Σπηλιωτόπουλος — Τιμ. 'Αμπελάς

ΤΟ ΙΕΡΟΝ ΨΗΦΙΣΜΑ

ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΑΞΕΩΣ ΤΟΥ ΑΘΩΝΟΣ

Ἡ μείνη ἱστορικόν τὸ «Ἱερὸν ψήφισμα» τῆς ἐκτάκτου Ἱερᾶς Συνάξεως τοῦ Ἁγίου Ὁρους, διὰ τοῦ ὁποίου, μετὰ μακροαίωνα δουλείαν, ἐκήρυξεν αὐτὴ τὴν ἔνωσιν μετὰ τῆς μητρὸς Ἑλλάδος.

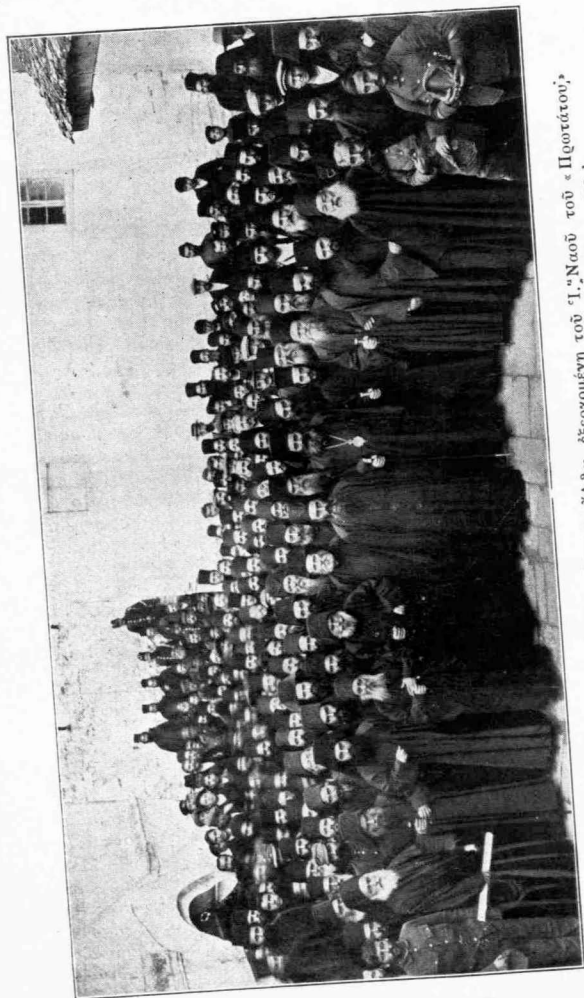
Ὡς γνωστόν, τὴν ἀνωτέραν ἀρχὴν τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἀποτελεῖ ἡ Ἱερὰ Κοινότης, ἣτις ἐξασκεῖ διοικητικὴν, νομοθετικὴν καὶ δικαστικὴν ἐξουσίαν. Σύγκειται ἐκ τῶν 20 ἐκάστοτε ἀντιπροσώπων τῶν ἰσαριθμῶν Μονῶν, ἐνὸς ἐξ ἐκάστης, καὶ συνεδριάζει, βουλευέται, ἐπιλαμβάνεται πασῶν τῶν τοπικῶν ὑποθέσεων καὶ δικάζει ἐπὶ τῇ βάσει τῶν Ἱερῶν Κανόνων, ἀρχαίων τυπικῶν καὶ τῶν κειμένων κανονισμῶν συμφθὰ τοῖς ἱεροῖς θεσμίσι τοῦ Ἁγίου Ὁρους.

Ἡ Ἱερὰ λοιπὸν Σύναξις τοῦ Ἄθωνος, συγκροτουμένη ἐκ τῶν Εἵκοσι κυριάρχων βασιλικῶν Ἱερῶν Μονῶν, ἐκπροσωποῦσα δὲ νομίμως καὶ κανονικῶς τὴν ὀλην αὐτοδιοίκητον Μοναχικὴν Πολιτείαν τοῦ Ἁγίου Ὁρους, συνῆλθε τὴν 3ην Ὀκτωβρίου σωτηρίου ἔτους 1913 ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ τοῦ «Πρωτάτου», ἐν Καρυαῖς, καὶ ἐψήφισεν ἐν ἀκρατῆτι ἐνθουσιασμῷ τὴν ἔνωσιν καὶ ἐθνικὴν ἀποκατάστασιν τῆς Ἱερᾶς Βυζαντινῆς Κιβωτοῦ τοῦ Ἄθωνος μετὰ τοῦ ἐλευθέρου Ἑλληνικοῦ Βασιλείου.

Περὶ τὸν γὰρ τόνισαμεν τὴν ὑψίστην σημασίαν τοῦ «Ἱεροῦ Ψηφίσματος» τούτου, δι' οὗ ἐξεδηλοῦτο πανηγυρικῶς τὸ φρόνημα καὶ ἡ συνείδησις τῶν Ἀγιορειτῶν, καθ' ὃν χρόνον μυρία κατεβάλλοντο σατανικαὶ ἐνέργειαι περὶ διεθνοποίησεως, συγκυριαρχίας καὶ ἄλλων ὑπόσλων ἀποπειρῶν κατὰ τοῦ Ἱεροῦ Παλλαδίου τοῦ Ἄθωνος.

Ἐκ τῶν δέκα ἀρθρῶν τοῦ ψηφίσματος παραθέτομεν ὧδε τὸ Θ', ὡς λίαν χαρακτηριστικόν τῶν αἰσθημάτων καὶ τῶν ἀποφάσεων τῆς Μοναχικῆς Συμπολιτείας, ἔχον οὕτω:

«Θ'. Διακηρύττει ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ὅτι πᾶσα περὶ Ἁγίου Ὁρους διεθνῆς ἢ ἄλλου χαρακτῆρος προᾶξις ἢ ἀπόφασις, ἀντιβαίνοσα πρὸς τὰ ἐν τῷ παρόντι ψηφίσματι διατυπούμενα, θέλει συναρτήσῃ, ἐν τῇ ἐφαρμογῇ αὐτῆς, ἐνασκούμενον τὸ δικαίωμα τῆς ὑπὲρ ἱερῶν καὶ ὁσίων

Ἡ Διπλὴ Ἱερὰ Σύναξις τοῦ Ἁγίου Ὁρους Ἐπισημοῦ Ἁγίου, ἐξερχομένη τοῦ Ἱ. Ναοῦ τοῦ «Πρωτάτου» μετὰ τὴν ἐπισημοσύνην τοῦ Ἐνοτικού Ψηφίσματος τῆς 3 Ὀκτωβρίου 1913.

ἀμύνης, προσκαλεῖ δὲ ἀπὸ τοῦδε ἐν ἀγάπῃ Χριστοῦ, πάντας τοὺς γνησίους Ἀγιορείτας πατέρας καὶ ἀδελφοὺς, τοὺς ἑλω- τὰς τῆς δόξης τῶν ὁμολογητῶν καὶ μαρτύρων τοῦ Ἁγίου Τόπου τούτου, νὰ ἐτοιμασθῶσι διὰ τὸν ἀμάραντον τοῦ μαρτυρίου στέφανον.»

Εἰς τὰς ὀλίγας ταύτας γραμμάς συνοφίξεται καὶ διαλάμπει ἐνιαία καὶ ἀδιάπτωτος ἡ ἐθνικὴ συνειδησις, ἡ διὰ μέσου τῶν αἰώνων, πανταχοῦ καὶ πάντοτε, πιστεύσασα καὶ θυσιασθεῖσα διὰ τὰ μεγάλα καὶ ὠραία Ἰδανικά τῆς φυλῆς.

Τὸ ψήφισμα συνυπεγράφη ὑπὸ τῶν Καθοδηγουμένων, Προϋστα- μένων καὶ Ἀντιπροσώπων τῶν Εἵκοσι Ἱερῶν Μονῶν — πλὴν τοῦ τῆς Ῥωσικῆς, ἀρνηθέντος — οἷτινες καὶ ἀπέτελεσαν τὴν Διπλῆν ταύτην Ἱερὰν Σύναξιν, ὡς ἐξῆς:

Α'. — ΟΙ ΤΗΣ ΕΚΤΑΚΤΟΥ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΑΞΕΩΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ :

Ὁ τῆς Μεγίστης Μ. Λαύρας : Γέρον Κορηΐλιος. — **Βατοπε- δίου :** Ἀρχάδιος Ἱεροδιάκονος. — **Ἰβήρων :** Γέρον Ἰωακείμ. — **Χιλιανδαρίου :** Προηγούμενος Κλήμης. — **Διονυσίου :** Καθοδη- γ. Ἀρχιμ. Δοσῆος. — **Κουτλουμουσίου :** Καθ. Ἀρχιμ. Λαμασκο- νός. — **Παντοκράτορος :** Ἀρχιμανδρ. Στέφανος. — **Ξηροποτάμου :** Προηγούμενος Εὐγένιος. — **Ζωγράφου :** Μητῆς Ἱερομ. — **Δοχεια- ρίου :** Γέρον Ἱερόθεος. — **Καρακάλου :** Καθ. Ἀρχιμ. Ἀθανά- σιος. — **Φιλοθέου :** Ἀρχιμ. Θεοδόσιος. — **Σίμωνος Πέτρας :** Καθ. Ἀρχιμ. Ἰωαννίκιος. — **Ἁγίου Παύλου :** Γέρον Εὐλόγιος. — **Σταυ- ρονικήτα :** Γέρον Γαβριήλ. — **Ξενοφώντος :** Καθοδηγούμ. Ἀρχιμ. Γεδεών. — **Γρηγορίου :** Γέρον Βασιλάμ. — **Ἐσφιγμένου :** Χρυσό- γονος Ἱερομ. — **Κωνσταμονίτου :** Μόδεστος Ἱερομ.

Β'. — ΟΙ ΚΑΘΟΔΗΓΟΥΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΙ ΤΗΣ ΤΑΚΤΙΚΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΑΞΕΩΣ :

Ὁ τῆς Μεγίστης Μ. Λαύρας : Γέρον Ἠούχιος. — **Βατοπε- δίου :** Γέρον Χαρίτων. — **Ἰβήρων :** Προηγ. Ἀνθίμος. — **Χιλιαν- δαρίου :** Προηγούμ. Κλήμης. — **Διονυσίου :** Γέρον Νικόδημος. — **Κουτλουμουσίου :** Γέρον Χαρίτων. — **Παντοκράτορος :** Προηγ. Χρυσόστομος. — **Ξηροποτάμου :** Προηγ. Μερόκοριος. — **Ζωγρά- φου :** Ἱερομ. Μητῆς. — **Δοχειαρίου :** Γέρον Διονύσιος. — **Καρα- κάλλου :** Γέρον Φίλιππος. — **Φιλοθέου :** Γέρον Στέφανος. — **Σί- μωνος Πέτρας :** Γέρον Φώτιος. — **Ἁγίου Παύλου :** Γέρον Εὐλό- γιος. — **Σταυρονικήτα :** Προηγούμ. Ἐλευθέριος. — **Ξενοφώντος :** Γέρον Δουκάς. — **Γρηγορίου :** Γέρον Ἀνδρέας. — **Ἐσφιγμένου :** Χρυσόστομος Ἱεροδ. — **Κωνσταμονίτου :** Μόδεστος Ἱερομ.

Ἡ παρατιθεμένη εἰκὼν παριστᾷ τὰ μέλη, ἦτοι τοὺς Καθοδηγου- μένους, Προϋσταμένους καὶ Ἀντιπροσώπους τῶν Εἵκοσι Ἱερῶν καὶ

Ἐθαγῶν Μονῶν, τοὺς ἀποτελέσαντας τὴν Διπλῆν Ἱερὰν Σύναξιν. Ἐν τῇ μέσῃ παρίσταται ὁ Σ. Μητροπολίτης Κιτίου. Ὅπισθεν δὲ αὐτῶν πλῆθος Μοναχῶν καὶ ἄλλων παρατυχόντων πολιτῶν.

ΠΟΛΕΜΙΚΑ ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ

ΚΩΣΤΑΣ ΚΥΡΕΛΛΟΣ

ἮΙΝΕ μακρὰ καὶ ἀτελείωτος ἡ φάλαγγ τῶν ἡρωϊκῶς πεσόντων κατὰ τοὺς δύο πολέμους τοῦ 1912—1913. Μεταξὺ τῶν ἀπαραμίλ- λων προμάχων τῆς Πατρίδος ὑπῆρξε καὶ ὁ μικρότερος ἀδελφός τοῦ βουλευ- τοῦ Ἀττικοβοιωτίας Βασ. Κυρέλλου, ἦρωες ἀληθῆς, ὁ Κώστας Κυρέλλος. Ἄντι παντός ἄλλου ἐπιμνημοσύνου σημειώματος, ἀρκεῖ νὰ παραθέσωμεν ὧδε τὰς δύο κάτωθι ἐπιστολάς, τὴν μίαν τοῦ διοικητοῦ του συνταγματάρ- χου Ν. Χριστοδούλου, δι' ἧς ἀναγγέλλει τὸν ἐνδοξον θάνατον τοῦ ἀνδρεῖου εἰς τὸν ἀδελφόν του βουλευτὴν, καὶ τὴν ἄλλην ἐκ μέρους τούτου, χαρακτηρι- στικὴν τῆς βαρέως πληγείσης φιλοπά- τριδος ἀδελφικῆς καρδίας:

Α'.

«Φίλτατε Βασίλη

«Θεορῶ ἐμαντὸν εὐτυχῆ οὐάκις προκαλούμενος γράφω περὶ τῶν ὑπὸ τὰς διαταγὰς μου πολεμιστῶν. Εἰδικῶς καὶ με φηγικὸν πόνον γράφω πρὸς σὲ σήμερον περὶ τοῦ ἐν τῇ μάχῃ Μανωλιάσας φονευ- θέντος ἀδελφοῦ σου Κώστα.

Ἐπῆρξε δεινὸς σκοπευτῆς, ἀτρόμητος, ὁμηρικὸς. Καθ' ὅλας τὰς μάχας ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Ἠπειρῷ ἐπέδειξεν ἀποφασιστικότητα μονα- δικήν. Κατὰ τὴν μάχην Μανωλιάσας, καὶ κατὰ τὴν στιγμήν τῆς σφοδαῆς ἐπιθέσεως τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ, ἀπίοτης ἐν μέσῳ βρο- χῆς σφαιρῶν καὶ δβίδων, ἀνεδείχθη μοναδικὸ παλληκάρι!

Ἀυστηρῶς ἔπεσε, καὶ ἀπόλωενα ἓνα τῶν ἀρίστων στρατιωτῶν μου. Ἄλλὰ ἔπεσεν ἦρωες!

Δόξα καὶ τιμὴ εἰς αὐτόν! Ἐστὲ ἐπερήφανος διὰ τὸ παλληκάρι σου αὐτό, τὸ ὕπερο τῆς Πατρίδος πεσόν.

Ν. Χριστοδούλου»

Β'.

«Ἀντισυνταγματάρχα μου

«Τὸ γράμμα σου βαθύτατα με συνεζήτησεν. Ὅταν ἕνας ἀνδρείος, ὅπως σὺ, περὶ τῆς ἀνδρείας τοῦ ὁποίου θά

διμλήση ὁ θοδῶλος καὶ ἡ ἱστορία, μὲ διαβεβαίωσι ὅτι ὁ ἀδελφός μου ἐπὶ ἤρξεν ἀντάξιως στρατιώτης σου, παρὰ τὴν βαθυτάτην θλίψιν, τὴν ὅποιαν αἰσθάνομαι διὰ τὴν ἀπώλειάν του, συναισθάνομαι συμπαρεδρεύουσαν ἐν τῇ ψυχῇ μου καὶ ὑψίστην ἕπερηφάνειαν ὅτι τοιοῦτον εἶχον ἀδελφόν.

Οἱ ἐπιζῶντες ἀδελφοὶ του θὰ βαδίζωμεν ὑπὸ τὴν μεγάλην σκιάν αὐτοῦ, ὄχι πλέον διὰ νὰ τὸν κλαίωμεν, ἀλλὰ διὰ νὰ φρονηματιζώμεθα διὰ τοῦ παραδείγματός του.

*B. Κυρέλλος**

ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΙΕΘΝΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑΝ

ΕΝΔΟΞΑ ΛΕΙΨΑΝΑ

[μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πολεμιστοῦ]

* Ἔργον τῆς Melle L. Michand)

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

Κ Α Τ Α Κ Τ Η Σ Ε Ι Σ

Ὁ στρατὸς — δὲν ὑπάρχει ἀντίρρησης — σκλαβώνει, μὰ καὶ ... ἐλευθερώνει κάθε ἄνθρωπο. Οὐδέποτε ἐχάρηκα τὸν ἑαυτό μου ἔτσι, παρὰ σὰν ἔγεινα «κοθῶν», τυλιχθεὶς ὡς ντολμᾶς μέσα σὲ

κιτρινοπράσινα χακιά. Μαζὶ μὲ τὰ πολιτικά μου ρούχα, ποὺ ἄφησα ἀδειανά, ἀσυγύριστα, τσαλακωμένα σ' ἓνα σπῆτι τοῦ Μεσολογίου, ἄφηκα καὶ ὄλον τὸν ψεύτικο τὸν ἑαυτό μου, καὶ ὄλην τὴν ὑποκρισία καὶ τὴν ψευτεπίδειξι. Στρατιώτης καὶ δὴ «κοθῶν» ἔχω ὄλην τὴν ἐλευθερίαν νὰ χαζέψω σὰν παιδί ἔμπρὸς σὲ μιὰ βιτρίνα, νὰ φάω στὸ δρόμο ἓνα σταφύλι ἢ νὰ τὰ ψήσω μ' ἓνα δουλικό. Μὲ διασκεδάζε πολύ, στὴν ἀρχὴ τῆς ἐπιστρατείας, αὐτὸ τὸ εἶδος τοῦ χασομεριοῦ, καὶ ὅταν δὲν εἶχα τί νὰ κάμω, μαζὶ μὲ ἄλλους στρατιώτας ἐπέρναμε γυροβολιὰ τὴν γειτονιά.

Τὰ εἶχα φκιάσει μ' ἓνα δουλάκι κοντό καὶ στρογγυλό καὶ κόκκινο καὶ τραγανιστό καὶ χαρωπὸ σὰν τὸ κεράσι!.. Πολλὲς φορές ἐπλέ-

* ΣΗΜ.— Τὸ εὐθύμον τοῦτο ἠθογράφημα τοῦ ἀγαπητοῦ φίλου καὶ συνεργάτου κ. Στ. Σταματίου ἐστάλη ἡμῖν ἀργά, περὶ τὸ τέλος τῆς ἐκτύπωσης, διό, ἐλλείψει χώρου, παρελείφθησαν τινὰ τῶν γελοιογραφικῶν σκίτσων, τὰ ὅποια ἐφιλοτέχνησεν ἐπίτηδες ὁ καλλιτέχνης λογογράφος.

«ν' ἀγοράξης καὶ νὰ τρώς σταφύλια στὸ δρόμο»

Ξαμην ὄνειρα μελλούσης τσιγαριστής εὐτυχίας και ὅταν μιὰ μέρα ἔγεινα δεκανεύς, τὸ πρῶτο ποῦ ἔκανα, ἔτρεξα ἀνὰ τῆς δαίξω τὸ γαλόνι και νὰ τὸ καταθέσω, ὡς μεσαιωνικός ἱππότης, εἰς τὰ πόδια τῆς. Ἐνόμιζα πῶς ὅλος ὁ τόπος ἔλαμπε και φωτοβολοῦσε ἀπ' αὐτό... Ἡ πρώτη βαθμὶς και πρώτη διάκρισις και ἐκτίμησις τῆς Πολιτείας. Ἡ ἀλήθεια εἶναι πῶς στὴν ἀρχὴ δὲν τὴ θέλα. Φασαρίες και εὐθύνες και σκοτοῦρες, εἶπα. Ἐγὼ ἤθελα νὰ ἴμωνα στρατιώτης μὴ ἔχοντας ἄλλη σκέψις παρά τὸ τουφέκι μου και τὴν ἴσχυρία και τὴν μακαριότητα ὅτι φροντίζουν ἄλλοι γιὰ μένα.

— Παρατοῦμαι, εἶπα εἰς τὸν λοχαγὸ, ἕνα εὐγενῆ Κεφαλλῆνα.

— Καὶ μήπως εἶναι στὸ χέρι σου; μ' ἀπήντησε. Τί εἶσαι; Ὑπουργός και παρατεῖσαι;

— Ὅστε ὁ ὑπουργός μπορεί νὰ παρατεῖται;

— Ὅχι, βέβαια!

Ἐπὶ γὰρ εἰς τὸν ταγματάρχη.

— Νὰ μὲ πάψετε, τοῦ εἶπα, ἀπὸ δεκανέα.

— «Βαθμὶς» ἀπονεμηθεῖσα δὲν λαμβάνεται ὀπίσω, εἶπε. Νομάρχης νὰ εἶσαι παύσαι, ἀλλὰ δεκανέας, ὄχι!... Μόνον ἐὰν καταδικασθῆς εἰς στρατιωτικὴν καθαίρεσιν, θὰ σοῦ ἐυλόωσον τὸ γαλόνι!

— Μὰ καλά, ἀφοῦ γὼ δὲν τὸ θέλω!...

— Τὸ θέλεις, δὲν τὸ θέλεις, ὁ στρατὸς δὲν σ' ἐρωτᾷ! Μὰ δὲν μπορῶ και νὰ σὲ καταλάβω.

— Γιατί;

— Μωρὲ ἡμεῖς ἰδρώναμε αἷμα γιὰ δοῦτο μιὰ φορὰ, και τώρα σοῦ τὸ δίνουνε και δὲν τὸ θέλεις!... Πίσω μου σ' ἔχω Σατανᾶ!...

Ἀφοῦ εἶναι ἔτσι μιὰ και δύο κι' ἐγὼ και πῆγα εἰς τὴν δουλίτσα. Βγῆκε κατακόκκινη ἀπὸ τὴν φωτιά και κρεμάστηκε ἀπὸ τὸ παράθυρο σὰν βύσσινο ποῦ λικνίζεται στὸ λεπτό, τὸ τρυφερὸ κλωνάρι. Δείχνοντας τὸ μανίκι.

— Οὔτε νὰ χαρῶ, οὔτε νὰ υπερηφανευθῶ, οὔτε νὰ ζυμπασθῶ τὴν εἶδα, οὔτε τίποτε! Μόνον ἐμελαγχόλησε και διόλου δὲν μοῦ μίλουσε.

— Μὲ ἀγαπᾷς, ἀλήθεια;

— Ἐσένα νὰ μὴν ἀγαπήσω, ποῦ εἶσαι γλυκειά, σὰν κομπόστα βύσσινο και νόστιμη σὰν γιαχισιτὸ και πιπεράτη σὰν κρασί, σὰν κοκκινέλι, και κρουστή και δροσερὴ σὰν κραμβολάχανο, και γλυκομελαχροινὴ σὰν μελωμένη τηγανίτα, και λιχουδιαστὴ—ζεστή, σὰν τὸ γαλοτομπούρικο, κι' ὀρεκτικὴ και ψουσκωτὴ σὰν βουτυρωμένη ζυμαρόπητα, και φρέσκη σὰν μαρούλι!... Λέγε μου, τί ἔχεις;

Ἐσοῦρωσε ὅσο παράπονο ἤμπόρεσε στὰ χεῖλη τῆς και μοῦπε:

Μωρ' ἡμεῖς ἰδρώναμε αἷμα γι' αὐτὸ

— Τώρα ποῦ ἔγεινες δεκανέας... θὰ μὲ πάρῃς;

— Μπᾶ! μικροῦλα μου, και λοχίας νὰ γίνω, δὲν σ' ἀφίνω!...

Ἡ δευτέρῃ μου στρατιωτικῇ κατάκτησιν ἦτο σὲ μιὰ πολίχνη. Μιὰ μελανειμονοῦσα δεσποινὶς μὲ ἐλυτήθηκε βρεγμένον και ἄλειον και μούδικε φρικασὲ μιὰ μέρα και ἕνα μπουκαλάκι οἴνου παλαιού. Τὸ φρικασὲ ἦταν πολὺ νόστιμο και τὸ κρασί ζεστό, γιὰ τὸν ψυχρὸ χειμῶνα ὅπου ἄρχιζε. Ἡ δεσποινὶς ἦτο τὸ ἀντίθετον. Καὶ ἄνοστη και κρύα. Ἀδύνατη, μ' ἕνα δέρμα κίτρινο, σὰν νὰ τὸ ἄπλωσε κανεὶς νὰ ξεραθῆ ἐπάνω στὰ κόκκαλά τῆς. Καὶ εἰς ἐπίμετρον ἦτο

και ρωμαντικὴ, μιλοῦσα ποιητικῶς εἰς τὴν καθαρεύουσαν!...

— Ὁχι, ἢ σελήνη!... Πῶς σὰς φαίνεται ἢ μηνουσιδῆς σελήνη!...

— Σὰν μιὰ φέτα πεπονιοῦ, τὴν ὅποιαν μακάρι νὰ εἶχα!...

— Καὶ τὰ ἄπειρα συννεφάκια, ποῦ τὴν περιβάλλουν, σὰν ψυχαί;

— Σὰν πετσετάκια γιὰ νὰ σκουπισθοῦν!...

Μιὰ ἄλλην ἐσπέραν, ποῦ ἢ σελήνη ἀπὸ μηνουσιδῆς εἶχε φουσκώσει πετὰ στὸν οὐρανὸ σὰν ἔγκυος και εἶχε στρογγυλεφῆ σὰν μπακάλης, κι' ἀκίνητουσαν ὅλα εἰς τὴν γῆ και ἀσπρίζαν τὰ ἄπλωμένα ἐσώρρουχα, σὰν ἀσημένια, ἢ περιπαθῆς νέα ἐξηλθεν εἰς τὸν ἐξώστην.

— Τί σκέπτεσαι;

— Τὸν ἐπιλοχία μου.

— Τώρα; Μὲ τέτοια μαγευτικὴ βραδεῖά; Καὶ δὲν θαυμάζετε τὴν φύσιν; Δὲν σὰς φαίνεται ὅτι λιποθυμῆς;... Ἰδὲ πῶς ὅλα κλίνουν ἐρωτευμένα; Ὁχι, ὁ ἔρωτος!... ὁ ἔρωτος!...

— Τί ἔκαμεν ὁ ἔρωτος;

— Τοιαύτην νύκτα πρέπει νὰ ἐγεννήθη ἀσφαλῶς! Ἀλήθεια δὲν μοῦ εἶπате τὴν γνώμην σας; Τί εἶναι ὁ ἔρωτος;

— Ὁ ἔρωτος εἶναι κάτι τι ποῦ ὀδηγεῖ εἰς τὴν τεκνοποιαν.

Ἐστάθη πρὸς στιγμὴν σιωπηλή.

— Εἶν' ἕνα ἐλόγγιμο ξανθὸ παιδάκι μὲ φτερά. Τί ὡμορφο ποῦνε!

— Εἶδατε τὴν φωτογραφία του;

— Ὁχι, μὰ ἔτσι τὸ λένε. Γυμνοῦται και παχουλό!

— Μὲ τέτοιο κρῦο δὲν πουντίζει;

— Ἡ θέρμη τοῦ πάθους τὸ κρατεῖ!... Ὁχι! τὰ νερά ποῦ εἶναι κοιμημένα ἐκεῖ κάτω!... Πῶς μοῦ ἔρχεται νὰ πέσω μέσα νὰ πεθάνω, εἰς τὴν σιγαλὴν γαλήνην των. Ἐκεῖ εἶναι ἢ νιρβάνα.

— Ὁ Νιρβάνας;

«Ὁχι! ἢ σελήνη! ἢ σελήνη!»

- 'Η νιρβάνα!...
- Δέν σάς συμβουλεύω, θά κρυώσητε!
- 'Όχι νά πεθάνω θέλω, βυθίζομένη άπαλά — άπαλά εις τό μυ-
στήριόν των.
- Δηλαδή ν' αυτοκτονήσητε;
- Καλέ δχι, νά πεθάνω!
- Μά άφού θά πέσετε μόνη σας, θά αυτοκτονήσητε.
- 'Όχι, θά πεθάνω!
- 'Ε! Πέθανε!...

Τό πρωτό μπάμ — μπούμ! μπάμ — μπούμ! μπόμ! μπόμ! χτύπησε τήν πόρτα.

- Κοιμάσθε; δέν σηκώνεσθε νά ιδήτε τόν
ήλιον πού ανατέλλει;
- Μήπως βγήκε μέ καπέλλο σήμερα;
- 'Όχι!... 'Όχι!
- Τότε τόν ξέρω! 'Αφήστε με, παρα-
καλώ, νά κοιμηθώ!
- 'Αχ! είναι δλόχρυσος και στρογγυ-
λός. Τά πουλάκια έχουν από τήν χαρά
τους τρελλαθί, και τά χαμογήλια του πε-
ριβολιού κρυφτανόγουν τά κίτρινα ματά-
κια τους νά ιδούνε. 'Όλα τά έκοκκίνισε μέ
ένα κόκκινο χρώμα γλυκό!...
- Τι, έγεινε και μπογιατζής;
- 'Όχι, τά πουλάκια, τά πουλάκια!...
- Πώς ήθελα νά ήμουν πουλάκι!... Θά ήθε-
λες έσύ;...

— 'Όχι, έγώ θά ήθελα νά ήμουν...
γάτα! (Νά σέ φάω, ειπα μέσα μου, νά
ήσυχάσω από σένα).

'Όλον τό ρωμαντικό αυτό οικοδόμημα,
μετά του φρικασέ και του κοκκινελιού, τό γκρέμισε μιά διαταγή,
πού ήλθε σάν όβιθα: «Νά προχωρήσωμεν!...»

* * *

Του πολέμου ή περιπέτειες μέ έφεραν έδω κι' εκεί, και τέλος
ερέβηκα εις τήν Βλαχοκλεισούρα. Γερού οι άνδρες, σάν πουνραρέ-
νιοι, γεμάτοι ύγεία και ζωή' και ώμορφες ή γυναίκες, μέ ώραια
πρόσωπα και μεγάλα μάτια άμυγδαλωτά. 'Ηταν Κυριακή. 'Η Κλει-
σούρα έπανηγύριζεν εις φώς και δόξαν ήμέρας καλοκαιρινής. Κίνη-
σις εις τούς δρόμους και ευσταλείς σταυραστοί, ώραια, κόκκινοι,
καμαρωτοί, μέ βελουδένια ρούχα και άσημικά. Κάποιος άντάρτης
πανθρεύσανε μιά παπαδοπούλα.

- Είναι ώμορφη;
- Ζούρλια!

Τέτοια συνοικέσια έγινόντο πολλά εις τήν Μακεδονία. Εις τήν

«Είδατε τή φωτογρα-
φία του;»

Θεσσαλονίκη πολλοί στρατιώται ήρραδωνίζοντο — χήρες ως επί
τό πλείστον — μά οι άντάρτες, άμέσως εις τά στέφανα!...

— Θά παντρευτούν πολλοί, μου ειπεν ή σπιτονοικοκυρά, πού μέ
φιλοξενούσε, στήν Βλαχοκλεισούρα!

— Και μέ μεγάλο δίκιο! 'Εχετε τόσα ώμορφα κορίτσια έδω, τόσο
καθαροάιματα και κοκκινόμαγουλα και δροσερά μ' ώραια μάτια!...

— Και νοικοκυρέ έέ έέ έέ! μου ειπεν ή νοικοκυρά, κλίνουσα τό
σώμα της και άκουμπώσα τά χέρια στους γοφούς της.

- Δίκιο έχεις, κορίτσια πρώτης τάξεως.
- Σου άρέσουνε;
- Πολύ.
- Τότε γιατί δέν παίρνεις μιά; Δέν είσαι παντρεμένος;
- 'Όχι.
- Γιατί δέν έπαντρεύτηκες;
- Γιατί καμιά 'ς τήν 'Ελλάδα δέν μέ
θέλει!
- Τότε νά σου δώσουμε μιά από δώ!...

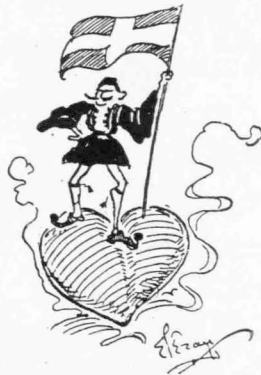
Τήν παίρνεις;

- Γιατί δχι!
- Θά σου διαλέξω γώ μιά καλή, πού νά
έχη και προίκα. 'Η δέν θέλεις προίκα;
- 'Αφού μου δίνετε, τήν παίρνω!
- Θά πάρης έξη κουδέρες μάλλινες!
- Δέν σου άρέσουν;

— Τώρα πού κήμει ή δική μου και για
μιά κουδέρτα παντρεύόμουν!

— Θά πάρης 4 χιράμια διπλά. Βαρειά
χιράμια σπιτικά, όπου τά φκιάνουν τά κο-
ρίτσια μοναχά τους!... Και 120 ζευγά-
ρια κάλτσες μάλλινες, πλεχτές, από καλό
μαλλι, στό μύλο χτυπημένο. — 120 ζευγά-
ρια κάλτσες έχει ή καλλίτερη έδω.

- Τι είναι αυτή γυναίκα ή σαραντοποδαρούσα;
- Κορίτσι πράμμα, σάν τό κρύο νερό.
- Και τί της θέλει τόσες κάλτσες;
- Για τόν γαμβρό!
- Καλά! Πόσα ποδάρια έχουν οι γαμβροί 'δω πέρα;
- Δύω, όπως όλος ο κόσμος. Λοιπόν, τί λές; Νά τελειώσουμε;
- 'Ετσι στό βρόντο θά μέ πάρετε; 'Αφήστε νά 'δητε ποιός είμαι;
- Τι μου λές αυτού; 'Ελληνας ήμα είσαι, είσαι; καλός, πεντάκα-
λος. Καλός και χριστός, παιδί μου! Κ' ήμα θέλεις, τελειώνουμε!...
- Μά έγώ θά ήθελα 400 ζευγάρια, κάλτσες. Βάλτε τήν νύφη νά
τά πλέξη και κατόπιν βλέπομε!...
- 'Ενόμισα ότι γλύτωσα!
- 'Εμεις 120 ζευγάρια έχουμε μονάχα!... Δανειζόμεθα τά άλλα
και τελειώνουμε, ως τήν Κυριακή, αϊ!... Τι λές;

«Οι άντάρτες κατέκτησαν
δλη τήν Μακεδονία...»

Τί νά πῶ!
Ἄντί νά κατακτῆσουμε σ' αὐτόν τὸ πόλεμο, παρ' ὀλίγο... νά
κατακτηθοῦμε!

(1914)

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ

ΛΟΥΚΑΣ ΡΟΥΦΟΣ

Γενικός Διοικητής τῆς Κορίνθου

ΖΩΝΤΑΝΟΝ ΜΗΤΡΩΙΟΝ

ἘΛΠΙΖΕΙ νά παραδοθῆ εἰς τὴν ἱστορίαν τὸ ἐξῆς περιεργότατον γεγονός, τὸ ὁποῖον ἀφ' ἑνός μὲν χαρακτηρίζει τὴν ἀναταστασίαν, τὴν διέπουσαν συνήθως τὰ παρ' ἡμῖν δημόσια πράγματα, μαρτυρεῖ δ' ἐξ ἄλλου ποῖα θαύματα δύναται νά ἐπιτελέσῃ ἢ πίστις καὶ ὁ ἐνθουσιασμός τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας ἐκεῖ ἀκριβῶς, ὅπου ἡ Πολιτεία λάμπει... διὰ τῆς ἀπουσίας τῆς.

Ἐἶνε γνωστὸν ὁποῖας ἀνυπολογίστους, σωτηρίους πράγματι, ὑπερσίας προσέφεραν ὁ θεσμός τῆς ἐν Κερκύρα Σχολῆς τῶν Ἐφεδρῶν ἀξιωματικῶν κατὰ τοὺς δύο τελευταίους νικηφόρους πολέμους. Δι' αὐτῆς συνεπληρώθησαν τὰ ἰσχνὰ στελέχη τοῦ στρατεύματος καὶ προσετέθησαν ζωτικώτατα νεῦρα καὶ μῦς ἔντονοι εἰς τὴν φυσιολογικὴν αὐτοῦ λειτουργίαν καὶ κίνησιν. Καὶ ὅμως ἡ Σχολή, ἀφ' ὅτου ἰδρῦθη, ὑπῆρξεν ὁ στόχος τῶν ἐκάστοτε στρατιωτικῶν ὑπουργείων, δυσπίστως ἐχόντων καὶ εἰρωνικῶς ἀποφαινομένων ἐκ προκαταλήψεως διὰ τὴν χρησιμότητα καὶ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ θεσμοῦ. Καὶ ἐγένοντο ἀτόπειραι διαλύσεις αὐτῆς. Ἴσως διότι ἐπεκράτει ἡ πρόληψις ὅτι ἡ Ἑλλάς δὲν θά ἦδύνατο ποτὲ νά παρατάξῃ πλείονας τῶν 50—60 χιλιάδων ἀνδρῶν! Ἴσως ἀκόμα ὅτι οὐδέποτε θ' ἀπεδύετο σοβαρῶς εἰς πόλεμον. Κατ' αὐτῆς τῆς πλάνης εἰς καὶ μόνος ἄνθρωπος, προφήτης ἀληθῆς, ἀντιτάχθη, διεμαρτυρήθη, ἐμόχθησεν, ἐθυσίασεν 25 ὅλα ἔτη τῆς ζωῆς του, ἠγωνίσθη νά πείσῃ δι' ἀριθμῶν τοὺς ἀρμοδίους καὶ νά συγκαταστήσῃ τὸ ἴδρυμα. Καὶ δὲν τὸ ἔσωσεν μόνον ἐκ τῆς καταδρομῆς. Τὸ ἐνεψύχωσε διὰ τῆς στοργῆς του καὶ τῆς ἀφωσιώσεως τόσον, ὥστε οἱ ἐξερχόμενοι τῆς Σχολῆς, μαζί μὲ τὴν στρατιωτικὴν τῶν παιδείων, ἀπεκόμιζον καὶ τὴν πίστιν καὶ τὸν ἐνθουσιασμόν τοῦ Κουτσουκόπουλου πρὸς τὸ μέλλον τοῦ Στρατεύματος καὶ τοῦ ἔθους.

Ἡ χρησιμότης τῆς Σχολῆς ὅπωςδὴποτε εἶχεν ἐνδειχθῆ καὶ κατὰ τὸν πρῶτον ἐκεῖνον ἀτυχῆ πόλεμον τοῦ 1897. Ὅτε δὲ ἡ κυβέρνησις Μαυρομιχάλη ἠθέλησε νά προβιάσῃ τοὺς ἐφεδρῶν ἀνθυπολοχαγούς, εἰς μάττην ἐξήτησε πρὸς τοῦτο τὰ μητρεῖα τῆς Σχολῆς.

Ἐξήγησεν ἐδῶ, ἠρεύνησεν ἐκεῖ.
Ἄλλὰ μητρῶα δὲν ὑπῆρχον' διὰ
τὸν λόγον, ὅτι οὐδέποτε ἐκρατή-
θησαν τοιαῦτα. Τόση ἦτο ἡ ἀδια-
φορία, ἡ ἀδράνεια, ἡ ἐγκατάλει-
ψις! Πῶς νὰ γίνῃ λοιπόν; Ὁ τότε
ὑπουργὸς Λαπαθιώτης δὲν ἔχασε
καιρὸν. Ἀπετάθη τηλεγραφικῶς—
εἰς ποῖον ἄλλον;— εἰς τὸν κ. Κου-
τσουκόπουλον! Καὶ εἶδομεν καὶ τὸ
ἀπίστευτον αὐτὸ θαῦμα: ν' ἀποτεί-
νεται ἡ Πολιτεία εἰς ἓνα ἀπλοῦν
ιδιώτην δι' ἀναπλήρωσιν ἰδίων τῆς
ἀσυγγνώστων ἐλλείψεων!

Καὶ ὁ Κουτσουκόπουλος, ὅστις
εἶχε τηρήσει ἀτομικῶς δι' αὐτὸν
τακτικὸν καὶ λεπτομερὲς μητρώον, ἐφωδίαζε τὴν Κυβέρνησιν μὲ
καταλόγους ὀνομάτων 1500 ἐφεδρῶν ἀξιωματικῶν ἀπὸ τοῦ 1888
καὶ ἐντεῦθεν. Ἐλείπον δὲ ἐξ αὐτῶν μόνον τὰ τῆς ἀπογραφῆς τοῦ
1905, τὰ ὅποια δὲν εἶχεν πρόχειρα ὁ ἰδιόρρυθμος ἀνὴρ. Ἐπὶ τῇ
βάσει τῶν καταλόγων τούτων ἐγένοντο αἱ περαιτέρω ἐνέργειαι τοῦ
ὑπουργείου. Καὶ ἀπόδειξις ὅτι, ὅταν διὰ πρώτην φοράν συνστάχθῃ
ἡ Ἐπιτηρὶς τῶν Ἐφεδρῶν Ἀξιωματικῶν τοῦ 1912, ἔλειπον ἐξ αὐ-
τῆς μόνον οἱ τοῦ 1905. Ἀλλὰ καὶ τὴν ἔλλειψιν ταύτην ὡς καὶ τὰς
λοιπὰς, παρακληθεῖς ἀπὸ τὸν τότε προσωπάρχην κ. Νίδερ, ἀνε-
πλήρωσεν ὁ Κουτσουκόπουλος, ὅστις οὕτω ἀπέβη οὐ μόνον ὁ στυ-
λος, ὁ φρουρὸς, ὁ πρόμαχος, ἡ ψυχὴ τέλος πάντων τῆς Σχολῆς,
ἀλλὰ καὶ τὸ ζωντανὸν μητρώον αὐτῆς!

ΣΤΟ ΣΚΟΤΑΔΙ

Ἦ' ἀστέρια, ποῦ ἐλαμπύριζαν στὸν οὐρανὸ μας πρῶτα
ἐοβύσαν. Τέτοια φῶτα
δὲν θ' ἀνατείλωνν πιά.

Καὶ οὖν μαῦρο σὺννεφο ἰάχει σκεπάσει τώρα·
νάχει περὰς ἡ ὥρα;
ἢ νᾶσβυσε ἡ ματιά;

Σ' ἀγκαθερὸ ἀγριότοπο βαρύνκοποι καὶ ξένοι
σιτὴ γῆ τῆ ματωμένη
διαβαίνομε γοργά.

Βαθειὰ ἐνυχωθήκαμε καὶ τῆς αὐγῆς τὰ κάλλη
οὖν θὰ γνωρίσουν πάλι,
γιὰ μᾶς πιά θὰν' ἀργά.

(1914)

Α. Ε. ΔΙΑΦΑΣ

Ο ΑΠΗΓΟΡΕΥΜΕΝΟΣ ΚΑΡΤΟΣ
(Ἔργον τοῦ Θεοδώρου Ῥάλλη)

Η ΕΜΠΟΡΙΚΗ & ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

ΕΝ χωρεῖ δευτέρα γνώμη. Ἡ Σχολή Παναγιωτοπούλου, ὑπὸ ἐποψίν διοργανώσεως καὶ λειτουργίας, διὰ τὸν Πειραιᾶ — ἓνα τῶν σπουδαιότερων ἐμπορικῶν λιμένων τῆς Μεσογείου — εἶνε καύχημα, ἀνάγκη, ὄρος προόδου, θρίαμβος. Ἦτο δυνατόν νά ἐννοηθῆ ἐμπορικὸς καὶ βιομηχανικὸς Πειραιεύς, χωρὶς ἔν φυτώριον ἀντάξιον τῆς περωπῆς, εἰς ἣν ἀνύψωσεν τὴν Σχολὴν του ἢ πολυμῆθειαν, ἢ πείρα, ἢ δραστηριότης, ὁ δημιουργικὸς νοῦς καὶ πρό πάντων ἡ μυθώδης εὐσυνείδησις τοῦ Παναγιωτοπούλου;

Αὐτοὶ ὁ Παναγιωτόπουλος δὲν εἶνε ἀπλῶς ἐπαγγελματίας κερδοσκόπος. Εἶνε ὁ ἐξιδανικευτὴς τοῦ ἔργου του. Εἶνε ὁ σημασιφόρος ἑνός πολιτισμοῦ. Ἐμπνέεται ἀπὸ ἓνα ὑψηλὸν ἰδανικόν, ἀπὸ ἓνα εὐγενές πάθος: πῶς νά καταστήσῃ τὴν Σχολὴν του ὑπερτέραν τῶν Εὐρωπαϊκῶν, εἰς ἃς ἠναγκάζοντο μέχρι τοῦδε νά προσφεύγωσιν οἱ ἑλληνοπαῖδες, οἱ διψῶντες ἐμπορικῆς πράγματι μορφώσεως. Καὶ λέγομεν: ὑπερτέραν, διότι ἡ Σχολή Παναγιωτοπούλου ἔλυσε καὶ τὸ ζήτημα τῶν ξένων γλωσσῶν.

Σκοπὸς τῆς Σχολῆς δὲν εἶνε ἀπλῶς ἡ παρασκευὴ καὶ ὁ αὐτοσχεδιασμὸς Λογιστῶν ἢ Ἀλληλογράφων. Ἡ Σχολή ἐπιδιώκει, διὰ τῆς τελείας ἐμπορικῆς μορφώσεως νέων, νά προσδώσῃ νεῦρα, χυμοὺς, ὄργανα καὶ παράγοντας εἰς τὸν ἐμπορικόν, βιομηχανικόν καὶ τραπεζικόν κόσμον τῆς διπλοσυσθεσίσης νῦν μάλιστα Ἑλλάδος.

Ἵπὲρ τοῦ σκοποῦ τούτου τῆς Σχολῆς ἰμιλοῦν οἱ ἀριθμοὶ καὶ τὰ πράγματα, τὰ ὅποια ἔχει νά ἐπιδείξῃ ἑνδεκαετῆς αὐτῆς λειτουργία.

Τὸ Πρόγραμμα τῆς Σχολῆς περιλαμβάνει ὅλην τὴν σειρὰν ἐκείνων τῶν μαθημάτων (Ξεναὶ Γλώσσαι, Ἐμπορικὰ Μαθήματα, Νομικὰ καὶ Οἰκονομολογικὰ, Τεχνικὰ, Μαθήματα Γενικῆς Μορφώσεως, Ἐφαρμογαὶ καὶ Πρακτικαὶ ἀσκήσεις), τὰ ὅποια ἀποβαίνουν χρήσιμα καὶ ἀπαραίτητα εἰς ἓνα μέλλοντα Λογιστὴν, Ἀλληλογράφον, Διευθυντὴν Γραφείου, Περιουθεντὴν Ὑπάλληλον, Διαχειριστὴν, Ἐμπορον, Βιομήχανον, Ἐφοπλιστὴν, Τραπεζίτην.

Ἡ Σχολή εἰσάγαγε καὶ ἐφαρμόζει τὸ σύστημα τῆς αὐτομικῆς καὶ ὁμαδικῆς διδασκαλίας, ἀναλόγως τῆς ἀντιλήψεως καὶ ἐπιδόσεως τῶν διδασκομένων — μὲ θαυμασία μέχρι τοῦδε ἀποτελέσματα.

Εἰσάγαγεν ἐπίσης εἰς τὴν Ἑλλάδα νέον ἐντελῶς σύστημα, ἀμερι-

κανικῆς σκοπιμότητος, διὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν Ἐμπορικῶν καὶ Λογιστικῶν μαθημάτων.

Ἡ Σχολή, μὲ τὸν πρότυπον ὄργανισμόν τῆς, πραγματοποιεῖ τὴν ταχυτέραν καὶ οἰκονομικωτέραν διεξαγωγὴν τῶν μαθημάτων ἀναλόγως τῆς προσωπικῆς ἐκάστου ἱκανότητος καὶ φιλοπονίας.

Καθιέρωσε καὶ τὸ νεωτεριστικόν σύστημα τῆς ἐμπορικῆς διδασκαλίας δι' ἄλληλογραφίας εἰς τοὺς διαμένοντας ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις καὶ τῷ Ἐξωτερικῷ, κατὰ μέθοδον ἐξόχως πρακτικὴν.

Διατηρεῖ τέλειον οἰκοτροφεῖον χάριν τῶν ἐκ τοῦ Ἐξωτερικοῦ καὶ τῶν Ἐπαρχιῶν σπουδαστῶν.

Ἡ Σχολή διακρίνεται διὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν 15 καὶ πλέον καθηγητῶν τῆς, ἐκ τῶν δοκιμωτάτων εἰδικῶν Ἑλλήνων καὶ Ξένων.

Ἡ Σχολή ἀπονέμει τὰ ἐξῆς διπλώματα: Ἡ Σχολή ἀπονέμει τὰ ἐξῆς διπλώματα: Α'.) — Δίπλωμα Λογιστοῦ καὶ Ἀλληλογράφου ἐν τῇ Γαλλικῇ ἢ Ἀγγλικῇ γλώσσῃ. Β'.) — Δίπλωμα Ἀνωτέρων Ἐμπορικῶν Σπουδῶν.

Ἐπὶ πλέον, ἡ Σχολή διατελεῖ ὑπὸ τὴν ἰδιαιτέραν προστασίαν καὶ ἀρωγὴν δι' ἀναλόγου προικοδοτήσεως τοῦ Δήμου Πειραιῶς, καὶ ὑπὸ τὴν ἀδιάκοπον ἐπίβλεψιν τῆς Ἐκπαιδευτικῆς αὐτοῦ Ἐπιτροπῆς.

Ὁ κ. Παναγιωτόπουλος, διὰ τὴν ἀρμονικωτέραν πρὸς τὰς νεωτέρας μεθόδους διδασκαλίας, ἐξεπόνησεν πλήρη σειρὰν διδασκτικῶν συγγραμμάτων διὰ τε τὰ Ἐμπορικὰ καὶ Λογιστικὰ ὑπὸ τὸν τίτλον:

«Ἐγκυκλοπαιδεία Ἐμπορικῆς Μορφώσεως».

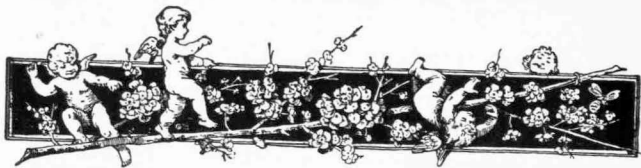
Ἀλλὰ δὲν εἶνε μόνον δόκιμος, ὁ ἐδικιώτερος τῶν παρ' ἡμῖν συγγραφεὺς ἐμπορικῶν καὶ λογιστικῶν διδασκτικῶν βιβλίων, ὁ κ. Παναγιωτόπουλος. Φέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ, ἐμπράκτως πιστοποιημένας τόσας ἄλλας ἐγγυήσεις καὶ προσωπικὰ προσόντα. Εἶνε καθηγητὴς τῶν Ἐμπορικῶν, πτυχιούχος τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας τῆς Γαλλίας, διπλωματοῦχος τῆς Ἐμπορικῆς καὶ Λογιστικῆς Σχολῆς τῶν Παρισίων, διετέλεσε καθηγητὴς τῆς Δημοσίας Ἐμπορικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν, διετέλεσε ἄλλοτε καὶ τὴν Ἐμπορικὴν Σχολὴν τοῦ ἐν Βόλφου «Ἐμπορικοῦ Συλλόγου». Τυχᾶναι δὲ μέλος ἐνεργὸν καὶ ἀνεπιπέτλων πλείστων ξένων ἀκαδημαϊκῶν Λογιστικῶν Ἐταιρειῶν καὶ Ἐκπαιδευτικῶν Σωματίων.

ΝΕΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΤΟ ΦΕΓΓΑΡΑΚΙ

Τὸ φεγγαράκι ἀομνίζει καὶ ὁ νεὸς τὸ παρακάλει.
— Γιὰ κάμε, φεγγαράκι μου, νά σκοτινιάσῃ ὁ τόπος,
γιατὶ φοβάται ἡ λυγρὴ νάρθη νὰ μ' ἀνταμόσῃ,
μὴν τὴν σκιατοῦνε τὰ πουλιὰ, μὴ τὴν ροιαστοῦν τ' ἀηδόνια
καὶ βροῦν μὲ τὰ χαράματα καὶ πᾶν τὸ διαλαλήσουν».

I. ΡΑΥΤΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΛΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΠΡΕΠΕΙ νά εξαρθῆ καὶ τονισθῆ ἀπαξ ἔτι ἡ οἰκονομικὴ εὐρωστία καὶ ἡ στιβαρὰ ὄσον καὶ εὐσυνείδητος θράσις τῆς Λαϊκῆς Τραπεζῆς. Τοῦτο ἀποτελεῖ καθήκον ἐπιβεβλημένον πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν κοινόν. Αἱ λαϊκαὶ ἰδίως τάξεις εἶνε ἀνάγκη νά διαφωτίζωνται συχνά πού πρέπει νά ἐμπιστευθῶνται ἀδιστακτικῶς τὰ ἀποταμιεύματά των.

Ὅτι δὲ ἡ Λαϊκὴ Τράπεζα εἶνε πράγματι ἀξία τοῦ ὀνόματος καὶ τῆς ἀποστολῆς της, μαρτυρεῖ ἐπὶ πλέον καὶ τοῦτο τὸ χαρακτηριστικὸν γεγονός: Ὅτι κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἐλευθρίου εὐρωπαϊκοῦ πολέμου, τοῦ συγκλονισαντος τὰς διεθνεῖς ἀγορὰς καὶ ἐμπνεύσαντος τὸν πανικὸν εἰς τὰ κεφάλαια, *μεταξὺ τῶν ἔνδεκα καὶ μόνων καθ' ὅλην τὴν ὑψηλίον Τραπεζῶν, αἱ ὁποῖαι ἐξεπλήρωσαν τὰς ὑποχρεώσεις των καὶ ἀπέδωκαν εἰς τὸ ἄριστον τὰς καταθέσεις τῶν δικαιοῦχων, συγκαταλέγεται καὶ ἡ Λαϊκὴ Τράπεζα.*

Δικαιοῦται λοιπὸν νά ὑπερηφανεῖται ἡ Λαϊκὴ Τράπεζα διὰ τὴν ὄντως εὐεργετικὴν της θράσιν. Ἐκτός τοῦ ὅτι ἀπελύτρωσε τὰς λαϊκὰς τάξεις — τὸν ἐργάτην, τὸν συνταξιούχον, τὸν βοσपालαίστην, τὸν μικροῦπάλληλον — ἀπὸ τὴν βουλιμίαν τῶν τοκογλύφων καὶ τὴν αἰσχροκέρδειαν τῶν προεξοφλητῶν, διὰ τοῦ μικροῦ τόκου καὶ τῶν μεγάλων εὐκολιῶν ἐκτός τοῦ ὅτι δίδει τὸν ἐπιωφελέστερον τόκον εἰς τοὺς καταθέτας της' ἐκτός τοῦ ὅτι ἀναπτύσσει τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ἕξιν τῆς ἀποταμιεύσεως εἰς τὸν λαόν' ἀλλ' ἐμπνέει συνάμα καὶ τὴν στερρὰν πεποιθῆσιν τῆς ἀσφαλείας τῶν ἐμπεισιμμένων αὐτῇ κεφαλαίων. Καὶ τοῦτο εἶνε τὸ σπουδαιότερον, ὃ ἀκρογωνιαίος λίθος τῆς προόδου τῶν ἐργασιῶν της. Δὲν εἶνε λοιπὸν παράξενον πῶς, εἰς τὸ βραχὺ ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της διάστημα, ἠδυνήθη νά κάμῃ γιγαντιαία ἄλλατα προόδου καὶ νά πολλαπλασιάσῃ τὴν πελατεῖαν της τόσο, ὥστε καὶ νά συμμετάσχη εἰς τὰ ὑπὸ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς ἀναληφθέντα Ἐθνικὰ Δάνεια διὰ δεκαεπτὰ ἔτων ἑκατομμυρίων.

Τὸ θαῦμα τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὴν ὑπέροχον ἱκανότητα τοῦ Διευθυντοῦ της κ. Δοσῆρου, τιμᾶ δὲ καὶ τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν, ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς ὁποίας διατέλει ἡ Λαϊκὴ!

ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ

ΑΚΟΜΑ ΤΟΝ ΠΕΡΙΜΕΝΕΙ...

ΦΙΛΗΣΕ θερμὰ τὸ χέρι τῆς μητέρας του, ἐπῆρε τὴν εὐχὴ της, τὴν ἀγκυρῖως μὲ λόγια ἐνθουσιαστικὰ γιὰ τὴν Πατρίδα, καὶ ξεκίνησε ὑπερήφανος μὲ τὸ σύνταγμα του γιὰ τὰ σύνορα.

Ἐκείνη ἔσφιξε τὴν καρδιά της, ἐπνιξε βαθεῖα τὸν πόνον της καὶ κατεῴδωσε τὸν μονάκριβό της, πού τῆς τὸν ἔπαιρνε ἔτσι ἀξαφνα ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά της ἡ Μεγάλη μας Μητέρα:

— Στὴν εὐχὴ τοῦ θεοῦ, παιδί μου! Καὶ μὲ τὸ καλὸ νὰ μού ξαναγυρίσης νικητὴς καὶ δοξασιμένος.

Ἦταν τότε ἀνοιξίς. Ἡ ἀτμόσφαιρα ἔμοσχοβολοῦσε πλημμυρισμένη ἀπὸ ἐμμορφία καὶ εὐτυχία. Ὅλα γύρω ἔλαμπαν, ἐχαίροντο, ἐγελοῦσαν: τὰ χωράφια, οἱ κῆποι, ἡ λαγκαδιές, οἱ κάμποι, τὰ βουνά, τὰ ἀκρογιάλια, τὰ πουλιά — ὅλα τὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ.

Μὰ ἡ πικραμένη καρδιά καὶ τὰ θαρσυσμένα μάτια τῆς μάννας δὲν βλέπουν οὔτε νοιώθουν ὅλην αὐτὴν τὴν ὀριότητα καὶ τὴν χαρὰν τῆς φύσεως. Τῆς φαίνονται ὅλα μαῦρα καὶ ἔρημα. Καὶ μονάχα μιά ἔλπιδα νοιώθει ν' ἀνθίξῃ μέσα ἀπὸ τὴ φλόγα τοῦ καύμου της καὶ νὰ τῆς χαμογελά: τότε νὰ ξαναγυρίσῃ ὁ πολυχαϊζόμενος της, ὁ ἴγιός της ὁ μονάκριβός.

Πέρασαν μῆνες ἀπὸ τότε. Ὁ πόλεμος ἔτελειώσε. Ἡ φωτιά, πού ἔφαγε λεβεντιές καὶ νιάτα, ἔσδωσε τώρα πλέον. Τὰ παληκάρια, ὅσα γλύτωσαν, ξαναγυρίζουν αἰγά-σιγά στὰ σπίτια τους καὶ φέρνουν, μαζί μὲ τὴ δόξα, καὶ τὸ γέλιο καὶ τὴ χαρὰ στοὺς ἀγαπημένους των.

Ὁ δίκός της ἀκόμα νά γυρίσῃ. Τί ἔγινε τὸ γενναῖο παληκάρι καὶ δὲν φάνηκε ἀκόμα; Ἡ μητέρα του ἔχει πολλὸν καιρὸν νά λάβῃ γράμμα του. Πρῶτα τῆς ἔγραψε τακτικὰ. Κάθε δύο-τρεις μέρες, ἔταν εὕρισκε καιρὸ, τὰ βράδια πού ξεκουραζότανε ἀπὸ τὴ μάχη, ἢ ἀπὸ τῆς μακρινῆς πορείας, κάτω ἀπὸ τὸ ἀντίσκηνο καὶ στὸ ἐσφυλισμένο φῶς κανενὸς κερτιοῦ, ἢ πρῶτη του ἔννοια ἦτον νὰ τῆς γράψῃ λίγα λόγια: «Χρυσὴ μου μητέρα! Νὰ μὴ μού στενοχωριέσαι. Ἐγὼ εἶμαι καλά. Πάντα νικοῦμε καὶ τραβάμε ἔμπρός. Καὶ θάλλω γρήγορα μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ».

Πῶς δὲν ἔρχεται λοιπὸν τώρα; Γιατί ἄργει ἔτσι; Τί ἔγινε; Ῥωτάει τὰ ἄλλα παλληκάρια ποῦ δλοένα γυρίζουν. Μὰ κανεὶς δὲν ἔξερει νὰ τῆς πῆ ποῦ εἶνε τὸ μονάκριβό της. Δὲν ἔξερουν ἢ δὲν θέλουν νὰ τῆς πουν τὴν ἀλήθεια; Τὴν πληροφοροῦν μονάχα πῶς ἐπολέμησε σὰν ἥρωας. Οἱ ἄλλοι συγγενεὶς τὸν ἔχουν γιὰ σκοτωμένο καὶ πολλὰς φορὲς ἐδοκίμασαν νὰ τῆς τὸ πουν τῆς ἀμοιρῆς μὲ μισόλογα. Ἄλλὰ πῶς νὰ τῆς ξερριζώσουν τὴ μόνη ἐλπίδα ποῦ τὴν κρατάει στὴ ζωὴ. Μπορεῖ νὰ σαλεύσῃ ὁ νοῦς της τῆς δυστυχισμένης. Καλλίτερα νὰ τὴν ἀφήσουν νὰ τὸν περιμένῃ.

Ἐχειμῶνιασε. Τὰ πουλιὰ δὲν κελαιδοῦν πλιά στὰ σῦδενδρα. Τὰ λουλούδια μαράθηκαν. Καὶ μόνον ὁ ἀγριος βορηᾶς μουγκρίζει καὶ θέρνει τὰ ξερὰ κλαδιὰ τῶν πλατανιῶν.

Μὰ ἐκείνη συχνὰ κατεβαίνει κάτω στὸ ἀερογιάλι καὶ περιμένει τὸν μονάκριβό της. Ἡ θάλασσα εἶνε ἀγριεμένη καὶ τὰ κύματα ξεσποῦν ἀφρισμένα. Ὁ οὐρανὸς εἶνε σκεπασμένος ἀπὸ μαῦρα σύννεφα. Βρέχει, βρέχει, σὰν νὰ κλαίῃ τὴν λαχτάρα της μάννας, ποῦ ἀκόμα περιμένει νὰ γυρίσῃ ὁ γιός της.

(Ἄρτα, 1914)

ΜΕΝΕΛ Χ. ΤΣΕΤΣΟΥΡΑΣ

Ἀπρόοπτος κατοπτρισμὸς

Ἡ ἐπισκέπτρια. — Νομίζω πῶς σὲ μιά Ἐκθεσι καλλιτεχνικὴ δὲν ταυιάζει νὰ ἐκθέτετε τέτοια τερατοφυγῆματα. Αὐτὸ ἐκεῖ τὸ πορτραῖτο λόγου χάριν δὲν ἔχει τίποτε τὸ ἀνθρώπινον...

Ὁ ζωγράφος. — Μὲ συγχωρεῖτε, κυρία... ἀλλὰ... αὐτὸ ποῦ βλέπετε... δηλαδή... δὲν εἶνε πορτραῖτο... εἶνε... καθρέφτης!...

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ

ΜΙΑ ΚΟΝΤΣΙΝΑ

— Μωρὲ τί θὰ γδοῦμ' ἀκόμα! Πόλεμο καὶ πόλεμο κάθε χρόνο. Τώρα μὴ σοῦ μένῃ ἀφιβολία, Παναγῆ, πῶς θὰ κάμουμε καὶ τὸν τρίτονε.

— Ἐκεῖος ὁ Ταλαάτ, Γεράσιμ, τὰ φταίνει χρειάζοτουνα νὰ τὸν ἔκανε κἀνένας ταλαατιοῦ.

— Ἄμ ἔννοια σου, μάτια μου, καὶ ὁ Λευτέρης θὰ σοῦ τὸν συγυρίσῃ.

Ἔτσι καλαμπουρίζοντες καὶ συζητοῦντες εἰς ἓνα καφενεδάκι τῶν Ἀθηνῶν δύο συμπολιταὶ ἄρτι ἐκ τῆς εὐάνδρου Κεφαλληνίας ἀφιχθέντες, ἐξεθείαζον τὴν πολιτικὴν τοῦ Βενιζέλου καὶ ἀλλοίμονον εἰς ἐκεῖνον ποῦ ἤθελε τὴν κατακρίνει.

Ἐν τούτοις κάποιος ἐκεῖ παρακαθήμενος ἐτόλμησε δειλά-δειλά νὰ τοὺς παρατηρήσῃ, ὅτι δὲν θὰ εἶχαμε αὐταῖς τῆς πρεμιούρες, ἂν ὁ Βενιζέλος ἐφροντίζε ν' ἀγοράσῃ τὸ βραζιλιανό.

Οἱ δύο Κεφαλληνὲς παραξενεύθηκαν πρὸ τοῦ θρασέους τοῦ γειτόνός των, ὁ δὲ Παναγῆς, ἀφοῦ μετεκινήθη ὀλίγον ἐπὶ τῆς καρέκλας του, ἐτίναξε τὴν στάκτη τοῦ σιγάρου του καὶ ἐρῦθρός ἔξ ὀργῆς:

— Δὲν μοῦ λές πατριώτη — τοῦ λέγει — ἐδῶ ζοῦσες τόσο καιρὸ ἢ ἔπεσες ἔτσι ξάφνου ἀπ' τὸ στερέωμα;

— Ἄς τονε χάμου, καῦμένη Παναγῆ, προσθέτει ὁ ἄλλος — ὁ Γεράσιμος — τόσα ἔξερει, τόσα ἴμολογαί.

Πρὸ τῆς ἀποτόμου αὐτῆς στάσεως τῶν δύο, ὁ ἀρχίσας τὴν συζήτησιν ἐσκέφθη ὅτι θὰ εἶνε προτιμότερον νὰ παύσῃ, καὶ ἀπλῶς μόνον μὲ σιγανὴν φωνὴν προσέθεσε:

— Ἐμένα αὐτὴ εἶν' ἡ ἰδέα μου.

Κακοχράχης σὺ καὶ ἡ ἰδέα σου. Γιατί, μωρὲ, μαζεούσατε ὅλοι οἱ χασομέριδες, οἱ παμένοι, καὶ δὲν κάνετε ἄλλο παρὰ νὰ χρίντε, ἔσεῖς τὰ σαμιαμίδια, ἓνα γίγα, ἓνα θερίο, ἓνα βουνό, ἓνα κολοσσό; Ποιός, μωρὲ, σὰς ἔβγαλε ἀπὸ τὴν λάσπη καὶ σὰς

ἔκανε μεγάλους; και τί ξέρεις τοῦ λόγου σου ἀπό βραζιλιανό, ἀπό θάλασσεσ, ἀπό μπαπόρια; Ἐταξείδευεσ ποτέ σου;

— Ὅχι!

— Ἄμ τὸ λοιπό;

— Ἄσ τονε, Παναγῆ, ποῦ καταλαβαίνει τοῦ λόγου του ἀπὸ δαῦτα. Μη-γαρισ νοιώθει τὴν τόμπολα ποῦ παίξουν ἢ Δύναμεισ;

Ἐν τούτοισ ὁ ὁμιλήσασ περὶ τοῦ βραζιλιανοῦ, βλέπων ὅτι ἡ συζήτησισ ἤρχισε νὰ λαμβάνη στροφηὴν ἐπικίνδυνον, ἔκρινε καλόν, διὰ πολλοῦσ λόγους, νὰ μὴ τὴν συνεχίση και μετέστρεψεν αὐτὴν ἐπὶ τὸ μελιχιώτερον ἐπὶ ἄλλου ἐδάφους.

— Ἄσ ἀφήσωμε, βρε παιδιὰ, τὰ πολιτικά, ἴσως μάλιστα νὰ εἶχε τὸ λόγο του ὁ Βενιζέλοσ ποῦ δὲν ᾔφηρε τὸ βραζιλιανό. Μὰ δὲν μοῦ λέτε, ἐσεῖσ ἔρχεσθε κατ' εὐθείαν ἀπ' τὴν Κεφαλλονιά;

— Ναῖσθε. Γιατί;

— Ἔτσι, ἐρωτῶ. Παίξει ἐκεῖ τόμπολα ὁ κόσμοσ;

— Μωρέ, ὅλα τὰ καινόργια και παλιὰ παιχνίδια παίζουνε, και τόμπολα, και σόλιο και κοντσινα και ὅ,τι σοῦ γουστάρει.

Ὁ ἄνθρωποσ ἐσκέφθη ὀλίγον, ἔπειτα θέλων ἴσως νὰ φανῆ εὐάρετοσ πρὸσ τοὺσ Κεφαλλῆνασ λέγει:

— Ἐλα τὸ λοιπόν νὰ κάμωμε μιὰ κοντσινα, νὰ περάσῃ ἡ ὥρα μασ.

— Εὐχαρίστωσ. Μὰ τί ἐννοεῖσ; ἔτσι, ἀέρα;

— Ὅχι δά. Ἐνα δίφραγκο στησ εἰκοσι μιὰ.

— Πάει καλά.

Ἄμέσωσ ἐπλησίασε και ἔλαβε θέσιον ἀπέναντι τοῦ Παναγῆ, ὁ ὁποῖοσ ἐκάλεσε τὸ παιδὶ νὰ τοὺσ φέρῃ μιὰ κοντσινα.

Ὁ Γεράσιμοσ ἄρχισε νὰ χασμουριέται και ἔωσ ὅτου ἔλθουν τὰ χαρτιά, ἐστράφη πρὸσ τὸν νέον φίλον και τὸν ἐρώτησε ἂν ἐβγήκαν ἢ κατῳάμπετ — ἐννοῶν τὰ πεπόνια — και προσέθεσεν ὅτι εἶχε μεγάλην ὄρεξιν νὰ φάγῃ μοροπόουλα — ἐννοῶν τὰ κολοκυθάκια. Ἄλλ' ὁ νέοσ σὺντροφοσ ἠρκεσθή και χαμογελᾷ ἀορίστωσ, διότι δὲν κατάλαβε οὔτε λέξι ἀπὸ τὴν φρασεολογίαν τοῦ Γεράσιμου.

Ἐν τῷ μεταξῶν ἔφθασε και τὸ παιδὶ μὲ τὰ χαρτιά και τ' ἀφήκεν ἐπὶ τῆσ τραπέζησ. Ὁ Παναγῆσ τὰ ἔλαβε και ἄρχισε νὰ τ' ἀνακατέη. Αἰφνιδίωσ ὁμοσ ἐσταμάτησε ὡσεῖ ἀπορῶν, ἔπειτα λαμ-

βάνει ὅλη τὴν δέσμην ἐπὶ τῆσ δεξιᾶσ του και ἐφαινετο ὡσ νὰ τὴν ἐξυγίξεν ἐπὶ τῆσ παλάμησ, ὅπωσ κάμνει ὁ θέλων νὰ ὑπολογίση τὸ βάροσ σώματοσ τινοσ.

Μετ' ὀλίγασ στιγμάσ στρέφεται πρὸσ τὸν μέλλοντα συμπαίκτην του και τοῦ λέγει μετὰ πεποιθήσεωσ:

— Λεῖπει ἓνα χαρτί!

— Τί ἔκανε, λέει; πὼσ εἶπεσ; λείπει ἓνα χαρτί; ποῦ τὸ ξέρεισ;

— Νά, δὲν βλέπεισ ποῦ τὰ ζύγισα. Λείπει ἓνα χαρτί.

Ὁ ἄλλοσ, ἐνεὸσ πρὸ τοῦ τρόπου τῆσ ἀπροσδοκῆτου αὐτῆσ ἀνακαλύψεωσ, ἐπῆρε τὰ χαρτιά ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ Παναγῆ και ἄρχισε ταχέωσ νὰ τὰ μετρᾷ: ἓνα, δύο, τρία, τέσσαρα, πέντε... σαράντα ὀκτώ, σαράντα ἑννιά, πενήντα, πενήντα ἓνα!!...

— Μπράβο, γυιὰ σου! Μωρέ, τί εἶσατε σεῖσ; Ἔτσι ἀπὸ τὸ βάροσ τῆσ τραπούλασ κατάλαβεσ πὼσ λείπει ἓνα χαρτί και νομίζεις ὅτι τώρα ἐγὼ θὰ παίξω μαζί σου κοντσινα! Ποτέ τὸν ποτῶν! και... καλὴ νύχτα σασ!

Ἠγέρθη, ἐπῆρε τὸ καπέλλο του και ἐβάδιζε πρὸσ τὴν θύραν. Οἱ δύο Κεφαλλῆνεσ ἔμειναν ἄναυδοι πρὸ τῆσ αἰφνιδίωσ αὐτῆσ ἀναχωρήσεωσ. Ἀφοῦ δὲ ἀλληλαευντιτάθησαν, ἐστράφη ὁ εἰσ πρὸσ τὸν ἀναχωροῦντα και τοῦ ἐκραύγασε:

— Ἄιντε νὰ λουφάξησ, ἄιντε, βουβάλι, νὰ κοιτράσ τσοῦ τόχουσ, ποῦ σοῦ παραξοφάνηκε τὸ ἀπλοῦστατο τὸν πραγματώωνε, και τὰ ᾄχασεσ, χάχα, και θέσ, μωρέ, νὰ κρῖνησ και τὸν Βεζινέλο!...

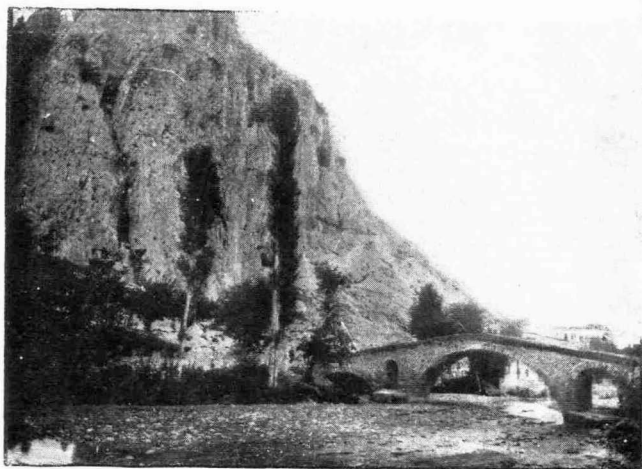
(Μάιοσ τοῦ 1914)

Ν. Γ. ΜΑΝΤΖΑΒΙΝΟσ

ΑΠΟ ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΑἶΝΕ

Τ Α Φ Ι Λ Ι Α

Ἐπὶ φρέμια ποῦ λένε τὰ φιλιὰ!
μὰ και τί μέλι βγάσων ἀπ' τὸ στόμα!
Εἶνε γλυκὸ τὸν ἄλλο νὰ γελᾷ,
μὰ νὰ γελῆσαι πλιὸ γλυκὸ ἀκόμα.

Ὁ τεράστιος βράχος τοῦ Σιδηροκάστρου

ΤΟ ΣΙΔΗΡΟΚΑΣΤΡΟΝ

(ΔΕΜΙΡ-ΙΣΑΡ)

Ἐπὶ τῆς ἀπὸ Θεσσαλονίκης εἰς Σέρρας σιδηροδρομικῆς γραμμῆς, ἐκεῖθεν τοῦ σταθμοῦ Χατζῆ-Μπεύληκ καὶ ἐντεῦθεν τοῦ Στρονμόνος, εἰς τὴν δεξιάν ὄχθην τοῦ ὁποίου ἔκειντο τὰ περίφημα ἀργυροφρεῖα τῶν βασιλέων τῆς Μακεδονίας (ἔξ ὧν καὶ ἡ περιώνυμος ὀητρα τοῦ Φιλίππου: «ἀργυρέαις λόγχαισι μάχων καὶ πάντα νικήσεις») — παρὰ τὸ 131^{ον} χιλιόμετρον, εὐρίσκεται ὁ σταθμὸς Δεμίρ-Ἰσάρ, ἀνατολικῶς τοῦ ὁποίου καὶ εἰς ἀπόστασιν 4,000 μέτρων κεῖται ἡ ὁμώνυμος κομόπολις μετὰ τῆς ὥραίας ἀκροπόλεως ἐπὶ γραφικοῦ λόφου, ὅπουθεν θαυμασιά ἢ θεὰ ἀνά τὰς ὄχθας τοῦ Δζουμά-Τζάκ (Κρουσοήθτικος), ὅστις εἶνε παρατόπιμος τοῦ Στρονμόνος διερχόμενος τῆς πόλεως. Κατοικεῖται ὑπὸ 5,000 ψυχῶν, ἔξ Ἑλλήνων ὁμοῦ καὶ Μουσουλμάνων, ἀσχολουμένων εἰς διαμετακομιστικὸν μετὰ τῶν βορείων ἐπαρχιῶν ἐμπόριον.

Τὸ Δεμίρ-Ἰσάρ (= σιδηροῦν φρούριον), ἄλλως τὸ Σιδηροκάστρον, ἐγένετο ὀνομαστὸν διὰ τὰς παρ' αὐτὸ ἐνδόξους Ἑλληνικὰς νίκας κατὰ τὸν Ἑλληνοβουλγαρικὸν πόλεμον ὑπὸ τὸν δαφνοστεφῆ Στρατηλάτην Βασιλέα. Εἰς ἀνάμνησιν δὲ τοῦ κομοῖστορικοῦ γεγονότος καὶ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Μακεδο-

νικῆς γῆς ἐλήφθη καὶ ἤρξατο ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Ὀκτωβρίου πραγματοποιουμένη ἡ ἀπόφασις τοῦ νὰ χρησιμοποιηθῇ ὁ κολοσσαῖος ἐκ σιδηρολίθου μονοκόμματος βράχος ὁ ὑπερζείμενος τῆς πόλεως ὡς τὸ μεγαλοπρεπέστερον Μνημεῖον Δόξης εἰς τὸν Βασιλέα Κωνσταντῖνον. Ὁ βράχος οὗτος, ἔχων σχῆμα ἀποτόμως κάθετον, ὀρθοῦται εἰς ὕψος 60 περίπου μέτρων με ἴσον περίπου πλάτος. Ἐπὶ τῆς μιᾶς αὐτοῦ πλευρᾶς ἐγαράχθησαν τεράστια γράμματα, μήκους τριῶν μέτρων ἕκαστον, τὰ ὅποια θὰ εἶνε ἐπιχρυσωμένα εἰς τὴν ἑσοχὴν αὐτῶν, καὶ διὰ τῶν ὁποίων θὰ ἀκτινοβολῇ τὸ ὄνομα τοῦ Στρατηλάτου Βασιλέως. Ὑπεράνω τοῦ Σειπτοῦ Ὀνόματος θὰ εἶνε σκαλισμένοι μέγας δικέφαλος ἀετός, εἰς μέγεθος 10 περίπου μ. Μέσα δὲ εἰς τὰ γράμματα, λαξευμένα ἐπὶ τοῦ λίθου, θὰ παρίσταται λόγγη μετὰ κλάδου δάφνης. Ἐπὶ τῆς ἐτέρας πλευρᾶς τοῦ βράχου θὰ εἶνε λαξευμένον τὸ ὄνομα τοῦ Ἐλευθερίου Βενιζέλου, ἐπὶ τῆς προθυπουργίας τοῦ ὁποίου ἐπεφυλάσσοτο τὸ μέγα ἔργον τῆς ἐνδόξου ἀπελευθερώσεως.

Τὴν ἐμπνευσιν καὶ πρωτοβουλίαν τοῦ μεγαλοπρεποῦς τούτου καὶ γιγαντιαίου μνημεῖου ἔσχον ὁμοῦ ἡ Α. Σ. ὁ Μητροπολίτης Σιδηροκάστρου Παρθένιος καὶ ὁ Διοικητικὸς αὐτοῦ Ἐπίτροπος κ. Σταμ. Σταματίου, ὑπὸ τὰς φροντίδας τῶν ὁποίων καὶ τὴν ἀκούραστον ἐπαγρύπτησιν ἤρξατο καὶ ἡ ἐκτέλεσις διὰ κοινῆς δαπάνης τῶν περιοίκων εἰς ἐνδειξιν θαυμασμοῦ καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς τοὺς Ἐλευθερωτάς.

Μετριοφροσύνῃ δεσποινίδος

Ὁ νέος. — Τί θὰ ἐπιτομώσατε, δεσποινίς; νὰ εἶσθε ὥραία ἢ πλουσία
δεσποινίς (ἀνευρηδριάστως). — Θὰ ἤθελα νὰ εἶμαι . . . καὶ πλουσία.

Η ΑΝΘΗΣΙΣ

(Έργον τοῦ F. R. Larcene)

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

ΤΟ ΔΑΙΜΟΝΙΟ

ΉΤΕ τὸ εὐμορφο καὶ γελαστὸ χωριὸ τῆς Ἀττικῆς, ποῦ ἔμεινα κάμποσο καιρὸ, ἓνα καλοκαίρι, ἡ ζωὴ κυλοῦσε τόσο ἀπλοῦκῃ καὶ πρωτογενῆς, ποῦ, ἂν καὶ ἦταν σχεδὸν εἰς τὰ πρόθυρα τῶν Ἀθηνῶν, θὰ ἔλεγε κανεὶς ὅτι ἀπέχει χιλιάδες μίλια μακριὰ ἀπὸ τὸ κέντρον. Τόσο πολὺ τὸ εἶχε ξεχάσει ὁ πολιτισμὸς καὶ δὲν ἤρχετο νὰ τὸ ἐξημερώσῃ. Περνοῦσε μονάχα ἀπ' ἔξω πρῶτ-βράδῳ — παρακάτω ἦταν ἡ σιδηροδρομικὴ γραμμὴ — σφύριζε, κἀπνίζε καὶ βροντοκοποῦσε, τῆ νύχτα μάλιστα σὰν δράκοντας τῆς μυθολογίας μὲ τὰ δυὸ φωτερὰ του μάτια, ἀλλὰ χωρὶς νὰ τὸ ἐγγίση, χωρὶς — φαίνεται — νὰ τὸ πολυπροσέξῃ. Καὶ ἔτσι, τὸ εὐμορφο καὶ καταπράσινο χωριὸ, ἦταν βυθισμένο στὴ μοναξιὰ καὶ στὴ γαλήνη μιᾶς νάρκης πνευματικῆς, ποῦ, μὰ τὴν ἀλήθειαν, δὲν ἔξεω ἂν ἔπρεπε νὰ τὴν ἐλεηνολογήσῃ κανεὶς ἢ νὰ τὴν ζηλεύσῃ.

Ἡ σπιτονοικοκυρά μου, ποῦ ἔμεινε στὸ χαμόγειο πάτωμα, αὐτὴ κι' ὁ ἀνδρας τῆς, χωρὶς παιδιά, χωρὶς σκυλιά, ποῦ λέει ὁ λόγος, ἦταν τύπος πονηρῆς καὶ κουρκουσουράς χωρικῆς. Αἰωνίως τὰ ἔδαζε μὲ τῆς ἄλλες τῆς γειτόνισσες, κοντινῆς ἢ μακρινῆς. Ἡ μιὰ τῆς μύριζε, ἡ ἄλλη τῆς βρωμοῦσε, τὴν παρακάτω δὲν τὴν χώνευε. Γιὰ τὸν καθένα: ἀνδρα, γυναῖκα, παλληκάρι, κορίτσι, θαύρισκε νὰ πῆ κάποιον κουσοῦρι. Ἐτρώγετο μὲ τὰ ρούχα τῆς. Διαρκῶς εἶχε τὰ νεῦρα τῆς, τῆς γκρίνιας τῆς, τῆς παραξενειῆς τῆς. Ὁ ἀντρας τῆς, ἔξωτάρης, ἔλειπε συχνὰ ἀπ' τὸ πρῶτ' στὰ χωράφια καὶ στὰ ἀμπέλια του. Καὶ σὰν γύριζε τὸ βράδῳ κατάκοπος, ἔπεφτε κι' αὐτὸς στὸ στόμα τῆς Ἀσήμως, τῆς γυναῖκας του.

— Βρὲ γυναῖκα, τῆς ἔλεγε καμμιά φορά, δὲν συμμαζεύεις καὶ λιγάκι τὴ γλῶσσα σου.

— Γιὰ νὰ σοῦ πῶ! τοῦ ἀγριομιλοῦσε ἐκείνη. Κῦτταξε καλά, γιὰ θὰ με πιάσουν πάλι τὰ νευρικά μου. Αἶ, ποῦ στὸ λέω!

Κ' ἐκείνος, ἐκλείνε τὸ στόμα του, ἔκανε ἀπομονή, ὅπως ἔλεγε,

Σ. Στεφάνου

καί ξεκινούσε στή ταβερνίτσα τοῦ χωριοῦ νά τραβήξῃ κἀνα βεταϊνάτο νά πᾶν τὰ φαρμάκια κάτω.

Ἐνα Σάββατο πρῶτ' ξεκινῶμαι ἀπὸ φωνές στριγγές, σάν νᾶσφαζαν καμμιὰ ἀγγλάδα. Ἦταν ἡ Ἀσήμω. Ποιά ἄλλη; Μὲ κἀποια εἶχε μαλλῶσει, ἐκεῖ κοντά, ἀλλάξε μαζί τῆς χονδρὰ καὶ πικρὰ λόγια καὶ τόσο συγχύστηκε, ποῦ τὴν ἐπισασαν τὰ νευρικά τῆς. Ἐπεσε κάτω σπαρταρώντας, χτυποῦσε τὰ χέρια τῆς, φώναζε, μούγκριζε, ἀφριζε, καὶ στο τέλος λιποθύμησε ἀλαλόφωνη.

— Μπρέ, γιὰ τὸ θεῶ! Τρεχάτε καὶ θὰ τὰ τινάξῃ ἡ κακομοῖρα.

Πετᾶχτηκα κ' ἐγὼ κάτω, νά δώσω χεῖρα βοηθείας. Ἐτρεξαν ἀπὸ τριγύρω κ' ἡ γειτόνισσες. Ἡ μιὰ ζητοῦσε νά τὴν ξελιγοθυμήσῃ μὲ ξεῖδι. Ἄλλη τῆς ἐτριβε τὰ χέρια. Ἄλλη

τῆς ἔκανε ἀέρα μὲ τὴ σκούπα. Καὶ μιὰ γρη῏α πολυῖξερη, κατασταλαγμένη ἐδῶ καὶ χρόνια στο χωριό, ἂν καὶ ἦταν γέννημα-θρέμμα τῆς Πλάκας ἀπ' τὴν Ἀθήνα, καταπαύστηκε νά τῆς κἀνῃ ξόρκια. Ἄναψε λίγο λιθάν: σ' ἓνα κεραμίδι, τὴν σταυροκόπησε, κι' ἄρχισε νά μασσοῦλιζῇ μὲ τῆς ξεδοντιασμένες μασσέλες τῆς κἀτι ξορκισμοὺς ἴδικούς τῆς.

— Μά, χριστιανές τοῦ θεοῦ! ἐτόλμησα νά παρατηρήσω. Δὲν φωνάζετε καλλίτερα τὸ γιατρό;

— Ποιὸ γιατρό; Τὸ χωριό μας δὲν ἔχει τέτοιον πράμμα! Ξωρκισμένος ἄνε! Καὶ τί ἔξερουν οἱ γιατροί, παιδάτσι μου, ἀπὸ δαῦτες τῆς ἀρρώστειες; μοῦ ἀπήντησεν ἡ γρηοῦλα. Αὐτὰ εἶνε θεϊκὰ πράγματα... Νά, ταχειὰ, ὅπου ἄνε, θάρθη ὁ ἄντρας τῆς νά τὸν σκοτώσῃ...

— Ποιὸν νά σκοτώσῃ;... εἶπα τρομαγμένη.

— Ποιὸν ἄλλον; Τὸν ὄξ' ἀπὸ τῶ!... Τὸ δαιμόνιο!...

— Τὸ δαιμόνιο;

— Καὶ βέβηρος! Τὸ δαιμόνιο, ὄξ' ἀπὸ λόγου σου, κοπέλλα μου!

— Μπορεῖ ἄνε κι' ἀδασκαμὸς, κυρὰ Παγῶνα! τῆς παρετήρησε μιὰ χωρική.

— Ὅ, τι καὶ ἄνε, θέλει σκότωμα.

Τέλος πάντων, ἐκεῖ κατὰ τὸ μεσημέρι, ἐπλάκωσε κι' ὁ ἄντρας τῆς Ἀσήμω. Εἶδε τὴ σκηνὴ καὶ τὸ σούσουρο καὶ τὰ χάλια τῆς Ἀσήμω καὶ δὲν ἔχασε καιρό. Ξεκρέμασε ἀπ' τὸν τοῖχο τὸ τουφεκὶ τοῦ κυνηγιοῦ, τὸ γέμισε μὲ μπαροῦτι, τὸ στούμπωσε μὲ χαρτί κ' ἐτοιμάστηκε νά σκοτώσῃ τὸ δαιμόνιο.

— Σσσσσσσς!... ἔκαμαν ὄλες κ' ἐσταυροκοπήθηκαν μὲ ἱερὰν τσιφὴν κ' εὐλόγησαν.

Καὶ ὁ καλὸς χωρικός, ἀφοῦ περιέφερε τὴ ματιὰ του στο ταβάνι,

Ν. Ἐπισκοπόπουλος

σάν νά ζητοῦσε τὸ δαιμόνιο — λές καὶ ἦταν μπεκᾶτσα νά τὴν κτυπήσῃ στο φτερό — σημάδεψε, καὶ ἓνα μαῦμ! ἀκούστηκε ἀπ' τὸ τουφεκί. Τὸ ξαναγέμισε ἄλλες δύο φορές καὶ ξανακτύπησε τὸ φανταστικὸ δαιμόνιο.

— Σὺ Κύριε! ἐψιθύριζαν ἡ θεοσεβούμενες χωρικές.

Στὴν τρίτη τουφεκιά, ἀμέσως, ἀκούστηκε ἓνα: Ἄ α α χ! τῆς Ἀσήμω, σάν νά ξαλάφρωσε ἀπὸ κἀποιο βᾶρος ποῦ τῆς ἐπλάκωνε τὴν καρδιά. Καὶ τὴν ἴδια στιγμή, ἐκεῖ ποῦ φαινότανε τοῦ πεθαμοῦ, ἀνοῖξε τὰ μάτια τῆς, σηκώθηκε δλόρθη, φρέσκη-φρέσκη, γελαστή, καὶ ἔκανε τὸ σταυρὸ τῆς!

— Ἐλα, Παναγιά μου! Σὲ καλὸ μου. Μοῦ πέρασε.

— Τᾶϊδες, κοπέλλα μου, μοῦ εἶπεν ἡ γρηοῦλα. Σοῦ τῶλεγα καὶ δὲν τὸ πιστεύεις! Μά ποῦ τὰ καταλαβαίνετε σεῖς ἡ γραμματιζούμενες αὐτὰ τὰ πράγματα, ποῦ εἶνε ἀπὸ θεοῦ!

— Τᾶϊδα, κυρὰ Παγῶνα! Ἐχεις δίκιο, τῆς εἶπα.

Καὶ ἔφυγα ἀποσβολωμένη μὲ τὸ θαῦμα αὐτὸ τῆς ὑποβολῆς. Καὶ ἐσυλλογίζομαι: τότε τάχα θὰ ξεκινήσῃ ὁ πολιτισμὸς ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, ὀπλισμένος μὲ ἓνα ἄλλου εἶδους πολύκαννο, νά σκοτώσῃ τελειωτικὰ ἔχι μόνον τὸν ὄξ' ἀπ' ἐδῶ τῆς Παγῶνας, ἀλλὰ καὶ ὄλα τὰ ἄλλα δαιμόνια ποῦ σκιαζοῦν καὶ ἀσχημίζοῦν τὸ εὐμορφο καὶ δλόδροσο χωριὸ τῆς Ἀσήμω;

ΑΘΗΝΑ Γ. ΗΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΟ ΝΗΣΙ ΜΟΥ

Ποῖος δὲν τὸ ξερεῖ τὴ νηῖ μὲ τῶν τσαμιῶν τὰ δάση, ποῦ βροῖκει ὁ Ἐρωτας σκιά, π' ἀνθῆ τὸ καρμπαῖσι; ποῦ τὸ στολίζει φορεσιὰ μὲ πρᾶσινο ἀλλάξι, κ' ἔχει τὴ σέφι τοῦ ἄγοριοῦ, τοῦ κοριτικοῦ τὸ ράξι;

Σάμπως παιδὶ στὴν κλῆνη τον ἀγγελοκατωμένο κοιμᾶται μὲσ' στοῦ Μαριμαῶ τὸν κόσοο ξαπλωμένο, κ' ἡ στρώση τον μοσχობᾶ μὲ τ' ἄνθια τοῦ ἀλαδάνου, κ' ἔχει γιὰ κουνοπιέρα τον τὸν οὐρανὸ ἀπὸ πάνω!

(Νᾶλη Κων(λεως)

ΔΗΜ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΚΟΥΒΕΝΤΕΣ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

ΑΠΟΛΟΓΙΑ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΜΙΚΡΟΝ ΜΟΥ ΒΑΠΤΙΣΜΙΟΝ ΚΛΕΩΝΑ

Εἰς Κων/λιν

Θάμαθες, βέβαια, ἑγὼ γιέ μου, τί ἐσυνέβηζε
μ' ἐμᾶς καὶ μὲ ἐκειοὺς τσοῦ τουρκαλάδες,
ποῦ ὁ Διάολος στὸ μυαλό τους ἐκατέβηζε
γιὰ νὰ μᾶς βάλουν σ' αἵματα καὶ σε μεπλάδες.
— Βρέ, τζάνουμ, κάστ' τε ἤσυχα, μωρὸς γειτόνοι!
Μὴ θέτε σκοτωμοὺς καλὰ καὶ σώνει!»

Μὰ ἐφτοῦνοι σου, μπρὲ Κλέο, οἱ ἀγάδες,
σκοῦζοντας ὡς που τσοῦπιασε πονόλαιμος,
γυρεῦανε φιρὶ-φιρὶ κανγαδες,
κ' ἔτσι ἐξέσπασε ἐκειὸς ὁ πόλεμος,
ποῦ ἄ θεν' εἶν' οἱ Βούργαροι ἀθροῶτοι,
θὰ διώχναμε τσοῦ τούρκους σου ἀφ' τὴν Εὐρώπη.

Γιατ' ἔτσι τσοῦ ἐστρώσαμε ἄμπρὸς στὸ κωνήγι,
δὲ θὰ τσοῦ γλύτωναν, μωρὸς, χίλιοι διαόλοι!
Τοὺς πῆγε ῥιπιτὶ καὶ ὅπου φύγη-φύγη,
κ' ἐμεῖς θὰ ἔμπαιναμε γιὰ σίγουρα στὴ Πόλι,
ποῦ θάκανες, μπρὲ Κλέο, τὸ σταυρό σου
νὰ δγιῆς στὴν Πόλι ξάφνου τὸ νουνό σου!

Μὰ ἄς ὄψουνται ἐκεῖν' ἐκεῖ οἱ Ἀρχονδιαράοι,
ποῦ πῆναν νὰ μᾶς κλέψουνε τὴ Σαλονίκη...
Φταίει κ' ἐκειὸς ὁ γκεζουίτης Γκρεῦ,
μὲ ἐφτοῦνη τὴ νερόβραστη συθήρη.

Ἀλλοιώτικα, μωρ' Κλέο — ὁ θιὸς νὰ με σ' χωρέση —
θελ' ἄβλεπες τὴν τοῦρκου σου μὲ δίχως φέσι.

— Ἄς εἶνε. Τσοῦρθανε, ποῦ λές, ἀνάποδα —
— μᾶς εἶχαν πάρει, τσάνουμ, γιὰ τετράποδα —
κ' ἀντὶ ὁ Σεφκέτης, τῆς φακῆς τὸ παλληκάρι,
«νᾶρτη νὰ πάρη τὸν καφέ του στὴν Ἀθήνα»,
μᾶς ἔστειλε πεσκέσι — σκλάβους, ποῦ ἀφ' τὴ πείνα
οὔτε σανὸ ἀφήξαν ἴδω, μὰ οὔτε κριθάρι...

Στὸ διάολο! ὅ,τι φάανε, χαλάλι τους!
μαγάρι ἄς φᾶνε, ἑγὼ μ', καὶ τὸ κεφάλι τους.
Καὶ μὰ τὸν Ἅγιο θὰ τὸ φᾶν, αἱ! ποῦ στὸ λέω!
ἂν τύχη καὶ δὲν κάτσουν φρόνιμα, μπρὲ Κλέο!
Καὶ πὲς τους, σὰν τοὺς ἴδῃς, τὰ χαιρετίσματα
κ' ἄς πάψουν πλιά τὰ ἄνοστα τσιλιπουρδίσματα.

Ὡς τόσο, μὲ τσοῦ Τούρκους ξεμπερδέψαμε
κ' ἀφ' τὸν ἀυλόγυρό μας τσοῦ παστρέψαμε.
Μὰ ἔλα ποῦ οἱ συτρώφοι μας Βουργάροι
τοὺς μπῆκε νὰ μᾶς κάνουνε τὸ παλληκάρι,
καὶ τσοῦπιασε μιὰ τέτοια βουρλισία,
ποῦ θέλαν νὰ μᾶς κλέψουνε στὴ μοιρασία!

— «Βρὲ ἀδρέφια, μὴ σηκώνετε ψηλά τὴν μῦτες!
τραβήχτε ἀφ' τὸ δικό μας βιὸς τὸ χέρι.
Συτρώφοι εἴστεν, μπρὲ σεῖς, γιὰ λωποδύτες,
ποῦ θέτε νὰ μᾶς κλέψτε μέρα-μεσημέρι;
Ἄειστε, ξεκουμπισθετε πλιά ἀφ' τὴ Σαλονίκη,
φτάνει ποῦ ὡς τώρα κάτσατε μὲ δίχως νοῖκι...»

Μὰ ἐφτοῦνες ἢ ἀρχοῦδες ἢ ξετσιπώτες
δὲν ἔπαιρνε ἀπὸ λόγια τὸ ξερό τους.
Θέν' οὔλα νὰ τὰ φᾶν αὐτοῖ, κ' οἱ ἄλλοι τίποτες!
— Ἐτσ' εἴστε; Ὅρσε τὸ λοιπὸν στὸ πεινὸ σας!..
Καὶ τσοῦ ξανάβωμε στὰ μούτρα ἕνα σαμπίλι,
ποῦ ὁ οὐρανὸς τσοῦ φάνηκε σφοντύλι!

Κ' ἐκεῖ ποῦ μᾶς θαρροῦσανε ζαγάρια ψόφια
καὶ πῶς μᾶς εἶχαν τάχα τοῦ χειριοῦ τους,
τοῦ πήραμε κυνήγι, Κλέο μ', ὡς τὴ Σόφια,
ποῦ οὔτε προφτάσανε νὰ πάνε πρὸς νεροῦ τους...
γιατὶ ἀπάνω στοῦ φρευγιοῦ — τὸλεες ποτέ σου; —
'κάναν ὄ,τ' ἔβανες καὶ σὺ μέσ' τῆ φασσιές σου...

Ἔτσι, σάν μυριστήζαν τὰ μουρντάριζα,
λουφάζανε, μαζέψαν τὴν οὐρά τους —
καὶ πληλαῶντας σάν στυλιὰ λυσσάριζα —
ἐπῆναν νὰ στεγνώσουνε τὰ... ἀλατιὰ τους...
Καὶ τοσοῦτ' ὁ κόσμος: «Μὲ τσ' ἴγιες σας, καὶ σ' ἀνότερα»
καὶ κάτσαμε κ' ἔμεις καλὰ κ' αὐτοὶ... χειρότερα!..

(Ἐξ Ἀθηνῶν 2 Ἀγούστου 1913)

ΣΑΤΑΝΑΣ

Δικαιολογία ῥάπτου

Ἄ πελάτης. — Βοῆ, χριστιανέ μου, τί κοντὰ μανίγια εἶνε αὐτά;
Ἄ ῥάπτης. — Νὰ με συμπαθᾶς, κύριε, ἔχεις λάθος. Τὰ μανίγια δὲν
εἶνε κοντὰ — τὰ χέρια σας εἶνε μακροῦλά!...

Π Ι Ν Α Κ Ε

Τ Ω Ν Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Ω Ν

	Σελ.
Ἔορτολόγιον, Μηνολόγιον	1—10
Ἄπο τῶν ἐρειπίων τοῦ Ἐπικουρίου Ἀπόλλωνος, ἐπει- σόδιον τῆς Ἑλλην. Ἐπαναστάσεως ὑπὸ ΜΙΧ. ΛΑΜΠΡΥΝΙΔΟΥ.	11
Δύο λιποθυμῖαι, ἦτοι τραγωδία ἐνὸς καπέλλου, ποιημάτων ὑπὸ ΣΑΤΑΝΑ	15
Ὁ νέος Διοικητὴς τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, σκιαγραφεῖα μετ' εἰκόνας	17
Ἀλήθειαι	18
Ἡπειρωτικαὶ χῶραι — Τὸ Ζαγόριον, σημεῖωμα	19
Μικροσκοπικὴ Δημοκρατία ἐν πολεμικῷ κυκλῶνι, ὀδο- ποικιαὶ περιπέτειαι ὑπὸ Γ. Ν. ΦΙΛΑΡΕΤΟΥ	21
Ῥημάδι, ποίημα ἸΩΑΝ. ΠΟΛΕΜΗ	25
«Ὀίνος εἰ καὶ εἰς οἶνον ἀπελεύσει», ἐπαροχιακὸν διήγημα ὑπὸ ΑΓΘΘ. Γ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ	26
Σκέψεις καὶ γνῶμαι	32
Σμυρνέικες ἠθρογραφίαις — Τὸ Πανηγύρι, ὑπὸ ΣΥΛΒΙΟΥ	33
Ὁ κολασμένος, ὑπὸ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗ	38
Ἄπο τὸ πνεῦμα τοῦ Ροῦδου — Σκέψεις καὶ Γνῶμαι	39
Ἰστορικὸς διαβεβαίωσις, ἀνεκδ. μετὰ γελιοῦργου	40
Λεόντιος Μόμμιος ὁ Ἀχαικός, ἱστορικὴ ἀφήγησις ὑπὸ ΔΗΜ. Κ. ΒΑΡΔΟΥΝΙΩΤΟΥ	42
Ἀλήθειαι	48
Σημειώσεις ἀπὸ τὸ Κόγγο — Ἡ Μαϊμπά, Γ. Π. ΖΩΡΔΟΥΜΗ	49
Ἀντιγόνη — Ποίημα ἸΩ. ΠΟΛΕΜΗ	52
Νέαι Χῶραι — Καβάλλα	55
Τὸ Χελιδόνι, Στίχοι ΖΗΣ. ΣΙΔΕΡΗ	56
Ἡ Δῆμος ἐνετοκρατουμένη — Ὁ ἠρωϊσμός τῆς Μαρού- λας, ὑπὸ ἸΠΠ. ΚΑΡΑΒΙΑ	58
Τὸ τραγοῦδι τοῦ γυρισμοῦ, πολεμικὸν ποίημα μετ' εἰκό- νος ὑπὸ ΚΑΛΟΜΟΙΡΑΣ ΚΟΥΡΟΥΚΑΝ	62
Τὸ βιολί — Τὸ τραγοῦδι τοῦ ἀγωγιάτη, ποιημάτων ὑπὸ ΣΩΤ. ΣΚΙΠΗ	63
Σοβαρὰ συνεδρίασις ἀντιαλκοολικῶν, γελιοῦργου	64

Στὸ γάμο του βαφτίσια, χωριάτικη ἱστορία μετ' εἰκόνας ὑπὸ Π. Δ. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ	65
¹ Ἡλικία γεροντοκόρης	70
¹ Νησιώτικα Διηγήματα — Σὰν τὰ τρυγόνια, διήγημα ὑπὸ ΠΑΥΛΟΥ ΝΙΡΒΑΝΑ	71
¹ Πέντε τοῦ γιατροῦ, ἀρχαῖον ἐπίγραμμα, ὑπὸ Εἴσοφοροῦ	78
¹ Μακεδονικαὶ χῶραι — Ἐδεσσα, σημείωμα μετ' εἰκόνας	79
¹ Δόγιοι καὶ καλλιτέχναι ἐν τῷ ἔξῳ ἑλληνισμῷ	80
¹ Τὸ στασίδι τοῦ Πατριαρχείου — Φαναριωτικὴ ἠθογραφία, μετὰ γελοιογρ. ὑπὸ ΝΙΚ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ	81
¹ Ἐρημία, ὑπὸ ΠΑΥΛΟΥ ΝΙΡΒΑΝΑ	86
¹ Οἱ Φίλιπποι, σημείωμα μετ' εἰκόνας	88
¹ Ὀνειρο τῆς ζωῆς, ποίημα ΜΑΡΙΝΟΥ ΣΙΓΟΥΡΟΥ	89
¹ Ἀναμνήσεις ἀπὸ τὸν πόλεμον — Ἡ ἀλληλογραφία τῶν πολεμιστῶν, ὑπὸ ἸΩ. ΔΕΛΗΚΑΤΕΡ. ΝΗ	92
¹ Νύχτιο, ποίημα ΣΩΤ. ΣΚΙΠΗ	96
¹ Ἡπειρωτικαὶ χῶραι — Τὸ Ἀργυροκάστρον, ἱστορικὸν σημείωμα, μετ' εἰκόνας	97
¹ Ἀλήθειαι	98
¹ Ὁ Ἰθσαυρός, διήγημα ὑπὸ ΔΗΜΟΣΘ. ΒΟΥΤΥΡΑ	99
¹ Ζωῆς ὄνειρον, ὑπὸ Π. ΝΙΡΒΑΝΑ	106
¹ Οἱ Ἀυτοκράτορες Κωνσταντινοῦ, ἱστορικὸν σημείωμα	107
¹ Τὸ χρυσοῦν δέρας, ὑπὸ ΜΑΡΙΝΟΥ ΣΙΓΟΥΡΟΥ	110
¹ Τὸ Δέλβινον, σημείωμα μετ' εἰκόνας	111
¹ Στολιζόντανε, ποίημα Γ. ΛΑΦΦΩΝ	112
¹ Χοροὶ καὶ συναναστροφαὶ κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἀνεξαρ- τησίας, ὑπὸ ἸΩ. ΠΗΛΙΚΑ	113
¹ Ξενητεία, ποιημάτων Π. ΝΙΡΒΑΝΑ	118
¹ Ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν ζωὴν — Ὁ ἁγιασμός, μετὰ γελοιογρ., ὑπὸ Ε. ΕΥΣΤΡΑΤΙΑΔΟΥ	119
¹ Ἐγώ, ποίημα ὑπὸ ἸΩ. ΖΕΡΒΟΥ	122
¹ Φιλοσοφία τῶν λέξεων — «Κηδεία» καὶ «Κηδεύω», εἴθνο- μος μελέτη ὑπὸ Γ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ	123
¹ Ἡ γερμανικὴ μουσικὴ ἐν Ἀθήναις, γελοιογρ.	128
¹ Στὴν παγίδα, σκηρικὸν παίγνιον εἰς μίαν πράξιν, ὑπὸ ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ	129
¹ Πολιτικὰ μνημόσυνα — Ἡλίας Ζερβός	141
¹ Τὸ σήμαντρο, ὑπὸ ΑΝΑΣΤ. ΜΩΡΑΪΤΟΥ	144
¹ Ἡ 31η Δεκεμβρίου, σκαλάθρομα μετὰ γελοιογραφιῶν, ὑπὸ Χ. ΑΝΝΙΝΟΥ	145
¹ Ἐπίγραμμα εἰς νοομάντιδα, ὑπὸ ΣΑΤΑΝΑ	149
¹ Ζήτημα συνειδήσεως, δράμα διπρακτον, κατὰ μετάφρασιν ὑπὸ Κ. ΚΑΙΡΟΦΥΛΑ	150
¹ Σὲ μιά ξανθοῦλα, ἐπίγραμμα ὑπὸ ΣΑΤΑΝΑ	166
¹ Τὸ δωρητήριον, ὑπὸ ΓΡ. Δ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ	167
¹ Εἰς παράστιον καλαμπουριστήν, ἐπίγραμμα ὑπὸ ΣΑΤΑΝΑ	169

Σελ.

Σελ.

¹ Σκίτσα ἀπὸ τὴν Μακεδονίαν — Ἡ καπετὰν Περιστερά, σκιαγραφία μετ' εἰκόνας ὑπὸ ΣΠ. ΜΕΛΑ	170
¹ Τὰ κοριτσάκια τῆς ἐποχῆς, ἀνέκδ. μετὰ γελοιογρ.	173
¹ Ἡ Ἀλβανία ἐπιγραμματικῶς, χαρακτηρισμοί	174
¹ Ὀνος βασιλέων ἀγαλμα, ἐκ τῶν μύθων τοῦ Αἰσώπου μετὰ- φρασίς ὑπὸ ΕΛΕΝΗΣ ΣΒΟΡΩΝΟΥ	175
¹ Τὸ κοριτσάκι, διήγημα ὑπὸ ΚΩΣΤΑ ΠΑΡΟΡΙΤΗ	176
¹ Παρεξήγησις, ἀνέκδ. μετὰ γελοιογρ.	182
¹ Ἀπὸ τὰς σκέψεις μου — Γιατί; ὑπὸ ΑΓΓΕΛ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΥ	183
¹ Παροιμίαι ἀντίστοιχοι — Ἀρχαῖαι καὶ νεώτεραι	184
¹ Μῦθοι τῆς ζωῆς — Τὸ τέλος τοῦ Πειρασμοῦ, διήγημα ὑπὸ ἸΩ. ΖΕΡΒΟΥ	185
¹ Σκίτσα ἀπὸ τὴν ζωὴν — Ὁ ἐκδικητὴς τῆς τιμῆς, μετὰ γελοιογρ. ὑπὸ ΣΑΤΑΝΑ	191
¹ Ἡ Φιλημένη, ὑπὸ Ἰ. ΠΕΤΡΟΥΝΑΚΟΥ	192
¹ Ἡπειρωτικαὶ χῶραι — Χειμάρα, σημείωμα	193
¹ Τὸ καμπαναδόσκονιο, ὑπὸ Α. ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΥ	195
¹ Ἀγάπη καὶ Πατρίδα, πολεμικὸν διήγημα ὑπὸ ΧΡΗΣΤΟΥ ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗ	198
¹ Ἐρωτοτροπία τοκογλύφου, ἀνέκδ. μετὰ γελοιογρ.	206
¹ Οἱ πρῶτοι διδάκτορες, ἱστορικὸν σημείωμα	207
¹ Τὰ μεγαλεύτερα πράγματα τοῦ κόσμου	208
¹ «Διὰ λόγους τιμῆς», εἰθνογραφικὴ μελέτη ὑπὸ ΚΩΝΣΤ. Φ. ΣΚΟΚΟΥ	209
¹ Ἄθαφτοι νεκροί, ποίημα Ζ. ΣΙΔΕΡΗ	215
¹ Ἡ ἐξέλιξις τῆς ἑλληνικῆς ἀρματοδρομίας — Ἄλλοτε καὶ τώρα, σκίτσον Γ. ΑΓ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ	216
¹ Στὰ σκοτεινά, διήγημα ἐκ τῶν τοῦ Ἄντων. Τσέχοφ, κατὰ μετάφρασιν Κ. Σ. ΚΟΚΚΟΛΗ	218
¹ Καλογορᾶ, ὑπὸ ἸΩ. ΠΟΛΕΜΗ	224
¹ Δέσσι — Ὁ μοιραῖος — Ἀδερφεές, πεζοὶ ὄνθμοι ὑπὸ ΖΑΧ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ	225
¹ Ἐπιτάφια, ποίημα ΠΕΤΡΟΥ ΡΑΪΣΗ	228
¹ Ἱστορίες τοῦ πολέμου — Ἡ μαυροφόρα, πολεμικὸν διή- γημα ὑπὸ Μ. Δ. ΡΟΔΑ	229
¹ Υπαγόρευσις ἐπιστολῆς, ἀνέκδ. μετὰ γελοιογρ.	235
¹ Τὰ «Στρατιωτικὰ ποιήματα»	238
¹ Ἡ Κυρία Λώτ, δραματάκι μονόπρακ. ὑπὸ Γ. Β. ΤΣΟΚΟΠΟΥΛΟΥ	241
¹ Ἀπὸ τὴν κωμωδίαν τῆς ζωῆς — Ὁ γλεντσές, μετὰ γε- λοιογραφιῶν ὑπὸ ΣΑΤΑΝΑ	249
¹ Ἡ λησμονημένη — Παλαιὰ ποιήματα, ὑπὸ Γ. Μ. ΒΙΖΥΗΝΟΥ	250
¹ Κουτιολογία, εἰθνογραφικὸν ποίημα ὑπὸ ΤΙΜ. ΑΜΠΕΛΑ	251
¹ Τὰ γυναικεῖα κλάμματα, ἀνέκδ. μετὰ γελοιογρ.	256
¹ Σκίτσα ἀπὸ τὸν πόλεμον — Ὁ Λεονταρῆς, μετὰ γελοιο- γραφιῶν ὑπὸ ΣΠ. ΜΕΛΑ	257
¹ Τοῦ γυρισμοῦ τὰ τραγούδια, ὑπὸ ΚΑΛΟΜΟΙΡΑΣ ΚΟΥΡΟΥΚΛΗ	259

Ἡ ἀκρίβεια τοῦ ἀνθρωπίνου λογικοῦ ἐλεγχομένη, ὑπὸ ΙΩΑΝ. Γ. ΦΡΑΓΚΙΑ	260
Βώδια καὶ βώδια, ἀνέκδ. μετὰ γελιογορ.	265
Ἡ πρώτη ἐν Ἑλλάδι μονομαχία, ἴστορ. σημείωμα . . .	266
Στὰ Γιάννενα, ποίημα ΣΤ. ΔΑΦΝΗ	267
Κρητικὲς ἀποσπερίδες, ὑπὸ ΠΕΤΡΟΥΛΑΣ ΨΗΛΟΡΕΙΤΗ	268
Romances sans paroles, ἀνέκδ. μετὰ γελιογορ.	272
Ὁ Βελερόζας, εἰθνομορφικὸν διήγημα μετ' εἰκότων, ὑπὸ Δ. ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ	273
Εἰς φρικαλέαν τραγουδίστριαν, ἐπίγραμμα ὑπὸ ΣΑΤΑΝΑ	277
Ἡ Λαῖς καὶ ὁ Ξενοκράτης, ἠθογραφία ἐκ τοῦ ἀρχαίου βίου ὑπὸ ΑΡΙΣΤΟΜ. Π. ΜΙΧΑΗΛ	278
Εἰρωνεία ὀνομάτων, ὑπὸ ΣΑΤΑΝΑ	281
Γῦροι τῆς ἀνέμης — Αὐτὸ θέλω κ' ἐγώ, διήγημα ὑπὸ ΙΩΑΝ. Γ. ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ	282
« Ἀθῶος ὁ κατηγορούμενος ! . . » ἀπὸ τὰ δικαστικά παρὰ- ξένα μετὰ γελιογορ. ὑπὸ ΣΑΤΑΝΑ	287
Σκέψεις καὶ γνώμαι	288
Ἀνδρέας Ζυγομαλάς, σκιαγραφία μετ' εἰκότος	289
Πολεμικὴ Πίνακοθήκη — Ἀθαν. Τ. Παπᾶς	291
Ἐπιτυχία τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπιστήμης	294
Ἡ Χανιώτισσα, ποίημα ΜΙΧ. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ	295
Ἑλληνικὴ Ἔστια, καλλιτεχνικὸν σημείωμα μετ' εἰκότος . .	297
Βήχας χωρὶς ἄδειαν, ἀνέκδ. μετὰ γελιογραφίας . . .	298
Σκίτσα τοῦ χωριοῦ μου — Τὰ ξυλαράκια τῆς Βάγιας, ἠθογραφία ὑπὸ Π. Π. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗ	299
Εἰς κακοπληρωτὴν χρεώστην, ἐπίγραμμα ὑπὸ ΣΑΤΑΝΑ	303
Σατυρικά ποιήματα, ὑπὸ ΛΑΙΛΙΟΥ ΚΑΡΑΚΑΣΗ	305
Τυχαία συνάντησις, ἀνέκδ. μετὰ γελιογορ.	307
Ἡ Κορυθαῖ, σημείωμα μετ' εἰκότος	310
Ἐρημοκκλήσι, ποίημα ὑπὸ ΣΩΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΟΥ	311
Ἡ Μπεμπέκα, σκίτσα ἀπὸ τὸν πόλεμον μετ' εἰκότος, ὑπὸ ΕΠΙΣΤΡΑΤΟΥ	313
Αὐτοσχέδιον ντουέτο, γελιογορ.	316
Δι' ἠεροπορηγὰ τοῦ ὄρους Κατίνης, ὑπὸ Θ. ΞΕΝΟΥ	318
Ἡπειρος, ποίημα ὑπὸ ΡΩΜΟΥ ΦΙΛΥΡΑ	326
Ὁ δεκάλογος τοῦ πολέμου	328
Τύποι καὶ Σιλουέτες — Ὁ διεθνὴς ἀνταποκριτὴς, εἰθνο- μορφικὸν σκίτσο, ὑπὸ ΣΑΤΑΝΑ	329
Τὸ ἱερόν ψήφισμα τῆς Ἱερᾶς Συνάξεως τοῦ Ἁγίου Ὁρους (μετ' εἰκότος)	332
Πολεμικὰ μνημόσυνα — Κώστας Κυρέλλος	335
Ἱστορίαι τοῦ πολέμου — Κατακτήσεις, εἰθνομορφία μετὰ γελιογραφίων ὑπὸ ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ	337
Ζωντανὸν μητρώον	343
Στὸ σκοτάδι, ποίημα ὑπὸ Α. Ε. ΔΙΑΦΑ	344

Ἡ Ἐμπορικὴ καὶ Λογιστικὴ Σχολὴ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ .	345
Τὸ φεγγαράκι, ποιημάτων Ι. ΡΑΥΤΟΠΟΥΛΟΥ	347
Ἡ Λαϊκὴ Τράπεζα	348
Γῦρφ ἀπὸ τὸν πόλεμον — Ἀκόμα τὸν περιμένει, διη- γημάτων ὑπὸ ΜΕΝ. Χ. ΤΣΙΤΣΟΥΡΑ	349
Ἀπρόοπτος ἀντικατοπτρισμός, ἀνέκδ. μετὰ γελιογορ. . . .	350
Ἀπὸ τὴν Ζωὴν — Μία κοντίνα, ἠθογραφικὴ σελίς ὑπὸ Ν. Γ. ΜΑΝΤΖΑΒΙΝΟΥ	351
Τὰ φιλιά, ποίημα ἐκ τῶν τοῦ Ἄϊνε	353
Τὸ Σιδηρόκαστρον — Δεμίρ - Ἰσάε, τοπογραφικὸν ση- μείωμα μετ' εἰκότος	354
Μετριοφροσύνη δεσποινίδος, ἀνέκδ. μετὰ γελιογορ.	355
Ἀπὸ τὴν ζωὴν τοῦ χωριοῦ — Τὸ δαιμόνιο, ἠθογραφικὴ εἰκὼν ὑπὸ ΑΘΗΝΑΣ Γ. ΗΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ	357
Τὸ νησί μου, ποίημα ὑπὸ ΔΗΜ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΟΥ	359
Κουβέντες τοῦ πολέμου — Ἀπολογία πρὸς τὸν μικρόν μου βαλτιομιὸν Κλέωνα ὑπὸ ΣΑΤΑΝΑ	360
Δικαιολογία ῥάπτου, ἀνέκδ. μετὰ γελιογορ.	362

ΑΝΑΓΚΑΙΑ ΔΗΛΩΣΙΣ. — Ὁ τόμος οὗτος τοῦ

« Ἡμερολογίου », καίτοι ὑπερβάλλον τοὺς προηγουμέ-
νους εἰς πλοῦτον ὕλης καὶ εἰκότων, ἐπελείφθη ἐν τού-
τοις κατὰ τι εἰς ὄγκον, ἐξ ἀνυπερβλήτου ἀνάγκης. Ἡ
καὶ Ἰούλιον αἰφνιδία διακοπὴ πάσης συγχοινωνίας
μετὰ τῆς ἐμπολέμου Γερμανίας, ὁπότεν προμηθεύ-
μεθα ἀπ' εὐθείας τὸν ἰδιόζοντὰ εἰς σχῆμα καὶ ποιό-
τητα τυπογραφικὸν χάρτην, ἐματαιώσε τὴν ἐκείθεν
ἀναμενομένην νέαν ἡμῶν παραγγελίαν.

Διὰ τὸν ἴδιον λόγον καθιστάσθησαν καὶ τὰ ἐκ Δει-
φίας ἀναμενόμενα Clichés προσωπογραφῶν τινῶν ἐκ
τοῦ κύκλου τῶν νεωτέρων ἰδίως ποιητῶν καὶ λογο-
γράφων, δι' ὧν ἠλπίζομεν νὰ παραθεσώμεν πληρεστέ-
ραν ἐν τῇ ἀνά χεῖρας πατηγνυρικῶ τὸμῳ ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς
30ετηρίδος τοῦ Ἑθνικοῦ Ἡμερολογίου. Ἄλλ' ὅμως
οἱ ἀναγνώσται θὰ συναντήσωσιν ἐν αὐτῇ τὰς φησι-
νομίας ὄλων σχεδὸν τῶν κορυφαίων ἐν τοῖς γράμμασι
καὶ τῇ λογοτεχνίᾳ κατὰ τὴν τελευταίαν τριακονταετίαν.

Κ. Φ. Σ.

Πέμπεται
ἐλεύθερον
ταχυδ. τελῶν
ἀσφαλῶς
καὶ ἐπὶ συστάσει
εἰς πάντα
ἐμβάζοντα
τὸ ἀντίτιμον
πρὸς
Τὸν Κύριον
Κ. Φ. ΣΚΟΚΟΝ
Ἀραχῶης 8
Ἀθήνας